

1939

HLASATEL KALENDÁŘ

1939 — ROČNÍK XLII. — CENA 50c

YUSAY PILSNER

VÝTEČNÉ LÁHVOVÉ PÍVO

jest p r a v ý m požitkem při každé příležitosti,
je k dostání v půlalonových a kvartových láhvích.

Víte, proč naše pivo těší se vždy tak velké oblibě?

PROTOŽE jest vařeno dle starého českého způsobu z pravého českého chmele a nejlepšího amerického sladu...
Vzorně prokvašené podle metody našich starých českých mistrů pivovarských, v dubových ležáckých sudech důkladně vyleželé, dále dle nové metody filtračními přístroji sčištěné, což jeho zdravotu úplně zaručuje.

★ ★ ★

Tisícům
rodinám
jest pravou
pochotkou
a sílivkou
při každém
jídle.

★ ★ ★

Proto, kdo
chceš
dobré, čisté
pivo pít—
musíš
PLZEŇSKÉ
okusit!

★ ★ ★

Upozornění spolkům, kostelům, školám a klubům: Neopomeňte si
zajistiti Plzeňský Park a Pavilon pro vaši příští zábavu nebo výlet

★ ★ ★

Plzeňská Pivovarní Společnost,

26. ULICE A ALBANY AVENUE.

Tel. Crawford 6800.

CHICAGO, ILLINOIS.

KALENDÁŘ HLASATEL

PRO ČECHOSLOVÁKY AMERICKÉ
NA OBYČEJNÝ ROK

1939

ROČNÍK XXXXII.

CHICAGO, ILLINOIS.

Tiskem a nákladem časopisu Denní Hlasatel,
1545 West 18th Street.

Kalendář na obyčejný rok 1939

RANNÍ A VEČERNÍ HVĚZDY.

Merkur bude jitřenkou asi 3. ledna, 1. května, 28. srpna a 16. prosince; večernicí kol 16. března, 13. července a 7. listopadu.

Venuše bude jitřenkou až do 5. září a pak večernicí do konce roku.

Jupiter bude večernicí do 6. března, pak jitřenkou do 27. září a večernicí až do konce roku.

ZATMĚNÍ SLUNCE A MĚSÍCE.

Letošního roku budou čtyry zatmění, dvě slunce a dvě měsíce.

1. Částečné zatmění slunce 19. dubna, bude viděno v severní Americe vyjma jižní části Floridy a jižně od města Mexika a též bude viděno v západní Evropě a v arktických krajinách.

2. Úplné zatmění měsíce 3.—4. května, neviditelné v severní Americe, vyjma Aljašky. Bude viděno ve východní části Evropy, v Asii, Australii a v Africe, vyjma severozápadní části.

3. Úplné zatmění slunce 12.—13. října, neviditelné v severní Americe. Bude viděno ve východní části Austrálie, v jižním konci Ameriky, na jižním pacifickém oceánu a v krajinách u jižní točny.

4. Částečné zatmění měsíce 27.—28. října. Bude viděno téměř v celé severní a jižní Americe, v Evropě, vyjma nejvýchodnějších částí, v severovýchodní Asii a východní Australii.

VZDÁLENOST PLANET OD SLUNCE.

(Největší a nejmenší vzdálenost v amer. mílich.)

MERKUR	43,355,00	28,566,000
VENUŠE	67,653,000	66,738,000
ZEMĚKOULE	94,452,000	91,342,000
MARS	154,760,000	128,330,000
JUPITER	506,710,000	459,940,000
SATURN	935,570,000	836,700,000
URANUS	1,866,800,000	1,698,800,000
NEPTUN	2,817,400,000	2,769,600,000

SVÁTKY STÁLÉ A POHYBLIVÉ ROKU 1939.

Tří králů	6. ledna
Neděle Septuagesima	5. února
Neděle Sexagesima	12. února
Neděle Quinquagesima	19. února
Popeleční středa	22. února
Zvěstování Panny Marie	25. března
Neděle květná	2. dubna
Zelený čtvrtek	6. dubna
Velký pátek	7. dubna
Bílá sobota	8. dubna
Hod Boží Velikonoční	9. dubna
Nanebevstoupení Páně	18. května
Hod Boží Svatodušní	28. května
Svaté Trojice	4. června
Božího Těla	8. června
Hod Boží Vánoční	25. prosince.

SVÁTKY AMERICKÉ.

Narození Lincolnova	12. února
Narození Washingtonova	22. února
Den matek	14. května
Den zdobení hrobů	30. května
Den Americké vlajky	14. června
Prohlášení nezávislosti	4. července
Dělnický den	4. září
Kolumbův den	12. října
Den příměří	11. listopadu
Den díkůčinění	30. listopadu

RŮZNÉ LETOPOČTY.

Od stvoření světa dle křesťanského počtu	5939
Od stvoření světa dle židovského počtu	5699
Od vystavění Říma	2693
Od počátku stěhování národů	1565
Od útěku Mohamedova (letopočet turecký)	1357
Od objevení Ameriky	447
Od zavedení kalendáře gregoriánského	348
Od prohlášení nezávislosti Spojených Států	163

Leden

January

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
PRVNÍ NEDĚLE PO VÁNOCÍCH				
1	Neděle	Nový Rok	Nový Rok	Hodlislav
2	Pondělí	Makaria	Blahusa	Mečislav
3	Úterý	Jenovefy	Ženevy	Vlastimil
4	Středa	Tita b.	Izabely	Bohodar
5	Čtvrtek	Telesfora	Jarlocha	Vlastibor
6	Pátek	Sv. 3 králů	Zj. Páně	Svetozar
7	Sobota	Luciána	Melanie	Miloslav
1. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ				
8	Neděle	Erharda	Erharda	Čestmír
9	Pondělí	Basiliše	Ctimíra	Zora
10	Úterý	Agatona	Dobrosl.	Všeslav
11	Středa	Hygina	Bohdana	Milomír
12	Čtvrtek	Proba	Arnošta	Ctislava
13	Pátek	Leontina	Leontina	Svatoslav
14	Sobota	Felixa	Hilaria	Sáva sv.
2. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ				
15	Neděle	Pavla p.	Mich. pr.	Domyslav
16	Pondělí	Marcela	Marcella	Vladimír
17	Úterý	Anton p.	Antonína	Dobroslav
18	Středa	Prisky p.	Prisky	Jaropluk
19	Čtvrtek	Ferd., K.	Prospěcha	Bratislav
20	Pátek	Fab. a Šeb.	Fab. a Šeb.	Vladivoj
21	Sobota	Anežky	Anežky	Jaroslava
3. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ				
22	Neděle	Vinc. a An.	Čeňka	Slamomír
23	Pondělí	Zasn. P. M.	Emerencie	Vratislava
24	Úterý	Timot.	Blahoboje	Milana
25	Středa	Obr. Pavla	Ananiáše	Všemil Ml.
26	Čtvrtek	Polykarpa	Polykarpa	Všelad
27	Pátek	Jana Zlat.	Jana Zlat.	Přibyslav
28	Sobota	Karla Vel.	Karla Vel.	Světoslav
4. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ				
29	Neděle	Frant. Sal.	Arnulfa	Zdislav
30	Pondělí	Martina p.	Adelgundy	Důbravka
31	Úterý	Petra N.	Virgila	Spytihněv

Lidová pranostika.

Na Nový rok o slepíči krok, na TM krále (6. I.) o skok dále, na Hromnice (2. II.) o hodinu více — (přibývá dne).

Jsou-li červánky v novoroční den, přinesou jistě samou slotu jen.

Je-li leden suchý a studený, možno očekávat v únoru mnoho sněhu.

Krátký masopust - dlouhá zima.

Teplý leden, polituj Bože! Je-li teplo v lednu, sáhá bída ke dnu.

Když leden mokrý bývá, jistě vína nedolívá.

Jména Ježíš (16. I.), ke kamnům neblíží.

Když roste tráva v lednu, roste špatně v létě.

Velké zimy a málo sněhu působí rolím a stro-
mům škodu.

Jáký leden, takový je červenec.

Je-li začátek a konec ledna krásný, bude úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Úplněk 5. ve 4.30 ráno, poslední čtvrt 12. v 8.10 večer, nový měsíc 20. v 8.27 večer, první čtvrt 28. v 10 večer.

Předpověď počasí.

1.—3. zima, 4.—7. příjemně, 8.—10. jasné a zima, 11.—14. sněh, 15.—17. příjemně, 18.—22. zima, 23.—26. dešť, 27.—29. tepleji a bouřливо, 30.—31. mírně a příjemně.

LEDEN

D	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Únor

February

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Ignáce b.	Milorád
2	Čtvrtek	Hromnic	Miloslava
3	Pátek	Blažeje b.	Slavibor
4	Sobota	Háty	Dobrohněva

NEDELE SEPTUAGESIMA

5	Neděle	Doroty	Doroty	Vanda
6	Pondělí	Romualda	Ramualda	Šulislav b.
7	Úterý	Jan. z Math.	Makata	Ostromír
8	Středa	Apoleny	Apolonie	Hořislava
9	Čtvrtek	Školastiky	Školastiky	Lutona
10	Pátek	Efrozíny	Boženy	Svatoslava
11	Sobota	Veroniky	Veroniky	Lidoslava

NEDELE SEXAGESIMA

12	Neděle	Eulalie	Eulalie	Volimíra
13	Pondělí	Jordana	Jordána	Otaslav
14	Úterý	Valentina	Valentina	Nemír, Milk
15	Středa	Faustina	Faustina	Pravoslav
16	Čtvrtek	Juliany	Juliany	Liboslava
17	Pátek	Konstantina	Šimona	Svatopluk
18	Sobota	Zuzany	Mansveta	Jarohněv

NEDELE QUINQUAGESIMA

19	Neděle	Konrád	Kunráta	Stislav b.
20	Pondělí	Eleuthea	Oldřicha	Itomír
21	Úterý	Eleonory	Eleonory	Zbislava
22	Středa	Popelec	Petra stol.	Vratislav
23	Čtvrtek	Eberharda	Serenia	Slavěna
24	Pátek	Matěje ap.	Matěje ap.	Bohuš
25	Sobota	Valburga	Valburgy	Lumíra

1. NEDELE POSTNÍ

26	Neděle	Olivy	Leksy	Hromislav
27	Pondělí	Leandra	Leandra	Ludomysl
28	Úterý	Romana	Osvalda	Zeměslav

Lidová pranostika.

O Hromnicích (2.) musí skřivánek vyznout, kdyby měl zmznout.

Přijdou Hromnice, konec sanice.

O Hromnicích sníh, na jaře dešť.

Jezovec když o Hromnicích leze z jámy, poleze za měsíc zase do jámy.

O Hromnicích milejší ovčákovi vlk než slunce.

O Hromnicích teplo, medvěd stavi boudu; o Hromnicích mrzne - medvěd bourá boudu.

Únor bítý, pole sílí.

Co si únor zazelená, březen i to hájí; co si duben zazelená, květen mu to spálí.

Sv. Matěj (24.) ledy boří nebo staví.

Sv. Matěj zimu ztratí nebo bohatí.

Na sv. Matěje pije skřivan z koleje (taje).

Najde-li Matěj led, seká ho hned, nenajde-li led, dělá ho hned.

Silné severní větry ke konci února zvěstují úrodný rok.

Čtvrtí měsíce.

Úplněk 4. ve 2.55 odpo., poslední čtvrt 10. v 11.12 dopoledne, nový měsíc 19. ve 3.28 odpo., první čtvrt 26. v 10.26 dopoledne.

Předpověď počasí.

1.—4. jasně, 5.—7. dešť, 8.—10. zamračeno, 11.—14. proměnlivo, 15.—18. dešť, 19.—21. proměnlivo, 22 až 25. zima a sníh, 26.—28. dešť.

UNOR

D	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					

Březen

March

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Albina	Běluše	Budislav
2	Čtvrtek	Anežky č.	Simplicia	Anežka
3	Pátek	Kunhuty	Kunhuty	Kunhuta
4	Sobota	Kazimíra	Adriana	Kazimír s.
2. NEDĚLE POSTNÍ				
5	Neděle	Tolety	Fridolína	Krásnoslav
6	Pondělí	Bedř.	Bedřicha	Svatomíra
7	Úterý	Tomáše A.	Tomáše	Míroslav
8	Středa	Jana z B.	Radka	Milohost
9	Čtvrtek	Františky	Crhy a Str.	Polemír
10	Pátek	40 muč.	Alexandra	Božislav
11	Sobota	Konstant.	Dobromila	Jaroboj
3. NEDĚLE POSTNÍ				
12	Neděle	Řehoře I.	Řehoře	Náum
13	Pondělí	Růženy	Růženy	Netislav
14	Úterý	Matyldy	Matyldy	Božena
15	Středa	Longina	Dluhoše	Dluhoš
16	Čtvrtek	Klementa	Jindřicha	Budimír
17	Pátek	Patrika	Gertrudy	Hrozislava
18	Sobota	Edvarda	Edvarda	Bohumil
4. NEDĚLE POSTNÍ				
19	Neděle	Josefa	Josefa p.	Bohdana
20	Pondělí	Jáchyma	Jáchyma	Izaslav
21	Úterý	Benedikta	Benedikta	Blahoslav
22	Středa	Oktaviána	Kazimíra	Bořivoj
23	Čtvrtek	Serapiona	Udusa	Žirotslav
24	Pátek	Gabriela	Gabriela	Zbislav
25	Sobota	Zvěst. P. M.	Vtěl. Páně	Volimil
5. NEDĚLE POSTNÍ				
26	Neděle	Hašta	Emanuela	Větislav
27	Pondělí	Viktorina	Ruperta	Svatoboj
28	Úterý	Jana K.	Eustacha	Tvořiboj
29	Středa	Eustazia	Malcha	Mstislav
30	Čtvrtek	Kvirina	Zosia	Tetka
31	Pátek	Kvidona	Kvidona	Myslana

Lidová pranostika.

Sv. Eudokeje (13.) ještě psa sněhem po uši zavěje. Březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem, máj, půjdeme v háj. V březnu vitr z blízy fouká.

Prach v březnu má cenu zlata.

Březen bez vody, duben bez trávy.

Na sv. Řehoře každý sedlák lenoch, který neoře.

V březnu stár, boj se mar.

Na den Zv. Panny Marie (25.) dešť, rodí se rež.

Je-li na květnou neděli hezky, následuje dobrý rok.

Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

Na jaře džber deště, lžice bláta, na podzim lžice deště, džber bláta.

Na jaře a v létě co den a noc zmočí, hodina vysuší.

Čtvrti měsíce.

Úplněk 5. v 1. hod. ráno, poslední čtvrt 12. ve 4.37 ráno, nový měsíc 20. v 8.49 ráno, první čtvrt 28. v 7.10 večer.

Předpověď počasí.

1.—3. bouřливо, 4.—6 jasné a zima, 7.—8. sněh, 9. až 11. zamračeno a zima, 12.—14. jasné a zima, 15. až 17. zima, 18.—21. chladno, 22.—25. dešť, 26.—29. chladno, 30.—31. proměnlivo.

BŘEZEN

DNE	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Duben

April

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1 Sobota	Hugona	Bohuvěry	Častoslav

NEDĚLE KVĚTNÁ

2	Neděle	Kvěť. neděle	Theodora	Veleslav
3	Pondělí	Richarda	Theodosie	Zeměmysl
4	Úterý	Isidora	Ambrože	Hostislav
5	Středa	Vincence F.	Hostáše	Milica
6	Čtvrtek	Zel. čtvrtek	Zel. čtvrtek	Lumomír
7	Pátek	Vel. pátek	Vel. pátek	Vladivoj
8	Sobota	Bílá sobota	Bílá sobota	Diviš

NEDĚLE VELIKONOČNÍ

9	Neděle	Hod B. Vel.	Hod B. Vel.	Jarobud
10	Pondělí	Pondělí Vel.	Pondělí Vel.	Hořislav
11	Úterý	Lva pap.	Lva	Jaromír
12	Středa	Julia	Julia	Slavomír
13	Čtvrtek	Hermenegil.	Justina	Pravoslav
14	Pátek	Tiburcia	Ctibora	Ctibor
15	Sobota	Anastazie	Olympia	Bohoboj

1. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

16	Neděle	Kalista	Arona	Bohovid
17	Pondělí	Rudolf	Petra K.	Slavič
18	Úterý	Vernera	Valera	Slavoljub
19	Středa	Krescence	Hermog.	Ratislav
20	Čtvrtek	Marcela	Sulpicia	Vladimír
21	Pátek	Anselma	Anselma	Zelislav
22	Sobota	Sotera, Kaja	Sotera	Výšeslav

2. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

23	Neděle	Vojtěcha	Vojtěcha	Vojtěch sv.
24	Pondělí	Jiřího	Jiřího	Věrnislav
25	Úterý	Marka	Marka ev.	Radomír
26	Středa	Kleta	Nestora ev.	Radbod
27	Čtvrtek	Jaroslava	Anastazia	Jaroslav
28	Pátek	Vitališe	Vitála	Chranislav
29	Sobota	Petra	Sibyly	Velimír

3. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

30	Neděle	Kateřiny	Hildegardy	Dobrovít
----	--------	----------	------------	----------

Lidová pranostika.

V dubnu čas a panský kvas (nejistý jest).

Když záhy trn rozkvétá, záhy se žito zametá.

Suchý půst, úrodný rok.

Mokrá duben přislubuje dobrou sklizeň.

O sv. Jiří vylézají z díry hadi a štíři.

Březen suchý, duben mokrá naplňuje sudy a pytle.

Na Boží hroby přší, sucho úrodu poruší.

Duben hojný vodou — říjen pivem.

Když vlašt'ovce letí, je znamení podletí.

Mokrá duben a potom květen chladný, k sýpkám a k senu přístup snadný.

Záhy-li kosu slyšeti — můžeš se, rolníku, těšiti.

Na den sv. Tiburcia (14.) mají se všechna pole zelenat.

Dobrá duben, špatný květen.

Bouřky v dubnu zvěstují mokré léto.

Čtvrtí měsíce.

Úplněk 3. v 11.18 dopol., poslední čtvrt 11. v 11.11 večer, nový měsíc 19. v 11.35 večer, první čtvrt 26. v 1.25 ráno.

Předpověď počasí.

1.—4. zamračeno, 5.—7. dešť, 8.—11. bouřlivě, 12. až 15. chladno, 16.—18. zamračeno, 23.—25. deštivo, 26.—30. jasné a chladno.

DUBEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Květen

May

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Branislav	Filipa a Jak
2	Úterý	Zikmund	Vladovít
3	Středa	Nal. sv. kř.	Milivoj
4	Čtvrtek	Floriana	Svatoslava
5	Pátek	Pia V.	Čestmír
6	Sobota	Jana ap.	Kostislava

4. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

7	Neděle	Stanislava	Stanislava	Dobromír
8	Pondělí	Zj. sv. Mich.	Zj. sv. Mich.	Stanislav s.
9	Úterý	Řehoře N.	Řehoře	Ludmila
10	Středa	Blaženy	Gordiana	Radivoj
11	Čtvrtek	Mamerta	Mamerta	Soběslav
12	Pátek	Pankráče	Pankráče	Dobrohost
13	Sobota	Serváce	Serváce	Tichoslav

NEDĚLE PROSEBNÁ

14	Neděle	Den matek	Bonifáce	Bohdana
15	Pondělí	Žofie	Žofie	Slavobor
16	Úterý	Jana Nep.	Peregrina	Stojan
17	Středa	Ubalda	Jošta	Chvalimír
18	Čtvrtek	Nanbvst. P.	Venance	Jaromír
19	Pátek	Petra Cel.	Potenciány	Milan
20	Sobota	Bernardina	Athanasia	Věkoslava

NEDĚLE PO NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ

21	Neděle	Felixe	Zdana	Želimír
22	Pondělí	Julie	Heleny	Vislava
23	Úterý	Desideria	Desidera	Chtivoslav
24	Středa	Jany	Zuzany	Lubomíra
25	Čtvrtek	Řehoře	Řehoře	Zbihněv b.
26	Pátek	Filipa	Bedy	Miroslava
27	Sobota	Magd.	Luciana	Svatobor

NEDĚLE SVATODUŠNÍ

28	Neděle	Hod. B. Sv.	Viléma	Rustav
29	Pondělí	Pondělí Svat.	Maxima	Bohdana
30	Úterý	Zdob. hrobů	Edvarda	Milomíra
31	Středa	Petronily	Petronily	Bojislav

Lidová pranostika.

Studený máj, v stodole (v zahradách) ráj.

Když máj vláhy nedá, červen se předá.

Len setý na sv. Helenu, bývá dlouhý.

Do sv. Ducha, nesvlékej kožucha, o sv. Duše, zůstaň v kožuše.

Chladný květen, červen vlahý, je pro sýpky, su-
dy blažný.

Myslivost. — Půvabné zábavy myslivecké v pokročilém jaru přestávají a lov obmezuje se jen na odstřelování srnec.

Pro tebe, sv. Filipe a

Jakube,

jeden druhému měsíc

oškube,

nebo zase lépe pěji

a hrají,

a na kostel nich nedbají,

než po lukách

a po trávnících sedí,

jedni jedí, druzí jedí.

mladí jako kozy skáčí

a tak se jim zdá den

kratší.

Čtvrti měsíce.

Úplněk 3. v 10.15
večer, poslední čtvrt
11. v 5.40 odpo., nový
měsíc 18. v 11.25, prv-
ní čtvrt 25. v 6.25
ráno.

Předpověď počasí.

1.—3. jasné a příjemně,
4.—7. zamračeno, 8.—10.
teplo a příjemně, 11.—13.
teplo, 14.—16. chladno, 17.
až 21. pěkně, 22.—26. pra-
měnlivo, 27.—31. horko a
sucho.

KVĚTEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Červen

June

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Čtvrtek	Fortunáta	Radima	Veleslav
2	Pátek	Erazima	Efraima	Radislav
3	Sobota	Klotildy	Erazima	Bratomila

NEDĚLE NEJVĚTŠÍ TROJICE

4	Neděle	Nejsv. Troj.	Karpasia	Dalibor
5	Pondělí	Bonifáce	Vintrida	Lubomír
6	Úterý	Norberta	Benigna	Radomír
7	Středa	Robert a	Lukrecie	Lech
8	Čtvrtek	Bož. Těla	Medarda	Domoslav
9	Pátek	Prima	Felician a	Stanislava
10	Sobota	Alexandria	Olivy	Bohumila

1. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI

11	Neděle	Barnabáše	Barnabáše	Výšemír
12	Pondělí	Basilida	Odulfa	Oleg
13	Úterý	Ant. Pad.	Tobiáše	Žitomír
14	Středa	Basilia	Basilše	Myslibor
15	Čtvrtek	Víta	Víta	Vislav
16	Pátek	Benona	Zbyňka	Milutín
17	Sobota	Adolfa	Laury	Zoroslava

2. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI

18	Neděle	Marcela	Miloty	Drahomír
19	Pondělí	Ger. a Prot.	Bohdala	Miloš
20	Úterý	Květuše	Silvera	Vladimír
21	Středa	Aloisa G.	Aloisia	Věkoslav
22	Čtvrtek	Pavliny	Acháče	Břetislav
23	Pátek	Edeltrudy	Edeltrudy	Radoslav
24	Sobota	Jana Křt.	Jana Křt.	Hostimil

3. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI

25	Neděle	Ivana	Prospera	Mladen
26	Pondělí	Jana a P.	Pavla	Ivan
27	Úterý	Ladislava	Ladislava	Vladislav s.
28	Středa	Lva pap.	Lva II. p.	Velebit
29	Čtvrtek	Petra a Pavl.	Petra a Pav.	Krásica
30	Pátek	Pavla pam.	Pavla pam.	Šárka

Lidová pranostika.

Červen studený, sedlák krčí rameny.

Je-li na Boží Tělo jasno, bývá dobrý rok.

Medardovo kápě (8.) čtyřicet dní kape.

Před sv. Janem modlí se za dešť, po sv. Janě přichází bez modlení.

Do sv. Jana Křtitele nechval ječmene.

Sv. Vít kořen štíp, sv. Petr, ten ho natrh, sv. Prokop kořen dokop, sv. Markyta vodí žence do žita.

Netřeba Boha v červnu o dešť prositi, přijde hned jak začneme kositi.

Na Boží Tělo jaký den, dlouho se potom vrací ten.

Mnoho ryb - málo zrna.

Jaké počasí na Menarda, takové jest šest neděl po něm.

Jasný den na sv. Menarda tiší rolníkova nařikání.

Čtvrti měsíce.

Úplněk 1. v 10.11 dopol., poslední čtvrt 9. v 11.7 dopol., nový měsíc 17. v 8.37 večer, první čtvrt 23. v 11.35 dopoledne.

Předpověď počasí.

1.—6. jasné a příjemně, 7.—10. bouřливо, 11.—13. deštivo, 14.—17. jasné a chladno, 18.—20. chladno, 25.—30. jasné a teplo.

ČERVEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Červenec

July

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř KATOLICKÝ EVANGELICKÝ		JMÉNA STAROČESKÁ
1	Sobota	Theodora	Děpolda	Ljudevit
4. NEDELE PO NEJSVĚT. TROJICI				
2	Neděle	Navšt. P. M.	Kamila	Mojmír
3	Pondělí	Heliodora	Heliodora	Branislav
4	Úterý	Prohl. nezáv.	Prokopa	Vratislava
5	Středa	Cyr. a Meth.	Filomeny	Prokop s.
6	Čtvrtek	Isaiáše	Oldřicha	Bohdan
7	Pátek	Vilibalda	Veslava	Krásnoroda
8	Sobota	Kiliána	Kiliana	Milorád
5. NEDELE PO NEJSVĚT. TROJICI				
9	Neděle	Briekého	Ludovíta	Stojhněv
10	Pondělí	7 bratří	7 bratrů	Radomír
11	Úterý	Pia I. p.	Pia	Valčislav
12	Středa	Jana Kv.	Jindřicha	Bořislav
13	Čtvrtek	Markéty	Markéty	Radomila
14	Pátek	Bonavent.	Karoliny	Dobroslav
15	Sobota	Jindřicha	Roz. apošt.	Bělorád
6. NEDELE PO NEJSVĚT. TROJICI				
16	Neděle	Marie Kar.	Ruty	Myslislav
17	Pondělí	Alše	Aleksy	Lubomila
18	Úterý	Kamila	Arnolda	Míroslav
19	Středa	Vincenc. P.	Stelly	Zoroslava
20	Čtvrtek	Eliáše	Eliáše	Česlav s.
21	Pátek	Daniela	Daniela	Příměslav
22	Sobota	Maří M.	Mar. Magd.	Želislav
7. NEDELE PO NEJSVĚT. TROJICI				
23	Neděle	Apolináře	Olgy	Olga
24	Pondělí	Kristiny	Kristiny	Krasislava
25	Úterý	Jakuba	Jakuba	Igor
26	Středa	Anny	Anny	Mislava
27	Čtvrtek	Pantaleona	Pantaleona	Dušan
28	Pátek	Innocence	Innocence	Svatomír
29	Sobota	Boženy	Marty	Křesomysl
8. NEDELE PO NEJSVĚT. TROJICI				
30	Neděle	Abdona a S.	Hynka	Ludomysla
31	Pondělí	Ignáce z L.	Bořivoje	Dobromír

Lidová pranostika.

Co červenec neuvaří,
toho srpen neupeče.
Sv. Prokop sije hruby.
Když se hříby zrodí,
chleba málo.

Když-li bouřka svo-
ji síl' ve dvě přichází
na to brzy dešť.

Co do Jakuba odkvete,
do Havla (16. října) uzra-
je. —

Na své Eliáše (20.) do-
poledne léto, odpoledne
podzim.

Do Eliáše pod křovím
schne, po Eliášu ani na
křoví.

Parno o Jakubě, zima
o Vánocích

Hezký den na sv. Jaku-
ba přislubuje mnoho ovoce.

Svatá Anna (26.), chlad-
no z rána.

Zvěšují-li mravenci na
sv. Annu své hromady, dá
se očekávat jistě tuhá zi-
ma. —

Svatá Anna žito žala.

Když na sv. Jakuba
slunce svítí, má prý krutá
zima být.

Čtvrti měsíce.

Úplněk 1. v 11.16
večer, poslední čtvrt
9. ve 2.49 ráno, nový
měsíc 16. ve 4.3 ráno,
první čtvrt 23. v 6.34
večer, úplněk 31. v
1.37 odpoledne.

Předpověď počasí.

1.—4. horká vlna, 5.—6.
zamračeno, 7.—10. parno,
11.—13. bouřky a přehán-
ky, 14.—17. dešť, 18.—21.
parno, 22.26. jasno a pří-
jemno, 27.—31. přehánky.

ČERVENEC

Den.	DOMÁCI ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		š	ct.	š	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Srpen

August

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Úterý	Petra v ok.	Menandra
2	Středa	Alfons. L.	Gustava
3	Čtvrtek	Štěpána n.	Augusta
4	Pátek	Dominika	Dominika
5	Sobota	P. Marie S.	Afry
9. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI			
6	Neděle	Pr. Krista	Odříšky
7	Pondělí	Kajetána	Oldřicha
8	Úterý	Cyriaka	Cyriaka
9	Středa	Romana	Jaroslava
10	Čtvrtek	Vavřince	Vavřince
11	Pátek	Zuzany	Zuzany
12	Sobota	Kláry p.	Kláry
10. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI			
13	Neděle	Hypolita	Kasiana
14	Pondělí	Eusebia	Smila
15	Úterý	Nnvz. P. M.	Nnvz. P. M.
16	Středa	Rocha	Hrože
17	Čtvrtek	Liberáta	Liberata
18	Pátek	Heleny	Jeleny
19	Sobota	Ludvíka	Sebelda
11. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI			
20	Neděle	Bernarda	Bernarda
21	Pondělí	Anastase	Hartvíka
22	Úterý	Timotea	Žibřida
23	Středa	Filipa B.	Zděnka
24	Čtvrtek	Bart. ap.	Bartolom.
25	Pátek	Ludvíka	Ludvíka
26	Sobota	Zefyrin	Adriána
12. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI			
27	Neděle	Josefa K.	Jaromíra
28	Pondělí	Augustina	Augustina
29	Úterý	St. Jana	Niceáše
30	Středa	Rosy p.	Přibíka
31	Čtvrtek	Rajm.	Raimunda

Lidová pranostika.

Čeho srpen neuvaří, toho září neusmaží.

Počátkem srpna studený vítr se strníšť fouká.

Je-li léto mokré, bývá v příštím roce dražota.

Kde stoklasa, má chléb pán i chasa, kde metlice, nemá ho hospodář ani slepice.

Na den sv. Vavřince (10.) jdou oříšky do věnce.

Krásně-li o Vavřinci a Bartoloměji (24.), na dobrý podzim můj dobrou naději.

Panna Maria (15.), dává první oříšky, svatá královna dostane první výlupek (oříšek.)

Když jsou v srpnu velké rosy, zůstane obyčejné pěkné počasí.

Když kvetou bobý, nouze o chleby, a když kvete mák, to už ne tak.

Duben, máj, červen víno v sudech suší srpen, září, říjen hospodáři kruší.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 8. ve 4.18 odpoledne, nový měsíc 14. v 10.53 dopol., první čtvrt 21. ve 4.21 ráno, úplněk 29. v 5.9 ráno.

Předpověď počasí.

1.—4. parno a dusno, 5.—7. jasno a parno, 8.—11. dešť, 12.—15. jasné a teplo, 16.—20. příjemno, 21. až 24. parno, 25.—28. přeháňky, 29.—31. jasno.

SRPEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Září

September

DNY A TYDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Jiljiho	Jiljiho	Jarmila
2	Sobota	Štěpána kr.	Arnošta	Dobroslav
13. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
3	Neděle	Mansveta	Mansveta	Branislava
4	Pondělí	Dělnický den	Rozálie	Přemyslav
5	Úterý	Viktorina	Viktorina	Radslav
6	Středa	Zachariáše	Boleslava	Držislava
7	Čtvrtek	Reginy	Reginy	Milena
8	Pátek	N. P. M.	Nar. Marie	Rodoslava
9	Sobota	Gorgona	Brunona	Ctibor
14. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
10	Neděle	Mikul. T.	Mikuláše	Přemyslav
11	Pondělí	Pafnuce	Hyacinta	Mstidruh
12	Úterý	Jm. P. M.	Kvidona	Všeslav
13	Středa	Tobiáše	Miloně	Grzymisla
14	Čtvrtek	Posv. křiže	Kornela	Radomíra
15	Pátek	Mariany	Mariany	Strastimír
16	Sobota	Lidmily	Ludmily	Věra
15. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
17	Neděle	Lamberta	Lamberta	Drahoslav
18	Pondělí	Tomáše V.	Títa	Jaroslav
19	Úterý	Januara	Januara	Roslaw
20	Středa	Eustacha	Stacha	Myslaw
21	Čtvrtek	Matouše	Matouše	Bohuchval
22	Pátek	Maurica	Mořice	Mislov
23	Sobota	Tekly	Tekly	Vladimíra
16. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
24	Neděle	Gerh.	Jermáře	Dubravka
25	Pondělí	Kleofáše	Kleofáše	Ladislav
26	Úterý	Cypriána	Pravomily	Pravomila
27	Středa	Kosmy a D.	Kosmy a D.	Kosma
28	Čtvrtek	Václava kr.	Václava	Václav kr.
29	Pátek	Michala	Michala	Novomíra
30	Sobota	Jeronyma	Jarolíma	Samomysl

Lidová pranostika.

Podzim na strakaté ko-
byle jezdi.

Panny Marie narození,
vlast'oviček rozloučení.

Po sv. Matouši, čepici
na uši.

Na sv. Maurice nesej
pšenice, budeť samá met-
lice.

Na sv. Václava každá
pláňka dozrává.

Je-li hezky na sv. Jilji,
lze očekávat po čtyři ne-
děle hezké počasí.

Padají-li před sv. Mi-
chalem žaludy, nastane
brzká zima.

Pěkné růže v zahradách
věští pěkný podzim, poz-
dní zimu.

ZRNKA

Kdykoliv jsme vítězili,
pokazde se tak stalo více
převahou ducha nežli močí
fysickou.

Svoboda se nedá vykři-
čet, vyplakat a vylamen-
tovat, jen z ruky pilné na-
děje svítne.

Čtvrti měsíce.

Polední čtvrt 6. ve
3.24 ráno, nový měsíc
12. v 6.22 večer, první
čtvrt 20. v 5.34 odpool.,
úplněk 28. v 9.21 več.

Předpověď počasí.

1.—4. chladno, 5.—8.
jasno a chladno, 9.—11.
chladno a mrazíky, 12. až
15. chladno, 16.—19. nej-
sté počasí, 20.—24. stude-
no, 25.—27. přeháňky, 28.
až 30. pěkně.

ZÁŘÍ

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Říjen

October

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á R		JMENA STAROČESKÁ	
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ		
17. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
1	Neděle	Posv. chr.	Remigia	Blažena
2	Pondělí	And. Str.	Leodegara	Vojslav
3	Úterý	Slav. růž.	Ludomíra	Jaroslav
4	Středa	Frant. S.	Frant. S.	Bratislav
5	Čtvrtek	Placida	Placida	Vratislav
6	Pátek	Brunona	Břenka	Věronica
7	Sobota	Justiny	Libuše	Libuše
18. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
8	Neděle	Brigity	Brity	Bislaw
9	Pondělí	Diviše	Diviše	Slavomila
10	Úterý	Frant. B.	Frida	Dobromil
11	Středa	Emiliána	Emiliána	Zvonimír
12	Čtvrtek	Maxmiliána	Maxmiliána	Mirogoj
13	Pátek	Kolomana	Burkarda	Blahomír
14	Sobota	Burkh.	Kolomana	Wiecoslaw
19. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
15	Neděle	Terezie	Terezie	Jedwiga s
16	Pondělí	Havla	Havla	Lubislawa
17	Úterý	Hedviky	Hedviky	Vlastav
18	Středa	Lukáše	Lukáše	Zlatomír
19	Čtvrtek	Petra A.	Ferdin.	Ostrivoj
20	Pátek	Vendelína	Vendelína	Krešimír
21	Sobota	Voršily	Voršily	Věrnislav
20. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
22	Neděle	Korduly	Šebíře	Vladislav
23	Pondělí	Severina	Rafaela	Vlastimil
24	Úterý	Rafaela	Kryšpína	Stranislav
25	Středa	Kryšpína	Everisty	Vojmír
26	Čtvrtek	Evarista	Sabiny	Žitoslav
27	Pátek	Sabiny	Anastázie	Dadiboh
28	Sobota	Den čsl. sam.	Narcise	Blahomír
21. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
29	Neděle	Narcise	Hvězdoně	Božidar
30	Pondělí	Marcela	Slav. ref.	Tvrdomír
31	Úterý	Volfganga	Slav. ref.	Hněvoboj

Lidová pranostika.

Je-li vrána na blízku,
je nejvyšší čas k setí.

Když se říjen blýská,
zima plýská.

Šimona Judy, zima je
všudy.

Když dlouho listí nepad-
ne, tuhá zima se přikrade.

Divoké husy na odletu
konec i bahmu létu.

Studený říjen ničí vše-
chen hmyz i pro budoucí
rok.

ZRNKA

Projevujeme vůli svou
vždy cestou zákonní a
bud' me jisti, že se vždy
po dobrém to státi musí,
čeho si celý národ přeje.
Žádná moc na světě není
tak silná, aby mohla odo-
lati spravedlivé žádosti ce-
lého národa.

Bud' vždy spravedlivým
k dítěti. Slib mu jen to,
co mu splnití můžeš a
splň to, co jsi mu slíbil.

Čtvrtí měsíce.

Poslední čtvrt 6. v
0.27 odpol., nový mě-
síc 12. v 3.30 ráno,
první čtvrt 19. v 10.24
dopol., úplněk 28. v
1.42 odpoledne.

Předpověď počasí.

1.—4. teplo, 5.—8. bouř-
livo, 9.—12. jasné a mír-
né, 13.—16. chladno, 17.
až 20. jasno, 21.—23. chlad-
no a příjemno, 24.—27. ne-
jisté počasí, 28.—31. jasno.

ŘÍJEN

Dě	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Listopad

November

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Všech. Svat.	Všech svat.	Milic
2	Čtvrtek	Dušíček	Dušíček	Bohumil
3	Pátek	Huberta	Huberta	Bronisz
4	Sobota	Karla B.	Otona	Slavobor
22. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
5	Neděle	Emerich.	Blandity	Mojmír
6	Pondělí	Leonarda	Leonarda	Vsevolod
7	Úterý	Engelbert.	Engelberta	Zdeněk
8	Středa	Bohumíra	Bohumíra	Bohumír
9	Čtvrtek	Theodora	Bohdana	Bohuchval
10	Pátek	Př. sv. Lud.	Pravoslava	Dobřila
11	Sobota	Den Příměří	Martina	Křeslav
23. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
12	Neděle	Martina	Jonáše	Vyšeslava
13	Pondělí	Stanislava K.	Diega	Stanislav s.
14	Úterý	Serapiona	Levína	Veselka
15	Středa	Leopolda	Lipolta	Wizimír
16	Čtvrtek	Otomara	Otomara	Stojslav
17	Pátek	Řehoře	Bertolda	Jaromíra
18	Sobota	Odon	Hildy	Namyslav
24. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
19	Neděle	Alžběty	Elišky	Stanimír
20	Pondělí	Felixa	Edmunda	Čestmír
21	Úterý	Ob. P. M.	Smicha	Novomír
22	Středa	Cecilie	Vojslava	Vojslava
23	Čtvrtek	Klimenta	Klementa	Dalibor
24	Pátek	Jana z Kř.	Emila	Prelimír
25	Sobota	Kateřiny	Kateřiny	Miluša
25. NEDĚLE PO NEJSVĚT. TROJICI				
26	Neděle	Martina I. p.	Delfiny	Hodimír
27	Pondělí	Achace	Libousta	Miloust
28	Úterý	Rufa	Vintíře	Svatoslav
29	Středa	Saturnina	Dementra	Radhoď
30	Čtvrtek	Den díkůčin.	Ondřeje	Radhošta

Lidová pranostika.

Hřímá-li v listopadu, bude úrodný rok.

Kvetou-li v listopadu znovu stromy, bude zima trvat až do května.

"Má se jako hus o Martině" (jest stále v nebezpečí.)

Chodí-li husa o Martině po ledě, chodí o vánocích po blátě.

Svatý Martin přijede na bílém koni.

Na svatého Martina kouřívá se z komína.

Je-li na svatého Martina slunečno, nastane tuhá zima.

Na sv. Kateřinu (25.), schováme se pod peřinu.

At' Kateřiny neb Křiže, když mrzne, topte chýše.

Sníh na sv. Ondřeje (30.), velmi žitu prospěje.

Jaké počasí na sv. Kateřinu, takové je v příštím lednu.

Jiní o Všech Svatých věští nám o Vánocích tuhé mrazy a krutou zimu.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 4. v 8.12 večer, nový měsíc 11. ve 2.54 odpoledne, první čtvrt 18. v 6.21 ráno, úplněk 26. ve 4.54 ráno.

Předpověď počasí.

1.—4. jasno a chladno. 5.—9. mírné počasí. 10. až 13. zamračeno. 16.—18. chladnější, 17.—20. bouřivo. 21.—24. chladno. 20. až 27. jasné a příjemné. 28.—30. zima.

LISTOPAD

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Prosinec

December

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Eligia	Dluhoše	Náum
2	Sobota	Frant. X.	Bibiány	Stražimír
PRVNÍ NEDELE ADVENTNÍ				
3	Neděle	Bibiany	Kasiana	Chvalislav
4	Pondělí	Barbory	Barbory	Těšibor
5	Úterý	Judity	Sabaše	Bořivoj
6	Středa	Mikuláše	Isidora	Lubomír
7	Čtvrtek	Ambrože	Ambrože	Semen
8	Pátek	Poč. P. M.	Kaj. den sv.	Boguwoła
9	Sobota	Leokadie	Běleny	Chvalimíra
DRUHÁ NEDELE ADVENTNÍ				
10	Neděle	Melchida	Jitky	Křesislav
11	Pondělí	Damasa	Damasa	Savin
12	Úterý	Sinesia	Donata	Ratislav
13	Středa	Lucie	Lucie	Vyšemíra
14	Čtvrtek	Nikasa	Duchoslava	Hořislav
15	Pátek	Irenea	Kristiana	Slavoboj
16	Sobota	Albíny sd.	Běluše	Cedomil
TŘETÍ NEDELE ADVENTNÍ				
17	Neděle	Lazara sd.	Lazara	Vladimila
18	Pondělí	Graciana	Vanibalda	Hostimír
19	Úterý	Nemesia	Nemesia	Osvětín
20	Středa	Kristiny	Izáka	Bohumil
21	Čtvrtek	Tomáše	Tomáše ap.	Tomislav
22	Pátek	Zenona	Blaženy	Božena
23	Sobota	Viktorie	Viktorie	Vlasta
ČTVRTÁ NEDELE ADVENTNÍ				
24	Neděle	Ad. a Evy	Adama, Evy	Budimír
25	Pondělí	B. hod vánoč.	Nar. Páně	Bohuslav
26	Úterý	Štěpána	Štěpána	Štěpán s.
27	Středa	Jana ev.	Jana	Ivan
28	Čtvrtek	Mlád'átek	Kastora	Hrdoslav
29	Pátek	Tomáše b.	Milady	Milada
30	Sobota	Davida	Davida	Miloš
PRVNÍ NEDELE PO VÁNOCÍCH				
31	Neděle	Sylvestra	Sylvestra	Bořislav

Lidová pranostika.

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

Na svatou Barboru (4.), saně na dvoru.

Barbora mosty mostí, Judita hřeby ostří a Mikuláš přibíjí (4., 5. a 6.) Po sv. Baruší střež nosu i uši.

Svatý Mikuláš splachuje břehy.

Přichází-li zajíc do ohrady, bude zima ještě tužší.

Studený prosinec se sněhem dá žito na každé výšině. —

Jaký je prosinec, taký je příští červen.

Svatá Lucie (13.), noci upije.

Do Vánoce huj, od Vánoce ouvej.

Zelené Vánoce, bílé Velikonoce.

Vánoce v jeteli, letnice ve sněhu.

Jitřní jasné a obloha čistá, úroda hojná příští rok jistá.

Po studeném prosinci bývá úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 3. ve 3.40 ráno, nový měsíc 10. ve 4.45 ráno, první čtvrt 18. ve 4.4 ráno, úplněk 26. v 6.28 več.

Předpověď počasí.

1.—4. jasné a chladno, 5.—8. mírně, 9.—11. jasné a chladno, 12.—15. bouřливо, 16.—19. jasno, 20.—23. chladno, 24.—27. zamrače-no a bouřливо, 28.—31. jasno.

PROSINEC

D	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

SEZNAM JMEN

- Abdon, Bořivoj 30, 30. čce.
 Abraham 6. října
 Absolon 2. zář
 Adam 24. prosince
 Adelheid op., Adléta, 5. ún.
 Adelinde 20. srpna
 Adléta v. Adelheid
 Adolf 11. května
 Adolf 17. června
 Adolf 21. srpna
 Adolfina 27. září
 Agaton, Dobroslav, 10. led.
 Agnes v. Anežka
 Albert p. z. J. 3. dubna
 Albert v. 15. listopadu
 Albín, Bělouš, 1. března
 Albina, Běluše, 6. pros.
 Albrecht 23. dubna
 Aleš, 17. července
 Alexandr, Leska, 18. břez.
 Alexandr, 26. února
 Alexius, Aleš, 17. července
 Alfons 2. srpna
 Alfred 19. července
 Alois 21. června
 Alžběta král., Eliška, 8. července
 Alžběta 19. listopadu
 Amadeus v. Bohumil
 Amalie, Libuše, 10. čce.
 Amalie 7. října
 Ambrož, b. Brož, 16. října
 Ambrož 7. prosince
 Amos 31. března
 Anastas 21. srpna
 Anastasia, Protibora, 15. dubna
 Anastasia m., 25. prosince
 Anatolia 9. července
 Anatolius 3. července
 Anežka, Agnes, 16. listop.
 Anežka p. a m. 21. ledna
 Anežka Česká, Nečiče, 6. a 28. března
 Anjela 13. května
 Anjelika 28. března
 Anjelma 16. července
 Anna 26. července
 Anselm 18. března
 Antonia, Tonka, 10. ledna
 Antonín, poust. 17. ledna
 Antonín 13. června
 Apollinář 23. července
 Apollonia 9. února
 Arnold 18. července
 Arnošt 12. ledna
 August p. 7. října
 Augusta 29. března
 Augustin cirk. 28. srpna
 Aurella 1. prosince
 Aurellan 16. června
 Aurelius, Zlatko, 27. čce
 Barbina 31. března
 Baltazar 6. ledna
 Barbora 4. prosince
 Bernabáš 11. června
 Bartoloměj ap. 24. srpna
 Basilíše 9. ledna
 Basilius v. 14. ledna
 Beata v. Blažena
 Beatrix, Blažena, 10. květ.
 Bedřich 6. března
 Bedřiška 6. října
 Benart v. Bernard
 Benedikt b., Beneš 15. dub.
 Benedikt 21. března
 Benigna, Dobravka, 9. kv.
 Benignus Štědrý, 6. června
 Benjamin 21. března
 Benno, Zbyněk, 16. června
 Bernard p., Benart, 20. srp.
 Bernardin 20. května
 Berta, Perchta, 4. července
 Bertram 17. srpna
 Bertrand 15. října
 Bibiana 2. prosince
 Blahomír 13. října
 Blahoslav 21. března
 Blahovoj, Eustrates, 9. led.
 Blundina 5. listopadu
 Blažej 3. února
 Blažena 22. prosince
 Bojislav 9. dubna
 Bohaboj 15. dubna
 Bohachval 10. července
 Bohdal d. 8. listopadu
 Bohdar v. Theodor
 Bohdik 22. března
 Bohuchval, Lausdeo, 10. července
 Bohumil, Amadeus, 7. čer.
 Bohumil 3. listopadu
 Bohumila 28. prosince
 Bohumír 13. ledna
 — b. 8. listopadu
 Bohuslav, Deogratís, 22. března
 Bonaventura, Dobrohost, 11. července, 26. října
 Bonifác p., Vinfrýd, 5. čer.
 Bonifác m., Dobroděj, 14. května
 Božena 29. července
 Brigata p. 1. února
 Brigda v., Bryta, 8. října
 Brož v. Ambrož
 Bruno b., Břeněk 21. dub.
 Burkhard 11. října
 Cecilie 22. listopadu
 Cecilius 3. června
 Celestin P., Bušek, 6. dub.
 Celestin p. a m. 19. května
 Celina 21. října
 Celerinus vyz. 20. února
 César z B. 15. dubna
 Črha A. M. 9. března
 Cyprian b. 14. září
 Cyria 5. června
 Cyriak m. 8. srpna
 Cyrila 5. července
 Cyrin 12. června
 Cyrus m. 31. ledna
 Česlav 20. června
 Čestmír, Ctímír, 9. ledna
 Čestislav 16. června
 Damasus 11. prosince
 Damian 27. září
 Daniel 21. července
 David 30. prosince
 Deicola, Ctiboh, 17. ledna
 Delfin 24. prosince
 Desider, Zdaň, Žádostiv, 23. května
 Dětmár 26. září
 Dětiš 6. května
 Dionisius, Diviš, 9. října
 Dluhoš v. Longin
 Dobeš v. Tosiáš
 Dobrohost v. Bonaventura
 Dobromysl, Euthimius, 11. března
 Dobroslav v. Agaton
 Domician B. 10. ledna
 Domicius 5. července
 Dominik 4. srpna
 Domnina 14. dubna
 Donatus m. 30. června
 Dorota 6. února
 Dulla 25. března
 Ebba abat. 23. srpna
 Ebehard 23. února
 Edburka 12. prosince
 Edeltruda 23. června
 Edita 26. září
 Edmund arc. 16. listp.
 Eduard 13. března
 Edvin k., 4.
 Egbert 24. dubna
 Eleonora 21. února
 Eliáš 20. července
 Eligius 1. prosince
 Eliseus 24. června
 Emanuel 26. března
 Emercia 23. ledna
 Emerich 5. listopadu
 Emil 22. května
 Emilia 5. dubna
 Emilián 11. září, 11. říj.
 Emiliana p. 24. prosince
 Emilius 30. května
 Emma 1. a 19. dubna
 Engelbert 7. listopadu
 Enoch 3. ledna
 Erik (Erich) m., 15. ún.
 Erhard 8. ledna
 Ermelinda 25. října
 Esther 29. května
 Eucharis 20. února
 Eufrosina 11. února
 Eugenia 25. prosince
 Evarist, Blahoklas, 26. ř.
 Eugenius, Blahorod, 3. července
 Eusebia 16. března
 Eustach, Stach, 20. září
 Eustacha 29. března
 Eva 24. prosince
 Evald 3. října
 Evermond 17. února
 Ezechiel 10. dubna
 Fabian 20. ledna
 Faust 16. července
 Faustín 15. února
 Faustina 20. září
 Felician 9. června
 Felicitas m. 7. března
 Felix b. a m. Šťastný, 24. října
 Felix 21. května
 Felix Val. 20. listopadu
 Ferdinand k. 19. ledna
 Ferdinand k. 30. května
 Fedelis 28. dubna
 Filemon 22. listopadu
 Filip ap. 1. května
 Filip N. 26. května
 Filip b., 23. srpna
 Filippina 16. února
 Florenc 7. listopadu
 Florencia 10. listopadu
 Florentin 27. května
 Florian 4. května
 Fortunat 24. října
 Frant S. z As. 4. října
 — B. 10. října
 — de Paula 2. dubna
 — Sales 29. ledna
 Františka R. 9. března
 Fridolin 6. března
 Fridus v. Friedman
 Gabriel arch. 24. března
 Gabriela 10. února
 Gaudentius v. Radim
 Gebhard, Jaromír, 27. srp.
 Genovefa, Ženeva, 3. ledna
 Gerhard, Radko, 24. září
 Gerlach v. Jarloch
 Getruda, Getruda, 17. břez.
 Gervás 19. června
 Gideon, Jedek, 1. června
 Gilbert 4. února
 Gisela, Hsila, 7. května
 Gotthardt, Hotart, 5. květ.
 Gottsalk m. p. 7. června
 Gudval 6. června
 Guibert 28. května
 Gustav 2. srpna
 Guntif, Vintif, 28. listopadu
 Hanibal 2. srpna
 Hartman 30. října
 Hartvik 21. srpna
 Haštal 26. března
 Hata 5. února
 Havel 16. října
 Hedvika 17. října
 Helena m., Jelena, 22. květ.
 Heliodor 3. července
 Herkules 5. září
 Hermína 24. prosince
 Herman 7. dubna
 Hilaria 12. srpna
 Hilarion 21. října
 Hilaris 24. ledna
 Hildebert 3. května
 Hippolit, Ippo, 13. srpna
 Honorat, Ctibor, 8. února
 Hubert 3. listopadu
 Hugo b. 1. dubna
 Hyacinth m., Jacek, 11. září
 Ida vd. 4. ledna
 Ignác, Loj., 31. července
 Inocenc 28. července
 Irena 5. dubna
 Isak 20. prosince
 Isak 20. prosince
 Isabela 4. ledna
 Isaláš 6. července
 Isidor pr. 10. května
 Ivan 25. listopadu
 Ivo 28. května
 Jachim 20. března
 Jairus, Jar., 3. října
 Jakub v. 25. července—
 — ap. 1. května
 Jan Zlatoustý 27. ledna
 — M. 8. února
 — boží 8. března
 — Nep. 16. května
 — z Pf. 6. května
 — a Pav., Jan Burián, 26. června
 Jan Křtitel 24. června
 — Kvalb 12. června
 — Kř. 24. listopadu.
 — Evang. 27. prosince
 Januar 27. září

Jarloch, Gerlach, 5. ledna
 Jarolím 30. září
 Jeremiáš 26. června
 Jetřich, Eustasius, 19. břez.
 Jindřich, Hynek, 15. čce.
 Jindřiše, 16. března
 Jiří 24. dubna
 Job 9. května
 Joel 24. května
 Johanna 24. května
 Jonatan 29. prosince
 Jordan 13. února
 Josafat 27. listopadu
 Josef Kal. 27. srpna
 — pěst. 19. března
 Josua 23. února
 Jovita 15. února
 Juda 28. října
 Judit, Jitka, 5. prosince
 Julie 22. května
 Julian m., 9. ledna
 Juliana p. a m. 16. února
 Julita 15. června
 Julius p. 12. dubna
 Justina, Pravomila, 7. říj.
 Justinian 26. září
 Justín 8. srpna
 Justus, Pravoslav, 9. září
 Kajetán 7. srpna
 Kamil 2. července
 Kandid, Bělouš, 8. října
 Karel Bor. 4. listopadu
 — v. 28. ledna
 Karolina 14. června
 Karolinka 5. července
 Kašpar 6. ledna
 Kateřina p. 25. listopadu
 Kazimír 4. března
 Killan, července
 Klára 12. srpna
 Klement, Kilměš 23. listop.
 Klementina 23. listopadu
 Kleofáš 25. září
 Klotilda 3. června
 Kolumba 17. září
 Kolumbus 9. července
 Konrád, Kunderát, 26. list.
 Konrád 19. února
 Konstancia 19. září
 Konstantín 11. března
 Kordula 22. října
 Kosmas 27. září
 Krescencia 15. června
 Krescencius, Rostislav,
 27. června
 Kristín 14. května
 Kristina 24. července
 Křištof 15. března
 Křišpin, 25. října
 Kunhuta z P. 3. března
 Kuno, Kuneš, 29. května
 Kvido 31. března
 Kvirin m. 30. března
 Ladislav 27. června
 Lambert b. L. 14. června
 Laura 17. června
 Lazar 17. prosince
 Leo v. p. Lev, 11. dubna
 — p. 12., 28. června
 Leokadia, Bělena, 9. pros.
 Leonard, Linhart, 6. list.
 Leonora, 12. dubna
 Leonilla 17. ledna
 Leopold, Lypold, 15. list.
 Leopoldina, 15. listopadu
 Libor, Litobor, 23. čce
 Lidmila 16. září

Ligor 13. září
 Longin, Dluhoš, 15. břez.
 Lot 4. ledna
 Lotar, Lideř, 21. dubna
 Lucie 13. prosince
 Lucian 7. ledna
 Luciana, Světluš, 30. červ.
 Lucius 11. února
 Ludomír, Leufried, 3. říj.
 Ludovika 30. ledna
 Ludvík T., 19. srpna
 Luise 9. července
 Lukáš 18. října
 Lukrecia 7. června
 Lydia 3. srpna
 Magdalena 22. července
 Magnus, Boleslav, 19. srp.
 Makar, Blah. 2. 15. ledna
 Malachias 3. listopadu
 Mamert 11. května
 Marcell 16. ledna
 Marcella 31. ledna
 Marcellin 10. dubna
 Marcellina 17. července
 Marciál, Marciáš, 27. ún.
 Marek, 25. dubna
 Mariána 15. září
 Marián, Mareš, 30. dubna
 — Nar. 8. září
 — Sněž. 5. srpna
 — Bol. 30. března
 — Hromnic 2. února
 — Zvěst. 25. března
 — Navšt. 7. července
 — u Hory 16. července
 — Nanebevz. 15. srpna
 — Obět. 21. listopadu
 — Početí 8. prosince
 — Jména 15. září
 Markéta 20. července
 Marta 19. ledna
 Martin 11. listopadu
 — 12.
 Martina 30. ledna
 Matěj ap. 25. února
 Mathilda 14. března
 Matouš Ev. 21. září
 Mauric 22. září
 Maximilian 12. října
 Maximus 10. května
 Melichar 6. ledna
 Mikuláš b. 6. prosince
 Milada 29. prosince
 Minart, Meinhardt, 21. led.
 Mojžiš 3. září
 Monika 4. května
 Moric 22. září
 Napoleon 15. srpna
 Narcis 29. října
 Natalia 1. prosince
 Nathan 24. října
 Nestor 26. února
 Nikodem 15. září
 Noe 28. listopadu
 Norbert 6. června
 Odila 1. ledna
 Odon 18. listopadu
 Oktavia 22. března
 Octavian 22. března
 Oldřich 4. července
 Oliva 10. června
 Olympia 26. března
 Ondřej 30. listopadu
 Oplatus 4. června
 Osvald 5. srpna
 — 15. října
 Otilla 13. prosince
 Otokar 4. listopadu

Otmar 15. listopadu
 Otto, Udo, Otík, 23. března
 Pankrác, Věslav, 12. květ.
 Pantaleon 27. července
 Patricius 17. března
 Paula vd. 26. ledna
 — p. 18. června
 Paulina 22. června
 Pavla obr. 25. ledna
 — post. 15. ledna
 — pam. 30. června
 — ap. 29. června
 — a Jana 26. června
 Pelegrin, Pelfin 16. květ.
 Petr Al. 19. října
 — Cel. 19. května
 — Ap. 28. června
 — st. okov. 1. srpna
 — m. 29. dubna
 — Nol. 31. ledna
 Petronilla 31. května
 Plus m. 11. července
 Primus 9. června
 Prokop post. 4. července
 Prudence 9. března
 Rachel 9. července
 Radim, Gaudencius, 1. ča.
 Rafael 24. října
 Raimund 23. srpna
 Rainold 7. ledna
 Rebeka 9. března
 Regina 7. září
 Reinhart, Reinart, 23. ún.
 Rembert 4. února
 Richard 3. dubna
 Robert, Robeš, 7. června
 Rochus, Hrož. 16. srpna
 Roland 9. srpna
 Roman 28. února
 Romana 28. února
 Roza, Růžena, 30. srpna
 Rosalia, Rozára, 4. září
 Rosina 13. března
 Rudolf 27. dubna
 Rufinus, Ryšavin, 14. ča.
 Rupert, Rauš, 27. března
 Ruthard 16. července
 Řehoř Naz. 9. května
 — 12. března
 — 17. listopadu
 Sabas 12. dubna
 Sabian 27. srpna
 Salome 24. října
 Salomena 7. dubna
 Samuel m. 16. února
 — 26. srpna
 Sara 16. května
 Sebald 19. srpna
 Serafin 12. října
 Serapion 14. listopadu
 Servác, Chranibor, 13. kv.
 Severián 8. listopadu
 Sibilla 29. dubna
 Sidonia, Zdenka, 23. čce.
 Sidonius, Zdeněk, 23. srp.
 Silver 20. června
 Silvia 3. listopadu
 Silvín 17. února
 Simeon b. a m. 17. února
 Simplic P. 2. března
 Stanislav b. a m. 7. květ.
 — K. 13. listopadu
 Strachota 9. března
 Successus, Prospěch,
 19. ledna
 Svatoh. Sanctus, 2. června
 Svatopluk 13. srpna
 Světlík, Photius, 4. března

Sylver 20. června
 Sylvester 31. prosince
 Šalamoun 8. února
 Sebastian 20. ledna
 Šimek 18. února
 Šimon ap. 28. října
 Školastika 10. února.
 Sofrinin, Mudrota, 11. bř.
 Štěpána nal. 3. srpna
 — K. 2. září
 Štěpána m. 26. prosince
 Štěpán Pr. 13. listopadu
 Tadyáš 28. října
 Teresie 15. října
 Thekla ab. 15. října
 Theobald 1. července
 Theodolinde 22. ledna
 Theodor b., Bohdar, 19. z.
 Theodora m. Božena 28. z.
 Theodorich, Dětřich,
 1. července
 Theodosia p. m., Bohdan,
 2. dubna
 Tiburceus, Ctibor, Bořek,
 14. dubna
 Timotheus b. Bohaboj,
 24. ledna
 Titus b. 4. ledna
 Tobláš, Dobeš, 13. června
 Tobláš, 13. září
 Tomáš, 18. září
 — ap. 21. prosince
 — b. 29. prosince
 — Aq. 8. března
 Troján 30. listopadu
 Ubald 16. května
 Ulrika, Oldřiška, 6. srpna
 Urban p. 25. května
 Václav 28. září
 Valburka 25. února
 Valentin 14. února
 Valentina 25. července
 Valter, Vladivoj, 29. list.
 Valerian m., Jaroslav,
 24. dubna
 Vavřinec 10. srpna
 Venanc 18. května
 Vendelin, Venda, 20. října
 Verner, Vernuš, 18. dubna
 Veronika 4. února
 Viktor A., Vítězslav,
 26. února
 Viktor m. 30. září
 Victoria 23. prosince
 Viktorin 3. září
 Vilema 6. dubna
 Villibard, Veleslav, 7. čce
 Vincenc m., Čeněk, 22. led.
 Vincenc Fer. 5. dubna
 — z P. 19. července
 Vít 5. června
 Vladimír 24. července
 Vojslava 22. listopadu
 Vojtěch, Adalbert, 23. dub.
 Voldemar 6. května
 Volfgang, Vik, 31. října
 Vorskla 21. října
 Zachariáš pror., Zachať,
 6. září
 Zeno m. 22. prosince
 Zikmund 2. května
 Zuzana p. a m. 11. srpna
 — čistoňá " "
 Zbislav 24. března
 Zbislava 21. února
 Zdeněk 7. listopadu
 Zdislava 29. ledna
 Žofie, Žofka, 15. května

PŮVOD JMEN AMERICKÝCH STÁTŮ A ÚZEMÍ.

ALABAMA. — Z indiánských slov alba aya mule, znamenajících otevru houštinu.

ALJAŠKA. — Z eskymáckých slov Al-ay-es-ka, znamenajících velkou zemi.

ARIZONA. — Z indiánského slova arizonac, znamenající suché pásmo.

ARKANSAS. — Úředně se vylouvuje Ar-kan-saw a bylo to jméno Indiánů kmene Quapaw.

CALIFORNIA. — Dostala toto jméno od španělských uchvatitelů, kteří tím minili ostrov na pokraji pozemského ráje.

COLORADO. — Jméno španělského původu, znamená červený.

CONNECTICUT. — Indiánské jméno, znamenající dlouhou řeku.

DELAWARE. — Dle jméno anglického lorda De la warr.

FLORIDA. — Ze španělských slov Pascua Florida, slavnost květin, totiž velikonoční svátky, o kterých byla roku 1513 tak pojmenována.

GEORGIA. — Pojmenována po anglickém králi Jiřím II.

IDAHO. — Podle indiánských slov Edah hoe, znamenajících světlo na horách.

ILLINOIS. — Illini znamená v indiánském nářečí muže a celé jest mnohými znalci překládáno "řeka mužů."

INDIANA. — Pojmenována po Indiánech.

IOWA. — Indiánský kmen Ioways byl původcem jména tohoto státu a slovo znamená ospalí.

KANSAS. — Indiánské slovo, znamenající v nářečí Siouxů lidé jižního větru.

KENTUCKY. — Indiánské slovo, znamenající "zítra neb "země zítřka."

LOUISIANA. — Pojmenována po francouzském králi Ludvíku XIV.

MAINE. — Pojmenováno dle staré francouzské provincie Maine, vlastněné manželkou anglického krále Karla I.

MARYLAND. — Pojmenován ku počtě anglické královny Henrietty Marie.

MASSACHUSETTS. — V nářečí Indiánů kmene Algonquin znamená "velká hora, malé místo."

MICHIGAN. — Jméno je odvozováno od Indiánů Michigamaw a znamená "velkou vodu". Michi znamená velkou a gama vodu.

MINNESOTA. — V nářečí Siouxů, "oblakově barevná voda."

MISSOURI. — Podle Indiánů stejného jména.

MONTANA. — Ve španělštině znamená hornatou krajinu.

NEBRASKA. — V nářečí Indiánů Omaha to znamenalo "širokou řeku", čímž byla míněna Platte.

NEVADA. — Španělské slovo, znamenající "sněhem pokrytý."

NEW HAMPSHIRE. — Pojmenováno dle anglického okresu Hampshire.

NEW JERSEY. — Pojmenováno dle anglického ostrova Jersey.

NEW MEXICO. — Pojmenováno dle azteckého jména Mexitli, jak nazývali svého boha války.

NEW YORK. — Pojmenováno na počest vévody z Yorku, bratra anglického krále Karla II.

NORTH A SOUTH CAROLINA. — Původní jméno bylo Carolana dle latinského jména Carolus a měla to být pocta anglickému králi Karlu I.

SEVERNÍ A JIŽNÍ DAKOTA. — Dakota je indiánské slovo, znamenající "alianci přátel."

OHIO. — V nářečí Indiánů Siouxů znamená "veliký."

PENNSYLVANIA. — Pojmenována ku počtě admirála Williama Penna, otce zakladatele provincie Williama Penna a původně se psala Pennsylvania a znamená to Pennovy lesy.

PORTO RICO. — Ze španělského Puerto Rico, což znamená "bohatý přístav."

RHODE ISLAND. — Kolonisti sami přijali toto jméno a původně znělo Isles of Rhodes.

TENNESSEE. — Až do roku 1784 bylo zváno Franklin neb Frankland a pak přijato jméno hlavní indiánské vesnice Tennessee.

TEXAS. — Jest to indiánské slovo znamenající přátele neb spojence a původně tak byli zvaní Indiáni, usazení kolem španělských misíí.

UTAH. — Pojmenován dle indiánského kmene Utesů.

VERMONT. — Podle francouzských slov Verd a Mont, znamenajících "zelené hory."

VIRGINIA A WEST VIRGINIA. — Pojmenovány na počest Alžběty, dcery krále Jindřicha VIII., jež byla zvána panenskou královnou.

WASHINGTON. — Území se původně jmenovalo Columbia, ale když bylo později přijato do řady států, bylo jméno změněno na Washington k počtě prvního presidenta.

WISCONSIN. — Indiánské jméno, jež francouzští misionáři původně psali Ousconsin a v starých dokumentech bylo též psáno Miconsing, první bílí osadníci užívali slova Wiskonsan, pak Wiskonsin až posléze kongres rozhodl, aby se psalo Wisconsin.

WYOMING. — Jméno bylo přijato dle Wyoming Valley v Pensylvanii, známého před lety dle Campbellovy básně "Gertrude of Wyoming." Slovo znamená "střídající se hory a údolí."

ROZDÍL V ČASE.

Je-li v New Yorku dle standardního času 9 hodin ráno, je v

Chicago 8 ráno,
Washingtoně 9 ráno,
San Francisku 6 ráno,
Praze 2 odpoledne,
Paříži 2 odpoledne,
Berlíně 3 odpoledne,
Londýně 2 odpoledne,
Římě 3 odpoledne,
Winnipegu v Kanadě 8 ráno,
Juneau na Aljašce 5 ráno,

Mexico City 8 ráno,
Madridě 2 odpoledne,
Tokiu 11 večer,
Moskvě 4 odpoledne,
Vídni 3 odpoledne,
Portland, Ore. 6 ráno,
St. Louis, Mo., 8 ráno,
Los Angeles 6 ráno,
Dallas, Tex., 8 ráno,
Omaze 8 ráno.

POČET ŽIDŮ NA SVĚTĚ.

Dle sčítání Amerického židovského výboru jest v jednotlivých dílech světa tento počet židovského obyvatelstva: Evropa 9,494,363, Amerika 4,677,217, (Spojené Státy 4,228,029), Afrika 530,869, Asie 528,609, Austrálie 30,401. Počet židovského obyvatelstva v Československu výbor odhadl na 356,768.

ČESKÉ AMERICE

PO celé zemi naši
od severu až v jih
a od východu v západ,
kam Čech v své pili stih',
neseme pozdrav vroucí
těm, kteří s námi jdou,
by neklesali duchem
před metou dalekou.

Do cizí země přišli
otcové naši sem
a nechali nám mnoho
svým vzácným odkazem:
Udržeti náš jazyk,
který jim drahý byl,
neb matčin cit jim prvně
jen v něm se projevil.

Mnoho jim bylo snést,
než začalo se dnít
a z černých nocí strasti
než bleskl slunka svít,
než kořeny jich z půdy
začaly mizu ssát
a než jich srdce mohlo
radostí zaplesat.

Však at' si hromy bily
a živlů rádil hněv,
naši neklesli nikdy,
neb sladký český zpěv
sílu jim v duši vléval
a balzám v srdce lil,
že vydržel z nich každý,
kdo poctivě se bíl.

A tak se udržela
ta mluva, pýcha všech,
at' přišli z Moravy sem,
ze Slezska nebo z Čech —
a po strádáních všechněch,
kde čilý byl náš ruch,
zvítězil nad vši zlobou
ten starý český duch.

Po otcích děti přišly
a nesou odkaz dál
po prériích a lesích
i v lůno tvrdých skal,
aby to sítě drahé
rostlo a kvetlo zas,
dokud mu k žatvě slední
pokynu nedá čas.

A proto k metě všichni
musíme jedné spět,
aby z té práce naší
vykvetl krásný květ
a památka by zbyla,
že Čech kde kdy tu žil,
že národu byl věren
v poslední zbytek sil!

F. L. MUSIL.

POD PĚSTÍ OSUDU

Pro kalendář Hlasatel napsala Zd. Navrátilová.

I

BYLO to několik let před světovou válkou. Výstavnou, zámožnou obcí na kraji moravské Hané procházel návsi starší venkovan, veda za ruku asi osmileté děvčátko. Ohlížel se po číslech statků a zároveň hleděl, nevidí-li někde člověka. Leč v tu dobu žní za slunného odpoledne všichni byli, jak se zdálo, v poli v pilné práci. Na návsi kolem vyschlého rybníčku odpočívalo hejno husí. Ze statků ozývali se jen psi zuřivě štěkající na přicházejícího cizince. Ten všecek ušlý se zastavil naproti hospodě. Uzlík se šatstvem hodil na zem a řekl děvčátku: "Sedni si tu, Katko, já se pozeptám tadyhle v hospodě." Katka ráda uposlechla.

V hospodě prázdná, ticho. Konečně se přišourala z kuchyně jakási stařena. "Dejte mi sklenici piva", žádal příchozí.

Teprve když se napil a svažil vyprahlé hrdlo, dal se do řeči.

"Prosím vás, pajmámo, který grunt je Vybíralů? Neznám to tady v Těšicích."

Stařena ukázala zaprášeným cknem ven. "Zrovna tuhle naproti, vidíte, to široké stavení — to je u Vybíralů."

Dopil kvapně a vyšel ven. Malá Katka se honem zdvihla od země a slabýma rukama chopila se sama uzlíku. Se svým průvodcem bázlívě vešla do vrat blízkého stavení.

U Vybíralů byla doma jen hospodyně a majitelka statku; ač vdova, řídila rozsáhlé hospodářství vzorně. Během těch let, co byla samostatnou hospodyní, zvelebila statek, přikoupila polí a ještě ušetřila pěkné peníze a uložila do záložny.

Mohla se za svého vdovství několikrát provdat, ale odmítla. "Mám tři syny, mám pro koho žít a pracovat, jsou to hodní a poslušní synkové, proč bych jim přivedla otčima?"

Zlí jazykové tvrdili, že si pajmáma Vybíralka zvykla o všem sama rozhodovat, sama poroučet a že by se jí těžko odvykalo. Ale Vybíralka byla všude, daleko široko, známa a oceňována jako znamenitá hospodyně a selka, rozšafná a moudrá matka svých dorůstajících synů. Nejstarší Jiří, matčina chloub, studoval lékařství v Praze. Druhorozený Václav, statný chlapec, určený za budoucího dědice statku, vrátil se právě z odborné hospodářské školy. Nejmladší Metod chodil do měšťanky.

Panímáma právě chystala ženčům do pole svačinu, když v síni se ozvaly kroky.

"Dobré odpoledne přeju — jsem tady dobře u paní Vybíralové?"

"Vítám vás — já sama jsem Vybíralová — co pak nám nesete?"

Překvapeně se dívala na neznámého.

"Posílá mne starosta z Olšan. Zemřel tam minulý týden váš příbuzný, prý bratranec, Jakub Kuncíř, krejčí. Byl, snad to víte, vdovec a zanechal tady tuhle to děvče, Katku."

Teprve teď si Vybíralka všimla dítěte, jež strýc postrčil před sebe.

"Sedněte," zvala je hospodyně, odskočila do sklepa a přinesla dva porculánové hrnky plné studeného, hustého mléka.

"Napojte se, máte jistě žízeň po cestě, a tady je chléb, ukrojte si." Sama si též přisedla a zadívala se na děvče, dychtivě se živící. "Tož co je tu s tím děckem?"

"Starosta náš myslí, že snad byste se mohla Katky ujmout; nemá nikoho z blízkých příbuzných, ke komu by mohla jít. Je to zdravé, silné děcko, za pár let z ní bude šikovná děvečka."

Vybíralka se podívala na děvče. Utřelo si buclatou ručkou pusku a horlivě sbíralo drobty chleba se stolu.

"No, Katko — chceš u nás zůstat?" zeptala se vldně selka po chvilce přemýšlení.

Dítě upřelo na ni velké, tmavé oči a kývlo hlavou. Pohládila ji. Kdysi toužila mít dcerku, leč čáp jí přinesl jen samé

chlapce. Nebyla zvyklá na holčičku. Také tu nerozhodoval nějaký zvlášť vřelý cit příbuzenský. Spíše ohled, že dítě je "z rodiny", byť hodně vzdálené a určitý díl soucitu s malým, osiřelým tvorem.

"Tož si ji tu nechám," prohlásila konečně panímáma. Posel starostův pln radosti přitakal. "Uděláte dobrý skutek, paní Vybíralová, Bůh vám to odplatí," hovořil dojatě, "je to chytré děcko a hodné, sám bych si ji byl nechal, ale mám šest krků živit a chaloupku malou! Tož tady, v takovém gruntě se to ani nepozná, což pak takové děcko."

Panímáma přerušila jej rozsaňně: "Děcko však doroste, bude třeba se o ně postarat i jinak — no, jaksi bylo, jaksi bude. jen aby byla Katka hodná. Tož dejte mně její papíry, ať jí to uložím." —

Tak se dostala malá Katka Kuncířová do rodiny Vybíralových. Brzo si zvykla v novém prostředí a líbilo se jí tu. Zvykla si na pořádek, který zavedla hospodyně v celém stavení, což zprvu dělalo malé Katce dost nesnázi. Hospodyně ji oblékla, pořídila jí nutné prádlo i šatstvo, protože sebou přinesla jen pár rozbitých hadříků. "Pro hanbu ji tak nemohu nechat chodit, je to přece moje schovanka", a děvče oblékla.

Katka spala v komoře na širokanské posteli zároveň se starší služkou Pepinou. Pepině bylo tehdy ke čtyřiceti; smířila se už dávno s myšlenkou, že se neprovdá a nyní věnovala všechen cit a něhu svého ženského srdce malé Katce. Potají česávala její světlé vlasy, splétala ve dva copy, každou sobotu večer koupala ji v starých neckách. Když v nevlídné komoře cítila na loži vedle sebe teplé dětské tělo, necítila se osamělou, jako dříve. Pečlivě zakryla duchohou spící Katku, natáhla vedle ní své údy celodenní dřinou zmóžené a spokojeně usínala. O někoho se starat a pečovat, tot' jedno z tajemství štěstí života prostých lidí.

Po prázdninách zavedla selka svoji schovanku do školy, koupila jí knihy a jiné školní potřeby. "Přlně se uč, ať je z tebe něco kloudného. Moji chlapci se vždycky dobře učili," doložila s jaksí mateřskou pýchou.

Malá Katka přitakala. Už dávno poznala tyto chlapce, ba se s nimi do jisté míry sprátelila. Mladší chlapci, třináctiletý Metod a šestnáctiletý Veník mnoho se jí nevšimáli. Spíše nejstarší, student Jiří, občas na ni

promluvil, nebo s malou zažertoval. Ale toho se nejvíce ostýchala, to byl "pán", nosil dokonce brýle a chodil i ve všední dny v čisté bělostné košili, i když někdy pomáhal na poli nebo ve stodole.

Nejvíce ji zajímal Metod, o jehož hry s jinými chlapci jeho věku jevila veliký zájem. Jak by si ráda s nimi hrála! Ale kluci se dívali na tu malou ženskou s pohrdáním — kam pak s takovou malou holčkou! A tak Katka se jen z pozvdáli dívala a při bujně hře hochů často jí vytryskl z hrdla smích. Ale to se vždy hned zarazila a dívala se, jestli ji někdo nepozoruje, že nic nedělá, že tu jen leluje. Hospodyně vedla děvče ku každé práci, kterou mohlo zmocí svými silami. Sypala drůbeži, hlídala husy na pastvě, obstarávala drobný nákup a posilky, pomáhala v kuchyni. V hospodářství je vždycky práce dost a každý, i dítě, se v ní uplatní. Selka sama byla velmi pracovitá a přičinlivá a proto k práci měla i ostatní. Katce však přísné vedení pěstoučino jen prospívalo. Dítě, po smrti matčině a za dlouhé otcovy nemoci silně zanedbané, pocítilo blahodárnost kázně a pořádku. Při jednoduché, ale hojné a vydatné selské stravě sílilo a rychle rostlo. Za krátký čas musela Pepina v neděli odpoledne popouštět krátké sukénky a úzké živůtky.

"Rosteš jako z vody", bručela navlékajíc hrubými prsty nit' do jehly, ale její pohled spokojeně spočinul na silném, zdravém těle dívčiny.

Povaha Katčina zjedнала děvčeti pomalu přátelství celého domu. Zprvu plachá, trochu bojácná holčička brzo se změnila v dítě poslušné, veselé a úslužné. Nejvíce se snažila vyhověti hospodyni, dobře chápajíc svým dětským rozumem, že ona je paní jejího osudu. Když někdy něco špatně provedla a byla Vybíralkou plísněna, dávala na jevo velikou lítost.

"Prosím vás, tetičko, odpust'te mi to, já už to nikdy neudělám," hořekovala tak dlouho, pokud rozhořčení hospodyně nezmizelo.

Čím více Katka rostla a nabývala rozumu, tím více se snažila vyhověti ve všem své tetě. Do práce se hnala jako dívka a raději se všelijak vymluvívala ve škole, když neměla své domácí úlohy vypracované.

"Prosím, pane učiteli, já jsem včera nemohla se učit, musela jsem pomáhat až do večera," lítostivým hláskem se omlou-

vala. A učitel věda dobře, že je pouhou schovankou a domnívaje se, že dítě musí si svůj chléb u zámocné selky odpracovati, nevědomosti její omluvil, byt' cítil trochu trpkosti vůči Vybíralce.

Katce se ve škole tuze nelíbilo. Nebavila ji ani četba zábavná, jako jiné děti jejího věku. Proto také se zaradovala, když s dokončeným čtrnáctým rokem přestala ji nemilá povinnost školní.

Za to ji Vybíralka zapřáhla důkladně do práce v hospodářství. Byla dána jako pomocnice mladší děvečky Máři, která měla na starosti stáj kravskou a vepřinec. Nebyla to snadná práce tříkrát denně čistě poklidit osm krav a několik telat, dojit, krmit. A což vepři, ti dali teprve práci! Vedle několika plemenic krmilo se každoročně kolik kusů pro řezníka a dva tři krmníci byli určeni pro domácí potřebu. Katka zatápěla pod pařákem na brambory, uvařené míchala se šrotem a v putýnkách nosila vepříkům zuřivě se dožadujícím už kýženého jídla. Zvláště pečlivě bylo nutno krmiti malá selátka; to si Katka dobře pamatovala, co jí řekla hospodyně, když jí vše ukazovala: "Špatným nebo horkým pokrmem můžeš zkaziti rázem všechna selata — považ pak tu škodu!" Proto byla zvláště na to opatrná. Leckdy její péče byla odměněna, někdy "ocasným" v podobě nějaké korunky od řezníka, když koupil od Vybíralky pěkně vykrmený kus, někdy, ale jen velmi zřídkka, pochvala samé hospodyně.

Katka se vytáhla při vši té práci, jaksi zhranatěla. Po dvoře a v hospodářství jen lítala, všude jí bylo plno. Svou dětskou ostýchavost už dávno ztratila. Při vši dřině měla ještě dost smyslu pro smích a žerty, jak to viděla u ostatní vesnické mládeže.

V tu dobu už Vybíralka měla trvale doma jen prostředního syna Veníka. Starší horlivě se v Praze připravoval ke zkouškám a nejmladší Metod byl na učení v obchodě v blízkém městě. Dva chlapi nemohli býti na statku a dělit jej selka nechtěla. Metodovi se ostatně líbilo býti kupcem a matka počítala, že mu jednou koupí obchod, aby měl samostatnou existenci. — Ostatní dá Jiřímu, až se bude někde, dá-li Bůh, usazovati jako lékař. Krásné jsou sny a plány matčiny, jde-li o budoucnost jejich dětí. Několik let — a sny se stanou skutkem.

Do pěkných snů matky Vybíralové stejně jako do nadějí tisíců a tisíců jiných matek vpadl zlý osud v podobě války.

Muži a mladíci opustili naráz své zeměstnání, přerušili je na dlouhou dobu, mnohý už navždy.

Nejdříve odjel do pole nejstarší Jiří, těsně před doktorátem. Jako medik byl přidělen polní nemocnici, zprvu v jižních Uhrách. Zde onemocněl těžce úplavicí. Na čas dostal dovolenou, aby se z vysilující nemoci zotavil. Tehdy zajeel k mamince do Těšic.

Vybíralka se rozplakala, když jej spatřila, do nemožnosti vyhublého, tváří propadlých a zažloutlých. To že byl její švarný syn, za nímž se bláznila všechna děvčata v okolí?

"Nic se nestrachuj, maminko," těšil ji Jiří, "za těch šest týdnů dovolené se zpravím, teď už mohu všelicos jísti, dříve jsem nesměl."

Skutečně mladý medik se rychle zotavoval k matčině radosti, která se už bála u něho souchotin. Za to však svíral jí srdce strach o druhého syna Václava, který v nejbližší době měl jíti k odvodu. Co bude, odvedou-li ho? A jak by neodvedli, když je to statný, zdravý hoch a válka nechce končit? Co si počne bez syna, který jí byl už pravou rukou v hospodářství, zvláště když i čeledín Vojtěch odešel do pole a jiného nelze dostat? Těžké starosti svíraly duši Vybíralčinu. Čeho se nejvíce strachovala, stalo se. Veník byl odveden a po krátkém výcviku odjel se svým plukem někam na ruskou frontu do Karpat. Jiří zatím byl jako rekonvalescent přidělen do jedné pražské vojenské nemocnice a všeho volného času, ač ho nebylo mnoho, použil k pilnému studiu. Chťel co nejdříve dokončiti rigorosum, aby mohl složiti doktorát. Tušil dobře, že se válka protáhne na léta a věděl, že po dlouhé době by se těžko k studiu vracel. Zatím co jiní kamarádi v jeho postavení užívali všech radostí života za frontou, omlouvajíce se sami před sebou, že smrt' nad nimi visí, Jiří Vybíral studoval většinou jen v noci tak, jakoby mu kynula nejklidnější budoucnost.

Jeho píše byla korunována zdárným výsledkem. Za tři čtvrtě roku oznamoval matce, že bude prohlášen doktorem.

Chudák Vybíralová si při té zprávě zaplakala. Trochu z radosti, více však proto,

že nemohla se vypraviti na tu slavnou promoci synovu do Prahy, jak se vždycky po léta těšila, ježto Prahu dosud neviděla. Ted' však nebylo ani pomyšlení na odjezd, nebylo možno opustit hospodářství, když každou chvíli bylo nutno odevzdávat úradům obilí, brambory, jindy seno, slámu, ba i sádlo. Každou chvíli mohla přijíti komise, aby pátrala po tajných zásobách mouky a jiných poživatin. Veník byl pryč a tak musela Vybíralka povolati domů nejmladšího synka Metoda, aby jí aspoň ten pomáhal v hospodářství. Místo čeledína měla jen na výpomoc staršího domkáře Chrastinu.

Mladý doktor Jiří Vybíral vyžádal si několik dní dovolené, aby mohl po delší době navštívit domov. Jeho velitel mu to dovolil, tím spíše, že už věděl, že mladý lékař bude přidělen pluku odcházejícímu za dva týdny na frontu. Když se objevil ve dveřích rodného statku v nové uniformě, která mu znamenitě slušela, Vybíralka se mu vrhla radostně do náruče. Neměla ve zvyku dávat příliš na jevo své city, ale tentokrát jí zjihlo srdce. Zapomněla i na hospodářství a jen se kolem syna otáčela snášeje mu, co měla nejlepšího. Hůře bylo, když odcházel. Nevěděl to určitě, ale tušil, že asi brzo odjede a že s matkou se ted' loučí kdož ví, ne-li navždy. Před tím ještě zavolal si Metoda do zadního pokojíčku.

"Metode, pojedu ted' asi brzo do fronty a to víš, kule se nevyhne ani nemocnici. Kdyby se mi něco stalo, prosím tě, starej se o maminku, když je Venda taky pryč, poslouchej ji a buď k ní hodný. Ale jí nic neříkej, ať se nepoleká."

Odpoledne téhož dne se loučil Jiří s domovem. Držel se při tom statečně, schválně hovořil vesele, až najednou objal matku, vroucně ji několikrát políbil ustaranou tvář a mozočné ruce. "Bud'te tu s bohem, maminko, zůstaňte zdraví a občas mi napište, co je s vámi a s Veníkem." Ještě se objal s bratrem, chopil se kufříku a už raději spěchal k vratům. Cestou ještě pohladil věrného Vořecha, který se k němu lísal. Otevřel vrata, posledním pohledem přelétl rodný dům s velikým dvorem a myslí mu proletěla myšlenka: Uvidím toto ještě kdy? Odcházel s těžkým srdcem. —

Za krátký čas odjížděl dr. Jiří Vybíral se svým plukem na bojiště do Haliče a za měsíc při rychlém postupu Rusů dostal se

do zajetí i s celou polní nemocnicí, jejíž byl velitelem.

Když po řadě měsíců podařilo se mu poslati domů lístek prostřednictvím Červeného Kříže, v němž psal matce, že je v zajetí v Moskvě v poměrně dobrých poměrech, oddechla si Vybíralka z hloubi duše a děkovala Bohu, že aspoň jeden syn je v bezpečí. Veník mezitím byl neustále ve frontě a domů se mohl podívat jenom na krátkou dovolenou. Konce války nemohl nikdo ještě ani tušit, natož určit a nebezpečná povinnost vojenská se už přiblížila i nejmladšímu Metodovi. Při prvním odvodu ještě proklouzl, ale docházel mu devatenáctý rok a úřední vyhláška už oznamovala nové odvody i nejmladších ročníků.

Matka Vybíralka měla zlou předtuchu, i když ji starosta chlácholil, že jejího syna možná nevezmou, vždyť už dva jeho bratři slouží císaři. Také Metod se stal rakouským vojákem jednoho krásného dne májového. Vybíralka hoře naříkala, jako plakaly a proklínaly viníky války toho dne i jiné matky. Marně ji synek těšil.

Všecek rozlítostněn odešel od nedotknuté večere do sadu, kde ve večerním šeru bělaly se koruny kvetoucích stromů. Tichý větřík vanul sadem a roznášel jenom vůni květů, střásaje zároveň jejich bělostné plátky do měkké svěží trávy. Na temně modrém nebi vycházel nad lesy měsíc. "Jak je krásně na světě", zašeptal mladík a vzpomněl si na hrůzy bojiště, kam i on bude v krátku poslán. V zamyšlení zastavil se u latkového plotu, odkud bylo viděti do sešerelých polí. V tom zašustila tráva pod něčími kroky. Otočil se a spatřil v záři měsíce dívčí postavu. "Katko, tos ty? Co pak tu hledáš?"

Bez odpovědi přitiskla hlavu k jeho rameni a dala se do tichého pláče. Hoch položil ruku kol dívčina pasu a jal se ji konejšiti. — Bylo už hodně po půlnoci, když Katka vklouzla do svého lůžka vedle Pepiny. Vybíralka slyšíc v bezesné noci, jak se syn vrátil z venku, pomyslela s lítostí, že chudák se někde těšil s kamarády.

V tu dobu několika týdnů, než byl Metod zavolán k vojenskému výcviku, prožívala Katka čas první lásky. Mladické děvče znalo lásku z řečí dospělých žen a čeledí, mezi níž pracovalo. V neděli odpoledne ráda ted' zasedala ke knize přes bruceň staré Pepiny. Vypůjčovala si od kamarádek, přelouskala všechny knihy i staré kalendáře,

kteří vyslidila u Vybíralů. Ale líbovala si jen v četbě lehké, hodně zábavné. Nejraději četla o lásce, po níž neuvědoměle toužila jak citem, tak celým mladým svým tělem. Někteří chlapci ve vesnici se jí líbili, ale protože to byli hoši vesměs ze statků, nepřišla s nimi víc do styku. Čeledínům a chlapcům z chaloupek se zase ona vyhýbala, ač Katka byla dost jimi obdivována. Jeden po druhém odcházeli, málokterý se dosud vrátil, většinou jako mrzák.

Nakonec se touhy děvčete zachytily na domácím synkovi. Tucha brzkého loučení a rozchodu, mládí a jeho touhy namnoze neujasněné se sblížily. Metod při své bouřlivé lásce k chovance své matky nemyslel na budoucnost. Proč by neužil života, lásky, proč by se vyhýbal polibkům horkých rtů a vřelému objetí roztoužené dívčiny? Oba, ač si to neřekli, tušili, že jejich milostný vztah musí býti utajen a s vynalézavostí obdivuhodnou našli přesto mnoho příležitostí k sejití se. To tajemné milování bylo jaksi ještě žádoucnější, krásnější. Nikdo nic nevěděl, jen sad a malá komůrka na horním patře půdy, kam nikdo nepřišel, protože tam byly tajně uschovány před slídivými komisemi zásoby mouky, hrachu a omastku.

A když láska mladých lidí byla nejohavnější, musel Metod narukovat. Sliboval, že se domů brzo podívá, jak ho jen pustí po výcviku. Za šest neděl však byl poslán přímo na frontu a sice dolů na jih, proti italskému vojsku. Třetí, poslední syn Vybíralčím byl pohlcen hydrou války.

II.

Mladý lékař dr. Vybíral přihlásil se mezi prvními do českého vojska zahraničního. S ním účastnil se bojů na frontě povolžské a mnohý z bratří legionářů si vděčné ještě po letech vzpomněl na statečného doktora, který obětavě poskytoval pomoc a ošetření raněným. Když pak se čeští vojáci probíjeli z bolševického Ruska dále na východ a dali se na dalekou cestu Sibiří, dr. Vybíral zařídil ve vlaku z jednoho vagonu pojízdnou nemocnici, již co možno nejpečlivěji vypravil i v obtížných poměrech.

A že legionáři i během dlouhé cesty Sibiří byli nuceni často bojovat, nemocnice Vybíralova byla stále plná. Nebylo-li dost raněných, přibývalo nemocných, zvláště na malarii. Později získal si doktor jako

pomocníka mladého Moravana Ročka, medika v šestém semestru, který rád položil pušku a oblékl bílý plášť. Ošetřovatelský sbor byl čtyřčlenný. Byli to dva čeští vojáci sanitáři a dvě ošetřovatelky Rusky. Starší Anisja byla ošetřovatelkou z povolání a utekla ze samarské veřejné nemocnice před bolševiky, jež nenáviděla k smrti.— Mladší Nataša se stala dobrovolnou ošetřovatelkou teprve vlivem neblahého osudu. Nataša Kolzaková byla dcerou generála v jihoruském městě. Studovala na gymnasium, když vypukla válka. Listopadová revoluce nastolivší vládu bolševickou zbavila mladičké děvče naráz rodiny, domova, bohatství i společenského postavení. Otec byl zatčen a jako věrný sluha carův zastřelen; matka žalem zešilela a v duševní ztemnění připravila se o život. Nataša prchala s věrnou služkou k příbuzným do Jekatěrinskurska, ale cestou byly od sebe odtrženy a mladičké, teprve sedmnáctileté děvče se dostalo s transportem uprchlíků do sibiřského Tomska, kde na výzvu úřadů vstoupila s jinými mladými ženami do kursu ošetřovatelského. Pak konala službu v nemocnici a když po čase do Tomska zavítali čeští vojáci a dr. Vybíral hledal dvě spolehlivé ošetřovatelky, šéf lékař tomské nemocnice nabídl českému kolegovi Anisju a Natašu. Obě konaly svou samaritánskou službu českým vojákům stejně oddaně jako svým rodákům a pacienti je měli ve vděčné úctě a oblibě. Anisja, trochu obhroublá žena silných paží a hrubého hlasu se často s vojáky i mateřsky povadilo; s ní se dalo hodně hovořit i žertovat. Za to Nataša byla v sebe uzavřená. Mlčky konala svou práci, jemně se dotýkala ran svými krásnými bílými rukama. Z úzké, skoro dětské ještě tvářinky dívaly se temné oči, stále jako zastřené vnitřním nějakým bolem. Úsměv jen málokdy a jen prchavě dotkl se její tváře. Vojáci se jí trochu ostýchali a říkali jí Rusálka.

Bůhví, jak se to stalo, že se doktor sblížil s touto smutnou, zvláštní dívčinou. Snad mu jí bylo líto, znalť tragedii její rodiny. Nebo ten neustálý styk při práci tak zodpovědné a těžké tu spolupůsobil. Jiří se zamiloval do mladé ošetřovatelky a pro ni zasnivil zase svět novými krásnými barvami tou láskou. Z bledé, smutné dívky se stala mladá, půvabná žena, jejíž rozjásané oči ulpívaly s nekonečnou láskou na milo-

vaném muži. Když pluk dojel do Vladivostoku, zažádal dr. Vybíral u velitelství o povolení k svatbě a za krátký čas byla Nataša Vybíralovou.

Sňatky českých důstojníků a vojáků s Ruskami nebyly žádnou vzácností. Přesto vzbudil sňatek dr. Vybírala rozruch, bylť mladý doktor všeobecně oblíben u nadřízených i mužstva. Všichni mu přáli hodně štěstí i jeho mladé choti, jejíž minulý tragický osud byl znám.

Pluk Vybíralův měl odjetí za tři neděle po jeho svatbě americkou lodí. Několik dní před tím odešla paní Vybíralová z bytu, v němž bydlela s mužem, hodlajíc obstarati nějaké nákupy na cestu. Těšila se jako dítě na ni na novou vlast, o níž jí muž často vyprávěl. Vzala sebou menší obnos peněz.

“K večeri dnes nepůjdeme do restaurace, koupím něco v městě a uvaříme si pak čaj. A po večeri budeme baliti, víd’?” ptala se při odchodu muže. Objala jej, políbila a vesele odběhla. —

Doktor Vybíral svou Natašu už nikdy od té chvíle nespatriil, ani živou ani mrtvou. Zmizela jako kámen v moři. Čekal na ni pozdě do večera, pak ji šel hledat do města, kde už obchody se zavíraly. Hledal ji marně po všechny dni do odjezdu lodi prostřednictvím policie, úřadů, přátel. Veliké město bylo plno uprchlíků a těžko kontrolovatelných cizinců. Doktor vymohl si dovolení, aby nemusil jeti lodí svého pluku a zůstal ve Vladivostoku ještě tři měsíce, až do odjezdu poslední lodi, kterou naši legionáři odjížděli ze Sibíře. Všechno pátrání po zmizelé paní bylo bezvýsledné. Police se domnívala, že upadla do rukou obchodníků ženami nebo že se stala obětí msty, snad politické. Sebevražda zdála se býti vyloučena, vždyť mladá žena prožívala velmi šťastné libánky.

Na mohutné americké lodi “President Lincoln” odjížděli poslední zbytky českého vojska ze Sibíře. Lod’ byla plna nejen několika tisíci vojáků, nýbrž i jejich nesmírné radosti, že jedou konečně domů, do osvobozené vlasti. Všude radostný hovor, halas, vtipy a smích. Jen na zádi lodi opřen o zábradlí první paluby stál dr. Vybíral v hlubokém zadumání. Díval se na mizející přístav rozsáhlého města, v němž navždy zmizela jeho mladá žena. Kdyby ji byl sám uložil do hrobu, nebylo by mu tak zoufale

smutno jako teď. Natašo, kde jsi? Slzy mu zalily oči upřené do dáli. —

III.

Poslední rok války byl pro panímámu Vybíralovou velmi zlý. Je pravda, že všechno se dobře zpeněžilo, že v dubové truhle v zadním pokojičku přibývalo peněz, ale přišla zlá zpráva, že Method byl zle raněn na italském bojišti do nohy a do prsou. Ležel nejdřív řadu neděl v Lublani, kde mu vyhojili ránu v prsou. Ale s nohou to bylo stále zlé. Nejdřív byla obava, že mu ji doktoři uříznou po koleno, pak to odneslo jen roztržštěné chodidlo. Ubohý hoch byl invalidou, mrzákem na doživotí.

To se panímáma naplakala, když si představila, že její nejmladší, chlapec krev a mléko, štihlý a hbitý, bídne bude klopytat s pahýlem nohy. A co se naplakala s ní Katka! Vybíralku to až překvapilo a mile, jak to děvče cítí s rodinou. Pak přišel i listek od Metoda, že se noha hojí a že byl převezen k dalšímu léčení blíže k domovu, do Břeclavi. Vybíralka, ač za svého života byla nejdále na Hostýně na pouti, ihned se rozhodla, že pojede synka navštívit. A hned sháněla vejce, máslo, drůbež, pekla a smažila celý týden, aby nemocnému měla co přivést.

Panímámo, prosím vás, vezměte mne sebou,” začala najdenou Katka pomáhající v kuchyni, “pomohu vám nésti ty koše a abyste také nejela tak samotná do světa.”

Vybíralka byla překvapena; chvíli uvažovala, ale pak svolila. Je to pravda, dvěma se lépe pojede. A nelitovala, že si děvče vzala sebou. Katka se na všechno vyptala, na všechno pamatovala, všude měla oči. Nejvíce se zavděčila panímámě, když směle první se vyšvihla na stupátko přeplněného vlaku a zajistila jí místo. V Břeclavi zase Katka se vyptala na vzdálenou nemocnici a tak se obě po dlouhém trmácení objevily u lůžka Metodova. Zaplakaly obě při pohledu na jeho vyhublou, bledou tvář, v níž utrpení vrylo znatelné stopy. A což když spatřily jeho nohu! Ani obvaz nezakryl její znetvoření a zkrácení.

“Neplač, maminko, což kdybych byl přišel o zrak nebo zůstal tam vůbec,” těšil Metod matku, ale jeho oči hledaly pohled Katčin. Jak se mu líbila v světlých šatech a hedvábném šátečku na hlavě. Za to děvče

cítilo hrůzu a děs z celé nemocnice a bylo jí tolik líto, že tenhle ubožák už nikdy nebude tím pěkným, statným Metodem z dřívějšíka. —

Krátce přede žněmi psal Veník, že ti vojáci, kteří slouží déle než rok, dostanou na čtyři neděle dovolenou na žně, jestli o ni požádají. Veník byl ve frontě od začátku války; šťastnou náhodou dosud nebyl raněn, jen stonal úplavici a po čase jej zasypal vybuchnuvší granát silnou vrstvou hlíny, odkudž jej kamarádi vybrabali.

Stará Vybíralka se zaradovala. Bože, jak by se to hodilo, kdyby Václav přijel domů na čas! Byl by v bezpečí, najedl by se doma, vyspal na pořádné posteli, a pomohl by při žňových pracích v hospodářství! O pracovníky bylo tehdy velká nouze, každý stařec, každé dítě muselo pomáhati, když skoro všichni muži byli v zákopech.

Právě začali u Vybíralů kosit žito, když Veník přijel. Osmahlý, statný odložil uniformu, převlékl se do starých šatů a druhého dne časně zrána byl už v plné práci. Šla mu od ruky, jako kdyby byl po ta minulá tři léta ani od ní neodešel. Jak si vážil té dřiny na selském lánu! Jak se cítil šťastným zase jednou po dlouhé době! Kosa v jeho ruce svištěla jakoby zpívala, obilí vonělo chlebem, ne tím, kterým ho krmili na vojně, nýbrž dobrým selským chlebem. Poohlédl se za sebe, kdo za ním sbírá. Katka! Červený šátek malebně uvázaný po tamním způsobu měla na světlolvasé hlavě a nakláněla se pružně k své práci. Musela spěchati, aby svému sekáči postačila. Tváře jí žhnuly do temně ruda teplem a námahou, ale osmáhlé, buclaté ruce obnažené nad lokty jen se kmitaly. "Šikovné děvče," pomyslí si Veník a nahlas zavolal: "Neženu tě tuze, Katko?"

Vztyčila se a odhalila ve veselém úsměvu bělostný svůj chrup.

"Však já vám postačím, jen sečte, ať hodně uděláme, panímáme bude mít radost," odvětila. A zatím co Veník brousil kosu, pospíšila si tak, že byla těsně u něho. Prohodil k ní zase pár slov a všiml si, že Katka je docela pěkné děvče. Spíše silné, ale mladistvě pružné postavy, skýtala se svou svěží tváří obraz kvetoucího zdraví a mládí. Krátká suknice odhalovala její pěkné tvořené nohy, jež vězely na boso v rozbitých střevicích.

"No, Katko, v těchto střevicích bys nemohla jít tancovat k muzice," zažertoval. "Já vím, to mám jen do pole, abych si nohy nerozpíchala, ale pro lepší mám jiné, dobré, ale ty si musím šetřit," vysvětlovala Katka, "botky jsou teď moc drahé a já mám peněz málo."

"No počkej, než odjedu, koupím ti nové střevíce," povídal Veník a dal se zase do práce.

Václav po čase přemluvil matku, aby prodala dva staré koně. K práci těžké už nebyli a bylo by dobře prodat je, pokud jsou koně v ceně. Tehdy stál jen trochu slušný kůň dvacet tisíc korun. Vybíralka souhlasila, tím spíše, že měli ještě jiné dva koně a byla obava, že by vojenská správa mohla jim některého vzít. Tot' se ví, že by si vzali toho nejlepšího. Budou-li ale staří koně ze stáje pryč, nemohou jim vzít ani ty dobré, protože na velkém statku museli se aspoň dva koně ponechat pro nezbytné polní a hospodářské práce.

Žně uletěly v pilné práci a čas dovolené Veníkovy se chýlil.

"Mamí," povídal kteréhosi dne při večeri, "chtěla byste, abych zůstal ještě pár týdnů doma? Abych vám pomohl ještě s oráním a s bramborama, na řepu už sotva by mne nechali."

"Jak bych nechtěla, synku, nejraději bych, abys už zůstal doma vůbec, dokud jsi ještě zdrav a ne mrzák, jako chudák Metod," povzddechla selka, "ale jak to jen udělat?"

"Podám žádost, novou, a upíšete zase nějaké peníze na válečnou půjčku, kamarádův otec upsal dvacet tisíc a syna pustili na dovolenou, pořád mu ji prodlužují, už je doma třetí měsíc."

"Dvacet tisíc, to jsou ale peníze," zašeptala Vybíralka.

"Však jich, maminko, máte kolikrát více a je to jen hromada papírových hadrů, nic se za to nedostane a takhle kdož ví, nezachránili bych si zdraví a snad i život," řekl vážně Václav. "Stahuje se to se všech stran k poslednímu, na všech frontách oživily boje — ostatně je dost pochybné, nechají-li mne," řekl jaksi rozmrzele a zvedl se od stolu.

Zašel do stáje, kde odstrojení koně si pochutnávali na čerstvém seně. Spokojeně si odfrkli, když k nim přikročil a hladil je po plecích. Měl koně už od dětství rád, i s

nimi by se těžce loučil, pomyslel si. Do sešerele už stáje vběhla pojednou Katka, náruč sena v rukou.

"Nate, koníci, najezte se, dnes jste se nadřeli dost!" Ani si nevšimla Veníka, stojícího v temném koutě.

Jak se obracela od koní, chytil ji znenadání za paži, bíle zasvítivší nad temným koňským tělem. Tlučený výkřik vydral se jí z úst, ale hned umkl, když poznala, čím drsná, silná ruka drží a nepouští její.

"Chtěla bych mít dvacet tisíc — abyste nemusel zase pryč, do války," zašeptala, jakoby vyslovovala jedinou myšlenku, jež ji ovládala od té chvíle, co slyšela u večere rozhovor selčín se synem.

"A ty jich nemáš?" snažil se žertovati, aby zaplašil ten zvláštní pocit, který se ho zmocnil tu v temné, teplé stáji, kde seno vonělo nějak omamně. — "Ale máš dobré srdce, Katko, a to je více než peníze," doložil už jiným tónem. Na prahu stáje se ruce mladých lidí pustily, ale cítili oba, že nějaké pouto, tajné ostatním, je spojilo od té chvíle. Vybíralka upsala skutečně dvacet tisíc bortícimu se Rakousku a za to koupila synovi čtyři týdny lidského života. Václav věděl, že návrat do fronty ho nemine a proto také své svobody plně využíval. Den po dni věnoval pilné práci, noci byly jeho.

Vybíralka vedle hospodářství byla zaujata myšlenkou na nebohého Metod, který už několikrát psal, že už ho propustí z nemocnice domů, ale znovu se mu rána jítřila a znovu ho upoutala do nemocničních smutných síní. A tak jejímu bystrozraku ušlo mnohé, co jindy by byla jistě zpozorovala. Na příklad to, že Veník pravidelně po večeri zmizí někam pryč, snad na besedu několika mladších lidí, kteří si navykli sedati na návsi pod košatou lipou a povídati o vojně, z níž téměř každý měl už svou památku. Nebo chodí někam za děvčetem? Oh, to Veník nemá ve zvyku, jen tak plašit děvčata, a ženit se teď, za vojny? Panimáma Vybíralka měla ostatně s dědicem statku svůj určitý plán — Veník musí přivést nevěstu z vážené rodiny a bohatou. Za to jiní si všímali věci zdánlivě nepatrných. Mladší děvčečka Mára povídala při dojení Pepině, jak se Katka strojí, skoro každý den má čistou, nažehlenou zástěrku, převléká se, když jde z chléva do kuchyně a večer co večer se myje ve své komoře, ještě než Pepina přijde. A má nové střevíce,

krásné, žluté, přinesla si je onehdy z města, však tam byla zrovna ten den, co Veník! To pronesla se zvláštním důrazem. Ó bystrozraku žárlivé ženy! Domácí syn se nesmírně líbil Mařce — pihovaté, vyzábělé holce. Věděla, že si nesmí ani pomyslit na Václava, ale ona byla první, která pojala podezření na Katku, že něco s Václavem má. A teď zkoušela, co tomu řekne Pepina. Leč tu ani ve snu nic takového nenapadlo. Kde pak, Katka! Přece ji varovala vždycky před styky s mužskými a snila pro ni o nějakém řemeslníkovi, který by nehledal peníze.

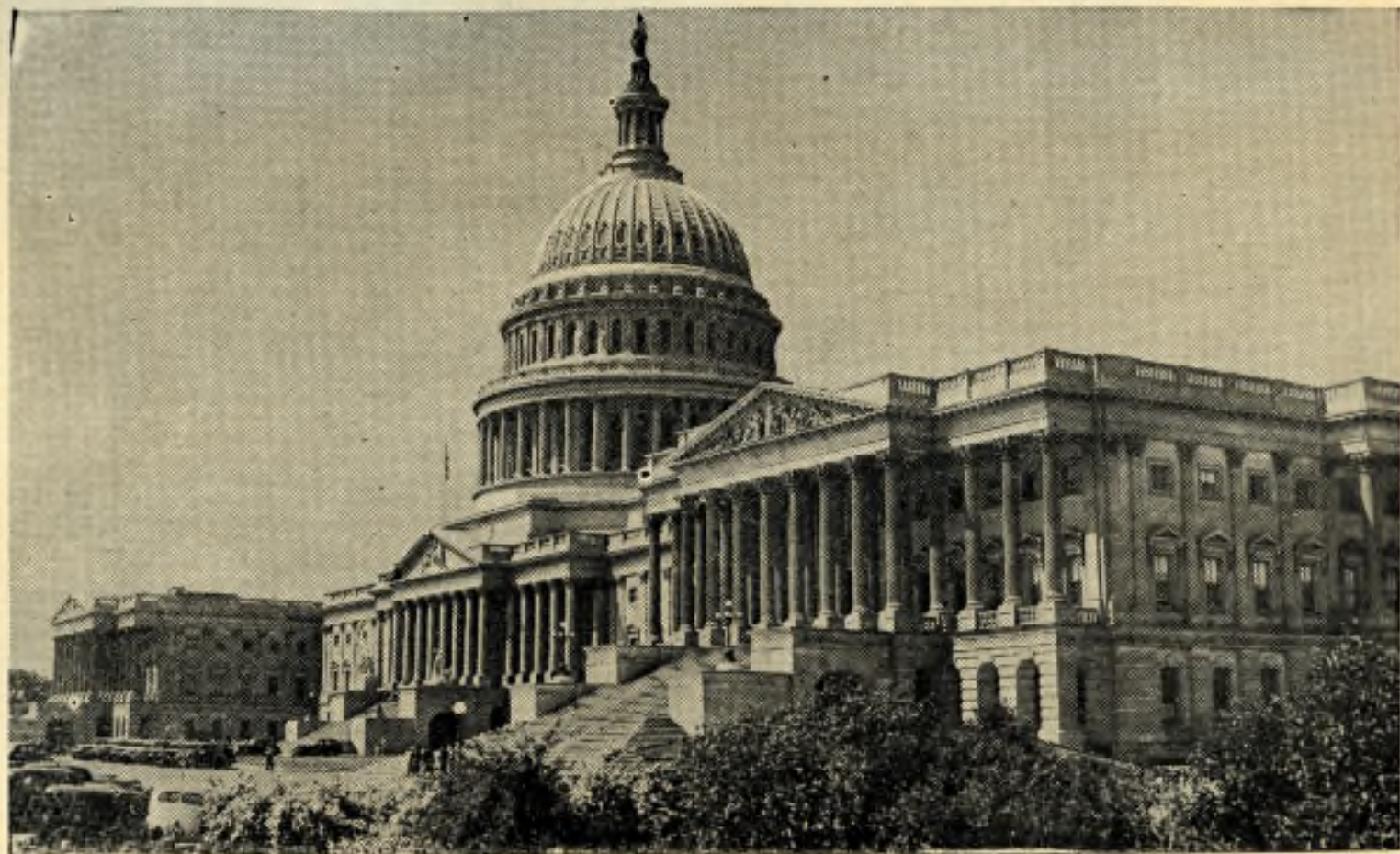
Mára uhodla, že Pepina nic neví a obrátila řeč. At', ale sama si dá na tu lasici Katku dobrý pozor!

V polovici září byl Václav vyzván, aby do čtyřiaadvaceti hodin se hlásil u velitelství pluku. Rozloučil se nakvap. Celé stavení ho vyprovázelo, všichni mu přáli štěstí a brzký návrat, jen Katka chyběla. Ta čekala v hlubokém úvoze až za vesnicí, jakoby náhodou tudy scházela. Pár slov, stisknutí ruky — to pro oči případných zvědavců. Mladý voják vyšel nad úvoz otočil se nazpět po dědině. Pak upevnil si na čapku rukou růži, již mu děvče vtisklo do ruky a pustil se k nádráží. —

Za krátký čas po jeho odchodu přijel konečně Metod.

"Metod Vybíralů už je doma," letělo od chalupy k chalupě. A v podvečer se troušily návštěvy. Někteří litovali, jiní těšili mladého, bledého člověka, který se belhal bídně po světnici, čekaje, až mu z Vídně pošlou protěsu, náhradou za ztracený kus nohy. Jaká změna se stala s Metodem! Jakoby ztratil zájem o svět, netěšily ho ani nové šaty, které mu matka pro potěšení dala pořídit za veliké peníze. Doma chodil v starých hadrech a ani v neděli se nechtěl lépe obléci. "Ach co, pro mne je to dobré," odbýval námitky matčiny. A i jinak o sebe nedbal, třebas celý týden zůstal neholený a vlasy měl nepročesané, rozházené.

"Já nevím, co to s tím chlapcem je," naříkala si Vybíralka často i před čeledí, nejvíc před Katkou. "Aby se na konec z toho svého neštěstí nezbláznil!" Katka tušila skoro na jisto, proč je Metod tak rozmrzelý nad všem a nejvíc nad sebou. Jemu neušla změna, jež se stala s Katkou. Kde je její zamilovanost, kde její horoucí láska, již se těšival v zoufalých chvílích svého

KAPITOL SPOJENÝCH STÁTŮ.

Kapitol ve Washingtoně, v němž zasedá kongres Spojených Států, byl zbudován nákladem 13 milionů dolarů a základní kámen na jihovýchodním rohu budovy byl položen roku 1793 presidentem Jirím Washingtonem. Severní křídlo bylo dohotoveno roku 1800, jižní r. 1808.

utrpení. Snad by byl na svou první mladistvou lásku zapomněl jako přemnozí jiní, kdyby byl zůstal zdrav. Snad by byl cítil lásku chudého děvčete, jež bylo v domě matčině kdysi z milosti, jako nemilou přítěž. Ale stav se mrzákem, méněcenným, cítil se býti více přitahován ke Katce.

Věděl, že má počil na statku, který mu bude vyplacen, až si bude zařizovati nějaký obchod, a věřil, že matka ani bratři nebudou mu klásti překážek ve sňatku s Katkou. Bohaté, zdravé děvče si přece nevezme mrzáka! Ale v srdci se těšil, že Katka jej bude mít stejně ráda, ba že bude ještě radši, protože takto jí bude bližší, dosažitelnější. Bláhové naděje mladého, důvěřivého srdce!

Katka se vyhýbala Metodovi jak mohla a zvláště nechtěla s ním zůstat o samotě. Brzo to zpozoroval a nevyhledával ji. Z hrlosti, která je ozdobou ušlechtilých, jemných duší a která nechce lásku jakkoli vynucenou, ani soucitem. Ponenáhlu jen vybavoval se Metod z hořkosti, která jej zalila. A když se naučil obstojně choditi na protěse, když se vraceli jiní vojáci také jako invalidi, řekl si, že přece jen lze žíti.

K veliké radosti matčině prohlásil, že se bude hlásiti o místo obchodního příručího někde v okolí.

"Milý synku, nevyháním tě, vždyť máš doma co jíst a jsem tolik ráda, žes už zdrav, počkej doma, než se vrátí Václav a Jiří," vzdychala stará selka.

"Vím, maminko, ale víte, chtěl bych pracovat — a tady v hospodářství tak dobře nemohu jako dřív, vždyť sama vidíte. Za pultem to půjde lépe a musí to jít!"

Za nedlouho přijal Metod místo v obchodě smíšeným zbožím v blízkém městečku Dolině, kde majitel onemocněl těžkým reumatismem a byl upoután na lůžko. Jen na neděli a svátky jezdil domů.

Katce se ulevilo. Byla ráda, že se tak snadno zbavila své první lásky, která se jí stala nepohodlnou. Dokud byl Metod hezkým, zdravým chlapcem, líbil se jí a těšila se, jak snadno a rychle se dal omámit její směle nabídnutou láskou. Ted' však celá její touha se nesla za Václavem. Byl starší, zkušenější, statnější než Metod a ukázalo se, že zdánlivě pyšný a nepřístupný Veník podlehl také jejimu kouzlu. Nad to byl budoucím dědicem statku, jednoho z největších a nejlépe si stojících v celém kraji.

Dobře věděla, jaké bohaté nevěsty toužily po tom, státi se paní na statku Vybíralových. A ted' — Veník je jejím milencem! Pravda, neřekl jí ještě, že si ji vezme, ale jeho vřelá objetí, jeho polibky mnoho slibovaly.

Katka se stala mimoděk domýšlivou na svůj půvab, uzavřenější vůči všelikým vtipům a žertům mužů. Nebyl jí už každý dost dobrý, aby s ním třeba jen zažertovala. Dokonce nešla ani o posvícení na obvyklou tancovačku, třebas tam převládala děvčata, jako všude tehdy při podobných příležitostech. A měla přece krásné nové střevíčky, jež jí v kostele záviděly všechny ženské oči, měla i novou růžovou bluzku od paninámý, vyměněnou za máslo od obchodníka ve městě, která jí velmi slušela.

Stará selka sama ji nutila, aby se šla aspoň podívat k muzice, když odpoledne po požehnání zazněla břeškná hudba z oken hospodského sálu právě naproti statku. — Mára, mladší děvečka, už byla dávno přistrojena a stála před vraty, čekajíc na Katku. Když se nemohla dočkat, rozběhla se za Katkou. Našla ji na zahradě. Seděla na kládě vedle staré selky a předčítala jí z novin nejnovější zprávy z bojiště, o které jevila v poslední době zvláštní zájem. Metod seděl ve stavení ve společnosti nějakého bratrance, který přišel na posvícenskou návštěvu, u džánku piva a tak Katka dělala společníci Vybíralce.

"No tož, Katko, půjdeš?"

Katka vzhledla od novin. "Co tě napadá! Už jsem ti přece ráno řekla, že nikam tancovat nejdu."

"A co pak to najednou? Vždyť pokaždé chodíváš, až najednou ne. To on tam asi žádný nebude dost dobrý pro tebe, ne? Nebo čekáš na nějakého prince?" dodala Mára uštěpačně.

"Jen ji nech, Máro," vložila se do řeči selka, "když nemá chuť, at' nejde. Beztoho jaké pak teď tancování. Aspoň je tu někdo se mnou, mám dnes od rána na mysli naše chlapce, Veníka a Jiříka, kde jsou, mají-li co jíst."

Mára odběhla stihnuvši ještě zlým pohledem sedící Katku, která už zase měla oči v novinách. Selka poslouchajíc pozorovala sedící děvče. Pěkně učešané vlasy měla dnes bez šátku, tvář zdravě brunátní jen se blyštěla zdravím. Ruce držící noviny, byly upracované, ale zrak více vábily silné, pěkné.

ně tvořené, svalnaté paže až po loket obnažené.

"Hezké děvče," pomyslela si selka, "až bude po vojně a mužští se vrátí domů, jistě si ji nějaký chasník namluví a vezme si ji. Umi všechnu práci na poli i ve chlévě, nikdo s ní špatně neďopadne. Všem u jsem ji naučila," pomyslela si s pýchou. "Těžko ji budu postrádat, budu si muset pak zjednat místo ní ještě jednu děvečku", to už si pomyslela s určitou starostí. "No, ale vypravím ji z gruntu jak se patří, dám ji peřiny, nějaké prádlo a svatbu jí vystrojím, aby lidé nemohli pomlouvat."

V těch úvahách byla vyrušena příchodem Metoda a hosta. Katka složila noviny a vytratila se někam do stavení.

"Proč pak Katka utekla?" všiml si Metod.

"Jen ji nech, to víš, ostýchá se vás, je to ještě hloupé děvče," omlouvala ji selka.

Metod už neříkal nic. Jen jeho oči zalétaly tam do kouta zahrady, ke plotu, tam co stál mohutný keř černého bezu; vzpomínal, jak tam před dvěma lety Katku poznal jako děvče nikterak ostýchavé. Vyhýbá se mi, nechce mne ani vidět, usuzoval. Ta myšlenka bolela, páčila. —

IV.

Nic na světě netrvá věčně, všechno má svůj konec. Skončila i předlouhá, hrozná válka.

První hoši se vraceli do Těšic a mezi nimi i Veník Vybíralů. Unikl šťastně všemu nebezpečí na frontě i v tom posledním úseku války a vracel se vesele. Všichni ho doma vítali radostně, nejradostněji však, třebaš tajně, Katka.

Hned druhého dne po jeho návratu setkali se spolu na seníku, kde Katka na rozkaz hospodyně dělala pořádek. Z vroucího objetí Václavova děvče poznalo, že na ni nezapomněl. Šílená radost ji zachvátila a její svěží, plné rty celovaly jeho tvář.

"Vidíš, Katko, vrátil jsem se ti a zase se budeme mít rádi. Jen musíme být opatrní, víš, nikdo nesmí zatím ještě nic vědět. Však ty už víš, proč, vid'?"

Mladá dívka hrála od té chvíle svou úlohu ku podivu dobře. Instinktivně vycítila, že její láska k domácímu synovi musí zůstat v tajnosti, nemá-li býti zničena. To

věděla, že Veník má jako dědic bohatého, nezadluženého statku vyženit značné věno, aby mohli dostat podíly i oba jeho bratři. Ale věděla také, že stará selka má veliké peníze ušetřené z dřívějších dob a hlavně za války a že tudíž není naprosto nezbytný přínos ženy Veníkovy. Doufala, že čím déle se její láska udrží v tajnosti, tím hlouběji že zakoření u Václava a ten že si případně vybojuje svolení k sňatku s chudým děvčetem. Proto se snažila mu v jeho přání vyhovět.

Stará Vybíralka do té doby statná a energická brzo po příchodu Veníkově začala postonávat. Stěžovala si na nespavost, na časté závratě v hlavě, na tlčení srdce. Nikdy dosud nestonala, snad ani na to neměla času. Ale veliké vypětí sil a energie za války, neustálé starosti podlomily najednou její zdraví.

Na naléhání synů odhodlala se k návštěvě lékaře ve městě. Prohlédl ji důkladně a zjistil kornatění cév, tuto obvyklou chorobu starých lidí. Předepsal jodový lék a nařídil dietu.

"A musíte se šetřit, paní, práci přenechte už těm mladým, vyhybejte se rozčilení a starosti si nepřipouštějte. Po čase přijďte se mi zase ukázat." Stará selka přijela domů všechna nesvá. Veník už čekal na ni před vraty. "Tož, mamí, co vám pan doktor říkal?" Usmála se trpce a kráčela do světnice. Teprve tam se obrátila na syna.

"Budeš se muset co nejdřív oženit, milý hochu, už se mnou nic není a nebude. Doktor mi zakázal všechnu těžší práci, ba i vaření a jaká pak bych to byla hospodyně? Pořádek ve stavení a v hospodářství musí být." Veník zůstal beze slova. Pak se jal matku těšiti: "Ale maminko, nesmíte si to brát doopravdy, to víte, doktoři rádi straší, vždyť nejsme ani všichni ještě doma — počkám se svatbou, až Jiří se vrátí."

Vybíralka neslyšela nerada tuto řeč, lichotilo jí, že syn ji nevyhání do výměnku, že může ještě vladařit. Přes to však podotkla:

"No, ale měl bys se přece už poohlédnout po nějakém děvčeti, šikovném do našeho gruntu. Takový ženich jako ty je dnes vzácný, zdravý, pěkný, dobré pověsti — a grunt budeš mít čistý jako sklo. Sama bych věděla o několika. Je tu Amálka starostova, dědila teď po jakési tetě veliké peníze a

je sama dcera. Onehdy mi říkal řezník Souhrada, víš, co kupuje teď od nás, že má dceru na vdávání, chce jí dát dvě stě tisíc a teta Kroutilka ze Lhoty šikuje zase pro tebe děvče s pěknou chalupou, její bratr padl na vojně a děvče je samo, bez rodičů a prý hodná, mladá — —

Veník se rozesmál. "Pro boha, mamí, vy byste mohla být od hodiny dohazovačkou, jak to umíte, ale já si myslím, že je nám nejlíp, dokud jsme takhle spolu, ne?" A s tím odběhl. — —

Jestliže Katka bývala vždycky k hospodyně úslužná, zdvojnásobila teď své úsilí stát se churavé, sestřárné selce pravou rukou, nepostradatelnou. První ráno bylo na nohou, poslední večer se ukládala ke spánku. Sama dbala, aby všechno bylo v pořádku, ve stavení, ve chlévě, v drůbežníku. Pospíšila si co mohla nejvíce s prací sobě přidělenou, aby byla co nejdříve hotova a už byla v kuchyni, aby selce pomohla s vařením. Rozdělávala oheň, nanosila vodu a dříví a chápala se vaření.

"Jen si sedněte, tetičko, sama vše udělám, než půjdu k dojení, vy mi jen řekněte, co a jak mám udělat."

Selce to z počátku nebylo dvakrát příjemné jako všem starým hospodyním, že se jí někdo plete do vaření. Ale vzpomněla rady lékařovy a brzo si zvykla na Katku v kuchyni. Děvčeti rděly se tváře jako temné růže samou horlivostí. Vtipná byla, rychle si vše zapomatovala, co a jak upravit.

"Ani jsem si nepomyslela, Katko, že jsi tak šikovná na vaření, vždycky jsem myslela, žeš jenom na hrubou práci. No, však se ti to taky hodí, až se jednou vdáš." Katka se usmála zmateně a povídala: "Já se nebudu nikdy vdávat, tetičko, kdo pak by si mne vzal, chudou holku."

"Však na žádného milostpána nepočítáš a nějaký pořádný chasník se už najde." Katce při těch slovech nebylo tuze volno. "Podívám se, jestli se už Mářa chystá k dojení", řekla a vyběhla ven.

Potkala ji v síni. "Kdy pak půjdeme dojit, kde máš dížky uchystané?"

Ostrý tón její řeči však rozlobil děvčetu, která beztak už těžce nesla novou úlohu Katčinu. Dříve družka v práci, teď něco lepšího, dohlížitelka! "Tys nějak zpaněšlela, Katko, že mi chceš poroučet. Nejsi žádná hospodyně, jsi zrovna tolik co já,

pamatuji si. Ráno se chodíš dívat, jestli už vstávám a teď zase tohle," křičela Mářa.

Katka tlumeně na ji vyjela: "Přestaň tu křičet, panímáma se nesmí rozčilovat, víš!" Mářa vyklouzla ze síně, ale v duchu si umiňovala, že si na tu pyšnou holčici posvítí. — —

"Mařko, podívej se na přední půdě, jestli tam slepice nezanášejí, mám teď tuze málo vajec," povívala nějaký den poté selka děvčeti, když snášela s půdy seno. Ta se vyšvihla se žebříku nazpět a jala se hledat. Po delším hledání našla tři vejce — hubená to kořist! Podívá se ještě důkladně pod hanbalky. Prolezla celou délkou půdy až do nejzaššího koutu, zastaveného kupou žitné slámy, přichystané na povřísla pro příští žně. Už se chtěla všechna upocena a zaprášena vrátit, ale ještě odhodila jeden snop. V tom tlumeně vykřikla. Ze šerého úkrytu za snopem nezabělala se kupa vajec, nýbrž udeřil ji do očí pruhovaný, červeně a bíle, pytlík, pečlivě zavázaný motouzem. Hbitě přiklekla a rozvázala. Uvnitř jetelové seménko, jehož kilogram se tehdy platil osmdesáti korunami. A zde ho bylo dobrých pět kilo! Schoř! A čím? Mářa uhodila hned na správnou stopu. Jak by neznala tu ten kanafas, z něhož byl pytlík ušit. To je přece z Katčiny zástěry! Nu baže, vždyť je tady na straně stopa po vypárané kapse! To se podívejme na Katku, tak ona dělá domácího zloděje! To jistě chce mít peníze na nějakou parádu, na kraječkované košilky, na hedvábný šátek, aby se ještě více líbila! No počkej!

Mářa zarovnála zase pytlík, sebrala vejce a selce oznámila, že víc jich tam není. Musela se moc přemáhat, ale nechtěla ještě se svým objevem ven. Chtěla mít jistotu ještě v jiném svém podezření, jež měla ke Katce.

Při večeři bylo v kuchyni veselo. Veník vypravoval nějakou veselou historku z vojny, jak kuchař u jejich kumpačky vařil roztodivnou polévku. Všichni se smáli, nejvíce Katka, která všechna hořela mladistvou veselostí. Mářa si dobře všimla, jak se na Katku díval Václav, jak znovu vyprávěl a žertoval, jakoby se nemohl nabažiti jejího smíchu. Po večeři vzal si s věšáků čepici: "Půjdu, maminko, trochu se podívat do hospody. Vrata nezavírejte. Dobrou noc." Jda ze zástolí kolem Katky, dotkl se jakoby

náhodou jejího ramene. Nikdo si toho nevšiml, jen Mářa. Znamení, řekla si.

U Vybíralů se chodilo brzo spat, jako obvykle v selských staveních. Toho večera všichni už spali, jen Katka zašívávala v kuchyni prádlo chystané na zítřek k žehlení. Když po desáté hodině se vracel Václav do svého pokojíku, zhaslo i světlo v kuchyni. Mářu zábly nohy na cihlové podlaze její komůrky, ale stála trpělivě u nepatrně otevřených dveří. Když konečně zpozorovala, že Katka jde do své komory k Pepině, vklouzla i Mářa celá prokřehlá do své postele. Teď už věděla najisto, na čem je.

Příští neděli odpoledne odešla Katka s Pepinou na požehnání, Václav četl si v novinách.

"Panímámo, pojd'te se mnou, ráda bych vám něco ukázala," povídala Mářa hospodyně. A vedla ji na půdu. "Prosím tě, kam mne to, starou osobu, vlečeš?"

"Jen pojd'te, panímámo, to se podíváte!" Pomohla selce se žebříku na půdu a vyhrabala ze zadu osudný pytlík.

"Co to je? Kde se to tu vzalo?"

"To si schovala Katka, to je její zástěra sešitá a v ní jetelové semínko, to vám ukradla, dělá si tchoře!"

Selka stála jako zkamenělá. Sehnula se pak k pytlíku, rozvázala —

"To že Katka? A na co? To snad není ani možná, že by byla taková nevďěčnice, tomu nevěřím —"

"Však uvěříte, panímámo, až vám povím, že vám ta zmije krade i syna, Veníka, namlouvá si ho tajně, svádí ho, kdybyste viděla to, co já —" Nedomluvila svou vášnivou obžalobu. Selka se najednou zapotácěla, chytla se za hlavu. Mářa ji chtěla podchytit, ale stará žena se zhroutila na slámu. Hodila honem otep slámy na pytlík a celá se třesouc sletěla dolů, pádila do světnice pro Václava.

"Honem pojd'te, panímámě se udělalo zle, honem!"

Snesli ji dolů, položili na lůžko a za chvíli uháněla bryčka pro nejbližšího lékaře. Záchvat mrtvice mozkové. Do tří dnů zvonili panímámě Vybíralové umíráčkem.

V.

To bylo řečí po celém širém okolí, když se ženil Václav Vybíral necelý půlrok po matčině smrti. Nedočkal ani návratu star-

šího bratra. Statek potřeboval pečlivé ruky ženské, to bylo každému jasno. Překvapilo však všeobecně, že mladý rolník si vzal služebnou. Někteří přáli to štěstí Katce, jiným to vhod nebylo, jak už to bývá.

Svatba byla slavná, podle starého zvyku selského, ale udivovala nepřítomnost blízkých příbuzných obou novomanželů. — Katka ovšem byla sirotkem bez sourozenců, ženichův bratr Jiří dlel ještě ve světě, ale nebyl přítomen ani Metod. Prý se mu zrovna v těch dnech otevřela rána na noze a proto zůstal na lůžku. Lidé si však šeptali něco jiného. Mezi oběma bratry prý došlo k výstupu. Prý k vůli dědictví po matce, protože Václav chtěl vyplatiti Metodovi jen zcela malý podíl, s nímž bratr nechtěl být spokojen a ani nemohl, neboť si chtěl založiti vlastní existenci. Člověk s jednou nohou dost těžko shání místo obchodního pomocníka, jako majitel obchodu by vada tak tolik nevadila.

Metod skutečně se s bratrem pohněvali, ale ani ne tak k vůli penězům, jako pro sňatek Veníkův. Kterési neděle přijel Metod domů do Těšic. Měl v úmyslu otevřít si v rodné obci obchod smíšeným zbožím a vyjednával s majitelem zánovního domku vedle školy o pronájem obchodní místnosti. Poté zašel do rodného statku. Hned na zápraží se střetl s Katkou, která sypala právě drůbeží. Pozdravili se jako dva cizí lidé. Leč Katka už nekloupila hlavu a neuhýbala pohledem jako dříve. Přeměřila si Metoda; jemu se zdálo, že s úšklebkem. Ve velké světnici zastihl Václava. Po chvíli rozhořoval prohodil najednou Veník, že se chce oženit.

"To se dá myslet, nemůžeš přece zůstat sám a pak — Katka je na hospodyně tuze mladá," dodal Metod s určitým úmyslem.

"Právě Katku si chci vzít," odtušil bratr. Metod ztrnul. Pak nejednou mu napadly všelijaké věci, které mu byly do jisté míry nápadné — teď mu svítilo.

"Katku! Takovou —", Bože, aby to maminka věděla — takovou!"

"Co! Takovou! K vůli tomu, že je chudá? Je to hodné, řádné děvče a má mne upřímně ráda —"

"Chacha! Teď má zase tebe ráda? Mne měla ráda dřív, rozumíš, až když jsem se vrátil jako mrzák, přesedlala —"

V tom vrazila do dveří Katka. Divokým pohledem změřila si Metoda a skokem byla

u Václava. "Nevěř mu, lže a pomlouvá mne, aby se mi pomstil za to, že jsem ho nechtěla, když za mnou dolízal —, teď se mi chce pomstít a vzít mi tě, ale já si tě nedám vyrvat, ne, nikdy, raději hned umřu!" Poslední slova už štkala na hrudi Václavově, který ji něžně objímal a tišil.

Metod dostal se ze dveří ani nevěda jak. A umiňoval si, máje k duši plno hořké lítosti, že do rodného statku už nevkočí. Záležitost dědictvou hodlal rozřešiti, až přijede Jiří. —

Doktor Vybíral byl po svém návratu smutně překvapen změnami, jež nastaly u domácího krbu. Matka, na niž se tolik těšil a na jejímž srdci chtěl se vyzpovídati z historie svého kratičkého manželského štěstí, byla mrtva. Nová hospodyně ve statku, mladá žena bratrova, celkem ho nezajímala. Ani jeden ani druhý bratr se mu nesvěřili, proč se vlastně tehdy pohádali na smrt, tušil, že kromě dědičné věci byl tu i rozpor osobní, ale dále nepátral. Promluvil však oběma bratřím do duše a prohlásil, že s věcmi ryze rodinnými a tudíž i s dědictvím po matce nesmí nikdo z nich na veřejnost, na soud.

"Sami se porovnáme, aby naši rodičové se v hrobě nad námi neobraceli. Tobě, Veníku, zůstane celý grunt bez halěře dluhu; víš, že je dohadnut na osmset tisíc a je to odhad nízký. Můžeš býti tedy zcela spokojen. O hotové peníze se rozdělíme já s Metodem. Moje studie stály dost peněz, proto si ponechám jen čtvrtinu a ostatek ponechám Metodovi, aby si mohl zařídit obchod. Já sám zůstanu asi na vojně, zvykl jsem už tomu životu, budu vojenským lékařem." Oba bratři souhlasili.

Jiří si zažádal, aby jako legionář byl přidělen do posádky blízkého města. Chtělo se mu býti poblíž domova, poblíž bratří. Metod se usadil v Těšicích a po čase se oženil s dcerou po řídícím učiteli, Lidunkou Vavrochovou, jemným, hodným děvčetem. Tehdy se zdálo, že po dlouhé době usmálo se zase štěstí na Metoda. Také obchod mu šel dost dobře, protože měl dobré zboží a spokojil se s malým výdělkem. Jen z gruntu Vybíralových nepřišel nikdo koupit. Mladá hospodyně zakázala přísně i čeledi nakupovat u Metoda.

Sama jezdila každého týdne do města a přivezla si všeho potřebného do zásoby. Když jednou Mařka děvečka zaběhla si

koupit do obchodu dva hřebínky do vlasů a chvilku si tam povídala, byl z toho veliký rámus. Hospodyně se pak chytla s děvečkou tak silně, že Mařka se téhož dne stěhovala pryč. Dostala na hodinu výpověď, že je sprostá a hubatá. A za nedlouho odešla i stará Pepina, ta však odcházela jinak, s pláčem. Už nevyhověla nové hospodyně, jejím velikým požadavkům. Její staré, práci zchromlé ruce už nebyly hbité.

Tehdy v dědině všichni měli za zlé Vybíralovým, že propustili starou děvečku, sloužící déle než dvacet let u nich, kam že má chuděra nyní jíti? Však by se pro ni našla lehčí práce a nějaký koutek při dobré vůli.

"To by stará Vybíralka koukala, co se to děje," říkali lidé, "inu, víme proč to je: pyšná selka nechce mít ve stavení děvečky, s nimiž kdysi tam sloužovala!"

Ty řeči se donesly i do statku, ale Katka jen hlavou nad nimi pohodila. "Lidé mi závidí, to je to," říkala mužovi, který se v ní zhlížel. Ve světle nikdy netušeného štěstí rozkvetla mladá žena ku podivu. Stal se z ní typ pravé venkovské krásky "krev a mléko" jak se říká. Muž na ní nešetřil a tak se mohla pěkně a vkusně oblékat.

Hospodářství v poválečných dobách stálo hodně vynášelo a Veníkovi se ve všem dařilo. Na poli i ve chlévech. Poněz bylo dost a dost. Mladí manželé nezřídka zajížděli i do města, aby navštívili divadlo nebo jinou zábavu. Obyčejně se setkávali s Jiřím, který zcela rád s nimi chodil. Bylo mu hodně teskně; teprve doma ve vlasti litoval plným srdcem, že se jeho manželské štěstí tak brzo rozbilo. Leč ještě se nevzdával vši naděje. Zplnomocnil československého konsula ve Vladivostoku, aby pátral dále po jeho zmizelé ženě. Bratrovi i švakrově se krátce o všem zmínil. Litovali jej upřímně jak se zdálo, zvláště Katka, ale záhy ve svém štěstí zapomínali na to, co tajně Jiřího hnětlo. "Měl by se švakr oženit," říkala někdy Katka mužovi, "škoda, že tráví mladá léta tak sám, takový pěkný člověk."

Sama se snažila vynahraditi mu aspoň částečně ztracenou domácnost. Když se Jiří zařizoval v samostatném bytě o dvou pěkných pokojích, pomáhala mu vybírat nábytek, koberce a záclony a ku podivu projevovovala hodně vkusu, až se Jiří divil. A zvala jej více než sám Veník, aby k nim jezdil co nejčastěji, jakmile služba dovolí. Tak

ponenáhlu připoutala svým milým a otevřeným chováním Jiřího úplně zas k rodnému gruntu, že se do něho tak rád vracel, jako kdysi za života matčina. Ba, bylo v něm útulněji, pohodlněji, protože Václav starý nábytek vyhodil a nahradil jej moderním. Za vlády staré panimámy nikdy se tak nestrojilo v kuchyni jako teď za nové. Neboť tato se nesnažila peníze uložit, nýbrž jen chtěla, aby muži chutnalo a aby se o ní říkalo, jak je dobrou kuchařkou.

Poměr doktora Jiřího nebyl daleko tak přátelský k rodině druhého bratra Metodá. Druhá švakrová Lídka se ho jaksi ostýchala a stále jakoby se omlouvala, že kromě výbavy nepřinesla muži věna. Obchod Metodá Vybírala jakž takž šel, ač nijak zvláštně. Metod byl veliký dobrák, dával ochotní lidem na úvěr a často mu takoví vůbec nezaplatili. Stihati žalobou u soudu je nechtěl a tak raději pro dobrou vůli se sousedy utrpěl škodu. Měl už dvě děti, dvojčátka, hošíka a holčičku, Petříka a Pavlíčku. Ale žena zůstala jaksi po jejich narození churavou, dlouho doktorovala, než se pozdravila. K dětem bylo nutno vzít kojnou. Tu poprvé sršela z úst Katčinych zlá slova na švakrovou. Je prý líná, nechce se jí pracovat, váli se raději v lůžku a děti svěří cizí ženě. Snad v tom bylo i trochu závisti, protože v gruntu ještě čáp se neohlásil, ač Václav v první řadě toužil po dítěti.

Po čase se proneslo dědinou, že Metod koupil společně s bratrem své ženy veliký statek a mlýn někde na Slovensku. Katka se zachvěla znovu závistí. Což jestli Metodova rodina zbohatne a bude mít více než — oni? Znovu jala se pomlouvatí Metodův obchod mezi chasou i přijednanými dělníky a uměla to tak obrátit, že nikomu nenapadl zlý úmysl. Taková pomluva se rychle uchytila. Za krátko Metod pozoroval, jak i ten neveliký okruh jeho vesnických zákazníků se menší a na konec se mu zásoby chulostivějšího zboží kazily. Začal prodělávat v době, kdy výdaje na rodinu stoupaly. Děti churavěly různými dětskými nemocemi a žena znovu se roznemohla ošetřujíc je. V tu dobu se těšil Metod naději, že v nejhorsím se odstěhuje s rodinou na Slovensko, odkudž mu švagr psal ze začátku jen samou chválu. — "Viš, Lidunko, necháme Frantíkovi statek a převezmeme mlýn; zjednáme si zkušeného stárka a sám povedu obchodní

stránku podniku. Věř, těším se na to, tady nám nějak štěstí nepřeje." A žena s ním souhlasila. V poslední době bral Metod už všechno zboží na úvěr, protože hotových peněz už neměl a co stržil, nestačilo ani na polovinu živobytí. Proto psal švakrovi na Slovensko, aby mu poslal několik tisíc. Hodlal dluhy zaplatiti a obchod prodati. Psal jednou, psal podruhé, aniž dostal odpovědi. "Zajeď si tam osobně a vyjednej s Frantíkem už všechno najednou," radila Lídka. Metod se tedy vypravil na Slovensko.

Vrátil se až za týden. Bože, jak se ho Lídka lekla. Vyhublý, sestárly o deset let a zimnice jím trásla. Nemohla z něj slova dostat, teprve když si odpočinul, řekl jí vše, děsnou pravdu, která z jejího muže a tím z celé rodiny učinila rázem žebráky.

Švagr Frantík člověk nepříliš zkušený a lehkověrný, sedl na lep několika řemeslným podvodníkům, kteří rafinovaným způsobem prodali mu zadlužený statek a zchátralý mlýn za drahé peníze. Bylo proti nim zavedeno trestní řízení, ale protože žádný z těch darebáků neměl majetku a peníze buď utratili nebo ukradli, budou odsouzeni k trestu žaláře, což ovšem Metodovi ani Frantíkovi ztracené peníze nenahradí. Tak přišel nebohý Vybíral o všechny peníze, celkem stopadesát tisíc.

Nejhorsí bylo, že neměl nyní ani na zaplacení dluhů v obchodě a věřitelé naléhali. Kolik nocí probděl Metod starostmi nemoha usnouti, co se napremýšlel, kde najíti pomoc. Jeho žena trpěla s ním zároveň, ba ještě více. Vyčítala si, že její bratr přivedl muže do záhuby.

Ke všemu ještě přišla už po třetí výzva od berního úřadu, aby Metoděj Vybíral složil do deseti dnů předepsanou daň dva tisíce sedmset Kč, jinak že bude vedena proti němu exekuce.

A tu se odhodlal ustaraný Metod k návštěvě bratra Václava. Šel ho prosit, aby mu půjčil několik tisíc na zaplacení daní a jiných nejnaléhavějších dluhů. Šel do bývalého domova jako když ho strká, ale co mu zbývalo? V kuchyni zastal Katku. Ve světlých šatech otáčela se kolem kamen. Vidouc švakra, zarazila se překvapením. — Studeně poděkovala na jeho pozdrav a když se ptal po bratrovi, kynula mu na dvěře vedoucí do pokoje. "Jděte dál, něco tam počítá."

Václav seděl u psacího stolu a cosi psal. Také on byl překvapen, ale vstal přece a podal bratrovi židli. Metod usedl a letmo, snad z rozpaků přeletěl pohledem pěkně a moderně zařízený pokoj. V oknech vyšivane záclony, na podlaze pěkné koberce živých barev. Zcela jinak, než za maminky! Leč bylo nutno se odvážit slova.

"Divíš se asi, milý Veníku, že jsem přišel na návštěvu. Ale jdu na tebe jako na bratra s velikou prosbou. Mohl bys mi půjčit na nějakou dobu pět tisíc?" Dále nemohl už mluvit, jak se mu hlas lámal rozdechvím. Václav překvapen zvedl hlavu, ale z očí se díval na Metoda nějaký dosud mu neznámý cit. Chlad, cizota nebo co.

"K čemu tobě pět tisíc? Vždyť jsi dostal takový podíl! Snad jsi to už všecko neztratil?"

"Neztratil, věru že ne. Ale neštěstí mne stihlo," vysvětloval Metod a krátce, trhanými větami líčil bratrovi, co jej potkalo. Mluvil tlumeně, jistě že Katka zase poslouchá za dveřmi! Nemýlil se. Sotvaže domluvil, dříve než Václav mohl odpovědět, rozvěřely se zprudka dveře a vstoupila Katka. Zřejmě rozčilená, oči se jí leskly, ve tváři silně zardělá. Směle přistoupila k mužovi a opřela se rukou o opěradlo jeho židle.

"Slyším, že jste si přišel k nám pro peníze švakře, ale my nikomu nic půjčovat nemůžeme a nebudeme. My se tadyhle děme od rána do večera a měli bychom dávat někomu, kdo šetřit neumí?"

V tom ji přerušil muž. Hlasem daleko klidnějším ale neméně důrazně řekl: "Víš, ono ted' už hospodářství tolik nevynáší jako dřív, hotových peněz nemám a dlužit se nechci." Nebohý Metod zmohl se ještě na poslední prosbu. "Vypůjčím se tedy v okresní záložně, snad bys mi mohl aspoň ručít."

Václav se ještě nerozhodl, když Katka s posměšným smíchem vyjekla: "To tak, aby pak nám prodali kus pole na vaše dluhy!" A muž ji nezakřikl, mlčel, tupě se dívaje k zemi. To bylo i na poníženého Metoda tuze silné. Zvedl se, zakolísal na své umělé noze. Promluvit nemohl, cítil, jak se mu třesou rty a brada, bál se, že vypukne tu v pláč. A tak se přece nechtěl ponížiti před tou zlou ženskou a před tvrdým, jemu navždy odcizeným bratrem. Jak se dostal ven z bratrova stavení, nevěděl.

Druhého dne ráno děvečka vyhánějící na zahradu hejno žlutých housátek spatřila v zadu u plotu u kmene staré, košaté jabloně mužskou postavu, ale nehybnou, ostře se rýsující na jasném pozadí. Rozběhla se blíže, ale za okamžik uháněla zpět do statku, kam vpadla s děsným křikem. Za chvíli odřízli sběhnuvší se lidé viselce; mrtvola se svalila do měkké trávy, něco kovové zadrnčelo. To ocelové vzpruhy umělé nohy Metoda Vybírala. — —

Krátce po pohřbu odstěhovala se osiřelá rodina do vzdáleného města, kde žila provdaná sestra ovdovělé Lidky. Dr. Jiří Vybíral posílal dětem bratrovým pravidelně určitý obnos; jinak nikdo se o opuštěnou rodinu nestaral.

VI.

"Všechno mají u Vybíralů, jenom děti ne," říkávali lidé v Těšicích. A bylo to pravda. Čáp se umíněně vyhýbal rozlehlému bílému stavení, ač hospodáři toužili čím dále tím více po dítěti. Václav proto, že chtěl mít dědice svého majetku i proto, že měl děti rád, Katku zase mrzelo, že je v něčem pozaďu za jinými ženami, ač jinak po dětech netoužila. Leč jedna věc ji přímo pobouřila.

Jednoho dne přišla do stavení překupnice másla a vajec, stará Vacová. Odevzdávající peníze mladé hospodyni naklonila se k ní důvěrně:

"A což, pajmámo, chovat ještě nebudete?"

Katka zrudla a zamračila se. "Však jsme ještě mladí, času dost," odsekla. Stará žena odcházejíc řekla chlácholivě: "Žádné neštěstí, i kdyby děti nepřišly, jsou vždycky s nimi starosti. A o dědice nebude nouze, vždyť jsou tu děti po nebožtíku Metodovi!"

Od té doby byla Katka ovládána jedinou myšlenkou: státi se matkou. Zajela si do města k ženskému lékaři, který ji ujistil, že její tělesná konstrukce nevyklučuje mateřství a doporučil jí určitou životosprávu. Byla plna naděje — leč čas plynul a očekávané dítě nepřicházelo. A ona chce, musí je mít, už proto, aby děti nenáviděného Metoda jednou nepřišly do statku. V tu dobu dávala vinu ze svého nezdaru mužovi, který neměl tušení, co se děje v její duši. Nakonec dospěla k přesvědčení, že Václav nebude, nemůže být otcem jejího dítěte,

její záštity proti vetřelcům. A různé myšlenky honily se jí hlavou, ač na oko byla spokojená a veselá jako dříve. —

Kteréhosi podzimního dne odjela hospodyně Vybíralová do města na nákup šatstva, prádla a jiných věcí do domácnosti. Jako obyčejně navštívila i tenkrát švakra, přinášejíc mu vonnou máslovou bábovku. Doktor byl už doma a radostně vítal milou návštěvu. Ještě štěstí, že neodešla ještě posluhovačka, jež mu uklízela.

"Dojděte, paní, pro láhev vína a obložené chlebičky k lahůdkáři, ať mohu švakovou pohostit," žádal ji a vtiskl jí banovku.

"Neposílej pro nic, Jiří, nebudu tě tu zdržovat, musím po obchodech, mám toho dnes hodně nakupovat," bránila se Katka, ale ráda zasedla do křesla k malému stolků, na němž za chvíli bylo prostřeno k chutné svačině. Posluhovačka odešla a doktor nalil do sklínek zlatavé víno.

"Tak, Katuško, t'uknem si na něco pěkného," smál se, "třebas na statného klučíka, abyste jej už brzo chovali." A zdvihl svou sklínku směrem k švakové. S úžasem však viděl, jak její růměnná, veselá tvář se naráz změnila, pobleďla, jaksi bolestně se stáhla a najednou z očí jí vyhrkly slzy. Ten pohled na její skloněnou hlavu jakoby v těžkém bolu mu objasňoval vše. Ruka se sklínkou mu klesla, postavil ji na stůl a maně pohladil plné rameno Katčino. Žádný z nich chvíli nepromluvil. Za chvíli se žena uklidnila. Doktor hovořil o všelichems, jen aby zaplašil smutek z jejích očí. Jak mu jí bylo líto! Pojednou venku zahřmělo a v krátkosti snesl se nad město prudký liják. "Bože, to se opozdím s nákupy," nařikala Katka, "ted' nemohu ven, ani deštník nemám!"

"Jaké pak neštěstí, něco do večera pokoupíš a pro to ostatní přijedeš jindy," povídal Jiří, "aspoň mne zase navštívíš," doložil nějak měkce. Vzhlédl k němu s tichým, tklivým úsměvem. Venku bylo nevlídně, zde v pološeru u číše ohnivého vína tak útulno. A víno rozehřívalo krev, rozjařovalo mysl, lákalo, vábilo, malovalo tak svůdně okamžiky, kdy rozkoš je na dosah ruky, jen po ní sáhnout a nebát se ničeho, jako se sáhne po poháru kouzelného nápoje, jenž dává zapomenout na vše, co tíží, trápí lidské srdce. —

Ten večer přijela Katka domů s prázdnem, sotva stačila koupiti něco u uzenáře k večeři. Vyprávěla mužovi, jak utekla před lijákem do průjezdu domu a tak prostála téměř tři hodiny, až všecka prokřehla. "Jdi si brzo lehnout, ať se z toho neroztůněš, vypadáš celá nesvá," radil jí Václav starostlivě.

Uprostřed léta, právě když se kosilo žito, narodil se Vybíralovým synáček. Tak slavných křtin už dávno Těšice neviděly. Každý, kdo v den křtin přišel gratulovat šťastnému otci, byl bohatě pohoštěn. Mladá matka zářila pýchou a radostí a malý Jiříček, nazvaný tak podle svého kmotra, doktora Jiřího Vybírala, byl obdivován všemi hosty. Jaké je to silné, pěkné dítě!"

"Však má být po kom," lichotily tetky, usmívající se významně na rodiče.

Pozdě odpoledne se loučil kmotr, chtěje ještě do noci dorazit do svého nového působiště, kam byl před několika měsíci přeložen. Zašel se podívat ještě na svého maličkého kmotrěnce, kterého matka právě ukládala do roztomilé postýlky. Sklonil se nad dítětem.

"Máš z něho radost, vid', Jiří?" zašeptala Katka nad lůžkem dítěte. Doktor kývl hlavou. Proč by neměl mít radost z nového synovce?

"A jak je ti podoben, podívej se, to čelo, ústa, to je tvoje — jaký taky div, vid'?" hovořila dále Katka.

Doktor pocítil náhle jakousi nevolnost v hlavě, divný pocit proběhl mu podél páteře — nechápaje a přes s určitým pochoopením podíval se své švakové zblízka do tváře. Jeho rozšířené oči se však hned na to přivřely jako po silné ráně, když uslyšel z úst Katčiny: "Vždyť je to tvoje dítě!"

Doktor se tentokrát rozloučil nějak divně, jako naspěch s bratem i švakovou. Václav se o tom zmínil večer své ženě, když ukládal do zásuvky dar, který dostal Jiříček od svého kmotra do vínku: Pět svatováclavských důkátů.

"Ale Jiří byl dnes nějaký divný, aspoň se mi tak zdálo při loučení, nevíš, co mu bylo?"

"Co by mu bylo? Prosím tě, je jako starý mládenec, bez ženy, bez dětí, snad mu bylo líto, že sám ještě dětí nemá, kdož pak ví," povídal Katka. —

Malému Jiříčkovi nebylo ještě ani půl roku, když dr. Vybíral vzdal se kariéry

vojenského lékaře a odjel do Francie, aby se stal lékařem v některé z četných nemocnic, jež vydrží tento stát ve svých koloních pro léčení největších ubožáků mezi nemocnými — malomocnými. Nikdo si nedovedl vysvětliti, proč se vzdal klidného života ve vlasti, proč se vydal nebezpečí nákazy strašlivé choroby. On sám by byl asi vyznal, že proto unikl do daleké ciziny, že proto unikl světu, aby nemusel svému bratru Václavovi tisknouti bratrsky ruku, podívat se mu upřímně do očí. — — —

VII.

Jiříka Vybíralů oblékli právě do prvních kalhotek, když ho stihla ztráta na tom světě největší. Osiřel, ztratil pečlivého tátu, kterému byl potěšením nejmilejším. Přišlo neštěstí nenadále a udeřilo plnou silou.

Mladý sedlák kamarádil od dětských let s mlynářem Pihalem, jehož mlýn stál opodál Těšice na silném potoce. Plhal si objednal nový stroj do mlýna, k jehož převezení se sběhlo půl dědiny. Nebylo snadno složit z nákladního auta těžký stroj, vážící kolik metrů. Jaký div, že všichni přítomní muži pomáhali radou i silou. Konečně posunuli stroj po jakémsi můstku z několika prken narychlo utvořeného. Leč pojednou prasklo krajní prkno pod velikou tíhou, stroj se náhle naklonil, ti, kteří měli jej udržovati v rovnováze pomocí silných provazů, leknutím tyto pustili a stroj se svalil na stranu, kde jej opírali tři muži. Ti dva krajní ještě včas uskočili, ale prostřední zůstal pod strojem. Byl to Vybíral. Když stroj zvedli a nebožáka vyprostili, byl už bez ducha. Tenký pramének rudé krve vytékal mu z koutku zmodralých úst. — Na slavný pohřeb sedláka přišla spousta lidí, nejen ze sousedské povinnosti, tak bedlivě dodržované našimi venkovany, ale i ze soucitu nad jeho tragickým, předčasným koncem. Mnozí si vzpomněli, jak před časem skončil rovněž tragicky bratr nebožtíkův.

„Kde pak je doktor, že nepřišel na pohřeb?“ ptali se jiní.

Nikdo nevěděl nic určitého, jen všichni cítili mimoděk, jak těžká chmura se vznáší nad rodinou Vybíralovou. A všichni hlasitě říkali významná slova modlitby: Odpust' nám naše viny, již vpředu smutného průvodu někdo předříkával.

U hrobu se všechna pozornost soustředila na mladou vdovu, která nařikala jako smyslů zbavená. Její zoufalý pláč dojmaval všechny přítomné. A což když po výkropu kněžově začaly se sypati hroudy na rakev nebožtíkovu!

Nejpožehnejte mi mého drahého muže“, volala zoufale, klečíc u okraje hrobu “nebo mne pochovejte s ním!” Okolo stojící ji chtěli šetrně odvést, ale bránila se jim, odstrkovala je, až starý farář vrátil se ještě k ní a konejšil její zoufalý bol laskavými slovy:

“Utište se, paní Vybíralová, pamatujte na své dítě, v němž máte útěchu nejlepší, snažte se mu nahraditi i otce a s pomocí Boží se vám to podaří.”

Když konečně odváděli hořekující Katku ze hřbitova, zastavila se u nich slabá žena, černě oděná. — Lidka Vybíralová.

Plaše zvedla uplakané oči ke Katce a podávajíc jí ruku, soucitně zašeptala: “Potěš vás Pán Bůh, švakrová!” — —

Ještě dlouho lidé hovořili o nešťastném konci Václava Vybírala, o bezútešném hoří jeho mladé ženy. Sotva přestali, začaly se trousiti o mladé vdově nové řeči. Že zdědila po muži polovičku gruntu, dělic se tak o majetek se svým synkem, to se už vědělo.

“Ta udělala štěstí! To se teď může vdát za bohatého člověka!” Selka Vybíralová zatím na vdavky nemyslela. Každou neděli odpoledne chodila na hrob mužův, obyčejně s Jiříkem. Smutek už pomalu vypřchal z její mysli, doma se už lecky zasmála. Na jaře vzala si ještě druhého čeledína.

Byl to mladý silák, chlapík jako jedle urostlý, odněkud ze severního Slovenska. Doma na statku, málo výnosném, v horském kraji byli dva bratři, i odešel mladší Janko do služby na Moravu a za řadu let měl už naspořeno kolik tisíc. Byl to chlapec pořádný, zbytečně neutrácel a do práce byl jako čert. Za krátko zdomácněl u Vybíralů a také selka s ním byla spokojena. O žních se dřel poctivě jako na svém a tak u Vybíralů měli první sklizeň pod střechou.

O dožinkách přišel si Janko pro selku k tanci. Nechtěla, že nebude tancovat, že ještě má smutek —, ale chasa jí nedala domluvit.

“Panímámo, snad byste nám to neudělala, to není žádný hřích!” A tak si dala říci a nelitovala. Janko tančil jako žádný

BÍLÝ DŮM VE WASHINGTONĚ.

Bílým domem jest zvána úřední residence presidenta Spojených Států a toto jméno jí bylo dáno, protože je natřena bílou barvou. Budova je 170 stop dlouhá a 86 stop široká, byla postavena roku 1800, ale roku 1814 byla vypálena britickým vojskem a roku 1818 postaven nový Bílý dům.

druhý a ona se vznášela v jeho silné náruči jako pírko. A pak zase Jano zpíval příjemným hlasem krásné slovenské písně, některé tklivé, některé bujně veselé, ohnivé.

Pak se po Těšicích říkalo, že u Vybíralů měli nejveselejší dožinky. Co se dělo potom v následujících měsících mezi mladým, ztepilým junákem a mezi vlnadnou, života a jeho radováněk dychtivou selkou, nikdo přesně nevěděl. Jano neměl v dědině kamarádů, nebyl vůbec nějak zvlášť sdílný a hovorný; Katka pak byla příliš chytrou na to, aby se chlubila, jak pobláznila nejhezčího šuhaje v celém okolí, po němž marně vzdychala všechna děvčata.

Jano věřil, že přízeň mladé hospodyně je stálá i odůvodněná. Pravda, byl proti zámožné selce nemajetný, copak to bylo těch jeho pár tisícovek perně uspořené proti majetku Vybíralčině! Ale měl ji ze srdce rád vášnivou láskou, jež neznala překážek a proto také ze všech sil se staral o statek. Katka jeden čas zabývala se vážně myšlenkou na sňatek s Janem, třebaš byl o několik let mladší než ona. Ale její smysly tehdy zvítězily nad její chladnou, počtářskou hlavou a sama tomu věřila, že má Jano ráda, jako nikoho před tím.

"Sečkej," říkala Janovi v důvěrných chvílích, "jen co uplyne rok od mužovy smrti, pak se vezmeme. Dřív to není možné, neznáš zdejší lidi, ti by mne i tebe pomlouvali a ostouzeli, že jsme se brali dříve než je u vdov zvykem." A Jano čekal, třeba netrpělivě, vždyť si to přála jeho nade vše milovaná! Netušil nešťastný, jak neblaze zasáhne tato žena do dosud tak pokojné dráhy jeho života!

Tehdy ovdověl v sousední vesnici mladý, zámožný rolník Stejskal. Říkali, že jeho žena začala stonat hned po svatbě a byla během několikaletého manželství více v lázních a sanatoriích než doma. Prostonala a prodoktorovala prý skoro celé své veliké věno.

Jak už lidé jsou, starali se Stejskalovi o vhodnou nevěstu ještě za života jeho ženy, kdy nebožka dýchala posledními zbytky churavých plic. Ale Stejskal nechtěl o ničem podobném ani slyšet.

Až setkání s Katkou Vybíralovou rozhodlo. Stejskal nedlouho po smrti ženiny koupil pěkný kus pole právě v sousedství polí Vybíralových gruntů. Čeleď Vybíralových sázela zemáky a mladá selka vyšla

za ní dohlédnout na práci a pomoci. Soused se Stejskalem dali se s ní do řeči a za chvíli už hovořili jako dobří známí. Jano tehdy na poli nebyl, jel do města pro umělé hnojivo. A tak Katka mohla rozvinouti všechna kouzla své osobnosti, jak ráda činila v přítomnosti mužů, jimž se chtěla zalíbiti.

Stejskal byl studovaný sedlák, jak se říká. Byl odborně vzdělaný, pěkného, téměř vybraného chování, rád se hezky šatil. — Dělal dojem spíše zemědělského inženýra než sedláka a mladé vdově se na první pohled zalíbil.

Také ona učinila na Stejskala značný dojem. Když se rozloučili a on kráčel se svým společníkem k domovu, vyptával se na selku. A ještě doma, ve ztichlých světnicích svého domu si na ni vzpomněl, na její zjev zdravím kypící, na svěže zardělou tvář a zvonivý její smích.

Pak se ti dva setkali ještě několikrát během krátké doby, snad úmyslně, snad náhodou. Stejskal věděl, že se musí brzo oženit, vždyť selské stavení bez hospodyně není myslitelné. Ze všech nevěst, které mu zblízka i zdáli nadhazovali, nejvíce se mu zalouvala Katka Vybíralová, na kterou vlastně připadl sám. Byla hezká, zdravá, zámožná, dobrá hospodyně, věkem jemu blízká. Sám však cítil, že ho k sobě vábí onou nevyslovitelnou smyslností, která přýštila z celého jejího zjevu a která ji tak ostře odlišovala od jeho nebožky ženy.

Koncem června otvírali v Drozanech novou sokolovnu. Slavnost končila večer taneční zábavou, na níž Stejskal přijel osobně pozvat Katku. Polichocena tou pozorností slíbila, že přijde. Až bylo plno práce se senosečí, odjela do města opatřit si nové šaty.

To už se po Těšicích šušovalo, že se Vybíralka bude asi vdávat za Stejskala a ti, kteří dříve potutelně hovořili o tom, že čeledín Jano bude hospodářem, zahanbeně mlčeli. A ze zlosti, že byli špatnými proroky, začali si dobírat Jana. Jeden se ho s nevinnou tváří ptal, kdy se selka bude vdávat, jiný zase měl starost, zůstane-li Jano i po svatbě hospodyně na statku, že snad pak už nebude třeba dvou čeledínů, či se jeden grunt pronajme? Jano odpovídal úsečně, nevrle; nic neví, o nic se nestará. Ale uvnitř v srdci bouřilo; sám nechtěl tento povídačkám věřit, vždyť ještě před ne-

dávnm mluvila Katka o svatbě, ale s ním, s Janem!

Ale červ zárlivosti v jeho srdci hloďal přes všechny důkazy lásky hospodyně. — Denně si umiňoval, že se jí přímo zeptá, co je s tím Stejskalem, ale nějaká hrdost mu v tom bránila.

Otevřely se mu oči až ten večer slavnosti. Už po obědě si povídaly děvečky, jaké krásné šaty došly panímámě z města a že přijde odpoledne kadeřnice upravit jí účes.

"To víš, chce být hodně hezká, když má takového frajera — však pan Stejskal je veliký fešák," povídala starší děvečka mladšince a pokukovala při tom po Janovi, jak se tváří. Dobře mu tak, proč si nenamluvil raději děvečce sobě rovné, na příklad ji, a proč si myslel na bohatou selku. Ted' doštaně košem.

Jano nemohl už u stolu v čeledníku vydržeti. Sotva dojeďl poslední sousto, zvedl se a pryč za svou práci. Leč ani sebe těžší práce nezahnala trpkých, divných myšlenek z jeho hlavy. Na konec ovládla celé jeho myšlení a citění jedna jediná, přímo osudná.

Schválně nešel k večeri dlouho, čekal, až ostatní odejdou ze stavení. Pak ráznými kroky zamířil do kuchyně, do níž prosvítala skleněnými dveřmi za bílou záclonou světelná záře ze sousedního pokoje. Tam se strojila na večerní zábavu mladá hospodyně za pomoci kadeřnice.

Jano chvíli stál, čekal. V tom se otevřely dveře a v nich se objevila Katka. Trochu se zarazila, když spatřila v přítmí vysokou postavu Janovu.

"Co tu chceš?"

Teprve ted' si všiml, jak jí to sluší v světle modrých šatech z lehkého hedvábí a bělostného, plného krku hodně vystřižených.

"Přišel jsem se zeptat, mám-li už zapřáhat —"

"Nepovezeš mne, přijedou pro mne," odušila úsečně a už se obrátila.

Opravdu, za nedlouho zarachotila před statkem kola pěkného kočáru, z něhož se vyhoupl Stejskal a vešel do stavení. Po chvíli pomáhal do vozu své společnici, paní Vybíralové, usedl po jejím boku a kočár zmizel v kotoučích prachu zvědavým zrakům. —

Nechybělo mnoho do východu slunce, když se mladá vdova vracela do ještě tichého statku v radostné, vzrušené náladě. —

Stejskal ji doprovodil zase, ale tentokráte pěšky, na její přání jen na kraj vesnice. Na té procházce pod ranní oblohou mezi dřímajícími poli a lučinami řekl si, že mají se rádi a že se vezmou co nevidět.

Katka vklouzla do síně a odtud kuchyní do pokoje, kde spala. V druhé světnici za ním spal ve své postýlce malý Jiřík. Sotva zavřela za sebou dveře, octla se v něčím objetí, ale divném, nezvyklém. Dvě železné paře ji ze zadu sevřely, jedna chopila jí za obě ruce, druhá ruka sevřela jí drsně ústa i nos a pojednou se octla na své odestlané posteli. Mohutná postava dolehla vši váhou na její tělo, nemohla pohnouti ani nohama, ani rukama a něčí ruce jako strašné svěráky svíraly její hrdlo tisknouce zároveň obličej do polštářů, jež dusily její tiché úpění. —

Četníci povolání k zavraždění selce našli Jana na zahradě. Oběsil se skoro na témže místě, kde před lety skončil nešťastný Metod. — — —

Katka Vybíralová byla v hrobě už několik týdnů, když se objevil v Těšicích dr. Jiří Vybíral. Vrátil se z Alžiru, kde do té doby působil jako lékař k zmírnění neblahého osudu největších nešťastníků z nešťastných, lidí malomocných. Zpráva o nově ráně osudu, jež stihla jeho rodné hnízdo, povolala jej zpět. Rozhodl se, že zůstane už doma a že se usadí v rodné vesnici jako lékař. Pole Vybíralova gruntu chtěl dát do nájmu, stavení rozšířiti, aby bylo více místa pro všechny. Neboť doktor Vybíral se neujal jenom osiřelého Jiříčka, nýbrž povolal pod svou střechu i vdovu po nejmladším bratrovi Metodovi s oběma jejími dětmi, chtěje se jí odvděčiti za to, že byla první, která zděšeného sirotka se ujala a vzala k sobě. —

Na podzim téhož roku otvíral dr. Vybíral svou lékařskou ordinanci v Těšicích a brzy se stal nejoblíbenějším lékařem v celém okolí. Jezdili k němu i pacienti z města, ceníce si jeho porozumění pro lidský bol a utrpení. O své dva synovce a neteř se staral přímo vzorně, věnuje jim všechn volný čas a ti jej mají rádi jako vlastního otce.

Sám říkává, že cítí jako svou povinnost nahraditi jim všechno, co ztratili nepřízní osudu a daří se mu to ku podivu. Úplně už s životem vyrovnán, ač hlava mu hodně zbělela, neboť šťastný život má jen ten, kdo žije pro štěstí jiných.

VĚJÍŘ

Pro kalendář Hlasatel napsala Marie Černá.

„VÍTÁM vás, maminko!“ A mladík povstav hbitě od čtení, políbil uctivě ruku matce, přisedši právě z kostela.

„Dejž to Pán Bůh!“ odvětila vdova — Kateřina Stojanová — statná to šedesátnice, čistá, spořádaná, vždy jako panenka. Stojanová uschovala do truhly modlitební knížky, pak svlékla se sebe sváteční oděv a oblékla si tištěnou modračku, fěrtoch a kartounovou marinku.

„Nech toho čtení!“ pravila pak k synovi a bylo na ní znáti, že má něco neobyčejného na srdci, „ráda bych s tebou o něčem promluvila.“

„O čem pak, maminko?“ tázal se Josef zvědavě, odkládaje poutavou knížku, nejmilejší svou zábavu.

„Je to tak trochu hlupé, že ti to mám vykládat,“ začala stařenka, utírajíc dlaněmi stůl, na němž žádného prachu nebylo, „ale věru, dobře to dnes panáček v kostele povídal, že matce leží blaho dítěte nejvíce na srdci.“ Josef u vděčném přesvědčení pokývl hlavou.

„Tak jsem šla dnes s kolářkou Vondrušovou z kostela a ona mi po celé cestě dávala na srozuměnou, že tě u nich mají prý rádi.“

Josef se usmál a klidné, milé jeho tahy přelétl na okamžik pocit samolibého uspokojení. „Nevím, čím bych si toho zasloužil,“ odvětil skromně. „Kdo ví, zdali tomu tak opravdu jest.“

„Jak pak ne,“ vece matka s příděchem mateřské hrdosti, „však mně to zrovna povídala, že by to všichni velice rádi viděli a Anežka, že nechce též o jiném ani slyšet. A je to věru pěkná, spořádaná děvčica, ta Anežka Vondrušová; takovou musí pohledati. Stará mně dnes nadhodila, že by ji dali dva tisíce, šak mají enom ji a toho chlapce.“

Ted' Josef najednou se zasmušil a sklopil oči k zemi. Byl to hoch rozhlášený pro svou klidnou, nesmělou povahu.

Někteří si ho pro to vážili, jiným zase zdál se býti přihlouplým. Když neodpovídal, pokračovala matka: „To je známé, že Anežka kolářova je bohatá, ale to krásy a ctnosti nepřidá. Mně se líbí ty jinší pěkné její vlastnosti; ať by měla peníze nebo ne, to je nevěsta po mojem přání.... A když už tak o tem hovoříme, musím ti říct, že bych to už moc ráda viděla, abys se po nějakém děvčeti ohlédl. Už mně neslúží ta starost a práce jako dřív. Povídám ti to dnes poprvé, ale cítím to už dávno. Vojnu máš odbytú, tak ti nic nepřekáží. Vyber si po vůli děvče, jaké chceš a třeba by neměla žádných peněz, přijmu ji ráda za dceru, enom bude-li dobrá, pilná a žádná velká parádnice. To sú ty nejhlavnější věci, můj zlatý chlapče, které musíš hledat, abys byl šťastný. To víš, že to s tebou smýšlím nejlepší a nechcu tě do ničeho nutit. Anežka ti nechcu namlúvat, to onom, že mně to sama Vondrušová dnes tak našuškala.“

Josef byl nemluvným a nesdílným jen k lidem cizím; s matkou mluvil vždy co na srdci, to na jazyku a proto se jen kratičko rozmýšlel, než ostýchavě odpovídal:

„Mně se líbí jedna děvčica — ale není to Vondrušova Anežka....“

„Která tedy?“ vyslechla udivená matka, s napjatostí pozorujíc zardělou jeho tvář, a pobízela syna laskavým pohledem k důvěře. „Mně se velice líbí.... Cilka Klečková.... co slúží ve Vídni.“

„A já ju neznám ani,“ zvolala překvapená matka. „To je cěra Klečky, podsedníka?“

„Ano, ta je to....“

„A proč není doma, proč šla slúžit až do Vídně?“

„Snad víte, že je jich osm dětí a hospodářství není velké. Proto šla chudák slúžit,

aby nebyla rodičem na obtíž. Než odjela, dala mi adresu, aby jí psal, kdybyste tomu chtěla, že by hned přijela domů —”

“Podívejme se! Tak ty už jsi s ní o něčem takovém hovořil? A synku, já myslela, že se nedoveďeš ani na děvčici podívat. Však chvála Bohu, jsem ráda, že mne zbavuješ starostí. Já se obávala, že se nebudeš chtít ženiti, a statné hospodyně je nám třeba; čím dřív, tím líp. No, Klečkovi sú hodní lidé; škoda, že neznám tu jejich Cilku. Mají těch děvčat několik, ale mně nepřišlo, abych si jich byla kdy všimla. Jak pak vypadá?”

“Pěkná je, velice pěkná a hodná,” hbitě se rozhovořil Josef a oči mu zaplály. “Vysoká, má černé oči a líčka, jak by ji vymaloval. A jak je veselá, dobrá a milá.”

“Podívejme se, jak ty ju umíš popisovat,” žasla znovu matka. “A prosím tě, kde jsi se s ní sešel? Vždyť jsem tě jakživa neviděla s dívčicí promluvit. K muzikám nechodíš, s chlapcema se nescházíš, jak jste se už tak daleko mohli seznámit?”

Tvář Josefova hořela červánky, ale když už jednou rozvázal, zpovídal se matce dále. “Nejdřív jsem ji vidal jen v kostele a ona se na mne často ohlížela a vždycky se usmála na mne. Až jednou na cestě z kostela šla jenom dva kroky přede mnou a tu jí najednou vypadly z rukou knížky a všechny obrázky se jí z nich vysypaly. No a tu jsem jí je pomáhal sbírat a tak ona začala řeč. Podruhé jsme šli spolu a pak někdy na poli jsme se potkali a chvíli spolu rozprávěli. Ten den, když měla jeti do Vídně, vzkázala po malém bratrovi, že by se ráda se mnou rozloučila, abych k nim přišel. Vy jste byla tehdy na pouti. Já tam teda šel a to mne tak dojalo, že odjíždí do služby, že jsem jí řekl... jak ji mám rád...” Poslední slova ze sebe mohl sotva vypraviti.

“Proč pak jsi mi o tom nic dřív neřekl?” pravila matka a rty se jí drobátko zachvěly. “Namluvil's si děvče a já o tom neměla ani tušení...”

“Odpusťte, maminko — neměl jsem tehdy odvahu vám to říci...” omlouval se Josef.

“Však já se nehněvám,” děla stařena. “Kdepak máš tu adresu? Hned si sedni a piš, aby přijela domů, že já svoluji. Rozumíš? Nevyvaluj na mne tak oči, vidím už, že ji máš upřímně rád a štěstí tvému brá-

niti nebudu. Však jsi mně ještě nezpůsobil nikdy zármutek; budiž mým svolením za to odměněn.”

“Moje drahá maminko!” zvolal syn vroucně a vrhl se stařence kolem krku. —

No, no, enom mne radostí neumačkej,” bránila se stařena a oči její radostí zářily jako oči jeho. “To jsem věru nevěděla, že jsi tak prudký.”

* * *

Uplynuly tři neděle. Je sváteční odpoledne. U Stojanů ve světnici je všechno uklizeno a spořádáno, až mile. Podlaha jako křída, stůl pokrytý bílou pokrývkou a ve sklenici kytky, že by ji zahradník lépe neuvil. Na starobylé, vysoké truhlici je množství pěkně urovnaných svatých sošek, samých památek z rozličných poutních míst, které nebožtik Stojan se zvláštní úctou opatroval, neboť byly mezi nimi i památky po rodičích. Stojanka donesla na stůl talíř pocukrovaných koláčů a čtyři malované hrnečky na kávu.

Ted' se zkoumavě rozhlíží, bylo-li by třeba ještě něco opravit. Hladí vysoko vystlané, nově povlečené peřiny a ten spokojený úsměv, co jí zahrává kolem úst, znamená: “To se stará Klečková zaraduje, že nemusí dávat Cilce peřin, má těch děvčat pět, kde by pro ně chudák nabrala...” Pak zase rovná na stole ubrus, ale to jen tak z roztržitosti, neboť se nemůže už té Klečkovy děvčice dočkat, kterou si její Josef vyvolil —. Proto si dnes dala záležeti, aby tu vše pěkně vyhlíželo. Ať vidí nevěsta, jak to bývalo bez ní a vezme si příklad, kterak to má býti za ní. Však přijde do všeho. Stojanová nemajíc žádných dcer, střídala jedinému synovi výbavu jako dívce. Pamatovala na to, že si může Josef přivést do domu děvče chudičké.

“Je po požehnání, mohly by tu už být,” praví matka k synovi, který vyhlíží Cilku s matkou bez ustání toužebně oknem. Těší se, až ji matka uhlídá, věru, že se jí také bude líbiti, vždyť je taková pěkná, usmívavá a veselá! Josefovi je tak blaze a přece podivně koło srdce, že ani neví, jak si má počínati. “Hle, zakmitly se právě támhle u rohu! Již jdou!” vyrazil se sebe a odskočil od okna. Srdce mu náhle tak prudce bušilo, že byl celý zmatený. Stojanová pohledla v rychlosti ven z okna a aby tak rozpačité nestála, začala přestavovat kávové hrnečky na stole, při čemž se jí trásly

ruce rozčilením. Josef již v tom otvíral dveře a do nich vstoupila s přivítavým: "Pochválen Pán Ježíš Kristus" stará Klečková a za ní Cilka, která nic nepromluvila, ale za to políbilo své budoucí panímámě ruku.

Stojanová s úsměvem je přivítala, Cilku pohladila po hlavě a pobízela, aby si sedly. Sama chudák přišla do rozpaků, když se zběžně na dívku podívala. Celka byla pěkná, vysoká a útlá. Měla na sobě městský tmavomodrý oblek, při němž zkušené oko by ihned poznalo, že nebyl na ni šitý. Na hlavě měla bílý slaměný klobouk, okrášlený kyticí z červených pupat, z krátka vypadala jako nějaká slečinka. Cilka bez rozpaků rozhlédla se nejdříve po světnici, sňala klobouk, přihladila si dle módy přes čelo ustříhané vlasy a pak si sedla k oknu. Na její pokyn k ní přisedl Josef.

Klečková zase si usedla s panímámou Stojanovou ke stolu, a aby spolu začaly nějakou řeč, vykládala Stojanová s počátku trochu stíněným hlasem, jakou obtíž má s hospodářstvím. Děvečku držeti, že čtvrtlán nevnáší a na ní že je té práce již tuze mnoho. Klečková jí přisvědčovala a vypravovala zase o svých domácích trampotách. Pak opět přišla řeč na včerejší vydatný deštiček, že se to obilíčko pěkně teď najeje.

"Dá Pán Bůh, že budeme mít letos pěkné žně," vece Klečková. "No, letos budu míti již snad ulehčeno o žních," povídá Stojanová a ohlédla se trochu nuceným úsměvem po mladém páru u okna. Klečková jí ihned porozuměla. Spokojeně kývala hlavou a mrkala očima. Ted' matka Josefova povstala a šla do kuchyně pro přichystanou kávu. Když se vrátila, pobídla nesměle Cilku, aby si přisedla ke stolu. Cilka hned jí učinila po vůli. Uklonivši se po městsku, řekla: "Děkuji pěkně."

"Jak jim to pěkně sluší spolu," myslila si Stojanová, nalévajíc kávu, "ačkoliv on je po selsku a ona po městsku oděna."

Nevěděla, že se Cilka takto nosí a to ji poněkud zarazilo, ač pořád si to v duchu vymlouvala. "Snad se v té Vídni tak nositi musela, avšak až bude vdaná, bude se nositi pořádně, tak jako jiné ženy ve vesnici."

Pak si přisedla ke stolu, pobízela hosty, aby již svačili, že káva vystydne a zahle-

děla se zase na ten Cilčin oblek, poněvadž ji ted' měla blízko sebe.

Podivila se, proč Cilka před jídlem neudělala kříž, jako ostatní, ale zase ji ve své prosté, dobré duši omlouvala, že je jistě celá pomatená.

Nyní již se osmělil také trochu Josef a rozhovořil se. Všichni se smáli a povídali, jen Stojanka ztichla najednou a popíjela kávu, pohlízejíc kradmo neustále na Cilku. Padl jí do oka ten podivný účes. "Škoda těch pěkných vlasů," myslila si stařena, "že je nemá upletené v pořádné copy a otočené kolem hlavy jak se patří. Takhle to má zmuchlané vzadu jako koudel a napřed k čelu ustříhané jako hřivu."

Pak zase bloudily staré smutné oči po městských šatech s nabíranou tunikou. Na pravé straně boku měla dívka na modré pentli zavěšený vějíř a stařena marně si lámala hlavu, co by to as mohlo býti?

Zatím již stará Klečková kávu s koláčem pojedla a odstrčivši poněkud hrneček, poděkovala se: "Zaplat' Pán Bůh."

"Nepila byste esče trochu? Já přinesu," pravila Stojanka, berouc hrneček do ruky. "I ne, však jste esče sama nedopila," bránila se Klečková, ačkoli proti tomu tak tuze nebyla.

"Já také uctivě děkuji," pravila nyní Cilka a vstala od stolu, nechavši ze slušnosti trochu kávy v hrnečku. Za ní povstal Josef a tak se mladí lidé dostali zase k oknu. Sedělo se jim tam lépe. Otevřeným oknem vanula sem vůně kvetoucí lípy, kterou zasadil před stavení nebožtík otec Josefův, tehďaz ještě, když byl mladým hospodářem. O samotě si měli neustále co povídati. Stojanka zatím přinesla Klečkové znovu naplněný hrneček a usedla si zase ke stolu, ale tak, aby měla Cilku na očích. Zraky stařenciny zabloudily bezděčně k tomu vějíři; ráda by se byla dozvěděla, co a nač to je. Slyšela nyní, kterak Josef se té hračky uchopil a tázal se: "K čemu máš toto?" — "To je vějíř, jímž se ochlazuje tvář," vysvětlovala Cilka a jako na důkaz, začala si vějířem, který pohybem ruky náramně rozšířila, ovívatí rozpálené líce. Pak ve smíchu připojila: "Jak jste tady, na venkově hloupí!" —

Jak to vyslovila, okázale mávajíc vějířem, musila se stařena od dívky odvrátiti. Připadalo jí najednou, že je Cilka v tváři celá podobná jedné rozpustilé kramářce,

kteřou viděla na poutích a jarmarcích a již nemohla nikdy vystáti. A tu se začala pomalu se stařenou točiti celá světnice, vystlané peřiny valily se s postele dolů, svaté sošky na truhlici se pohybovaly a před očima se jí dělala žlutá kola. Temno bylo náhle v celé světnici, jen z té tmy viděti bylo Cilku v městském šatě s tunikou, s tou kšticí na čele a velikým vějířem v ruce.

V tom Klečková něco promluvila, přelud zmizel a stařena se vzpamatovala. Nemohla ale žalostné myšlenky dále zakrývat a proto pod záminkou, že má v kuchyni jakousi práci, odešla ven.

Uplynula hezká chvíle, ale matka Josefova se nevracela. Klečková chvíli seděla osamělá u stolu, pak vstala a prohlížela si na truhlici památky z poutí, obdivovala ty pěkné peřiny s povlaky z domácího kanafasu a pak se zase posadila. Když to již trvalo trochu dlouho, ptala se Josefa, kam se panímáma poděla, že se tak dlouha nevrací? Josef odvětil, že se podívá, kde tak dlouho mešká. Šel do kuchyně, do komory, v zahradě se ptal pasáka, kde je maminka, ale Stojanové nebylo nikde. Všecek zaražen vrátil se do světnice a pravil, že matky nemůže nalézt.

"Snad si šla někam lehnouti," mínila Cilka. "Stáří lidé si rádi odpoledne lehnou na chvíli."

"Ba ne, to nemá maminka jakživa ve zvyku," pravil Josef všecek zarmoucen, že matka milé hosty tak najednou opustila.

Když tak pořád o tom mluvili a Stojanová nepřicházela, začalo to Cilku i Klečkovou mrzet. Proto si Cilka vzala na hlavu klobouk, i matce přes plátěný čepceček uvázala veliký strakatý šátek a chystaly se k odchodu. Josef je kousek vyprovodil, všecek jsa sklíčen podivným zakončením milé návštěvy. Slíbil, že se večer ke Klečkovým podívá a poví, co se mamince stalo.

"Bože, co má to mamínčino zmizení znamenati?" myslil si Josef na zpáteční cestě v smutné předtuše. Když přišel domů, matky posud nebylo ve světnici, ani kde jinde. Tu mu napadlo, že se ještě nebyl podívat na půdě a hned se tam odebral. Ve dveřích zaraženě stanul. Spatřil svou milou, drahou matičku na zemi klečící; hlavu měla položenou na trámě a hořce plakala.

"Maměnko, maměnko, moje, co se vám stalo?" zvolal zděšeně a pospíšil k ní, bera ji do náruče.

Ona pozvedla k němu usazený obličej a vrhla se mu vášnivě kolem krku.

"Ach, neber si ji... nechtěj ji — Josífku můj!" zvolala žalostně. Josefovy líce zbledly jako křída.

"Proč?" vypravil se sebe překvapeně a zároveň teskně.

Ale matka jakoby toho nepozorovala, mluvila ostře a vyčítavě: "Proč? Jsi tou láskou tak zaslepený, že nevidíš než tu její pěknou tvář a ty veliké necnosti jí promíjíš? Což nevštěpovala jsem ti vždy do srdce, že krása nejspíše pomíjí, ale že ctnosti na věky zůstanou? Mohl bys býti s takovou ženou, jako je Cilka, št'asten? Potřebuje selská, poctivě vychovaná děvčica kšicu na čele, potřebuje mít panské šaty a fofr? Jak pak by to vydržela v parnu na poli? Povříšlo at' si vezme a ty jí můžeš fofrovat..." končila hněvivě stařena. Zarazila se, když spatřila Josefa tak bledého a zničeného, ale ještě více se zarazila a jako meč jí srdce projela slova jeho: "Ne, že by se vám znelíbila Cilka pro ten nevinný vějíř a vlasy po vídeňsku učesané, ale pro to, že je chudobná!"

Nyní zbledla tvář stařenina, prve od pláče a hněvivého rozčilení zardělá, zrovna tak, jako jeho.

"Je to první výčitka od tebe.... první..." zalkala, "a Pán na nebesích ví, že si ji nezasloužím. Dělej si tedy, můj drahý, jediný synáčku, co chceš; ústa moje budou od nynížka zavřená k jakékoli radě a napomenutí. — Neboj se, že tě bez požehnání pustím s ní k oltáři; ba ještě v poslední chvíli budu protivně nevěstě žehnati."

Stařena klesla, ruce majíc sepnuté, znovu na trám a z očí se jí vyprýštily slzy tiché, ale nejtrpčí v celém životě. Stáří je jako malé dítě, dřív snese hlad, bídu a zimou, ale ne lásku a roztržky snáší přetěžce. —

"Maminko, — vy jste mne překonala!" zvolal syn a klesl u ní na kolena, líbaje její vráskovité, upracované ruce.

"Odpust'te mi, já ji měl tolik rád!"

A stařena vzala tu drahou hlavu do klína a žehnala svému jedinému potěšení na světě srdcem přeplněným. "Přece jsem si ho dobře vychovala," byla její nejkrásnější myšlenka.

Za několik dní na to sedí Stojanka odpoledne u stolu a přebírá čočku. Josef u okna spravuje hrábě; vsazuje do nich nové zuby. Smutné ticho panuje od neděle ve světnici. Josef chodí po stavení jako tělo bez duše; nevzdychá — nemluví — ale vypadá jako zdrcený. Odřekl se k vůli matce lásky, nutí se do klidu a spokojenosti, ale nechce se mu to nijak dařiti. Stojanka dnes celou noc proplakala. Mateřské oči sledují a provázejí každé synovo hnutí. Kdykoliv Josef upře na matku smutné oči, pokaždé ji to bodne u srdce, jako ostrý trn. "Ten nešťastný hoch! Ach Bože, smiluj se nad ním a potěš jej sám!" vzdychá Stojanka v myšlenkách. "Ta bezbožná Cilka mu zrovna udělala!"

Již dnes v noci o tom přemýšlela, jestli by se ta holka nedala snad napravit, ale když se v té Vídni za ten krátký čas tak zapomněla, že zahodila selský oblek, zahodila selské mravy, zapomněla na Pána Boha, jak pak z ní může být dobrá selka a dobrá žena pro jejího Josefa? Však co to? Proč sebou ten hoch trhl a blédé líce se mu zabarvily nachez? Ted' bouchla dvířka a na zápraží kolem okna se kmitl strakatý šátek. Někdo už bral u jizby za kliku. Stojanová se podívala tázavě na Josefa, ten se chvěl jako osykový list.

Dvěře se otevřely a stařena myslila, že sní, když najednou před ní klečela Cilka. Cilka ve starém, slováckém obleku, celá ztrápená a uslzená, spínala k ní ruce s třesoucím, zajímavým hlasem prosila: "Panímámo, pro Boha vás prosím, odpusťte mi

to, nehněvejte se na mne; já jsem ty šaty a ten nešťastný vějíř dostala od paní a klobouk jsem si koupila, protože se mi smáli ve Vídni, pokřikovali na mne "Boehmishe Marianka" a všelijak, až jsem se styděla, proto jen jsem se nosila po vídeňsku. Ach, panímámo, já jsem proto už moc zkusila; já už do smrti ty panský šaty ani vidět nechcu — já..."

Nedomluvila. Stojanka již ji držela v náručí a stísněnému srdci ulevovala blaženým pláčem. "Josífku, pojd' sem..." zaštkala a co se dále dělo, každý si může vypočítati na prstech.

* * *

Ted' už má stařenka Stojanová vlasy bílé jako mléko. Onehdy chovala malého vnoučka Cyrilla a dívala se s ním z okna. Po vsi šla nová paní kupcová, měla černé úzké šaty, malý "bebé" klobouček na hlavě a v ruce roztažený vějíř, jímž chránila své blédé tvářičky před jarním sluníčkem. Stařenka Stojanová ji chvíli pozorovala, pak zvolala, co měla síly: "Cilko, Ciluško, pojd' sem honem!"

Uleknutá žena Josefova přilítla z kuchyně a běží na pokyn stařenčin k oknu, na co se to má podívatí?

Pak vycení Cilka bělounek zuby a staruška svoje bezzubé dásně a smějí se, až mařý Cyrill chvilku na ně vyvaluje velká, modrá očka, pak ale začne žvatlati a smáti se s nimi. Mladý hospodář není doma. Ten by se snad této scéně usmál, ale zároveň by si připomněl, že se člověk všeličemu směje, co dříve byl oplakal. —

ZDENĚK RÓN:

Kudy chodívala

Boženě Němcové za její "Babičku".

Cesta, kudy chodívala,
o věčném jí slunci lhala,
ze studánky čistých bloudů
pít jí dala.

Vůně jarních dubin sládně
v píseň jezu, v tůně zrádné:
pro Viktorku uděsit se
nenapadne.

Božích darů plné dlaně
rozdávaly nesčítaně.
Co svět vrátil, to svět vrátil:
naplil na ně.

Po květech se srdce chvělo
za sluncem, v něž víru mělo.
Na slámě a v přítmi bídý
dotrpělo.

Psáno v Ratibořicích.

KANTOROVA DCERA.

ZKAZKA Z PODHOŘÍ.

Pro kalendář Hlasatel napsal Frant. Hajn.

DYŽ nad zasněžený podhorský kraj kladského pomezí, z něhož tolik románů a povídek čerpali spisovatelé Alois Jirásek a Božena Němcová, snesl se večer, bylo po večeri a kravička v chlévč i kozy nakrmeny, tu začínaly se večerní besedy. Zvláště u nás "na kovárně", téměř denně scházeli se vesničtí strejdové k večerní hodině. Dědeček Kábrt byl velmi vážený od všech a když už nikdo si nemohl na nic zajímavého vzpomenouti, tu vždy dědeček vytasil se se svými vzpomínkami z vojny. Sloužil císaři pánu 12 let a zvláště jeho vojenské příhody z roku 1848 a 1866 byly vždy všem velmi zajímavé, třeba jich už uslyšeli ne jednou dědečkem vyprávěti. Já sám jsem je znal všechny ve své dětské mysli nepaměť. Když začal vyprávěti, to už jsem viděl dědečka ve své obrazotvornosti v té jeho kolikrát vypodobněné uniformě sapér, či jak se správně po česku říká, zákopníka. K těm se brali vždy vybraní muži, plní zdraví a dědeček i při jeho 70 letech byl dosud jako voják. Všechny zuby jako z křišťálu a do běla sešedivělé vlasy se mu vlnily bujně na jeho staříčké hlavě. Krásný knír a licousy, — jak jsem měl rád toho mého dědečka. Při jeho řeči viděl jsem jej v bezvadně bílém vojenském kabátě s lesknoucími se knoflíky a černým řemením, jak v Taliánsku byl u Venedigu (Benátky) a jak mu generál Radecký poplácal na rameno u Majlantu (Milán). Jak jeho sapérský pluk při velké povodni v Uhrách, zastavoval řeku Tisu. Jindy opět jeho příhody ze služby pod generálem Benedekem a jiné a jiné zkazky z jeho mladých let ztrávených ve službě císaře pána.

Mohl jsem vždy oči na něm nechat i poslouchal jsem skoro bez dechu. Babička, která vždy seděla u kachlových kamen, do kterých přikládala, aby bylo na noc na peci

teple, poslouchala s nechutí, což dávala často na jevo s prohlášením, že už "tohle" slyšela tisíckrát. Byla totiž stále ještě na svého dědečka žárlivá. Strejdové však jí domlouvali, jen aby nevyrušovala a tak babičce nezbylo, než odejít do komory, když nechtěla poslouchati. Potom jsme si všichni oddychli, neb řeč se nesla mnohem volněji mezi těmito dobromyslnými zálesáky naší podkrkonošské vesnice. Mne obzvláště některý houpal na jeho širokých botách a často jsem usnul k některému z nich přitulen, když beseda se protáhla do pozdních hodin noci.

Byl jsem sirotek, bez otce, bez matky. Znal jsem své rodiče pouze jako dědečka a babičku. Budiž jim země lehká za ten krajíc chleba, jež mi poskytli v mém opuštěném dětství.

Mimo dědečka ze všech strejdů, kteří k nám "na kovárnu" chodili besedovat, měl jsem nejraději starého mládence Daňka. Strýček Daněk byl z těch starosvětských lidí, kteří milovali v životě pouze jednu. O jeho ztracené lásce, to by byla jiná podhorská zkazka. — Ten mne nejvíce houpával a občas mi dal krejcar, abych si koupil nějaké obrázky do jesliček. Říkali jsme tomu betlemáci. Byl bych duši dal za ty ovečky a pastýře a jiné ty fantastické postavy, namalované v křiklavých barvách, jež jsme na archu podlepovali, vystříhovali a stavěli do skupin kolem jesliček s Jesulátkem. Strýček Daněk vyprávěl málo kdy, byl málomluvný povahy, ale když se dal do vypravování, to už za něco stálo. Tu mužští i ženské, vše ztichlo. I babička z komory vklouzla do svého koutku u kamen a tiše připravila hrnec na kávu nad oheň. Mnohé jsem tehdy nechápal, to asi nebylo pro mé dětské uši, ale jeho "pohádky" ze života jsem bral jako skutečné pohádky.

Však jednou se dal do vyprávění události, kterou prý opět on sám slyšel, když byl ještě chlapcem. A snad ten ji opětně

slyšel od někoho staršího. Mně utkvěla v paměti a pokusím se ji vyprávěti opět dále, jako zkazku z dávných dob našeho podhoří.

Strýček Daněk v šerém stínu rozlehlé světnice zapálil si svoji dlouhou dýmku se zeleným střapcem, natáhl své dlouhé nohy před sebe a chystal se k dlouhému vyprávění. Vycítil jsem to a zalezl jsem pod tkalcovský stav v rohu světnice, skrčiv se, aby mne nebylo vidět; bál jsem se, že mne pošlou spát a s utajeným dechem upřel jsem své oči na vyprávějíciho. Nikdo si na mne v mém úkrytu nevzpomněl, vydržel jsem bdíti na úzké lávce pod stavem do konce vyprávění:—

Před mnoho a mnoha lety žili v blízkých Batňovicích dvě rodiny. Jedna na bohatém selském gruntě a druhá byla rodina chudáka, obecního kantora. Kantoři v tehdejší době neměli žádného platu jako nyní učitelé na školách dnes. Byli jedni z těch nejchudších. Do školy děti nebyly nuceny chodit a pouze jen bohatší sedláci si mohli dovoliti posílati své děti k učení ke kantorovi. A ani ti neplatili penězi, ale čím mohli, máslem, vejci, bramborami a moukou za to vyučování čtení, psaní a zpěvu od kantora. Kantoři byli spíše považováni za přítěž v obci než co jiného. Kantorovou hlavní povinností tehdy bylo hrát na varhany v kostele. Byl to trudný život v kantorově rodině. Jedním ze stálých žáků kantorových byl malý Josef z bohatého statku ve vesnici. Josef byl hodný, tichý hoch a rád se učil. Ve světnici u kantora při vyučování vždy vedle sebe seděli Josef a drobná kantorova dceruška Karolina. Josef byl pouze o málo starší útlé Karoliny. Tito dva se nejlépe učili a byli vždy dobrými kamarády. Josef byl mírné povahy a Karolina něžné děvče. Není řivu, že se od útlého svého dětství měli rádi a postupem času, neb leta utíkají, když oba dospívali, zavázali se slibem nerozlučné lásky jeden k druhému.

Josefovi rodiče nepřáli tomuto poměru, neb kantorova dcera byla pod průměr bohatého sedláka. Však Josef jinak nedal a jiné si nikdy nevšimnul než Karoliny. I když mu bohaté nevěsty nadhazovali z daleka široka. A Karolina v něm oddanosti věrné lásky k Josefovi čekala, čekala.

Trpěli oba stejně, jedinou posilou vůči lidským zakořeněným předsudkům byla jim jejich tichá, oboplná láska.

Když v Josefově domově začalo docházeti k výstupům pro jeho nepovinnost vůči rodičům, Karolina rozhodla se odejít do Kladska, jež tehdy patřilo k Čechům a žádati tamnějšího hraběte o místo vychovatelky jeho dítek. Hraběnce se Karolina zalíbila a místo, které bylo uprázdňené, obdržela. Na Kladském zámku Karolina ztrávila několik let, co zatím neshody v Josefově domově umlkly. Však Josef se ožení s jinou rodičům přece nepodvolil. Na vojnu jej neodvedli, protože byl jediný syn bohatých rodičů. Tehdy jen synové nejchudších chalupníků, na odporučení samého rychtáře byli bráni třeba i násilím do císařských armád. — Trvalo to hodně dlouho, až přece jen rodiče Josefovi poznali, že jejich vůle je marná a myslíce na synovu věrnost k nim i půdě, přestali mlčenlivého Josefa nutiti, do čeho se mu nechťelo a odpírati mu jeho štěstí. Předali mu vlastnictví statku, vyslovivše přání jíti na odpoinček, na výměnek. Josef jim poděkoval za jejich rodičovskou starost a lásku, slíbil jim ochranu do jejich skonu. Rychlý posel této zvěsti byl vyslán přivésti Karolinu zpět domů, býti na blízkou Josefovi.

Svatba byla slavná, s požehnáním rodičů z obojí strany. Tvrdohlavý sedlák a skromný kantor sešli se v Batňovickém kostelíčku. Otec Karoliny hrál překrásně na varhany až všem přítomným srdce plesalo a oči slzely. Žádná zvláštní hostina ani tancovačka v hospodě nebyla. Každý v celém okolí věděl, že tak veliká láska, jakou měli k sobě Josef a Karolina, nepotřebuje více žádných okazalostí na odiv lidem. — Milý společný domov pro oba byl jejich největším přáním, největším štěstím — —. A žili tak blaženě, tak spokojeně, že to není k vyslovení. Josefa těšilo pomyšlení i skutečnost o blízkosti u sebe jeho Karoliny a Karolinu blažilo vědomí blízkosti jejího Josefa. Jejich domov byl jejich zámkem, kde vše připomínalo jejich velkou, nezměrnou věrnost jednoho ke druhému.

Tak uplynulo několik roků a nad českými zeměmi stahovaly se mraky velké vojny, jež potom trvala sedm let. Josef a Karolina ač dosud mládí, dítek posavad neměli, však tím více miloval jeden druhého. Josef se stával váženým občanem a jeho místo, když po denní práci zašel do hostince, bylo vždy vyhrazeno u "panského stolu", kdež mohla zasednouti pouze obecní

honorace. Mezi ty se počítali pan rychtář, pan farář, pan fořt čili nadlesní knížecích lesů panství Náchodského a místní obchodník Opštajn. Ten měl mnohé v kapse, neb byl hodně prohnáným lichvářem. Však pro své postavení jako obchodník, byl též jedním "z honorace". — Josef přirozeně jako nejbohatší sedlák byl vždy u panského stolu uctivě vítán. Opštajn jej tajně nenáviděl,

Jednoho zimního večera kol panského stolu seděli všichni z obecní honorace, Opštajn nevyjímaje. Jako obyčejně, bavili se povídáním různých historek a všichni byli v dobré náladě. Během rozprav přišla i řeč na záležitost o ženské věrnosti. Opštajn prohlašoval, že nic takového nikdy nebylo. Všichni se smáli takovému vtipu. Tvrdil, že každá žena má svou slabou chvíli a uji-

PAMÁTKE WASHINGTONOVÝCH FINANČNÍKŮ.

V Chicagu bude zbudován pomník k uctění památky dvou mužů, kteří v době války za neodvislost byli největšími finančními pomocníky Washingtonovými. Na pomníku jest uprostřed Jiří Washington, na levo Robert Morris a v pravo Haym Salomon, jenž bývá často zván zapomenutým mužem v amerických dějinách.

nebot' Josef byl jedním z těch mála, kteří u něho nikdy neškemrali o půjčku. Chalupníci k panskému stolu přisednouti nikdy se neodvážili, jejich místo bylo na lavičích v začouzené šenkovně. Jen pokradným pohledem se chudák mohl odvážit nahlédnouti do místnosti k panskému stolu.

Josef málokdy opouštěl svůj milý domov, však aby se dověděl nějakých novinek, přece časem k panskému stolu zavítal.

Šťoval to svými zkušenostmi. Josef, aby v této věci zvrátil jeho náhledy, prohlásil, že vezme jakoukoliv sázku, že jeho žena není z takových a nikdo by nedokázal učiniti mu ji nevěrnou. Především nabídl v sázku celý svůj po rodčích zděděný statek tomu, který by mu dokázal nevěrnost jeho Karoliny. K úžasu přítomných Opštajn jeho sázku přijal a hnedle všem připomenul, že jsou svědky úmluvy. Ovšem, že přítomní v

žertu přiznali, že svědectví přijímají, brali stejně celou věc z veselé stránky a pak znali Josefovou Karolinu jako vážnou, hluboce oddanou ženu svému manželovi. I Josef s úsměvem ještě dotvrdil svoje prohlášení a mimo toho jsa jist o odpornosti, již jeho Karolina chová k Opštajnovi, dodal, že z domova odejde na celý týden, aby měl volné pole ke své operaci na poli věrnosti jeho ženy. Ač s nechutí, přece podal mu svoji pravici na dodržení závazku sázky. Společnost se brzy po tom v dobré náladě rozešla k svým domovům a většinou na celou řeč u panského stolu zapomněli, jen Opštajn nezapomněl a Josef přirozeně též ne. —

Ráno druhého dne Josef svátečně se obléknuv, bez obvyklého rozloučení odešel z domova směrem k Hradci. Karolina se jej nikdy na nic nevyptávala, neb Josefovi zcela vždy důvěřovala ve všem. Bylo jí ovšem celý den smutno a když ani večer Josef se nevrátil, zarmouceně usedla, neb nikdy v jejich společném životě tak dlouho od sebe odloučení nebyli. Za večera přišel do statku Opštajn s úlisnými úsměvy a zamilovaným kroucením očí. Karolina však se jej obávala, neb tento zrzavý obchodník nevěstil pro ni nic dobrého. Byla ráda, když s nepořízenou odešel. Oddychla si a po marném čekání na Josefa dlouho do noci, šla do své komory k odpočinku, ač nebylo jí možno oči zahmouřiti. Ráno ji zastalo s očima ustaranými o jejího manžela.

K večeru zase přišel Opštajn a byl více neodbytný. Nadhazoval, že ví kde Josef se zdržuje, že má poměr s jinou a poukazoval na báhovost Karoliny, že věří věrnost svého manžela. Ovšem, že tím více v očích Karoliny se stával opovrženějším a když tyto návštěvy po několik dní neustávaly, Karolina mu zakázala přístup do statku. Však to jej dost málo neodstrašilo v úmyslu vyhrát sázku. To by tak hrálo, aby snad i nad tyto dva lidi nevyzrál. Měl mítí důkaz o manželské nevěrnosti Karoliny, však důkaz ten dosud neměl. Karolina jej nikdy nevpustila ani přes práh do světnice.

Již myslél, že se mu nepodaří žádný důkaz sehnati, když šestého dne zahlédl Karolinu jíti k večeru ven na hřbitov, neb Karolina ve své zoufalosti již nevěděla co jiného dělati, než po namáhavé denní práci jíti si postěžovati svým zemřelým rodičům na hřbitově a prositi je o pomoc a radu v

jejích nesnázích. To byla příležitost dostati se nepozorovaně dovnitř stavení a Opštajn pod závojem tmy, vplíživ se do dvora a nadzdvihnuv závodu dveří, vniknul do bytu a skryl se v komoře, kde Karolina spala. Nebylo mu třeba čekati dlouho a slyšela již vzlykající Karolinu nádvořím se vraceti, vlezl pod postel. Nic netušící žena, že v bytě je vetřelec, po kratší modlitbě před obrazem rodičky Kristovy, začala se svlékati při světle olejové lampy. Oči vetřelce jako oči bazilišky se pásly na vlnách svlékající se ženy. Konečně stáhnuvši světlo, Karolina ulehla a vysílena jsou duševními útrapami, upadla v mrákotný, těžký spánek. Opštajn vyčkal, až byl jist, že Karolina se neprobudí, vylezl z pod lůžka a vytratil se do temné noci. Docílil čeho chtěl, sázku má jako vyhranou. Vždyť má důkaz a to intimní důkaz, jímž se může prokázati.

Sedmého dne večer u panského stolu v obecní hospodě sešli se zase všichni ti, kteří byli před týdnem svědky té, pro ně tak žertovné sázky. Opštajn jen zářil a byl pln řečí. Josef přišel poslední, doma se ani nestavil, šel přímo do hostince. Zasednuv ke stolu, poručil si pivo a netrvalo dlouho, řeč byla zavedena na uzavřenou sázku — Všichni přítomní vše považovali za povedený žert, všichni mimo Josefa. Ten bral věc vážně. Karolina a její čest, její láska, byla Josefovi vším. Už dávno jej mrzelo, že v takovou malichernou sázku vkročil, že sedl na lep, však už se stalo a dané slovo Josef vždy držel. Byli zde svědci, pan farář, fořt a rychtář. Těchto si Josef vysoce vážil.

Opštajn se potutelně usmíval a to Josefa donutilo k přímé otázce jak pořídil. On mu pošeptal několik slov do ucha a Josef zbledl jako stěna. Opštajn vítězně avně prohlásil Josefovou sázku za propadlou. Josef svěsil hlavu, vzal svůj klobouk a od užaslé společnosti kolem panského stolu volným krokem odešel. Přímo domů. Však domov ten už pro něho neexistoval. Šířavá bolest sevřela jeho srdce. Učiní všemu konec. Jeho manželské štěstí se pro něho shroutilo...

Jak radostně a s výkřiky nezměrné lásky jej uvítala Karolina, když po tolika dnech odloučení jej spatřila vcházeť do dveří. Objala a líbala ho, vyzvíдалa, nemohla si pomoci, ale Josef ani neodpověděl.

Stál chladně uprostřed světnice a přemýšlel. Prudce se vytrhl z objetí Karoliny, přistoupil k polici, sundal nabitou pistoli a chladným hlasem poručil Karolině, aby se připravila na dalekou cestu. Karolina snažila se dozvědět, proč právě nyní mají jít z domu, nechápala — „proč? Josef nepromluvil více ani slova, jen čekal, až Karolina půjde. Ta vidouce svého manžela v takovém rozpoložení, poslušně se rychle ustrojila a vyšli spolu ven, z domova, kde tolik šťastných roků pospolu strávili. Šla za Josefem jako ovečka. Ten namířil stezkou přes lesy, přímo k Devíti Křížům nad Červenou Horou. Devět Křížů je smutné místo ve dne, natož v noci. Je to na kraji lesa na rozcestí všemi směry. Dle staré pověsti na tomto opuštěném místě byl ze zálohy zabít rytíř Červenohorský se svými osmi panoši, když jel za svou nevěstou, krásnou dcerou zemanu Rytinského. Loupeživý rytíř Kolda ze Žampachu a pán na Žaltmaně, jenž též v ruku zemanovy dcery se ucházel, čekal zde na něho v úkrytu se svými zbrojnoši a Červenohorští byli zde zákeřně do jednoho pobiti. Proto místo to ještě do dnes jest označeno devíti křížky, rozvěšenými po stromech. Stále to zde číší smutkem tragédie a každý, kdo opozdív se, za večera je nucen rozcestí to přejít, pospíchá, aby byl od něho dále.

Když Josef s Karolinou němě došli na toto smutné rozcestí, Josef zůstal stát a poručil Karolině, aby se postavila na deset kroků dále. Karolina bez hlesu uposlechla. Jen tichý větřík šelstvil v haluzích lesních velikánů a měsíc jasně probleskoval skrze letící oblaka. Josef vyndal z kapsy pistoli, otevřel kohoutek, vložil na nárazník kapsle a namířil na srdce Karoliny. Ta se ani nepohnula, stála jak zkamenělá. Jí bylo už vše, co Josef dělá, samozřejmé. Mohl s ní dělati co chtěl. Její láska k Josefovi neznala odporu.... Josef míře, spustil kohoutek pistole, však smrtící rána nevyšla. Pistole selhala. Dal nové kapsle na nárazník, znovu namířil, spustil — a opět rána nevyšla. Kapslík se rozrazil, ale zápalná látka v něm obsažená nárazem nechytla. Do třetice dal opět nové kapsle, pevně namířil na stále skroušeně stojící Karolinu, spustil a rána zase selhala. Josef s výkřikem odhodil pistoli daleko od sebe a přistoupiv ke Karolině, vzrušeně pravil:

„Jdi kam chceš, vše je ztraceno. Naše cesty se zde na vždy rozcházejí. Já jdu tudy tímto směrem, ty jdi jinou cestou!”

A bez dalšího slova otočil se a kráčet silnicí k západu. Karolina ztrnule stála po celou dobu, viděla, jak Josefova postava se ztrácí ve stínech noci a nejsouc vstavu slova ze sebe vypraviti, dle Josefova přání malátně dala se na cestu, jež vedla v jinou stranu světa. A tak dvě milující se, krvácející srdce záluďný osud od sebe oddělil.

Po obou jako by voda zapadla. Byly to tehdy pohnuté doby, plné velkých událostí.

Císařovna Marie Terezie vedla dlouhé války s okolními mocnáři na záchranu své říše a hlavně byl to Bedřich, král pruský, neb tento měl záusť na naše pomezí hraničící Slezsko a Kladsko. Tyto dvě perle z koruny země české se snažil uchvátiti a přičleniti ke svému království. Po dlouholeté válce se jich i zmocnil, aby navždy byly pro nás ztraceny. Však ještě do dnes slyšíte ve vesnicích a městečkách Slezska a Kladska poblíže českých hranic český hovor. Jména osad jsou česká a vše připomíná jejich bývalou příslušnost k naší zemi. Pluky Bedřichových Prusáků s trojuhelnými klobouky a modrými kabáty, několikráte se převalily Podkrkonoším do úrodných rovin samotných Čech, ke Hradci, k Čáslavi a Kolínu a až k samotné Praze. Regimenty Marie Terezie, v nichž bylo zařazeno tolik českých vojáků v bílých kabátech a vysokých špičatých čepcích, bojovaly a krvácely pod Zhořelcem (Gerlitz), u Hlohova (Gliwiz) a po pláních krásného knížectví Slezska i v malebně lesnatém kraji hrabství Kladského.

Josef se rozhodl vstoupiti do vojska. Život jej beztak nic netěšil. Doufal, že v ruchu vojenského života, ve vřavě války zapomene na Karolinu, na vše.... Císařskou silnicí ubíral se k Hradci Králové, jenž tehdy byl silnou pevností a tam byla hlavní verbírna pro východní kraj Čech. Verbíři ovšem tehdy chodili všude, po městečkách i vesnicích. Došel do Jaroměře a tam na náměstí stála seřazena škadrona dragounů. Byli v plné parádě, s lesklými přilbicemi a vyleštěným mosazným brněním na prsou, jež se svítilo v ranním slunci, až oči přecházely. Bubeníci tloukli do podlouhlých bubnů a trubači na polnice svolávali občany k přistoupení blíže. Před

první řadou koní stála lavice, na té seděl písař a zapisoval nováčky ke dragounům.

Josef se vmísil v hlouček čekajících mladých mužů. Nohy jej bolely od celonoční chůze. Celou cestu se vlekl jako by měl v nohou olovo. Tak těžce se vzdaloval od míst, s nimiž jej poutaly vzpomínky celého jeho života. Do Hradce k pěchotě už nepůjde. Má koně rád, zná jak s nimi zacházeti, bude mít aspoň v koni přítele, uvažoval. Když na něho došla řada, Josef se dal zapsati a ještě ten den byl zařazen do škadrony.

Byl dobrým svědomitým vojákem, ale uzavřen ve své myslí. Nevyhledával přátelství s nikým, lidé se mu znechutili. Jediným přítelem byl mu jeho kůň. Byl samotářem a po čase si na něho ostatní ve škadroně zvykli. Kdykoli byl odpočinek po cvičení nebo po práci, Josef usednul stranou a dumal. Josefův pluk po svém doplnění teď byl poslán Náchodským průmyskem do Slezska, k posílení tamnějších císařovniných vojsk, která počínala býti těžce tíštěna postupujícími Prusáky. Prodělal se svou škadronou několik srážek s Fridrichovými hulány a po pádu slezské pevnosti Zhořelce, armáda Marie Terezie ustupovala k druhé pevnosti Hlohovci. Smrt se Josefovi vyhýbala, ač on sám se jí nikde nevyhýbal. Byl jinak svými důstojníky oblíben a na vojně se mu začalo líbiti. Jako o dobrém jezdcí, o jeho odvážnosti před nepřitelem, spořádanosti a tiché povaze se doneslo až k uším velitele jeho pluku. Tím jako obyčejně v tehdejších dobách vždy byl u jízdy nějaký šlechtic. Při jedné přehlídce pluku si zvláště tento šlechtic povšíml vzhledu koně Josefova. Bylť jedním z nejlépe udržovaných, čistotou i postojem, jen se leskl. Zeptal se Josefa na jeho jméno a před celou škadronou byl pochválen a dán za vzor ostatním. Po bitvě u Hlohova bylo uzavřeno kratší příměří a obě vojska se utábořila na slezských rovinách k odpočinku a nabrání nových sil. Roviny tyto se táhnou ke Krkonošům na českých hranicích.

Je to věru krásný pohled s těchto plání k zamženým horám, jež na straně do Slezska žádné podhoří nemají, nýbrž tyčí se do výše k oblakům jako přirozené hradby. Za těmito horami je ta krásná česká země...

Josef odpočíval, natažen na travnaté zem, sedlo pod hlavou a dumavě přemýšlel o šťastných dnech, jichž tam prožil se svou Karolínou. Jeho kůň se klidně opodál pásł. Ostatní vojáci bavili se každý dle své vůle, někteří hráli v karty, jiní zpívali a jiní opět odpočívali ve skupinách. Josef ve své mysli již často počínal uvažovati, zdali přece jen snad Karolíně svým ukvapeným jednáním neublížil. Červ pochybnosti o její vině už dávno na jeho duši hlodal. A přece ten podlý Opštajn mu svým důkazem potvrdzoval její nevěru. — Karolina měla na intimní části těla menší tak zvané "mateřské znamení", velikosti čočky, o kterém nikdo jiný nevěděl mimo Josefa. A toto zrádné znaménko dareba zpod postele, když se Karolína svlékala, při světle lampy zahlédl svým zrakem. Toto byl ten důkaz, který pošepтал Josefovi v hostinci u panského stolu do ucha. Pro Josefa byl to důkaz postačitelny. Jiné východisko nebylo. Že Opštajn se tajemství zmocnil lstí, Josefovi tehdy ani nepřipadlo k uvažování.

Nyní často o věci uvažoval, znovu a znovu. Často si přál, kdyby se mu to stále do hlavy nevtrálo. S myšlenkami na tuto strašnou událost v jeho životě vystávaly i milé vzpomínky a Josef poznal, že Karolínou stále miluje, že v jeho žití jiná nikdy nebude. Však už je pozdě na vše, vysvětlení, dohady — vše marné. Karolina — kde jí konec! Statek prohrál v šílené sázce. Nic nezbyvá než býti žoldněrem a čekati, až si jej milosrdná smrt vyhledá za svůj terč. Jž tolik jezdců od jeho škadrony vykřácelo na těchto slezských rovinách, snad i on jednoho dne půjde za nimi. — Upíral své modré oči na hvězdnatou oblohu a znovu se mu v mysli zjevovala jeho Karolina.

Tato po rozchodu s Josefem u Devíti Křížů, váhavým krokem šla k východu, jak jí rozkázal. Několikrát zaváhala, zdali by se neměla za ním rozběhnouti, obejmouti jej a nepustiti jej, až jí vysvětlí, proč došlo k takovému jednání. Však bála se otočiti zpět a proto šla dále přes hory a doliny císařskou silnicí ke Kladsku. Nic s sebou nevzala z domova než co měla na sobě. Doufala, že v Kladsku si odpočine několik dní u hraběcí rodiny, kde byla vychovatelkou panských dětí. Celá utrmácená dostihla druhého dne odpoledne města a byla hned laskavě přijata. Na dotaz hraběnky, co ji

tam přivedlo, nevěděla co odpovědět. Celá její mysl byla zaujata osudem jejího Josefa. Nic jiného ji nezajímalo. Snažila se býti hovorná, ale slova jí vázla v hrdle. Obdržela prozatímní útulek — ale jak s ní bude dále? Město bylo plné vojska a koní. Obyvatelstvo celé vystrašené událostmi nelítostné války. Panovala veliká drahota neb do města se nahrnuly spousty uprchlíků. Na náměstí byl postaven veliký stan, kde verbíři ve dne v noci najímali vojáky ke všem zbraním. Bylo tam stále velmi rušno.

Karolině napadla zvláštní myšlenka, přestrojit se za mužského a nechati se zapsati k vojsku, kterýžto nápad též provedla. Ustříhla si dlouhé vlasy, opatřila si mužský oblek, přestrojila se do něho a už vypadala jako štihlý mladík. Verbovací důstojník s radostí zapsal tohoto mladého muže do mušketýrského pluku, když mu Karolina řekla vymyšlené mužské jméno. Od toho dne z Karoliny byl pěšák Karel. Tehdy v době všeobecného užívání paruk, dobrovolníci na vojnu nebyli přehlíženi vojenským lékařem jako v době dnešní. Stačila urostlá postava a byl přijat kde kdo bez prohlídky. A že ženy za muže přestrojené v těch dobách sloužily ve vojsku, je známo z historie známého případu anglického generála Du Barry, o němž teprve po jeho smrti poznáno, že byl ženou. Císařovna potřebovala vojáky a Bedřich, král pruský též. Zvláště vysoké, silné muže odváděli ke granátnickým gardám a Bedřich platil velké komisi za získání takového obra. Sháněli je jeho agenti všude tehdy, po všech zemích Evropy.

Karolina z počátku se obávala prozrazení, ale postupem času rychle se přizpůsobila denní rutině vojáka a způsobům mužského vystupování. Netrvalo dlouho, byla ve všech vojenských povinnostech zběhlá jako by odjakživa byla stvořena na vojáka. Ve vzrušení nového okolí a pohnuté doby, Karolina téměř zapomněla na tragedii, která ji potkala v jejím životě. Uniforma jí hezky padla, šněrovačku, která tehdy byla všeobecně užívána, hlavně mezi pány u vojska, ani nepotřebovala. Vystupovala po vojsku a zároveň inteligentně. Byla jedním z mála vojinů, kteří znali čísti a psát. Staří vousatí vojáci se k tomuto mladistvému vojákovi obraceli často s prosbou o napsání neb přečtení dopisu, obdrženého z dalekého domova. Karel byl vážen pro své nadprůměrné vědomosti, pro

svůj mladistvý a čistotný vzhled a neušel ani pozornosti velícího důstojníka setniny a ten jej odporučil k povýšení na desátníka.

Tehdy byli kaprálové jedinými poddůstojníky, nebylo četařů a šikovatelů jako v dnešní době. Z kaprálů se vybírali už v pádu potřeby důstojníci. Však Karel nezhrdnul ze cti, které se mu povýšením na desátníka dostalo. Tím však více vyniknul ve vážnosti a oblíbě at' u mužstva, tak i u důstojníků jeho setniny. Pluk prošel několikráte křtem válečných srážek a Karolina, čili Karel dokázal, že si svoje kaprálství plně zaslouhuje. Vedl svůj oddíl vojáků se strategií a došel několikanásobných pochval v plukovních rozkazech čtených vojsku. Brzy byl jmenován poručíkem čili lajtnantem a potom již to šlo výše a výše až do majora. Major Karel měl krásného jezdeckého koně a vojáci jeho pluku, kteří jej všichni znali jako jednoho z nich, by byli pro majora Karla do pekla šli.

Karel jako vyšší důstojník, měl přístup do všech důstojnických shromáždění a i tam měl neobmezenou úctu a jeho milé, inteligentní chování nelišilo se od způsobů vystupování šlechtického, z kteréžto kasty se tehdy povětšinou důstojnické sbory skládaly. Její zkušenost ze svobodných let jako vychovatelka dítek hraběcí rodiny na Kladském zámku, přišla nyní v těchto vznešených kruzích k uplatnění. Když bylo uzavřeno kratší příměří pod Hlohovem, celá armáda Marie Terezie byla rozložena na úrodných rovinách u tohoto starobylého města. Úskočný král Bedřich využíval tohoto oddechu k sesílení svých pruských regimentů k novému útoku na české vojsko a dobytí celého Slezska. Armády odpočívaly. Sbory Marie Terezie byly složeny ponejvíce z českých pluků, jízdy i pěchoty. Dragouni na svých vykázaných místech a pěší mušketýrské pluky za nimi. Parlamentáři přijížděli a odjížděli, generálové vyjednávali.

Dnové ubíhaly a klid se rozhostoval po krajině. Jako by války nebylo. Při večerních schůzkách důstojnického sboru začínalo se mluvit o zábavách a běžných věcech, které neměly s válkou nic společného. Za jedné takové schůzky, při níž byli přítomni oficíři od dragounů i pěchoty, přišla řeč o důstojnických "burších". Burš jest název důstojnického sluhy. Jeho povinností je udržovati svého pána i jeho koně ve

všem pohodlí a čistotě. Každý oficír měl svého burše a tuto privilegii mají důstojníci dodnes. Major Karel si stěžoval, že jeho burš není spolehlivý, a že by si jej přál s některým důstojníkem vyměnit, neb aby mu některý nějakého za burše se hodícího vojína doporučil.

Rytmistr od škadrony, ve které sloužil Josef, si v rozhovoru, který se o této záležitosti rozpředl, vzpomněl na dragouna Josefa. To by byl vhodný burš pro majora Karla. — Přistoupil k majorovi a nabídnul mu pomoc v jeho nesnázi. Vypověděl mu přednosti svého vojáka, jaký je spořádaný, čistotný, tichý a jak udržuje nejen sebe, ale i koně v nejlepším pořádku.

Major byl potěšen a s radostí nabídku od rytmistra přijal. Půjdou se hnedle na tohoto muže do jezdeckého tábora podívat. Osedlali koně a jeli. Brzy našli rytmistrovu škadronu, vojáci tam každý byl něčím zaměstnán: čistěním výzbroje neb koně, jiní v kruhu se bavili hovorem, českým zpěvem neb opět jiní ukracovali si čas hrou. Projíždějících důstojníků si nikdo nevšímal, byl to moc častý zjev. Kus dále pásli se koně a blíže nich na zemi odpočíval dumařící voják. Oblíčejem obráceným vzhůru, jakoby počítal hvězdy. Byl to Josef. Rytmistr pokynem hlavy upozornil majora, to že je zmíněný muž. Karolina v tomto vojnovi okamžitě poznala svého Josefa. Přemohla však všechny pocity, které ji k němu táhly a ani trochu nedala na sobě vidět sebemenší pohnutí mysli. Vysoký důstojnický límec a klobouk s vřavíci píry, stažený do čela, zakrývaly její obličej. Bláhová — obava, že Josef by ji poznal, byla zbytečná. Toho ani nenapadlo ve snu, že Karolina a major by mohla býti jedna a táž osoba. Josef vycítil, že Josef na něho hledí, otočil hlavu a poznav svého rytmistra, vyskočil a postavil se do vojenského postoje. Rytmistr s úsměvem pokynul majorovi a ten se Josefa zeptal jak se jmenuje a odkud pochází. Po jeho odpovědi na tyto otázky, oba oficiři volně jeli dále. Josefovi to dělalo hlavu, proč se tito dva vysocí páni u něho zastavili, ale za kratší chvíli uznal celou příhodu za náhodu a klidně usnul.

Po ranním cvičení mužstva druhého dne byl volán do kanceláře velitelství škadrony. Rytmistr prý s ním chce mluvit. Josef po vojensku hlásil svoji přítomnost. Rytmistr se na něho vlídně usmál a zeptal

se jej, jak se mu to u škadrony líbí, po kladné odpovědi Josefově tomuto sdělil, že major Karel si jej přeje mít za svého důstojnického burše. Josef věděl, že osobní sluhové důstojníků mají pohodlný život a nemusí konati žádná vojenská cvičení, ani vykonávati polní neb strážní služby. Jejich jedinou povinností je pečovati o pohodlí svého pána. A čím vyšší byl oficír, tím více výhod jeho osobní burš požíval. S radostí tedy nabízenou proposici přijal. Nastoupiti měl ihned a tak tedy ještě toho odpoledne se hlásil u majora Karla v jeho stanu. Byl přijat a vykázána mu jeho oddělená část majorova polního bydlíště.

Josef konal své nové povinnosti se vzorovitostí jemu vlastní, kůň a uniforma majora Karla třpytila se stále v nejlepším pořádku. Josefovi se jeho nové zaměstnání líbilo, měl lepší stravu a pohodlí než kdy doufal mít. Býti buršem majora je pro vojáka velikou ctí a Josef si svého postavení svědomitě vážil.

Armáda císařovny byla nucena před přesilou a nátlakem Prusáků ustupovati k českým hranicím k průsmykům kladskému a náchodskému. Mělat' Marie Terezie tehdy nepřátele na všech stranách. Byly to války, zvané o dědictví Lotrinské a Francouzi i zrádní Italíáni snažili se urvatí část její říše. České pluky zůstaly na Slezsku osamoceny a mnohé z nich byly ještě posílány na bojiště italská a lotrinská. Král pruský se svými vybranými gardami blížil se k hranicím českého království. — Karolina jako major Karel z počátku chovala se k Josefovi dosti upjatě, však během času poznala, že prozrazení je v jejím přestrojení nemožné a počala se jej v příhodných chvílích vyptávati na různé věci za účelem získání si jeho otevřené důvěry.

Josef konal své povinnosti tím svědomitěji a oddaněji a lnul k svému pánu tělem duší. Nic více si nyní na světě nepřál, než zůstati majorovým buršem do smrti. Jednoho deštivého dne, kdy major ve svém stanu psal a Josef byl pilně zaměstnán čistěním jeho parádní uniformy, major se jej jako mimochodem začal vyptávati, co jej přivedlo k rozhodnutí dáti se na vojnu, neb každý, kdo se na vojnu dává, má prý nějakou civilní aféru, na kterou chce vojenskou službou zapomenouti. Jsou to různé příčiny, však nejčastěji je v tom nějaké zklamání v lásce.

Josef přisvědčil, že je tomu tak. I on že se dal na vojnu pro zklamání, které zažil se svou vyvolenou. Dále se zdráhal mluvit, neb ve skutečnosti červ pochybnosti stále hlodal v jeho nitru, zdali tehdy se vůči Karolině nepřeháněl. Na vlídné naléhání majora, jen aby se neostýchal, že on zná mnoho takových případů a jen ať mu vypravuje svoji historii, Josef se pozvolna rozpovídal. Otevřel brány svého bolu dokořán.

Toho večera Karolina nemohla usnouti, převalovala se na svém lůžku a přemýšlela. Poznala, že Josef trpí více než ona v důsledku té lidské zlomyslnosti, jakou jim ten batňovický Opštajn připravil. Nyní jí bylo jasné vše....

Vzpomínala na ty dny v tom týdnu, kdy byl Josef z domova vzdálen.... Ty snahy zrzavého Obštajna, vetřít se v její přízeň a konečný jeho cíl. Chtělo se jí té noci nescísněkrát vstáti, přistoupiti k Josefovi, který spal v oddělené místnosti a prohlásiti se mu, její ženské srdce volalo po utišení nějakým způsobem. Ale její rozvaha přece konečně zvítězila. —

Při jiných příležitostech major opět několikrát projevil zájem, aby Josef znovu vyprávěl podrobnosti jeho manželské tragédie a Karolina si tím učinila zřetelný obraz, co předcházela rozbití jejich domácího štěstí. Rozhodla se pro plán, jak rozlučiti celou tuto záhadu a znovu spojití jejich milující se srdce.

Byl podzim a nepříjemné blátivé počasí bylo příčinou k dočasnému zastavení všech válečných operací na obou stranách. Vojska Marie Terezie odpočívala kolem Kladska. Vše bylo připravováno na tábor k přezimování. Jednoho dne major oznámil Josefovi, že asi brzo s oddílem vojska vyjedou přes Broumov směrem k Opočnu a že cesta povede přes jeho rodiště. Že by si již přál shlédnouti místa, jež mu tak zajímavě vypodobnil. Josef z této zvěsti mnoho radosti neprojevil, až když mu major sdělil, že vezmou celou setninu vojska s sebou do Batňovic na kratší pobyt. Pluk se měl přesunouti do Čech a bylo třeba připravit nové posádkové místo. Setnina jejich se zdrží v této podhorské vesnici asi týden, aby mužstvo si odpočinulo k dalšímu pochodu, směřujícímu k nově se budující pevnosti Josefovu.

To Josefa uklidnilo, ve společnosti tolika vojáků jej tak snadno nikdo nepozná. Major mluvil tak přesvědčivě, že Josef se opravdu začal těšiti na svůj rodný kraj, vždyť už téměř sedm let je vzdálen a kdo po tak dlouhé době netouží opět viděti ta drahá místa dětských dob, i když k místům těm jsou i trudné vzpomínky.

Časného rána, jednoho dne setnina majorova pluku dala se na pochod císařskou silnicí do Čech. Přecházelo tehdy stále spousty vojska těmito historickými místy a když pozdě odpoledne setnina dorazila do Batňovic k přenocování, nezbudilo to žádný zvláštní rozruch.

Obyvatelstvo v tomto kraji již od dávnych dob bylo zvyklé na přechody vojsk a válečných litic. Tudy se svými Šírotky táhl Žižka na své výpravě do Prus. Ve válce třicetileté a i po ní kraj tento nejdéle vytrval věrnosti k víře československé, ještě dodnes zbytky českých bratří žijí v těchto pohorských místech. Je to kraj nyní zvaný Jiráskův, jenž z něho čerpal látku ku svým historicky románovým spisům, kteréž tak přispěly k udržení českého ducha v dobách nejtemnější národní poroby. Najdete zde dosud stopy po z Ruska ustupující armádě velkého Napoleona. Krajem tímto vine se známá zlatá stezka, po níž z vlasti do vyhnanství s mnoha jinými odešel Jan Amos Komenský.

Vojáci majorovi po utáboření se ve stodolách rolnických usedlostí, na návsi u polní kuchyně byli středem pozornosti vesnické mládeže. V obou hospodách bylo přeplněno a zvláště v obecním hostinci bylo živo. U panského stolu seděla celá společnost místní honorace. Nescházel nikdo, byl zde knížečí fořt, pan farář, rychtář i místní obchodník Opštajn. Všichni hodně sestárlí, ale u mázu pěnívého byli plni živosti a hovoru o příšlém oddílu vojska. Když do hostinské místnosti vešel major v průvodu svého burse, tu hned hostinský, ponížene se ukláněje, zavedl jej k panskému stolu a tito jej uctivě vítali k posezení.

Představili se, žádný z nich Karolinu v majorovi ani ve snu se nenadál. Rozpředl se nenucený hovor a po kratší době major se opět poroučel, s podotknutím, že příštího večera přijde dříve, aby užil jejich společnosti, která jej tak velice těší. Všichni z honorace jen zářili, jaké pocty se jim dostává seděti u jednoho stolu s takovým

vznešeným pánem od vojska. I Opštajn se jen rozplýval ponížeností, když pan major i jemu přál dobré noci a úlisnými slovy nabídl mu pobyt v jeho statku, který vlastní. Major slíbil nabídku přijmouti a odešel do svého pokoje nad hostincem.

Josefovi obavy o prozrazení ukázaly se úplně mylné, neb v uniformě jeho jej nikdo nepoznal po těch dlouhých letech. — Přes to se co nejméně ukazoval a ponejvíce se zdržoval u jemu milých koní. Bylo mu dosti záhadným, že major Karel projevoval takový zájem o toto místo, které on sám si nejméně přál kdy v životě opět viděti. Jeho bývalý, po rodičích sděděný statek stál v údolí pod návrším opuštěný. Jak se okolnostmi později dověděl, Opštajn pole pronajal a usedlost měl na prodej. Žádný vážný kupec se však pravděpodobně dosud nepřihlásil.

V přístěnku za maštali Josef celou noc téměř oka nezamhouřil, v duši vyvstávaly mu stále vidiny událostí, které zažil za svého života v tomto místě.... Ráno major Karel poručil osedlati koně a vyjel si prohlédnouti mu nabídnutý lepší kvartýr. — Vrátil se k polednímu a nařídil Josefovi, by vše na opuštěném statku připravil, že příštího rána se přestěhuje na nové místo. A tak Josef dle rozkazu svého pána učinil. Připravil ve svém bývalém statku stáj pro koně a vyčistil pokoj pro majora Karla. Pokoj tento byl bývalá komora, kde spávala Karolina a kde Josef kdysi tolik blažených chvil po jejím boku strávil. Bylo mu teskno při pohledu na to místa ztracené lásky a Josef se rozhodl, že podivínství majora Karla déle nesnese. Umínil si, že jej požádá, aby jej propustil ze služeb burse a dovolil mu navrátiti se zpět ke své škadroně, tam by opět mohl býti spokojen a klíden, nevyrušován ve svých vzpomínkách. Zde jej vše rozčilovalo, trápilo a neviděl jiného východiska než pryč — daleko odtud. —

Přiblížil se večer a život vesnice stahoval se pod doškové střechy svých podhorských chaloupek. Při světle loučí hospodyně a hospodáři usedali k večernímu odpočinku a besedování. Bylo všude veseleji tyto dny, neb vojáci přinesli svou přítomností hodně obveselení jak starým, tak mladým. V obecní hospodě u panského stolu sešla se celá obvyklá honorace a hostinský jen zářil spokojeností, neb nestačil

obsluhovati hosty, jak vojáky v šenkovně, tak pány v jejich útulném pokojíčku. Opštajn se stále ohlížel, kdy už major přijde, aby se hovor vzpružil. Když tedy major Karel přišel a usednul ke stolu, tu hned se jej tázal, jak se mu zamlouvá nové jeho bydliště. Major přisvědčil, že je úplně spokojen.

Rozproudil se živý hovor a každý se snažil vyprávěti něčeho veselého, aby se vzácnému hostu mezi nimi líbilo. Během povídání, když Opštajn se počal vychloubat co on má různých majetků v obci, major se vyslovil, že by rád věděl, jakým způsobem se dostal v držení toho pěkného statku pod strání. S ochotou tedy začal hned vyprávěti o té pro něho prý legrační sázce, již uzavřel před mnoha roky s jakýmsi potrhým toho majetku vlastním. Jak šibalským způsobem vyzrál nad tím hloupým mladým člověkem, jenž celou tu legrační sázku vzal doslovně vážně. Chechtaje se, vyprávěl, jak leže pod postelí byl svědkem intimního odstrojování jeho mladé ženy. Vše se kolem stolu hlučně smálo. Opštajn ovšem nejvíce. Na otázku majora, zdali ví, co se s těmi mladými lidmi tehdy stalo a kam se poděli, nikdo o nich nikdy více než neslyšel, jako by do vody zapadli, ztratili se oba a kdož ví, kde jim je konec.

Josef, který seděl skloněn na lavici blíže otevřených dveří a celou rozpravu vyslechl, zatínal pěsti. Však bylo pozdě již napravit co se jednou stalo, Karolina, jeho drahá Karolina, byla pro něho navždy ztracena. Proklínal svůj osud. Aspoň kdyby byl tuto, Karolinu očišťující historii neslyšel. Jak by se to lehčeji dýchalo, nebýti tohoto prokletého večera, kdy mu byly otevřeny oči.... Jaký ošemetný je celý svět, proč vlastně mu major nařídil sednouti si zde, na tuto lavici a čekati na další jeho rozkazy. — Proč jen, proč? Josef odešel do stáje ke koním a tam ve tmě, u těchto němých zvířat se vyplakal.

Ve svém hořkém žalu ani nepozoroval, že major Karel u něho stojí. Ten dotknuv se jeho ramene, nařídil, aby vyvedl koně ze stáje, že pojedou domů. — Josef na svém ryzáku poklusával za majorem ke statku. Zítra požádá o propuštění z majorových služeb, zde již dalšího setrvání nesnese. — Odvedl koně do maštale, odstrojil se, a šel spáti do předsíně. Major ve své světnici cosi kutil a svítil dlouho do noci. Josef se

namáhal přemoci svou trudnou náladu a zdřimnouti, avšak nikterak se mu to ne-dařilo, konečně přece unaven usnul.

Nevěděl, jak dlouho spal, však zdál se mu krásný sen. Byl opět sedlákem na svém statku a viděl svoji Karolinu stále kolem sebe. Jaký to blažený sen, kéž by neměl konce! Slyšel ji, jak jej volá jeho jménem, jak sladce to zní v Josefových uších.

Probudil se — a co to? Slyší z pokoje, kde byl major, hlas Karoliny: "Josefe!"

Josef spal ustrojen, i v botách — pohodlí civilního života už téměř odvykl. Vyskočil a stál jako omráčen. Sní dosud nebo bdí? Opět: "Josefe!" — Nerozhodným krokem přistoupí k pootevřeným dveřím a zaraženě zůstal státi. Má se odvážit vstoupiti? Nebo jsou to jen preludy podrážděné mysli? Však opět slyší ten milý, nezapomenutelný hlas svojí Karoliny — již jaksi slabší — však přece tak líbezně přitažlivý. Vzpřímil se — a už byl ve dveřích.

Tam stála jeho ztracená Karolina, tak ji posledně viděl. Celá živá a usmívající se, se vztaženými k němu rukama. S výkřikem radosti padl jí Josef do náručí, nebyl schopen vyřknouti slova. Byla to skutečnost! Tisknul Karolinu vášnivě ke svým prsoum a ona se k němu tulila tak, jak jen ona se uměla přituliti.

Josef ji počal vášnivě líbati a Karolina jako by věděla o jeho dlouhém utrpení a odřikání, bezvládně stála v jeho objetí.

Po prvních návalech radosti z nenadálého setkání, Josefovi přišlo na paměť, jak těžce své Karolině ublížil. Padnuv na kolena a obejmuv její nohy, prosil Karolinu za odpuštění. Karolina jej chvíli nechala, jen svými lásky plnými očima se na něho dívala a pak pozvednouc jej, slabým hlasem Josefovi připomněla, že vše je a bude zapomenuto. Ach, jak její hlas, její přítomnost blažila — jak krásné vše to je na světě! Jejich lásku, tak dlouho ztracenou a opět nalezenou, žádné poklady celého světa nevyváží!

Hněv vzbouřil se vnitru Josefově vůči lstivému Opštajnovi a chtěje se vyrvati z Karolinina teplého náručí, přál si ještě té noci jíti se s ním vypořádati, leč na utišující domluvy Karoliny odložil to na příští den. Měli si tolik co říci!

Paruka a uniforma majora ležely v a koutě na lavici a Josefovi to vysvětlovalo

všecko. Jak neskonale blažený život se znovu otevřel těmto dvěma tak se milujícími srdci. Již nic je více od sebe neodloučí. Jejich vojenské závazky už dávno prošly a oba sloužili na vojně z dobrovolné vůle. Ráno se vše uspořádá. Josef s Karolinou usnuli v objetí lásky, již žádná lidská zloba nikdy více nerozdvojí.

Bylo to překvapením pro vesničany, když setnina druhého dne odtáhla z vesnice pod velením nižšího důstojníka. A u rychtáře na rychtě konal se soud starších obce nad Opštajnem. Přišly na přetřes všechny jeho podvodné činy a majetky, kterých se takovým způsobem zmocnil, byly vráceny zpět právoplatným držitelům. Podvodníkovi dáno na vědomí, odejít z vesnice do vypršení dvou dní dobrovolně, nebo býti obecním drábem vymrskán za hranice obce. Opštajn ovšem, vida konec své činnosti zde, volil co nejrychlejší útěk.

Zavládl klid a mír. Lidé v podhoří si oddechli. Prusáci ovládli Slezsko i Kladsko, jež jim byly dány za cenu podepsání míru. Od těch dob tyto dva žimé kraje jsou od české země odtrženy a pro nás navždy ztraceny. Však lid zdejšího českého podhoří dosud vzpomíná dob, kdy nebylo celních šraňků natřených černě a bíle v této části českého pohraničí a starší usedlíci si dlouho nemohli zvyknouti, že za Náchodem neb Broumovem začíná už Prusko.

Josef s Karolinou žili život šťastný po všech těch bouřích života, jež jim osud nastlal do cesty. U panského stolu v obecní hospodě, jako nejváženější občan, byl Josef vždy hlavní osobou.

Strýček Daněk domluvil, vyklepal svou dohaslou dýmku a protáhnuv se, přál dobré noci. S ním tiše odcházeli všichni druzí. Bylo již hodně po půlnoci a v horách se vstává časně ráno, aby se ta troška živo-bytí uhájila. V létě za úsvitu v políčku na stráni a v zimě tkaním plátna u dřevěného stavu, jenž v téměř žádné chalupě neschází. V mé dětské mysl se ve spaní celou noc potom míhaly postavy vojáků v copatých parukách, jak řinčíce zbraní namáhavě pochodují po "zlaté stezce", jež vede kolem naší chalupy k pohraničním lesům. Smutného Josefa, krásné Karoliny, zrzavého Opštajna, galantních oficírů, plných krajek na upjatých, premovaných uniformách s vysokými límci doby rokoka,

Snad je pravdivá tato zkazka, snad i není, kdož ví? Však přece jen je v ní kus toho zašlého, idylického života našeho venkovského lidu v krásném českém vzkazek plném Podkrkonoší.

Když ranní mlhy válí se podhořím přes trosky a rozvaliny hradišť, přes hluboké lesy pohraniční, tu vzduchem se nesou jako vzdechy emigrantů z těžkých dob utrpení našeho národa. — Loupeživí rytíři jako by na svých orích uháněli po úbočích hor, v nichž Krakonoš a Rýbrcoul provádějí své rejdy. — Jako by vozové hradby Žižkových houfů hrozivě táhly do Němec. Proudové vojáků všech dob a všech národů staré Evropy procházely tišinami průsmyků naší drahé vlasti. Za jasného dne, pohledem s výšiny Žaltmanu je viděti na všechny strany. Ku předu do českých rovin přes Skalici, Jaroměř až ke Hradci. Na levo údolí

Metuje přes Hronov až na pruskou stranu do lázeňského města Chudoby v našem bývalém Slezsku. Na pravo až ke Trutnovu, za němž se tyčí velebná Sněžka. Do zadu hory zastiňují pohled přes Broumov do Kladska. Zde, v tomto rozhraní, vše nám připomíná, jak veliká byla kdysi česká země a jak kus po kuse jsme ji ztráceli. Prsa se dmou pýchou a současně srdce se svírá vzpomínkami na slávu a utrpení našich předků.

Zde v podhoří je dosud zdravé jádro našeho národa, duch husitství vane tímto zalesněným krajem, kde poněmčovací postup je téměř neznatelný, co zatím na jiných stranách německví proniklo daleko do země. Každá téměř půl v tomto kraji zde má své vlastní zkazky a pověsti, ať místní tak národní. Necht' duch historie našich předků chrání náš národ, naši zemi před zánikem. —

U rodinného krbu Abrahama Lincolna

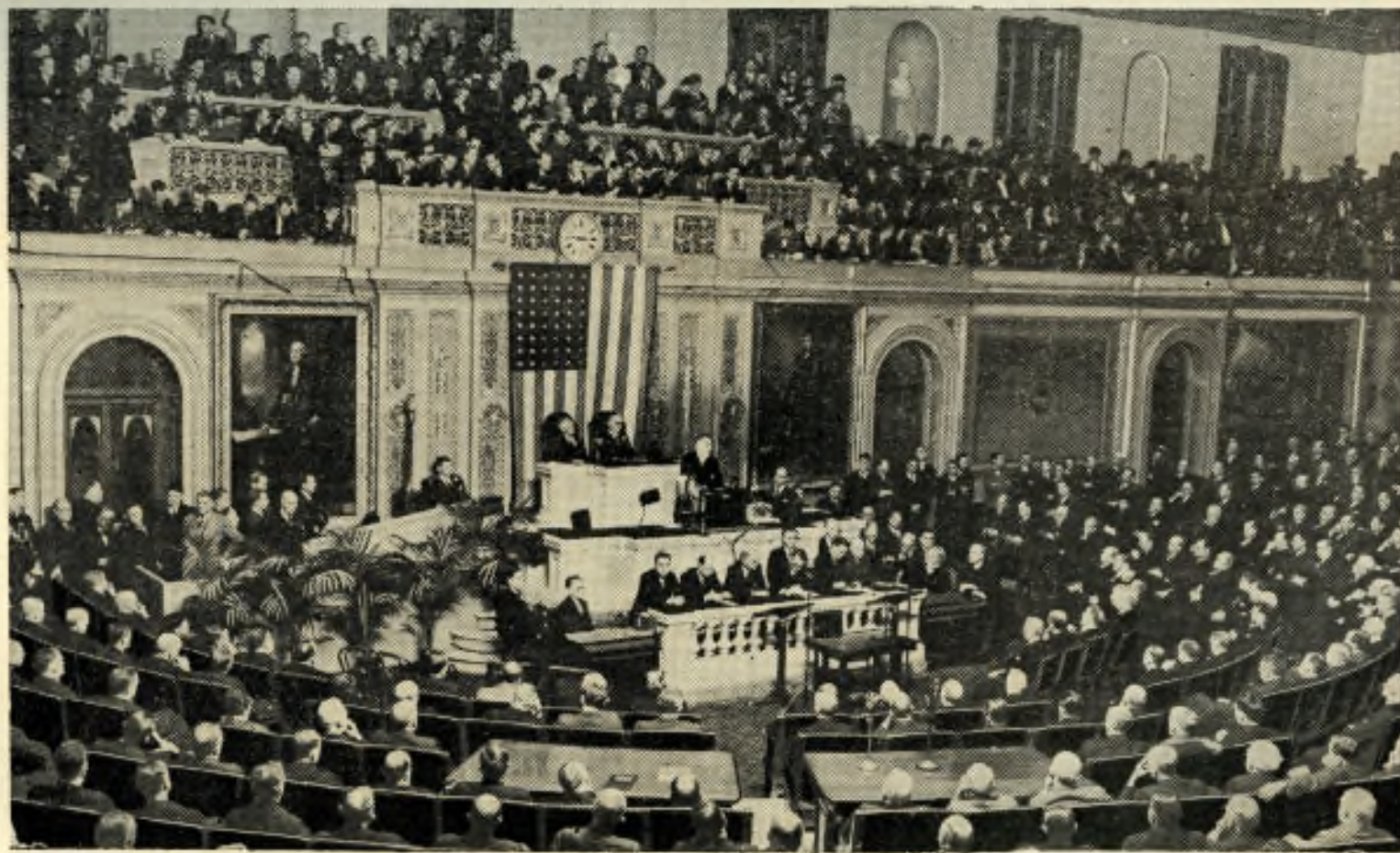
Pro kalendář Hlasatel napsala Helen A. Schultzová.

O veřejném životě Abrahama Lincolna bylo již napsáno mnoho knih, sta jeho anekdot ještě dnes koluje v tisku, ale o jeho domácím životě před tím, než vkročil do Bílého domu, nebývá mnoho psáno. Snad proto, že jeho domov nebyl jiný než průměrného maloměstského obyvatele a právníka a politika, teprv si razícího cestu k úspěchu. Nicméně nestává nejmenšího nedostatku zpráv o celém jeho životě, o jeho mládí a jeho manželství. Životopisci vyličili život v New Salem, Ill., kde byl venkovským obchodníkem a jistý čas i poštmistrem a kde prožíval svůj první a snad jediný románec lásky, zamilovav se do sličné Ann Ruthledgové, dcery hostinského, jež předčasně zemřela.

Když po obdržení právnické license se Lincoln 15. dubna roku 1837 odstěhoval z New Salem do Springfieldu, nevezl si mnoho vedle své license, naopak tížil jej dluh, který teprv po delším čase mohl zaplatiti. Jeho hmotné postavení se valně nezlepšilo

ani když 4. listopadu roku 1842 se oženil s Mary Toddovou a našli svůj první domov ve veřejném stravním domě Globe Tavern na Adams ulici ve Springfieldu. Tam se jim následujícího roku narodil první syn Robert Todd a za krátko pak se odstěhovali do jednopatrového domku, o němž nikdy nebylo s naprostou určitostí zjištěno, kde se nalezal. Byli tam jen krátký čas a Lincoln pomýšlel na koupi svého vlastního domova.

Jeho touha po vlastnění rodinného krbu se splnila, když počátkem ledna roku 1844 koupil od rev. Chas. Dressera půldruhého poschoď vysoký dřevěný dům na nároží 8. a Jackson ulice ve Springfieldu, pět roků před tím postavený, za \$1,500. Koupě byla v lednu uzavřena, ale než vše úplně vyřízeno, uplynulo několik měsíců a teprv v květnu se Lincolnova rodina odstěhovala do svého domova. V tomto domě bydleli až do roku 1861, kdy odjeli do Washingtonu a jejich prostý venkovský domov byl vyměněn za residenci v Bílém domě. V

ZASEDÁNÍ KONGRESU SPOJENÝCH STÁTŮ.

Tento obrázek poskytuje pohled na zasedání kongresu Spojených Států. Jest to společné zasedání senátu i domu zástupců, když se obě sněmovny sešly k vyslechnutí presidentova poselství,

jejich springfieldském domově se narodili jejich synové Edward, Tomáš a Vilém a kde syn Edward zemřel 1. února roku 1850.

Jejich domov se nevyznačoval žádnou nádherou, ale přece byl lepší než většina residencí v té době, když Springfield čítal pouze asi 4,500 obyvatelů. Ulice nebyly dlážděné, nebyly osvětlené a prasata se leckde válela v bahně i na residenčních ulicích. Na dvorku za domem byla stáj, kde měl Lincoln svého koně, jenž byl jeho jediným dopravním prostředkem, když cestoval z jednoho okresu do druhého k soudům. Pak tam byla kráva, která se obyčejně pásala na okolních prázdných pozemcích, a také tam ovšem byla kolna na dříví. To měl všechno Lincoln na starosti. Konečně krmil a čistil, krávé musel opatřovati krmivo, když se nemohla pásti a také ji pravidelně dojíl a dříví nasekal a odnášel do bedny v kuchyni. Koupelna v domě nebyla a nebylo to nic divného, neb v té době ji neměl nikdo ve Springfieldu. Lidé se tak často nekoupali jako nyní a když se koupali, postačil jim obyčejný dřevěný škoppek. —

V Lincolnově domě byly stále dvě neb tři kočky, ale pokud známo, psa neměli žádného. Na dvorku nebyly žádné květiny, ač tam jednou Lincoln nasázel růže, ale patrně se jim nedařilo. Jednou se také pokusil pěstovati zeleninu, ale ani v tom neměl štěstí, záhonky uschly, nebo vše sežral hmyz a mladému hospodáři přešla chuť k zahradničení.

Lincolnův dům byl zařízen dle tehdejších vzorů, takže se mnoho nelíšil od jiných domácností. Nábytek byl přesně dle míry rozestaven kolem zdí a obrazy na stěnách nebyly uměleckým dílem přes to, že byly ozdobeny úzkou draperií se střapci, což bylo tehdy v módě. Roku 1856 bylo druhé poschodí zvýšeno, aby tam mohly být zařízeny další světnice a místní časopis tehdy oznámil, že "A. Lincoln staví přístavek k své residenci s nákladem \$1,300". Co jej k tomu pohnulo, není zaznamenáno, ale rok před tím postavil cihelný plot, jenž se zdál být trochu vysoký pro tak malou budovu, snad proto uznal za dobré druhé poschodí zvýšiti.

V Lincolnově domově zavládal průměrný rodinný soulad vzdor tomu, že výbuchy temperamentu paní Lincolnové činily život téměř nesnesitelný a vzdor tomu, že Lincoln

byl někdy zachvácen zadumčivostí a smutkem. Nebylo to však příliš časté a v takových chvílích hledal Lincoln uklidnění v čtení básní. Jinak byl vtělená dobromyslnost a překypoval humorem. Byl oddán své rodině, s chlapci se stále bavil a žertoval a nebylo nic zvláštního viděti, jak je v malém vozíku tahá po ulicích. Nikdy je netrestal, dovolil jim dělat co chtěli a sousedi říkali, že Lincolnovi hoši jsou zkažení, protože se s nimi otec příliš mazlí. Lincolnova dobrácká povaha však neřadila jinak, byl nejen k chlapcům, ale i manželce plný ohledů. Paní Lincolnová se hrozně bála bouřky a blesků a kdykoliv se bouřka přihnala, Lincoln spěchal domů, aby manželku ukonejšil.

Když se poměry trochu zlepšily, najali si Lincolnovi služku, ale bylo velice těžké ji déle udržeti. Paní Lincolnová se s nimi často hádala a když nechtěly výbuchy jejího hněvu snášeti, jednoduše odešly, pakli se totiž Lincolnovi nepodařilo je usmířiti. Obyčejně byl při služce, ale činil to tak ohleduplným způsobem, aby manželku nerozhněval a někdy se mu přece podařilo služku na nějaký čas udržeti v domě. V jednom případě prý služku přemluvil tím, že jí tajně přidával, dollar týdně k její mzdě.

Pokud byli ve Springfieldu, měla Lincolnova rodina obyčejně dost chudý stůl, ačkoliv Lincoln byl dobrým jedlíkem. Nebyl labužníkem, měl rád jednoduchou stravu a mezi jeho oblíbená jídla náležely kuřičné lívance, jež mívál rád k snídání a když se do nich dal se svými chlapci, měla služka co činiti, aby je stačila péci. Historikové praví, že paní Lincolnová šetřila na jídle, aby měla víc peněz na své oděvy a na obleky svých synů. K obědu nikoho nezvali, ač pí. Lincolnová někdy pozvala své přítelkyně na odpoledne do svého domova a tu obyčejně pěkně oblekla své syny a nutila je, aby hostům přednášeli básničky. Někdy se stalo, že když se chtěl Lincoln vyhnouti domácím svárům, odešel před snídání do své úřadovny a najedl se sýra a krekrsků aneb nějaké uzeniny.

V pozdějších letech svého pobytu ve Springfieldu musel Lincoln často odjížděti do jiných okresů k soudům, někdy na celé týdny a měl příležitost seznámiti se s mnoha lidmi. Stalo se mu to později v politice prospěšným, ačkoli se v mnohém ohledu

líšil od tehdejších politikářů. Nepil lihoviny ani nekouřil, ale byl všude oblíben a kdykoli přišel do některého okresu, zástupy lidí přicházely do soudní síně vyslechnouti jeho řeči. Byl-li zaměstnán u soudů ve Springfieldu, trávil obyčejně večery doma a tu si popřál všemožné pohodlí. Svlékl kabát a vestu a kravatu, zul boty, kalhoty nechal třeba viseti na jedné kšandě a tak seděl a četl, neb žertoval se svými synky. Přišel-li náhodou nějaký host, obyčejně se ani nenamáhal natáhnouti si boty nebo obléci kabát; bral to po domácku k veliké mrzutosti jeho manželky, která jej často pro takové chování plísnila.

V prvních letech nebyly Lincolnovy právnické příjmy právě skvělé. V letech čtyřicátých a padesátých dostávali právníci od \$10 do \$50 za soudní případ a historikové pravi, že to byla dost slušná odměna, neb soudní prakse nebyla ještě tak složitá a právnické služby si nevyžadovaly takové odměny jako v pozdější moderní době. Klienti obyčejně dávali právníkům místo hotových peněz dlužní úpisy a nebylo žádnou obtíží je vyměnit za hotové u obchodníků neb majitelů hostinců, ovšem s malou srážkou. Lincolnovi to stačilo, neb byl skromným a jeho vydání nebylo veliké. Vše bylo laciné, domy i byty a za poznamku stojí, že když Lincoln byl zvolen do kongresu a odjel s rodinou do Washingtonu, pronajal svůj dům ve Springfieldu jistému C. Ludlumovi za \$90 ročně a pouze si vymínil jednu světnici nahoře, aby tam mohl složití svůj nábytek.

První léta Lincolnovy právnické prakse byla hubená, ale posledních deset set se začala na něj prosperita trochu usmívat.

Počal se též v menším měřítku zabývatí pozemkovým obchodem, investoval též své skrovné příjmy do majetku s dobrým finančním výsledkem. V době, kdy byl zvolen za presidenta, obnášelo jeho jmění přes deset tisíc dollarů, což v nynější době milionových majetků není sice mnoho, ale na tehdejší poměry to už bylo slušné bohatství. Často půjčoval peníze na markyče a největší takovou půjčku poskytl roku 1859 jistému Juddovi v Chicagu. Půjčil mu \$3,000 na pět roků na 10 procent úroků, což tehdy bylo pravidelným úrokem. Judd mu dluh nezaplátil, avšak Lincoln jej nevymáhal soudně, ale dluh byl posléze přece zaplacen, leč až po Lincolnově smrti. Když Lincoln opouštěl Springfield, aby nastoupil prezidentský úřad, měl \$4,430 investováno v markyčích a osobních notách, několik majetků nepřilíš veliké ceny a \$500 v bance.

Z Lincolnových synů zemřel nejprve Edward, jenž jak již podotknuto zemřel 1. února 1850 na difterii, Vilém zemřel 20. února 1862 na malariickou nákazu a Tomáš, lépe známým pod jménem Tad, zemřel 20. února 1871 na zánět pohrudnice v stáří 18 roků. Nejstarší syn Robert Todd Lincoln zemřel 25. července roku 1926, ve věku 83 let. Paní Lincolnová zemřela 16. července roku 1882.

Lincolnův starý domov ve Springfieldu, kde žil 17 roků, jest nyní majetkem státu, jenž se pečlivě stará, aby byl udržen, pokud možno, v stejném stavu jako před dávnými lety a tisíce lidí přichází každoročně do staré dřevěné residence, aby spatřili místo, kde žil jeden z nejlepších synů amerického národa.

Vzpomínka

Jestli mi neseš pozhnání,
pak vlídně na hlavu mi polož ruku;
jest trpké jen to na rtech pousmání;
srdce je dětsky klidno v každém tluku.

Jestli mi neseš záchvít zvěsti,
že lidský život nepodhlodá
ta smrt, — že zničí jenom štěstí;
— pak sejdem se, a zde se to už podá.

A jestli je to záblesk v snění:
— i sen dodává k žití síly.
A přišlas-li na rozloučení —
pak postůj — ještě chvíli!

J. V. SLÁDEK.

DĚVČE Z TEXASU

Napínává záhada Toma Nerada a jeho orientálního dvojníka.

Napsal Jan Lažanský.

I.

E třetím týdnem svého pobytu v Marston City, Tom Nerad vzpomínal krásného říjnového dne svého pobytu v Singapore před dvěma léty a litoval, že mu nebylo možno usmrtiti muže, který se nazýval Valentin — onen cizinec ledového pohledu, který se tak úžasně podobal na Toma samotného.

Když Tom byl tehdy inženýrem v čínových dolech v Selangoru, před dvěma roky, neměl nejmenšího tuše o tom co přijde, když Carstairs, Angličan, jemuž byl představen na verandě klubovny, změřil si jej chladným pohledem a řekl: "My jsme se setkali již včera večer. Nestojím o další známost s karetním švindlěrem."

Byl to velice trapný výjev. Jeho výsledkem bylo, že Tom, Carstairs a jich společný známý Parker si vzali kuliho, aby je odvezl do hotelu Raffles, kde jak Angličan byl přesvědčen, onen muž žil.

A tam našli druhého Toma Nerada s jeho vytáhlým hubeným tělem, těžkou čelistí a bujnou křivou plavých vlasů. Byla to i Neradova opálená tvář, zrovna taková, jakou ji Tom denně viděl v zrcadle.

Jedině malá jizva v podobě půlměsíce na levé straně Tomovy brady scházela. Valentinovy oči uvázly na chvíli na oné jizvičce. Jeho kruté, zelenavě modré oči s leskem, jaký se těpytí v hromadách ledu, byly jedinou odchylkou v jich podobě. Byly pohledem do nitra dopadeného muže a důkazem, že Valentin a Tom Nerad jsou dvě odlišné osoby.

"Pánové," řekl Valentin pozvedaje brvy. Jeho chladnost byla stejně drzá jako překvapující. Ovšem, že věděl co se stalo, ale jeho chování ukazovalo, že mu na tom pranic nezáleželo.

Vkročiv dovnitř před zrak svých přátel, Tom Nerad pravil: "Slyšel jsem, že jste používal mého jména."

"Myslíte?" řekl drze Valentin.

"Ale už nebudete," vykřikl Tom rozzuřen. Zdravý, silný a tvrdých svalů, Tom Nerad srazil Valentina na postel svou první ranou. O několik minut později udýchán a spocen hněvivě se díval na zbitého lotra, sténajícího na zemi. "Jest-li se to stane ještě jednou, bude to horší," sliboval Tom Nerad chraptivě.

Plamenná, zběsilá zloba, která se zrcadlila v oněch ledových zrácích přemoženého, přiměla by soudnějšího muže k vážnému zamyslení. Valentinovy naběhlé pysky se stáhly ku pošklebné nadávce. "Podruhé budu na vás lepší připraven."

Carstairs, Angličan, který se omluvil Tomovi, řekl také hned, co si myslí o neznámém lotru. "Podruhé," řekl Carstairs "on vás napřed zabije, pak-li vy nezabijete jeho. Já už jsem takový pohled viděl před tím v životě a vždycky pak přišla vražda."

Dnes, po dvou letech v Marston City, Tom Nerad si připomněl ona slova Angličanova a nyní počal věřit, že jsou pravdivá.

II.

Když bylo zaklepáno na dvěře jeho pokoje, Tomovi ani nenapadlo pomyslet na Carstairsovu výstrahu. Hvízdal si skrze zuby a utáhl si vázanku před zrcadlem, vzpomínaje na Karolinu Von Adler. První noc na parníku ze Southamptonu do New Yorku, na němž se s Karolinou sešel, zatajil se v něm dech. Takové krásky nerostly v malajských džunglích. Těžba cínu byla výnosná a obchodní podnik v New Yorku sliboval státi se ještě výnosnějším — a teď, tři týdny bujného života v Marston City skoro už utekly a konec mládeňské svobody stál za dveřmi.

Tom se usmíval, když šel otevřít dveře — ale malá dáma, která na ně zaklepala, se nesmála. Její oči Toma přísně změřily a když vkročila dovnitř, řekla chladně: "Tak konečně jsem vás dopadla!"

Její malý klobouček byl posazen na hlavě zrovna v pravém úhlu elegance, její odpolední úbor byl v souladu s půvabem jejího pružného těla a hezké tváře. Poněkud štíhlé postavy, připomínala Tomovi krásu venkova, dech čerstvého jarního vánku. Její oči byly modrošedé. Měla výraz sebevědomé osobitosti.

"Mohu nabídnouti cigaretu?" usmál se Tom, věře, že je to malé dobrodružství. "Ted', když jste mne našla, doufám, že je to v pořádku."

Ale neznámá odmítla cigaretu. "Přinesla jsem vám toto zpátky," pravila místo toho. A z malé kožené kabelky vytáhla třpytící se dýmantový náhrdelník a zlobivě jej pohodila na postel.

"Oh — jak jste hodná," zvolal Tom, vyvaluje oči. "Hm — co jste řekla? Tohle že jste mi přinesla zpátky?"

"A ted', kde je můj náhrdelník?" zvolala neznámá, jakoby neznala žertu.

Tom si zapálil cigaretu sám. "Tedy, já se poddávám," pravil žertovně.

Dívka ale nežertovala: "Dostanu zpět svůj náhrdelník nebo ne?"

"Tohle musí býti nějaký šprým", myslil si Tom. Karolina asi navedle nějakou kamarádku k aprílovým šaškům. Bude jim tedy hrát do noty. Tedy pravil:

"Já jsem váš náhrdelník asi někam založil. Budeme se muset podívat, třeba pod koberec nebo do slavníku. Víte, jak jsem zapomnětlivý. Já jsem dokonce zapomněl i vaše jméno."

Neznámá pravila: "Marie Prevost. Však si vzpomenete. A nyní se přestaňte šklebit. Když jste byl na zábavě u Carletonů, myslila jsem, že jste slušný muž. Nyní mne nudíte. Můj náhrdelník asi není v tomto pokoji. Jak dlouho to bude trvat, než jej dostanu?"

"To by vám spíš narostly vousy, než jej zas uvidíte," pravil Tom Nerad, dosud žertuje. "A je mi líto, byl jsem zrovna na odchodu. — Promínete mi laskavě, když odejdu?"

Otočil se, aby si vzal klobouk, myslel při tom, že je podivno, že dýmanty se ukázaly zrovna ve chvíli, když jde kupo-

vat brilantový snubní prsten pro Karolinu. Marie Prevost ale suše poznamenala: "Já jsem poslala detektivy po vaší stopě, ale u nás odkud jsem, chytáme si zloděje sami."

"A kde by to asi mohlo být?" ptal se dosud žertující Tom.

"V západním Texasu," odpověděla dívka. "Nám se nezamlouvají lotři ve fracích, kteří mají plná ústa medu, když kradou od žen."

"To je opravdu mizeráctví," prohodil Tom, jemně se to už zajídalo. "Myslím, že ten malý vzorek západního Texasu, který mám ve vás, se mi docela líbí. Myslím, že je to zrovna tak, jako kde jsem sám před tím byl."

"Ve vězení?" tázala se uštěpačně Marie Prevost.

"V cínových dolech na Malajských ostrovech," odpověděl vážně Tom Nerad.

III.

Její rty se uštěpačně pošklíbly. "Vaše osmahlost asi byla vyrobena sluneční lampou — anebo hledáním drahokamů na Palm Beach nebo v Miami, pane Clarkson, nebo Nerad, pod kterým jménem maškarádíte v tomto hotelu — pravda? Já jsem dávala na hotely pozor sama. Přišlo mi na mysl, že někdo si třeba všiml té měsíčkové jizvy na levé straně vaší brady. A jeden ze zdejších klerků si jí opravdu všimnul. Já nestojím o to, dostat se do novin. Dávám vám příležitost vrátit mi můj náhrdelník a ztratit se z města."

Tom začal být znekliděn. "Vy mluvíte, jako byste to opravdu myslela. Je to pravda, že vám někdo zaměnil náhrdelník? Někdo, kdo se podobá mně?"

"Ale, vždyť jste to byl vy sám," pravila chladně Marie Prevost. Při tom vkročila do pokoje a zavřela dveře. Vypjala bradu a oči se jí jiskřily. "Bylo to chytře provedeno. Byl to šikovný trik, prohlížeti si sponku mého náhrdelníku na té terase — a pak mi vrátit zpět tu bezcennou napodobeninu. Byla jsem vsutku bláhová, že jsem vás nepodezírala už tenkrát. Neobjevila jsem tu záměnu po několik dní. Když pak jsem začala vyšetřovati, jak jste se dostal na tanec ku Carletonovým, zjistila jsem, že jste se tam asi nenápadně vplížil."

"Měl onen muž také jizvu na bradě?"

"Ano, měl."

"Zrovna takovou jak já mám zde?"

"Tak tomu jest naprosto."

Vzpomínky Toma Nerada nyní zaběhly dva roky do minulosti na onoho svého záhadného dvojníka-lotra. Zdálo se mu nemožným — ze Singapore do Marston City. Než se sešel s Karolinou, neměl ani tušení, že se zde kdy ocitne. Valentin ze Singapore sám zmizel. Od té doby nikdy o něm ani neslyšel.

"Kdy pak to bylo?"

"To bylo před devíti dny," pravila Marie Prevost.

Slyšela jste jméno Valentin?"

"Nikoliv."

Tom se zamyslel. "Před devíti dny jsem byl se svou snoubenkou a několika známými v divadle."

Její oči jej vyzývavě změřily. "O, to se rozumí, že si obstaráte alibi. Ale dříve, než zavolám policii, chci vidět jedno malé divadlo." Na to otevřela dvěře a zavolala: "Štěpáne!"

Štěpán přišel do dveří. Byl přes šest stop výšky, ramenatý, svalnatý a jeho hranatá postava vyplnila celé dvěře. Marie Prevost uzamkla dvěře na klíč a vytáhla z kabelky malý revolver. Pak se obrátila ku svému spojenci.

"Štěpáne, on se opovážil zapírat. Nedělej více hřmotu než je potřeba, a pak-li bude chtít vytáhnout pistol, vystřelím mu ji z ruky."

Tom Nerad si náhle uvědomil, že dívka z Texasu je rozhodnuta střilet — a to třeba s úspěchem. Měla hodně sebedůvěry. Tedy rázně pravil: "Oba mne vyslechněte! Myslím, že to mohu vysvětlit."

Štěpán se ušklíbl vyhrnuje si rukávy. Jeho sevřené pěsti vypadaly jako šunky. "Kamarádíčku," řekl, "já jsem sem nepřišel na argument. Teď dostaneš důkladný výprask." A hned se na Toma hrnul, mávaje mocnými pěstěmi.

Tom uskočil a rána zafíčela okolo jeho hlavy. Druhou pěst odrazil ramenem a pak sám vrazil důkladnou ránu Štěpánovi pod žebra. Ten zahekl překvapen a zarazil se v odkrytu s bolestným pohledem. Tom Nerad bleskurychle zasadil mu novou ránu levicí a odrazil útočníka zpět. Při tom se snažil uskočiti, aby měl za sebou zed', než zastaví toto bláznění. Ale Štěpán po něm zuřivě skočil, přitáhl jej blíže a počal Toma zuřivě rdousiti.

Ten mu prudce šlápl na nárt, udeřil jej přímo do tváře, odtrhl se a zasadil útočníku prudkou ránu nad srdce. Štěpán zajekl. Jeho ret byl rozražen, nos mu začal krváceti a kulhal, když ustupoval.

"Chcete mne vyslechnout?" zvolal opět Tom. Při tom odrazil ruku, kterou se Štěpán nerozhodně bránil a zasadil důkladnou ránu pravicí do vzdorné brady protivníka — ale při tom sklouzl na pohyblivém koberci. Padl zrovna na tvrdou pěst', která by jej byla jinak minula — a náhle padl omráčen k zemi.

IV.

Pokoj byl prázdný, když se Tom obrátil na koberci a usedl na zemi. Omakával si bradu a zasténal. Bolela, jakoby do ní Štěpán uhodil kusem klády. Ještě omámen, vrávoravě povstal.

Náhrdelník byl ještě na posteli. Zdálo se to divné, že odešli a nevzali jej s sebou. Tom šel k zrcadlu. Jeho dáseň byla lehce otekla, ale dosud ne tak, aby to bylo nápadné. Po urovnání vázanky vypadal ještě dosti slušně. Ale brada i hlava po čertech bolely.

Všecko v něm nyní vřelo, ale také byl znepokojen. Obžaloba neznámých byla sama o sobě zlá věc, revolver, který Marie vytáhla, ještě horší a Štěpánovy rány připojily potupu k bolesti. Ale vzpomínka na lotroviny Valentina byla hrozivá.

Tom telefonoval Von Adlerovým. Odpověděla mu služka, která řekla, že neví, zda-li slečna může přijít k telefonu a pak se šla zdráhavě zeptat. Konečně opatrný hlas Karoliny se ozval na telefonu.

"Pospěš si, Tome. Já tu mám zrovna švadlenu na zkoušku, než odjedu ku kadeřnici."

Tom se bolestně ušklíbl do telefonu. "Je mi líto, že tě obtěžuji, drahoušku, v tvém spěchu. Chtěl jsem se tě jen zeptat, zdali znáš nějaké Carletonovy?"

"Poněkud," řekla opatrně Karolina, ale bez nadšení. "Mají peněz po uši, to je asi všecko. Myslím, že jsou z oleje. Jsou ze západu. On se míchá do místní politiky, pokud vím. Je to všecko?"

"Podrž drát," řekl Tom. "Dnes půjdeme spolu na večeri, pak-li jsi nezapomněla. Mám pro tebe překvapení!"

"Tedy mi to pověz až večer, teď' hrozně spěchám."

"Znáš Marii Prevost?"

Drát na chvilku se zamlčel. Na to se Karolina poněkud ostře zeptala: "Kde jsi se s ní setkal?"

Tom se usmál. "Ty ji asi nemáš moc ráda?"

"Mne by moc nebavila," pospíšila si Karolina. "Ona je ze západu z ranže nebo něco takového. Tyhle holky z těch přerů dělají všechno možné, aby se vyrovnaly nám a nikdy se jim to nepovede. Neřekla ti, jak bys vypadal báječně, uháněje na herce za krávou?"

"Myslím, že jsem se jí moc nezamlouval," zasmál se Tom s bolestí v dásni.

"Tedy mi o tom povíš až večer," řekla Karolina z telefonu "Já teď' mám hrozně na spěch, sbohem!"

Tom zavěsil sluchátko a zamyslel se. Ušklíbl se na telefon, shrábl náhrdelník s postele a vyšel ven.

Skoro čekal, že bude zastaven policiistou, ale nic takového se nedálo. Za čtvrt hodiny později, v klenotnickém krámu Renauda, když si prohlížel brilantové snubní prsteny, Tom se dosud divil, proč mu ten náhrdelník nechali v pokoji. Prodávač jej přerušil: slovy: "Tři a osmina karátu, pane. Jeden z nejkrásnějších brilantů této velikosti, jaké máme na skladě."

"To je velmi hezké."

V klenotnictví Renauda bylo ovzduší jistého pohrdání, které jej dráždilo. Karolině se to líbilo, ale Tom by byl nejraději utekl. Prodávač opět promluvil:

"Snad by si pán přál něco lepšího?" Tentokrát se opravdu nečala zastříti jistá pohrdavost v jeho zvuku. Tom se zamračil: "Třeba..."

"Anebo by si pán přál přivést svou mladou dámu s sebou, co se jí zamlouvá?"

"Pán o to nestojí," řekl Tom rozmrzele.

"Ach!" pravil klerk s posměškem. Měl drobné, jemné zuby pod šviháckým černým knírkem. Jeho úsměv nebyl zrovna příjemný. Jeho další poznámka zněla podivně. "Snad by pán se potěšil nějakým jiným překvapením?"

"Já tu nejsem pro překvapení," pravil Tom Nerad ostře. "Netrapte se pokusy číst, co mám na mysli."

"Vaši mysl číst, pane, bylo mi potěšením," pravil prodávač záhadně. "Ale bohužel, že vy sám nemáte takový dar."

"U čerta, co tím myslíte?", vzkřikl Tom podrážděně. Měl té komedie zrovna dost.

Klerk se na něho usmál — ne, za něho. Tom Nerad se obrátil a viděl, jak dva nenápadně oblečení muži se rozestoupili kolem něho, každý na jednu stranu. Pociťl cosi tvrdého přitisknuto na svá žebra, a věděl, co to asi je. Revolver, ukrytý v kapse.

Neznámý v kulatém klobouku na jeho levici, se pousmál. — "Jen pozor a pojd'te bez odporu s námi do zadní místnosti. A ani se pohnout!" Na venek oba tajně si počínali docela přátelsky. Ale bylo to jen na venek. Ten revolver byl opravdový. Za celou tou zdvořilostí byla smrtící vážnost. Krok a Tom mohl být nebožtíkem.

Jiní zákazníci v krámu neměli ani tušení, že se něco neobvyklého děje. Uniformovaný portýr vstoupil dovnitř a stál jakoby se nic nestalo.

"Co to znamená?" zeptal se Tom skrze zuby.

"Jdete s námi nebo nejdete?" Při tom revolver se zaryl do jeho boku a z každé strany jej popadla svalnatá ruka za rameno. Tom šel mezi nimi do zadního pokoje.

V.

Ta samá klidná elegance oplývala v místnosti, do které vkročili. Tlustý, plyšový koberec pokrýval podlahu, křesla byla měkce vycpána a malý, zavalitý mužík, který tam na ně čekal, byl oděn se šviháckou elegancí. S černými vlasy, nervosní a lísaný, vypadal jako Francouz z malého krámků, jehož pokladna byla tak napěchována, že začal tloustnouti z prosperity a věnoval všechnu energii výběru labužnického jídelního lístku.

Majitel klenotnictví řekl bez přízvuku: "Dobře, dobře — tak jste ho čapli bez boje?"

Muž v kulatém klobouku s revolverem v kapse, se usmál. "My je vždycky čapneme jako tohohle!" Při tom se posměšně podíval na Toma, když jej oslovil.

"Tak, tak, chlápku, zůstal jsi ve městě trochu moc dlouho. Což jsi nevěděl, že tě chytne dřívě nebo později?"

Po prvním překvapení Tomovi se povážlivě zatajilo v hrudi. Pokusil se prud-

kým trhnutím osvoboditi se od hubeného muže na druhé straně. Ale cosi cvaklo a než se nadál, Tom měl na zápěstí ocelový kroužek pouta. Při tom hubený muž stočil ruku a Tom pocítil bolest a byl okamžitě bezmocný, věděl, že každý nejmenší odpor mu přivodí ostrou bolest. Hubený muž se ušklíbl a čekal, co Tom provede.

Druhý tajný pravil: "Radši si spočítejte své prsteny, pane Ranaude, v případě, že mu něco uvázlo na nehtem."

"Vy osli!" zvolal Tom náruživě. "Já jsem sem přišel kupovat. To jste mohli poznat bez celé této komedie."

Ranaud pospíšil ke dveřím a podíval se do krámu. Jeho prodavač stál u pultu a Ranaud s ním chvíli hovořil francouzsky, načež se obrátil a zavřel dveře.

"On neměl příležitost něco ukrást. Snad si počínal podezřele. Není to ale žádný omyl. Moji lidé jej poznali hned jak vstoupil do dveří. Ta jizva na bradě — eh — i malé dítě si ji musí všimnout."

"Ta jizva neznamená pranic," zvolal Tom zuřivě. "Ve městě je prostě člověk, který vypadá zrovna jako já. Já jsem Tom Nerad a mohu to dokázat. Ten můj dvojník se v Singapore jmenoval Valentin."

Hubený tajný se usmál. "Tak ty máš dvojníka, který se toulá po městě a krade šperky? Prohledej ho, Mertz! Může býti, že ten dvojník nechal něco v jeho kapse."

"Něco? Jen se podívej, co mu skoro uvázlo v hrsti." Ranaud bolestně zvolal, když popadl náhrdelník, který detektiv vylovil z Tomovy kapsy. "Jak mohl dostat tohle? Vždyť se jen díval na prsteny!"

"To," pravil Tom, "je napodobenina bez ceny. Já jsem vás chtěl žádat, abyste ji prohlédl než odejdu."

Ranaud si oddechl a přikývl. "Ano, pánové, to je mistrná imitace, vskutku pěkná, ale bezcenná. Ta nebyla nikdy v mém skladu." —

Tajný Mertz se zachechtal. "Nechtěl bych se sázet, jak snadno se mohla dostat do vašeho skladu. Myslím, že začal s prsteny, než přešel na ten náhrdelník." Mertz si přeměřil Toma a zakýval hlavou. "Ty jsi nám novým ptáčkem, bratříčku. A jsi nějak mazaný. Ale nemohu pochopit, jak jsi mohl projít s tím tureckým měsíčkem na bradě. A že jsi zase přišel zrovna zpátky k Ranaudovi, když jsi jen minulého týdne provedl ten trik u Shemanskyho. Mohl jsi

tušit, že v každém klenotnictví po tobě budou pást."

Tom vyjekotal: "Vy osli! Von Adlerovi mne ztotožní."

"Kteří Von Adlerovi?" zeptal se Mertz bez velkého zájmu.

"John Von Adler, finančník. Jest-li ho neznáte, váš představený jej jistě bude znát."

Na Martze to ale nepůsobilo. "Jen počkej až ukáži Von Adlerovi tvůj rekord. Může být, že se k tobě nebude chtít znát. Kolik máš ještě jiných takových známostí z Modré knihy?"

"Na tom nezáleží," odsekl Tom, vzdávaje se odmluvy. "Ted' nechte bláznění a dejte si mne ztotožnit."

Ranaud se nervosně ošíval, potahuje se za bradu. "Von Adlerovi a jejich přátelé jsou dobrými zákazníky. Což kdyby...."

"My se o to postaráme," odpověděl Mertz netečně.

V objetí "Železné panny" policie.

Automobil obou detektivů čekal na něho u zadního východu z budovy. Na cestě do podzemní garáže při policejní stanici mnoho nemluvili. Usmívající se novinářští zpravodajové přihrnuli se ke káře, když Tom vystoupil, ještě se želizky na rukou.

Co jste nám to, hoši, přivezli?" zeptal se reportér Timmons.

"Jen si ho, mládenci, dobře prohlédněte," pravil Mertz s uspokojením. "To je ten chasník, který obral posla od Shemanskyho minulý týden o ten smaragdový náramek. My jsme ho chytli zrovna, když chtěl zkusit štěstí u Ranauda. Nezapomeňte napsat, kdo ho zatkl!"

"Jak se jmenuje?" zeptal se zpravodaj. Napřimil tužku nad zápisníkem a vkročil s tajnými do čekající zdviže.

"Moje jméno je Tom Nerad," řekl Tom. "Já bydlím v hotelu Clifford, a jakmile se tito pánové poptají u Johna Von Adlera, budou asi hodně překvapeni."

"Myslíte finančníka Von Adlera?"

"Ano, nikoho jiného."

Mertz se vytasil s dýmákovým náhrdelníkem. "A tady je něco, co měl připraveno pro Ranauda. Je to padělek a chtěl mu jej podvrhnouti."

Zdviž zastavila. Timmons zvolal horečně: "A co, hoši, dáte nám všechny novin-

ky? Přisahám, že se vám dobře odvděčím. Máme ještě čas dostat to do domáčího vydání, pak-li ho půl hodiny zadržíte."

Mertz zamžoural očima. "Víte dobře, mládenci, že neděláme žádné výjimky. On ale musí být napřed zaknihován a vyslýchán, než budeme mít něco pro novinářský pokoj. Není to naše chyba, že jste tady čekali v garáži." Vytahovač zdvíže se při tom usmíval.

"A jestli vaše noviny přinesou o mně něco falešného, pak si vezmu nejlepšího právníka ve městě, aby vás žaloval pro urážku tiskem!" hrozil Tom, k čemuž Timmons vesele odpovídal vystupuje ze zdvíže: "Nic, než pravdu, příteli. Dostane se vám všeho, co se patří. Obrázky a životopis a tak dále. Ještě se uvidíme, a když mi něco povíte, dám vám paklík cigaret."

Tom sice o takových věcech slyšel, ale ve skutečnosti to působilo jinak. Toto bylo jakoby se dostal mezi kola stroje a byl pomalu drcen, jako neživá věc. Jeho jméno bylo zapsáno, kapsy vybrány a obsah zapsán. Co se zvěst o jeho zatčení rozléta, policisté v uniformách i tajní se sbíhali kolem, čínice neosobní poznámky. Tom si připadal jako v aréně na výstavišti.

Pak si vzali otisky jeho prstů, byl zvážen, změřen, fotografován, a pak rychle odvezen do jizby, kde byl asi tucet mužů seřazen okolo zdi. Byl postaven doprostřed řady. Mertz všechny varoval: "Vy chlapi, se teď' chovejte tiše, ani muk."

Na to Mertz otevřel dvěře a dva tajní přivedli dovnitř malého muže, který se nervosně prohlížel. "Dobře si je prohlédněte," pobízel, "je vám některý povědomý?"

Tom tohoto malého muže nikdy v životě nespatriil, ale ten se na něho vyčítavě zahleděl. Namířil na něho ukazováčkem a potvrdil své zjištění slovy: "To je on! Poznám bych jej kdekoliv!"

"Jste si tím jist?" zeptal se Mertz.

"Jen si všimněte té jizvy na jeho bradě. Tehdy měl na sobě modrý seržový oblek, jak jsem ho popsal. Ale poznám bych ho třeba i až rok. On mi otevřel dvěře a řekl mi, že je Mr. Ingram, a abych počkal v přijímacím pokoji než náramek ukáže své manželce. Já jsem čekal už půl hodiny, když Ingram přišel domů. Tenhle pán zatím vyšel ven zadním východem i s náramkem. Dejte ho mezi tisíc jiných a já ho vždy poznám."

"To je dost, to stačí," přerušil Mertz. "Jděte vedle do pokoje a podepište o tom výpověď."

Ostatní zatčení v řadě byli odvedeni. Mertz ukázal Tomovi na židli. "Kde je ten náramek, ukradený Shemanskymu?" zeptal se hrozivě.

Ten pokrčil rameny. "On se mylí. Zeptáte se lidí, na které jsem vám dal odporučením!"

"Já se tě ptám po dobrém," pravil Mertz znova a s pošklebkem.

"Však jste mne slyšel," odpověděl Tom.

II.

Mertz mu zasadil políček — plnou rukou, že to jen mlasklo a srazil Toma napolo do židle. Když se pokusil vyskočit, jiné ruce jej ze zadu srazily dolů.

"Já se tě ptám po dobrém," šklebil se zase Mertz. "Tedy zavolejte sem Johna Von Adlera!" křičel Tom zuřivě.

Pokusil se uniknouti druhé ráně. Ale muži za židli jej podrželi, a rána pěstí jej skoro úplně zvrátila do zadu, div mu neurazila hlavu, a jeho opuchlá dásně zase jej zabořila.

"Radši povídej!" pravil Mertz.

Něco se v něm vzepřelo, a jako šílenec Tom vyskočil, táhnuv za sebou dva muže. Drželi se jako buldoci jeho stran, když se rozpráhl a kopl Mertze do nohy. Mertz vykřikl bolestí a zapotácel se. Tom se ještě na něho chtěl vrhnouti, ale jiní detektivové skočili na něho a čirou tíhou počtu zvrátili jej do židle.

Pak se přihnal rozzuřený Mertz, se zarudlou tváří, mávaje v ruce krátkým kusem tlusté gumové hadice. Ta zlověstně zavisněla vzduchem a dopadla Tomovi do týla — a v něm jakoby něco vybuchlo, stěny se kolem něho zapotácely a svět se zatočil, jakoby mu všechny smysly selhaly.

Tato bolest byla něčím, co Tom ještě nikdy před tím nezkusil. Projela mu celým srdcem a hrudím a zlomila v něm všechnu sílu a odpor. Naplnila mu hlavu palčivou agoníí, která jej zbavila rozumu a vůle. Jedině ruce tajných jej udržovaly zpříma na židli, aby nespádl na zem.

"Pro boha, Mertzi, netluč jej tak do krku, at' ho nezabiješ!" zvolal jeden z policistů. Ale na hluché uši. "Já bych ho nejraději zabil, toho..." volal zuřící tajný.

Běž od něho Hopkinse! Já ho naučím už mluvit!"

Mertze ale přece jen odtáhli. Za to se na Toma začaly sypat otázky jedna za druhou. Jak že se jmenuje? Jak byl dlouho ve městě? Jakých zločinů se dopustil? Kde je Shemanskyho smaragdový náramek? Jaké je jeho skutečné jméno?

Gumová hadice zase jej bila do žeber, přes ledviny, přes svalstvo jeho nohou. Jiní mu kroutili rukama. Silné prsty se mu zarávaly k střediskám nervů, až bodavá bolest mu projížděla celým tělem.

Na Tomově čele vyrazil studený pot. V ústech se mu hromadila krev a hustá pěna. Ukázali mu několikrátě sklenici vody, ale odtrhli mu ji od rtů, než se mohl napít. A otázky se na něho hrnuly jako palba kulek, bez konce a mezí, užírajíce mu životní sílu.

Vysmívali se jeho opakování pravdy, že je Tomem Neradem, inženýrem a nyní také majitelem dolů, který po létech v cizině navštívil Spojené Státy.

Onen dýmavý náhrdelník, který u něho našli, patří sl. Marii Prevostové, řekl jim. Odpověděli, že žádná Marie Prevost neoznámila nějakou ztrátu, a že její jméno je jim neznámo.

Žadná mūra nebyla nikdy tak příšerou jako tato hrozná skutečnost. Bylo nemožností, že by pravda a spravedlnost měly kdy přinésti takové ukrutnosti. Tomův zmámený mozek počal pochybovati, zda-li o pravdu patří muži jménem Tom Nerad, a zda-li vůbec takový muž kdy existoval.

Potom mu řekli, že John Von Adler není ve své úřadovně a že jeho alibi je falešné. A během všech těch muk tajný Mertz pořád podpichoval: "Povíš nám to po dobrém? Přiznáš se, nebo chceš dostat víc?"

III.

Když se ale Mertz později vrátil, byl zachmuřen a mlčel. Zastavil se u zavřených dveří a z těžka si oddychl, když přišel k židli. Tázał se:

"Jak vám je?"

"Jak myslíte, že by mi mohlo být?" — Tom cítil, že nikdy nezapomene, jak mu v této chvíli hrozného utrpení a pokoření slzy bezmocně kapaly z očí.

Mertz mu podal sklenici vody a dal mu napít kořalky z láhve. Tom se whiskou

sice zakuckal, ale pak jakoby mu vlila novou sílu do žil. Jeho oči se rozjasnily a mohl opět myslet jako rozumný člověk.

V pokoji nyní zůstali jenom Mertz a jiný muž. Byli nějak podivně ztichlí a jakoby zkročení. "Radši se jděte trochu umýt," řekl Mertz krotce. "Bude vám o něco lepší."

Nato Toma odvedli do toalety na konci krátké chodby, dali mu ručník, mýdlo a kartáč s hřebenem, aby se dal do pořádku. Tvář ukazovala se v zrcadle beze stop násilí. Umyt a očistěn, Tom Nerad vypadal poněkud přepadlý, ale jinak na něm nebylo znát, jakou zkouškou prošel. Bolesti a jizvy byly v jeho nitru. Divoký hněv a odpor v jeho srdci se neukazovaly ve výrazu jeho tváře, vyjma pohledu.

"Chcete cigaretu?" zeptal se Mertz.

Zapálil mu sirku a nepohodlně odkášlával, když jí třepal, aby ji zhasl. "Někdy se stane, že se zmýlíme," pravil tajný rozpacitě. "My musíme konat svou povinnost. Je nám líto, pak-li někdy někomu ublížíme — ale také bychom se nikam nedostali, kdybychom si nevzali šanci, že se někdy zmýlíme. Rozumíte, co myslím?"

"Něco se stalo?" tázał se Tom. "Vy jste nějaký pokleslý. Co to je?"

"Jděte do těchto dveří," pravil Mertz. "Je tam někdo, kdo vás chce vidět!"

Několik minut později, když Mertz zavedl Toma do vzdálené místnosti, tento byl ohromen, když místo očekávané Karoliny Von Adler se ocitl tváří v tvář hezké Texance, Marii Prevost. Divka mluvila s nějakým vysokým policejním oficiálem. Pod paží měla složené noviny a její drobné prstíky poznovu držely krásný, třeba padělaný náhrdelník, který je oba přivedl dohromady. Obrátila se k Tomovi. Její šedomodré oči byly vážné, když Mertz kvapně pravil:

"Toto je kapitán Griffin, šéf detektivů."

"All right, Mertz," řekl Griffin. Mertz zmizel jakoby byl rád, že může vyklouznouti.

Griffin pokračoval v úsměvu, podáváje Tomovi ruku, kterou tento nepřijal.

"Náhrdelník, který byl u vás nalezen, pane Nerade, byl ztotožněn slečnou Prevost jako tentýž, který u vás nechala. Další přepptání se u lidí, jichž adresy jste mi dal, skoro mne přesvědčilo, že se stal nějaký omyl. Politování hodný omyl — ale jistě

pochopitelný za okolností, za kterých se udál."

"Považujete to za nutné zatknouti a podrobiti třetímu řádu nevinného muže, aniž byste napřed si dali práci zjistiti, zda-li jeho výpovědi nejsou pravdivé?"

Kapitánův úsměv byl poněkud nucený. "My nepodrobujeme žádné vězně třetímu řádu, pane Nerade. Ostrý výslech za pří-

v její společnosti v onen den, kdy nějaký chytrý lump ošidil posla Shemanskyho, klenotníka, o cenný smaragdový náhrdelník. Teď se opravdu zdá, že máte dvojníka, pane Nerade. Radil bych vám, abyste byl velmi opatrný. Nikdo neví, co by z toho mohlo vzniknouti. Co se přihodilo dnes, zapíšte si do nemilých zkušeností. Buďte rád, že to nebylo horší. My konali povinnost."

VZÁCNÁ ZVÍŘATA V ZOOLOGICKÉ ZAHRADĚ.

Krásná zoologická zahrada v Brookfieldu u Chicaga, poutá pozornost tisíců návštěvníků, mezi nimiž jsou četní krajané ze všech částí Spojených Států. Spatří tam zvířata a ptactvo ze všech dílů světa a mezi vzácnými zvířaty jsou tři lamy z Peru a Bolívie, jejichž srst, známá pod jménem alpaka, je velmi jemná a v průmyslu tudíž cenná.

tomnosti mnoha svědků, takový jakým jste sám prošel, je všechno, dále nejedeme."

"Ostrý výslech! Chcete mi tvrditi — ó ano, teď už vidím — za přítomnosti mnoha svědků..." Tom horlí nadarmo. "Teď dobře. Co způsobilo tuto změnu?"

"Vysvětlení slečny Prevostové, že vám onen náhrdelník zcela dobrovolně dala, pomohlo hodně. Také Miss Von Adler byla nalezena a potvrdila okolnost, že jste byl

"Je to už všechno?"

Kapitán Griffith se obrátil ke stolku a zvedl velkou, zalepenou obálku. "Tady je, co vám odebrali." Hodinky v obálce ukazovaly skoro pět hodin odpoledne. — Tomova hrozná zkušenost se protáhla déle, než sám soudil. Obrátil se k východu. Mezi tím Marie Prevost podala padělaný náhrdelník kapitánu Griffitovi se slovy: "Doufám, že budete moci něco objevit."

IV.

Tom se zastavil u dveří, aby jí dal přednost. Při krátkém výslechu neřekla nic a i nyní mlčela, když vedle sebe kráčeli chodbou. Tom promluvil napřed, poněkud podrážděně: "Za to všechno mohu hlavně děkovat jen vám a té proklaté cetce."

Marie Prevost se na něho zahleděla zkoumavě: "Můžete děkovat mně a Jacku Carletonovi, že jste se dostal ven. On telefonoval mayorovi, že jdu na policejní ředitelství. Jack má dost politického pulu, že mu vyhoví, když to potřebuje."

"Víte, co je to třetí degree?" zeptal se Tom Marie.

"Já jsem o tom slyšela." Dívka poněkud zbledla. "Bylo to hodně zlé?"

"Bylo? — Well, radši toho nechme. Pak jste mne zachránila — tedy vám děkuji," pravil Tom upřímně.

"Vy byste byl raději viděl, kdyby to byla Karolina Von Adler, že ano?"

"Nejlepší, abychom ji do tohoto nezatahovali."

"Já jsem viděla její fotografii ve vašem pokoji," usmála se Marie Prevost. "Nevím, že mi nenapadlo, že by mohla být tou snoubenkou, o které jste se zmínil."

"O Karolině nebudeme mluvit," řekl Tom uraženě.

"Tedy, když jsem četla odpolední noviny, viděla jsem, že třeba potřebujete přítele," pokračovala Marie jakoby nic. Pak se zasmála: "Každý, kdo se dovede postavit o tolik těžšímu detektivovi jako byl Štěpán a dáti mu lekci v zápasnictví, jako jste ukázal vy, než vám noha sklouzla, zasluhuje vážné pozornosti."

"Co jste čela v odpoledních novinách?"

Tom otevřel noviny, které mu mladá Texanka dala a pohlédl na druhý sloupec, který mu ukázala:

"Podezřelý zloděj šperků zatčen."

Dívka ze společnosti popřela zasnoubení s podezřelým z podvodů."

Jak bylo zřejmo, zpravodaj Timmons provedl všechno, co se dalo, a dostal i na telefon Karolinu Von Adler. Vše, co bylo napsáno bylo ale sestaveno tak zručně, že pisatel zůstal za hranicí zákona o urážce tiskem. Byla tu špinavá reklama, se vším podezříváním, narážkami, úskoky. Nikdo si

z toho nevybral, zda-li nějaký taškář maskároval jako Tom Nerad, neboť zdali Tom se neskrýval za masku poctivosti v prohnané kariéře zločinu.

Karolina mu tedy nepřišla na pomoc. Tom zamhouřil oči, v duchu si představil její bledou, chladnou krásu. Jeho úsměv pokulhával, když vrátil Marii její noviny a řekl:

"Ona měla pravdu, my jsme nebyli zasnoubeni. Já jsem vybíral pro ni prsten u Renauda, když jsem byl zatčen. Ten třetí rád byl jenom nádavkem."

Marie Prevost pravila: "Ona si vás přece jen vezme — a pak budete příliš šťasten, než abyste si vzpomněl na dnešní odpoledne." — Ale Tomovi se zdálo, že její úsměv má v sobě trochu ironie. Tedy Tom změnil předmět hovoru: "Proč jste dnes ten náhrdelník nechala v mém pokoji?"

Marie pokrčila rameny. "Chtěla jsem vědět, co budete dělat. Když jsem odešla z hotelu, můj soukromý detektiv — váš přítel Štěpán vás stopoval."

"Máte na svědomí mé zatčení?"

"Můj detektiv viděl, jak vás tajní policisté zatkli. Krádež mého náhrdelníku nebyla hlášena policii. Najala jsem pouze soukromé detektivy, aby vás našli."

"Proč to?"

"Byla jsem rozhodnuta dopadnout toho taškáře, kdybych ho měla hledat léta. A chtěla jsem mít to uspokojení, že jsem jej dopadla sama. Můžete to nazvat ženským vrtochem, chcete-li."

Marie Prevost se poprvé skutečně rozesmála. Vypadala mladší, svěžeji, veseleji, než jak naznačovala její slova. Tom pocítil, že ji teprve opravdu poznává a líbila se mu v té nové podobě. Byl rád, že nebyl zlodějem, který ji její šperk ukradl. Cítil, že tato smělá dívka z prerií Texasu byla neúmornou ve svém rozhodnutí potrestati vinníka.

"Vy jste opravdu úžasná!" podotkl živě.

"Já jsem svéhlavá, umíněná kočička," pravila vesele Marie. "Některého dne vystřím drápky příliš daleko a uvážnu. Tedy vy opravdu máte dvojníka?"

"Sešel jsem se s ním před dvěma léty v Singapore," přikývl Tom. "Naše podoba je úžasná. On si vypůjčil mé jméno a byl pak chycen při švindlu v kartách." Tom ji vypověděl, kterak po dopadení lotra ten mu pohrozil, že při příštím setkání jeden

z nich zemře. "Tyto věci jsou opravdu záhadné — nevím, jak se tu mohl najednou objevit!"

"Což čini celou věc velmi nebezpečnou, když se něco počne dít," řekla Marie Prevost zamyšleně. "Já jsem ho viděla a dosud nejsem si jista, zda-li jste to přece jen nebyl váš sám."

"Když byl v Singapore, neměl mou jizvu na bradě."

"Malá jizva jako vaše se dá snadno napodobit. Muž který ukradl můj náhrdelník, měl podobnou jizvu. Může se vám státi velmi nebezpečným. Muži byli oběšeni pro méně okolností evidenci než jaká byla proti vám!"

Tom zamyšleně přikývl kráčeje s ní po chodbě. "Já si to teprve nyní uvědomuji. Po dnešní zkušenosti věřím, že se může státi cokoliv. Je to jakobych cítil nabitou pistol v týlu, která může každé chvíli spustiti."

"To je docela pravda," podokla Marie. "Bylo by lépe, kdybyste ho co nejdříve dopadli."

V.

Přišli do hlavní dvorany a než se Tom nadál, byl obklopen hromadou novinářů a fotografů. "Tady je hoši! Dívejte se sem, Nerade! Ta, a teď držte!" Magnesiové pumy třaskaly jedna za druhou a Tom i jeho společníci byli několikrát zachyceni do kamer fotografů. I známý Timmons tu byl, zasypán otázkami.

Tom je setřepal jako štvaná zvěř slídící psy. Timmons se mu dostal do cesty a Tom jej štouchl loktem do břicha, až opilý reporter zajekl. Tom i Marie skoro utíkali k východu, reportéři v patách, a lidé se na ně divně dívali. Od chodníku zazněla píšťalka a malý, zavalitý muž, který tam stál, na ně zakývl — a jako zázrakem tu už byla taxovka. Malý mužík otevřel dveře a kývl na ně.

Postřev Marii do dveří, Tom vstoupil hned za ní. Malý mužík si přisedl k řidiči a taxovka vyjela jako bleskem do ulice. Celá zčervenaná a plná smíchu, Marie se tázala: "Jak jste tak šikovně provedl? Kdo je ten váš přítel?"

"Já jsem ho jakživ neviděl," řekl pravdivě Tom. Otevřel okénko za šoférem a řekl mu: "Děkuji za pomoc. My někde opodál vystoupíme."

"To je vaše taxovka," odpověděl vesele malý chlapík, který jim taxi zavolal. Na tenkých rtech měl utkvělý úsměšek, pod očima měl drobné pihy a výraz rtů mu do dával trvale veselé vzezření.

"Moje taxovka?" divil se Tom.

"Pravda, kamarádíčku, já jsem August Schwartz."

To je zajímavé. A kdo pak je August Schwartz?"

"Hej — děláte si ze mne šoufky?"

"Ale, ani mne nenapadne!"

"Tak vy jste nikdy neslyšel o Gustovi Schwartzovi, hm?"

"To je pravda, také že ne!"

"Taky dobře, kamarádíčku. To záleží na vás, jak to chcete. Možná, že taky neznáte ani Sid Siberta, pravda?"

"Abych řekl pravdu, ani jsem o něm neslyšel."

Marie Prevost se nahnula vpřed. "Vy jste čekal na pana Nerada?"

"Jak se jmenuje teď, na tom nám docela nezáleží," rozehrál se malý mužík. "Já jsem zrovna přijel, když mu ti reportéři skočili na krk, haha. Sid Sibert mne sem poslal. Sid se jen podívá na noviny a povídá: 'Jdi a přivez sem toho chlápka.'"

V pohledu Marie se ukázalo překvapení. Tom ji musil svým pohledem varovati. Zeptal se kratěška: "To povídal Sid Sibert?"

August se usmál: "Myslím, že Sid ani nevěděl, že se z toho tak šikovně vykrouťte. Nařídil mi, abych vám dostal za právníka Bertu Kanagu. Rozumíte — Bertu Kanagu, toho nejslavnějšího kriminálního obhájce. Nemohl jsem tomu ani uvěřit."

Gusta Schwartz se potočil poněkud více a změřil si Marii Prevost přímohrdeňnými očima. "Sid ale nepovídal o nějaké ladyse. Jak pak do toho patříte, sestro?"

"Já bych to sama ráda věděla..." začala Marie, ale August si hned přispíšil: "On už to Sid rozhodne sám!"

"Já myslím," začal Tom, "že Sid se do toho nemusí míchat. A teď my chceme vystoupit na tomto rohu. Povězte svému pánovi, aby mne navštívil v hotelu Gifford, že je to velmi důležité!"

"Ale nežertujte, kamarádíčku, Sid mi dal na srdce, abych vás přivezl s sebou."

Tom ale již volal na šoféra, aby zastavil a chystal se s Marií vystoupit. August se ale nějak podivně ušklíbl a jakoby vy-

čarován, v jeho ruce se objevil revolver. "Doufám, že nebudete dělat nějaké cavičky, kamaráde!"

Marie Prevost se opřela do měkkých polstářů auta, při čemž se rozesmála.

"Snad nejsme dokonce obětmi únosu?" Gusta se na ni zahleděl vyčítavě. "Vždyť já vás jenom vezu k Sidovi, holčičko. Abyste mi rozuměli, já vás mám oba rád, ale když Sid řekne: 'Přivez je!' tak musím poslouchat."

Tom se rovněž pohodlně usadil, dívaje se do černého jícnu revolveru. "Well, když poslouchat, tak poslouchat," poznamenal střízlivě. "S bouchačkou není argumentů."

Trampoty dvojníka.

Taxovka se zastavila u úctyhodně vypadající budovy z hnědého kamene, blízko řady automobilů, jež plnily tuto dosud vznešeně vypadající starou residenční čtvrť.

Gusta Schwartz čiperně vyskočil, ale ruku ponechal v kapse, kde ji držel svoji pistol. Vypadal docela nevinně, když zasvěholil: "Jenom mějte oba rozum. Sid je dnes nějak nabručen a nesnese odmluvy."

Dvěře u residence byla otevřena sluhou černě oděným, o hlavu vyšším než Tom. V tváři měl výraz věrného hlídačského psa, a "květákové" ucho vyzrazovalo jeho zápasnické zkušenosti.

"Je Sid doma, Biff?" zeptal se jej Gusta. Hlas, který mu odpověděl, byl hluboký jako basa: "Je ve studovně!" Sluha-obr šel před nimi a aniž by se ohlédl dozadu, Tom věděl, že August dosud má revolver v ruce. Marie cupala vesele po jeho boku, jakoby ji nečekané dobrodružství těšilo.

Tomovi se ale srdce úžilo. Cítil se nově mezi koly drtícího stroje, toto bylo ale něco docela jiného. Tento gangster mluvil jako med, ale smrt měl v rukávu. Tom si přál, kdyby Marie se do toho nebyla zamíchala. Nyní se ale již zdálo pozdě.

Studovna, do které byli zavedeni, měla vysoký strop a byla starožitně vykládaná dřevem. Přístup světla byl skoro úplně zamezen těžkými draperiemi v oknech. — Lampa se zeleným stínidlem vrhala měkké světlo na stůl a koberec. A štíhlý muž, který stál u stolu se zpolapnou sklenicí v ruce, jakoby patřil k tomuto stínovému divadlu. Jeho bledá tvář jakoby se vyhýbala slunci. Řídké vlasy byly zčesány doza-

du za vysokým, lysým čelem. Tenké prsty, svírající sklenici, vypady skoro žensky, navzdor černým cholupkům v zápěstí. Elegančně ustrojen, skoro po švihácky, tento muž dělal dojem moderního poustevníka.

"Boss, tady jsem je přivedl," pravil August Schwartz. "On se z toho vylízl sám. Ta ladyska byla s ním."

Sid Sibert upil ze sklenice, dav pokyn, aby Biff odešel. Vypadaje zdálky dosti mladý, při bližší prohlídce jevil stopy sešlosti. Přeměřiv si ostře přichozi, obrátil se k Tomovi: "Kdo je ta dívka?" Jeho hlas byl přísladlý.

"Moje přítelkyně."

"Vy jste mi ale nic neřekl o přítelkyni vám tak blízké." Tom se zamlčel.

Sid přikročil blíže, otáčeje sklenici v prstech. Jeho oči zrazovaly zdánlivý klid, neboť nervosně tékaly sem a tam. "Vy vypadáte nějak jinak. Je na vás něco podivného."

Rámě Marie Prevost jemně stisklo Tomovu paži. Cítil, jak je napjatou. Zeptal se Sida: "A co je se mnou divného?"

"Ještě mi to nepřišlo na mysl," řekl tento zamyšleně. Vyprázdnil sklenici, nespustiv oči z Toma. August vzal mu sklenici z ruky a postavil ji na stůl.

"U čerta," řekl konečně Sid k Tomovi, "vy ale to umíte." V jeho zraku se jevil obdiv. "Vy jste mne slyšel varovat, jak zatočím s těmi, kdo skřížují mé plány, ale vy jste přece zůstal ve městě a hleděl se obohatit na vlastní pěst. A když vás chytli, dostal jste se ven sám a teď mne ke všemu chcete bluffovat."

"Ale já nebluffuji," řekl Tom.

"To je ještě dobře," odvětil Sid s přimhouřenýma očima. Jeho hlas se nezesílil, ale čísel z něho jed. Přešlo to ale a Sid se opět pouсмál. Tázał se: "A teď, kde je ten smaragdový náramek? Pojišťovna za něj nabízí sedmnáct tisíc dollarů a to není k zahození."

"Já ale nemám žádný náramek," řekl Tom. V očích Sida se opět ukázal zlověstný záblesk. —

II.

Sibert sevřel rty a bylo vidět, že přemáhá výbuch vzteku. "O tom si ještě promluvíme. Pak-li půjde všechno dobře dnes, třeba na to i zapomenu. Ten náhrdelník vyrovnal hodně. Ale když jsem viděl v no-

vinách, že jste šel k Renaudovi jako slepec, kterého také čapli, myslil jsem si, že vás dostanu ven a vypořádáme se. Takové blázný je nebezpečno mít okolo sebe. Pak jsem ale viděl, že jste se z toho dostal sám, tak tomu nerozumím. Co s vámi dělali?"

"Vyslýchali mne," řekl Tom stručně.

"Vzali to z tuha?"

"To bych řekl!"

"Jak jste se dostal ven?"

"Měl jsem alibi od muže zvaného Jack Carleton."

Sid skoro vykřikl: "Co — milionář Carleton?!" Tom nejevil překvapení. "A který jiný?"

Sibert se obrátil k telefonu a zavolal číslo. "Tady je Sid," mluvil rychle. "Danny, já bych chtěl vědět něco o tom chlapíkovi, Neradovi, který byl odpoledne zatčen u Renauda. Někdo pro něho měl alibi. . . Chtěl bych vědět, zda-li Jack Carleton s tím měl co dělat. . . Ano, Danny, zavolej mne zpátky."

Na to Sibert odložil telefon a zůstal sedět s obrácenýma zády, zíraje strnule do koberce.

"Zůstaňte sedět," řekl Tom Marii. Ona se od něho ani nepohnula. Její výraz tváře nevyzrazoval, co se v ní děje. Ale musila být jako u vyjevení při těchto hovorech o muži, který ukradl její náhrdelník a přece to nebyl Tom. A Tom nyní zase vedle ní seděl, hraje komedii, jakoby to vskutku byl on, který tak hanebný čin provedl, hraje si se záhadou, která zaváhala nebezpečím života, ve které se v temných stínech pohyboval jeho dvojník—jeho orientální stín ze Singapore.

Tom již neměl nejmenších pochyb, že oním stínem byl Valentin. A ten podle všeho věděl, že Tom je v Marston City a využíval té okolnosti. Napodobená jizva, nyní také na Valentinově bradě, to zřejmě ukazovala, že tato zlotřilá hra nebyla náhodná.

III.

Tom si vzpomněl na slib pomsty, kterou Valentin pohrozil po zbití, jehož se mu dostalo. Nyní po dvou letech a tisíce mil daleko ji přišel vykonati s prohnáním mistra šachovnice. Tom se jen divil, jak blízko v patách jeho dvojník ze Singapore mu musil jít. Co hrozného provedl v oněch

místech, o čem jiní budou myslet, že to spáchal on — Tom Nerad?

Když si na to vzpomněl, připadlo mu v té chvíli, jakoby byl vskutku dvěma osobami. To bylo pomýšlení vskutku strašlivé. Za touto tvář, která byla oběma totožná, jaké dluhy byly hromaděny oním zlověstným lotrem, které Tom NERAD musí plátit? —

Marie Prevost asi si to také nyní uvědomuje, ale nedá to na sobě znát, myslil Tom, který na ni zakýval, když se k němu obrátila, sledována ostřížím pohledem Augusta Schwartze. Tom se málem neusmál. Ona na něho mrkla tak nepozorovaně, že si toho nikdo nevšiml, ale Tom věděl, že již jeho situaci rozumí. Pomáhala mu hrát tuto komedii a nejevila žádný strach. Revolver, jaký jim byl ukázán v taxovce — zastřená hrozba Siberta — jakoby jí nekazily humor.

Telefon zazvonil. Sibert jej přitáhl k sobě. "Tady je Sid." Tom se na něho upřeně díval, divě se, kdo vlastně Sid je. Mezi tím tento dokončil rozmluvu. "Děkuji, Danny," a pověsil sluchátko. Obrátil se pak s úsměvem k Tomovi: "Jak jste to narafičil s tím náhrdelníkem, že Carleton se vás teď zastává?"

Tom se usmál. Vzpomínka na mrknutí Marie byla ještě v jeho mysli a jaksi otupila ostří nebezpečí v jeho situaci. Tedy řekl Sibertovi s úsměvem: "Na tom nezáleží jak jsem se z toho vyzul. Já to dovedu -- a to by mělo stačit, či ne?"

Sibert kývl, poškralbal se za uchem a pokrčil rameny. "Vy jste jako falešný peníz. Ale pořád je mi něco podivné, co se mý na tom nelíbí. Podivné. . ." Pokrčil rameny znovu, a pak začal docela po obchodnicku: "Tak mi to teď přímo řekněte. Kdo je tato dáma?"

Marie Prevost se uraženě nahnula ku předu. "Co je s tebou?" pustila se do Toma, hrající svojí část komedie. "Což se za mne stydíš, že jsem s tebou ve městě?"

Tom se na ni úšklíbl. "Miláčku, nech mne být, já vím co dělám."

"Jen abys to ale věděl dobře," řekla Marie sarkasticky. Podívala se na Siberta a zase zpět na Toma. "Dostaneš se ještě jednou na Sing Sing. Já myslím, že jednou konečně přijmeš mou radu."

"Tedy tak se to má?" zvolal Sibert. "Dobře, že to vím, já se s nimi vyrovnám."

Počkej venku, Schwartz." August jen kývl. "All right, boss." Odešel z pokoje ve spěchu, jakoby rozkaz Siberta byl nejvyšší vůlí na světě.

IV.

Sibert odstoupil za stůl a vytáhl ze zásuvky revolver. Jeho oči byly tvrdé a mluvil, jakoby je neznal.

"Vy jste slyšel, že tady všechno jde s politikou, tak jste přišel ke mně a nabídl mi půl výdělků, pak-li vám obstarám ochranu a otevřené pole několik týdnů. Provedl jste pár džabů a dal mi co mi patřilo. A když jste kradl ten náhrdelník, přišel vám na mysl ten jiný džab u Carletona, který by se dal provést, kdyby to bylo za větrem. Já jsem vám řekl, že by se to dalo zařídit — a zařídil jsem to na dnešek. Vy jste mne pak ale ošulil s tím náramkem od Shemanskyho a vzal jste roha!"

"Vy mluvíte, jakobyste tomu věřil," pravil Tom chladně. Sibert jen kývl. "Já už jsem byl párkrát napálen. Mohu to zrovna čenichat. Je marné se o tom hádat. Vy jste asi dostal strach z toho druhého džabu u Carletona a chtěl jste vzít roha s tím, co se dalo. A oni vás u Renauda chytili." Sibert při tom zálibně zatočil svým revolverem. "Tak teď" jste zase zpátky — a dosud obchodujeme."

"Opravdu?" zeptal se Tom, jsa sám zvědav, co přijde teď.

"Zjištění, že Carleton chová svou sbírku drahokamů za milion a půl dolarů ve skryté pokladně ve svém domě, místo v bankách, ukázalo, že máte dobrou hlavu," řekl Sibert přes stůl. "A váš nápad, jak se dostat do pokladny a sebrat ty nejlepší kusy, je znamenitý. Tedy dnes večer je všechno pro vás připraveno. Můžete ukrást při nejmenším za půl milionu nejkrásnějších drahokamů. To jsou hezké peníze. Pak-li to dokážete, zapomeneme tu vaši faleš — a můžete odjet z města a být zabezpečen na celý život."

"A co se ode mne očekává?" zeptal se udiveně Tom.

Sibert se dal do vyprávění, kterak zámožný Jack Carleton, který má ambice stát se mayorem a později snad i guvernerem, sezval asi třista obchodníků a osob, které něco znamenají i s jich manželkami do své residence na zábavu, takže tam bude

tolik cizinců, že policie nebude moci mítí všude oči. To bude pozadím, ve kterém se ona loupež dá nejbezpečněji provést."

"Vy tam budete taky?" tázal se Tom.

"Ne," pravil Sid. "Já tam nebudu. Budu na návštěvě nemocného přítele v nemocnici Samaritán."

"A pak-li se mi dnes večer do toho nechce?"

Sibert na chvíli položil ruku na svůj automatik a zamyšleně si s ním hrál, zatím co odpovídal: "Ale ono se vám bude chtít. Schwartz půjde s vámi. Také tam budou dva jiní muži pro případ, že byste je potřeboval — anebo kdybyste nám zase chtěl upláchnout. A konečně — necháme si tu vaši kamarádku, abyste nám neutekl!"

"Opakujte to!" zvolal rozčileně Tom.

"Ona bude odtud odvedena na skryté místo," pravil Sibert, klepaje prsty na stůl a pohlížeje zkoumavě na Marii. "A pak-li neprovedete tento džab, nebo budete chtít nás zase přechytřit, pak to dostanete oba — kuli do hlavy, nebo hůře!"

"Teď tomu rozumím!" pravil Tom.

"Taky je na čase," řekl Sibert chladně. "Vy jste to vymyslel — tak teď koukejte, ať to provedete. Víte co dělat. Já jsem přihlédl k tomu, aby scéna byla připravena. Bud' potáhnete s námi — nebo kule do hlavy. Je vám to jasné?"

"Velice jasné," řekl Tom a když se zahleděl na Marii Prevost, seznal, že je znepokojena.

Tělo v knihovně.

Carletonův statek byl jako malý hrad obklopen zahradou a vysokou železnou ohradou. U těžké mřížové brány byl malý kamenný domek a jeden tušil, že je tam hlídač, dbající, aby cizinci se nevloudili dovnitř.

Dnes ale brána byla do široka otevřena a hlídač se dobrodušně procházel okolo, sleduje, kterak kára za károu nebo řada taxovek vjížděly nerušeně dovnitř.

"Kamarádíčku," řekl August Schwartz k Tomovi, "můžete si přát něco lepšího?"

Mezi štíhlými stromy nad zeleným trávníkem táhly se dlouhé řady pestrých lampiónů. Za jich barevnými světly zářil všemi okny jasně osvětlenými Cartonův zámeček, přijímající dnes sta hostí. V zahradním pavilonu, pestře vyzdobeném a ověše-

ném lucernami, vyhrával veliký orchestr.— Tanečníci byli již na podlaze.

"Politika je veliký obchod," chechtal se August. "Trochu moc veliký pro boháče jako je Carleton, aby si s ním zahrával. Oni budou myslet, že je nějaký druhý Napoleon a rozeberou mu jeho milionky než se naděje. Podívejte se, jak mu šlapou jeho trávnik a už spekulují, jak ho pumpnout. To jsou hotoví supi, kamaráde — zrovna jako vy a já a Sid. Jenom, že my jsme mazanější a většina těch t'ulpasů jsou hloupí jako boty."

Schwartz se děl na straně sedadla vedle Toma, máje v kapse ruku. Než se vydali na cestu, ukázal Tomovi, že tam má revolver. "To je jen pro případ," vysvětloval lišácky, "kdybych ho musil potřebovat. Sid to nařídil a já musím poslouchat, kamaráde!"

Rozloučení Toma s Marií Prevost bylo jen krátké. Usmívala se v domě Siberta a dávala mu signály jediné očima: "Dej si dobrý pozor — neproved' nic ukvapeného — mně se nic nestane!" Počínala si opravdu hrdinně. Oba se usmívali při rozchodu, třebaže tušili, že jim opravdu běží o krk.

Po dobu jich pobytu u Siberta, telefony zvonily a návštěvníci všeho druhu se troušili jeden za druhým. Nebylo pochyb, že Sibert prováděl zločiny ve velkém, a že pro dnešní večer učinil zvláště důkladné přípravy. Půl milionu dolarů ovšem nebylo k zahození. Tomovi bylo jen hrozné líto, že Marie Prevost, kterou nyní počal mít opravdu rád, se k vůli němu zapletla do situace, která ji mohla stát i život.

Když vstoupil se Schwartzem do taxovky, Tom měl na mysli celý tucet různých plánů — a všechny je zavrhl, jeden za druhým. Každým byl život Marie nějak ohrožen. Měl před sebou chladná fakta Sibertova d'ábelského plánu.

Carletonova hromada klenotů, nashromážděná se zálibou rozmarného milionáře, byla kdesi v tomto paláci, skryta v tajné pokladně. Valentin vynášel, kde pokladna je a také vymyslel plán na její vyloupení, který sdělil Sibertovi. Tom sám, ač jej Sid pokládal za Valentina, neměl potuchy, kde se pokladna nalézá. Jelikož Sibert jej stále nějak podezíral, Tom jej nechtěl pokoušet zvěděním více podrobností. Jeho gangsteři měli nařizeno dávat na Toma dobrý pozor — a chudák Marie, uvězněná

nyní v nějakém skrytém doupěti, byla skutečnou obětí této podivné záměny dvou podobností.

"Kamarádíčku," zašveholil zase August vesele, "snad mi tu nedřímáte? Běžte mezi ně a dělejte, jako byste měl plné kapsy voličů — ale nemyslete, že mne ošidíte."

Dlouhé řady automobilů byly parkovány na trávě u brány, a když oba vystoupili z taxovky, dva muži opustili jiný automobil a šli za nimi. "Tamhle je Carleton na terase," řekl August. "Běžte a promluve s ním."

II.

Tom nemluvil, když zvolna stoupali po schodech terasy. Ta byla skvěle ozářena, takže činil dojem jeviště, ovládající zahradní scénu. Skupina osob sedících na terase byla střediskem pozornosti přijíždějících hostů i ostatních účastníků, kteří se dole tísnili pod guirlandami pestrých lampiónů.

Jack Carleton byl vysokým, ramenatým mužem s kudrnatou hlavou, který potřásl pravice s každým z příchozích. Jeho pomocníci v pozadí tvořili jinou vítací skupinu pro nové přichozí. Ruce se potřepávaly srdečně, pleskalo se kamarádsky po zádech, zrovna jako v žoviálním sjezdu politikářů.

"Támhle je mayor — a tuhle senátor Thompson," radostně ukazoval August Tomovi, pyšný na své známosti a vyjmenoval hned celou řadu jiných politikářů, bankéřů a vzácných návštěvníků. Ušklíbl se. — "Ladysky sem přišly sice jen pro zábavu, ale mládenci budou jen samá politika. Půjdem podat Carletonovi ruku?"

"Ne hned," řekl Tom. "A což kdybyste se ztratil — jdete mi už na nervy!"

"To je špatný čas mít nervy," zachechtal se Gusta. Trochu se zamyslel, pak se zase ušklíbl. "Tak tedy O. K. Sid řekl, abych vám to nechal, jak si to zařídíte. Já abych vám to nechal, budu vám zrovna za patama. A neztrácejte moc času, chceme odtud vymáznout co nejdříve."

Nové automobily se sjížděly, zástup na trávniku vzrůstal, a nejméně tři tucty tanečníků byly na podlaze. Tom si uvědomil, že má zaťaté pěsti a na čele mu vyvstává pot. Skoro se chvěl a věděl, že je to pomýšlení na Marii Prevost, které jej činí tak nervosním. Kdyby jen byla v bezpečí, nedbal by na ostatní.

Tom se pojednou zarazil. Ze skupiny ozval se mu dobře povědomý hlas, takže sebou prudce trhl, neboť Karolina Von Adler byla nejposlednější osobou, s kterou očekával dnes se sejít.

"Doufám, Tome, že jste všechno vysvětlil uspokojivě?" řekla mu chladným hlasem. Byla oděna v modrém, přiléhavém šatu, elegantním jako všechno, co Karolina nosila. Toto byla neformální zábava a většina mužů a žen v davu byla dle toho oděna. Karolina se ale lišila ode všech, a její delikátní účes a záře vlasů vždy bouřily Tomovo srdce. Nyní se v něm ale ozval odpor.

"Já jsem se vůbec nepokoušel o nějaké vysvětlování," řekl chladně. "Myslím, že vás dnešní odpolední noviny správně citovaly, totiž, že nejme zasnoubeni?"

"Nu, a čertíte se proto, co noviny napsaly?" pokrčila Karolina rameny.

"Když jste slyšela, že jsem v nesnázi," pokračoval Tom, "mohla jste udělat trochu více, než si umýt ruce, že se mnou nemáte co dělat. Nenapadlo vám, že bych mohl potřebovat pomoci?"

"O tom se s vámi, Tome, nebudu hádat. Asi vám ani nenapadlo, jak by to mohlo ublížit mé rodině, kdyby se zapletla do nějakého skandálu. Reportér pravil, že jste byl zatknut pro krádež šperků. A konečně my o vás tolik nevíme. Já řekla jen pravdu, my jsme nebyli formálně zasnoubeni. Tedy, co jsem mohla jiného říci?"

Tomovi bylo nyní skoro do smíchu. — "Také jsem vlastně neměl více očekávat."

"Ted' se mi ale nesmějte," řekla Karolina podrážděně. "Proč jste mi netelefonoval o ujednání pro večer? Byl jste mi to dlužen."

"Nedostal jsem se k telefonu," pravil pravdivě Tom.

"Ale do novin jste se mohl dostat i s tou Prevostovou holkou, a asi jste s ní byl až do nynějška, když je takovou přítelkyní Carletonových."

"Neřekla jste sama, že Carletonovi nepatří k honoraci?" Tom ji připamatoval.

III.

Karolina řekla škrobeně: "Tomu také dosud je tak. Tahle luza tady je tak asi, co byste čekal. Ale můj otec se rozhodl se jít podívat, co se děje. Můj večer byl

ostatně zkažen, tak jsem šla s ním. Doufám, že jste se mému otci omluvil a všechno vysvětlil k jeho uspokojení."

"Bojím se, že se mi dnes nechce do žádných omluv," řekl Tom vesele. "Nemyslím, že je vůbec něco k vysvětlování — pak jsem vašeho otce již dny neviděl."

"Opravdu Tome — a jaký jste to vlastně muž?" vybuchla Karolina. "Viděli jsme vás na druhé straně pavilonu a otec pravil, že chce s vámi mluvit, než budete mluvit se mnou. Já jsem se dívala, jak jste se sešli," dodala dívka zlostně, "a pak jste oba odešli pospolu. Vy jste skutečně..."

Ale Tom ji zarazil: "Co pravíte? Povídáte, že jste viděla, jak jsem před chvílí odešel s vaším otcem?"

"To se rozumí, že ano!"

Tom se hořce usmál, ale současně měl pocit uvnitř zajásat triumfálně, že řešení palčivé záhady je už v dohledu. Za to pohled Karoliny byl rozzlobený. "Vy jste nemožný... vy lžete, vy..."

"Nemožný," opakoval Tom, dosud ve výbuchu zuřivého smíchu. "Jak dlouho povídáte, že to je?"

"Já o tom ani nebudu mluvit," Karolina zlobně odvrátila. Tom ji ale chytil za rameno. "Jak je tomu dlouho?" ptal se jí opět naléhavě.

"Vý — jak se opovažujete takto se chovat ve veřejnosti? Hned pusťte moji ruku," skoro zasyčela pyšná dívka. Ale Tom se nedal.

"Nedělejte dětské scény," zahřímal. "Nemáme na ně teď čas. Jak je to dlouho, co jste mne viděla odejít s vaším otcem?"

"To nejlépe víte sám!"

"To už je dost! Tedy kam jsme vlastně šli?!" Tom hřímal znovu, dosud ji drže za rameno. Karolina se podívala na jeho zsilnou tvář a řekla slabě: "Tam tudy — ve směru do pozadí domu."

"A od té doby jste svého otce nespátrala?"

"Nikoliv!"

"Kdo je," tázal se Tom prudce, "muž jménem Sid Sibert?"

"Och — och!" řekla Karolina nejistě. "Sid Sibert je právník. A má cosi s politikou. Patří k okresnímu klubu a hodně prohrává v kartách, jak jsem slyšela. Mohl by vycházet častěji než chodí. Je svobodný, slušně vypadá, má majetek, a je hodně dš-

ležitým v politice. Myslím, že můj otec jej zná. Proč se ptáte? Sešel jste se s ním?"

"Sešel," povzdechl Tom. "Nyní poslyšte! Učiňte přesně, co vám povídám: Jděte k Jacku Carletonovi a řekněte mu —" Tom se přerušil. "Ne, neříkejte mu nic. Ale já jsem se s vaším otcem neviděl. Já jsem zrovna přijel. Vy jste viděla někoho, kdo vypadá zrovna jako já. Rozumíte, co povídám? Zrovna jako já, ale nejsem to já!"

Karolina němě kývla, dívajíc se mu do tváře, nyní náhle vážné po výbuchu hněvného smíchu. "Ted' ale bude musit jít," pravil Tom. "Zatím sbohem, Karolino!"

"Sbohem," řekla Karolina nejistě. Stála dosud jako sloup, když ji Tom opustil a její prsty ohmatávaly paži, kde ji Tomova ruka sevřela prudčeji, než si sám uvědomil. Když zmizel za pavilonem, Karolině se zatajil dech a obrátila se směrem k terase — a mladý muž v nenápadném modrém obleku se k ní přidrůžil, hovoře vesele.

IV.

Za řetězy barevných lampiónů a skvěle osvětlenou terasou táhal se do pozadí stále větší temnota, do které odešel John Von Adler v průvodu muže, který vypadal jako Tom Nerad. Tam byl temný a tichý stín velké garáže, v které jediná žárovka matně vrhala trochu světla na vyleštěné automobily. Nahoře za zavřenými okny vyhrávalo radio, a nyní se ozvaly tiché kroky za zády Toma.

"To vám musím přiznat, kamarádíčku, vy je umíte dobře vybírat. Co pak to bylo za páperku? Kdo pak je ta fešačka?" — August Schultz stál v polostínu, drže ruku dosud v kapse.

"Já jsem vám řekl, abyste mne nechal na pokoji!"

"Ale vždyť to je jen jak se na to díváte," chlácholil August. Náhle sebou trhnul. "Co pak je to?" Zasténání, které se ozvalo z pozadí garáže vzrušilo oba dva.

Co to tam máte?" požadoval Schwartz v podezření. Postoupil o krok dále, pátraje v temnotě. A v tom samém okamžiku jej tál okrajem své napřimené dlaně přímo do týla. Udeřte muže takovým způsobem, jako Japonci jiu-jitsu, a může děkovati jen štěstí, pak-li nebyl zlomen krk.

Prohlédnuv padlého muže, že dosud dýchá a srdce mu bije, Tom vyndal z kapsy

Schwartz revolver a malé elektrické světélko. Nyní opět zaslechl předešlý sten a prohlédnuv temný kout, shledal, že pochází od Johna Von Adlera. Drobný, přesný muž, nosící okuláry s jistou vznešeností, Von Adler byl podroben surovému útoku. Odlesk světla padal na jeho brýle, ležící na trávě. V ústech měl nacpaný velký šátek, který byl přitážen kusem pevné šňůry, zarezávající se mu do tváře. Podobným způsobem mu byly svázaný ruce v zápěstí a spoutané nohy byly vzaďu přitáženy k nim, takže Von Adler leže na boku úplně bezmocný, schopen jen vydávati hekavé steny a poněkud sebou zmitati.

Zasípěl na Toma, kdy tento odstranil roubík, který měl nacpaný v ústech. "Za tohle půjdete do vězení."

"Na této slavnosti je dnes muž, který se vydává za mne, pane Von Adlere," pravil klidně Tom. "Karolina mi zrovna řekla, že vás viděla jít spolu za tento pavilon."

"To je bídná lež!" Rozvažte mne!"

"Budete mít rozum a pomůžete mi?"

Místo odpovědi Von Adler zaječel pokřik o pomoc, ale Tom mu zacpal ústa rukou.

"Jenom zas otevřte ústa," pravil Tom, zvedaje se země odhozený roubík.

V.

Na terase se otevřela široká skleněná dvéře a hosté jimi proudili ven i dovnitř. Jediný sluha u nich stojící podíval se pátravě na Toma, jakoby si na něco chtěl vzpomenouti. Uvnitř se nacházel pokoj vyzdobený tropickými květy, plný lidí a veselého hovoru. Tom se usmál sám sobě, jak by asi tito bezstarostní hosté se tvářili, kdyby věděli, co se odehrává za scénou.

Von Adler i Schwartz zůstali v bezpečí za garáží. August byl pevně svázan drátem, který Tom našel v garáží.

Ze slunného pokoje vedl průchod do hlavního přijímacího pokoje, nádherně dekorovaného, z něhož vedlo schodiště na druhé patro. U hlavních dveří stál sluha v livreji, který se na Toma zahleděl tak překvapeně, že ten si toho povšiml. "Něco není v pořádku?" dotázal se jej.

"Ach — pardon, prosím," vyjekl sluha. "Myslíl jsem, že jste byl oblečen do žaketového kabátu, když jste šel do knihovny čekat na pana Carletona."

"Tedy já jsem vstoupil do knihovny, pravda?"

"Ano, pane, já jsem si obzvláště všiml té jizvy."

"Jste si jist, že já jsem byl tím mužem?"

"Eh — ta samá tvář, ano, pane! Ale pan Carleton a onen pán dosud nevyšli ven."

"Prosím, ukažte mi, jak se jde do té knihovny."

Sluha byl na chvíli v rozpacích, konečně ale povolil. "Tedy dobře, pane, pojd'te touto cestou."

Pod schodištěm velké dvěře vedly do síně, a sluha vtiskl na levé straně malý elektrický knoflík. Nad ním byla ve dřevě zasazena malá žárovka. Tom se tázal: "Kolik dveří mimo tyto vede do knihovny?"

"Jenom tyto," odpověděl sluha. Při tom se snažil činit dvě věci najednou: Dávati pozor na onu žárovku i na Toma. Tom měl ruku v kapse a se zálibou ohmatával pistol, kterou uzmul Schwartzovi. Tedy konečně, když má dopadnouti svého dvojníka z orientu, bude na to dobře vyzbrojen. Neboť to nebyl nikdo jiný, než Valentin u Carletona dnes večer. Valentin v tomto domu, používaje Tomova jména. Valentin v této světnici s Carletonem, která nemá jiného východu."

S těmito myšlenkami se také vybavila vzpomínka na výstrahu Angličana Carstairse: "On vás zastřelí, až se sejdete podruhé." A Valentin zde byl. Hlas sluhy jej přerušil: "Je mi velmi podivné —"

"Co je podivného?" tázal se Tom.

"Pan Carleton mi neodpovídá!" Sluha vysvětloval Tomovi, kterak, je-li jeho pán v knihovně, naznačuje mu pomoci oné červené žárovky svá přání. "Ale on teď neodpovídá."

"Tedy vstupme," pravil Tom. A nedbaje na protesty sluhy, otevřel dvěře, které povolily. Za nimi byly jiné, také otevřené dvěře. Sál plný knih za nimi byl jasně ozařen globem na stropě. A na šedém koberci byla kaluž čerstvé, lesknoucí se krve.

"Můj bože, pane — není to —"

"Ano, to je krev," odpověděl Tom sluhoovi. "Ale teď potichu."

Jeho dvojník.

Taková věc musila otrástit každým. Po předchozím vzrušení najítí prázdný pokoj

a v něm všechny stopy vraždy — to bylo příliš mnoho pro každého. Ticho v knihovně bylo hrobové a hrozivé. Sluha zavřel dvěře za sebou a nyní byli obklopeni mlčením.

Nikde žádná okna, ani jiné dvěře, ani světlíku. Muži sem vstoupili a s nimi vešla smrt — ale s ní všechno zmizelo, vyjma této příšerné rudé skvrny na koberci.

"Bu—bude lepší za—zavolat policii," jekal zuby sluha. Jeho tvář byla zsinálá a držel se dveří, aby neupadl.

"Počkejte!" zvolal Tom. "Jak víte, že nikdo z pokoje nevyšel?"

"Já jsem viděl pana Carletona a jeho bratra projíti síní a žádný z nich se nevrátil."

"Před tím jste se ale nezmínil o nějakém bratrovi," divil se Tom.

"Ano, já jsem zapomněl. Je to starší bratr pana Carletona, který je tu několik dní návštěvou."

Tom byl rozladěn. "Myslí jsem, že jste si jist, že nikdo odtud nevyšel. Tucet mužů sem mohlo přijít a zase se vrátit."

"Ano, pane, ale pan Carleton odtud nevyšel. On vždy používá hlavní dvorany."

Krvácející muž neopustil místnost — usoudil Tom sám. Když jeden ztratí tolik krve, zůstane kde je, leda že jej odnesou. Ale odnesl by vrah tělo z místnosti, která v celém domě byla nejosamělejší? Zamračil se a zeptal se sluhy, zda-li je jist, že není jiného východu z knihovny. Ten zavrtěl hlavou, že o něm nikdy neslyšel.

"Víte, kde Carleton chová svou sbírku drahokamů?"

"To opravdu nevím, pane!"

"To je, když se jeden ptá domácích lidí", zahučel Tom. Prohlédl si pečlivě krvavou kaluž, hledal jiné skvrny, a pak pravil: "To tělo ale nemohlo zmizet do vzduchu!"

Odpovědí byl zděšený výkřik sluhy, takže Tom na něho bleskurychle pohlédl — a vyjevený, zděšený pohled varující svým výrazem hrůzy. Sluha hledal za sebou kliku od dveří.

"Pozor — za vámi, pane...!"

Ze zadu zazněl výstřel a sluha klopýtl u dveří a chytil se za prsa, zatím co Tom se rychle sehnul a sáhl do kapsy pro svůj revolver. Než se ale otočil, druhý výstřel zazněl a prudká rána do ramene srazila Toma proti stolu. Jeho levé rameno a strana krku byly náhle ochromeny. Pokoj se

SVĚTOVÁ VÝSTAVA V NEW YORKU.

Tento obrázek ukazuje model budov, jimiž bude vláda Spojených Států zastoupena na světové výstavě v New Yorku. V této skupině je devět budov a kongres na jejich stavbu a zařízení povolil dva miliony dolarů.

zatočil a Tom měl náhle hrozný pocit, že je úplně bezmocným ve chvíli, kdy neznámý se chystal ku druhému, snad smrtícímu výstřelu.

"Nehýbej se, Nerade!"

Sláb a bezmocný, opíraje se o stůl, Tom se poohlédl přes rameno. Byl to ovšem Valentin, nemohl to být nikdo jiný. Stál tam zrovna jako on, štíhlý, s dlouhou bradou a světlým vlasem, jimiž se mu tak přesně podobal před dvěma roky v Singapore. Ba i jeho vlastní jízva tam byla — malý půl-měsíc na bradě. Oba mohli být dvojčaty. Sta svědků s dobrým zrakem to mohlo odpřísáhnouti.

Jediný rozdíl byl v jejich obleku. Dnes večer Tom měl na sobě modrý, dvouřadový sakový odpolední úbor. Valentin byl elegantní v salonním žaketu. Pod paží měl napěchované kožené pouzdro, v pravici měl krátký automatik, z něhož se ještě kouřilo. A jeho hlas zněl jako hadí.

"Nemohlo to ani lepší být!" zvolal Valentin. "Já jsem ti, Nerade, řekl, že budu na tebe přichystán, až se sejdem podruhé — ale takové štěstí jsem jistě nečekal."

Tomovi dosud hučelo v uších od výstřelů v zavřeném pokoji. Dým ze střelného prachu byl dusivý. Otupělost v rameně počala mizeti a Tom cítil pramének krve, stékající mu po paži.

II.

Nedaleko dveří ležel na zemi sluha, drže si ruku na srdci, kam byl trefen. Krev mu prudce proudila mezi prsty.

"Vy jste ho zabil!" pravil Tom a tento prostý výrok plně ujasnil jeho omámenou mysl. Valentin jej ale varoval: "Ani hnout! A ruce pryč od kapes!" Na to padouch přistoupil ke dveřím stolu za Tomem. Hodil pouzdro na stůl, kde temně bouchlo a čile vylovil revolver z Tomovy kapsy.

"Ted'," řekl Valentin ostře, "co tady děláš? V novinách psali, že jsi ve vězení."

"Nemusíte mi dloubat do zad tou pistolí," pravil Tom. "Přišel jsem sem, abych vás našel. Příliš mnoho lidí si mne pletlo s vámi."

"To je legrace, no ne?"

"Asi ne. Dnes odpoledne mi dali třetí degree na policii. A potom mne sebral malý mužík jménem Schwartz a odvedl

mne k Sibertovi pod domněnkou, že jste to vy!"

Překvapen, Valentin zvolal: "Sibert? A co ho tlačilo na mozku, toho lumpa?"

"Smaragdový náramek a půl milionu dollarů z Carletonovy sbírky. Já je mám dnes přinést. Sibert poslal Schwartz, aby na mne dával pozor."

"Kde je nyní Schwartz?" požadoval Valentin rychle. "Nechal jsem ho za garáží svázaného," odpověděl Tom. "Tlak revolveru na jeho zádech se zmínil."

"Kdo na tě čeká venku?"

Tom váhal. Dosud mluvil, aby získal čas, než mu přijde nějaká spásná myšlenka. Ale muž, u jehož páteře byl držen revolver, nemohl svést mnoho hrdinství, a zranění ramene jeho postavení ještě více zhoršilo. Louž krve na zemi a pohled na mrtvolu sluhy byly dostatečnými výstrahami proti nějakému náhlému pohybu. — Tedy řekl pravdivě:

"Na chodbě není nikdo. Našel jsem Von Adlera a věděl jsem, že jste nablízku. Tedy jsem vás stopoval sem. Kde je Carleton a jeho bratr?"

"Tam dole!"

"Kde dole?"

"Což ti Sibert nic nevysvětlil?"

Tom odpověděl suše: "Měl za to, že všechno vím. Nechal jsem ho tedy v domněnce, že jsem tím pravým jeho mužem."

Valentin se dal do smíchu. "Je to o pravdu legrace. Lepší než jsem si to mohl vymyslet." A hned se zeptal hrozebně: — "Udal jste to policii?"

Ještě jednou pravda se zdála nejlepší. "Já jsem sem přišel hlídat Sibertovými pochopy. A dosud jsem nezavolał policii, protože Sibert drží v zajetí mladou dámu, která byla zrovna se mnou, když Schwartz mne zajal. Asi znáte Gustu, ne?"

"Ano," kývl Valentin. "On je Sibertův stín. Když se mu vezme pistol, je jako beránek." Padouch se na chvíli zamlčel. Tom cítil, že krev mu stekla až k loktu. V rameni současně začal cítit palčivou bolest.

"Já jsem ti šel v patách už ze Singapore," chechtal se Valentin. "Mohl jsem tě zabít asi desetkrát bez všech potíží, ale bylo to výhodnější užívat tvého jména. — Když peníze došly, tvé jméno bylo vždy dobré pro půjčku. Několik tvých přátel mi změnilo čerky nebo mi dali doporučení."

"Toho jsem se obával již od chvíle, kdy jsem seznal, že jste v Marston City," řekl Tom.

"O to se už nemusíš starat, Nerade. Mám všechno, co jsem potřeboval. Carletonova sbírka byla lepší, než jsem se nadál, zvláště dýmáky, smaragdové a perle. Nyní dělej, co ti nakáží, pak-li ti je život milý. A neobracej se. Vyměníme si šaty a košile. Měly by nám dobře přiléhat. Všecko se shoduje."

III.

Tom počal proklínati, ale Valentin na něho namířil. Jedna věc Toma přesvědčila, jak je Valentin prohnáným. Padouch svlékl svůj žaket a košili dohromady, a podržel je před automatikem a vypálil kuli skrze levé rameno. Kulka prolétla látkou a vrazila do těla mrtvého sluhu u dveří.

"Ted' se to bude shodovati s dírou v tvém rameně," řekl Valentin chladně. — "Tento pokoj je zvukovzdorný, tedy nečekej, že ti někdo přijde na pomoc."

Šaty, které Valentin svlékl, přiléhaly Tomovi dokonale. Krvácející rameno zvlhčilo novou látku a přeměna byla úplná.

"Uvnitř této skříně," pravil Valentin, je malá samočinná zdviž, která tě snese aspoň sto stop dolů, Carleton dal tuto šachtu vytesati ze skály. Dole je jeho sbírka klenotů v ocelové pokladně. Vyslechl jsem jednoho dne, jak o ní Carleton povídal svému příteli. Tedy všechno, co jsem potřeboval bylo, dostat ho do knihovny a dát mu revolver k žádům a donutit jej, aby mi ji otevřel. A když jeho bratr se na mne vrhl, tedy to dostal do pravého místa."

Tom se zachvěl. "Zabil jste také Carletona?"

"Ne," zasmál se drsně Valentin. "To jsem nechal pro tebe, Nerade. Carleton tě může zjistiti jako muže, který zavraždil jeho bratra a sebral nejlepší kousky z jeho sbírky. Až přijde za chvíli ku vědomí, bude hotov dát se do tebe!"

Valentin se dal do řehotu: Z toho důvodu budu vždy věřit ve štěstěnu. Až Carleton přijde nahoru, najde tě zde na zemi s kulí v rameni a s ránou v týle hlavy, kde jsi padl na stůl a omráčil se. Onen muž u dveří bude ležet na místě, kde jsi ho zastřelil, když tě dopadl. Pistol, kterou jsem ti prostřelil rameno, bude ležet u jeho

rukou, kam upadla, když tě zasáhl. V tvé kapse bude několik Carletonových šperků — a ostatní budou u tvého spojence, který zřejmě byl s tebou.

"Žádný právník na světě nebude s to očistiti tě od dvojnásobné vraždy a loupeže. I člověk jako Tom Nerad může se dostat do pokušení možností zmocniti se za několik set tisíc dolarů snadno prodatelných šperků. Já budu sledovati podrobnosti v novinách. A to bude moje msta za Singapore."

V té chvíli Tom vskutku litoval, že Valentin tehdy nemohl usmrtiti. V této chvíli všechna nenávisť proti tomuto padouchovi v něm vzplála — a také v téže chvíli Valentin jej udeřil ze zadu do hlavy. V mozku Tomově se náhle třesklo a nic jiného nemohlo na okamžik zahladiti bezvědomím tyto kruté vzpomínky.

IV.

Probuzení k vědomí bylo pro Toma návratem k děsné můře pekla. Světlo se stropu pátilo jej do očí. V hlavě cítil hroznou bolest. Rameno jej pálilo jako žhavé železo a do uší mu zněl dutý, bolestí rozvášnělý hlas, když mocná ruka jej táhla vzhůru s podlahy.

"Bohudiky, žes na živu, padouchu, buďž proklat! I když starý Jardin musil zemřít, když tě chtěl zastaviti. Postav se, vrahu! A dej mi příležitost, abych tě zabil!"

Valentin nastražil tento výjev. Valentin by se mu dábelsky zachechtal.

Veliký, ramenatý, kudrnatý Carleton byl bez sebe šílenou bolestí. Bolest vepsala rysy netvora do jeho přívětivé tváře. Oči mu jiskřily, jeho hlas byl těžký a hrubý. "Zavraždil jsi ho, ty bídný pse! Ubohý starý David, jeden z nejlepších bratrů, kteří kdy žili. Já tě rozervu na kusy, než se ti dostane příležitost jít před sentimentální porotu!"

Děsné trhnutí zakymácelo ochabujícím Tomem. Rána mohutnou pěstí Carletona vrhla jej zpět proti stolu. Automatická pistol, kterou Carleton držel, chvěla se mu v rukou.

"Zadržte!" vydechl Tom, snaže se vymnouti mlhu, která mu oslepovala oči. V stichlé knihovně bylo jako v hrobě. Na koberci plno krve — mrtvola u dveří, mající revolver v rukou, zrovna jak to Valentin popsal. A Tomova ruka se otřela o cosi

tvrdého v kapse — několik klenotů, které mu tam Valentin podstrčil, tak jak to slíbil ve svém pekelném plánu.

Žádná hrůzná můra se nemohla vyrovnati této situaci. Z můry sna je probuzení, ale beznaděje, která zela na Toma z této dvojnické tváře, již měl společnou s největším padouchem na světě, byla jako strašná, bezdná propast. Jen dvě stopy od jeho hlavy hrozila smrt z rukou běsnícího Jacka Carletona. Jedině chladná rozvaha jej mohla spasiti.

“Zadržte!” vydechl Tom těžce. “Toto není správná cesta. Vyslechněte mne!”

Carleton začal mu klnouti v návalu běsivého zuření. Proklínal jej s ónou nízkostí výrazů, jaké užívá jen člověk v největším návalu zběsilosti, který nebyl vždy bohatý a zdravý.

“Vyslechnout tebe, bídáku?” soptil Carleton. “Vraha mého dobrého bratra? Když jsi mne udeřil do hlavy a zavraždil dobrého sluhu, který tě zastavil? Jardin tě poranil, jak vidím, dobře, že tě nezabil! Dobře, že jsem byl příliš omámený, než abych zavolał policii tam ze zdola. Ted’ tě mám ve svých spárech, sám, kde ti mohu dát co ti patří!”

Carleton odhodil pistol do kouta. Vycenil zuby jako dravé zvíře, jež se pomínulo. Nebyl to již muž, který se připravoval na úřad guvernera velkého státu. Ani elegantní muž bohatec. Před léty, s tímto výrazem zběsilce v tváři, Carleton si musil probíjet svou cestu silou svalů v drsných olejních táborech západu v boji s lidskými šelmami. A Tom Nerad, který sám vyrostl v drsných dolech hor, pouští džunglí a hornických kampech, věděl, co takový zápas znamená, a byl naň připraven. Místo boje ale zavolał:

“Vyslechněte mne, vy ztřeštěný blázne, dříve než vám vtluču rozum do hlavy. — Chcete, aby Marie Prevost přišla o život?”

“Co jste to řekl?”

“Marie Prevost! Ona je v nebezpečí a vy to děláte pro ni horší. Chcete, aby ji usmrtili?”

Nic jiného nemohlo tak mohutně působiti na Jacka Carletona jako tato slova. Prudce sebou škubl. “Kde je Marie? Co se jí stalo? Divil jsem se, proč zde nebyla dnes. Dostal jste ji také nějak do svých bídáckých spárů?”

“Ne do mých rukou. Já jsem Tom Nerad, který byl omylem zatčen dnes odpo-

ledne. Ona mi pomohla dostat se z té motanice. —”

“A to byla příčina, proč jsem vás nechal vyhodit z knihovny, když jste mi vzkázal, že jste tady. Myslil jsem, že Marie měla dost rozumu, aby věděla, co dělá, když mi telefonovala dnes odpoledne a žádala mne, abych vás dostal z moci policie.”

“To je pravda,” řekl Tom. “A také měla pravdu. Její náhrdelník ukradl lotr, který se podobá na mne a proto toho zneužívá. Ten také zabil vašeho bratra a Marvina. Nechal mne zde omráčeného, abyste mne našel. Vyslechnete mne, pokud je příležitost pomoci Marii?”

“Já poslouchám!” řekl Carleton hrozivě. A Tom mu začal vyprávěti, počínaje od Singapore, o svém orientálním dvojníku až do přítomné situace, dívaje se upřeně na toho, to muže drsné tváře a žhavých očí, který sledoval každé Tomovo hnutí. “Sibert ví, kde Marie je. Dosud neví, co se stalo tady. Až to zjistí, tedy ji na věky umlkí a pak to nechá na nás, abychom něco dokázali. Valentin unikl se značnou částí vaší sbírky. Budete-li ale rychle jednati, můžete jej ještě dohnati. S pomocí Marii se ale nesmí odkládati. Pak-li uvědomíte policii, necháte to přijít do novin, pak-li se Sibert doví slovíčko — život Marie Prevost je ztracen, protože ji zavraždí ze strachu, aby nesvědčila proti nim.”

“Musil bych být bláznem, abych vám věřil,” vybuhl Carleton. “Což pak nemám oči? Ta jizva na vaší bradě! Ta tvář! Všecky okolnosti — viděl jsem vás, jak jste zastřelil Davida!”

“A také jste slyšel vysvětlení. Schwartz je dosud svázan za garáží. Valentin nešel za ním. Nechte mne to dokázat! Promluvte s Karolinou Von Adler!” A Tom se skoro divoce zasmál, když mu to přišlo na mysl: Valentin nevěděl nic o Karolině. Jediný slabý článek v řetězu jeho intrik.

“Promluvte s Karolinou Von Adler!” Tom volal na novo. “Ona mne viděla, než jsem přišel sem — viděla mne v modrém obleku — a viděla otce, kterak odešel s Valetinem, který měl na sobě tyto šaty, do nichž mne nastrojil. Což mi neuvěříte?”

Carleton si ztěžka oddechł. “Já bych věřil jí. Ona by o tom nelhala. Dám vám pět minut, abyste mi to dokázal. A zastřelím vás jako psa, pak-li toho použijete za záminku dostat se ven a vzít do zaječích.”

Dvojník nebo nikdo.

Tom a Carleton vyšli zadním východem, aby se vyhnuli davu. Carleton držel revolver v kapse. Jeho jednání bylo drsné, hrozné. Byl připraven Toma zabít každé chvíli a zákon by byl na jeho straně. Sluhové byli ustrašení jeho hroznou tváří. Venku zářily lampiony a vyhrávala veselá hudba a davy hostů se vesele bavily, nemajíce tušení, jaká tragédie se odehrává vedle nich. Zábava rušila ve víru radovánek v duchu, jak byla přichystána.

V temnotě za garáží ale bylo ticho a Von Adler dosud tam ležel spoután, ale August Schwartz zmizel. Jack Carleton zapípl. "Kde je ten Schwartz?" Tom vytáhl roubík z úst Von Adlera a zastavil proud zlořečení z jeho úst. "To nám řekněte později. Kde je ten druhý muž, kterého jsem tu nechal?" zeptal se Tom.

Carleton promluvil: "Já jsem Jack Carleton, Adler. Byl tady ještě nějaký jiný muž vedle vás? Počkejte, to ostatní mi povíte potom. Vidím, že jste svázán. Budete osvobozen. Ale teď mi řekněte, co se stalo s druhým mužem — pak-li tu byl jiný!"

Von Adler skoro byl bez sebe. Vyjekal: "Přišel sem nějaký muž a rozvázal jej — a požíval se na mne a nechal mne tu. Já si pro tohle na vás skočím, Carlone! Nevím, jaká je to d'ábelská hra, nebo co v tom má Neraď za úlohu, ale já vás dám zavíít oba!"

"Měl jsem na sobě jídelní žaket, když jsem vás svázal?" volal Tom.

"U čerta, ano! A teď mne rozvažte, už ani necítím ruce. Rozumíte? Už jsou jako mrtvé."

"Jste jistý, že to byl jídelní žaket?"

"Ano!"

"Pojďme najít Karolinu!" zahučel Tom.

Von Adlera nechali na zemi opět svázaného a Tom mu opět opevnil roubík v ústech. Kdyby jej propustili, pobouřil by celou zahradu a ohrozil život Marie Prevostové. Tom řekl Carletonovi: "Schwartz mne asi hledá. Kdybychom ho dostali, bylo by to nejlepší. On ví, jak jsem byl oblečen, když jsem sem přišel."

Zdrčen bolestí a zmámen divokým vývojem událostí, Carleton jednal jako slepý. Nechal Von Adlera na zemi a šel za Tomem. Když procházeli zástupem kolem pavilonu, Carleton byl rozeznán a každý se jej

snažil zastavit k hovoru. Milionář ale je odvracel, protlačuje si cestu stále po boku Toma. Tento cítil na novo pakčivou bolest v rameni, lepkavou krev ve svém rukávu. Tváře hostů slévaly se v jednu bílou masu, ve které hledali zoufale Karolinu. Byla zde — musila tu někde být.

Konečně ji Tom náhle zahlédl na pravé straně. Mluvila s dvěma ženami, usmívajíc se. Teprve až byl vedle ní a její užaslý pohled jej rozpoznal, viděl, že vskutku je bledá a ustaraná. Tom ignoroval její otlé společnosti. "Pan Carleton a já bychom s vámi rádi o něčem důležitém promluvili. Půjdete s námi někam stranou, Karolino?"

Dívka šla s nimi bez námitek, a teprve, když byli o samotě, rychle se zeptala: "Je to k vůli otci? Něco se mu stalo?"

"Mý zrovna přicházíme od něho," řekl Tom. "On je v pořádku, Karolino, ale teď napněte svou paměť. Vzpomínáte si na šaty, v kterých jsem byl oblečen před malou chvílí?"

"Zrovna jsem se tomu divila," odpověděla dívka. "Když jste šel s otcem, byl jste oblečen zrovna jako nyní. Potom jste měl na sobě modré šaty. A teď zase máte jídelní žaket."

"Co jsem řekl o muži, který odešel s vašim otcem?"

"Vy jste řekl, že je to někdo jiný. Potom, když jste odešel, nějaký muž, který tvrdil, že je váš známý, mne zastavil a chtěl vědět o čem jsem s vámi mluvila. Já tomu všemu pranic nerozumím."

Karolina opět se rozzlobila, zrudla a sotva popadala dechu. Byla při tom hezčí, než kdy jindy — ale Tom si toho ani nevšiml. Obrátil se ke Carletonovi: "Tedy mi nyní věříte?"

"Je to ale neuvěřitelné!" odvětil Carleton bezmocně. "Slečno Von Adler, znáte tohoto muže dobře?"

"Až moc dobře," odvětila dívka chladně.

II.

Carleton si přejel tvář rukou jako v omámení. Co nyní," tázal se matně Toma. Vypadal jako muž náměsíčník.

"Najděte Siberta."

Oči milionáře vbodly se do tváře Tomovy. "Vezměte jednu z mých kar. Jsou tu v garážích." Odstrčil několik mužů, kteří s ním chtěli mluvit. Přišlo do garáže, kde

Carleton ukázal Tomovi na mocné, dlouhé kupé. "Vy jed'te. Já vás bude hlídat. Dosud vám nevěřím — tedy žádné úskoky."

Když Tom vycouval automobil ven, Carleton opět promluvil: — "Ten člověk Schwartz — měl jsem zpravit policii, aby ho hledali v zahradě. Musí tu někde být."

"Mohou ho chytnout, až zachráníme Marii Prevost," pravil Tom. Schwartz byl nyní vedlejší věcí. Jenom Sid Sibert a Marie Prevost byly hlavními osobami. Před domem Tom pátral očima po taxovce, která je přivezla, ale byla pryč, a to mohlo znamenat cokoliv.

Přijeli do nemocnice Samaritánů, kde Sid Sibert, jak řekl Tomovi, byl na návštěvě nemocného přítele. Dívka u stolu v čekárně se jej tázala. "Koho přišel pan Sibert navštívit?"

"To opravdu nevím," Tom se přiznal, "ale mohu jej popsati." Klerkyně naslouchala, pak řekla rozhodně: "Již si pamatuji. Byl na třetím patře, ale před dvaceti minutami byl zde pro něho telefon."

"Zapisujete si rekordy, kdo volal?"

"Nikoli. On vyslechl svou zprávu zde dříve v budce a ihned na to odešel. Před tím mne požádal o telefonní číslo Gra Taxicab Company, které jsem mu dala. Potom šel ven, aby na taxovku počkal až přijede."

Tom se podíval na Carletona a pokrčil rameny. "Onen telefon musil býti k vůli této záležitosti. Kdybychom věděli číslo té taxovky..."

Neprátelské chování Carletona se již zmenšilo. "Znám místopředsedu té společnosti. Oni budou mít rekord tohoto volání z nemocnice. Pojd'te se mnou k telefonu." O několik minut později Carleton vystoupil z budky. "Oni toho vozku zastihli u jiné stanice," zvolal Carleton ve spěchu. "Pasažér, jehož zde sebral byl zavezen k číslu ve 4300 bloku jižní Front ulice. To není velice pěkné sousedství, a je to hezky daleko."

"Jako dělané místo ke skrytí unesené ženy."

Carleton přikývl. Jeho zuby se zatnuly. "Obávám se, že máte pravdu. Neměli bychom raději zavolat policii?"

"A pak-li se mýlíme?"

Milionář váhal. "Bratr Marie byl mým obchodním společníkem až do své smrti před několika roky. Marie je mi skoro se-

strou. Pojd'me tam tedy sami, pokud je čas, abychom ji zastihli živou."

III.

Daleko na jižní straně města noční střidy dělaly ve mnoha továrnách. Jich uhánějící kupé předhonilo nákladní vlak a přejelo spletitou křižovatku. Míjeli nekonečné bloky nízkých, chudých cihlových domků v nekonečné řadě kouřem, blátem, drsnými ulicemi a výpary jatek. Počaly se ukazovati prázdné lody bez stavení. Zápach městského odpadkovišť se vtíral do nosu, znečišťuje vlhký večerní vzduch.

Koleje dráhy běžely souběžně s hroubou ulicí, kterou sledovali. Pouliční lampy byly stále řidší, roztroušené domky a malé budovy byly staré a zpustlé, některé opuštěné. Předjeli jiný pomalý nákladní vlak, zvolna rachotící podél z nádraží, přijeli k osamělé svítilně a Carleton promluvil napjatě: "Šedesátá třetí před námi. Radši zhasněte světla a zastavte!"

Špinavá ulička vedla ku doutnajícimu odpadkovišti. Světla byla zhasnuta. Tom se obrátil do uličky. Nákladní vlak ještě rachotil opodál, když vystoupili z kupé a šli dále pěšky. Tom zakopl o kus železné roury a zvedl ji. "Potřeboval bych revolver," pravil.

"Ten vám nedám — dosud mi to připadá jako příšerné bláznění," řekl Carleton. "Kde je ten zatr... dům — pak-li tu vůbec nějaký je." Rychlovlak přejel okolo nákladníku, zmírniv rychlost při vjezdu do města. Ostré světlo lokomotivy ozářilo temný cihlový dům, stojící osaměle, temný a zdánlivě liduprázdný. Tom pravil: "Vedle domu stojí automobil! Vidíte světlo na kraji okna?"

Oba se přiblížili k oknu, zatím co jedoucí vlaky přehlušily menší zvuky jich postupu. Ne jeden, ale dva automobily byly parkovány pod okny, jichž záclony byly staženy až dolů a pod okraji se jevíly tenké čárky světla. Za domem někdo rozžal sirku. Nějaký muž přikročil k automobilu a konec jeho cigarety se rozzářil pokaždé, když zadýmal. Carleton vyskočil, ale Tom zadržel jeho ruku: "Já ho dostanu. Nestřílejte, to by je splášlo."

Tom se přilíhl jako Indián, šina nohy krok za krokem, zcela bez zvuku. Srdce mu bušilo, jeho rameno dosud krvácelo.

Bolest neznala nic v tuto chvíli. Ale mdloba, která se o něho pokoušela, stávala se nebezpečnou. Toto nebyla chvíle pro slabost. Dušený výkřik uvnitř jej zastavil. Jiný výkřik následoval, naplněný ječivým zvukem agonie.

Muž vedle automobilu dosti hlasitě zaklel a odmrštíl cigaretu, z níž vyskočily jiskry. Když Tom se kradl za zadní částí automobilu, jakoby se v něm vzbudila nová síla. Ze zatmělých oken zazněl třetí dušený výkřik. Muž ve tmě se vracel k domu, když Tom se mu dostal do týla.

Tom Nerad byl rozrušen, protože myslil na Marii Prevost, na ony výkřiky, na Sid Siberta a celou tu krvelačnou zběsilost. Rána, kterou neznámému zasadil, srazila jej bez hlesu k zemi. Nyní sebou jen slabě pohnul. Třeba je v posledním tažení. Ale to tak musilo být. V této věci již dva byli zavražděni a jiní mohli následovati. Tom nalezl u padlého pistol v opasku pod ramenem. Ušklibl se, když pocítil chladnou ocel zase ve své ruce. Odhodil kus roury, kterou cizince skolil, zatím co Carleton se ustrašeně přiblížil.

"Co se stalo?" tázal se.

"Vzal jsem mu revolver," pravil Tom. "A nyní zůstaňte za mnou. Ted' se do toho pustím já!"

"Ale ty výkřiky? Myslíte, že to byla—"

"Ted' nemyslete! Já zkusím zadní dvéře. Ten chlap šel tím směrem."

Dvéře s drátěnou sítí nebyly na hák, jsouce zpola otevřené. Zadní dvéře nebyly zamčeny a pokoj byl tmavý a nějaký muž mluvil v místě někde za Tomem, když tento plíživě vstoupil. Byl to Sibert, který mluvil: "On dostane co mu patří a to samé i vy. Já proti vám nic nemám, holka, ale vy jste spřežena s ním a to stačí."

Ale Marie Prevost, neboť to byla ona, odpověděla dušeným, zoufalým hlasem:—"Děláte hrozný omyl. Nemyslíte, že já jsem, která by měla věděti?"

Sibert se dal do smíchu. "To je dobře sehraná komedie, sestro, ale jak vy to víte? Já mám taky oči!"

"Jak zná žena muže, kterého miluje?" pravila Marie Prevost. "Jeden muž je uvnitř prohnitý jako červivé jablko. Můj muž není."

"To je opravdu romantické," chechtal se Sibert, "a to je dost! Vemte ji s sebou, mládenci."

Tom byl nyní v siní, kde dvěře, vedoucí do světlé světnice byly pootevřeny na několik palců. V té chvíli zaslechl naslédlý hlas Gusty Schwartze: "A tak to chodí, holčičko. Když to šlo vašim způsobem, tak se vám to líbilo. Ted' je škoda brečet, když se hrách rozsypal. To vám nic nepomůže."

K tomu Sibert přidal: "Víte, kde mne hledat, až mne budete potřebovat. Proved'te to dobře, abysme zůstali v suchu."

Tom kopl do dveří: "To už dostačí! A ted' ruce nahoru!"

Všichni byli na okamžik jako ohromeni. Sibert stál na levo od dveří, šprýmovný August na druhé straně pokoje vedle židle, ve které seděla Marie Prevost. A pěkně oblečený mladý muž stál za druhou židlí s revolverem v ruce, jímž pošťuchoval Valentina. Tento lotr byl zsinálý, sklíčen bolestí, po jedné tváři mu stékala krev a jeho levá ruka visela bezvládně dolů jako zlomená.

Také byla zlomená opravdu. Výkřiky agonie byly tím nyní vysvětleny a napěchované kožené pouzdro, které Sibert držel pod paží bylo to samé, které Valentin odnesl z domu Carletonova. Valentin byl dosud oblečen do Tomova modrého obleku. Carleton sám vpadl do světnice předními dveřmi, když mladík za Valentinem vystřelil.

Tom ale vypálil první. V té chvíli všechna slabost jakoby z něho spadla. Hezky oděný gangster padal zvolna a lehce. — Pistol mu vypadla z rukou. Natáhl se po ní, ale Valentin ji odkopl. Valentinova tvář nyní přijala hrozivý výraz šelmy, i když se smál, ceně zuby.

"To bylo skoro komické," zasípěl. "Neradův modrý oblek mne dostal do této situace. Schwartz a jeho partner, který byl s ním, měli pistol v mých zádech než jsem mohl opustiti dům. Byli naprosto přesvědčeni, že jsem to byl já, který svázal Schwarze a chtěl zase podvésti Siberta. A to samé myslil Sibert, když mne přivedli sem. Neviděl nic jiného než ty modré šaty. A pokud se týče výplaty, ta vaše křehotinka měla dostat to samé co já, protože ho slyšela dnes odpoledne mluvit tedy tuze moc věděla, co nebylo pro něho zdravé."

Valentinův posměšek byl opět ohavný. "Divil jsem se, co tomu řeknete až najdou její mrtvolu."

Marie Prevost se nijak nezměnila. Bez-
mocná a spoutaná v oné židli, dosud při-
pomínala Tomovi otevřenou přírodu západ-
ního Texasu, plnou zelených rostoucích věcí,
zdravých, živých i volných jako ti obyvatelé
Texasu. Její šedomodré oči spočívaly na
něm a její pohled byl nejistý.

"K smíchu, že?" pravila Marie Prevost.

"Nikoliv," řekl Tom pochmurně. Táhní
od ní, Schwartz!"

"Ale šůr, kamarádičku," odpověděl hned
August, uskočiv pružně stranou. "Nedívejte
se na mne tak strašlivě. To jde všechno do-
hromady, kamarádičku." Při tom si August
olizoval pysky a jeho tvář se pitvorně stáh-
la, když civěl na Toma. "Ačkoli jsem nikdy
nečekal, že mne ten sport kopne takhle do
hrbu. Vy dva jeden jako druhý — a dosud
nevím, který je který — to není spravedli-
vé, kamaráde. Ne, to není správné."

IV.

Jedině Sibert se pohnul, dívaje se z
Valentina na Toma Nerada a opačně. Jeho
bledá tvář úplně zesinala, až po jeho vysoké
čelo v prořídých vlasech. Žilky na vrchní
straně jeho rukou byly křečovitě naběhlé
a svaly sebou cukaly, když svíral jednu
ruku druhou. To byl jediný příznak jeho
zmatku — a chraptivost hlasu.

"Já jsem už odpoledne cítil, že je v
tom něco divného. Ale nešlo to na rozum
— a ještě mi to nejde na rozum. A teď co
se z toho vyklubalo — tohle..."

Náhly třesk výstřelu zaduněl Tomovi
v uších dříve, než zahlédl drobnou, kratič-
kou pistol derringer v ruku Valentina,
který ji vytrhl z úkrytu v svém oděvu.
Sibert padl přes židli, řítě se k zemi a
Valentin utíkal k nejbližšímu oknu, když
Carleton, doposud mlčenlivý pozorovatel,
zahájil palbu. Milionář třikráte vystřelil a
nebylo to amaterské umění vypáliti tak
rychle a přesně. Valentin musil být již
mrtev než dopadl na okno, padl do tabule
a visel přes římsu bez hnutí, zpola z okna
a zpola v pokoji.

"Já se nehýbu, kamarádičku!" křičel
zděšeně August Schwartz. "Já se vzdávám,
kamarádičku, já jdu s vámi kam řeknete!"

Carleton se na chvíli zarazil, dívaje se
na Valentina, pak spustil ruku s revolverem
dolů a promluvil jako muž, který myslí
nahlas: "Tak, Davide, nyní jsi pomštěn —
tady ho máš!"

Na to Carleton zatřásl hlavou. "Kde je
telefon, abych zavolał policii?"

"V druhém pokoji," ochotně si pospi-
šil Schwartz. "Já vám ukážu, kamarádič-
ku, já vím i číslo. Já se vzdávám, já pů-
du pro stát, jenom nestřílejte!"

Tom je nechal odejít. Byl již vedle
židle, skloniv se nad Marii, která tiše pla-
kala. Rychle rozmotával její pouta, co ona
tiše vzlykala, chvějíc se po přerušení na-
pjetí, které jí hrozilo smrtí. "Už je to v
pořádku," šeptal Tom, "už vám nic nemůže
ublížit!"

"Já se nebojím," odpovědila dívka. "Ale
co je s vaším ramenem, jste plný krve.
Bolí to?"

"Na to jsem už zapomněl. No už jste
volná.... Postav se, miláčku." Co záleží
na trochu krve, když tobě již nic nehrozí
a mně také ne!" Ve vzrušení citů Tom již
ji začal tykat.

"Ted' se už nemusíš přetvařovat," pra-
vila Marie tiše. "Sibert už ti nikdy ne-
ublíží!"

"A kdo myslil, že by mohl? Já jsem
zamilován a se zamilovanými je nebezpečné
hrát. Láska na mne padla, když jsi mi
zamávala revolverem pod nosem a od té
doby vzrostla jako lavina. Slyšel jsem tě,
jak jsi řekla Sibertovi, že mne miluješ —
tedy nezapírej, drahoušku!"

"To nic neznamená —" upejpala se
Marie Prevost. "A jak víš, že jsi zamilován,
Tome, hrdino?"

Tom Nerad se ušklíbl blaženě, dívaje
se na ni shora. "Jak to muž pozná, že je
zamilován? Co ty o tom víš — on si je
tím jist! Přijde to — bum! — zrovna tak,
a teď, Mařko, otoč svou tvář nahoru, a
bud' zlíbána než přijde policie.... ano,
tak je to v pořádku, děvče z Texasu!"

SPOKOJENOST — BLAHOŽITÍ

Pro kalendář "Hlasatel" napsal Richard Hlína.

NADEPSANÝ titul nikdy se neprojeví v plném svém rozsahu, dokud obzor lidstva bude zatemněn vidinou válek.

Válka zůstane představitelkou všeho nejhoršího, co lidstvo může potkat. S válkami vždy souvisí tři věci, kterých lidé nejvíce se obávají: ničení majetku a bída; utrpení duševní stejně těch, kteří do války odchází, jako oněch, které v zemi za sebou zanechali; zmrzačení a bolesti tělesné!

Když bylo po světové válce, která byla tou největší a nejohrožnější, co svět zažil, a příměří uzavřeno — kde kdo okřál a kojil se blahou jistotou, představou, že po těchto hrůzných zkušenostech se lidská zvířecí podstata vyzuřila, a že nová válka bude holou nemožností.

Netrvalo však to příliš mnoho let a již známky se objevovaly, že tato blahá naděje bude asi klamem, že lidstvo je pořád asi stejně tak daleko od sbratření jako bývalo.

Články a smlouvy mezinárodní ligy míru sepsané s důvěrným nadšením, jen po takové válce možným, zhroutily se a ukázaly se nezávaznými během posledních let, kdy politické události v Evropě a Asii neklamně o tom přesvědčovaly.

Slabiny těchto ligových závazků hned se objevily, když povstal v Německu Hitlerův nazismus, který rušil jednu smlouvu za druhou, vybudoval znovu silnou armádu — vše k vůli míru prý... Ale to mu nevadilo, aby na druhé straně neoháněl se vyzývavě mečem a udržoval trpělivost německého lidu oblíbenými hesly o bojovnosti a pan-germanismu, t. j. spojení všech Němců (nejmě Rakůšanů a Čecho-Němců) a postavití je na stanovisko bohurovné, ovládající celým světem.

V podobných světoborných zásadách nezůstal za ním pozadu jeho italský zbraťtřenec fašistický Mussolini, který ze samého respektu k odstavci ligy o sebeurčení národů obsadil Habeš, aby prý se tam ujala italská civilisace z přelidněné vlasti. Ale žádný tam dobrovolně nechce, a ti, kteří jsou tam, kdyby směli svobodně rozhodovati, rádi by utekli nazpět do říše fašismu,

kde na ně čeká číse vína, olivový olej, mis-ka polenty neb špaghetů.

Španělsko bylo jevištěm urputné války občanské a na dálném asijském východu Japonci přisvojují si území za územím z mapy obrovské Číny, která tím, že méně bojovná, rozervaná a nepřipravená, není schopna odporu.

Z toho vidíme, že svět se nikterak neponaučil a nestal se moudřejším a lidštějším z poslední války, a co blízká budoucnost nám přinese jistě nebude moc dobrého, co by naše blahožítí zvyšovalo, a co by pojednou odvrátilo svět od utrácení národních příjmů ustavičně zvětšovaným zbrojením.

Zemětřesení, sopečné výbuchy, povodně, tornáda, bouře a jiné živelní pohromy jsou jediné události v životoběhu lidském, v kterých naše vůle nerozhoduje a kterých se máme co obávat. Ty však řadí pouze občas a v některých místech zeměkoule a jsou rozsáhlé oblasti, kde tyto pohromy nerádí vůbec, aneb nepatrně; a byt' by zničily mnoho, co člověk vybuřoval prací rukou svých, on má vždy možnost zachrániti svůj holý život před tímto řáděním přírody a doufati v pomoc státu a šťastnějších spolubližních.

Války jsou však hrůza, která je ovládnána člověkem, jsou v moci lidské a jsou vynálezem čistě lidským. A budou, dokud prostý lid nebude mít právo sám si ji odhlasovati, dokud o nich bude rozhodovati několik tak zvaných "vůdců" lidu, kteří ostatně vždy se postarají o to, aby od rychlostřelek, kanonů a otravných plynů nalézali se jinak v bezpečné vzdálenosti.

Státy jsou dosud daleko od toho, by své nesnáze a rozepře léčily souhrnem z dobré vůle, ústupnosti a porozumění; dosud jsou u nich rozhodujícím faktorem hrubá moc meče a střeliva — ba nedovedou se ani sjednotiti, smluviti a poctivě zavázati, aby vojsko v čas míru zmenšily na nejmenší počet.

Tato nesnášenlivost, obávání se jeden druhého a cílení ku stále připravenosti vojenské zasívá v podvědomou mysl simě obav a nejistoty. Připojíme-li k tomu, že

tato všeobecná tíseň je kromě toho zvyšována dobou automobilů se svým děsivým rejstříkem nehod, zranění a usmrcení — čtením zpráv o vraždách, únosech o přeplnění žalářů a nemocnic pro poruchy těla i mysle — máme před očima neveselou perspektivu těch hlavních činitelů lidské bídy a nespokojenosti.

Leč člověk — snad příčinou toho je dosud nízký pokrok jeho ku cestě duševní výsosti — přijímá všechny ty Jobovy zprávy a smutné úkazy z jeho řad s nepochopitelnou otrlostí a lhostejností, pohlíží na vše to, jako na nějaké nutné zlo a z popudů egoismu či sobectví snažíme a pachtíme se nicméně, abychom i ve stínu těchto útrap vylovili z kalných vod životoběhu něco pro svoje štěstí a blahobytnost...

Po těch každý se žene a každý v nich spatřuje ten žádoucí cíl na zemi; leč jaká různost panuje mezi lidmi, tak různé jsou cesty, způsoby a duševní nálady, v čem prostý člověk hledá spokojenost.

*

Chodilo se od dávna k učencům, vědcům a filosofům, aby hloubali, zkoumali a dali k dobru lidstva nějakou zázračnou formulku, kde spočívá spokojenost, která by nezklamala, která by se neukázala tak příliš sobeckou a na úkor druhých a zaručovala trochu štěstí neb blaha v životě.

A když návody a nauka jejich zdály se příliš učenými, těžko ku chápání neb v sebezapírání příliš si libující — hledal člověk útěchu v mudretví prostých lidových filosofů, v jejich příslovích a jejich životě plném zkušeností, odříkání a shovívavosti.

To vše nasvědčuje a poukazuje, že člověk potácí se v bezradném zmatku, ale při tom tápání po pravdě a porozumění nevzdáváme se přec hledání zázvitu onoho vzdáleného paprsku světla, který by nás vyvedl do ráje klidu, míru a čistých radostí.

Mělké, povreční myslí to nenapadne, ale ta hlouběji, bádavěji založená sklání hlavu v těžkém zadumání před záhadou sotva viditelných semínek.... Někdy z nich vzrůstají živočišní tvorové a z jiného druhu, když vloženo do země — vzrůstá nádherná květina. Naše mysl odvažuje vnořiti v záhadu vesmíru za nočního trpytu hvězd, jejichž rozměry a vzdálenost hvězdáři měří na biliony mil — vesmíru, který je neko-

nečný, nikde nezačíná, nikde nekončí; vesmír je věčností, jehož čas nelze měřiti našimi hodinami, dny, měsíce, roky, neboť nemožno nám se domyslit, že by někdy začal, a že by někdy bylo konce.

Z úžasu, ba možno říci z hrůzy před těmito pojmy, jichž podstatu chápavost naší mysle nikdy nerozluští, co zůstane pro nás věčným problémem.

Za peníze, které některým jdou slepě do ruky, které hromadí se u některých až v závratné sumy, jichž maličký zlomek dokázal by divy v urovnání bidných poměrů sta rodin, kupuje se pár hodin zapomenutí, holduje se bůžku přepychu a rozmařilostem, svádí se k různým poštilostem, co snižuje důstojnost lidskou a páchnou vulgárností, jejichž jevištěm bývají všeliké ty "lokály rozkoši", které, jak jeden pozorovatel správně vystihl: mají lákavý, svádívý vchod, ale východ vede obyčejně do špinavé uličky. Z toho stůně tělo, churaví duše.... Člověk správně založený takové zábavy nepotřebuje a nehledá.

*

Technické vymoženosti a vynálezy těch nejružnějších strojů a přístrojů nezmenšily nikterak útrapy mysle! —

V průmyslu i domácnostech, kde nyní vše žije ve znamení různých těch "robotů" a jejich úžasné výkonnosti — lidské ruce a svaly zahálí; dovednost a zručnost odborného dělníka v mnoha oborech přestala se již dávno uplatňovati, neb stroje za něj pracují a i myslí....

Říká se, že sociální jeho poměry se tím zlepšily, tovary že zlacíněly, že pracuje méně hodin a má tím více času na vzdělání a odpočinek, že výroba těch strojů zaměstnává zas jiné tisíce lidí. Věř tomu kdo chce, ale vážní pozorovatelé nechtějí se dáti přesvědčiti o vymoženostech a dobrodiní této strojové epochy a hrozí se jen toho, že řítíme se do trvalé nezaměstnanosti milionů lidí, pro které rapidně zmenšují se vyhlídky a naděje na práci, kterými se zaviňuje to nejhorší, co normálního člověka může postihnouti — nucená zahálka.

Tím a za soudruží ještě jiných nepříznivých okolností během deprese, vyvstaly vládě, státům a městům na obzoru zlověstné problémy v podobě starostí jak živiti celou tu armádu nezaměstnaných. Za takových poměrů je tedy otázkou, jestli-li ty skoro zázračné vynálezy mechanické, jež

dnešní industrie a průmysl svým strojitvím dělají soběstačné s menším a menším počtem zaměstnanců, přinesly nějaký zvláštní blahobyt a spokojenost.

*

Dnes se zdá, že ten život by byl příliš prázdným a jednotvárným bez těch všelikých snah po vyniknutí, bez sensací, vzrušení a nervového napjetí. — Noviny se tím hemží! My se dnes honíme za různými

dosti rozumným, aby takovým výstřednostem udělal v čas přítrž, spěje obyčejně k neblahým koncům.

Proč neslyšíme nyní nic zvláštního o Lindberghovi, jehož sláva otřásala světem, když před lety, co "osamocený letec" přeletěl atlantický oceán? V tom smyslu se ho tázal jeden zpravodaj a odpověl mu: že cení klidný svůj domácí život více než vratké a hazardní létání ve vzduchu.

Při tomto rozboru obzvláště velmi smut-

ČESKÉ MUŽSTVO VYHRÁLO AMERICKÝ CHAMPIONÁT.

Tento obrázek představí hráče a úředníky chlačské fotbalové čety Sparta, která vyhrála americký národní championát při vítězném zápasu v New Yorku 24. dubna roku 1938. Na obrázku jsou tiito: Od leva na pravo první řada:— Inar Pierson, James Munro, William Fraser, Joseph Slovský, Steve Wlsniewski, William Coyle, Robert Fidler a Victor Absil. Druhá řada od leva: Anthony Hromádka, Otto Kudrle, předseda; James Wolf, Jerry Vlček, kapitán James Nudera, Frank Trimmel, James McDermott, Jerry Rezek, Laddie Mrnka, Thomas Scott, John Tomich a Frank Foldi, trainer; Charles Solnař, pokladník, Charles Fencel, obchodní ředitel a R. Piškule, manager.

"rekordy", při kterých je život a zdraví v sázce: jízda aut, let aeroplanů, různé závodění, zápasy v boxu atd. U mnoha lidí je dnes tempo životní rychlé, časem až horečné. K čemu to vše? K ukojení pouhé ctižádosti, aby se o člověku psalo v novinách? Bývá v tom slepá odvaha, nazbyt energie a vášně po sensaci, ale jsou to vlastnosti, zabezpečující nějakou klidnou spokojenost a končící v blahoziti? Kdo není

ný obrázek skytají tisíce diváků, sledující pěstní zápasy či rvačky. Obětují na to čas a pohodlí a bez hanby se zjevují v pravé své podobě, když se šíleným jásotem a křikem doprovázejí ránu pěsti dobře zasazenou a vracejí se vyčerpaní a nespokojení, že ta rvačka byla moc krátká, a že to vstupné měli zápasníci dát na jevo více ohledů pro diváky a mlátiti se déle — více!

*

Deprese vzniklá roku 1929, která tak osudně rozvrátila finanční základ celého národa Spoj. Států a dosud nás drží ve svých spárech, byla tím citlivěji pocítěna, že tvořila ostrý kontrast s dobou právě předchozí — několika lety poválečného "bůmu" — ukázala se nejen tvrdou školou života, ale rovněž poznatkem mnoha cenných zkušeností.

Banka praskala za bankou a úspory mnoha tisíc rodin zůstaly pouhými ciframi na papíru spořitelních knížek; real estate zlaté bondy proměnily se v listiny s nepatrnou hodnotou peněžní a různé morgiče, které před nedávnem platily za nejbezpečnější uložení peněz, byly stíženy právě tak osudně.

Musíme uvážiti, že leta před depresí majetky vstoupily vysoko v ceně a zcela přirozeně morgiče na ně dělané vypadaly podle toho vysoko. Deprese postihla i hodnotu majetků a odhady jejich sraženy skoro na polovici dřívější ceny. Vysoké morgiče ale zůstaly lidem na krku... Úroky se slevovaly na 5 proc. a ještě co takové se špatně platily, neb neplatily vůbec. Žádalo se o větší či menší slevení z hodnoty morgiče poukazováním na to, že onen byl někdy větší než přítomná cena majetku.

O splácení vypršených morgičů nebylo ani řeči a majitel morgiče mohl se považovati za šťastného obdržel-li 5 proc. úroku a výmínečně nějakou splátku.

Lidé však neztráceli peníze pouze tímto způsobem. Tyto se tenkrát rovněž investovaly v hojně míře do "stocků" různých průmyslových podniků, a jak s těmito to bledě dopadlo, mohli by nejlépe vypravovat majitelé. Uvádím jenom pověstný krach Insullových elektrických podniků, jehož úpisy byly považovány svého času za skálopevnou jistotu.

Leč vybědli jsme ze všeho, jak z nějaké těžké nemoci a nezahynuli... Poměry jsou již snesitelnější a během těch let naučili jsme se v nich pohybovati a přivykli jsme jim, jako těsné botě, když nám už hodně otláčila prsty.

Pomineme-li stinné stránky, které deprese sebou přinesla, musíme si nutně povšimnouti něčeho, co naplňuje nás spokojením sebedůvěrou: ona nám objevila cenná poznání, že potřeby a chťiče naše dovedou se sice pořádně roztáhnouti, ale také smrštití na nejmenší míru. Lidé se

značnými příjmy poznali, že když je nezbytno, jeden přivyká i příjmům hodně zmenšeným, žije při nich zcela pěkně a cítí se také spokojeným. Člověk dříve považoval složité tělesné potřeby a hmotné bohatství za nevyhnutelný základ, na kterém spočívá blahožiti, kladl na to velikou váhu a byl pak překvapen, když shledal, že v prostých, jednoduchých potřebách možno spokojenost také nalézt.

*

V duševní složce našeho života jsou naděje a doufání, jako obrozující proud čistící stále zkalený tok běhu životního. Ony zplozují důvěru jedna v druhou a zničení této je nejtrpčím zklamáním, co člověka může potkat. Řekne-li jeden druhému: věřím ti, že mne nezklameš, vkládá naň veliké vyznamenání, ale také svatou povinnost, důvěru tuto zklamati. Bohužel, jak nepatrně se tak děje ve skutečném životě! — Co tu všelikých pastí všude nalíčeno na lidskou důvěru, aby ji uskřípli, zranili a ošidili.

A přec život náš, aby byl snesitelný, musí býti založen na jedné velké důvěře, kterou si ani jasně neuvědomujeme, ač je zjevem našeho každodenního života, naplňujíc nás mírem a klidem svojí spolehlivostí. Jest to ona velebná důvěra ve Stvořitele, který když nás přivodil na svět, obdařil nás rovněž všemi prostředky k blahožití a obdařil nás schopnostmi z nich těžiti, ukázal nám cesty, jak je vyhledávati a ku svému prospěchu zužitkovati.

Svrchovaným výrazem této důvěry je přesvědčení o věčné stálosti vesmíru, o jeho důsledném a účelném řízení, které se projevuje ve všem, co existuje a pokud naše omezená mysl dovede to obsáhnouti.

Vše žije pod záštitou určitých zákonů s naprostou jistotou, že jsou nezměnitelné a zcela spolehlivé ve svých důsledcích. Tak člověku ani nepřipadne myšlenka, že by mohl zmizeti z ovzduší kyslík, nutný k dýchání, aneb že by nenahraditelně se vypařila všechna voda, udržující veškerý život v chodu; ani v nás nevznikají obavy, že by semena mohla potratit svoji klíčivost, stromy a rostliny svoji plodnost.

Pro mrazivé zimy člověk dobývá si uhlí, jehož obrovská ložiska skrývají útroby země; tam rovněž nachází se celé nádržky surového oleje, z něhož vyrábí se gasoline, petrolej a přecetně jiných produktů; z

útrob země se dobývá železná ruda a rudy jiných kovů, uznávané dávno k pokroku lidskému za nezbytné; rozsáhlé lesy skytají materiál potřebný pro staré odbory.

Když pak zima vše prochladuje ve znamení mrazů a ledosněhové pokrývky a všecek život v přírodě odumírá, když místo zeleně a květů zírání na tě zvadlá, zhnědlá půda a obrysy bezlistých stromů — člověk sahá po plodinách, které urodily horké letní paprsky sluneční a ze kterých si uchystává hromadu různé výživy. A mysl lidská — zdaž jí možno, aby nebyla pro chvěna díky a pevnou blahou důvěrou, že nové sklizně se budou roditi znovu a znovu a zásobiti lidi pro příští zimy?

Tak jest o nás postaráno a tato hluboce zakotvená důvěra v nekonečné dobro nesklame nás nikdy, sílí nás a nutí věřiti v nevyzpytatelnost Prozřetelnosti, která nás nevrhla na tento svět jen tak nahodile a beze všech plánů a prostředků.

*

Každého z nás by měly poučiti jisté zkušenosti, že pocit spokojenosti pozůstává vlastně a spočívá v malých událostech každodenního života — z věcí, které zdánlivě jeví se všedními a nepovšimnutými, které však rázem oceňujeme, jakmile je ztratíme.

To především platí o zdraví! Obdržení poukázky na nějaký veliký obnos, na který už dlouho jsme čekali, ba skoro již se vzali naděje jej obdržeti — zdálo by se na pohled šťastnou, řídkou událostí životní. Leč, jakou spokojenost a radost z toho cítíš, trápí-li tě právě nějaká choroba?

Zdraví se považuje u mnoha lidí za všední zjev, za něco, co samo sebou se rozumí, však jak mnoho je těch, kteří by dali své poklady, aby cítili se dobře a ztracené zdraví se jim vrátilo.

Tudíž trochu uvažuj a važ si toho, že mezi tím, co ty volně běháš a ani necítíš, že máš nějaké tělo tím, že tvoje orgány perfektně pracují — mnozí kolem tebe smutně zírají na svět v tělesných nevolnostech; uvažuj, co je poschodí, ward, lůžek, lékařů a utrpení pouze ku př. v okresní nemocnici Chicaga; vezmi do ruky nějakou objemnou knihu lékařskou, popisující početné druhy nemocí, jimiž lidstvo trpí i je postiženo a uvědom si, co to znamená, když nic takového tebe netrápí.

Nevíš ani, co je bolení hlavy, krku, zubů; žaludek máš jako kachní — vše mů-

žeš jísti, vše dobře ztrávíš; o revmatismu víš jen z doslechu; nevíš ani, že ve vnitru těla máš něco takového jako srdce, plíce, játra, ledviny atd. Slyšíš dobře, vidíš dobře; nemáš a neměl jsi nikdy zlamanou ruku, nohu, žebra — rozbitou lebku...

Ano, zdraví přehlédáme co všední dar, ač v pravdě je to nejcennější zdroj štěstí, kterého si máme vážit každý okamžik a nečekati na jeho ocenění, až teprve zachvátí nás nemoc.

A to samé se má s mnoha jinými dary života: pokrm, vodou, oděvem, palivem, světlem atd. Jak nám připadají všední, u tak mála lidí zvučí struna díky za ně. — Avšak nechť se nám pojednou stanou vzácnými, či těžko dosažitelnými a hle! — ihned nesmírně stoupají v ocenění.

Vemte si ku př. obyčejnou vodu! Kdo z nás si mnoho o ní myslí, když pouhým otočením kohoutku ona se řine plným proudem? Avšak vmyslete se v muka žízně umdlené karavany na poušti saharské, pod žhavými paprsky slunce a plazící se na horském písku, které došla voda a zelená oasa, nebeský cíl to její touhy, není nikde v širším dohledu...

*

Životně poučné jsou všelike legendy či pohádky o tom, jak Ježíš chodil s Petrem světem a svým způsobem poučovali lid, aby byl spokojený se svým údělem a nereptal stále, že někde jinde, či u jiných je vše lepší a šťastnější.

Tak potkali jednoho dne chudáka, který zle hartusil a bědoval, že ten jeho kříž (tím křížem obrazně se znázorňují všelike nesnáze, protivenství a nespokojenost životní) nestojí za halíř... Těžký, až se po něm sklání a všude tlačí... Prý by si tak přál nésti kříž nějakého bohatého pána, který má všechno, nač mysl si vzpomene; ano, takový nésti, to by byla jedna radost a rozkoš — s takovým by se pěkně šlo...

Pousmál se Ježíš a povídá: V té věci ti mohu snadno pomoci. Když tedy o svém křížku tak špatně smýšlíš a soudíš, že kohosi jiného lépe se ti pomene, tak pojď. — A zavedl ho k obrovské hromadě všelikých možných křížů a křížků. Tak Petře, podej sem ten jeho kříž, kterého se chce zbavit, a Ježíš jej zamíchal tak dobře do té hromady, že ho nikde nebylo vidět.

Tak nyní si vybírej! Zde máš věrně nápodobené křížky velikého množství lidí, kteří si stojí v životě hodně vysoko: někteří mají veliké majetky a plno sluhů; jiné ctižádostivost vynesla na vrchol moci a slávy; jiní zas mohou si dopřátí nejdražší oděvy a pořádati hody každý den — zkrátka ta třída lidí, které často závidíš. Nuže, vybírej! — Z toho množství křížů jistě si vybereš nějaký, co se ti bude líbit.

Chudák se zrakem jiskřícím dychtivostí a pln blahého očekávání, přehrabuje hromadu, zkouší ten kříž, onen kříž, zas odkládá jeden, běře druhý a pořád je na stejném: nic si nemůže vybrat, co by se mu líbilo.... Ten tlačí taďy, druhý onde — všechny se mu zdají tak nějak divně těžké, žádný lehounký, pohodlný; konečně již unaven, rozmrzen a všecek zklamán, vyhrabe z jednoho konce hromady nevzhledný křížek, který se krčil jako popelka mezi ostatními.

Když ho dobře vyzkoušel na pravém i na levém rameni a chvíli s ním chodil, odstoupil nevšimavě ode všech druhých křížů, což nasvědčovalo, že tento si nechá.

"Tož, tento si chceš nechat, a jak to, že lepší jsi si nemohl vybrat z takové hromady křížů?" divil se na oko Ježíš, a když vyměnil s Petrem pohled, oba se usmívali.

"Tak vidíš, žádný se ti nezalíbil, z těch křížů bohatých a vysoce postavených lidí, neboť ten všedně vypadající křížek, který si's vybral je tvůj — tvůj vlastní kříž. Tedy ho nes dále a nereptej, že tlačí; časem ponese se ti lehčeji, probudí-li se v tobě upřímná snaha si ho zlepšit. — A nezapomeň dále na jedno důležité poznání, o kterém tady jsi se přesvědčil, a které ti mnohou trpkost zmírní, že: není člověka, jehož by ten jeho kříž nějak netížil a někde netlačil, neboť — není všechno zlatem, co se třpytí a — obrubu slunce často zastíňují mračna."

*

Pravdou jest, že skutečná bída nesnese mnoho chvalozpěvů; je nepohodlnou, neobklopuje ji příliš veselost a je toho příliš mnoho, co si musí odpírati. Však i množství lidí, nacházejících se ve snesitelných a slušných poměrech, nevědí kde hledati a naléztí spokojenost. V takovém případě neuškodí jim, vezmou-li si za tím účelem na pomoc trošku životní filosofie....

Tak mějmež především na zřeteli, že pro všechny lidi bez výjimky, jaké postavení zaujímají v životě — platí ty samé zákony přírodní. Za své peníze někdo, který jich má dosti, mohl by si dopřátí třeba několik chodů nejvybranějších jídel denně; ale nesmí a nemůže! Nezázivnost a znechucení by se rázem přihlásily se všemi zlými následky. Musí se tedy spokojiti, jako třeba jeho sluha, s dietou třech jídel denně; třeba mohou býti drahá a výkvětem kuchařského umění, ale je otázka, zda-li požije svůj oběd s takovou chutí, jako někdo jiný svůj zcela laciný.

Co se týče spánku, tomu je podroben jako kdokoli jiný, zda-li však jeho nákladná a veškerým pohodlím opatřená postel mu poskytne a zaručí právě tak dobré spaní jako někomu jeho laciná — může se pokládati za šťastného.

Střecha kryje nádherné obydlí kohos právě tak jako malý cottage někde v sousedství. Ona sice může býti ozdobná a pokryt její z drahého materiálu, ale — na ty obě padá ten samý dešť, a jsouce pod střechou, nezmokne ten ani onen.

Zámožný může vlastniti veliké lány půdy, ale což platno! Musí dýchat ten samý vzduch, co jiní lidé a paprsky sluneční svítí stejně na všechny lidi; nemůže podplatit jezero, aby pro něj mělo nějakou víc osvěžující vodu, anebo hvězdy, aby nad jeho statkem svítily jasněji.

Zdravotní pravidla platí pro něj jako pro druhého a nemože ho postihnout stejně jako jiného; a když smrt si na něj zakývá, neuplatí ji žádnými penězi a nezachrání ho od ní ani deset věhlasných lékařů a — vše tu zanechá.

Zákony přírody jsou pro všechny stejné, měří všem spravedlivě a přízně u nich neplatí. Jak zdá se nepatrným to vše, co za peníze si můžeš dopřátí, proti těm přírodním požehnáním, co Tvůrce dává zadarmo a činí každému společné a přístupné.

*

Je podivno, že blahocit spokojenosti je tak málo rozšířen — tak málo se pěstuje, když se uváží, jak jednoduché obyčejně a u tvých dveří jsou prvky, ze kterých pozůstává.

Dalo by se mnoho příhod a věcí vypočítati, jež ten všední, často šedý život rozradostní a naplní, byť i chvílkově, zámkem blahocitu. Sledujme jen některé!

V první řadě je to pocit zdraví: nic tě nebolí, nevíš o žádné nemoci a činnost tvého těla je harmonická; s dobrou chutí požíváš nějaké své zamilované jídlo; jsi při maličké hostině v úzkém kroužku dobrých známých, které vidíš přes koflík rozjařující kávy, aneb před kotoučky dýmu z doutníku, který pokuřuješ; zahraješ si občas po domácku krotce, ne s karbanickou vášní hodně vyhrát, nějakou souhru karet — zapomeň na vše, co tě tíží při partii šachu, aneb všeliké jiné hře; někdy se sejdeš s dobrým přítelem, kterého už léta jsi neviděl; někdy navštívíš museum, obrazárnu či živočišnou zahradu.

Může to býti dobré svědomí i hřející vědomí, že sem a tam prokázali jsme maličkou službu, dali dobrou radu zcela nezištně a bez nároků; přispívá rovněž k tomu vědomost, že kdesi v bezpečném úkrytu máme našetřený slušnější obnos pro "deštivé dny", kterým nám možno zažehnati zlo mnohých příhod a plouti trochu déle, aniž bychom se octli hned na suchu.

Kdybychom chtěli šířeji se rozepsati o dobrém vlivu práce a spokojenostech z ní vyplývajících, tvořilo by to článek samo o sobě. Celé řady všech větších i drobnějších prací, kterým se věnujeme s celou myslí, které děláš se zájmem a chutí, při nichž mysl a důmysl tvůj příjemně se napínají, tuží a lecos vynalézají, při kterých čas utíká jako voda — všechny takové podobné práce jsou pravým dobrodiním pro lidstvo, skutečným všelékem pro nespokojenost, zřídlem šťastných hodin a neúčinnějším odstranitelem svízelských, vyplývajících ze záhálky a nudy.

Bylo by možno ještě vyjmenovati mnoho jiných událostí a příhod, které našemu běhu života, časem dosti jednotvárnému, dodávají veselejší a pestřejší zabarvení, a které rozumně skromnému člověku by měly postačiti, aby se cítil spokojeným.

*

Pocitu spokojenosti musíme se ostatně učit jako čemukoliv jinému — těžko bez snahy tuto hledati a vžítí se v ní.

Potkal by zklamání, kdo by od života očekával, aby mu byl jako nepřetržitý řetěz, jenž skládá se ze samých článků příjemností. Tot' by bylo zcela proti zásadám přírody! — Zdalíž tam nestřídají se mezi sebou dni jasné, klidné a hřejivé s dny

mračnými, sychravými a větrnými? A právě tak duše lidská je prostoupena a podrobena různými náladami, kterým často nerozumíme, a které se střídají zdánlivě bez určitých pravidel. Jsou jiné ráno, jiné mezi dnem, jiné večer — přicházejí a odcházejí, jsouce řízeny vlivy a příčinami, které někdy možno sledovati, jindy opět nemůžeme se jich domysliť.

Taky mějme na zřeteli, že jistá část nespokojenosti musí existovati, neboť je pákou, která námi pohybuje, tam kde bychom stáli nečinně, bez snahy k pokroku a zlepšení svých poměrů.

Každý víme ze svých zkušeností jak jisté práce, jisté záležitosti nutkají nás k vykonávání jich a byť stále je odkládáme tím, že jsou nám nemilé, hlásí se znovu a po přestávkách. Uspokojení nadejde teprve, až jim učiníme zadost — vykonáme je. Ne však vždycky!

A tím právě se stává, že když toto se týká a vztahuje na věci prospěšné nebo dobročinné lidstvu, že hřbitovy jsou nejen místy květů a pomníků, ale i obrazně řečeno — pohřebištěm takových oddalovaných odkladů, nevyplněných krásných předsevzetí, plánů a zámyslů.

Tudíž jedno kvítko vykvetlé z vykonaného dobročinu za života znamená více, než skvostný květ naplněný planou vůní neuskutečněných blahodíků vykvetlý — na hrobě.

*

Lidský život představuje neklid a hnání se za dosažením jistých cílů a spojenou s tím klamnou domněnkou, že dosažením toho neb onoho dojdeme do jakéhos zátíší klidu, či závětrí spokojenosti. Víme dobře, že je to honba za přeludem, hnání se do nekonečna — jest-li člověk nedovede si poručiti a určití sobě jisté meze, což jinými slovy znamená: býti skromným a nepachtiti se za něčím nad své potřeby. Takových lidí, je však po skrovnu, jsou vzácní.

Jest to popudem sebezachování, zápasíme-li za chléb a jiné nutnosti k životu nezbytné, leč od toho rozdílné je zápolení za výplody čistě lidskými: ctižádost, výsady, drahé choutky, přepych atd.

Hodně vlastnit je považováno za cíl, ku kterému se ženou naše snahy, a ze kterého vyplývá všechno dobré. Nepříliš velký počet bohatců zhrabuje pro sebe lví podíl národního jmění, tvoří kastu milionářů a

ve svém bezohledném hnání se za vlastnictvím neuvažují o druhých...

Takto zlato stává se tyranem, který ohrožuje o podrývá zásady morálky, důstojnosti, který se domnívá, že za peníze může vládnouti tělu i duši lidské. Odtud se datuje onen odvěký rozbroj mezi bohatým a chudým.

Stávky jsou výrazem prostého socialismu, který bojuje za zlepšení svých pracovních podmínek; dělníci poukazují na to, že zasluhují větší podíl z výtěžku závodů, ježto přičiněním jejich rukou hromadí se jmění a zisk; domáhají se toho, aby také na ně bylo pamatováno spravedlivým podílem při rozdělování výtěžků za života i po smrti zaměstnavatele, kdy obyčejně všechno ovoce práce jejich dostane se pozůstalým neb různým ústavům.

To jsou asi hlavní bolesti sociální, jichž uspokojivé a spravedlivé rozřešení snad pochopí snáze a uzná pokročilejší a méně sobecká budoucnost — zda-li takovou se někdy stane.

Doposud, co lidstvo existuje, ten starý problém zůstává nezměněn, co se týče růzností lidí. Jsou to mezistupně od chudých k bohatým; od nadaných a schopných, jichž mysl stále pracuje a něco vynalézá a kteří vedou svět co se týče pokroku a zlepšení hmotného — až k obyčejnému nádeníku, který je rád, když si svůj vezdejší chléb vydělá lopatou, motykou, či nějakou jinou prací, při níž mozek se nenamáhá a mysl není rozvířena.

Svět se dnes hemží vymoženostmi a lákadly, sloužícími všelijak k zpříjemnění života a tyto jsou přístupny a prodajny každému — kdo si je může zaplatit. V tom vězí příčina, proč takovou důležitost přičítáme vlastnictví, proč ta hořkost chudých proti bohatým — odtud vzniká zvrácená a šalivá domněnka, že kdo hodně má, v patkách za ním následují ho spokojenost a štěstí.

*

Naším bohem je dnes hmotná prosperita! Naučili jsme se na život pohlížeti příliš z jednostranného stanoviska hmotného požitkářství, které vede k vynalézání všemožného pohodlí, hraničící až k rozmařilosti.

Tím povstaly různé industrie, jichž výrobky jsou dnes považovány takřka za nutnou potřebu. Nejen proto, že jsme na to

přivykli, ale i z důležitého stanoviska ekonomického, že — zabezpečují i udržují zaměstnání tisícům lidí. A to je dnes vážným činitelem, kdy nezaměstnanost je paklivou otázkou přítomnosti, a kdy vláda a státy octly se v zlověstné situaci udílení různých podpor a vydržování celé armády nepracujících, ale jisti chtějících — kdy vlastně z peněz, jež vláda kolektuje 'bud' z různých poplatků a tax, neb se dluží — se přizívuje kde kdo.

Nejsou to pouze ti, kteří správně podporu si zaslouží, jsouce bez práce, ale nikoli bez upřímné snahy a touhy po práci, je mnoho těch, kteří z podpory si udělali řemesla a hřeší na ni.

Noviny občas mají ohlavně a zprávy, že podpurná akce trpí politickými vlivy, špatnými systémy, nepoctivostí a mrháním, takže velická část peněz se mine účele, pro který jsou určeny.

*

Kdyby naši předkové byli tušili, jak dnes budou nám státi k službám celé spousty pomůcek a strojů k usnadnění a k zjednodušení práce a zaopatření našich hmotných potřeb — usoudili by, že následkem toho zmenší se pracovní doba, zrodí se více blaha, a že budeme věnovati více času věcem duševním, vzdělání a zušlechťení povahy. Jak by se zmýlili. Stroje sice zmenšily pracovní dobu, ale též připravily spoustu lidí o práci, a ty různé vymoženosti a přizdoby k zlepšení života přivedly nám spíše duševní mělkost a zatáhly do víru stále rafinovanějšího požitkářství, jež bortí povahu a mravní podstatu člověka.

Mnoho-li najdete dnes lidí, kteří by vyhledávali a se zahloubali v nějakou duševní četbu a články? Za to sensace, tučná ohlavení o nějakém skandálu, vraždě, neb jiném lidském neštěstí přitahují oči naše jak magnet železo a vědomá mysl to hltá jak hladový chutné sousto.

Je však hůře, že i do naší podvědomé mysli vkrádají a ukládají se tyto teskné, chmurné obrázky ze života jako fotografní negativy. A odtud vznikají a se berou všeliké ty mátohy strachu, tajemné rmuty, ona často přehnaná a neodůvodněná úzkostlivost o budoucnost a starosti o zítřek.

*

Před nedávnem jistý známý měsíčník rozeslal dotazník mezi své čtenáře, kterou

lidskou ctnost považují za nejpotřebnější ku štěstí a spokojenosti životní. Nejvíce hlasů obdržela poctivost a hned za ní — dobré svědomí. Je potěšitelné, jak čtenáři to dobře vystihli, neboť obě ty vlastnosti jsou totožné — kráčí životem ruku v ruce, a všechny ostatní dobré stránky a ctnosti lidské rodiny vyplývají z nich.

Poctivost je skutečně pilířem civilisace a bez ní blahozítí není vystihnuto ani dosažitelné a zůstává pouhým povrchním pozlátkem a ponechává nadále společenské otázky a problémy nepokročilé, nevyřízené a na mrtvém bodě stojící.

Ríká se, že kdysi poctivý stisk ruky a poctivý slib platily a zavazovaly více než všechny kolky a notářské smlouvy. Dnes ovšem se zhusta poctivost znehodnocuje pohrdlivým mávnutím ruky, úsměskem nebo pokrčením ramen a heslo: s poctivostí nejdál dojdeš považuje se za přežilé. To však nesmí nás ani okamžik svádět k nějakým pochybnostem o tom, že by se svět bez ní mohl obejít...

Právě naopak: ve skutečném životě je jí rozptýleno dosud dosti, co stačí k snesitelnému žití a tolik, aby se společnost nezhroutila v povahovou degeneraci. Ona je zvyklá pracovat ve svém důležitém poslání po tichu, bez mnoha oznamů a bez stálého upozorňování na sebe — a pronikne-li do novin někdy zprávička o poctivém činu, srdcem všech správných zachvěje se radostí a utvrdí je v tom, že dosud nevymizela, nezhylnula — že dává o sobě vědět.

Poctivost (což jiné slovo za dobré svědomí) nelze a nešidí, neboť za ní vždy stojí důvěra a bez oné duševně zapadáme. Není možno s ní pochybit, neboť, zda-li někdy zdá se nám deficitem, co se týče zisku hmotného — její benefit je vždy nesporný a povznášející, co se týče vnitřního uspokojení a sebeúcty.

Stráidla válek by přestala děsiti, neboť mezi národy rozepře by se uspokojivě vyřídily, kdyby za rozhodčího byla zvolena poctivost, ježto zásady její vždy vedou k dorozumění.

Sociální neduhy a nešváry vyvěrají a rozmáhají se pouze z nedostatku poctivosti. Ona jediná dovedla by zdárně vyléčiti churavé poměry — že však je lékem hořkým a nenáviděným zamítá se a odpírá se jí příležitost.

Kdyby byl možný takový zázrak, aby jednoho rána kde kdo se probudil s pocitem, že celá jeho bytost je prodchnuta vášní po ideální lidskosti a poctivosti a začaly se horečně napravovat všechny ty křivdy a bezpráví, co včerejšek zavinil — nastala by lidstvu era nového života, který jak by vypadal, dovedla by vystihnouti pouze obrazotvornost obzvláště nadaného spisovatele.

*

Tudíž ptáme-li se v krátkém uzávěrku všeho předchozího, co potřebujeme k snesitelnému žití, k čemu se mají naše cíle a tužby nésti, možno správně odpovědět, že: ve svých složkách prostý a jednoduchý demokratismus (od řeckého demos=lid a kratein=vládnouti), který však má ideály trochu jiné než demokratismus politikářů... Jeho směrnicí jest: býti čestným, hrdým synem země, ze které čerpáme svoji výživu a býti mužem charakteru, svědomí a sebeúcty.

Nezáleží na tom, do kterého povolání a postavení ho životní okolnosti určily. Tyto vlastnosti sluší každému, upevňují řád společenský a tím samo sebou i spořádanost života rodinného.

K tomu přijdeme, že dávati vždy mělo by více blažiti než dostávati, že mnoho dobrých skutků bližnímu dlužno prokázati bez myšlenky na odměnu, a že rovnováhu duševní, radost a spokojenost si nejlépe zajistí skromnost se střídmostí.

Uč se spoléhati především na sebe, zjednoduš své potřeby a pocit neodvislosti tě nemine; před nejistou budoucností tě zachrání — úspory. Každý snad v životě se potká s obdobím prosperity, které jednou ukončí, a tu by měl pamatovati na úspory ze svého výděлку, ze svých příjmů. Tyto umožní ti čeliti obdobím nemoci nebo zahálky, neuvedou tě v malomyslnost, dožebravání se podpory a ve dluhy.

Je dobrou výhodou míti několik upřímných přátel, kteří nedbají tě vykořisťovati, nezávidí ti lepší kabát a sdílí radost s tebou; u kterých můžeš otevřít srdce své a naléztí pozorování i povzbuzení. Málo takových, ale to jim právě přidává na ceně.

Jistým zřídlem spokojenosti, které nemžno podceňovati, je život vyplněný velkými i drobnými pracemi, kterým se věnuješ s celou myslí, které děláš se zájmem

a chutí; při nichž důmysl tvůj příjemně se napíná a vynalézavost tuží.

Takové práce jsou pravým dobrodiním pro lidstvo — čas rychle utíká, jsou nejlepším lékem proti nudě a zahálce a povzbuzují v člověku mínění, že jest k něčemu dobrý; on pohrdá almužnou, chce být užitečný — v nějakém zaměstnání.

Konečně za obzvláště šťastného můžeš se považovati, zda-li ti vrozena záliba a touha po četbě; ona může býti zábavnou, poučnou neb vzdělávací — v té věci se náklonnosti různí...

Četba je celkem nejlevnější každému přístupné pobavení a zabezpečí ti strávení mnohé příjemné hodiny, kdy jinak by jsi nevěděl co dělati s časem. Záliba k četbě zachráni tě často od mnohého zcestí a naučí tě přivykat domovu — rodině. Zde předstupuje před nás důležité poslání a význam novin, neboť četba u většiny omezuje se pouze na sloupce a obsah časopisu, který si oblíbíš a kterému jsi přivyklý.

Zdaž to nepočítáš za blahou chvíli, když po denních starostech uděláš si pohodlí při krbu domácím a sáhneš po svých novinách,

kde najdeš směs různé četby, nejnovější zprávy o událostech v širém světě — tisíce mil od tebe, i které se přihodily v bližším okolí a přidavkem obvyklý zajímavý román.

Leč vliv novin je důležitý i v jiném způsobu.... Víme, že směr obyčejné rozmluvy nese se z pravidla všedností, která nijak nepovznáší, ráda si libuje v malichernosti, kritizování a v zájemném pomlouvání — jejíž vodítkem nebývá důslednost a správné vystihnoutí různých událostí a příhod. — Tisku zde předléhá, aby vše uvedl do správného stanoviska, vše doplnil a dal nahlédnouti do života dle skutečných fakt; on varuje se ze zásady nespolehlivých informací, aby mu neublížily na dobré pověsti, co svědomitého myšlenkového vůdce a rádce svých čtenářů.

Z tohoto jasně můžeme posouditi, jak časopisy dnes zasahují nezbytně do spokojenosti naší, a o jejich nutné potřebě nejlépe přesvědčuje, že počet těch, kteří nečtou nějaké noviny je celkově nepatrný a život takových musí se přirozeně jeviti kusým a neuvědomělým.

HUMOR

PÁREM LÉPE TÁHNOU . . .

Po okresní silnici z R. do B. jezdíval starý Petráček už dlouhá léta. Volek a stará kobyly v jedné zápřeži pomáhali mu vytloukat skromné živobytí. Trochu nesvedený potah, ale přec potah, který příkrou strání u mlýna p. P. hračkou vyjel. Hůř bylo, když si volek ublížil pádem, a musel býti prodán řezníkovi. Kobylka šlapávala sama; ale jen k strání u P. Dál nedostal ji Petráček ani bitím, ani domluvou. Čekati musel, až pojede někdo za ním, a pěkne poprosit o přípřež. Dnes už čekal Petráček hodinu pod strání a marně vyhlížel po silnici k městu po nějaké přípřeži. Kterýsi chlupatý starosta venkovské obce zastal láteřícího Petráčka a hned jal se pomáhati u zadního kola. Ale nic naplat. Petráček mrkl významně očima a pokorně zaprosil: "Prosím'ich, pane starosto, 'sou tak hodnej a šimrají tu kobyly za uchem, tak to přeci vytáhnou..." Starosta dal si říci, cupal vedle kobyly a

šimral ji za uchem, až dojeli na kopec. Petráček děkoval, a starostovi nedalo, aby se nezeptal, proč právě teď kobyly jde.... "Enu, to je tak. Vědí, pane starosto, vona ta mrcha je zvyklá chodit s volem, který ji rohem šimral az uchem. A voni mrchu tím šimráním tak popletli, že opravdu myslila, že jde s volem..."

Z letního bytu.

Výletník (u oběda): "To telecí maso je hotová kost'."

Synček: "Víš, papa, to sem dal asi někdo z města to telátko na zotavenou."

V ordinaci sání.

Lékař: "Kde jste ohluchl?"

Pacient: "Šel jsem, prosím, v neděli na Letné kolem hřiště, právě když naši dali gól!"

PTÁČE VE SNĚHU

(Pro kalendář Hlasatel upravil F. Š.)

YL slepý od narození. Naučili jej jedinému, čemu se slepci učí: hudbě. V tomto umění byl znamenitý. Matka mu zemřela několik let poté, co mu darovala život. Otec, plukovní kapelník, zemřel teprve před rokem. V Americe měl bratra, který o sobě nedával vědět. Slepce věděl však dle doslechu, že je ženatý a že má prý dvě velmi hezké děti a zaujímá dobré postavení.

Za svého života otec — rozhořčený nedvědností synovou — nechtěl ani jeho jména slyšet, ale slepec pro něho choval ještě hodně lásky. Nemohl než vzpomínati, že tento starší bratr býval jeho podporou v dětství, ochráncem v jeho neštěstí proti útokům nezvedených dětí a že k němu vždy mluvil v lůdň.

Když Jakub vstoupil k němu ráno do ložnice a zvolal: "Hej, Jeníku, vstávej člověku, nespí tolik," tu jeho hlas zněl v uších slepcových lahodněji a příjemněji, než klávesy piana nebo struny houslí. Jak se jen mohlo tak zatvrditi jeho srdce, dříve tak dobré? Jan tomu nechtěl stále uvěřiti a vynacházel pro to na miliony omluv. Hned sváděl vinu na poštu, jindy zase si to vysvětloval tím, že Jakub nechce psáti, pokud nebude mít pohromadě hodně peněz. A opět se domníval, že jim chce připravit překvapení a jednoho krásného dne přijde obtěžkaný miliony do jejich skromného bytu. Ale neodvážil se sdělit žádný z těchto nápadů svému otci. Jedině, když otec v rozhovoru promluvil o Jakubovi zatrpklou poznámku, odvážil se říci: "Nezoufejte otče, Jakub je dobrák, srdce mi praví, že brzy obdržíme dopis."

Otec zemřel, aniž by se dopisu dočkal. Zesnul, máje po jedné straně kněze, který jej utěšoval, a na druhé ubohého slepce, který mu křečovitě svíral ruku, jakoby jej násilím chtěl udržeti na tomto světě. Když chtěli vynést mrtvolu z domu, svedl s pohřebními zaměstnanci urputný zápas.

Konečně osaměl. A jaká to hrozná osamocenost. Bez otce, bez matky, bez příbuzných, ba i bez přátel. Docela v ten den opustilo jej i slunce, ten přítel všeho stvoření. Ztrávil ve svém pokoji dva dny, přecházeje z kouta do kouta jako zajatý zvíře v kleci, aniž by okusil sousta. Služka za pomoci soucitné sousedky dosáhla toho, že mu zmařila tento druh sebevraždy. Poté opět jedl a trávil čas modlitbami a hrou na piano.

Před svou smrtí jeho otec docílil toho, že mu bylo uděleno místo varhaníka v jednom madridském kostele, honorované čtrnácti realy denně. Pochopitelně, nebylo toho dosti, aby se mohla udržovati domácnost sebe skromnější, takže po prvních čtrnácti dnech slepec prodal za pakatel vybavení svého bytu, propustil služku a nastěhoval se do strávního domu, kde platil denně osm realů. Šest zvyvajících mu postačovalo k uhrazení jeho ostatních potřeb.

Po několika dalších měsících žil slepec, aniž by vyšel na ulici s výjimkou docházení za svou povinností: z domu do kostela a z kostela domů. Truchlivost jej opanovala a sklíčila takovým způsobem, že sotva jazyk rozvázal. Trávil svůj čas skládáním slavné zádušní mše, se kterou počítal, že by se hrála laskavostí faráře k uctění památky jeho zemřelého otce. I když se nemohlo říci, že vložil do díla všech pět smyslů, poněvadž mu scházel jeden — zrak — přeci musíme pověděti, že se do něho vnořil duší i tělem.

Překvapila jej změna vlády, když ještě dílo nebylo dokončeno. Nevím, nastoupili-li do vlády radikálové, konservativci či příslušníci strany konstituční. Vlády se ujali lidé noví a Jan se to dozvěděl pozdě a ke své škodě.

Po několika dnech nový kabinet shledal, že Jan byl varhaníkem, nebezpečným veřejnému pořádku a že s výše kůru při nešporách a slavných mších hřímaje a buráčeje rejstříky varhan prováděl vládě opozici opravdu skandální. Jelikož nově na-

stoupivší ministerstvo nebylo — jak bylo tvrzeno v kongresu ústy jednoho z jeho nejměrodatnějších členů, nakloněno "strpět nátlak od nikoho", uskutečnilo okamžitě propuštění Janovo a vyhledalo za něho náhradu v člověku, který ve svých hudebních výkonech poskytoval více záruk a byl oddanějším státnímu zřízení. Když slepce o propuštění uvědomili, nepocítil žádného pohnutí s výjimkou překvapení; v nitru se skoro zaradoval, poněvadž mu tím poskytovali více času k dokončení jeho slavné mše.

Svou situaci si teprve uvědomil, když koncem měsíce se v jeho obydlí objevila bytná a dožadovala se peněz. Neměl jich, poněvadž z kostela žádných nedostal. Musil proto zastaviti hodinky svého otce, aby mohl zaplatiti za byt a stravu. Potom zase zůstal klidným a pracoval dále, aniž by se staral o budoucnost.

A znovu přišla bytná, aby žádala peníze o znovu musel dáti do zastavárny věc ze skromného dědictví, aby získal peníze. Tentokrát to byl diamantový prstýnek. — Nakonec neměl již nic, co by zastavil. Potom z ohledu na jeho slepost jej ze zdvořilosti nechali několik dní, jen několik a potom jej vysadili na ulici a byli uklidnění blahým vědomím, že mu nezabavili ani prádlo, ani šaty, jejichž prodejem si mohli nahraditi malý dluh několika dní.

Vyhledal si jiné obydlí, ale tam neměl piana, což mu způsobovalo nesmírný zármutek. Již nemohl pomýšlet na dokončení své mše. Po nějaký čas docházel do domu známého obchodníka a chvílemi hrával na jeho piano. Brzy však vycítil, že byl přijímán s menší a menší přátelstostí a proto tam přestal docházeti vůbec.

Brzy jej z nového bytu vyhodili také, ale tentokrát se nechali kufr do zástavy. Potom začala pro slepce doba velmi bídná a úzkostlivá, že málokdo si může uvědomiti utrpení, lépe řečeno mučednictví, které mu osud nadělil. Není pochyby o tom, že bez peněz, bez šatstva, bez přátel, se každému na světě vede špatně, ale když k tomu přistupuje smutná okolnost naprosté slepoty a ji doprovázející úplné bezmocnosti, sotva kdy se nám podaří určití hranice mezi bolestí a bídou.

Putoval z bytu do bytu, byl vyhazován z každého brzy po nastěhování. Ukládal se pokaždé na lůžko, aby vyčkal, až mu

vyperou jedinou jeho košili. Boty měl rozebrané, kalhoty na spodu otřepané, vlasy nestříhané, tváře neholené. Tak se potloukal Jan po Madridu ani nevím jak dlouho.

Ucházel se o místo pianisty v jisté kavárně prostřednictvím jednoho ze svých domácích, který byl soucitnější, než ostatní, jež měl. Konečně mu místo dali, ale jen proto, aby jej za pár dní propustili. Janova hudba se nelíbila hostům kavárny u Ovesného zrna. Nevyhřával jim bujně taneční melodie nebo populární popěvky. Přehrával sonaty Bethovenovy a nebo skladby Chopinovy a hosté byli celí zoufalí, že nemohli tlouci do taktu svými vidličkami.

Opět se začal ubožák potloukati po nejsmrutějších částech hlavního města. — Nějaká milosrdná duše, která se náhodou dověděla o jeho zoufalém postavení, pomáhala mu nepřímou, poněvadž Jan se hrozil pomýšlení dožadovati se almužny.

Jídával v jedné taverně v zapadlé čtvrti jen to nejnutnější, aby nezemřel hladu a za čtyři groše přespával mezi žebráky a zloději v podkroví, určeném tomuto účelu. Při jisté příležitosti mu ukradli kalhoty zatím co spal a nechali mu jiné z cvilinku, látané záplata přes záplatu. To již bylo v měsíci listopadu.

Ubohý Jan se dříve stále v mysli zaměstnával přeludem návratu svého bratra a to bylo následkem neštěstí jej postihnoucího zatlačeno do pozadí. Nyní tuto myšlenku začal usilovně oživovati. Dal si psáti na Havanu, aniž by na obálku napsal adresu, jelikož ji neznal. Snažil se dozvědět, zda tam někdo neviděl jeho bratra Jakuba. Bezvýsledně. Každého dne ztrávil několik hodin na kolenou modle se, aby mu Jakub přišel na pomoc, jako mu přicházel v jeho dětství.

Avšak přišel den, kdy jej nebe i země opustily. Vyhozený odevšud, bez kouska chleba, jež by mohl pozřít, bez šatu, jímž by se chránil před mrazem, pochopil ubožák s hrůzou, že se přibližoval okamžik žebroty. V nitru jeho duše se rozpoutal hrozný boj. Bolest a stud zápasily o každou píď pole nuzoty. Temnota, která jej obklopovala, ještě více úzkostlivovala tento boj.

Konečně jak se dalo očekávat — zvířel hlad. Ztrávil hodně hodin štkáním a prosbami k Bohu o sílu, aby mohl snášeti své neštěstí a konečně se rozhodl, že se bude dožadovati dobročinnosti. Ale i tentokrát nešťastník chtěl zakrýti své ponížení

a proto se rozhodl zpívat po ulicích pouze za noci. Měl ucházející hlas, znal dokonale umění zpěvu, ale narazil na obtíž, že neměl nástroje, jímž by svůj zpěv doprovázel. Konečně jiný nešťastník, který na tom tak zle nebyl, jako on sám, opatřil mu kytaru, starou a rozbitou. Spravil si ji, jak nejlépe dovedl a proroniv hojně slz, vyšel jedné prosincové noci na ulici.

pěvky a mnozí z nich kolem něho vytvořili kruh a nemalé množství jich, pozorující mistrnost s jakou přemáhal nesnáze díla, sděloval si šepem své překvapení a dávali mu po několika groších do klobouku, který mu visel s lokte.

Po skončení romance začal arii ze čtvrtého aktu z *La Africana*. Ale tu již bylo kolem něho shromážděno značné množství

JAK SE V PRAZE PŘIPRAVOVALI NA LETECKÝ ÚTOK.

Tato scéna byla fotografována počátkem jara minulého roku, kdy se Praha připravovala na možnost útoku německého letectva. V tomto případě jest to výcvik proti otravným plynům a dělníci mají plynuvzdorné šatstvo a masky.

Srdce mu mocně bušilo a nohy se mu třáslly, když chtěl zazpívat v jedné z nejhlavnějších ulic. Nemohl. Bolest a stud mu stahovaly hrdlo. Opřel se o zeď domu a na několik okamžiků si odpočinul. Jsa poněkud odpočat, začal zpívat romanci tenoristy prvního jednání z *La Favorita*. Okamžitě slepec na sebe upozornil chodce, kteří se divili, že hudebník nehraje a nezpívá lidové po-

lidí. Úřady se mohly obávat, že by to mohlo býti příčinou k nějakému nepokoji, neboť pro policisty bylo uznanou věcí, že lidé, kteří se seskupí na ulici, aby vyslechli hrajícího a zpívajícího slepce, ukazují činem chování, které se nesrovnává s veřejným pořádkem a bezpečností státu.

Proto jeden z policistů uchopil Jana rázně za paži a řekl mu: "Hleďte, človče,

jděte hned domů a nezastavujte se cestou v žádné ulici!"

"Ale vždyť nikomu nepřekážím."

"Překážíte dopravě. Hýbaj, hýbaj, nechtete-li jít se mnou na strážnici."

Ubohý Jan se uchýlil do svého brlohu a poněvadž měl citlivé srdce, byl zarmoucený, že porušil na okamžik vnitřní mír země a že zavedl příčinu k zakročení výkonné moci státu. Vydělal si pět realů a něco drobných. Za tyto peníze příštího dne pojedl a zaplatil poplatek z bídného slavníku, na němž přespával.

Zvečera opět vyšel a zpíval operní kusy a zpěvní čísla. Opět se kol něho nashromáždili lidé a opět zakročila vrchnost v osobách policistů, kteří na něho křičeli "hýbaj, hýbaj!" Ale když půjde, nedostane ani groše, poněvadž jej chodci nebudou moci poslouchati. Přece však Jan šel dále, poněvadž se více než smrti hrozil myšlenky, že by porušoval předpisů vrchností stanovených a zaviňoval, byť i jen na okamžik, porušení veřejného pořádku své země.

Noc za nocí se jeho příjmy neustále zmenšovaly, jednak proto, že musel přecházeti s místa na místo a jednak pro nedostatek novinek, za které se vždy ve Španělsku bohatě platí. To vše jej každého večera připravovalo o několik penězů. Za ty, co přinesl domů, mohl si s bídou dopřát jen tolik, aby nezemřel hladu. Jeho postavení již bylo zoufalé. Pouze k jednomu světlému bodu zíral neochvějně v temnotě svého žalostného stavu. Tímto světlým bodem byl možný návrat jeho bratra Jakuba.

Noc za nocí při odchodu z domu s kytarou zavěšenou na krku napadala jej tatáž myšlenka: "Kdyby byl Jakub v Madridu a uslyšel mne zpívat, jistě by mne poznal po hlase". A tato naděje, lépe řečeno, tato utkvělá myšlenka byla jedinou věcí, která mu dodávala síly a odvahy, aby svůj život snášel. Ale přišel den, ve kterém úzkost a bolest neměly mezí. Předchozí noci vydělal jen šest mincí. Noc byla mrazivá. A ráno Madrid procítl pod sněhovým povlakem půl pidě silným.

Celý následující den sněžilo, aniž by přestalo být i na okamžik. To však většině lidí nevadilo, ba bylo příčinou radosti u mnohých nadšenců estetiky. Zvláště básníci, kteří byli v bezstarostném postavení, ztrávili většinu dne pozorováním padajících vloček okny svých pracoven, vymýšlejíce

si krásná a duchaplná přirovnání, taková, jež přinutí obecenstvo v divadle, aby křičelo: bravo, bravo a nebo přimějí je, čtou-li je ve svazku básní, aby zvolali: "Jak nadaný je tento básník."

Jan pözřel pouze šálek kávy pramizerného druhu a jednu housku. Nemohl ukojiti hlad pozorováním krásy a sněhu v prvé řadě proto, že jej neviděl a kdyby zrak měl, bylo by to nesnadné, jelikož okna jeho podkrovního bytu byla zapocená a špinavá. Ztrávil celý den schoulený na slavníku, vzpomínaje na dny dětství a laskaje se sladce pošetilou myšlenkou o návratu svého bratra. Když se snesla noc, zesláblý Jan, nouzí nucený, sešel na ulici, aby se doprošoval almužny. Již neměl kytary, prodal ji za tři pesety ve chvíli nejvyšší nouze.

Sníh padal stejně vytrvale, lze říci se stejnou zuřivostí. Nohy se ubohému slepci třásly stejně jako prvního dne, kdy se vydal za zpěvem. Ale tentokráte to nebylo strachem, nýbrž hladem. Prodíral se ulicemi kupředu jak mohl, brodě se kalem po kotníky. Jeho sluch mu prozrazoval, že nemíjel skoro žádného chodce. Kočáry netropily hluku a byl v nebezpečí, že jej některý přejede.

V jedné z ulic vnitřního města se kokeně dal do zpěvu prvního operního kusu, který mu přišel na jazyk. Hlas vyplýval z hrdla slabě a chraplavě. Nikdo se k němu, ani byť i ze zvědavosti nepřiblížil.

"Půjdu jinam", řekl si, a šel třídou Jeronýmovou, kráčeje ztěžka po sněhu, pokryt jsa již bělostným hávem a čvachtaje nohami v rozbředlém sněhu. Zima mu pronikala až do kostí. Hlad mu způsoboval v žaludku hroznou bolest.

Ale stejně se k němu nikdo nepřiblížoval. Obyvatelé města byli všichni shromážděni v kavárnách a divadlech a nebo též ve svých domovech, houpající své děti na kolenou v blízkosti kamen.

Sníh padal stále pomalu a v hojnosti, jsa snad rozhodnut poskytnouti příštího dne zpravodajům novin příležitost, aby okouzlili své čtenáře tuctem jemných frází. Chodci, kteří náhodně přecházeli, činili to spěšně, jsouce zahalení do svých plášťů a kryjíce se svými deštníky.

Lucerny si nasadily bílou noční čepičku ze sněhu a propouštěly melancholické světlo. Nebylo slyšeti vůbec hluku s vyjím-

kou slabého a vzdáleného šumu kočárů a ustavičného padání vloček, což slepci připadalo jako prodloužené a nepatrné slyšitelné šustění hedvábí.

Pouze hlas Janův prochvíval tichem noci, zdravě Matku Opuštěnců. A jeho zpěv, spíše než pozdravné hymně podobal se výkřiku hoře, hned zase smutnému a odevzdanému vzdechu, který zamrazil srdce více než chlad sněhu.

Marně slepec volal po hezkou chvíli, doprošuje se milosti nebes; marně bezpočtu krátě opakoval sladké jméno Panny Marie, přizpůsobuje je rozličným tóninám nápěvu. Jak se zdálo, nebesa i Panna Marie byly daleko a neslyšely jej. Obyvatelé domů na náměstí byli sice nablízku, ale nedbali o to, aby jej slyšeli. Nikdo se nesklonil, aby jej zvedl, neotevřel se žádný balkon, aby mu někdo hodil měďák. Chodci jako by byli pronásledováni v patách jim sedící zimnici, neodvažovali se zastaviti. Konečně slepec nemohl již ani zpívat, hlas mu v hrdele skomíral, cit se mu z rukou ztrácel. Učinil několik kroků a usadil se na chodníku u paty míže, jež obklopovala zahradu. Podepřel si lokte na kolena a vnořil hlavu do dlaní.

Měl neurčitý dojem, že udeřila poslední hodina jeho života a opět se začal vroucně modliti dovolávaje se milosrdenství božského. Po chvíli seznal, že se před ním zastavil nějaký chodec a pocítil, že byl uchopen za paži. Maje podezření, že se bude jednati o stejnou historku, optav se bázlivě:

"Jste strážník?"

"Nejsem žádný strážník", odvětil chodec, "ale vstaňte přeci."

"Skoro ani nemohu, pane."

"Je vám hodně zima?"

"Ano, pane, a kromě toho jsem ještě nejedl."

"Tedy vám pomohu.... pojd'te! Pán uchopil Jana za paže a postavil jej na nohy. Byl to silný člověk.

"Nyní se o mne dobře opřete a uvidíme, najdeme-li kočár."

"Ale kam mne vedete?"

"Do žádného špatného místa. — Máte strach?"

"Ale kde, srdce mi praví, že jste soucitný člověk."

"Jen pojd'me, pojd'me, abyste byl brzy doma a pojedl něco teplého."

"Bůh vám to oplatí, Panna Maria vám to oplatí.... Myslel jsem, že již na tomto místě umřu."

"Nic o umírání.... již o tom nemluvte. Nyní se jedná o to, abychom našli rychle kočár. Pojd'me, pojd'me.... co to, klopýtáte?"

"Ano, pane, myslím, že jsem narazil na sloup svítilny, neboť jsem slepý."

"Jste slepý?" otázal se neznámý živě.

Ano, pane."

"Jak dlouho?"

"Od narození."

Jan pocítil, jakoby se jeho ochránci zachvěla ruka; pokračovali mlčky v cestě. Konečně se neznámý zastavil a otázal se jej pohnutým hlasem:

"Jak se jmenujete?"

"Jan."

"Jak, a jak ještě?"

"Jan Martinez."

"Váš otec se jmenoval Manuel, že ano? Kapelník třetího dělostřeleckého pluku, není tomu tak?"

"Ano, pane." V tom okamžiku pocítil slepec, že je mocně svírán nějakými silnými pažemi, které jej skoro dusily a zaslechl třaslavý hlas, který zvolal:

"Bože můj, jaká hrůza a jaké štěstí. Jaký jsem to zločinec. Jsem tvůj bratr Jakub. A oba bratři štkající zůstali v objetí několik okamžiků uprostřed ulice. Sníh na ně se něžně snášel.

Jakub se náhle vyprostil z náručí svého bratra a začal hlasitě volati, okořeňuje svou řeč silnými výrazy:

"Kočár, kočár, není tu nikde ani jeden kočár? Proklet budiž můj osud. Pojd'me, Jeníku, vzchop se, brzy dojdeme na stano-viště kočárů.... Ale kde pak jen všechny kočáry vězí.... Ani jeden tu neobjíždí.... Tamhle vidím jeden, díky Bohu.... Ten proklatec jede dále.... Tu je jiný.... ten je již můj. "Kočí, dostanete pět zlatníků, dovezete-li nás letem do hotelu č. 10 v ulici Castellana."

Uchopiv svého bratra do náručí, jakoby byl dítětem, vstrčil jej do kočáru a potom nastoupil sám. Kočí popohnal zvíře a povoz se rychle šinul bez hluku po sněhu.

Zatím co ujížděli, Jakub stále držel ubohého slepce v náručí a vyličoval mu rychle o svém životě. Nebyl na Kubě, nýbrž v Costa Rice, kde nashromáždil slušné bohatství, ale ztrávil hodně let na venkově

skoro bez styků s Evropou. Psal tři neb čtyřikrát a psaní poslal po lodích, jež obstarávaly obchod s Anglií, ale neobdržel odpovědi. A jelikož pomýšlel stále na návrat do Španělska příštího a zase příštího roku, zanechal dalšího pátrání, hodlaje svým připravit překvapení. Potom se oženil a tato okolnost hodně opět opozdila jeho návrat.

V Madridu jet již čtyři měsíce a dozvěděl se z farní matriky, že otec zemřel. O Janovi mu dali neurčitě a sobě si odpovíající zprávy. Jedni mu říkali, že zemřel, jiní zase, že upadnuv do nejhorší bídy, šel světem, zpívaje a hraje na kytaru. Četné zákroky, jež učinil za účelem zjištění jeho obydlí byly bezúčelné. Na štěstí se Prozřetelnost postarala; aby jej přivedla do jeho náruči.

Jakub se chvíli smál, chvílemi zase plakal, prozrazuje tím opět svou upřímnou, blahovolnou a veselou povahu, jako za let dětství.

Konečně se kočár zastavil. Přišel sluha, aby otevřel dvířka. Odnegli Jana skoro letem až do domu. Při vstupu povšiml si příjemné teploty, ovzduší blahobytu, kterým dýše bohatství. Nohy se mu bořily do měkkého koberce. Z rozkazu Jakubova zbavili jej dva sluhové cárů vodou nasáklých a oblékli jej do čistého prádla a šatstva. — Hned na to mu předložili v témže pokoji, kde plál příjemný oheň, šálek posilující polévky a poté nějaká jídla, byt' i s nezbytnou opatrností k vůli slabosti, jež svírala jeho žaludek. Dále ze sklepa vynesli nejvýtečnější a nejstarší víno, které tam měli.

Jakub se nezastavil ani na okamžik. Dával příslušné rozkazy a každé chvíle se přiblížil ke slepci, aby se jej zvědavě vyptával:

„Jak je ti nyní, Jane.... Spokojen?.... Chceš ještě víno?.... Potřebuješ ještě více šatů?“

Po skončení občerstvujícího jídla zdrželi se oba bratři na několik okamžiků u krbu. Jakub se optal sluhy, zda již paní a děti spí a dostav od něho kladnou odpověď, pravil pln radosti ke svému bratru:

„Nehraješ na piano?“

„Ano.“

„Nuže, vystrašime moji ženu a děti. Pojd' do pokoje.“ A doprovodil jej až k pianu, k němuž jej usadil. Potom zvedl

poklop, aby bylo lépe slyšeti, otevřel dveře a provedl všechno, co směřovalo k vytvoření překvapení v domě.

Slepec začal vyhrávati vojenský pochod. Tichý hotel se ihned otrásal, jako když se natáhne hudební skříň. Zvuky se překotně hrnuly z piana, ale stále ve vojenském rytmu. Jakub chvílemi zvolal:

„Silněji, Jeníku, silněji!“ A slepec hušil do klávesnice pokaždé s větší silou.

Již vidím svou ženu za záclonami.... jen do toho, Jeníku, jen do toho.... Chudák žena, je jen v nočním prádle, che, che.... dělám, jako když ji nevidím.... pomyslí si, že jsem se pomátl.... che, che — jen do toho, Jeníku, jen do toho....“

Jan se podřizoval svému bratru byt' i s nechutí, poněvadž se již chtěl seznámiti se svou švekrůši a políbiti děti svého bratra.

„Nyní vidím svou dceru Manolitu, která je také jen v košili.... hle, také se probudil Paquito.... Neříkal jsem ti, že se všichni polekají?? Ale nastydnou, budou-li se takto dále procházeti. Již nehraj, Jeníku, již nehraj!“

Pekelný hřmot ustal.

„Nuže, Adelo, Manolito, Paquito, obléknete se trochu a pojd'te obejmouti mého bratra Jana. To je Jan, o němž jsem vám tolik vyprávěl a kterého jsem právě našel na ulici bezmála zmrzlého ve sněhu. Nuže, rychle se obléknete!“

Šlechtná rodina Jakubova okamžitě přišla obejmouti ubohého slepce. Hlas manželčin byl příjemný a lahodný. Jan se domníval, že naslouchá hlasu světice. Povšiml si, že plakala, když její muž vyprávěl, jak jej nalezl. A ještě se snažila navršíti další projevy péče k těm, které učinil Jakub. Dala přinést ohřívadlo a sama mu je dala pod nohy, potom jej zabalila do pokrývky a na hlavu mu posadila sametovou čepici. Děti poskakovaly kolem lenošky mazlíce se s ním a jsouce jím samotny laskány.

Všichni vyslechli v tichosti a jsouce jati pohnutím, krátké vyprávění, jež jim slepec učinil o svých protivenstvích. Jakub se tloukl do hlavy, jeho manželka plakala. Užaslé dívky tisknouce mu ruku, říkaly:

„Již nebudeš mít hlad, ani nepůjdeš na ulici bez deštníku, že, strýčku? Manolita si také toho nepřeje, ani tati, ani mami!“

„A že mu nedáš svou postel, Paquito,“ řekl Jakub, přecházející okamžitě do veselé nálady.

"Ale vždyť by se do ní nevešel, tati. V pokoji je jiná, mnohem větší."

"Nyní nechci postel," přerušil Jan, "je mi zde tak dobře."

"Bolí ti žaludek?" otázala se Manolita, objímajíc a líbajíc jej.

"Ne, dceruško, ne, Bůh ti požehnej, nic mne nebolí. Jedině se mi chce spát. ... zavírají se mi oči, aniž bych tomu mohl zabránit."

"Nuže, k vůli nám se od spaní nezdržuj!" řekl Jakub.

"Ano, strýčku, spi, spi," řekli současně Manolita a Paquito, kladouce mu paže kol krku a pokrývající jej polibky.

A opravdu usnul.

A procitl až v nebi.

Za svítání příštího dne zakopl strážník o jeho mrtvolu, zapadlou ve sněhu. Lékař v záchranné stanici napsal potvrzení, že zemřel následkem zmrznutí.

"He, Jiménezi", řekl svému druhu jeden ze strážníků, kteří jej přinesli, "zdá se, že se usmívá!" —

LOTERIE V AMERICKÉ MINULOSTI

Črta z dějin koloniálních i pozdějších. — L. J. F.

V minulých několika letech se několikrát vynořily v kongresu i státních legislaturách návrhy na zavedení federální nebo státní loterie a vždy bylo na ně pohlíženo s mocným odporem. Bylo poukazováno, že by byly důkazem poklesu americké morálky a znehodnocení národního charakteru a přes všechno tvrzení, že loterie by byla "bezbolestným zdaněním," měla vždycky dost přátel i nepřátel. Aspoň zjevných nepřátel, neb miliony dollarů, které americký lid utrácí za loterní lístky, jest sotva svědectvím, že by všechn tento odpor byl upřímně míněný.

To však je vedlejší věcí, o které se nechci v této stati rozepisovati. Chci jen poukázati na to, že loterie není v Americe novinkou. Byla známa již v dobách koloniálních a v pozdějších časech se stala podnikem národním i soukromým. Během doby stala se tak všeobecnou a často i nepoctivou, že bylo nutno zákonem ji zapovědět.

První loterie v amerických dějinách byla podniknuta ve prospěch anglických kolonistů ve Virginii, kteří se usadili v Jamestownu roku 1607 a prvních pět roků trpěli tak velkým nedostatkem, že se zanášeli plánem vystěhovati se do Newfoundlandu. Jejich cesta do Ameriky byla financována

London Co., která se zatím octla ve finanční tísní a poněvadž sama nemohla kolonistům pomoci, požádala krále Jamese I., aby povolil pořádání loterie v jejich prospěch. Král svolil a první loterie, pořádaná v Londýně roku 1612, vynesla 39,000 liber šterlinků (dle nynější ceny kol \$190,000). Další loterie byly pořádány až do roku 1621 a pak přestaly, protože kolonisti již nepotřebovali další pomoc.

Zrušení této loterie ani zdaleka neznamenalo, že jest to konec loterním podnikům na americké půdě. Dávno před tím, než byla prohlášena nezávislost amerických kolonií a založeny Spojené Státy, šířily se loterní podniky na všech stranách. Loterie byly pořádány ve prospěch různých veřejných podniků a institucí, někdy k podpoře nového průmyslu a velmi často k zachránění některého vynikajícího muže od věřitelů.

Ani otec vlasti Jiří Washington, jenž často je stavěn potomkům za příklad, nebyl prost loterní vášně. Jeho jméno bylo uvedeno jako sponzora loterie Mountain Road roku 1768 a Washington praví ve svém denníku, že velmi často úřadoval při loterním tahu. Jiří Washington též koupil první lístek na národní loterii, povolenou kontinentálním kongresem roku 1776 ve pros-

spěch koupení zbraní a jiných potřeb pro armádu. První tah byl konán roku 1777 v College Hallu ve Filadelfii a za půl milonu dollarů lístků bylo prodáno. Všechny výhry však nebyly hotově vyplaceny, neb vládě šlo o získání možné nejvíce peněz a proto kdo vyhrál větší obnos než \$10,000, obdržel vládní dluhopisy, splatné za pět let.

Benjamin Franklin, známý jako veliký hlasatel šetrnosti, také nebyl nikdy odpůrcem loterie. Nejen že uveřejňoval ve svém listě Pennsylvania Gazette loterní oznámky, ale v dobách koloniálních byl též jedním z podnikatelů loterie, kterou mělo být získáno 3,000 liber šterlingů na stavbu baterie na řece Delaware ve Filadelfii.

Málokomu je známo, že otec americké demokracie a autor Prohlášení neodvislosti Tomáš Jefferson chtěl pořádati loterii ve svůj vlastní prospěch. Dlouhou a poctivou veřejnou službou byl ve svém stáří tak ochuzen, že roku 1826 požádal legislaturu, aby mu dovořila pořádání loterie k zachránění jeho prodluženého majetku. Legislatura mu dala povolení, ale Jefferson zemřel než loterie mohla být pořádána.

Faneuil Hall ve Filadelfii, známý jako "rodiště americké svobody", vyhořel roku 1761 a byl znovu zbudován z výtěžků několika loterií. První vynesla pouze \$1,200, ale další se potkaly s lepším úspěchem, jenž umožnil nové zbudování historické budovy. Stojí za zmínku, že jest to stejná budova, ve které Tomáš G. Masaryk podepsal roku 1918 prohlášení československé samostatnosti.

Distrikt Kolumbia, původně nazvaný Washington City, měl také užitek z loterie. Byla pořádána roku 1793 a vynesla \$350,000, které byly věnovány na úpravu nového hlavního města Spojených Států. Hlavní cenou byl nový hotel s koupelami a měl cenu \$50,000.

Při takové popularitě loterií jest pochopitelné, že se brzy nalézají promoteři, kteří využívali vlastenecké citění amerického lidu k podezřelým loterním podnikům. Jedním z takových byla loterie ve prospěch Washingtonova pomníku, pro nějž, jak bylo tehdy tvrzeno, si sám Washington před svou smrtí vybral místo. Výherní lístky byly

prodávány po \$11 a hlavní cenou mělo býti \$50,000. Tah měl být konán v září roku 1811 a byl-li vůbec konán, není známo, jisté pouze je, že na Washingtonův pomník nebyly dány žádné peníze. Teprv roku 1833 byly zahájeny skutečné práce ve prospěch Washingtonova pomníku a celý náklad byl uhrazen veřejnými sbírkami a sumou povolenou kongresem.

Podobným nepoctivým podnikem byla loterie ve prospěch upravení Plymouthské skály v Massachussettsu, kde Poutníci roku 1620 poprvé vstoupili na americkou půdu. Loterie byla zahájena r. 1812 a za několik roků byly prodány výherní lístky asi za \$886,439, ale na úpravu Plymouthské skály a mořského pobřeží zbylo pouze \$9,876.

Loterní podniky se stále množily, byly pořádány pro všechny možné účely, ale když časem se zvrhly v obyčejné podvody, je přirozeno, že jejich obliba klesala a s mnoha stran bylo žádáno, aby byly úplně zapovězeny. Některé státy přijaly záporné zákony a Louisiana, v níž se nalézal největší z loterních podniků, byla poslední.

Louisianská loterie byla známa po celých Spojených Státech a byla pravděpodobně též nejvýnosnější. Byla založena r. 1868, kdy obdržela od státu výsady na 25 roků a za to musela každý rok odváděti do státní pokladny \$40,000. Přinášela tudíž státu slušný užitek a louisianským politikům ještě mnohem větší, ale bylo to spojeno s mnohými skandály, až posléze přijal kongres roku 1890 zákon, kterým byly všechny loterie zapovězeny. Louisianská loterní společnost se ani pak nechtěla vzdáti svého obrovského zisku a ochotná legislatura jí odhlasovala nové výsady na dobu 25 let, avšak guvernér zákon vetoval a to byl konec veřejných loterií ve Spojených Státech.

Od té doby jsou Spojené Státy stále více zaplavovány cizozemskými losy, které vzdor veškeré přísnosti úřadů jsou sem stále posílány a odnáší miliony amerických peněz do ciziny. Veliké množství podvodných losů též přichází do oběhu a lidé je kupují ve vrozené touze po rychlém a lehkém zbohatnutí.

MADAME CURIE

Historie polské vědatorky, objevitelky radia.

Pro kalendář Hlasatel upravil F. Š.

NA podzim roku 1891 dala se zapsati na universitě Sorbonne v Paříži rozehvělá mladá polská přistěhovalkyně Marie Skłodovská. Na hlučných chodbách mladí studenti často vídali tuto stýdlavou dívku s rozhodným výrazem ve tváři, a celému přsnému zjevu dodával váhy chudý oblek; mladíci se mezi sebou tázali: "Kdo je to?" Ale odpověď byla vždy neurčitá. "Je to nějaká cizinka s nemožným jménem. Je vždy při přednáškách fyziky v první řadě." Studenti se zalíbením sledovali její mizíci postavu ladných forem a své pozorování končili poznámkou "hezké vlasy". Tyto plavé vlasy a její slovanské rysy byly po dlouhou dobu ztotožňovacím znamením, dle nichž ostatní studenti na universitě Sobornne plachou studentu poznávali.

Ale pro tuto dívku mladíci měli význam až poslední. Byla úplně okouzlena vědeckými studii a věnovala se práci s horlivostí. Každá minuta, kterou nezasevětila studiu, byla pro ni minutou ztracenou.

Poněvadž Marie Skłodovská byla příliš plachá, než aby se snadno sprátelila, uchýlila se mezi své krajany v kolonii, která tvořila malý ostrůvek svobodného Polska v umělecké čtvrti Paříže. Tam žila životem klášterní přísnosti věnujíc se výhradně svému studiu. Její příjem, který sestával z jejich úspor vychovatelky v Polsku a malých peněžních zásek, které jí posílával její otec, veřejnosti málo známý, ale velmi vzdělaný učitel počtů, byl pouze 40 rublů měsíčně. Z tohoto příjmu — tři franků denně musela platiti za byt, stravu, oděv a výdaje se studii na universitě.

Úmyslným rozhodnutím vyloučila ze svého programu jakékoliv zábavy a osvěžení, do čehož spadaly i kamarádké schůzky s ostatními studenty; žila životem spartánským, divným a neobvyklým. Marie si nikdy nepřiznala, že by mohla trpěti zimou či hladem. Aby nemusela kupovati uhlí, nezatapila v malých kamínkách a psávala matematické rovnice, aniž by si uvědomila, že jí prsty tuhly a ramena se chvěla zimou.

Často po týdny nejedla ničeho, než chleba s máslem a čaj. Chtěla-li si popřáti, koupila si dvě vejce, kousek čokolády a nebo nějaké ovoce.

Následkem této životosprávy dívka, jež přijela z Varšavy zdravá a plná života, začala pobledávati. Často, když povstávala od svého stolu, ucítila závratě. Často se s námahou dovlékla jen na lůžko, na němž hned omdlela. Když procitla, tázala se sama sebe, proč vlastně omdlela; cítila vůči sobě opovržení, že by mohla býti nemocna, zrovna jako měla opovržení pro vše, co zdržovalo její studia. Nikdy jí nenapadlo, že její nemocí bylo hladovění.

PIERRE CURIE.

Marie ze svého života lásku i manželství vyloučila. Ve svých 25 letech ještě lpěla na oddanosti k vědě a nechtěla se vzdáti své svobody. Tu se objevil Pierre Curie, jovialní vědátor, který byl oddán duší i tělem vědeckému badání. Ve svých 35 letech byl svobodný. Byl vysoké postavy, dlouhých citlivých prstů, hrubého vousu a výrazu nezvyklé inteligence a význačnosti.

Poprvé se ti dva setkali roku 1894 v laboratoři a společný zájem je okamžitě svedl dohromady. Pierre Curie shledal v mlčelivé slečně Skłodovské vážnou a úžasnou ženu. Pripadalo mu divně, že mohl mluvit s mladou a okouzující ženou odbornou řečí, spleťtými formulkami. Jaká to byla rozkoš.

Pierre zíral na Mariiny plavé vlasy, na její vysoké, zaoblené čelo, na její ruce potřísněné v laboratoři kyselinami. Byl rozrušen její ladností, která byla zvyšována naprostým nedostatkem koketování.

Pierre Curie se snažil s jemným taktem získati si přízně této dívky. Optal se jí jednou, zda by jí mohl navštívit. Přijala jej přátelsky, ale zdrženlivě ve svém malém pokojíku a Pierrovi se srdce svíralo při pohledu na tolik chudoby, ale dovedl chápati soulad mezi povahou dívky a zařízením bytu. V podkrovní světnici, skoro holé, Marie se zdála býti svými rozhodnými rysy,

ve svém obnošeném šatě ještě krásnější. Co jej nejvíce okouzlovalo, byla její naprostá oddanost studiu, ale i její odvaha a vznešenost. Tato ladná dívka měla charakter a nadání velké osobnosti.

Za několik měsíců požádal Pierre Curie Marii, zda by se nechtěla státi jeho ženou. Ale provdati se za Francouze, vzdáti se své rodiny, vzdáti se utlačovaného Polska, zdálo se Marii jako hrozná zrada. Uplynulo celých deset měsíců, než tvrdosť Polka smířila se s myšlenkou na tento sňatek.

První čas svého manželského života procestovali Pierre a Marie na bicyklech Francií. Bicykly si zakoupili z peněz, které dostali jako svatební dar. K obědu pojídali chléb, sýr, ovoce, přenocovali v náhodných, neznámých zájezdních hostincích; za cenu několika tisíc záborů na bicyklu a za několik franků stravného požívali přepychu dlouhých dnů a nocí samoty.

V Paříži se usídlili v malém bytečku v ulici de la Glaciere. Byt postrádal pohodlí a zařízení a manželé odmítli i nábytek který jim nabídl Pierrův otec. Marie neměla pokdy, aby jej omyla. Holé stěny byly zaplněny policemi s knihami, v bytě byly dvě židle a bílý stůl. Na stole byla pojednání o fysice, petrolejová lampa, svazek květin a to bylo vše. Pro návštěvníka, který by snad přišel, nebylo ani židle, ani vůbec místa.

Poznenáhlu se vpravila Marie do vedení domácnosti. Vynalezla pokrmy, které vyžadovaly málo příprav a nebo mohly býti ponechány samy sobě, "aby se uvařily". Před svým odchodem Marie s vědeckou přesností upravila oheň na malou míru a vrhnuvši poslední pohled na hrnce, plecháče a podobné náčiní, které svěřila ohni, seběhla se schodou, aby dostihla svého manžela. Za čtvrt hodiny byla sehnuta nad křivulemi a zkumavkami v laboratoři, kde řídila sílu ohně tímž způsobem.

Druhý rok jejich manželství života rozlišoval se od prvního pouze zdravotním stavem Marie, neboť byla těhotná. Mme Curie toužila po děcku, ale mrzelo ji, že nevolnost jí znemožňovala státí před přístroji a studovat magnetické ocele.

Dalo by se předpokládati, že Pierre snad by povolil zdravotnímu stavu Marie a strávil letní prázdniny v klidu u ní. Ale s bezmyšlenkovitostí bláznů párek se vydal na bicyklovou cestu po Francii a denně

ujeli stejný počet kilometrů, jako na jejich svatební cestě. Marie prohlašovala, že necítí prázdné únavy a Pierre měl neurčité tušení, že jeho žena je nadpřirozenou bytostí, na kterou neplatily lidské zákony.

Ale brzy mladá žena musela ke svému rozmrzení cestu přerušiti a navrátiti se do Paříže, kde dala život dceři Iréně, krásnému to stvoření, jež později získalo Nobelovu cenu.

Myšlenka na volbu mezi věnováním se rodině a vědecké kariéře Marii vůbec nepřípadla. Udržovala domácnost, starala se o nemluvně, vařila, ale současně také věnovala se práci v skromně vyhlížející laboratoři, kde byly položeny základy k nejdůležitějšímu objevu moderní vědy.

OBJEVENÍ RADIA.

Na sklonku roku 1897 měla za sebou dvě universitní zkoušky, byla členkou učené společnosti a napsala dílo o magnetisaci kalené ocele. Nejbližším její cílem bylo dosažení doktorské hodnosti. Ohlížela se po předmětu badání za tímto účelem a její pozornost upoutala publikace francouzského učence Henri Becquerela.

Becquerel objevil, že uraniové sole spontánně vyzařovaly, aniž by byly vystaveny světlu, nějaké neznámé paprsky. — Uraniová směs, položená na fotografickou desku, zabalenou do černého papíru, prozařovala tento ochranný obal. Bylo to první postřehnutí zjevu, která Marie později pojmenovala radioaktivita, ale podstata tohoto vyzařování a jeho původ stále zůstávaly hádankou.

Objev Becquerelův Curieovy okouzloval. Sami sebe se ptali, odkud přicházela energie, kterou uranové směsi ze sebe vydávaly. Zde se naskytl poutavý a zajímavý předmět badání skok do neznámé říše.

Zde se však vystavila otázka, kde by mohla Mme Curie prováděti své pokusy — a tím začaly nesnáze. Konečně díky řediteli fysického ústavu, kde Pierre vyučoval, Marii bylo poskytnuto malé skladiště v přízemí, plné vlhkosti, kamž byly odkládány nepoužívané přístroje.

V takové díře vědecké badání nebylo ničím snadným. A ovzduší, které nesvědčilo přesným a citlivým vědeckým přístrojem, svědčilo ještě méně zdraví Marie. Ale to pro ni nemělo významu. Bylo-li jí zima,

pomstila se tím, že si poznamenala do zápisníků, kolik stupňů teploty bylo.

Cím více se Marie seznamovala s tajnostmi radiových paprsků, tím více jí připadaly nesouvisejícími s tím, co dosud bylo známo. Konečně přišla na to zdoluhavými pokusy se všemi známými chemickými prvky, že směs jiného prvku známého jako thorium, vyzařovaly rovněž paprsky, jako u směsi uranových. A to nejen to, v každém případě radioaktivit byl mocnější, než by se zdálo býti oprávněno množstvím urania a nebo thorium ve skoumané směsi.

Odkud přicházelo toto abnormální vyzařování? Bylo možné pouze jedno vysvětlení: minerály musí obsahovati v malém množství mnohem mocnější radioaktivní prvek, než jakým je uranium a thorium. Ale jaký je tento prvek? Při svých pokusech Marie vyzkoušela všechny dosud známé chemické prvky. Vědatorka odpovídala na tuto otázku se smělostí geniální mysli: minerály musely obsahovati radioaktivní podstatu, která musí býti dosud neznámým chemickým prvkem.

Nový prvek. Byla to okouzlující domněnka. Ale inkognito obdivuhodné podstaty musí býti objeveno. Ona musí ohlásiti s naprostou jistotou: "zde je!"

Pierre Curie, který sledoval rychlý postup pokusů své ženy s vášnivým zájmem, zanechal nyní pokusů svých, aby mohl pomoci ženě s pokusy jejími. Dva mozky, čtyři ruce nyní hledaly neznámý prvek ve vlhké malé pracovně, což trvalo po osm let, než pracovna byla zničena osudnou náhodou.

Marie a Pierre začali se svým badáním trpělivě, odděluje a měříce radioaktivitu všech prvků ve smolci, uranové to rudě. Ale jak se sužovalo pole jejich badání, jejich nálezy ukazovaly existenci dvou nových prvků. V červenci roku 1898 mohli oznámiti objev jednoho z těchto prvků.

Marie jej pojmenovala polonium po své milované Polsce.

V prosinci 1898 Curieovi uznámili existenci nového druhého prvku ve smolci, který pojmenovali radium — prvek, o jehož radioaktivní síle věřili, že je nesmírná.

GENIUS V BOUDĚ.

Zvláštní vlastnosti radia postavily nohama vzhůru všechny teorie, ve které vědátori po staletí věřili a fysikové objev

přijali s rezervou. Chování chemiků bylo ještě odmítavější. Chemik věří v existenci nové podstaty jen tehdy, když ji může viděti a prozkoumati ji, vyzkoušeti ji pomocí kyselin a určití její atomickou váhu.

Nyní nikdo vůbec ještě radia neviděl. Nikdo neznal jeho atomické váhy. Aby Curieovi mohli prokázati jsoucnost polonia a radia, museli pracovati další čtyři roky. Již nyní znali způsob, jímž doufali, že oddělí nové kovy, ale to znamenalo zacházeti s velkým množstvím hrubého materiálu.

Smolec, v němž byly polonium a radium skryty, vyskytoval se jen v Jáchymově v Čechách, kde z něho vyluhovali uranové sole na výrobu skla. Byla to drahocenná ruda, ale dle výpočtů Curieových, vyluhování urania mělo by zanechati polonium a radium nedotčené. A tudíž, proč nepracovati s odpadky, které měly nepatrnou cenu?

Od rakouské vlády získali tunu odpadků a začali práci v opuštěné boudě, která byla vedle malého skladiště, v němž Marie začala se svými prvními pokusy. Lékařská fakulta této boudy dříve používala za pitevnu, ale nyní nebyla uznána za vhodnou ani k tomu, aby do ní mohly býti ukládány mrtvoly. Neměla žádné podlahy a byla vybavena rozviklanými kuchyňskými stoly, černou tabulí a starými vytápěcími kamny.

V létě bylo v boudě dusno jako v pařeništi. V zimě kamna, ač byla do běla rozžhavena, nestačila boudu vytápěti. Jelikož však technické zařízení postrádalo komínů k odvádění smrdutých výparů, museli prováděti větší část svých pokusů na dvoře.

"A přeci," napsala Marie v pozdějších letech "v této boudě jsme ztrávili nejšťastnější dny našeho života, zasvěcení jsouce výhradně práci. Někdy jsem ztrávila celý den mícháním bublající směsi železnou tyčí, která byla skoro tak velká, jako já. Večer jsem byla shroucena únavou."

Za takových okolností pracovali Curieovi od roku 1898 do 1902. V onom dvoře, odděna pouze ve svůj starý, kyselinami potřísněný pracovní plášť, jsou zahalena v štiplavý kouř, který vnikal do nosu a očí, byla Marie hotovou továrnou sama o sobě.

"Často jsem zacházela až s dvaceti kilogramy materiálu najednou," píše později, "což mělo ten následek, že se bouda naplňovala velkými nádobami ssedlin a tekutin. Byla to umožňující práce přenášeti nádoby,

odlěvati tekutiny a míchat po hodiny v jednom kuse vroucí materiál v tavicím kotli."

Dny práce se protáhly na měsíce a roky; Marie a Pierre se však nedali odstrašiti. Někdy, když na okamžik ustoupili od svých přístrojů, jejich rozhovor o hledaném prvku z vědatorské úrovně zabíhal do tonu dětského rozradostnění.

"Ráda bych věděla, jak bude vypadati," řekla jednoho dne Marie s horečnou zvědavostí děcka, kterému byla slíbena hračka. "Pierre, jak ty myslíš, že bude vyhlížeti?"

"Nevím," odpověděl jemně fysik. "Rád bych, aby mělo krásnou barvu..."

Marie zatím s obrovskou trpělivostí zpracovávala kilogram za kilogramem tunové množství smolce z Jachymova a na stolech v boudě se začaly objevovati koncentrovanější a koncentrovanější směsi, které obsahovaly čím dále tím více radia. Blížila se konci: nyní již pročistovala silně radioaktivní směsi. Ale chudoba náhodného a pracně sehnáního vybavení zdržovala její práci více, než kdy jindy. V této boudě, která byla přístupna každému závanu větru, byl uhlenný a železný prach, který se mísil k zoufalství Mariině do produktů, které pročistovala s takovou péčí. Někdy se jí srdce zoufalstvím svíralo nad zmařeným časem a silou, kterou purifikaci věnovala.

Pierre byl již tak unaven nekonečným zápasem, že by všeho na čas nejraději zanechal. Překážky se zdály býti nepřekonatelnými. Nemohli by podjati se práce někdy později za lepších okolností?

Ale nepočítal s povahou své ženy. Marie chtěla izolovati radium a také jej izolovati bude. Opovrhlivě pohlížela na únavu, na nesnáze a někdy i nedostatky svého vědění, které komplikovaly její úkol. Vždyť byla jen mladou vědatorkou a někdy přišla na zjevy nebo druhy kalkulací, o nichž věděla jen málo a k vůli kterým musela se podjati zběžných studií.

Roku 1902, 45 měsíců poté, kdy Curieovi oznámili pravděpodobnou existenci radia, Marie docílila nadlidským snažením touženého vítězství: podařilo se jí připravit decigram čistého radia a určit jeho atomickou váhu.

Chemikům nezbyvalo nic jiného, než se pokloniti faktům. — Radium úředně existovalo.

ŽIVOT PROTIVENSTVÍ.

Na neštěstí Curieovi měli ještě jiné nesnáze než ony s Přírodou ve své chudobné laboratoři. Pierrův plat ve fysickém ústavu byl 500 franků měsíčně a po narození Ireny vydání na opatrovatelku zatěžovalo rozpočet. Musely se hledati nové zdroje příjmů.

Roku 1898 se uprázdnila stolice fysikální chemie na universitě Sorbonne a Pierre se rozhodl, že se o ni bude ucházeti. Byl s tím spojen příjem 10,000 franků a znamenalo by to také méně hodin přednášek. Ale jeho ucházení bylo odmítnuto. Pierre toto místo získal teprve roku 1904, kdy celý svět oceňoval jeho význam. Prozatím se musel spokojiti s podřadným postavením na Sorbonně, kde úřady mu ochotně povolily doplňovací přednášky podružnějšího rázu. Mezitím Marie si zajistila profesorství na dívčí škole ve Versailles.

Rozpočet rodiny byl nyní vyrovnán, ale Curieovi byli přetíženi nesmírně zvýšením práce zrovna v okamžiku, když jejich pokusy v radioaktivitě vyžadovaly veškerou jejich energii. Pierrůvi přátelé snažili se všemi prostředky přiblížiti jej trochu blíže k nepřístupnému postavení profesora. Členství v Akademii věd by velmi zvýšilo jeho prestiž a roku 1902 naléhali, aby se Pierre hlásil za kandidáta. Váhal a potom poslechl bez vnitřní radosti. Shledával to velice obtížným — vykonávati obvyklé návštěvy u akademiků. Aby vykládal o svých úspěších, aby opakoval dobrozdání, která o sobě slyšel, aby se chlubil svou prací, to bylo nad jeho sílu. Nakonec vzdával chválu svému protivníku, řka, že M. Amagat byl lépe kvalifikován, aby se stal členem Ústavu. Akademikové zvolili M. Amagata.

Krátce na to Pierre odmítl své jmenování do Čestné legie, poněvadž se mu zdálo komickým, aby vědátor, zbavený prostředků výživy, měl "na povzbuzenou" přijati nabízený emailovaný kříž s červenou hedvábnou stužkou.

Curieovi pokračovali ve vyučování s dobrou vůlí a bez hořkosti, věnujíce svému zaměstnání své nejlepší úsilí. A jsouce roztrženi mezi svou vlastní prací a svým zaměstnáním, zapomínali jísti a spáti. Neuvědomujíce si svou pošetilst, oba nadužívali svou miziví sílu. Při rozličných příležitostech Pierre byl přinucen ulehnutí následkem hrozných bolestí v nohou. Marie se

zdržovala od shroucení svou nezdolnou vůlí, ale její přátelé žasli nad její bledostí a vyzáblostí tváře.

Za takových okolností radioaktivita vyrůstala a rozvíjela se, zatím co oba vědátoci pomalu slábli věnujíce jí své životy. —

“BEZVÝZNAMNÉ” ROZHODNUTÍ.

Ohromující radium. Pročistěné jako chlorid, podobalo se matnému bílému prášku, podobnému obyčejné kuchyňské soli.

člověka v jeho boji proti rakovině. Radium bylo užitečné — skvěle užitečné a jeho získávání nemělo již pouhého významu pro pokusy. Radiová industrie měla se zroditi.

Od chvíle, kdy byly známy teurapetické účinky radia, byly činěny plány na využití radioaktivních rud v několika zemích, zejména v Belgii a v Americe. Ale inženýři nemohli získati “pohádkový kov”, aniž by znali tajemství jemných operací, jimiž se získávalo.

ARMÁDNÍ “LETACÍ PEVNOSTI”.

Tento obrázek představuje jedno z velkých armádních letadel, která pro jejich výzbroj jsou zvána “letacími pevnostmi”. Šest těchto letadel podniklo minulého roku let bez zastávky od Panamského průplavu k letišti Langley ve Virginii, vzdálenost 2,175 mil.

Ale jeho vlastnosti byly ohromující. Jeho záření překračovalo všechno očekávání co do své intensity; ukázalo se, že bylo dva milionkrát větší, než záření uranu. Jeho paprsky prozařovaly nejtvrdší, nejneprůsvitnější podstatu. Pouze silná olověná deska ukázala se vstavu zarazití jejich lstivé pronikání.

Poslední a nejdojemavější zázrak byl ten, že radium se mohlo státí spojencem

Pierre tuto věc vysvětlil jednoho nedělního jitra. Právě dočetl dopis od nějakých inženýrů z Ameriky, kteří chtěli využití poznatků z objevu radia a dožadovali se informací.

“Můžeme se rozhodnouti pro jednu ze dvou věcí,” řekl jí Pierre. “Bud’ můžeme popsati výsledky našeho badání bez jakékoliv výhrady, zahrnuje v to i purifikační proces —”

Marie učinila mechanický posuněk k schválení a zamumlala:

“Ovšem, to je přirozené.”

“A nebo,” pokračoval Pierre, “můžeme se považovati za vlastníky, “vynálezce” radia, dáti si patentovati postup pročišťování smolce a zajistiti si naše práva na výrobu radia po celém světě.”

Marie uvažovala několik vteřin a potom řekla:

“To je nemožné. Bylo by to proti duchu vědeckého ducha.”

Pierrova vážná tvář se rozzářila. Aby uspokojil své svědomí, trval na opačném stanovisku a zmiňuje se nakonec se smíchem o věci, která jej nejvíce mrzela, že by se jí musel vzdát:

“Mohli bychom míti také nádhernou laboratoř.”

Pohled Marie byl v tom okamžiku upřený. Zdála se vážně přemýšlet o takovém zisku. Ale skoro okamžitě i tuto myšlenku zavrhl.

“Fysikové vždy uveřejňují plnou zprávu o svých badáních. Má-li náš objev obchodní cenu, jest to pouhá náhoda, z které my nesmíme těžiti. A radia se bude používat k léčení nemocí... Je nemožno využívat toho...”

Nesnažila se svého manžela přesvědčiti, domnívala se, že její muž mluvil o patentu jen s pochybností. Slova, která pronesla s naprostým ujištěním vyjadřovala city obou, vyjadřovala jejich pojetí o úloze vědátora.

Pierre dodal, jako by rozhodoval o bezvýznamné otázce:

“Dnes večer napiši oněm inženýrům a sdělím jim informaci, o níž žádají.”

Čtvrt hodiny po této ranní nedělní rozmluvě vydali se Pierre a Marie na projížďku do lesů na svých oblíbených bicyklech. Jednou provždy volili mezi chudobou a bohatstvím. Večer se vrátili domů vyčerpáni, majíce náruče plny polních květů. —

NEPŘÍTEL.

Nyní přišla předehra k symfonii, která měla brzy dostihnouti svého crescenda.

V červnu 1903 Královský ústav pozval oficiálně Pierra do Londýna k přednáškám o radiu. Brzy na to přišla hotová záplava pozvánek na bankety a hostiny, neboť celý Londýn chtěl spatřiti “rodiče” radia.

Curieovi to snášeli — jsouce celí nesví — po několik dnů a potom se vrátili do své boudy. Ale Anglosasové jsou oddáni těm, které obdivují. V listopadu 1903 Královská společnost v Londýně udělila Pierrovi a Marii jedno ze svých nejvyšších významání: Davy Medal.

Další uznání přišlo ze Švédska. 10. prosince 1903 Akademie věd ve Stockholmu ohlásila, že Nobelova cena v odboru fysiky pro běžný rok byla udělena na polovic Henri Becquerelovi a na polovic mezi manžele Curieovy za jejich objev radioaktivity.

Nobelova cena znamenala 70,000 zlatých franků a nebylo “proti duchu vědeckého ducha” peníze tyto přijmouti. Byla to jedinečná příležitost osvoboditi Pierra od jeho vyučovacích hodin, zachrániti jeho zdraví. Když požehnaný ček byl vyplacen, byly tu na radě dary pro půjčky Pierrova bratra, pro Mariinu sestru, předplatné u vědeckých společností, dary polským studentům, kteří byli kamarádi z dětství Mariina.

Marie rovněž dala zaříditi “moderní” koupelnu v malém domku a konečně mohla dáti vypapírovati sešle vypadající pokoj. Ale nikdy jí na mysl ani nepřišlo, aby slavnou příležitost oslavila koupí nového klobouku. Zůstala i nadále při vyučování, ačkoliv naléhala na to, aby Pierre zanechal vyučování na Ústavu fysickém.

Když sláva jim otevřela své paže, telegramy se kupily na jejich pracovním stole; byly na něm do tisíců jdoucí novinářské články, na sta žádosti o podpisy a fotografie, dopisy od vynálezců, básně na radium. A jakýsi Američan se docela ptal, zda by mu dovolili pojmenovati závodního koně po Marii.

Ale trvalé neporozumění oddělovalo Curieovy od veřejnosti, která se nyní obrátila proti nim. Dostihli okamžiku, který byl snad nejsmutnějším v jejich životě, neboť jejich poslání nebylo skončeno, chtěli pracovati i nadále.

Ale sláva se nic nestarala o budoucnost Pierrovu a Mariinu, kteří chtěli pokračovati na své cestě. Sláva se chytá velikých, tíží je celou svou vahou, pokouší se zadržeti jejich rozvoj.

Publicita získaná udělením Nobelovy ceny byla příčinou, že miliony lidí zařadili radioaktivitu do kategorie docilených vítězství, ačkoliv radioaktivita byla ještě v embryonickém stadiu. A všeteční neměli nic

jiného na práci, než vnikati do soukromí nyní již proslulých manželů. Dobře míněný hold olupoval dvojici o jediné, které si přáli uchovati: uvažování a klid.

Marie napsala na jaře roku 1904:

“...Stále jen šum a hluk. Lidé nás zdržují od práce jak nejvíce mohou. Nyní jsem se rozhodla, že budu statečnou a že nebudu přijímati žádných návštěvníků — ale co naplat, stále mne vyrušují. Náš život byl zcela pokazen počtami a slávou. ... Naše tichá a práci zasvěcená existence je uvedena v nepořádek.”

Zejména Marie trpěla úlohou, kterou svět chtěl, aby hrála; její povaha byla tak přesně vyhraněná, že se nemohla rozhodnouti ani pro jeden způsob, jež jí sláva diktovala k vystupování. Nemohla se vžiti do familiérnosti, ani do mechanického projevu přátelství, ani úmyslné přísnosti, ani do okázalé skromnosti. Nevěděla, jak býti slavnou. Nezdolná plachost okamžitě ji zbavila volnosti pohybu, jakmile na sobě ucítila zvědavé pohledy.

Jedna z tisíců anekdot krásně shrnuje chování Curieových k veřejné pochvale. — Manželé večereli v paláci Elysejském s prezidentem Loubetem a jeho chotí. Během jídla se otázala Mme Loubet Marie:

“Přála byste si, abych vás představila řeckému králi?”

Marie odvětila nevinně, ale přeci zdvořile své poctivé smýšlení:

“Já v tom nevidím nic užitečného.”

Potom povšimnouc si úžasu své hostitelky, začervenala se a překotně řekla: “Ale, ale — ovšem, učiním vše, co si přejete. Jen proto, abych vám vyhověla.”

Náhradou za pohromu slávy, která způsobila rozvrat v jejich životě, měl jim objev přinést také jisté výhody, po nichž tak dlouho toužili: profesuru, laboratoř, spolupracovníky a vědecká uznání, po nichž tak dlouho toužili. Ale jak dlouho, než se jich dočkají?

BOK PO BOKU.

Když nastal v roce 1904 konec druhého těhotenství, Marie byla blízko vyčerpání. Konečně 6. prosince 1904 narodilo se buclaté děcko s čupřinou černých vlasů. Nová dcera Eva.

Marie se brzy podjala pravidelného vyučování a práce v laboratoři. Ale někdy se nemohli vyhnouti úředním banketům, které

byly pořádány na počest cizích vědátorů. Při takových příležitostech Pierre se oblékl do svého blýskavého fraku a Marie do svého jediného večerního úboru.

Tento oblek, který měla po leta a který byl čas od času přešíván švadlenou, byl zhotoven z černého grenadýnu. Modní žena by naň pohlížela s útrpností. Ale rozvážnost a zdrženlivost, které byly význačnými rysy Mariina charakteru, vytvořovaly jakýsi druh mody pro její oblek. Když stočila své plavé vlasy v pletenec a navlékla si zlatý náhrdelník, byla okouzlující. Její štíhlé tělo a povznášející výraz v obličeji odkrýly kouzlo její osobnosti.

“Je to škoda,” řekl Pierre kteréhosi večera při podobné slavnosti. “Večerní oblek ti tak sluší.” A s povzdechem dodal: “Ale jak se věci mají, my pokdy nemáme.”

3. července 1905 Pierre Curie byl přijat za člena Akademie, ale jen tak tak. Dvacet dva vědátoři hlasovali pro jeho protivníka. Zatím universita Sorbonne vytvořovala pro něho stolicí fysiky, postavení to, po kterém tak dlouho toužil, ale přes to scházela vhodná laboratoř.

Teprve po osmi letech trpělivosti mohla Marie uvést badání o radioaktivitě do útulku odpovídajícího jeho významu — stánek vědy, který však již Pierre nespáčil. Suživá myšlenka, že její druh se nedočkal svého jediného životního snu, držela se jí po celý život.

“Madame Curie a já pracujeme,” psal Pierre 14. dubna 1906, “na měření radia dle vyzařování jeho. To by se zdálo ničím, ale přesto na tom pracujeme po několik měsíců a teprve nyní počínáme získávati pravidelné výsledky.”

“Madame Curie a já pracujeme...”

Tato slova, napsaná Pierrem pět dní před jeho smrtí, vyjadřují podstatu a krásu soužití, které nikdy nebylo otřeseno. Každý postup v práci, každé jejich zklamání a vítězství jen muže a ženu těsněji spojovaly.

Mezi těmito dvěma sobě rovnými, kteří se navzájem vášnivě obdivovali, ale nikdy si nezáviděli, bylo pracovní kamarádství, svižné a výtečné, které snad bylo nejjemnějším vyjádřením jejich hluboké lásky.

SAMA.

Krátce před půltřetí 19. dubna 1906, v dusný a deštivý den — Pierre se omluvil u profesorů, se kterými obědval a vyšel v

lijáku. — Když se pokoušel přejít ulici Dauphine, vstoupil náhle zpozad drožky do cesty těžkému vozu. V překvapení se snažil zavěsiti se na plece koně, který se však náhle vzepial. Vědátorovy podpatky na mokré dlažbě uklouzly. Kočí zatáhl za otěže, ale marně. Ohromný vůz, jedoucí kupředu setrvačností svých šesti tun nákladu, pokračoval v jízdě na několik yardů. Levé zadní kolo přejelo přes Pierrovo tělo, zcela je drtíc. Policisté zvedli ještě teplé tělo, ze kterého život vyprchal jako závan.

Šest hodin: Marie veselá a plná radosti zjevila se ve dveřích svého obydlí. Čelila návštěvníkům a nejasně pochopila dle jejich omluvného chování a lítostných pohledů projevy soucitu. Když jí sdělovali holá fakta, Marie stála bez hnutí. Po dlouhé trapné přestávce se konečně její rty pohnuly:

“Pierre jest mrtev? Mrtev? Naprosto mrtev?”

Od okamžiku, kdy tato tři slova “Pierre jest mrtev” pronikla k jejímu vědomí, stala se z ní polifóvaníhodná a nevyčísitelně samotářská žena.

Několika úsečnými slovy požádala, aby Pierrovo tělo bylo přineseno domů. Poprosila přítelkyni, aby odvedla Irenu, zaslala krátký telegram svému otci do Varšavy. Potom odešla do zahrady deštěm skropené, usedla s hlavou v dlaních a zírala do prázdna. Hluchá, nehybná, nemluvná, tak čekala na svého druhá.

Pomalou byla nosítka protažena úzkými dveřmi. Mrtvý muž byl položen na podlahu v přízemí a Marie zůstala sama se svým manželem. Líbala jeho tvář, jeho tělo, které ještě bylo skoro teplé. Byla odvedena skoro násilím do jiné místnosti, aby nebyla svědkem převlečení pozůstatků. Poslechla jako v bezvědomí, ale pak si vzpomněla, že by byla ošizená o těch několik minut, rychle se vrátila a připíjala se k mrtvému tělu.

Po pohřbu vláda oficiálně navrhla vdově a dětem národní pensí Pierre Curieho. Marie okamžitě odmítla: “Nechci pense,” řekla, ukazujíc první ozvěnu své přirozené statečnosti. “Jsem dosti mladá, abych si mohla vydělati na obživu svou a svých dětí.”

13. května 1906 rada vědecké fakulty jednohlasně se usnesla svěřiti Pierrovi stolicí na universitě Sorbonne Marii. Byl to první případ, že postavení vyššího vzdělání ve Francii bylo uděleno ženě.

Marie vyslechla s roztržitostí, skoro nevěcně, když její tchán ji upozornil podrobně na těžké poslání, které rozhodně musela sama k vůli sobě přijati. Odpověděla krátce: “Pokusím se o to.”

V den její první přednášky na Sorbonně zaplnil dav malou přednáškovou síň a mnoho lidí muselo se spokojiti s místem v chodbách a na náměstí. Zvědavci natahovali své krky, aby nepropásli vstup Mme Curieové. Jaká budou první slova nové profesorky? Pronese slova díků ministru, universitě? Bude mluvit o Pierre Curieovi? Ano — pravděpodobně; bývalo zvykem, že nástupce pronese chválu o svém předchůdci. . . .

Půl druhé. . . . Zadní dveře se otevřely a Marie Curie kráčí za bouřlivého potlesku k židli. Sklání hlavu. Bylo to krátké a suché pohnutí, znamenající pozdrav. Stojíc, čekala Marie na utuchnutí potlesku. Ten přestal okamžitě.

Marie zírala upřeně před sebe a řekla: “Když se uváží pokrok, který byl učiněn ve fysice za posledních deset let, nelze se ubrániti úžasu nad postupem, jakým se ubíraly naše idey o elektřině a hmotě. . . .”

Mme Curie pokračovala v přednáškách přesně tam, kde Pierre ustal. Slzy vstupovaly do očí a svažovaly obličej posluchačů.

Když dokončila svou suchou přednášku, aniž by jednou zaváhala, odešla Marie zadními dveřmi tak rychle, jak vešla.

ÚSPĚCHY A PROTIVENSTVÍ.

Nyní osobní sláva Mme Curieové vystoupila a rozšířila se jako rachejtle. Diplomů a pocty cizích akademií přicházely po tuctech. A ačkoli francouzská Akademie věd ji nepoctila svým členstvím — Marii se nedostával jediného hlasu. — Švédsko jí udělilo Nobelovu cenu za chemii roku 1911. Žádná jiná žena neb muž nebyli uznáni za tak významné, aby jim byla udělena tato cena dvakrátě.

Universita Sorbonne a Pasteurův ústav založily společně Račiový ústav, který sestával ze dvou oddělení: laboratoře radioaktivity, kterouž laboratoř řídila Marie Curie a laboratoř biologického badání a studia léčení rakoviny, kterouž laboratoř řídil jistý vynikající fysik. Přes rady přátel a rodiny Marie darovala ústavu gram radia, který měl cenu milionu franků a kterýžto gram Marie a Pierre připravili svýma vlastními

rukama. Až do konce jejího života tato laborator zůstala jádrem jejího života.

Když vypukla válka, Marie na sebe vzala nadšeně povinnost služby pro svou druhou vlast. Když zjistila, že nemocnice měly nedostatek přístrojů na roentgenovy paprsky, jimiž by mohli zjišťovati polohu v těle uvízlých kulek a úlomků granátů, hned poznala pole své působnosti a prohlásila, že musí býti zařízen dostatečný počet radiových stanic. Obešla výrobce a laboratoře universit, posbírala všechny přístroje na Roentgenovy paprsky, které se daly použiti a rozdělila je mezi nemocnice v okolí Paříže. Dobrovolní operatoři přístrojů byli vzati z řad profesorů, inženýrů a vědátorů.

Pro ambulanční službu za frontou Marie vytvořila z peněz věnovaných Jednotou francouzských dam první "radiologický automobil", v němž kromě Roentgenova přístroje bylo dynamo, jež bylo poháněno motorem auta. Tato pojezdná stanice jezdila po nemocnicích za frontou od srpna 1914. A byl to jediný ambulanční vůz během bitvy na Mar-ně, který byl ve službě.

Později takových automobilů, pojmenovaných "malí Curieové", bylo vybaveno Marii v řadě jeden po druhém. Znepokojovala a pobízela byrokraty dovolenkami a rekvisicemi, až bylo takových ambulančních stanic postaveno do služby dvacet. Často v některé z nich byla ve službě přímo za frontou, zatím co bitva zuřila. Kromě těchto Marie zařídila na 200 radiologických pracoven. Celkový počet vojáků, kteří byli prohlíženi v těchto 220 stanicích přesahoval milion.

Nedbajíc na osobní pohodlí, nežádala žádné zvláštní odměny za tuto službu. Nehlesla ani jednou o únavě, ani o nebezpečí smrti při palbě. Za svou výjimečnou válečnou službu nebyla Marie vojenským velením nikdy vyznamenána ani pochválena; jí stačilo vědomí, že sloužila Francii jak nejlépe mohla.

AMERIKA.

Roku 1920 americké ženy sebraly sumu \$100,000 na zakoupení gramu radia, který měl býti darován Marii Curieové. Náhradou za to ji požádaly, aby navštívila Spojené Státy.

Marie váhala. Ale dojata jsou veledušným darem, přemohla své obavy a přijala poprvé ve svém věku 54 let povinnosti významné oficiální návštěvy.

Na přistávacím piru v New Yorku očekával ji nesmírný dav po pět hodin. Od okamžiku jejího příjezdu bylo zřejmo, co znamená bážlivá Mme Curie pro Ameriku. — Ještě než ji Američané osobně pozvali, učinili ji předmětem oddanosti téměř náboženské a nyní, když byla mezi nimi, jejich pocta neznala mezí.

Románští národové přiznávají Američanům genia praktičnosti, ale současně s podivnou samolibostí vyhrazují pro sebe monopol idealismu. Ale v Americe to byla ohromná vlna idealismu, která se přivalila k nohám Marie Curieové. Kdyby Mme Curie byla sebevědomá, povýšená, zbohatlá svými objevy, mohla by snad vzbuditi zvědavost, ale nikdy by nemohla vyvolati tuto hromadnou přichylnost a oddanost. Kromě a hlavně více než ustrašenou vědátorku oslavovali Američané její životní názor, kterým byli nesmírně dojati: zde byla žena, která opovrhovala osobním ziskem, která byla ovládána intelektuálním zápalem a touhou sloužiti.

Všechny americké university pozvaly Mme Curie k návštěvě. Vyznamenání, pocty, čestné tituly a hodnosti ji očekávaly po tuctech. Ale ona byla jako omráčena hlukem a oslavami. Polekalo ji zvědavé zírání nesčetného počtu lidí, kteří se strkali a tlačili, jen aby upokojili svou touhu pohledem na ni. Měla jakýsi strach, že bude umačkána v některé z těchto nepopsatelných mačkanic, které se podobaly víru. Konečně seslábla tak, že nemohla pokračovati ve své cestě a na radu svých lékařů vrátila se do Francie.

Marie byla velmi unavena a velmi spokojena. Ani nejtvrdojší skromnost nemohla ji uchrániti od přesvědčení, že její osobní úspěch ve Spojených Státech byl nesmírný, že zvítězila v srdcích milionů Američanů. Její cesta do Spojených Států ji přesvědčila o tom, že její ustavičné stranění se bylo paradoxní. Jako badatelka mohla se odtrhnouti od života svého století a soustřediti se cele na svou práci. Ale Mme Curie ve svých 55 letech byla něčím více než badatelkou: prestýž jejího jména byla taková, že pouhou svou přítomností mohla zaručiti úspěch nějakému projektu, který jí ležel na srdci. Od té chvíle vyhradila ve svém životě čas na taková poslání.

Její cesty od této doby byly stejného rázu. Vědecké kongresy, přednášky, universitní ceremonie a návštěvy laboratoří byly

příčinou zájezdů do řady hlavních měst. — Byla oslavována a předmětem ovací v nich všech. Snažila se býti užitečnou. Často musela zápolit se svým nejistým zdravím.

Veřejnou sbírkou Varšava vystavěla radiový ústav — který nese jméno Ústav Marie Sklodovské-Curieové a opět americké ženy provedly nový zázrak sbírkou peněz na zakoupení gramu pro tento ústav — byl to druhý gram, který Amerika dala Mme Curieové. Události r. 1921 se opakovaly. V říjnu 1929 Marie opět přijela do New Yorku, aby poděkovala Americe jménem Polska. Byla hostem presidenta Hoovera a pobyla v Bílém domě několik dní.

Ale nic se v její bytosti nezměnilo, ani strach před davy, ani její nevyčísitelná neschopnost býti samolibou. Ačkoliv se o to snažila co nejvíce, Marie se nikdy nevžila do úlohy ženy, která se dovede sluniti v paprscích slávy. Na mysl měla vždy jen svou laboratoř. "Nevím, mohla-li bych vůbec bez laboratoře žít," psala v jednom ze svých dopisů. Abychom pochopili tato slova, musíme si představit Marii u jejích aparátů. Nebylo třeba žádného zvláště vyjimečného pokusu, aby se do něho zabrala s celou duší. Každý drobný úspěch, i pečlivě podařené odměření stačil k tomu, aby Marie pocítovala nezměrnou radost. Když se jí "však pokus nezdařil, zdála se, jakoby bleskem zasažena. Sedíc na židli s rukama skříženými, se zády shrbenými, vzbuzovala dojem venkovské ženy, zdrcené a zoufalé velkým žalem.

KONEC POSLÁNÍ.

Až do konce svého života Marie pokračovala ve své práci s jedinečným spěchem

— a s jedinečnou neopatrností, která jí byla vlastní. Vždy opovrhovala obezřetností, ke které neustále vybízela své studenty: aby nezacházeli se zkumavkami radioaktivních těles bez klíštěk, aby nikdy se zkumavek nedotýkali holými rukama, aby se chránili olověným obalem před ničivým vyzařováním. Jen s nevolí svolila ke krevní zkoušce co do účinků radia, kteréžto zkoušky byly pravidlem na Ústavě radiovém. Její krevní obsah byl nadměrný. Co na tom? — Po 35 let Mme Curie zacházela s radiem a vdechovala výpary radiové.

Během čtyř let války byla vystavena ještě silnějšímu vyzařování z Roentgenova přístroje. Slabé pokažení krve, bolestivé a palčivé rány na ruku nebyly konec konců tak velkým trestem za počet nebezpečí, jimiž prošla.

Marie věnovala málo pozornosti horečce, která jí počala trápit. Ale v květnu r. 1934 musela ulehnutí po záchvatu chřipky a lůžko již neopustila. Když konečně mocné její srdce přestalo bít, věda vynesla svůj nále. Abnormální příznaky, neobvyklé výsledky zkoušek krve obviňovaly pravého zločince: radium.

V pátek 6. července 1934 v pravé poledne, bez řeči a průvodů, bez přítomnosti politikářů a nebo vládních úředníků Mme Curie v duchu své životní skromnosti zaujala své místo v řiši mrtvých. Byla pochována vedle svého Pierre na hřbitově Sceaux za přítomnosti příbuzných, osobních přátel a spolupracovníků, kteří ji tolik milovali. —

PŘED SOUDEM.

Před vyšetřujícího soudce přiveden byl pobuda, který v klikatých chodbách pohyboval se tak jistě, jako sluha, který ho předváděl.

"Tak co, Vydro? Už jste tu zas?"

"Prosím, pane rado, ale přišel jsem do toho nevině."

"Dobrá, já vím; o tom si ještě povíme. Ale především, proč jste při zatýkání dělal takový hluk, až se shlukla celá ulice?"

"To prosím, aby z toho měli něco taky kamarádi. Taková tlačence se hned tak netrefí."

"Však taky z toho mají. Ale teď vaše věc; tak jak to bylo s tou peřinou?"

"Visela, prosím, na plaňkách."

"Tak jste ji vzal, o tom není pochybnosti. Přiznáváte se?"

"Přiznávám."

"Tak to má být. A máte nějakou polehčující okolnost?"

"Mám. Neměl jsem při krádeži zlý úmysl. To bylo totiž tak. Blížila se bouřka, které já se hrozně bojím, a odjakživa slýchám, že peřina chrání před bleskem. Tak jsem ji vzal."

Není únos jako únos

Co se může přihoditi v jediném dni. — Napsal L. J. Flígl.

DYBYSTE znali Petra Skalu, bylo by zbytečné vykládati, že jest to mladý muž velkého důvtipu a odvahy, a též příslovečné smůly. Ta jej obvykle napadá v čase a za okolností, kdy se jí nejméně naděje, ale nikdy jej nepřivedla do tak osudných nesnází jako tentokráte. A nebylo to jeho vinou. Petr je, jak řečeno, mladý muž a můžeme dodati, že oblíbený v úřadovně firmy John C. Corbin & Co. v Chicagu. Byl zaměstnán v oznámkovém oddělení a hlavně vymýšlel nové nápady, jak by produkty Corbinova závodu nabyly většího rozšíření. Starého Corbina neznal, což ovšem bylo pouhé nedopatření, jež později se dalo napravit. Oba totiž patřili k jisté velké americké jednotě, což je opravňovalo k seznámení a bratrskému stisku ruky a k tomuto slavnostnímu aktu došlo jednoho letního dne, kdy v Chicagu lidé klesali pod slunečním úpalem a na severu byl příjemný chládeček.

Starý Corbin trávil letní měsíce ve své vile na břehu jezera Superior u samých kanadských hranic a tam mu musily být posílány zprávy, kdykoli se v závodě něco důležitého událo. Tak se stalo, že jednoho parného dne mohl Petr setřít s čela chilažský pot a vydati se na cestu k severnímu pobřeží jezera Superior, aby svému představenému odevzdal k prozkoumání jisté listiny, jež nemohly být svěřeny poště.

Sotva vkročil k železné bráně Corbinova letohrádku, ozval se hlas: "Co tu chcete? Ven, ven!"

"Proč ven, když ještě nejsem uvnitř?" tázal se Petr, překvapen takovým uvítáním. Chtěl ještě něco říci, ale v tom se před ním objevila mladá dívka, pěkného vzezření a usmívavých očí a to jej odzbrojilo.

"S kým chcete mluvit?" ptala se dívka trochu mírněji.

"S panem Corbinem."

"Jen s ním? To by nebylo tak zlé, jen když nechcete mluvit s matinkou nebo mojí sestrou nebo tetou."

"Je to tak nemožné?" tázal se Petr.

"Úplně nemožné. Musel byste napřed předložit svůj rodokmen a podati písemnou žádost o audienci. S tatínkem to půjde lehčeji, ten si tak nepotrpí na společenské mravy, ale také je těžko se k němu dostat. Je trochu churav a nechce se s nikým stýkati."

"Ale já mu přináším důležité listiny, jsem z jeho úřadovny a jistě mne rád uvidí."

"Dám vám teď návrh. Za chvíli se bude celá rodina po mně sháněti a jestli neprozradíte, že jste mne viděl odjížděti na bicyklu, povím vám, kde otce naleznete."

"Díky, slečno —"

"Jerry," dodala dívka.

"Jerry — Jerry —" divil se Petr.

"Tak tedy Geraldina," vysvětlovala Jerry, "a nyní poslouchejte. Jděte okolo domu a vzaďte až na konci zahrady naleznete malý domek a tam je tatínek. Nikdo neví, že tam je, mimo mne a sluhy. Zklepejte dvakrát na dveře a on otevře."

Pak se vyhoupla na bicykl a odjela. Petr se přilízl mezi stromy, až přišel k zadnímu domku.

"Kdo je to?" ozvalo se zevnitř.

"Petr Skala z vaší úřadovny v Chicagu, jsem sem poslán s důležitými listinami." Několik okamžiků ticho, pak se otevřely dveře a zas rychle zavřely.

"Zde jsou listiny, mám počkati, až je prozkoumáte a podáte svoje rozhodnutí."

"Dobře, dobře," pravil Corbin bez nejmenšího zájmu. Jak že se jmenujete? Skala — nu dobře. Nechtěl byste se posilnit sklenkou něčeho ostřejšího?"

"S radostí," odpověděl Petr a napil se jednou a Corbin dvakrát.

"Abych řekl pravdu, nestojím o silné lihoviny, ale už jsem zkoušel všechno na světě k uklidnění nervů a nic to není platné. Doktoři říkají, že mám nervy jako po zemětřesení."

"To je zlé, lituji vás, pane Corbin."

"Pak vám musím vysvětliti, proč jsem vás přijal v tomto domku. Víte, já se zde ukrývám. Ještě jednu, pane —"

“Skala”, a opět se napili.

“To je tak: Slíbil jsem manželce a děvčatům, že s nimi pojedu dnes večer v naší lodici rybařit. Proto se schovávám. Jste už dlouho v naší úřadovně, pane —”

“Skala, prosím. Můj otec vás už zná mnoho let. Patříte k stejné loži a já tam už také náležím.”

“Vida, vida, na to musíme ještě jednu vypít, bratře —”

“Říkejte mi Petr, bratře Corbine.”

Corbin se pojednou zamyslel a pak pravil: “Petře, dovedete snad řídit elektrickou lodici?”

“Velmi dobře, jako starý námořník.”

“Tak ještě jednu,” a načal novou láhev.

“Ted’ poslyšte. Měli jsme v úmyslu vyplouti v sedm hodin večer, všechno je připraveno, jen já nejsem k nalezení. Což kdyby se již za chvíli ozvala loďní sirena? Rodina by si myslila, že jsem se vrátil a čekám netr-pělivě na lodi. Jenže já bych tam nebyl, byl byste tam vy, co tomu říkáte?”

“To však není možné,” bránil se Petr. “Přece vaše manželka a ostatní dámy by vás zde nenechaly a nejdly se mnou?”

“Vždyt’ by vás ani nepoznaly. U stroje bude přítomni a pak budete mít moje šaty a kapitánskou čepici. Dovedete je k mojí rybářské kabině a sám zůstanete na lodici, jako byste něco opravoval a třeba se vrátíte. Dámy tam zůstanou přes noc a ráno pro ně pojedeme. Ony si zarybaří a já budu mít pokoj. Co tomu říkáte, není tohle chytrý nápad?”

“Což kdyby chtěly dámy se mnou mluviti?” ptal se Petr.

“Neodpovídejte jim, jen něco zabručte, jako já dělávám. Jen kuráž, všechno dobře dopadne. Pak nezapomínejte, že jsem váš zaměstnavatel a spolkový bratr — snad byste mi neodepřel tak malou laskavost?”

Petr uznal, že mu nezbyvá než se smířit s osudem a v příštím okamžiku již si začali vyměňovati šaty. Petrovi byly Corbinovy kalhoty trochu volné a kabát si mohl kolem sebe obalit jako plášť a kapitánská čepice mu spadala přes uši. Co mu přebývalo, zase se objemnějšímu Corbinovi nedostávalo, ale přeměna se oslavila ještě jednou sklenkou a když Corbin seznal, že nemůže vlézt do Petrova kabátu, zůstal bez něho a Petr si jej pro jistotu vzal s sebou při případ, že by mu objemný Corbinův kabát překážel.

“Corbinova společnost vám toho nikdy nezapomene, bratře Skalo,” pravil starší muž, objímaje Petra a Petr by byl v tom okamžiku pro něho třeba skočil do ohně.

O chvíli později již zahoukla loďní sirena a jak Corbin předpovídal, manželka, dvě dcery a teta pospíchaly na loď. Petr seděl u stroje, obrácený k nim zády a s čepicí staženou přes uši. Paní Corbinová první k němu přistoupila a pravila mazlivým hlasem: “Proč jsi se nám ztratil? My se přece musíme o tebe starati,” a políbila jej na krk. Petr jen podle návodu cosi nerozumitelného zabručel. Pak přišla starší dcera a také jej políbila. Naposled přišla Jerry a polibek se opakoval a Petr si myslil, že ten je nejpříjemnější. Než se nadál, seděla vedle něho a tázala se: “Až budeš unaven, zastanu tě, chceš, tatínku? A pak ti chci něco říci, ovšem ve vší důvěrnosti. Víš, ten mladík, kterého za tebou poslali z Chicaga, se mi líbí. Není jako ti ostatní páni z velkého města. Bude-li mít nějaké nepříjemnosti se sestrou nebo tetou, může být jist, že se ho zastanu.”

Petr opět něco zahučel, ale mluvit se neodvážil. V tom jej Jerry uchopila za hlavu a obrátila obličejem k sobě. “Kde je tatínek?” tázala se.

“Kdo?” zvolal Petr.

“Kdo jiný než tatínek? Snad si nemyslíte, že jste mne tak oklamal jako ty ostatní?”

“Kdy jste zpozorovala, že sedím u kola já místo vašeho otce?” tázal se Petr a na čele mu opět vystával studený pot.

Věděla jsem to jakmile jsem vás spatřila,” odvětila dívka klidně.

“A vše, co jste mi zde povídala, co to znamenalo?”

“Nic. Pouze vím, že lidé rádi o sobě slyší pěkně mluvit, proto jsem vás chtěla trochu potěšiti. Aspoň vás to přivede do snesitelnější nálady, až se všechno provalí.”

“Děkuji, je to od vás pěkné.”

“Jen když se vám to líbí,” usmála se Jerry.

“Mají dámy nějaké podezření?” tázal se Petr úzkostlivě.

“Kde pak! Ty ani nemají podezření, že jsou živý.”

“Váš otec chtěl zůstat doma,” vysvětloval mladý muž, “a přál si, abych jej zastupoval.”

"Co se mne týče, nemám proti takové změně ničeho k namítání," pravila dívka. "Naopak, je mi vítané." Byla vzorem klidu a spokojenosti. Večer byl tichý, na obloze se sice měsíc ještě neobjevil, ale stříbrný jas tisíců hvěz se rozléval po jezeře. Byla to pohádková noc severních krajin a její půvab působil i na Petra, že na okamžik zapomněl na strach před koncem, jenž se dříve neb později musí dostavit.

Dámy seděly v kabině a naslouchaly radiovému rozhlasu a byly v tak dobré náladě, že doprovázely hudbu zpěvem. Náhle byl zpěv přerušen a radiový rozhlasovač oznamoval:

"John C. Corbin, známý chicažský továrník, byl nalezen pod pavlačí svého letního domova v Sunrise v stavu velice zbledovaném."

Dámy vykřikly zděšením.

Rozhlasovač pokračoval: "Pan Corbin byl surově napaden neznámým útočníkem, jenž mu vzal i jeho šaty. Policie dosud nezjistila příčinu surového útoku."

Všechny zůstaly seděti jako bleskem zasažené. Minutu nebyla žádná mocná slova, až posléze paní Corbinová se vzbudila. "Je-li John doma a poraněn, kdo je tento muž na jeho místě?" zvolala. "Je to stejný bandita, který jej přepadl — co to vše znamená?"

"Což to nechápeš?" zvolala resolutní teta Mary. "Tento dareba přepadl Johna, vetřel se na loď, aby nás všechny unesl. Až někde zastaví, přijdou jeho spojenci a budou žádat výkupné."

"Únos!" zvolaly paní Corbinová a dcera Ellena najednou.

Teta Mary uchopila dlouhý kuchyňský nůž a jako generál kvapila do řidičovy kabiny, ostatní jako vojáci za ní.

"Pojďte ven!" vzkřikla teta na Petra. "Jerry, uchop se kola," komandovala dále. "Elleno, prohledej mu kapsy, já budu nad ním držeti nůž!"

Kapsy byly prohledány, ale nic v nich nenalezeno, žádný revolver, což dodalo dámám ještě více kuráže.

"Všecko vám vysvětlím," pravil Petr, když se dostal k slovu. Jerry se jen usmívala jeho rozpakům a když chtěla něco říci, teta ji zakřikla.

"Nejprv chceme vědět, co tento zlosyn udělal Johnovi," rozhodla paní Corbinová.

"Docela nic," ujišťoval Petr. "Pan Corbin se vás chtěl zbavit —"

"Cože?"

"Ne navzdýcky, jenom pro tuto cestu," ujišťoval Petr. "Byl jsem poslán z úřadovny v Chicagu, abych doručil jakési listiny. Vyžadovalo to mnoho práce, proto se pan Corbin zavřel do zadního domku, aby jej nikdo nevyrušoval. Pak mi nařídil, abych se oblékl do jeho šatu a dovezl vás do jeho rybářského srubu. Oba jsme se tomu nápadu smáli a —"

"Vy jste ho pak surově stloukl, až zůstal v bezvědomí."

"Mýlíte se, nikdo jej nestloukl," hájil se Petr. "Možnější jest, že se opil a spadl s pavlače."

"Lež!" zvolala teta. "Víme, že nepije lihoviny."

"Pil jsem s ním, ale když pravíte, že nepije, tedy jsem se snad zmýlil. V druhém kabátě mám listiny a dokáži, že nejsem lupičem."

"Nedejte se," šeptala mu Jerry, při čemž zapomněla, že řídí lodici, dala jí jiný směr a v příštím okamžiku narazila na malé skalisko. Loď se zavrátala, příd' byla proražena a celá společnost se octla ve vodě. Na štěstí nebylo v těch místech hluboko a všichni uměli plovati. Petrovo první starostí bylo zachrániti paní Corbinovou, jež byla ze všech nejobjemnější, pak pomáhal Elleně a tetě na mělkínu a než se mohl ohlédnouti po Jerry, stála tato vedle něho.

"Kde jsou všechny?" tázala se.

"Trochu mokré, ale všechny jsou v bezpečí, jak vidíte."

Za chvílku byli všichni na suchu a ve tmě postřehli jediný domek, patrně také rybářský sруб a zamířili k němu. Uvnitř byla tma, ale dveře otevřené a paní Corbinová, zůstanouc na prahu státi, oznamovala: "Jsem paní Corbinová."

"Paní Corbinová z Chicaga s rodinou," dodala Jerry, aby představení bylo úplnější, ale nikdo se neozýval. Petr zatím ohmatával stěny, až našel elektrické spojení a rozžehl. Pak teprve měli příležitost se navzájem prohlédnouti. Všichni se shodovali v přesvědčení, že nečiní právě krásný dojem v promočených šatech a jestli za takových okolností zapomněli na pana Corbina a jeho domnělého útočníka, bylo to více než přirozené. Nastala prohlídka srubu a

nalezeny dvě ložnice a hojnost ženského i mužského šatstva. Dámy se rychle převlékly a než se několikrát pohádaly, byly již tak unavené, že se zase svlékly a šly na lože.

“Co s ním?” tázala se pí. Corbinová.

“At' spí na chodbě, však nám neuteče, když loď je stroskotána,” rozhodla teta Maty.

Petr se spokojil s tvrdým lůžkem na podlaze a usnul, než měl dost času uvažovati o svém osudu. Majitelé srubu se během noci nevrátili a bylo téměř jisté, že se nevrátí. Nezvaní hosté stali se tudíž pány domu, ale nikdo dlouho nespál. Petr byl první vzhůru a sotva vešel do pokoje, přišla Jerry.

“Zažil jste někdy lepší dobrodružství než naše?” tázala se.

“To všechno záleží na vkusu, ale já bych byl nejraději zase v Chicagu.”

“Taky se tam někdy dostanete, pakli vás teta neprobodne kuchyňským nožem, anebo nebudete-li oběšen, že jste nás chtěl unést,” smála se Jerry.

“Divím se, jak se můžete tomu smáti.”

“Co to není k smíchu, aspoň pro nás, kteří víme, že jde pouze o omyl, který se brzy vysvětlí?”

Chtěl odpovědět, ale zatím přišly dámy a sotva spatřily radio, hned otočily knoflík v naději, že zaslechnou další zprávy o panu Corbinovi. Nemýlily se. Za chvíli zaslechly rozhlasovače, oznamujícího:

“Manželka Johna C. Corbina, vynikajícího továrníka v Chicagu, byla unesena i s její sestrou a dvěma sličnými dceruškami. Pan Corbin se zotavuje ze surového útoku a pravil, že byl napaden nejméně pěti muži, snad jich bylo ještě více. Únosci mu ukradli šaty, ukradli mu jeho loďci a unesli jeho rodinu. Policie, šerifové a G-men pátrají na všech stranách, několik členů s policií, ozbrojenou puškami slídí po jezeře.”

“Tedy opravdu únos!” zvolala paní Corbinová. “Ubohý John!”

“Co máme s tímto zlosynem dělati, máme jej svázat?” tázala se teta.

“Nesmysl,” vmísila se do toho Jerry. “Bud'te bez starosti, je rád, že je s námi, bez nás by se třeba ztratil. A pak, kde jsou jeho společníci, vždyť jich měl nejméně pět.”

“Ano, kde jsou?” tázala se paní Corbinová.

“Měl jsem pouze jednoho a tím byl váš manžel,” odpověděl Petr, “a s tím bych se raději shledal než vy.”

“Radostné shledání pro všechny,” prohodila Jerry a když na ni matka přísně pohlédla, aby jí dala na srozuměnou, že vtipkování v tak vážné chvíli je nemístné, vyšla raději ze srubu. Petr chtěl jít za ní, ale teta mu nedovolila.

“Zde zůstanete,” pravila, “chceme vás mít stále na očích.”

Zůstal tedy a za chvíli přiběhla Jerry, ukazující na jezero a volajíc, že se nějaká loď blíží.

“Buď to loď únosců,” rozsoudila teta. “Už neunikneme osudu.”

“Nikoliv,” oznamovala Jerry, “je to asi vládní loď, má americký prapor.”

Všechny vyběhly ze srubu a mávaly šátky, i Petr svojí námořnickou čepicí. Byla to loď pobřežní stráže a když přistála, vyskočili na břeh čtyři muži, federální detektivové.

“Jsme zachráněny, díky nebesům za váš příchod,” radostně volala pí. Corbinová a Ellena a teta Mary jí přivzrukovaly. Jen Petr a Jerry stáli v pozadí.

“Samou radostí bych vás políbil,” zašeptal Petr.

“Třeba desetkrát, ale počkejte na vhodnější okamžik.”

“Kdo jsou únosci?” tázal se detektiv.

“Zde je ten hlavní, jeho společníci ale ještě nepřišli,” oznamovala teta.

Detektiv uchopil hrubě Petra za rameno a vlekl jej na loď. Ale v tom již vycházel z lodi Corbin a nastalo radostné objímání. “Můj zlatý muži, co jsem se o tebe nastrachovala,” pravila paní Corbinová, tulíc se k němu.

“A já měl strach o vás, všechno bych byl s radostí obětoval na vaše vysvobození ze spárů těch zlosynů. Nyní vás opět mám a radostně poplujeme domů!”

Za chvíli seděli všichni na polubě a dva detektivové přivedli Petra, toužebně očekávajícího, že Corbin vše rozluští.

“Ten dareba praví, že jej znáte!” pravil detektiv.

Corbin pohlédl na Petra, přejel si rukou čelo a pak klidně řekl: “Nikdy jsem jej neviděl.”

NA STRÁŽI. — Toto jest jeden z četných obrázků, jež zasílali korespondenti americkému tisku v květnu minulého roku, kdy celý svět trnul v úzkostech nad osudem Československé republiky. Obrázek představuje československé vojíny u strojních pušek na československé hranici.

Petr byl zdrcen touto neočekávanou odpovědí. Poprvé za celý čas svého dobrodružství pocítil, že jeho situace je nebezpečná, přímo zoufalá. S údivem pohlížel na Corbina, jenž se náhle rozkašlal a vytáhl z kapsy láhev a silně se napil. Stejný lék, jaký užíval při prvním setkání. V tom mu napadla spásná myšlenka. Zapomětlivým lidem, kteří zapomenou na hlavní věc, utkví někdy v mysli nepatrná okolnost. Přemýšlel, co by to mohlo býti a náhle pravil: "Bratře Corbine, jsem bratr Petr."

Corbin se na něho podíval, napil se ještě jednou, pak si promnul oči, zase na něho pohlédl, opět se napil a pravil: — "Bratře Petře —"

"Petr Skala, ano, už mne poznáváte?"

"Kde jste byl, Petře?"

"Což se nepamatujete, jak jsem vám včera přinesl listiny z Chicaga a chtěl jste na nich pracovati a že rodina vás nenechá v klidu—"

"Ano, ano, ovšem že se pamatuji."

"A chtěl jste se jí zba—"

Corbin jej nenechal domluvit. "O tom až někdy jindy," pravil a Petr pochopil, že jsou na světě věci, o nichž je lépe mlčet.

"Ale pane Corbine, tento člověk jest únoscem," vložil se do toho detektiv.

"Tento mladík, že je únoscem? Vyložte, nemysl. Pracuje v mé úředovně v Chicagu a mám jej rád, protože dovede vše dobře vyříditi a dovede o tom mlčet. Co tomu říkáte, pane —"

"Skala, prosím."

"Líbíte se mi, Petře a umínil jsem si, že pro vás něco udělám. Vše, co si budete přát."

Petr se podíval na Jerry, která přikývla, jakoby chtěla říci, aby neřikal o nic malého. To mu dodalo kuráže, odkašlal si a pravil: "Když chcete být tak laskav, pane Corbine, mohl byste mne učiniti jedním ze svých místopředsedů."

"To snad nemyslíte vážně?" zvolal Corbin. Petr se opět podíval na Jerry a když přikývla, pokračoval: "Ano, proč ne? Já totiž myslím, že byste mi mohl dát svou dceru a pak by to šlo."

Corbin se na okamžik zamyslel a pak řekl: "Inu, taky to není nemožné a s místopředsednictvím by to dobře souviselo. Ellen je už několik let na vdávání a jestli jste se již domluvili, co mohu v takové věci dělati?"

"Ale to je omyl, tatínku," zvolala Jerry, "on myslí mne!"

"Proč to tedy hned neřekne?"

"Snad bys nesvolil k takovému nerovnému manželství," namítala teta Marie.

"Proč nerovnému?" ozvala se Jerry. "Sama pořád říkáš, že potřebuji někoho, jenž by mi narovnal hlavu a Petr to snad dovede. Ostatně mohli byste mu být všichni vděční, že vám odpustí lázeň, kterou jste mu připravili."

"Vše je dávno odpuštěno, ne však zapomenuto," ujišťoval Petr. "Nebýt tohoto dobrodružství, musel být dnes odjetí do Chicaga bez Jerry i místopředsednictví."

"Celou rodinu neunesl, ale dceru mi přece vezme," vzdychla si paní Corbinová a podala Petrovi obě ruce.

A pan Corbin ujišťoval, že se mu již tak ulehčilo, že už se nebude chodit do zadního domku léčit. —

HUMOR

U odvodu.

"Prosím, já trpím dýchavičností. Často mám před sebou cestu, ale neujdu nikam."

"A tak si myslíte, že alespoň ujdete vojanštině, co?"

Při oddavkách.

"Jak se časy mění. Dnes už nevěsta u oltáře ani nezapláče jako jindy."

"Prosím vás, teď už to nejde. Nemůže přec od oltáře běžet do sakristie, aby se zas přepudrovala."

Kmotřin osud.

První kmotra: "Jestli pak starého taky hubujete, když přijde pozdě z hospody?"

Druhá kmotra: "I jo, ale kdyby nebyl hluchej jako poleno!"

Zrako.

K bohatství je třeba trochu bezcitnosti, ke slávě trochu potřestěnosti, k lásce trochu opojení, k ženění trochu kuráže a ke štěstí lidskému vůbec — trochu obraznosti.

"NA SAMOTĚ"

Povídka. — Napsala Marie Němečková-Erstová.

YL deštivý podvečer, silný vítr metal proudy deště do oken a chodcům do tváře a každý chodec spěchal jak mohl, aby se co nejdříve ocitnul doma v útulné jizbě u teplých kamen. Jen malá dívčí postava šla pomalu a zamyšleně vpřed. Nesla džbánec s pivem a držela jej oběma rukama, bojíc se, aby na mokřém chodníku neuklouzla. Konečně došla k dvoupatrovému domu a vešla dovnitř. Hned na to se v chodbě otevřely jedny dveře a tlustá paní se v nich objevila, křičíc: "Je to dost, že již jdeš s tím pivem; trvá ti to vždy hodinu! Pojd', pojd', pan strýček chce večeret!", tak hartusila žena na malou dívku.

"Odpust'ťe, paní teto, ale venku prší a já se bála, abych na kluzkém chodníku neuklouzla a nerozbila džbánec," řekla dívka.

"Což o to, nešikovná jsi dost, snadno bys to dokázala", houkla na ni paní a nalévajíc pivo do sklenice, zase se zlobila, že pivo nemá žádné pěny.

"Ale, co se stále zlobíš, Berto? Nebruč pořád na to děvče, vždyť dělá co může, aby se ti zachovalo!" rozkřikl se pan Záleský, manžel to paní Berty.

"Aby ty jsi se jí vždy nezastal!" durdila se paní Záleská, pak ale umlkla a všichni tři zasedli k večeři.

Záleských svých vlastních dětí neměli, což paní Bertu nesmírně mrzelo. Dávala vinu manželovi a on zase jí. Když byla mladá, tak se dětí nepřála, a když byla starší a byla by chtěla mít děti, bylo již pozdě. "Bůh se nade mnou zatvrdil," tak sama říkala. A když muž stále na ni doléhal, aby si vzali k sobě děvče, sirotka po jeho příteli, nechala se obměkčit a vzala malou Lojzku k sobě. Doufala, že děvče vyrostne v hezkou dívku a že se s ní bude moci pyšnit a chodit s ní do zábav. Ale Lojzka čím byla starší, stávala se ošklivější. A paní Záleská se mrzela, že přijala dívku pod svoji střechu. Byla by se děvčete ráda zbavila, ale věděla, že muž by se proti ní po-

stavil, kdyby ji chtěla dáti z domu. A tak pro každou maličkost Lojzku huňovala a když to muž neviděl, šťouchla ji pod žebro, jen to luplo. A tak malá Lojzka musela trpět, protože byla nehezká. Musela říkat paní Záleské "paní teto" a panu Záleskému "pane strýčku"; tak určila paní Záleská. Lidé si o tom šeptali, jak se nechá paní Záleská od toho ubohého děvčete titulovat.

Leta ubíhala a Lojzka vyrostla v pannu. Její tělo zesílilo a líbilo se mužům, ale obličej její je odpuzoval. Byla spíše podobná muži než ženě. Měla veliký nos a malá černá očka a pod nosem jí vyrážela černá vousiska a hoření ret nestačil přikrýt její veliké zuby. Lojzka věděla, že má nehezký obličej a velice se nad tím rmoutila. Často si představovala, když by se vdala za hodného muže, jak by ho měla ráda za to, že ji odvedl od paní tety, aby nemusela již poslouchat její narážky na svoji nehezkou tvář. Záleská by ji byla ráda vdala, ale ženiši se nedostavovali. A paní Záleská byla stále mrzutější. Právě v ten čas zemřel po krátké chorobě pan Záleský. Lojzka svého dobrodince a ochránce srdečně oplakala. Věděla, že jí teď bude hůře. Ted' ji nebude nikdo chránit proti tetiným drsnostem. Chtělo se jí utéci do světa, někam hodně daleko od paní tety. Ale uznala, že teď to není možné. Byla by nevďěčnou, kdyby teď odešla a nechala starou paní v jejím zármutku samotnu.

Paní Záleská byal jiného smýšlení. — Sotva se ze svého zármutku trochu probírala, začala uvažovat, co by měla udělati, aby se Lojzky zbavila. A tu přišla na dobrou myšlenku. Dala do novin oznámku, že přijme dva pány na byt a stravu. Potřebovala ted' nějaký výdělek, poněvadž pensička, kterou po muži dostávala, byla nepatrná a paní Berta nechťela brát z těch několika set zlatých, které měla schované pro zlé časy. Ted' doufala, že zabije dvě mouchy jednou ranou. Bude mít z pánů výdělek a možná, že jeden z nich si odvede Lojzku jako svoji ženu. Štěstí jí přálo. Hned druhý den dostavil se

k ní mladý muž a představil se jako Karel Stránský, úředník z banky a ubytoval se u ní. Paní Záleské se velmi zamlouval. Nena-
dělal mnoho hluku, ani moc nemluvil a
vždy po večeri odcházel mezi kamarády. Za
několik dní potom dostala nového strážníka.
Jmenoval se Josef Klička a byl zaměstnán
v blízkém cukrovaře.

Klička nebyl tak jemný jako Stránský.
Naopak, byl to člověk hrubý. Řekl každému
hned, co si o něm myslel a měl rád jen sebe.
Rád se opíje a když to paní Záleská pozna-
la, mrzela se na sebe, že takového člověka
vzala do domu. Byl u ní asi tři týdny a ona
se chystala, že mu řekne, aby se od ní od-
stěhoval. Tu však pozorovala, že se Klička
nějak otáčí po Lojzce a proto si to rozmy-
slela. Doufala totiž, že se jí podaří připoutat
Kličku k Lojzce. A kula železo dokud bylo
žhavé. Když Stránský po večeri odešel a
Lojzka odnášela nádobí se stolu, paní Zá-
leská se vždy vytratila za nějakou záminkou
a pak pootevřenými dveřmi se dívala, co
mladý párek dělá. Klička se obvykle hleděl
přitočit k Lojzce a potřepal jí na rameni.
Někdy se pokusil chytiti ji kolem pasu, ale
ona vždy uklouzla. A on za ní pohlížel jako
lačný sup po kořisti. Zachytíc jeho pohledy,
Lojzka nevěděla, co si má mysliti. Nechtěla
věřit, že by jí měl rád, vždyť přece nebyla
hezka. Ale jeho rozhořelé zraky jí mátlý a
jeho úsměvy byly pro ni něčím novým. Paní
teta se na ni nikdy neusmála, stále se na ni
jen mračila a hle — Klička se na ni usmívá
a rád s ní hovoří. Hlava se jí nad tím vším
zatočila a ona hloupé děvče začala věřit, že
jí má Klička rád a byla mu za to vděčná.

Po čase se mu přestala vyhýbat i když
ji někdy k sobě přitiskl, nebránila se. A
když ji několikrát políbil, už více nepochy-
boval o jeho lásce. Dosud ji nikdo nepolíbil,
ani paní teta ani pan strýc, snad se jí štítili
a hle, Klička ji políbil.

Lojzka byla šťastna. Ve svých snech se
viděla v náručí Kličkově a daleko od paní
tety. Spala teď v kuchyni s paní tetou, pro-
tože oba pokojíky měli teď pánové k obý-
vání; dobře že byla kuchyň tak prostorná
a vešly se tam dvě postele. Lojzčina postel
sedala složit a ve dne nezabírala mnoho mí-
sta. Jednou když Lojzka nemohla usnout,
paní teta zahartusila: „Co se tak přealu-
ješ? Ani mne nenecháš uspat. Člověk by
myslel, že se trápíš pro nějakou lásku, ale

ty se nemáš proč trápit. On tě má rád jak
pozorují a ty jeho taky, tak co nespíš?”

Lojzka se podivila, tak ona o tom paní
teta také ví? Aby něco odpověděla, tedy
řekla: „Koho myslíte, paní teto?”

„Heleďme se, ty se umíš dělat nevě-
domá! Jen to řekni rovně, že máš Kličku
ráda a on tebe a je to odbyto. Jaké pak
okolky. Ty si můžeš gratulovat, že tě ten
člověk má rád. Ale teď už mne nech na
pokoji, ať mohu spát, nebo mne bude ráno
bolet hlava,” tak zakončila paní Záleská.

Ale Lojzka spát nemohla, byla celá bla-
žená, že jí má Klička rád.

Paní Záleská přestala teď Lojzku hlí-
dat. Nechala ji chodit s Kličkou večer na
procházku a zmámená Lojzka podléhala
Kličkovu úlisným řečem a brzo byla v jeho
vleku. Stala se jeho hříčkou. Netušila ubo-
há, že si s ní Klička pohrává. Lojzka byla
šťastna a stále čekala, kdy ji požádá, aby si
ho vzala za muže. Ale Klička se k tomu
neměl. Myslel, že paní bytná o jeho poměru
k Lojzce neví a doufal, že se to nedozví.
Chtěl se po nějakém čase odstěhovat. Již
se Lojzky nabažil a chtěl hledat zase jinou
obět'. Ale paní Záleská mu zkazila jeho plá-
ny. Pozorovala totiž, že Lojzka je jaksi ne-
svá a hned uhodla toho příčinu. Začala se
Lojzky vyptávat a Lojzka se přiznala. A teď
čekala hromobití a celá se třásla. Ale paní
teta jí jen řekla, že je hloupá husa, a že
si jí teď Klička musí vzít, že s ním o tom
večer promluví. Lojzka jí byla za to vděčná
a chtěla jí políbit ruku ale paní teta jí od-
strčila.

Toho večera přišel Klička z práce v
dobré náladě. Prozpěvoval si a když se na-
večeřel, chtěl kamsi odejít. Ale bytná ho
zadržela, řkouc, že s ním musí mluvit. —
Klička zůstal překvapeně stát nevěděl, o
čem by s ním bytná měla mluvit; dlužen jí
nebyl.

Paní Záleská ho nenechala dlouho pře-
mýšlet; poslala Lojzku ze dveří a hned spu-
stila: „Pěkně jste se mně odměnil takhle
mně holku zkazit, to jsem od vás nečekala.
Co teď hodláte učinit?”

Klička stál jako opářený. Konečně řekl:
„O čem to mluvíte, paní Záleská? Co se
stalo? Já o ničem nevím.”

„Jen nezapírejte!” rozkřikla se paní Zá-
leská. „Lojzka mi řekla všechno a vám ne-
pomůže zapírat, já jsem tak ledacos viděla,
ale neříkala jsem nic; myslela jsem, že se

zachováte jako charakterní muž a zatím, vy chcete zapírat.”

Klička zkrivil rty a odplivl si, potom řekl: “Holka mně lezla do cesty, má co sama chtěla. Ale abyste neřekla, že jsem nějaký sprosták, dám jí peníze, ať se o sebe postará, proč mně lezla do cesty, hloupá.”

“Cože, peníze jí chcete dát? Co chcete, aby udělala? Co myslíte, že jsme? Vy si ji vezmete a basta! A neučiníte-li tak, běda vám! Potom poznáte, co Záleská dokáže!”

Klička zíral překvapeně na svoji bytnou, tak ji ještě neviděl. Stála proti němu tak hrozivě, že se jí skoro bál. Její vysoká a silná postava zdála se mu dnes ještě větší a on nebyl žádný silák, proto řekl zvolna: “Nedivte se mně, paní Záleská, jsem příliš překvapen, Lojzka mi nic neřekla a to víte, člověk se rozzílil; dejte mi čas to trochu promýšlet.”

“To jste měl promyslet napřed, teď už je pozdě. Holku si musíte vzít, nemyslete si, že mně utečete, dám vás hlídat, tak nemyslete na žádný úskok,” pronesla paní Záleská. Klička zaklel a vrhnuv opovržlivý pohled na bytnou, řekl: “Dobře, vezmu si ji, ale následky si přičtete sama sobě!” A strhnuv s věšáku kabát a klobouk, vyběhl ze dveří; málem by byl porazil Lojzku, stojící na chodbě. Ani se jí nevšiml a vyšel z domu. Lojzka za ním udiveně hleděla.

“Tak pojď, už je to odbyto!” volala ji paní Záleská. “Tak si tě vezme, ale dalo mi to práci. On se ještě nechtěl ženit, ale já jsem mu to rozmluvila; takoví jsou mužští všichni. Pořád mají dost času.”

“Děkuji vám, paní teto, že se o mne staráte,” řekla Lojzka pohnutě. A paní teta jí dnes jaksi laskavě odpověděla: “A co bys mně děkovala?”

Klička přišel domů až ráno, byl tak opilý, že nemohl stát na nohou. Druhý den ani nešel do práce a nevyšel ze svého pokoje až k obědu. Byl zamračený a nechtěl mluvit. — Ale paní Záleská začala sama, řkouc: “Tak co, kdy budeme slavit tu svatbu?” —

“Kdy chcete,” řekl Klička nevrle.

“Musíme hledět, aby to bylo co nejdřív,” řekla Záleská. Lojzka byla šťastna, jen ji mrzelo, že se jí dnes Klička nevšimá a že se stále mračí. Ale dávala vinu tetě, že ho asi včera moc rozlobila a doufala, že až budou svoji, že bude jiný; že se přestane mračit a bude takový, jako byl dříve.

Uplynulo několik neděl, u Záleských slavili svatbu. Lojzka se stala paní Kličkovou. Ale byla zaražena a smutna. Klička, její manžel, byl zase zamračený a nemluvil a stále jen do sebe lil pivo nebo víno, až se zpil do němoty. Museli jej odtáhnout na postel. Lojzka hleděla smutně na svého muže; tak zpitěho ho ještě neviděla. Musela se s ošklivostí od něho odvrátit. Ale hleděla se přemoci, nechtěla o něm špatně smýšlet; vždyť to byl její muž.

Druhý den se manželé Kličkovi od paní Záleské odstěhovali do malého bytu v předměstí. Těžký život nastal teď Lojzce. Muž chodil kolem ní zamračený, promluvil, jen když musel; nikdy ji nepolaskal a přibližoval se k ní jenom, když byl opilý.

Lojzka byla zoufalá, tak si ten život s ním nepředstavovala. Jednou si dodala odvahy a zeptala se muže, proč je stále tak divný, že ji asi nemá rád. A tu se Klička ošklivě zasmál a řekl: “Nikdy jsem tě neměl rád, ale tys mi nadbíhala, co jsi chtěla, máš. S tetou jste mne donutily, abych si tě vzal, dosáhly jste co jste chtěly; teď mne nech na pokoji, nemám víc, co bych řekl!” Po těch slovech odešel z domu.

Lojzka seděla jako omráčená. Tedy ji nemá rád — a nikdy ji neměl rád. Bože, je to pravda? Což nevytrpěla již dosti, musí trpět celý život? Pro ni není na světě radosti; proč se kdy zrodila? Tak lkala paní Lojzka. Ale po chvíli se vzpamatovala. Ne, nesmí zoufat, vždyť bude mít úspěchu; bude mít dítě, již nebude tak sama. Přece ji bude mít někdo rád, bude to její dítě. Tak těšila sama sebe, ubohá mladá žena.

Když se jí po čase narodil hošíček, Lojzka byla šťastna. Libajíc tu malou hlavičku, skrápěla ji slzami a prosila Boha, aby dal tomu drobečkovi více štěstí v životě, nežli bylo souzeno jí. Když ženské zavolaly Kličku, aby se šel podívat jakého má syna, on přišel a podíval se na dítě a zase jako vždy rychle odešel z domu.

“Je to divous!” pronesly sousedky, vidouce Kličku spěchatí z domu. “Ani se nad tím dítětem nezaráduje, jiný táta se na první dítě těší a má z něj radost, ale na Klečkově není žádná radost vidět.” “Ono to u nich není jaksi v pořádku, oni na sebe skoro ani nemluví,” řekla jedna ze sousedek.

“Každý máme nějaké soužení a oni holt také,” tak rokovaly sousedky a každá byla zvědava, co se asi mezi Lojzkou a jejím

mužem stalo. Proto každá se hleděla dostat ke Kličkům, aby vynášla, co se mezi nimi stalo. Ale Lojzka si nikdy nepostěžovala a nikomu se s ničím nesvěřila. A to tetky již mrzelo. Obzvláště to mrzelo jednu tetku, již lidé přezdívali "živé noviny". Ta věděla vše, co se dělo v jejím okolí, dovedla z hloupých lidí vytáhnout mnohá tajemství. Vždy slíbila, že se o tom nikomu nezmíní, ale zatím, sotva odešla za roh, již to tajemství svěrovala jiným.

Lojzka žila teď jen pro své dítě Muž jí z domu stále utíkal a nedal se zdržeti. Byl doma jen co se najedl, potom odcházel a přicházel pozdě v noci. Tak uplynuly čtyři roky, pro Lojzku plné smutku a bolesti. Netušila, že na ni přijde bolest ještě větší; nevěděla, že musí ten kalich utrpení vypít až do dna. Malý Toník byl již čtyři roky starý, ale dosud nepromluvil ani slova. Matka ho učila jak mohla, ale vše bylo marné. Jiné děti ve čtyřech letech už dávno mluví, ale Toník nemluvil; ba zdálo se, že neslyší.

Lojzka začal mít starost a vzala jednoho dne dítě k lékaři a tam se dověděla to, co její srdce tušilo, ale věřit nechtěla: "Ano, váš hoch je hluchoněmý...", tak jí řekl lékař. Lojzka myslela, že se nad tou zprávou zblázní. Tolik se na to dítě těšila, až přijde, že jí bude radostí a útechou. Že se bude k němu utíkat ve svých bolestech, že s ním bude radostně žvatlat — a teď slyší tu hroznou zprávu.

"Nemůžete mu pomoci?" zakvílela Lojzka. "A řekněte mně, proč se to stane?" ptala se lékaře. Doktor pokrčil rameny, řka: "Věda dosud nevyzkoumala, proč některé děti přicházejí na svět hluchoněmé."

Smutně se Lojzka vracela domů. Muž ji uvítal chmurným pohledem a když mu řekla výpověď lékařovu, zamračil se ještě více, řka: "To je tvoje vina, měla jsi se ho všimnout už dávno. Ale sama nejsi lepší, tak jaké může být dítě!" Lojzka stála jako zkamenělá. Chtěla mu říci, že snad je to jeho vina, ale nemohla promluvit. Kdyby ji byl bil, byla by to snáze snesla; ale on ji nebil, ale za to ji urážel jako mohl. A ty urážky víc bolely, než rány holí. Toho dne odešel Klička z domu a více se nevrátil. Když se Lojzka ráno probudila, našla na stole kousek papíru, na němž jí Klička psal, že jde do světa, že s ní dále nemůže žít. Lojzka neplakala, naopak, oddechla si, že její tyran odešel. Věděla, že se jí bude těžko žít, ale lépe žít

v bídě než v moci toho tyрана. Seděla zamýšleně u stolu. Co teď počít? Věděla, že jí bude těžko dostat práci, při které by mohla mít u sebe toho svého ubohého blběčka. Snad by ho někdo vzal do opatrování, ale to Lojzka nechtěla. Nechtěla, aby se mu děti posmívaly a zlobily; nechtěla, aby s ním lidé strkali a mu ubližovali. Měla ho tak ráda; když jí muž nadával a ji urážel, utíkala se k svému dítěti, tiskla je na svá prsa a když byli spolu sami, mluvila k němu jako k dospělému a těšila se s ním. On na ni hleděl svými velkýma očima a ona zapomínala na všechno a cítila se šťastnou, že není již tak sama a opuštěna. Malý Toník byl hezký hoch, měl černé kudrnaté vlasy a velké černé oči. Každému se musel líbit a lidé se tomu divili, že nevzhledná Lojzka má tak hezké dítě. Bylo ho věru škoda, že nemohl mluvit.

Jak se rozneslo po sousedství, že Klička utekl od ženy, hned několik sousedek přiběhlo k Lojzce, aby prý ji potěšily. Zatím však hleděly, aby se od ní dozvěděly, proč muž od ní odešel, aby pak měly o čem povídat, až se večer sejdou s druhými tetkami na lavičce pod starým jilmem. To byla jejich nejmilejší chvíle. Kadá hleděla, aby se dozvěděla něco zajímavého, aby se pak večer mohla vydat s nějakým klípkem. Dnes přišly k Lojzce vážné a litující ji, vyptávaly se, co bude teď dělat. Některá jí radila, aby šla dělat do továrny, jiná zase, aby šla raději někde do vesnice k sedlákům. Tam že by ji vzali i s tím dítětem a že až by byl hoch větší, mohl by pást husy. Lojzce se však takový návrh nelíbil. Děkovala sousedkám a řekla, že si vše musí rozmyslet.

Když sousedky odešly, uvařila skromný oběd a když s hošíkem pojedla, oblékla se do starších šatů, přivezla z kůlničky trakař, posadila do něj chlapečka a jela do lesa, aby si tam nasbírala trochu roští a okesků. Chodila do lesa často. Musela, muž jí vždy vyčítal, že nic neudělá. Tak začala chodit do lesa na dříví. Nepotřebovali toho, muž dosti vydělal; ale chtěla se mu trochu zavděčit, myslela, že bude uznalý. Ale on si toho ani nevšímal, ani ji nepochválil, když viděl, že nanesla tolik paliva, že měli dost na celou zimu. Ted' to přišlo Lojzce vhod, že se uměla ohánět sekerou, musila si připravit hodně paliva na zimu. Musela teď šetřit s každým haléřem.

Zamyšleně vjela Lojzka do lesa. Byl dnes takový krásný letní čas, sluníčko pěkně hřálo, slabý větřík šuměl v korunách stromů a houštiny voněly samou pryskyřicí. Na pokraji houštiny se červenalo několik jahod, Lojzka se zastavila, utrhla jahody a vstřčila je do hošíkových úst. Viděla, jak mu zachutnaly a hoch za chvíli usnul. Lojzka jej pečlivě přikryla, aby ho mouchy a komáři neštípali a pak se jala sbírat roští a oklesky a rovnala je na trakař. Brzy měla roští na trakaři hezky narovnané. Nesměla toho vzít mnoho, neb musela na roští posadit chlapečka, aby mu nebolely nohy. Byla již se vším hotova, ale hošík tak hezky spal a ona jej nechtěla probudit. Sedla si tedy vedle něho a čekala, až se probudí. Dívala se láskyplně na tu dětskou hlavičku; tvářičky se mu ruměnily a ústka se červenala jako krvavá třešně a zvala k líbání. Lojzka se k dítěti nachýlila a políbila je. Hned na to však polekaně vyskočila. Z houštiny proti ní vyšel myslivec a hned za ním se objevil veliký pes. Lojzka myslivce pozdravila a rychle zase sedla k dítěti, bojí se, aby pes dítěti neublížil. Ale myslivec na psa zavolal a ten poslušně sedl mu k nohám.

“Dobře, že vás tady potkávám, paní Kličková; ušetřila jste mně cestu. Chtěl jsem jít do městečka, najít nějakou ženu, aby šla k nám do myslivny, aby mojí ženě posloužila. Je nějaká nemocná a doktor nařídil, aby ležela. A tak potřebujeme v myslivně ještě jednu ženskou. Služka Manka na všechno nestačí. Však víte, že máme tři děti a ty dají práce. Nevěděla byste o nějaké ženě?”

Lojzka hleděla chvíli na statného myslivce a pak řekla:

“Věděla bych o jedné ženě, vím, že by ráda vaší paní posloužila; ale ona by musela vzít s sebou i její dítě, byly by to dva krky živit.”

“Na to nezáleží, u nás se každý nají, i na žebráky zbude”, řekl myslivec. “A kdo je ta ženská?” zeptal se.

“Já to jsem, pane Kráso.”

“Vy, paní Kličková? Ale co by tomu řekl váš muž? Ten by s tím nebyl spokojen. Kdo by mu vařil? a to byste musela u nás i spát,” divil se myslivec.

“Můj muž nebude dbát co budu dělat; on nedbá co bude se mnou a našim dítětem.” Lojzka sklonila hlavu, bylo jí stydno říci myslivci, že muž od ní odešel, co si o ní pomyslí. Jistě řekne, že asi nebyla Klečkově dobrou ženou, když od ní odešel. Ale pak se přemohla a řekla: “On od nás utekl.”

Myslivec Krása stál chvíli mlčky a díval se na ubohou ženu. Viděl slzy řinoucí se z jejích očí a jeho dobré srdce pocítilo soustrast s ubohou ženou. “Dobře, paní Kličková, přijďte k nám do myslivny, jak nejdřív budete moci,” řekl laskavě a hned na to odcházel.

“Přijdu do myslivny ještě dnes,” volala za ním rozradostněná Lojzka.

Myslivec Krása byl znám po celém okolí jako hodný člověk; v lese neřekl špatného slova. Přimhouřil tu a tam oči a lidé ho měli za to rádi. Ovšem, přistihl-li někoho při větší krádeži, domluvil mu hezky do duše a člověk se zastyděl a podruhé krást již nešel. Lojzka to všechno věděla a byla ráda, že se dostane alespoň na nějaký čas k dobrým lidem. Bylat' i paní Krásová hodnou ženou a po celém okolí se říkalo, že manželé Krásovi žijí pořád jako milenci, třeba že už mají tři děti. A bylo tomu opravdu tak. Paní Krásová byla hezká brunetka a její muž ji miloval celým srdcem a ona jeho rovněž. Žili v lese v myslivně, kde se říkalo “Na samotě”, ale jim tam smutno nebylo. Tři dítky již se jim batolily v myslivně a oni z nich měli radost. Paní Krásová byla pracovitou ženou, práce jí šla rychle od ruky a ona si ráda při práci zazpívala. Její altový hlas nesl mile myslivnou. Služebná Manka ráda slyšela, když paní zpívala. Mnohdy se k ní přidala a zpívala také, ale obyčejně brzy přestala, říkávajíc, že její telecí hlas se vzhledem k paninu hlasu nehodí, a že by panin zpěv zkazila. Paní Krásová se smála a říkala, aby jen zpívala, za to že nikdo nemůže jaký má hlas. Tak jim ten čas vesele ubíhal a když přišel myslivec domů z pochůzky, bylo ještě veseleji. Ale teď v posledním čase myslivna ztichla. Paní Krásová byla stížena jakousi ženskou nemocí a doktor radil operaci. Ale Krásová nechtěla o tom ani slyšet, bojí se, že by při operaci zemřela a zanechala by zde tři

malé děti. Myslivec zesmutněl, věděl od lékaře, že nemoc je vážná, ale nechtěl ženu nutit, bál se rovněž, aby ji neztratil.

Lojzka po odchodu myslivcově zdvihla probudivšího se Tonika a posadila ho na roští na trakaři a jela vesele k domovu. Starost s ní spadla. Ještě ráno nevěděla, kam se se svým dítětem obrátí a hle, již má zaměstnání, bude zaopatřena i s dítětem, alespoň na nějaký čas. Přijdouc domů, poklidila rychle světničku, sehnala něco k snědku a k večeru již se ubírala s Tonikem do myslivny. Tam ji přijali jako by byla jejich stará známá. Nikdo se jí neptal, proč ji muž opustil a Lojzka jim byla vděčná. Věděla, že myslivec své ženě jistě řekl vše. Prosila je, aby ji volali jen "Lojzko", oni ji porozuměli. Věděli, že nechce, aby ji volali Kličková, protože by jí to připomínalo na jejího muže. Malého Tonička si v myslivně všichni oblíbili a litovali ho pro jeho neštěstí a každý mu hleděl podstrčit nějaký pamlssek. Lojzka byla v myslivně spokojena. Dobře se najedla a hošík také, všichni k ní byli laskavi a ona jim byla vděčná. Asi po dvou týdnech paní Krásová zase začala chodit, ale jen po světnici. Dělat nesměla nic. Lojzka se začala strachovat, že ji hnedle v myslivně nebudou potřebovat. Když se o tom zmínila před paní, tato jí řekla, jen aby neměla žádnou starost, že oni ji už z myslivny nepustí. Že si na ni zvykli a že ji tam potřebují. A radila jí, aby si Lojzka přivezla všechny věci co má v městečku, že se to může složit na půdě a Lojzka že nebude muset platit nájem za světničku.

Lojzka slzíc líbala paniny ruce, ale ta je vytrhla říkouc:

"Jen mně ruce nelíbejte, nemáte proč. Vždyť vy pracujete od rána do večera. Že paní Krásová již zase chodila, bylo v myslivně veseleji. Lojzka byla teď jako vyměněna, starost o živobytí s ní spadla, byla zaopatřena a dítě také, měla se dobře a nikdo ji netýral a tak se z ní stala docela jiná bytost. Její dlouhý obličej se zakulatil a celá jaksi zjemněla. Každý to na ní pozoroval a ona se z toho velice radovala, že se stala vzhlednější. I Toník se změnil, byl červený a zesílil; běhal s dětmi po lese a dělal co dělaly ony. Děti mu přivykly, již se ho nebály, když vyrážel divné skřeky z prsou.

Útulno bylo v myslivně, všichni se tam měli rádi; služebná Manka by byla pro své pány dala život, jak je měla ráda a Lojzka

by byla svým pánům líbala ruce každý den. Tak jim byla vděčná, že se jí a jejího synka tak ujali. Paní Krásová vidouc kolem sebe samé oddané duše, přestala myslet na svoji nemoc a cítila se zase ozdravena. Myslivec byl rád, že se žena zase usmívá. Jak mu čas dovoloval, sedal s ní v zahrádce, kde voněly květy a dívaje se v její ubledlou líč, vyprávěl jí veselé historky.

Ale jednoho dne, když paní Krásová pomáhala trochu při prádle, udělalo se jí špatně a museli ji zavolat lékaře. Ten radil jen operaci. Odvezli tedy nemocnou paní do města do nemocnice, kde však ubohá po operaci zemřela.

Myslivec byl zdrcen; ani se nemohl podívat na ty své tři sirotky, aby nepropukl v pláč. Děti nechtěly věřit, že se jim matka více nevrátí. Služebná a Lojzka měly do dělat, aby uchlácholily myslivce a děti. Obě ty dobré duše byly rovněž zarmoucené, ale věděly, že se tomu nesmí podávat, že musí těšit ubohé sirotky a jejich otce. Krása chodil po lesích jako bez duše; často vysílen tělesně i duševně, klesl do mechu a hořce zaplakal. Divil se, že mu osud zarazil takovou ránu; vždyť si toho nezasloužil ani on, ani jeho žena. Byli oba poctiví, nikomu neubližovali a měli své děti tak rádi. Ale osud se neptá, máme-li koho rádi. Smrt přijde a vyrvé nám naše drahé a nic se neohlíží na to, krvácí-li naše srdce. A život jde dál, slunce svítí a ptáci pějí, jako by se nic nestalo. —

Dlouho se nemohl Krása vzpamatovat ze svého zármutku. Ještě byl rád, že má doma dvě hodné služebné, které se mu o děti a domácnost svědomitě staraly.

Jednoho dne zastavil Lojzku a oslovil ji: "Lojzko, myslím, že budete muset z myslivny odejít; já vás nevypovídám, jsem rád, že se tak o mé děti staráte, ale jde o lidi; jste mladá a lidé začínou o nás mluvit; o vás a o mně, již jsem cosi zaslechl ve městě. Manka už je stará, tu lidé pomlouvají nebudou, ale vás ano."

Přestal mluvit a pohlížel na Lojzku, co mu odpoví. Nerad ji ztrácel, viděl, jak má jeho děti ráda a jak se o ně stará, ale nechtěl, aby lidé o ní mluvili, že žije s ním, s vdovcem pod jednou střechou. Lojzka naslouchala zaraženě jeho zlovům. Pak po chvilkovém přemýšlení řekla: "Pane Kráso, jestli sám chcete, abych odešla, tedy půjdu. Ale nedbáte-li vy lidských pomluv a ne-

proupuštěte-li mne, ráda bych zde zůstala, jsem zde tak šťastna.”

Myslivec byl rád, že se Lojzka nebojí lidských řečí a že chce v myslivně zůstat. Věděl, že by tak hned nenašel služebnou, aby měla jeho děti tak ráda, jako je měla Lojzka. Často ji pozoroval, jak to s nimi uměla; když se hašteřily, dovedla je uchlá- choliti a když se smály, smála se s nimi. Malé Růžence dovedla tak hezky učesat vlasy a вплést do nich stuhu a dívenka ji měla za to ráda. Ba i ti dva chlapečci, Josef a Jiřík k ní přilnuli více než k Mance. Ta už byla starší a tak to s nimi neuměla. — Lojzka dokázala i toho, aby se děti jejímu Toníkovi nesmály pro jeho drsné zvuky, jež se mu draly z prsou, chtěl-li něco vysvětliti. Myslivec poznal, že ji mají děti rádi a tak jí odpověděl: “Dobře, Lojzko, jsem rád, že chcete zůstat, ale rozmyslete-li se jinak, pak mi nechte vědět.” Po těch slovech od ní odešel. Lojzka za ním hleděla, jak se jeho hezká postava ztrácela v lese. Byla ráda, že nemusí z myslivny.

Byla tam tak šťastna a její synek též. Nedbala, co o ní lidé řeknou. Vždyť lidé zlí někdy pomluví a poplívají člověka čistého a dobrého a to mnohdy jen ze žárlivosti, že mu nepřejí jeho spokojený a šťastný život.

O svém muži Lojzka nikdy neslyšela a ten byl jediný, který mohl něco namítat proti tomu, že bydlela v myslivně. Ale hned si řekla: “Co by on mohl namítat? Stáral se on celý ten dlouhý čas, má-li jeho dítě do- syta najíst, nebo potřebuje-li šaty a obuv? Ne. A nikdy se nepřišel zeptat, jestli dítě nestůně. Ona se musela o všechno starat a nebýt rodiny Krásových, kdož ví, kde by byla prosila o útulek. A zesnulá paní byla k ní a jejímu synkovi tak laskavá. Ne, Lojzka ty ubohé děti nikdy neopustí, leda by ji z myslivny vyhnali. Lojzka se probrala z těch smutných myšlenek a rychle vběhla do sta- vení a připravovala oběd. Dnes chtěla zvlášť něco dobrého upravit, aby si myslivec po- chutnal. Byla mu tolik vděčná, že ji nepro- pustil.

Zase šlo v myslivně vše stejných cho- dem. Děti chodily do školy a Lojzka dbala, aby byly vždy čisté a v myslivně bylo vše jak bývalo, jen ta dobrá paní tam scházela. Děti na matku pomalu zapomínaly, ale Lojz- ka se s nimi každý večer modlívala za ze- mřelou. Jen nejstarší hoch Josef sedával často smutně a zamyšleně hledíval na mat-

čin obraz, jenž ve velké světnici na stěně visel. Ten už věděl, co v matce ztratil, ale druzí byli ještě malí a nechápali, co se vlastně stalo. I malý Toník již chodil do školy. Ale ten musel navštěvovat školu pro zmrzačené a hluchoněmé děti a ta byla v blízkém městě. Museli ho tam každý den vozit a zase zpět přivážet. To obstarával cha- lupník Bárta. Dovedl se s chlapcem dorozu- mět. Lojzka Bártovi za tuto službu dobře platila a k tomu měl Bárta v myslivně vždy přichystanou dobrou svačinu. Z prvu se To- níkovi do školy nechtělo, ale matka mu kou- pila cukroví a slíbila mu, že je bude dostávat vždy, když bude hodný. Potom chodil do školy rád. Matka mu vždy přibalila nějakou tu pochoutku a Toník skákal radostí.

Čas ubíhal a Lojzka byla spokojena. Někdy si vzpomněla na svého muže, kde asi je a co dělá. Již bylo uběhlo několik let od té doby, co ji opustil, ale dosud o něm neslyšela. Nermoutilo ji to. Ale jednoho dne přišel do myslivny ošumělý člověk a sháněl se po Lojzce. Když stará Manka Lojzku za- volala a tato pak přišla a podívala se na příchozího, ustrnula leknutím. Před ní stál Klička, její muž. Kořalka z něho páchla a byl neoholen a Lojzka se celá třásla nad tím odporným pohledem.

“Co zde hledáš?” vyrazila ze sebe.

“Co hledám? tebe!” odpověděl Klička. “Máš prý dobré časy a já trpím bídu, tak jsem přišel, abys mi vypomohla a já tě zase nechám na pokoji, nebudu tě obtěžovat. Pře- ju ti, že se tomu myslivci líbíš. Ty jsi byla vždy chytrá, to musím říci. Dovedeš se za- opatřit.” Klička se surově rozesmál.

Lojzka stála jako sloup. Když se vzpa- matovala, chtěla rychle přirazit dveře, aby Klička nemohl do kuchyně. Ale on vrazil prudce do dveří a již stál v kuchyni, tam již služebná Manka držela koště připravené k obraně.

“Dej mi něco jíst a nějaké peníze a já se zase ztratím, než přijde ten tvůj mysliv- veček, aby nežárnil,” smál se Klička. Lojzka dopadla na židli a třásla se rozčilením. Ale Manka držíc dosud koště, spustila na Klič- ku: “Vy se opavazujete sem přijít a chtít peníze na této ubožačce a nestydíte se? Celá ta leta jste se k ní a vašemu dítěti neznal a nestaral jste se, jestli vaše dítě neumře hladu. To jste táta? Styďte se a koukejte, ať jste ze dveří, než popadnu pánovu flin- tu.” Lojzka se zatím trochu vzpamatovala.

Rychle šla a ukrojila kus chleba a kus uzeného masa a nesla to Kličkovi, říká: "Máš-li hlad, zde máš jíst, ale peníze ti nedám. Nemám žádné pro tebe. Musím je schránět pro dítě, je tak dost nešťastné!"

"Tedy peníze máš, ale nechceš mně je dát; taky dobře. Počkám si na myslivce, musí mně dát peníze on. A nedá-li, zpřerážím mu nohy!" hulákal Klička.

"Chacha!" smála se Manka. "Ten by se vás nelekl, vy chudáku. On je jako atlet a vy jste jako strážník!"

Tu bylo slyšet štěkot a brzo na to se na dvoře objevili dva statní hafani.

"Myslivec už přichází!" vykřikla Manka. A Lojzka rychle strkala muže ze dveří, prosíc ho, aby jí nedělal žádnou mrzutost. Klička spatřil dva hafany, jak se na něj při otevření dveří sáпали, schoval maso a chleba do kapsy svého ošumělého kabátu a vyběhl z kuchyně volaje: "Pro peníze si přijdu jindy, dobře si to rozmysli a připrav je, nebo bude zle!"

Lojzka si oddechla, když zahlédla Kličkovu skrčenou postavu mizeti v lese. Zatím přišel myslivec a doptával se, kdo byl ten tulák, co právě odešel. Manka mu řekla, že to byl Klička a jak vyváděl.

"Škoda, že jsem nebyl doma," řekl myslivec. "Byl bych ho zkrotil! A nedá-li vám, Lojzko pokoj, dám ho sebrat četníky. Ovšem, záleží to na vás; je to váš muž a já bych nedělal nic, co by vám bylo proti mysli," řekl a nějak dlouze a zpytavě spočinul na tváři Lojžčině.

Ta se pod jeho pohledem zarděla a pak řekla: "Myslím, že už sem více nepříjde, on jenom tak straší." Řekla to nějak rychle a pak hned odběhla do spížírně a dělala, jakoby tam něco hledala. Nechtěla, aby myslivec viděl její rozpaky, a aby na ní nepoznal, jak wroucně ho miluje. Už dávno měla Lojzka myslivce ráda. Přišlo to na ni jako přívál divokých vod a ona toho svého chleboďárce milovala tak mocně, že ani sama sebe nepoznávala. Ale Krása se dlouho poddával svému bolu a žil jen svým dětem. Až v posledním čase pozorovala Lojzka, jak ji stihl laskavým pohledem, když česala nebo myla děti. Viděla jak se na ni usmál, když pohládila malou Růženu po hlavě a přitiskla ji k sobě. To vše teď promýšlela a bylo jí tak blaze, že ještě nikdy se tak šťastnou necítila.

Druhý den nechal myslivec jednoho psa doma, kdyby přišel Klička, aby tam ženské měly nějaké ochránce. Ale Klička více nepřišel, nebyl již více mezi živými. Hned z rána našli lidé jeho mrtvolu na železniční trati. Byl prý dlouho do noci v hospodě a pak jsa notně napilý, chtěl prý ještě v noci jít do myslivny, ale smrt zastavila jeho kroky a přitiskla jej pod kola vlaku. Lojzka byla vdovou. Postarala se mu o pohřeb, neb u něho se žádné peníze nenašly. Šla na pohřeb jak se na vdovu sluší, ale slzí neměla. A nikdo se jí nedivil, lidé znali její život.

Po čase se Lojzka velmi změnila. Pozorujíc, že myslivec na ni hledí jinýma očima než dříve, měla z toho radost a stala se veselou. Její vousky pod nosem se jí začaly ztrácet. Chtěla se Krásovi líbit a proto je potajmu vytrhávala, nedbala, když ji to trochu bolelo. A když pozorovala, že je vzhlednější než bývala, měla i z toho velikou radost.

Jednoho dne byla sama doma. Stará Manka byla kdesi na pasece pro trávu a děti byly ve škole. Lojzka byla zabrána do zažívání dětského prádla, kdy se tu otevřely dveře a myslivec vstoupil do světnice. Lojzka se ho zrovna ulekla a píchla se jehlou do prstu. Myslivec k ní přistoupil a ptal se jí, proč se tak lekla. Ale ona nemohla ze sebe vydat ani slova a mačkala propíchnutý prst. A tu myslivec ji zachytil tu ruku, shýbl se a políbil ten propíchnutý prst. — Lojzka byla jako u vidění. To s jí ještě nikdy nestalo, aby někdo políbil tu její upracovanou mozolnou ruku. A tento muž to učinil. Zírala naň svýma černýma očima a on v nich četl tu velikou lásku a oddanost. A tu ji myslivec objal kolem pasu a řekl: "Lojzko, byl jsem ve městě a zase jsem slyšel, jak o nás dvou lidé mluví a mrzí mne to. Lojzko, staňte se mojí ženou a lidé přestanou mluvit. Lojzko, chcete?"

Lojzka nevěřila svým uším. Ne, to nemohla být pravda, co teď slyšela, to se jí jen něco zdálo. Takové veliké štěstí potkalo ji, ubohou Lojzku, to nebylo možné. Ale stisk ruky myslivcovy jí dal znát, že je vše pravdou co slyšela. A myslivec na ni zíral svým měkkým pohledem a čekal, co mu odpoví. Konečně se přemohla a řekla: "Mne, nehezkou Lojzku byste chtěl za ženu? Vy žertujete, pane Kráso!"

"Nežertuji, myslím to vážně, Lojzko. Říkáte, že jste nehezkou, mám vás rád

zrovna tak, jak jste. A vaše duše je krásná, tolik se staráte o moje děti a máte je ráda, jako by byly vaše vlastní. Vím, že bych jim lepší matku nenašel. Tak co, Lojzko, řeknete ano, nebo ne?"

Lojzka byla přemožena štěstím, položila hlavu na jeho prsa a slzy radosti vytryskly jí z očí. Myslivec ji políbil a pak spolu rozmlouvali, jak to zařídit, aby co nejdříve mohli se dát oddat.

nedám od žádného ublížit, proto se na mne nehněvej a přej mi trochu toho štěstí. — Vždyť život můj byl dosavad tak smutný." Lojzka ustala a hleděla vroucně na obraz zemřelé a tu se jí zdálo, že mrtvá se na ni usmála. Oddechla si, šla políbiti obraz a pak radostně vrátila se k svojí práci.

Bylo to ve městě divení, když se Krása oženil s Lojzkou. Lidé myslili, že až se Krása bude chtít ženit, že si vybere nějakou sle-

ČESKOSLOVENSKÁ ARMÁDA NA POCHODU.

Tento obrázek představuje bujarou československou armádu, nalézající se v květnu minulého roku na pochodu k hranicím, plnou odhodlání hájiti svoji vlast.

Když myslivec odešel do lesa, Lojzka šla do pokoje a stojíc před obrazem zemřelé paní Krásové, prosila zemřelou, aby jí odpustila, že chce nastoupit na její místo. — "Neboj se, neoloupím tě o jeho lásku, jeho srdce tihne za tebou. Já to vím, ale nežárlím, přeji ti toho, zasloužila jsi si toho. Já se spokojím, když mne někdy k sobě přivine a řekne dobré slovo. A tvým dětem

činku a zatím on si vzal chudou, nehezkou Lojzku. Dosti žen Lojzce to štěstí závidělo. Mnohá by si byla myslivce ráda vzala, třeba byl vdovec a měl tři děti. Líbil se jim a věděly také, že v myslivně se dobře žije. Krása se o lidi nestaral. Byl rád, že se s Lojzkou oženil. Poznal, že dostal věrnou a oddanou ženu a děti dobrou matku.

Stará Manka přála Lojzce to štěstí, že

se stala v myslivně paní. "Však jste si ten kousek štěstí zasloužila", řekla Lojzce po svatbě. Byla ráda, že do myslivny nepřišla cizí žena, která by zaváděla nové zvyky. Děti byly rovněž spokojeny a tak se všem v myslivně hezky žilo.

Čas ubíhal a děti vychodily školu. Nejstarší chlapec Josef chtěl býti lesníkem a tak ho nechali navštěvovat lesnickou školu. Mladší jeho bratr Jiřík se začal učit truhlářem, vždy se mu truhlářina líbila. A když Toník dospěl čtrnáctého roku, i on projevil přání učit se truhlářem. Měl Jirku rád, dobře si spolu rozuměli a tak Krása vyjednal s mistrem truhlářem, že vzal i Toníka do učení. Jirka musel Toníkovi vše vysvětlit sám při učení, ale dělal to rád. Měl Toníka tak rád, že kdyby si někdo byl chtěl mu posmívat, byl by se za něho pral. Paní Lojzka byla šťastna, že se Toník něčemu naučí a bude se moci sám uživit.

Ted' už chodila do školy jen Růža a i ta po roce školu vychodila a pak ji poslali do Prahy, chtěla navštěvovat obchodní školu. Krása měl v Praze sestru a u ní se Růžena ubytovala. V Praze se Růženě líbilo, chodila ráda do školy, kde se seznámila s hochy a děvčaty a vždy vesele se s nimi bavila. Na myslivnu "na samotě" ani nevzpomněla. Tam však na Růžu vzpomínali stále. Stále o ní mluvili a čekali na dopis. Chyběla jim, neb byla taková živá, všude jí bylo plno a ted' jim bylo po ní smutno.

Paní Lojzka byla ted' velmi změněná; postava její byla kulatá a na její tváři dlel stále úsměv. Byla šťastna, její muž byl k ní laskavý a ona by byla za něho život dala. Po nějakém čase přijela Růžena domů, ale to nebyla ta stejná dívka, co tehdy odjížděla. Počínala si nějak divně a čísel z ní chlad oproti nevlastní matce a měla-li ji oslovit matko, vždy se tomu slovu vyhnula. Všichni to pozorovali a Lojzka také. Divila se tomu, že se Růža tak změnila a jednou, když myslivec nebyl doma, zeptala se dívky, co je toho příčinou. Dívka ale neodpovídala. A když k ní paní Lojzka přistoupila a pohladila ji po vlasech a řekla: "Nepovíš mi, proč mne už nemáš ráda?", Růžena ji od sebe odstrčila řkouc: "Nelíbejte se ke mně, myslíte, že si mne tím nakloníte? Ne, já už nejsem ta hloupá Růža co odjížděla do Prahy. Tam mně otevřeli oči. Řekli mi, jak jste otci nadbíhala a se k němu laskala, aby si vás vzal za ženu. Dokázala jste to, jste zde

paní a chcete, abychom vás všichni poslouchali; ale já vás víc poslouchat nebudu a nikdy více vám neřeknu matko. Zde, ta na obraze byla má matka, ta zemřela a já víc žádné matky nemám!"

Růža to všechno ze sebe chrlila a ani na paní Lojzku nepohlédla. Ted' však uslyševši od dveří jakýsi šramot, ohlédla se a hned zbledla. Ve dveřích stál otec a upíral své zraky na dívku a zase na Lojzku. Tato seděla na židli bledá a slzy tekly jí po tvářích. Trvalo chvíli, než se myslivec vzpamatoval. Pak přistoupil k dívce a pravil: "Kdo tě tak otrávil proti matce? Mluv, řekni nám pravdu! Vždyť tys byla takovým hodným děvčetem a byla jsi k své matce hodná a ted' takový obrat, co se stalo?"

"Měla jsem ji ráda, dokud jsem nevěděla, že ona byla příčinou, že naše matka zemřela!" vyhrkla Růžena.

"Co pravíš?" divil se myslivec. "Kdo ti to řekl?"

"Teta mně řekla všechno. Řekla mně, že tato žena si vás nadbíhala ještě když naše matka byla živa. A matka se k vůli tomu utrápila." Dívka ustala a zarytě se dívala na podlahu.

"Tohle, že ti řekli?!" vyrazil ze sebe myslivec a pln hněvu přistoupil k dceři, ale nemohl pronést ani slova. Prudká bolest převládla se mu srdcem. Po chvíli zdvihl dceřinu hlavu vzhůru a dívaje se jí do očí, bolestně pronesl: "A tys tomu všemu věřila? Jak málo znáš svého otce a zde tvou druhou matku. Tvá matka se neutrápila, ale zemřela po těžké operaci. Byla příliš dobrá, proto nám ji Bůh vzal. Všichni jsme ji milovali a byli bychom krve nacedili, jen aby nám zde zůstala. Zde tvá druhá matka, tvé matce tak věrně sloužila, až se z toho skoro sama rozstonala. Pak jste zde byly vy děti a ona o vás pečovala jako byste byly její vlastní. Sama víš, že se s vámi vždy za matku modlila a hrob matčin zdobila kvítím. Po smrti tvé matky zločinné jazyky se začaly o nás otírat a já poznal, že Lojzka bude muset z myslivny odejít, aby lidé přestali mluvit. Ale Manka by to s vámi nebyla tak uměla, je již stará a kdybych byl dostal jinou služebnou, možná, že by vás nebyla měla ráda a třeba vás iabila. Proto jsem poznal, že by bylo nejlépe, kdyby se Lojzka stala mojí ženou. Mám ji rád za to, že se o vás děti tak stará a jsem jí vděčen, i ty bys jí měla býti vděčna. Ted' víš vše a jistě jsi ted'

poznala, že jsi tvé druhé matce i mně křivdila, když jsi takovým klepům věřila. Pojď a odpros matku, aby ti odpustila; já jsem ti odpustil," řekl a vedl dívku k židli, kde paní Lojzka dosud seděla.

"Odpusťte," zavzlykala Růža a dále nemohla. Paní Lojzka ji objala řkouc. "Nemám ti co odpouštět, Růžo, ale pamatuj si, že někteří lidé radši člověka pohaní než by ho pochválili."

Myslivec pohladil děvče po vlasech a odešel k psacímu stolu, aby napsal příbuzným do Prahy, že jeho dcera už do Prahy nepůjde.

Růženu mrzelo, že už nepůjde do Prahy, ale pak se s tou myšlenkou spřátelili. Chodila do města do šití, aby se naučila aspoň na sebe něco ušít. Tam ji začali oblétovat hoši a ona na Prahu zapomněla. Do města chodila vždy s Jirkou a Toníkem, kteří rádi jí dělali ochránce. Oba hoši se dobře učili a mistr truhlářský si je chválil; nebyli leniví a oba byli šikovní, zvláště němý Toník. Udělal práci vždy tak pěkně, že se tomu truhlář obdivoval a Toník měl z toho velikou radost. Jirka i Toník byli hezcí hoši, když tak šli spolu po městě, leckterá děvka se za nimi ohlédla. Oba měli černé vlasy, ale oči měl každý jiné. Jirka měl hezké modré a Toník veliké černé, jeho vlasy byly kudrnaté, a Jirkovy byly rovné. Toník ani nevěděl, jak se děvčatům líbí. Žádné si nevšímal, měl vždy zlost, když mistrova dcera přišla do dílny a s úsměvem na něj hleděla, obdivujíc jeho kudrnaté vlasy. Ale Toník se nechtěl děvčatům líbit, vždy si s Jirkou říkali, že se ženit nebudou, že zůstanou spolu tak sami dva. Toník sedal často zamyšleně v lese a přemýšlel o tom, proč právě on je jiný než druzí lidé. Viděl, že někteří lidé se ho báli, mysleli snad, že je blázen. Jiní ho nešetřně od sebe odstrkovali, dávajíce mu cítit, že oni jsou více než on, protože mohli mluvit a Toník nemohl. Jak ubozí byli takoví lidé proti Toníkovi. Mnohdy pronášeli taková hloupá slova, která neměla smyslu. Třeba mohli mluvit, neuměli zase myslet.

Matka, myslivec i Jiřík činili vše možné, aby se Toník necítil nešťastným a on jim byl za to vděčným. Jen Růžena si jej mnoho nevšímal. Když byla malá, ráda si s ním pohrála a zaskotačila. Ted' však, chtěl-li se k ní Toník přiblížit, hned se ho od sebe odstrkoval. A Toník se proto trápil. Měl Růženu tolik rád, stále ji vyhledával a věděl, že

nemá ráda jeho společnost, sedával někde v koutku a stále na ni hleděl. Kupoval jí v městě všelijaké drobnosti a byl blažen, když se jí to líbilo. Zašla-li Růžena někdy hlouběji do lesa, chodil za ní a stopoval ji, aby se jí nic nestalo. Ale dívka to neměla ráda; zahlédla-li ho někdy, jak jde za ní, dala se na útěk a něde se pak schovala, aby ji neviděl a pak oklikou spěchala domů. A ubohý Toník chodil a hledal ji a když ji nemohl nalézt, vracel se rychle domů, kde na něj Růžena již čekala a vysmála se mu.

Paní Lojzka pozorovala, že má Toník Růženu rád a bolelo jí srdce, když pozorovala, jak ho Růža od sebe odstrkuje, když ji chtěl pohladit po vlasech. Jednou v neděli si vyšel Toník na blízkou paseku, aby tam natrhal nějaké maliny, aby jimi pak Růženu obdařil. Pomalu loudal se lesem a prodíraje se mlázím, přemýšlel, kam asi Růžena odešla. Doma nebyla a on ji neviděl odcházet z domu. Konečně se dostal k pasece. Již chtěl z houštiny vystoupiti, když tu spatřil mladého muže a dívku seděti na pasece. — Zůstal tiše státi a pozoroval mladý párek, po chvíli se jeho čelo zachmuřilo. Poznal, že je to Růžena, ale mladého muže neznal. Viděl, jak se mladí lidé k sobě tulí a se líbají. Divoký vztek jím zalomcoval, chtěl se rozběhnout a odtrhnout mladíka od Růženy, ale vida, jak se dívka směje a sama mladíka líbá, zachmuřil se ještě více a zůstal schován v houštině. A dále mladou dvojici pozoroval, a když mladí lidé odešli, odcházel i on k domovu a v jeho očích bylo tolik smutku, že kdyby ho byla ted' Růžena viděla, jistě by se nad ním musela ustrnout a zlíbat ten smutek s jeho očmi.

Od toho času nechodil Toník za Růženu do lesa. Ale když přicházela domů, díval se na ni zpytavými pohledy, jakoby chtěl vyčísti z jejich zraků, je-li šťastna, či nikoli. Růžena byla šťastna ve své lásce. Nikomu se ani slovem nezmínila, že má milého. Nikoho se neptala, smí-li se s ním scházet či nikoliv. Věděla jen, že její milý se jmenuje Ladislav Gorský a že je číšníkem v jednom městském hotelu; o více se nestarala. Odkud přišel a kde je jeho rodiště to nevěděla. Milovala Gorského a věděla, že i on ji miluje.

Gorský ji opravdu miloval. Rád jí dával dary a ona je radostně přijímala ale před zraky rodičů je schovávala. Neptala se, kde na to bere peníze; myslela, že jeho příjmy mu to dovolují. Ale Gorského příjmy nesta-

čily na to, aby mohl své milé dávat takové dary a proto se uchýlil na cestu neřesti. — Začal krásti — šlo mu to dosti lehce. Hotelier mu věřil, že je poctivý a nehlídal ho. A Gorský bral jen malé částky, aby se na to tak brzo nepřišlo a trochu se ještě bál, aby nebyl chycen. Ale jeho zaměstnavatel začal pozorovat, že se mu peníze ztrácí a začal být opatrným a peníze dobře schovával, aby k nim nikdo nemohl. Nikoho při krádeži nechytil, tak mlčel, ale doufal, že zloděje vypátrá. Ale Gorský byl chytrý a brzy zpozoroval, že mu zaměstnavatel nevěří a proto si peněz více nevšímal. Ale stále přemýšlel, co by měl dělat, aby si k penězům zase pomohl. Brzy se mu naskytla příležitost. Do hotelu přišel nějaký bohatý pán a zapsal se jako Viktor Zanolvič. Poručil si večerí a když se navečeřel a platil účet, viděl Gorský, že neznámý my sebou hodně peněz. A neznámý, místo aby peníze schovával, by je nikdo neviděl, on je vystavoval každému na odiv. Gorskému dal bohaté zpropitné a pak odešel do svého pokoje. Gorský na bohatce stále myslel. Hosté již se skoro všichni rozcházeli, kdy tu pojednou zazvonil telefon a kdosi chtěl mluvit se Zanolvičem. Když se Zanolvič dostavil a vyslechl telefon, prohlásil, že musí rychle odejet domů, že jeho žena se těžce roznemohla a jelikož se zde v městě nevyzná, žádal hoteliéra, aby mu dal nějakou spolehlivou osobu, která by ho dovedla na nádraží. Na dráhu nebylo daleko, ale Zanolvič byl po zprávě, že je jeho žena nemocná nějak rozčilen a nohy se pod ním trásly a stále opakoval: "Jen nepřiđu-li pozdě. Má ubohá žena." Hotelier řekl Gorskému, aby Zanolviče vedl na dráhu. Gorský byl rád, stále myslel na Zanolvičovy peníze a nevěděl, jak by se k nim dostal. Když došli na nádraží, Zanolvič si koupil lístek na dráhu a štědře Gorského obdaroval. Prosil ho, aby s ním zůstal až do příjezdu vlak, že je nějaký nesvůj, že se moc polekal zprávu o ženině nemoci. Řekl, že žena trpí srdečními záchvaty. Gorský ho těšil a když po chvíli přijel vlak, pomohl mu do kupe. Hezky ho tam usadil a pak rychle odběhl. Vlak zahvízdal a rozejel se a za chvíli zmizel z dohledu. Gorský stál na peroně a oddechl si; pak rychle spěchal z nádraží a tiskl k prsoum Zachoničovu náprsní tašku, napěchovanou penězi. Chvillemi se ohlížel, zdali jej někdo nepronásleduje, ale všude bylo ticho. Gorský měl radost, povedlo se mu

dostat peníze. Když pomáhal Zachoničovi do vlaku, vytáhl mu nepozorovaně tašku z kabátu a rozčilený muž ničeho nepozoroval. Gorský doma peníze pečlivě uschoval a kul plány. Bál se, kdyby se to na něj prozradilo a proto si umínil, že v hotelu více pracovat nebude a že z města odejde. Ale jeho Růža musí jít s ním.

Druhý den dal výpověď a řekl hotelierovi, že mu matka stůně a že k ní pojede. Večer pak, když se sešel s Růženou, přemlouval ji, aby s ním odešla někam do velkého města a Růžena ho poslechla. Ještě téže noci s ním uprchla. Otcí napsala, aby o ni neměl starosti, že odešla s jejím milým a že se na ně někdy přijde podívat.

Myslivec byl zarmoucen a paní Lojzka též. Bála se, co budou říkat lidé, až uslyší, že Růža utekla z domova. Jistě jí budou dávat vinu, že Růženu dobře nehlídala a ji dobře nevychovala. Ale myslivec ji těšil, že nikomu neřeknou, že Růža z domova utekla. Řekne se, že teta je stonavá a že holka k ní musela jít, aby ji posloužila. A snad to pobloudilé děvče dostane rozum a vrátí se domů a vše se pak urovná. Ale dny i týdny mýjely a Růžena nešla. A Toník sedával zamyšleně v lese a zatínal pěstě. Spěchal vždy s Jiříkem z práce domů, doufajíce oba, že najdou Růžu doma. Ale doma bylo smutno a Růženy nikde.

Pomalů plynul rok a Růžena se nevracela. Myslivec zestaral a zešedivěl a jeho oči smutně hleděly vpřed. Již nedoufal, že se Růžena někdy vrátí. Jednoho dne seděl před myslivnou, bylo již šero a on hleděl do temnicího se lesa. Pojednou spatřil, že se po cestě k myslivně blíží postava ženy, nesoucí v náručí zabalené v peřince malé dítě. Divoká bolest převládla se mu srdcem. Poznal, že je to jeho dcera — jeho Růža. Zůstal sedět, nemohl se s místa hnouti. Růžena došedši k němu, padla před ním na kolena a zavzlykala: "Tatínku, prosím tě, můžeš mi odpustit?" a položila hlavu na jeho klín.

Paní Lojzka slyšíc ten výkřik, vyběhla ze stavení. Vidouc Růženu s dítětem v náručí, pochopila vše. Šla a vzala od Růženy dítě a držela je v náručí. Myslivec se nemohl vzpamatovat. Hrdlo měl bolestně staženo a nemohl ze sebe vypravit ani slova. Ale prosebný pohled jeho ženy jej vzpamatoval. Zdvihl dceru se země a chraptivým hlasem řekl: "Takhle se nám vracíš? A kde je otec dítěte?" tázal se.

"Nevím, čekala jsem na něj dva týdny a když se nevracel, odjela jsem," řekla smutně Růžena. Věděla, kde se Gorský nachází, ale nechtěla to otcí říci, že byl zavřen do vazby na několik let pro velikou krádež. — Styděla se za to a měla Gorského příliš ráda, nechtěla o něm povídat takové věci.

"A proč jste se nedali oddat?" zeptal se myslivec.

"Chtěli jsme se dát oddat, ale když byl chycen —" tu se Růža zarazila.

"Co pravíš — že byl chycen? — Růženo, ty něco tajíš!" rozhorlil se myslivec. "On něco udělal a je zavřen, vid'?" tázal se jí přísně.

Růžena poznala, že se podřekla a proto řekla: "Ano, je zavřen, měli jsme bídu a on vzal v obchodě nějaké potraviny a policie ho při tom chytila. Ted' víte vše," řekla Růžena a sklopila oči. Myslivec na ni zasmušile hleděl. Paní Lojzka viděla, jak je rozrušený a přistoupila k němu s dět'átkem, řkouc: "Hled', jaké má hezké dět'átko!" — Myslivec pohlédl na dítě a řekl: "Pojd' do stavení, at' se dítě nenachladí. Co se stalo, nedá se změnit."

Jiřík s Toníkem neměli ani potuchy, že se Růža navrátila a ted' na ní zírali celí udivení.

Dlouho bylo v myslivně jaksi dusno, ale paní Lojzka se všemožně snažila, aby tam zavládl zase mír. Myslivec těžce nesl neštěstí dceřino. Chodil zasmušilý a vlasy mu kvapem šedivěly. Paní Lojzka mu domlouvala a hladíc mu vlasy říkávala: "Nebor si to tolik k srdci, vždyť Růžena může být ještě šťastna, až se její milý k ní vrátí, najdeme mu práci a oni se dají oddat a zase bude dobře."

"Zapomínáš, Lojzko, že on je ve vězení a bude-li propuštěn, práci nedostane. Lidé nechťejí zloděje a kriminálního do práce; nemohou mu věřit. A mé dítě se muselo zamilovat do takového člověka. Její mládí je zničeno a celý její život bude jen samé utrpení," naříkal Krása.

"Nemusí tak být jak pravíš," řekla paní Lojzka. "Vzpomeň si, že i já jsem byla v takové situaci; ba ještě v mnohem horší. Bylo to pro mne pokořením, když mne muž opustil a já zůstala s dítětem sama, bez lásky a opuštěna. Ale Bůh mne neopustil; přivedl mne k tobě a k tvé nebožce ženě a vy jste se mne ujali i s dítětem. A ted' jsem tvoji ženou, nikdy jsem si netroufala věřit,

že by mne potkalo takové štěstí." Paní Lojzka pohlédla mužovu hlavu a pokračovala: "Růža není tak nešťastná jako jsem byla já. Ona ví, že její hoch jí i dítě miluje a ona ví, že jak on bude moci, že k ní přichvátá a pojme ji za manželku. A to jí dodává sílu."

Myslivec na ní vděčně pohlédl a řekl: "Jsi tak dobrá, Lojzko, jsem rád, že Růženu neodsuzuješ, pořád se jí jen zastáváš." Lojzka se usmála řkouc: "Vždyť Růža je hodné děvče, proč bych se jí nezastala?"

Když myslivec odešel do lesa a paní Lojzka osaměla, otevřely se ve vedlejších pokojíku dveře a Růžena se v nich objevila. Chvilí stála ve dveřích, jakoby ve svém nitru s něčím zápasila. Pojednou se rozběhla k paní Lojzce, políbila ji na čelo a řekla pohnutě: "Děkuji vám matko, že mne neodsuzujete a že se mne u otce tak zastáváte." Paní Lojzka byla překvapena. Myslivcovy děti ji nikdy nelíbaly. Byli k ní srdeční, ale to bylo vše.

"Tys byla v pokojíku? Já myslela, že jsi šla s chlapečkem do lesa," divila se paní Lojzka a hladíc dívčiny vlasy, řekla: "Lidé nemají odsuzovat jeden druhého, nikdo neví, co na něho čeká." Růža na ni vděčně pohlédla.

Od té chvíle si obě ženy lépe rozuměly. I myslivec již nebyl tak smutný a měl-li pokdy, také rád dceřino dítě pochoval. I malý Vašík hleděl na dědečka a tahal ho za vousy a myslivec se usmíval. I Jiřík s Toníkem někdy dítě pochovali, ale když se jim ženské smály, jak jim to sluší, rychle dítě Růženě vraceli. Toník hledíval zamyšleně na dítě a myslíval si: bude-li to dítě mluvit až vyroste, nebo bude také němé jako je on. Tolik ho mrzelo, že nemůže mluvit; všichni kolem něho mluvili, jen on musel ukazovat. Za to tím více si všímal práce, chtěl vše umět, chtěl, aby naň lidé hleděli jako na sobě rovného. Neměl rád, když ho někdo litoval. Již dávno byli on i Toník vyučení, ale mistr si je nechal v dílně a dal jim dobrý plat. Byli oba dobří dělníci a jejich práce byla vždy nejlepší. — Zvláště Toník si dal na práci záležet. Oba pak dostávající dobré platy, dávali Růženě peníze, aby koupila sobě a dítěti to neb ono. A Toník si vymínil, že bude každý týden dávat Růženě nějaké peníze a že ona je musí schovat pro dítě. Chtěl tím ukázat myslivci svou vděčnost za to, že byl k jeho matce a k němu tak hodný. A Růžena to

musela přijmout. Stále čekala, kdy se její milý vrátí, ale ten nepřicházel. Jednoho dne však od něho dostala dopis. Psal jí, že byl propuštěn z vězení, ale teď že je nemocen a leží v Praze v nemocnici. Ale jak mu bude lépe, že k ní přijde a dá jí i dítěti jméno. Žalář a veliká touha po svých milých, zničily jeho zdraví.

Růžena se nemohla dočkat, až se k ní vrátí, až ji a dítě obejmě a zlobí. Místo toho dostala dopis, aby přijala do Prahy, že s Gorským je moc zle a že by se s ní chtěl dát oddat, hned jak k němu přijde.

Růžena se polekala, ale paní Lojzka ji těšila, že nemusí být tak zle, ale nabádala ji, aby se rychle do Prahy vypravila. Růžena si tedy rychle vše obstarala a pak s otcem a dítětem jela do Prahy.

V nemocnici jí řekli, že přijela v nejvyšší čas, že nastává konec. Gorský byl rád, že přišla a prosil myslivce, aby mu odpustil, že chce vše napravit. Ten vida mladého muže, musel mu odpustit. Poznal, že to nebyl zlý hoch a viděl, jak má jeho Růženu a dítě rád. Těšil ho, že se zase vystuň a pak že půjde k nim do myslivny, do lesů a že bude jako ryba. A mladík doufal, že se uzdraví.

Růžena se divila, jak se Gorský změnil. Trásla se na celé těle a bála se, aby nevy pukla v pláč, aby on nepoznal, že se blíží jeho poslední hodina. Nemocniční personál rychle připravil vše, čeho bylo třeba a starý

kněz Růženu s Gorským oddal. Myslivec slzel a myslil si, jak krásně mohli ti dva mladí lidé spolu žít, kdyby ten ubohý hoch se nebyl dal svěsti na cestu nepravou. Růžena se stala paní Gorskou a malý Vašík měl otcova jméno, ale ještě týž den se stala Růžena vdovou.

Uplynulo několik let, v myslivně "Na samotě" se mnoho změnilo. Myslivec Krása tam nebydlel. Odešel tam, odkud není návratu a paní Lojzka s dětmi se z myslivny odstěhovala. Koupili si ve městě majetek a Jiřík s Toníkem si tam zařídili dílnu a provozovali truhlářinu. Stali se samostatnými pány. Práce měli dosti a hnedle museli přibrat dělníky. Paní Lojzka s Růžou jim hospodařily. Po čase se Jiřík oženil a radil Toníkovi, aby se oženil také. Ale ten mu naznačil, že se nikdy ženit nebude, nechce, aby jeho děti měly stejný osud, jako má on. Jiřík mu to vymlouval, že jeho děti nemusí být němé, ale on nevěřil. Toník miloval Růžu a věděl, že ona se nikdy více vdávat nebude, to mu sama řekla. A tak on zůstal jejím ochráncem. Žil jen pro svou matku a Růženu a těšil se, že až malý Vašík vyrostě, že ho nechá studovat na doktora. Aby bádala a zkoumala, proč se někdy narodí dítě hluchoněmé. A doufal, že se mu podaří najít nějaký prostředek a naučí němé děti mluvit. Paní Lojzka měla ze svého syna radost pozorující jej, jak v dílně zručně pracuje a obě se s Růženou modlily, aby Bůh je vyslyšel a splnil Toníkovo přání. —

HUMOR

Před novým rokem.

"Proč nechodíš už do naší kavárny?"

"K vůli obsluze."

"Což tam je špatná? Tolik číšníků není nikde."

"Právě proto. To by bylo nákeho novoročního."

Podezřelé rozechvění.

Voják: "Pozvi mne dnes na chvíli do kuchyně, jsem zimničně rozechvěn."

Kuchtička: "To znamená, že se třeseš na teplou večeri, vid'?"

Protekce.

Zvlášť má na ni zlosti nával,
kdo ji — marně vyhledával.

Rozmary.

Mají-li hodinky o kolečko méně, zůstanou stát. Má-li o kolečko méně člověk, taky zůstane stát — u každé výkladní skříně.

Ke svatbě dostává dárky nevěsta. Ke stříbrné měl by je dostávat ženich, že "to" tak dlouho vydržel.

Starosti dělají vrásky a vrásky dělají starosti.

Mnohý krade, aby seděl, jiný zase, aby si lépe stál.

KVĚTINY PRO KAŽDOU DOMÁCNOST

Pro potřebu Čechoslováků v Americe zpracoval F. L. Musil.

ĚSTOVÁNÍ květin v pokojích, či lépe v domácnostech, šíří se čím dále tím více i v Severní Americe. Mnozí Češi a Slováci v Americe pěstovali sice květiny ve svých domácnostech už dávno, zejména ty hospodyňky, které si lásku ke květinám přivezly ze staré vlasti, leč v poslední době šíří se tento ušlechtilý zvyk i mezi ostatními.

Květiny v domácnosti pěstují se jednak v hrnkách na oknech anebo na stojanech, jednak v truhlíkách a bedničkách a také ve visutých vázách a pod. Truhlíky mohou býti na oknech aneb u oken uvnitř, ale v létě také zvenčí před okny; zasadí-li se do nich stále zelené rostliny (Evergreens), jež snesou zimu, mohou býti truhlíky okrasou před okny i v zimě. Jinak velké rostliny stavějí se též jednotlivě na chodby, na pavlače a pod.

V domácnosti jsou květiny krásnou dekorací a po stránce estetické sotva lze něco lepšího doporučiti k zkrášlení bytu. Dekoratívnost květin lze pak ještě zvýšiti barevnými hrnkami, jež nyní možno dostati polévané v různých barvách. V bytě jsou pak květiny důležitými i se stanoviska zdravotního, ježto osvěžují zrak a pak také vzduch pro naše plíce.

V loňském ročníku kalendáře "Hlasatel" zmínil jsem se stručně o několika nejznámějších a nejdůležitějších rostlinách k pěstování v domácnostech. Projevený zájem čtenářů svědčil, že se naši lidé zajímají o obšírnější poučení o pokojových rostlinách a proto přinášíme pojednání o dalších.

Na půdě či zemi pro pokojové květiny velice záleží a protože právě v té věci začátečníci potřebují poučení, slouží tomu zvláště níže uvedená "Půda pro pokojové květiny." Také na přesazování velice záleží, o čemž opět stručně použiji slova "Přesazování pokojových květin". A kdo chce na podzim přesaditi květiny ze zahrady, nalezne pokyny ve stati "Zimní zahrada v domě".

Půda pro pokojové květiny.

Bez dobré živné půdy, t. j. s dostatkem látek k výživě rostlin, nemůže žádná rostlina žíti. Není však pravda, že by každý rostlinný rod musil míti docela jinou půdu; tato domněnka jest úplně mylná.

Rostliny se přizpůsobí. — Rostliny se dovedou přizpůsobiti mnohem více, nežli si myslíme a nežli obecně víme. Je však rozumně zapotřebí, aby půda, do níž byly zasaženy, obsahovala nezbytné živné látky v dostatečném množství. Nejsou-li v ní, mohou se dodat hnojivem; třeba však pamatovati, že hubenější půda je bezpečnější než přehnojená.

Rozdíl není veliký. — Rozdíl v požadavcích rostlin na půdu sice také je, není však tak veliký, jak se někteří lidé domnívají. Ovšem nutno též pamatovati, že některé rostliny milují půdu kypřejší a jiné těžší; některé milují nebo musí míti půdu kyselou (Acid soil) a do takové nesmí přijít vápno, ani se nemají zalévat tvrdou vápennou vodou; jiným opět vápenná půda prospívá nebo jsou vůči ní lhostejné.

RŮZNÉ DRUHY ZEMIN PRO KVĚTINY:

K pěstování rostlin v hrnkách a jiných nádobách používá se obvykle směsi několika různých zemin. Zahradníci a květináři z povolání používají více druhů zemin, nežli potřebuje pěstitel-amatér v domácnosti. Nejdůležitější pro domácnost jsou:

1. Listovka (Leafmold), což je prst' z dobře zetlelého listí různých listnatých stromů (vyjímaje dub). Přirozená listovka může býti nahrabána v lesích a také se může připravit uměle v odlehleém koutě zahrady.

2. Kompostní prst' (Compost) z různých rostlinných odpadků a zemin, které se snáší na hromadu v zahradě a čas od času se přehazují a polévají, aby dobře shnily.

3. Hnůj, dobře shnilý (Well-rotted Manure), nejlépe kravský, leč poslouží také jiný, jestliže je dobře shnilý. Někdy nahrazuje listovku. Čerstvý nebo málo shnilý hnůj se nehodí.

4. Zahradní hlína (Garden Loam) z domácí zahrady, v které se daří zelenina a květiny. Nesmí v ní býti ani hroudy, ani kaménky, ani kousky dřeva, ani červi.

5. Drnová hlína či drnovka (Turfy Loam), seškrábaná z drnů vyrytých v pastvišti nebo z trávníků. Nahrazuje zahradní hlínu, kde tato není po ruce.

6. Rašelina (Peat), kterou potřebují některé rostliny, milující kyselou půdu. Tuto obyčejně nutno koupiti u semenářů nebo školkářů.

7. Čistý hrubý písek (Clear sharp sand), který je nejlepší z tekoucí vody a po případě ještě propraný.

DOBŘE USPOKOJIVÉ SMĚSI ZEMIN:

Směs zemin pro hrnkové květiny nelze předepsati všeobecně, ježto požadavky rostlin se přece jen poněkud různí. Uvedu zde aspoň nejběžnější, jež pro domácí potřebu tak dalece úplně postačí.

I. Všeobecně dobrá půda pro pokojové květiny může býti připravena smícháním těchto částí:

- $\frac{1}{2}$ listovky;
- $\frac{1}{3}$ zahradní hlíny;
- $\frac{1}{3}$ čistého hrubého písku.

Tato směs hodí se nejlépe při prvním přesazování semenáčků do hrnků.

II. Kde není zahradní hlína, může se použiti místo ní drnovky, takže směs pak je následující:

- $\frac{1}{3}$ drnovky, hlíny z drnu;
- $\frac{1}{3}$ listovky;
- $\frac{1}{3}$ čistého hrubého písku.

III. Kdo nemá ani listovku, může místo ní použiti dobře shnilý hnůj a směs je pak takováto:

- $\frac{1}{3}$ dobře shnilého hnoje;
- $\frac{1}{3}$ zahradní hlíny nebo drnovky;
- $\frac{1}{3}$ čistého hrubého písku.

IV. Má-li býti půda živnější, bohatší, smíchávají se tyto čtyři látky v stejném poměru, tedy:

- $\frac{1}{4}$ drnovky (zahradní hlíny);
- $\frac{1}{4}$ shnilého hnoje;
- $\frac{1}{4}$ listovky;
- $\frac{1}{4}$ čistého písku.

S touto směsí čís. IV. bylo při pěstování květin v domácnosti docíleno výborných výsledků. Jestliže drny byly zkompostovány, pak stačí k nim přidati pouze písek a listovku, hnoje není zapotřebí. Užívá se při druhém a dalším přesazování do hrnků.

V. Dobrá směs pro většinu rostlin jest také tato, které s úspěchem užívají pěstitelé v Anglii:

- $\frac{1}{2}$ staré drnovky;
- $\frac{1}{4}$ listovky;
- $\frac{1}{8}$ hrubého písku;
- $\frac{1}{8}$ shnilého hnoje.

Tato směs se považuje za náhradu kompostu a hodí se více méně pro všechny obecně pěstované bylinné rostliny (Soft-wooded plants). Prosívá se půlpalcovým sítím či řešetem (Sieve), by v drnovce nebyly žádné larvy drátovců či struněnců (Wireworms).

NÁROKY ROSTLIN NA ZEMINY:

Při pěstování pokojových květin nutno si pamatovati, že na složení půdy záleží více nežli ve volné přírodě, v zahradě. A také, že přílišné přihnojení často uškodí mnohem více, nežli prospěje. Někdy je lépe, když je půda raději trochu hubenější. Karafiáty (Carnations) snesou na příklad tolik kompostu, že begonie by se v takové půdě ani nedařily.

Mladé rostlinky vyžadují ve směsi více listovky a písku nežli ostatních zemin, a půda pro ně nemusí býti bohatá. Nejlepší je směs čís. I., uvedená vpředu.

Při přesazování dospělé rostliny potřebují zase více hlíny. Proto se dávají až 3 části hlíny a jenom 1 část písku a rašeliny (Peat) dohromady, takže poměr pak je: $\frac{3}{4}$ hlíny, $\frac{1}{8}$ rašeliny a $\frac{1}{8}$ písku. Místo rašeliny může býti listovka. Hodí se pro rostliny, jimž se už dává 6palcový hrnek.

Rostlinám s velkými kořeny dává se při přesazování také více hlíny a méně písku nežli jiným, ježto tyto rostliny mají dosti síly k proniknutí těžší půdy.

Většina rostlin má míti vždy asi jednu třetinu písku ve směsi zemin k sázení, kdežto množství listovky nebo hnoje a hlíny nebo drnovky může se lišiti podle požadavků jednotlivých rostlin.

Rostliny s jemným kořením vyžadují obyčejně polovinu listovky, více písku a méně hlíny. Jsou to zejména kapradiny (Ferns), křivolisty (Begonias), čilka (Fuchsias) a j. v.

Pro okenní truhlíky (Window boxes) slouží za základ obyčejně zahradní půda. Je-li těžší a potřebuje-li býti poněkud nakypřena, přidá se něco písku. K dodání živin slouží pak dobře shnilý hnůj, jehož se však dá jenom 1 část na 3 části půdy. Protože

však tyto látky neobsahují dostatek fosforu, potřebného rostlinám k růstu, dávají se ještě dvě plné hrsti superfosfátu vápenatého (Superphosphate of Lime) na každý bušl zemité směsi.

ZAHRADNÍ HLÍNU NAHRADÍ DRNOVKA:

Zahradní hlína je široký pojem, kterým se rozumí půda, jež obsahuje nějakou část jílů, nějaké shnilé kořeny rostlin a jistou dávku látek k výživě rostlin. Tyto živné látky nejsou v lehce využitkovatelné formě a proto se musí přihnojovati.

Tuto zahradní hlínu může nahraditi drnová země z pastviště nebo trávníku (Pasture or lawn sod), dobře prorostlá kořínky travin (Old turves). Drny se nakopají ztlouští aspoň čtyř palců, obrátí se travou dolů a spodek se ostrým rýčem oreže; tím se získá půda, která bude mít dosti humusu a kořenových vláken, jakož i nějaké živiny, jež rostliny budou moci rychle čerpati. Této zemině se pak říká drnovka (Turfy loam).

Za písek není žádné náhrady, jako je za listovku hnůj a za zahradní hlínu opět drnovka.

MŮŽE SE TAKÉ PŘIDATI HNOJIVO:

Pro všechny druhy rostlin půda, do které se sázejí, má býti prostá všech hrud, kaménků a kousků dřeva. Proto všechny hroudy musí se roztlouci, rozmělniti, a kaménky i dřívka a jiné věci odstraniti.

Dobré je prosívání. — Když se zeminy promíchají, doporučuje se ještě prosít je jemným řešetem (Sifting), asi $\frac{1}{4}$ palcovým. Takto připravená směs půdy má býti uschována i na zimu, kdyby bylo zapotřebí některé rostliny v zimě přesaditi.

Kostní moučka je dobrá. — Když je půda takto k sázení připravena, doporučuje se na povrch nasypati hrst kostní moučky (Bone meal) a smísiti toto hnojivo dobře se zemí, což pak růstu rostlin často velice prospěje. Přesněji: Kostní moučky dává se 1 libra na každý kotoučový náklad (Barrow-load) země pro květiny, jestliže je půda chudá.

Pro rostoucí již květiny, jež se přesazují do větších nádob, může se půda obohatiti tímto způsobem: — Kvart ovčí mrvy (Sheep manure) a kvart kostní moučky (Bone meal) přidá se na každý bušl země; toto dodá dobře zbalancované živiny rostlinám pomalu i rychle rostoucím. Přihnojuje-li se v hrnkách, stačí dvě čajové lžičky ovčí mrvy nebo

kostní moučky pro zemí v 8palcovém květináči.

Nejlepší hnojivo. — Pěstitelé květin v Evropě dávají také do země pro některé hrnkové květiny suché kravské lejno. Nejlepší je, které mohlo 12 až 18 měsíců zahnívati na chráněné hromadě. Dosti čerstvého lze užiti jen pro rostliny, vyžadující hojně hnojiva, jako jsou ze zeleniny rajská jablčka.

Přesazování pokojových květin.

Kdo pěstuje květiny ze semene, vypěstuje si semenáčky (Seedlings) v nějaké bedničce nebo truhlíku zhloubi 3 palců; stačí i bednička od doutníků a pod. Semeno se vysévá jemně do dobře přesáté kompostní prsti (Compost) a setba se zavlažuje podle potřeby.

Květináři k tomu mají zvláštní hliněné i jiné mělké nádoby, zvané "Pans", anebo mělké truhlíky, kterým se anglicky říká "Flats". Někdy semenáčky přepichávají (Pricking-out) z "Pans" do "Flats" nežli je vsadí do hrnků.

Přesazování semenáčků. — Přesazování (Pricking-out) se provádí, když semenáčky v truhlíkách, kde byly hustě vysety, mají už 2—3 páry lístků. Setba se zavlaží, aby se rostlinky daly lehce vytáhnouti a nepoškodily se jim kořínky.

Mladé rostlinky nepotřebují bohatou půdu, ježto je lépe, rostou-li s počátku pomalu. Přesazují se po nasazení nových lístků několikrát do roka vždy do větších a větších hrnků podle potřeby.

Pro přesazování semenáčků z bedniček do hrnků mají zahradníci také termín "Potting off", kdežto přesazení rostliny z malého hrnku do většího kromě "Shifting" nazývá se též "Potting on".

Velikost hrnků. — Na velikosti hrnků (Pots) záleží velice, neboť dají-li se rostliny do velkých nádob, půda v nich lehce zkyselí. Pro semenáčky při prvním přesazování jsou nejlepší 2palcové hrnky. Je lépe přesazovati častěji podle toho, jak rostlina dospívá.

Také z dekorační stránky jsou malé hrnky lepší nežli velké, ježto v domácnosti nezaberou tolik místa. Pro květiny zvýši 2 stop, jako jsou geranium, fuchsie, begonie a pod., stačí 6palcový hrnek.

Květináři užívají hrnků od 2 do 20 palců v průměru, měřeno na povrchu hrnku.

Rostliny z řízků. — Květiny vypěstované z řízků (Cuttings) přesazují se též několikrát do roka podle potřeby, jako semenáčky. Hlavní výhodou rozmnožování rostlin řízků je, že se docílí plně vyvinuté rostliny v čase mnohem kratším, nežli při pěstování ze semene; kromě toho udrží se také pravý charakter rostliny, jež bývá i silnější.

Přesazování starších rostlin. — To se děje, když rostlina svými kořeny vyplnila hrnek a potřebuje více půdy, což je tehdy, když otvorem k odtoku vody vylézají kořinky. Dávají se však do nádob jen o číslo nebo dvě větších, nežli v jakých byly. Potřebují už živnější půdu. Také se jim může přihnojovati tekutým hnojivem (Liquid fertilizer).

Staré a pomalu rostoucí květiny stačí přesaditi jednou za rok, nejlépe na jaře, v březnu. Většina pokojových květin roste nejvíce v dubnu a v květnu a pak znovu v srpnu a v září a proto přesazení má se provést před touto dobou. Nejlepší doba, jak už bylo řečeno, je březen.

Některé hliznaté květiny, jako Gloxinia, Calladium, potřebují přesazení několikrát za sezonu.

Vysoké palmy, gumovníky, bostonskou kaprad' a pod. stačí přesaditi vždy až za dva roky a někdy vydrží i déle, je-li půda živná. Jiné se nemusí přesazovati až po 3 nebo 4 letech.

Některé rostliny potřebují přesazení, když jim začne žloutnouti listí a ochabují v růstu v době, kdy by vlastně měly bujně růsti.

Přesazování je dvojí. — Rostlina se může dáti do nové nádoby nebo vsaditi s novou zemí zpět do starého hrnku. Dávají-li se rostliny do nových, větších hrnků, vyzvednou se i se starou zemí a vsadí do nové; toto se anglicky nazývá Shifting, jako u semenáčků. Jestliže se ale rostlina vyzvedne z hrnku, stará hlína se podle potřeby odstraní a rostlina vsadí do nové půdy v starém hrnku, sluje to Repotting.

Vytahují-li se rostliny z hrnků, aby se zjistilo, potřebují-li přesazení a nové půdy i větší nádoby, jmenuje se to Depotting.

Nové hrnky se namáčejí. — Nové hliněné hrnky (Pots) mají se před upotřebe-

ním ponořiti do studené vody a ponechati v ní tak dlouho, až se přestanou objevovati bubliny. Stačí obyčejně namočení na půl hodiny, ačkoli někteří je močí i několik hodin. Do vlhkých anebo docela mokrých hrnků nemá se však sázeti. Hrnky musí býti dobře prosáklé vodou, jinak by rostliny v nich zasazené rychle vyschaly; avšak před upotřebením se nechají úplně oschnouti.

Staré hrnky se čistí. — Má-li se upotřebiti starých hrnků pro nové rostliny, mají se důkladně vyčistiti pískem, vodou a kartáčem uvnitř i zevně. Jsou-li potaženy zeleným povlakem, nebyly by dosti průdyšné, a kdyby uvnitř zůstala zvrhklá hlína, bránilo by to růstu květin. Zkušeni pěstitelé staré hrnky vymývají v horké sodové vodě (Hot soda water), neb aspoň v mýdlové vodě (Soapy water). Nečisté hrnky mohly by také zaviniti onemocnění rostlin.

Dekoratívni hrnky. — K rozmnožování květin v domácnosti užívají se také jen obyčejné hliněné hrnky, jakých užívají i květináři z povolání. Dospělé rostliny se však často dávají do polévaných hrnků různých barev, aby se zvýšila dekorativnost květin v pokoji. Některé květiny pěstují se také ve zvláštních ozdobných nádobách na způsob sklenic (karafy) anebo váz; zejména některé cibulovité květiny, jako hyacinty, atd. Také se užívají nádoby bez odtoku, s obou stran polévané, do nichž se dávají květiny v obyčejných hliněných hrnkách.

Zatím co v Československu pěstitelé květin ještě se v odborných listech a hlídkách hádají, má-li se užívatí polévaných hrnků, v Americe a jinde jich už dávno používají. Pěkné nádoby na květiny do Spoj. Států dovážejí se z Československa, Španělska a Italie.

Zimní zahrada v domě.

Kdo má zahrádku, nerad se na podzim loučí se svými oblíbenými květy na záhonech. Jakmile však přijdou silné mrazy, spálí nejkrásnější květy na našich záhonech naráz, takže pak na nich nezbude ničeho pro potěšení našeho zraku. Avšak "komu se nelení, tomu se zelení" a může některé květy lehce zachrániti v domě.

V našich zahradách a zahrádkách v Americe je hojně kvetoucích rostlin, s jejichž krásným květem se nemusíme rozloučiti ani v nejkruťší zimě, když venku mrzne "až

praská", zuřivé metelice honí se krajem a meluzína skučí. Z podzimní zahrady, před příchodem mrazu, mohou býti prostě přesazeny do nádob a přes zimu pěstovány ve světnicích, kde některé kvetou i několik měsíců.

Přesazení do hrnků jest lehké:

V pozdním podzimu vyberou se v zahradě zdravé a silné rostliny, jež chceme

Jestliže však květiny v zahradě jsou v písčité půdě, jest opět lépe nechat půdu suchou, ježto tak se rostlinám zachrání více kořenů, nežli kdyby se vyzvedovaly ze suché půdy.

Vyzvednuté rostliny se vsadí do nové země v hrnkách a dobře zalejí, načež se postaví na zastíněné místo. Jejich listí se několikrát denně postrlíkává, nežli se ko-

NOVÝ DOMOV LINDBERGHŮV.

Slavný americký letce plukovník Chas. A. Lindbergh se chce patrně trvale usaditi v Evropě. Minulého roku si koupil tuto nádhernou residenci na ostrově Illic, nedaleko bret'onského pobřeží.

přenést od domu. Vyzvednou se ze země (anglicky se tomu říká Lifting) a vsadí do přiměřených nádob.

Vyrýpnutí rostlin musí se provésti opatrně, aby se jim zachovalo co nejvíce kořenů. Jestliže půda v zahradě je jílovitá, nesmí býti ani rozbahnělá, aby kořínky byly "slepeny", ani příliš suchá, aby zase všechna země s kořínku nespadla. Nejlepší je, když se půda nejméně pět hodin před vyrýpáním rostlin dobře zaleje.

řeny v nové půdě ujmou. Obyčejně nebývá zapotřebí dalšího zalití, dokud rostliny v hrnkách nevyhynaly nové kořeny. Jakmile se rostliny zakořenily, vystavují se poněmáhlu víc a více přímému slunci. Venku se obyčejně nechávají celý měsíc, než se přenesou dovnitř.

Hrňky pro tyto rostliny se naplňují směsí zemin, o nichž bylo pověděno více vpředu tohoto článku.

Které květiny možno vyzvednouti:

K přesazení ze zahrady do domu nehodí se sice všechny květiny, leč vzdor tomu je jich přece jen dosti. Zde uvádím aspoň nejznámější; zkušený pěstitel může si vybrati ještě jiné.

Modrý chylan či lobelka (*Blue Lobelia*) může býti přesazen z obruby záhonů v zahradě do malých květináčů. Nejlépe se hodí bílé květináče, v nichž se modrý květ lobelek na stole ve světnici nádherně vyjímá a s bílou barvou pěkně kontrastuje.

Pro nejchladnější světnici nebo na nevytápěnou pavlač hodí se sklípkan (*Nemesis*), který má květy nádherných tónů barev levandulové, purpurové, růžové a červené jako víno.

Také řeřišnice či lichořeřišnice (*Nasturtiums*) jsou výborné pro pokoje. Nová varieta "Golden Gleam" je zvláště atraktivní. Nutno jen pamatovati, že řeřišnice chtějí míti chudou půdu.

Zakrslý nestařec (*Ageratum*) patří vůbec k nejroztomilejším květinám v domácnosti, hlavně ona odrůda s barvou sytě modrou.

Zakrslý aksamitník (*Dwarf Marigold*) vyjímá se krásně v truhlíku a podobně i růžové ostálky (*Crimson Zinnias*).

Něžná violka (*Purple violet*) je také nádherná. Také vonný otočník či vanilka (*Heliotrope*) je krásnou ozdobou v domácnosti.

Petuniky (*Petunias*), které v poslední době přišly znovu do módy, kvetou v domě dlouho do zimy, byly-li pozdě vysety do zahrady.

Z pozdě kvetoucích kromě petuněk hodí se k přesazení do domu také sporýš (*Verbena*) a i kvetoucí tabák (*Nicotiana*), a rozumí se též pelargonium či muškát (*Rose Geranium* etc.)

Plnokvětá růžová balzamina či netýkavka (*Pink Balsam*) způsobí v domě skoro takovou radost, jako malá azalka.

Bohyška (*Plantain Lily*) vyjímá se velice pěkně zvláště v oknech.

Rovněž některé chrysanthemy (*Daisy*) možno přenést na zimu do světnice. Zvláště velice pěkně se vyjímají v květináčích žlutě polévaných. Seřezou-li se, počnou ve světnici brzy kvésti a kvetou vytrvale. — Chrysanthemy se doporučuje vsaditi do hrnku v srpnu a dobře postříkati nikotinem na ochranu před hmyzem; na konci září

přenesou se do domu, kde pak pokvetou dlouho do prosince. Výborně se k tomu hodí *Anemone Chrysanthemums*, anebo z otužilých zakrslých a kompaktního růstu jednoduché sorty *Dazzler* a *Mrs. Max Behr* a pak plnokvětá *Ouray* a žlutá *Normandy*.

Gumovník — Rubber Plant.

Pod lidovým názvem gumovník (angl. *Rubber Plant*) pěstuje se v nádobách v domácnostech několik druhů z botanického rodu *Ficus*, jako jsou: *Ficus elastica*, *F. pandurata*, *F. utilis* a *F. repens*; dále pak i rostlina ze zcela jiného rodu, zvaná vědecky *Crassula arborescens*, česky tlustice, angl. *Japanese or Chinese Rubber Plant*.

Pěstování těchto gumovníků je téměř stejné. Rozdil je pouze v tom, že čínský či japonský gumovník neboli tlustice nevyžaduje tolik vláhy. Avšak ani pravý gumovník *Ficus elastica*, který se v Americe nejčastěji pěstuje, nesmí býti mimo sezonu růstu příliš zaléván; jakmile jeho listy začnou žloutnouti, je to znamení, že má nadbytek vláhy.

Zato potřebuje hojně potravy, dobrou živnou půdu, a proto se musí často přihnojovati tekutým hnojivem (*Plant food*), jednou neb i dvakrát týdně. Zalévání kořenů a polévání listů olejem škodí. Přesazuje se vždy za rok až za dvě léta.

Je-li gumovník příliš vysoký, nemusí se ještě vyhoditi. Možno jej seřezati na 12 nebo 15 palců od země. Seřezaná lodyha vyžene brzy nové výhonky a rostlina bude pěkně košatá. Jakmile však roste příliš vysoko a začne shazovati spodní listy, je nejlépe postarati se o nové rostliny z řízků a starou nechat zahynouti.

Svým pomalým růstem a tlustým kožovitým listům hodí se gumovník výborně do obydlí jako pěkná dekorativní rostlina, nevybíravá v stanovisku. V Americe se nejčastěji pěstuje gumovník obecný, *Ficus elastica*, angl. *Comon Rubber-plant*. Ještě dekorativnější, leč méně známý je gumovník *Ficus pandurata*, zvaný též *Ficus lyrata*, který je nižší kompaktnější formy a má oválovité listy jako zeří s nepravidelným okrajem, tmavě zelené barvy a vynikajícími žilami. Je to novější druh, který se teprve rozšiřuje. *Ficus stipulata* dá se pěstovati i ve visuté váze v pokoji.

Ošetřování gumovníku:

Půda v nádobě pro gumovník může být obyčejná, jako pro jiné květiny, avšak s dostatkem živin. Nejlepší jest ovšem prst' kompostní. Od listopadu do března se zalévá jednou týdně, v ostatní dobu roku, kdy roste, dvakrát až třikrát týdně podle potřeby.

Ve světnici má gumovník stát na světlem místě blíže okna, nikoli však v průvanu. Listy se každý týden omyjí houbou, namočenou ve vodě. Nejlepší teplota jest od září do dubna 40 až 50, od dubna do září 55 až 60 stupňů Fahr., ale tak ideální teplotu mají málokde.

Má-li živnou půdu v nádobě, v době růstu hojnost vláhy a je-li při tom na výsluní, daří se výborně i v suchém ovzduší moderních bytů v městech. Často však roste dobře i v bytech s málem denního světla.

V létě velice pomáhá, je-li gumovník občas vystavován na venek. Nesmí se však dávat na plné výsluní, když je vedro, neboť prudké slunce by mu spálilo listy. Nejlepší je místo, kam slunce svítí časně ráno a pak k večeru; před prudkým sluncem kolem poledne má být zastíněn. Nejlepší je stromoviště někde v rohu, kde by také byla rostlina chráněna před polámaním větrem.

Gumovník se obyčejně pěstuje o jedné lodyze a jen někdy o dvou. Možná však docílit krásných exemplářů, jestliže se lodyhy zastípují, aby nerostly do výše, čímž se přinutí k rozvětřování. Větve mohou pak být tvarovány v pěkný keřík, líbivý již na první pohled.

Rozmnožování gumovníku:

Nové rostliny ze starého gumovníku možno pořídití trojím způsobem. Nejjednodušší je rozmnožování řízky, k čemuž však je zapotřebí zvláštní bedničky pod sklem. Nejlépe se to dá ovšem provéstí u zahradníků, kteří mají skleník, ale i v domácnostech jsou někdy zařízení na tento způsob rozmnožování.

Řízky se pořídí z hořejší části lodyhy, která se uřízne a rozřeže na malé kousky tak, aby na každém kousku zůstal jeden list. Tyto řízky se zasadí do písku v bedničku k rozmnožování (Propagating box). Na dně bedničky musí se udržovati teplo a vlhko současně.

Druhým způsobem je vzdušné hřížení (Air layering) neboli čínský způsob (Chi-

nese system). Výhodou jeho je, že se neztratí stará rostlina a že z jedné se udělají dvě. Tento způsob lze provéstí dvojí lehkou cestou:

1. Pod mladým výhonkem obalí se lodyha mechem (Sphagnum moss) na místě, kde před tím byla lodyha trochu naříznuta, aby se povzbudilo utvoření kořínků. Mechový obal musí být dosti tlustý a ováže se lýmecem či rafii. Mech se udržuje vlhký a jakmile kořínky na naříznutém místě prorazí mech, uřízne se vršek pod oním řezem; řez se zasype suchou sírou, odříznutá větvička s kořínky zasadí se do malého květináče a asi týden se nová rostlina drží ve stínu.

2. Ještě rozšířenější je druhá metoda. Do lodyhy blíže nejspodnějších listů udělá se zářez šikmo ze spodu až do poloviny kmínku. Aby se zářez neuzavřel, dá se do řezu kousek uhlí, dřeva nebo sirka, aby rozříznuté části lodyhy nepřiléhaly k sobě. — Tento zářez může se též obaliti jen mechem, jak uvedeno u hořejšího způsobu. Obyčejně však se bere 3 nebo 4palcový květinový hrnek, který se rozpůlí svrchu dolů, vyplní mechm anebo propustnou prstí a ováže se pevně kolem zářezu drátem. Materiál v květináči musí se udržovati stále vlhký, načež v několika týdnech vyvinou se nové kořínky z onoho zářezu. Takto získaná nová rostlina se pak odřízne od staré a zasadí se do nového hrnku. Stará rostlina pak vyžene postranní větve a poroste dále.

Pokožová lípa či obnivec.

Není to ovšem pravá lípa z rodu *Tilia*, nýbrž výborná dekorativní rostlina pro pokoj, kterou v Československu nazvali pokojovou lipou podle německého "Zimmerlinde", kdežto anglicky se nazývá African hemp, africké konopí. Vědecké její jméno je *Sparmannia africana*, v českém rostlinopisu sluje též obnivec.

Je to pěkný keřík z čeledi rostlin lipoovitých z jižní Afriky a celkem se naší lípě dosti podobá; ještě více se podobá *Abutilonu*, má však listy širší a méně laločnaté. Hustým ochlupacným listím a velkými bílými hvězdovitými květy v časném létě soupeří s kalinami (Snowballs). Ve skleníku na severu Unie vyrůstá na 6 stop, v jižní Kalifornii pod širou oblohou však až na 20 stop.

V létě může být před okny, v zimě u okna ve světnici, kde není větší teplota jako

50 st. Fahr. Vyžaduje plné výsluní a bohatou půdu s rašelinou a pískem (Peat and sand). Ve světnici stačí menší květináč s pařeništní půdou. Rozmnožuje se snadno každým odříznutým výhonkem, zastrčeným do země; též řízký pod nezastíněným sklem v dubnu.

Kromě druhu *S. africana*, který se nejvíce doporučuje, pěstuje se ještě jeho odrůda plnokvětá (var. *flore-pleno*, *Double-flowered*) a pak druh *S. palmata*, který má hluboce vykrajované listy a je nižšího vzrůstu. Ona plnokvětá odrůda nekvete tak bohatě, jako původní druh.

Sparmannia je poměrně nová rostlina na světovém trhu, ačkoli jinak byla v Anglii pěstována již roku 1790. Nyní v nové době, před válkou, dostala se na trh nejdříve v Belgii, pak v Německu a současně v Československu. V Anglii a v Americe je též rozšířena. Rázi si cestu světem tak rychle, jako snad žádná jiná rostlina před ní.

Zvonky ženich a nevěsta.

Tímto poetickým jménem pojmenovali si v Československu dva druhy zvonků, které kromě jiných pěstují se hojně v květináčích v pokojích. Oba pocházejí z Itálie. Zvonky jsou hojně pěstovány, protože většinou jsou vytrvalé a honosí se ozdobným květem. Z řady zvonků pro pokoj bud' též uvedeny aspoň ony dva, které československý lid pojmenoval těmi nejlíbivějšími jmény: ženich a nevěsta.

1. Ženich sluje vlastně zvonek křehký, botanicky *Campanula fragilis*, anglicky *Bellflower*. Vyrůstá na půl stopy, má popínavé lodyhy a hodí se jako visací květina do slunného pokoje. Květy pumpurové-modré barvy mají bílý terč (střed) a jsou zšíři 1½ palce. Jsou nahloučeny v chocholíkách. Odrůda *C. fragilis* var. *Mayi* je novější sorta s listy šedě plstnatými.

2. Nevěsta, nevěstin či Aniččin zvonek je zvonek bílý, botanicky *Campanula isophylla* var. *alba*, anglicky *White Bellflower*, *Venus' Looking Glass*. Původní druh *C. isophylla* má květy bledě-modré košlíkovitého tvaru zšíři 3 palce, osamocené, a hodí se výborně do košíčků či visuté vázy. Někteří jej považují za nejkrásnější ze všech zvonků. Jeho odrůda var. *alba* má květy bílé a vyjímá se neobyčejně efektivně v truhlíku v okně nebo na pavlači, obrácené k severu.

Rozmnožování provádí se lehce semenem a kdo už má staré rostliny, může je rozmnožovati dělením. Nejlépe je přesazovati je v březnu. V létě se musí hojně zalévat, v zimě však jenom mírně. Daří se v každé živné prsti pro pokojové květiny, nejlepší však je kompost, stejná část listovky, hlíny a písku.

Vánoční či africká violka.

Tato něžná květina sluje v Československu vánoční violka, v Americe ji nazývají *African Violet* anebo *Usambata Violet*, protože pochází z Afriky. Je to vlastně skleníková květina, leč pěstuje se často i v domácnosti jak v Evropě, tak i v Americe. Botanicky sluje *Saintpaulia ionantha*. Květy má bledě nebo sytě levandulové barvy zšíři ¾ palce, střed má světle žlutý a vyrůstá na 3 až 6 palců nad lesklými, chlupatými, tmavě zelenými listy; také má květy fialkové, modré, červené nebo bílé.

Ve světnici miluje v létě místo v polostínu a před přímými paprsky slunečními má být chráněna. V zimě daří se jí dobře na světlém okně v pokoji mírně vytápěném, jestliže má dostatek vláhy. Při zalévání nesmí se polévat listy nebo koruna, jednou týdně je však dobře listy omýti postříkáním.

Ačkoli kvete obvykle celé léto, vydrží kvést také skoro celou zimu. Očekává se však, že vydrží pouze rok a proto v březnu je dobře nadělati listové řízky na vypěstování nových rostlin. K tomu se berou listy od spodu rostliny a zasadí se do hrnku nebo bedničky s pískem, kde se zavlažují, aby měly stále dosti vláhy. Hrnky nebo bedničky se pokryjí kusem skla, dokud se listy nezačnou kořenit a nevznikne nová rostlina, která už asi v osmi měsících bude též kvést.

Kde vánoční violka se pěstuje déle než rok, možno ji po odkvětu dělit a vsadit do menších květináčů. Přesazuje se do písčité přesovky (Peat) s listovkou (Leafmold). Po odkvětu se jí popřeje doba odpočinku, kdy se zalévá jen málo, aby nezaschla. Ze semen se vypěstují květy různých barev a také rostliny mají listy různého tvaru, lžicovité, ploché a pod.

Jehličnany v květináčích.

Z jehličnanů (Conifers) možno v nádobách pěstovati hlavně smrčky (Spruce), a to v hrncích nebo v kbelících podle velikosti stromku. Slouží k tomu malé smrčky,

jejichž pěkná svěží zeleň nahrazuje nám v zimě zelená léta ve volné přírodě. V zimě slouží k výzdobě oken (zvenčí) i balkonů.

Výzdoba smrčky hodí se zvláště tam, kde se v létě pěstují před okny v truhlíkách květiny, které se na zimu musí vzít dovnitř. Smrčky pak přicházejí na jejich místo. Je na ně krásný pohled oknem, zejména když se na ně při sněžení zachytí sněhové vločky.

V době mrazu nesmějí se ovšem smrčky v nádobách zalévat. Zalévají se jenom v době oblevy a kdýž mají prst' v nádobě suchou; a to ještě jenom málo, ježto v zimě se vlaha tak rychle nevypařuje.

V truhlíkách u oken možno mít i v zimě i tyto stále zelené jehličnany (Conifers): Jedličku Douglasovu (Douglas-fir), zerav či ihuji (Arborvitea), borovičku (Pine), jedličku kanadskou (Hemlock), jalovec virginický (Red cedar), tis či taxus (Yew), smrk evropský (Norway Spruce), kleč či kosodřevinu alpskou (Swiss Mountain Pine), nízké jalovce (Low-growing Junipers).

Na jaře se mohou tyto jehličnany vysadit do zahrady.

Zovnice či pokojová lilie.

Pravé jméno této květiny je zovnice pruhovaná, česky jí však říkají také hvězdník, východní hvězda nebo pokojová lilie. Vědecké její jméno je *Hippeastrum vittatum*, anglické *Equestrian Star*.

Patří do čeledi rostlin amarylkovitých (*Amaryllis Family*) a proto v katalogách bývá obvykle pod jménem *Amaryllis vittata*, tak jako hybridy (míšenci) její a i jiných druhů. Rod *Amaryllis* je však domovem v jižní Africe, kdežto rod *Hippeastrum* v Jižní Americe. Zahradníci do skupiny *Amaryllis* řadí ještě několik jiných příbuzných rodů, jako na příklad rod *Lycoris*, který je domácí v Číně a v Japonsku; se stanoviska vědeckého není to ovšem správné, neboť v rodu *Amaryllis* je dosud znám pouze jediný druh *Amaryllis Belladonna* (Viz: "Zovnice pravá" na jiném místě tohoto článku.)

V rodu *Hippeastrum* jest asi 50 druhů, z nichž se několik pěstuje v pokojích i v zahradách pod různými jmény, jako *Barbados Lily*, *Knight's Star Lily*, *Mexican Lily*, atd. Do Evropy se dostaly roku 1677 a s počátku je pěstovali jen v sklenících.

Z nejkrásnějších pro pokoj:

Zde pojednáme o zovnici pruhované (*Hippeastrum vittatum*), jež pochází z Andského pohoří v Peru. Patří k nejkrásnějším pokojovým květinám, ježto se v pokoji dobře daří a kromě mytí listů nevyžaduje téměř žádného ošetřování.

Je to hlizovitá květina, která vyhání listy buď zároveň s květem aneb obvykle až po květu. Silný přímý stonek nese několik velikých květů. Květy jsou nádherné, veliké, zvonkovité, zděli až 6 palců a jsou buď čistě červené nebo čistě bílé; u míšenců (*Hybrids*) mají však květy také kombinaci těchto dvou barev, jsou tedy červenobílé žíhané. Křížením vzniklo mnoho krásných míšenců. Květy vyrůstají nad shlukem mečovitých listů, připomínající klivii (*Clivia*, *Caffre Lily*); liší se však tím, že klivie je stále zelená s listem neopadavým, kdežto zovnice pruhovaná má stále listy jenom na jihu Spoj. Států, jestliže je nesežehne mráz, kdežto na severu na podzim uschnou.

Rozmnožování zovnice pruhované:

Rozmnožování zovnice pruhované se provádí semenem, cibulemi a pacibulkami, jež vyrůstají u mateřské cibule.

Ze semene kvetou za 2 až 3 léta. Pacibulky, jež četně vyrůstají kolem mateřské cibule, dají se snadno oddělit a dobře rostou, leč obvykle kvetou až třetím rokem.

K pěstování v domácnosti (pokoji) je nejlépe koupiti starší cibule, dospělé ke květu. Importované cibule jsou ve Spoj. Státech na prodej obvykle v listopadu, v Americe vypěstované o měsíc dříve.

Oblíbení pěstitelé v Americe pěstují cibule zovnice pruhované i jiných ze semene a prodávají 2 až 4leté cibule, které jsou schopny květu. Pěstují je v jižních státech Unie. Pěstitelé přivedli nyní tuou květinu k moderní perfektnosti.

Zovnice pruhovaná dá se přivést do květu od počátku prosince do dubna, tedy v zimě, ale také na jaře nebo na podzim. V domě je také hlavní rozdíl mezi pravou *Amaryllis Belladonna* a rodem *Hippeastrum*, neboť cibule *Amaryllis* rostou jenom na podzim a v zimě.

Zovnice pruhovaná v pokoji:

K pěstování v pokoji hodí se u zovnice pruhované nejlépe cibule, ježto pěstování ze semene je zdoluhavé. Květináč nemá

býti veliký, menší je lepší. Půda může být smíšená kypré hlíny s listovkou a pískem, nebo stejných dílů listovky, paříštní země a drnovky. V Československu dávají hrubou listovku, paříštní půdu a písek s drnovkou a přidávají jako hnojivo rohové piliny nebo suché kravské lejno. V Anglii doporučují kompost, dvě části drnovky (Turf loam), jednu část říčního písku (River sand) a několik rozdrcených kostí (Crushed bones).

Obvykle se sází v lednu-únoru. Cibule se zasadí do květináče tak, že polovina zůstane pod povrchem. Květináč se postaví v teplé světnici na okno a cibule se mírným zaléváním přivádí k životu.

Po vyrašení listů objeví se po straně téměř zároveň také poupě. Nyní se zalévá častěji. Brzy se vedle rozrůstajících listů objeví květ, jeden aneb i více; často jediná cibule vyžene tři, ba i šest stonků s krásnými velkými květy tvaru kalichu, podobajících se lilii.

Před rozkvetem je dobře začít při zalévání s přihnojováním, jestli že hned při sázení cibule nebyly do země dány rohové piliny, kravince nebo rozdrcené kosti; přihnojuje se jednou týdně dobře rozředěným hnojivem.

V místnosti, kde jest jen vlažná teplota, vydrží kvetoucí zovnice dlouho. Po odkvetu se květný stvol vylomí a rostlina se nechá celé léto na světle a zalévá se. Toho je zapotřebí, aby listy načerpaly nové síly i pro cibuli.

Po odkvetu mají mít více chladna, aby listy zůstaly krátké a silné a cibule dospěla, což je důležité pro příští pěstování. V červenci se postaví na plné slunce. Když jsou listy vyvinuté, přivádí se rostlina do klidu menším zaléváním, až se přestane docela zalévati, aby hlíza zaschla.

Cibule, jež nekvetly, zalévají se stále a nenechají se úplně zaschnouti.

Zovnice pruhovaná v zahradě:

Po odkvetu možno také zovnice pruhované z květináčů vyklopiti a zasaditi je do bedničky nebo dáti přes léto na záhon v zahradce, kde mají být na výsluní, mají se dostatečně zalévati a má se jim též přihnojovati tekutým hnojivem.

V srpnu se přestane zalévati, ale ponechají se na slunci, aby listy dospěly a cibule dožrály a připravily se z růstu ke klidu.

V zahradě se daří v obyčejné zahradní půdě, k níž možno přimíchati země drnové s pískem. Na jihu Spoj. Států jejich listy zůstávají stále zelené, neopadávají, jestliže je ovšem nesežehne mráz. Na severu Spoj. Států musí se ovšem cibule na zimu ze země vyjmouti a uschovati pod střechou.

Ošetřování v době odpočinku:

Cibule zovnice pruhované přechovávají se obvykle od podzimu v suchém písku v suché místnosti. Nejlepší je tmavá, poloteplá místnost s teplotou kolem 65 stupňů Fahrenheita. Tak se mohou přechovávati až do chvíle, kdy je chceme opět přivesti k životu, k růstu.

Mají-li se přinutiti k růstu v zimě v květináčích, dají se cibule na počátku prosince do teplejší místnosti. Jakmile se ukáže poupě, odstraní se s cibule špatné kořeny i stará země a cibule se zasadí do nových nádob. Další ošetřování je totéž, jak uvedeno výše.

Zaschlé cibule možno na podzim dáti také do truhlíku s rašelinou (Peat) v temné místnosti, kde je teplo a sucho, a když mají asi palcová poupata, zasázejí se do květináčů. Zaschlá cibule může se přivesti k životu, kdykoli si přejeme: na jaře, na podzim anebo v zimě; to záleží na tom, kdy chceme, aby nám zovnice pruhovaná kvetla.

Jsou-li zovnice v květináčích i po odkvetu, nezalévají se v této době odpočinku, takže listy a cibule úplně zaschnou. Někteří pěstitelé ani nečekají na tento přirozený pochod a listy sami na podzim odlomí. Když listy žloutnou, je to známka, že cibule dospívá. Čím dříve jsou cibule v klidu, tím dříve se mohou vzít k novému rychlení.

Druhy a odrůdy:

V rodu *Hippeastrum* v čeledi amaryllkovitých jest dosud známo na 50 druhů, z nichž se však pěstuje pouze několik V Americe jsou nejznámější:

1. *Hippeastrum vittatum*, zovnice pruhovaná, která byla popsána v předcházejícím článku.

2. *H. Johnsoni*, starý kříženec mezi *H. vittatum* a *R. Reginae*.

3. *H. Reginae*, též *Amaryllis Reginae*, pochází z tropické Ameriky; listy zdělí 2 stop vyrůstají až po květech, jež jsou červené nebo lososově-načervenalé a zdělí 5 palců.

4. *H. puniceum* (*Amaryllis equestre*) roste planě na Floridě i v jiných jižních státech Unie a hodí se dobře k pěstování v domácnosti nebo ve skleníku na severu. Je to krásný druh s jemně růžovými květy.

5. *H. formossima* je botanicky vlastně *Sprekelia formossima* a obecně je nazývána *Jacobean-lily*; domácí je v Mexiku.

6. *H. halli*, angl. *Resurrection Lily*, je botanicky *Lycoris squamigera*.

7. *H. aulicum*, po prvé popsáný v *Botanic Register* roku 1820 pod jménem *Amaryllis aulica*, sluje anglicky *Lily-of-the-palace* a je výbornou květinou pro vánoční dobu, kdy zveselí každý dům jasnou červení a zelení. Pochází z Brazílie a má několik odrůd, avšak je málo rozšířena. V dubnu 1938 upozornil na ni znovu *The National Horticulture Magazine* ve Washingtoně.

Zovnice pravá.

Zovnice pravá sluje botanicky *Amaryllis Beladonna*, anglicky *Belladonna Lily* a též *Daffodil Lily*. Podle druhového jména J. S. Presl ji pojmenoval zovnice zlomocná; česky jí říkají také zornice. Pochází z jižní Afriky; do Evropy se dostala roku 1712.

V botanice patří do čeledi rostlin amarylkovitých (angl. *Amaryllis Family*). Jméno *Amaryllis* se obvykle přikládá mnoha jiným rodům, jako *Brunsvigia*, *Crinum*, *Hippeastrum*, *Nerine*, *Phycella*, *Sprekelia*, *Sternbergia*, *Vallota* a *Zephyranthes*; nejčastěji však druhům z rodu *Hippeastrum*.

Pravá *Amaryllis* je hliznatá, více pokojová rostlina, kvetoucí v létě. Jest jediným druhem svého rodu, má však četné odrůdy. Hlavní rozdíl mezi *Amaryllis* a *Hippeastrum*, kteréžto dva rody se nejvíce zaměňují, je v tom, že *Amaryllis* roste jenom na podzim a v zimě, kdežto druhy z rodu *Hippeastrum* možno přimět k růstu v kteroukoli dobu roční. (Viz stat': Zovnice pruhovaná či pokojová lilie.)

Další rozdíl je v tom, že zovnice pravá po odkvětu potřebuje několik měsíců klidu, odpočinku, kdy se ani nezalévá.

Pěstování a ošetřování:

Zovnice pravá se rozmnožuje cibulemi i semenem. Cibule se sázejí v červnu-červenci, načež druhým rokem přinášejí nádherně zbarvené zvoncovité květy; z mladých cibulek dceřiných objeví se květ až třetím

rokem; ze semene kvetou až čtvrtým rokem. Semeno se vysévá hned po uzrání, nejlépe do lesní prsti v truhlíkách.

Po zasazení se cibule hojně zalévají, jakmile však už dobře rostou, zalévá se méně. Jakmile začnou kvést, zalévají se rozředěným hnojivem. Po odkvětu se přestanou pozvolna zalévat a dopřeje se jim několik měsíců odpočinku.

Také se může pěstovati v zahradě. Cibulím stačí lehká, poněkud vápenitá půda. V studeném počasí na severu se cibule přes zimu uschovávají v suchém a chladném místě, kam se uloží, když se vyjmuje ze země. Zjara se mohou položit na písek blíže kamen, kde se mírně zavlažují, až začnou pučeti; pak se vsadí do květináčů a když je teplo, možno je dáti i ven.

Chybou zovnice pravé je, že květy a listy se nedostavují najednou. Květy se objeví dříve než listy. Pěstuje-li se v pokoji, její listy jsou nejlepší v zimě a záhy na jaře.

Nejčastěji se pěstují:

Zovnice pravá má řadu odrůd v různých barvách, jako narůžovělé, růžové, smetanové, bílé atd. Nejčastěji se pěstují tyto:

1. *Amaryllis Belladonna*, původní druh s květem růžové barvy, který též voní; vyrůstá na 18 palců; pochází z mysu Dobré naděje v Africe;

2. varieta *blanda*, odrůda světlejší, květy bíledě-růžové, kvete v létě;

3. var. *pallida*, rovněž odrůda A.B., pleťové barvy, kvete v létě a vyrůstá na 2 stopy.

Zephyranthes.

Rod *Zephyranthes* má několik druhů s mnoha odrůdami a směnci, leč některé hodí se jen do skleníku a jiné jsou jen polotužilé. Ve Spoj. Státech jsou domácí dva druhy: *Zephyranthes Atamasco*, zvaný *Atamasco Lily*, který roste planě z Pennsylvanie na Floridu a do Alabamy, a *Z. texana*, rostoucí planě v Texasu.

K pěstování v pokoji hodí se druh *Zephyranthes candida*. Je to malá hliznatá rostlina z oblasti La Plata v Jižní Americe. Ve Spoj. Státech tento druh nazývají *Zephyr-Lily*, v Anglii opět *Peruvian Swamp Lily*, ačkoli neroste v bažinách. Českého

jména dosud nemá. Patří k rostlinám amarylkovitým (*Amaryllis* Family) a nikoli k liliovitým.

Je skromná v nárocích:

Tmavě zelené lesklé listy podobají se stéblům trávy, nebo ještě více řemínkům, a jsou zděli jedné stopy. Květy jsou bílé, široce otevřené jako šafráníkové, dva palce dlouhé, s tyčinkami zlatě žlutými. Květy vydatně v létě a na podzim. V době květu může býti na plném slunci, v zimě někde v chladném přitíni.

V pokoji oživí květinový stojan a hodí se i na jiná místa, neboť je velice skromná v nárocích. Některé druhy *Zephyranthes* dostaly se sice do Evropy již roku 1629, leč tento druh *Z. candida* je v Evropě ještě nyní jako pokojová květina poměrně málo znám a také ve Spoj. Státech nedostalo se mu ještě náležitého uznání.

Roste snadno a rychle:

Roste dobře jak v suché lehké půdě, tak i v těžší zahradní půdě s listovkou. Miluje však trvalé mírné vlhko a proto se zalévá i v zimě. V nádobách se rychle a sama rozmnožuje. Cibulky se sázejí po 8 až 10 do 4 nebo 6 palcových hrnků. Po odkvětu se zalévá méně, až cibule zaschne, aby si odpočinula.

V teplejších krajích Unie roste a kvete bohatě i v zahradách, neboť jest otužilá. Ovšem kde je chladněji, musí se na zimu vyjmouti ze země a uschovati pod střechem. Na počátku léta bývá cibule ještě bez života, avšak zasadí-li se v ten čas buď do hrnku nebo do zahrady, lehce roste a brzy kvete.

V zahradě se hodí v létě k zpestření záhonu a trávníku. Místy ji někdy pěstují jako *Atamasco Lily*.

Kalokvět neboli modrá tuberosa.

O této květině napsali v Evropě, že by neměla chyběti nikde za oknem, ani v zahrádce, ani v květinovém zákoutí na ploché střeše domu. A také ji tam hojně pěstují jak v Anglii, tak i na kontinentě, též v Československu. V Anglii byla tato rostlina po první pěstována již roku 1692, nyní se začíná těšiti oblibě i v Americe.

Kalokvět, jemuž v Československu říkají modrá tuberosa neb africká lilie, v Anglii pak *Blue African Lily* a v Americe

kromě *African-Lily* ještě *Lily-of-the-Nile*, je v katalogách uváděn pod vědeckým jménem *Agapanthus africanus* aneb *Agapanthus umbellatus*.

Je to jihoafrická liliovitá rostlina (*Lily* Family) s hlizovitým kořenem. Hojně se rozvětňuje a vyhání dlouhé mečovité listy, jež jsou krásně hladké a tmavozelené. Zasadí-li se v březnu, tu na počátku léta objeví se mezi listy vysoký stvol, končící okolíkem modravých květů o velikosti až 2 palců; ty jsou zvonkovité a připomínají *Amaryllis*. Venku kvete až do zámrazu, načež se květy změní v tobolku s mnoha černými seménky; vysejí-li se tato semena do písčité půdy za oknem, dobře vzejdou. Vyrůstá na tři stopy.

Kalokvět v pokoji:

Kalokvět se rozmnožuje obvykle dělením kořenů, zřídka semenem. Kořeny se obvykle sázejí v březnu. Semenaří nabízejí ve svých katalogách semeno i sazenice. Malé sazenice ze semene vyžadují lehčí půdu a kvetou teprve po 4 až 6 letech. Starší rostliny žádají bohatou půdu s přísadou písku. Zahradníci berou tak zvanou pařištní zemi s drnovkou a dávají do nádoby hojně střepů k vůli drenáži.

Chce mítí výsianí a žádá hojně vláhy, zejména v době od března do září. Po odkvětu se zalévání pomalu zmenšuje.

Daří se dobře ve větších nádobách, hrncích aneb i kbelících. Jakmile přijde do květu, kvete několik roků bez přesazování, jestliže se občas přihnojí tekutým hnojivem. Snáší také dobře rychlení.

Přesazuje se teprve po několika letech, když už nádoba je plna kořenů a hrozí jí roztrhnutí. Při přesazování nesmí se však kořání zkrátit, ježto by to způsobilo hnilobu a vadnutí. Časté přesazování se nedoporučuje, ježto pak málo kvete.

Hodí se zvláště k výzdobě balkonů a schodišť, ale též kamkoli jinam v domácnosti. Kromě omývání listů jiného ošetřování nevyžaduje.

Kalokvět v zahradě:

Ačkoli kalokvět není zcela otužilý, vydrží venku v zahradě i přes zimu v zemi, jestliže se jeho kořeny chrání pokrývkou z listů nebo jiného materiálu. V zahradě mu nejlépe svědčí bohatá a teplá půda.

Na severu Spoj. Států dává se kalokvět ven před okno nebo do zahrady v druhé po-

lovině května, když už je ustálená teplota. Koncem října se dá do chladného sklepa nebo jiné místnosti, jako se dělá s oleandrem.

Když kořeny vyplnily nádobu, může se v létě vysazovati i přímo do zahrady na záhony, do skupin anebo do trávníku, kde se vyjímá pěkně jednotlivě i ve skupinách. Na podzim se ovšem vykope a uschová pod střechou.

Přezimuje lehce. Stačí mu, když od října do března má teplotu 35 až 40 stupňů Fahr., od března do září v době růstu žádá však teplotu od 45 do 55 stupňů Fahrenheita. Zahradníci pěstují kalokvět v studených sklenících.

Druhy a odrůdy kalokvětů:

V rodu *Agapanthus*, který je domovem v jižní Africe, jsou tři druhy, avšak z těch se pěstuje hlavně jeden, ovšem s četnými odrůdami, totiž:

1. *Agapanthus africanus* či *umbellatus*, původní druh, který má květy modré, kvete v dubnu, a vyrůstá na tři stopy; dále

2. varieta *albidus*, kvetoucí bíle v srpnu, vyrůstá na 2 stopy;

3. varieta *Moreanus* s květy tmavě-modrými v září, výška 18 palců, otužilý;

4. varieta *variegatus* s listy žíhanými a květem modrým v dubnu, výška 2 stopy.

Zahradníci kromě toho pěstují ještě několik jiných odrůd, jako jsou *multiflorus*, *giganteus*, *minor*, *aureus*, *pallidus* a j. v.

Dieffenbachia.

Dieffenbachia je název rodu stále zelených křovitých rostlin v počtu asi 6 z čeledi aronovitých (*Arum Family*), jež jsou domovem v tropické Americe. Pojmenovány byly na počest Johanna Dieffenbacha, zahradníka botanické zahrady ve Vídni. Do Evropy se tato rostlina dostala po prvé roku 1863.

Českého jména pro *dieffenbachii* není. Angličané praví, že komu je vědecké pojmenování těžké k vyslovení, že může tyto rostliny nazývat *Mother-in-law Plant* anebo *Dumb-cane*.

Toto druhé jméno *Dumb-cane* patří však spíše druhu *Dieffenbachia Seguine*, protože štíplavá šťáva této rostliny, dostane-li se do úst a na jazyk, paralyzuje mluvu, zbaví na čas člověka řeči. V době otrokářství neposlušní otroci byli nuceni, aby žvýkali kou-

sek stonku této rostliny, načež na čas oněměli, od čehož vzniklo její lidové pojmenování *Dumb-cane*.

Nejméně náročná v pokoji:

Dieffenbachia patří k nejméně náročným rostlinám k výzdobě bytů. Daří se dobře i v parou vytápěných apartmentech. Ačkoli je to tropická rostlina, daří se i na stinných místech, kde by jiné rostliny nevydržely, jestliže jen má dosti polotropického tepla.

Ve veřejné knihovně americké vydržela mnoho měsíců i na nepříznivém místě jsouc vzdálena 20 stop od okna.

Je též velice pěkná a ježto rychle roste, nalézá stále více obliby. V Americe se uvádí jako nová rostlina pro pokoj, v Evropě ji pěstují v domácnostech už dávno. V starších amerických knihách o pěstování květin v pokoji není ještě uváděna.

Pěstování je celkem lehké:

Zahradníci pěstují *dieffenbachii* v tepkých sklenících pro velké, měkké a hezké listy zšíří 6 palců i více a zděli celé stopy, jež jsou různě skvrnitě a žíhané bíle, sněť nově nebo žlutě, atd.

Daří se však i v bytech ve směsi stejných dílů vřesovky a rašelinné prsti s pískem. V Evropě tuto prst' promíchávají ještě pokrájeným lesním mechem. Také trocha dobře shnilé kravské mrvy dobře poslouží.

Do nádob se sází v únoru nebo v březnu. Od září do února se zalévá mírně, později hojně. Listy je zapotřebí často omývat; v červnu, červenci a srpnu se postříkují denně. Miluje sice hojně tepla, ale v létě chce býti ve stínu. Teplota od září do února 55 až 65 stupňů, od února do září 65 až 85 stupňů Fahrenheita.

Rozmnožování jest jednoduché:

Dieffenbachie se rozmnožuje řízký, jež se berou z mladých výhonků, nebo se staré stonky rozřežou na malé kousky zděli 2 až 3 palců, aby na nich byla dvě kolínka. Řízky se nechají několik dní, aby zaschly a po zasazení neplesnivěly a nehnily. Řízky se dělají na jaře a zasadí se do písku pod sklem při teplotě 75 až 85 st. Fahr. Stačí bedničky, naplněné pískem, kde řízky brzy vypustí výhonky, jež se zakoření a vytvoří nové rostliny.

Pohodlnější a rychlejší jest, opatřiti si na podzim malé rostlinky od zahradníků ze

skleníků. Ty se v pokoji dají na světlé místo a s počátku mírně zalévají. Na jaře se přesadí do lepší prsti a větší nádoby. V létě se hojně zalévají a chrání před přímým slunečním úpalem, neboť v tu dobu chtějí mítí stín.

Při dělení řízků nutno si počínati opatrně, ježto šťáva této rostliny je velice ostrá a jedovatá.

Druhy a odrůdy:

Ze 6 druhů rodu *Dieffenbachia* pěstují se hlavně 4, jež však mají několik odrůd či variet, sort a směnců či hybridů.

1. *Dieffenbachia Bowmannii*, vyrůstá na 3 stopy, listy má zděli 16 palců a zšíří 8 palců, bíle značkované. Pochází z Kolumbie. Jest oblíbená v Evropě, jako následující:

2. *D. magnifica*, což je vlastně odrůda *D. picta* z Venezuely, zvaná též *D. Rex*. *D. picta* má ještě několik odrůd.

3. *D. Seguine* vyrůstá na 6 stop a tmavě zelené listy má často postříkané průhlednými bílými skvrnami. Pochází z tropické Ameriky a v Severní Americe je nejoblíbenější k pěstování v pokoji.

4. *D. imperialis* má krásné leskle zelené listy, markované žluté a bíle, jež bývají až 2 stopy dlouhé a 1 stopu široké. Pochází z Peru a pěstuje se též v Severní Americe.

5. *D. Bausei* je hybrid, vzniklý zkřížením *D. picta* a *D. Weirii*; má nažloutle zelené listy s malými bílými skvrnami na bílých stoncích a je velmi dekorativní.

Francoa či panenský věnec.

Rod *Francoa* jsou vytrvalé byliny, otužilé i polootužilé, jež jsou domovem v Chile v Jižní Americe. Tyto rostliny byly pojmenovány *Francoa* na počest španělského botanika Francisca Franca ve Valencii.

Českého jména nemá, mohli bychom ji však podle Britů nazývatí panenský věnec, neboť druh *Francoa ramosa* Angličané nazývají *Maiden's Wreath* a také *Wedding-flower*; v Americe je též nazývána *Bridal Wreath*, nevěstin věnec, avšak nesprávně, neboť pod tímto jménem jsou vlastně známy dva druhy tavolníku z rodu *Spiraea*, které patří do jiné čeledi.

Pěstuje se lehce ze semene:

Francoa se rozmnožuje lehce semenem, jež floristé vysévají z jara v studeném skle-

níku nebo v studeném pařeništi. Všechny druhy a odrůdy pěstují jako dvouleté, aby kvetly v létě následujícího roku. Starší rostliny možno také rozmnožovati dělením trsů.

Nejllepší je směs dobré hlíny, obohacené listovkou a trochou kompletního umělého hnojiva (*Complete Fertilizer*); k této směsi se přidává i něco ostrého písku, aby vláha mohla dobře pronikati. Jiný způsob: K hlíně se přidá čtvrtina listovky nebo dobře shnilé kravské mrvy a něco písku.

Hodí se do zahrady i do pokoje:

V mírném podnebí může se *Francoa* pěstovati pod širým nebem v zahradě, kde se zvláště hodí na obruby. Vyžaduje suchou půdu, kde je dobrý odpad vody, aby tam nebylo mokro. Kde nejsou zimy příliš kruté, přezimuje v zahradě. Severněji pěstují je zahradníci v studeném skleníku.

V poslední době pěstuje se také jako pokojová květina, zejména druh *Francoa ramosa*. Týdeník "*Popular Gardening*" v Londýně 5. září 1936 napsal o druhu *F. ramosa*, že jest ideální květinou do oken. V Československu ji pěstují zřídka a spíše jen zahradníci, kteří ji v zimě přechovávají v skleníku.

Druhy a odrůdy:

Rod *Francoa* čítá pouze tři druhy. Patří do čeledi rostlin lomikamenovitých (*Saxifrage Family*), do které patří také známé hortensie (*Hydrangea*) a j. v. Do Evropy se dostaly po prvé v letech 1830 a 1831.

1. *Francoa appendiculata* či přívěškatá (*Appendaged*) vyrůstá na 1 až 3 stopy a v červenci přináší bledě růžové květy, jež obyčejně nebývají nijak markovány.

2. *F. ramosa* či větevnatá (*Branched*) je v katalogách uváděna též pod jménem *F. glabrata*, t. j. olysálá; je zvýši 2 stop, květy má bílé a kvete v červenci-srpnu. Kvetoucí snítky tohoto druhu jsou hojně užívány k dekorování tabulí v pokojích, pěstuje-li se v zahradě nebo v skleníku.

3. *F. sonchifolia*, t. j. mléčivcolistá (*Sowthistle-leaved*), vyrůstá na 2 stopy, její růžové květy jsou markovány tmavší barvou a kvete v létě, obyčejně v červenci.

4. *F. ramosa* var. *hybrida* jest odrůdou *Francoy* větevnaté a liší se od ní hlavně tím, že má větší čistě bílé květy.

— 1877 — (Slouží svému účelu 62 let) — 1939 —

S B O R

Českého Národního Hřbitova

V CHICAGU, ILLINOIS

ÚŘEDNÍCI ROKU 1938.

Předseda

FRANK BOUČEK,

2329 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Telefon Rockwell 1481

Tajemník:

VICTOR H. FILIP,

1125 West 18th Street, Chicago, Ill.
Telefon CANal 9663

Správní výbor:

JAMES VALEŠ,

3123 S. Harding Ave., Chicago, Ill.
Telefon LAWndale 6625

CHARLES KOUBA,

2441 S. Highland Ave., Berwyn, Ill.
Telefon Berwyn 485

JAMES BUDILOVSKÝ,

5740 S. California Ave., Chicago, Ill.

Mistopředseda:

JAROSLAV BARTOŠ,

5728 West 24th Street, Cicero, Ill.
Telefon Cicero 4494

Pokladník:

JOSEF ŠIMAN,

1344 West 18th Street, Chicago, Ill.
Telefon CANal 0841

Účetní výbor:

JAROSLAV RŮŽIČKA,

2502 S. Christiana Ave., Chicago, Ill.

EDWARD GREGOR,

4264 Lawrence Ave., Chicago, Ill.

CHARLES J. KOPECKÝ,

2314 S. 59th Court, Cicero, Ill.

Správci hřbitova:

KAREL BAŠTÝŘ,

venkovní práce.

Účetní:

JOHN KOZÁK,

JINDRICH PARYZEK,

květinářské oddělení.

Účetní květinářského oddělení:

JAROSLAV GREGOR

JOSEF HROCH

JAR. RŮŽIČKA ML.

HŘBITOV: SEVERNÍ PULASKI ROAD A FOSTER AVENUE

Telefon: **KEYstone 8442**

Telefon květinového oddělení: **KEYstone 8443**

Schůze hřbitovního sboru se konají každou první středu v měsíci v dolejší síni budovy Patronátu Česko-Angl. Svob. Školy, 1126 západní 18. ulice, Chicago, Ill. Telefon budovy: CANal 9571.

ČESKÝ NÁRODNÍ HŘBITOV V CHICAGU.

(THE BOHEMIAN NATIONAL CEMETERY OF CHICAGO)

Jest institucí, která byla založena v roce 1877 pro pohřbívání lidu československé národnosti. Tento hřbitov, čili zahrada mrtvých jak jest všeobecně nazývána, jest chloubou celého našeho národa jak zde v naší nové vlasti, tak i za mořem v naší drahé rodné zemi. Organizace tato byla založena co podnik bez zisku, avšak mnoho našich národních, humanních a vzdělávacích organizací bylo podpořeno hřbitovním sborem. Náš národ jest znám co národ sympatický a vděčný a nezapomíná uctívatí památku svých drahých zemřelých. Fond čili záloha na stálé zdobení hrobů dostoupil výše skorem Jednoho milionu dolarů. Tento fond jest nedotknutelným a jest pod dozorem Okresního soudu Okresu Cook, Státu Illionis. — Složením \$150.00 a více na jeden hrob zajistí zdobení jednoho hrobu na věčné časy. Na našem hřbitově možno objednat květiny pro všechny příležitosti. Veškeré záznamy se nalézají v jedné úřadovně v budově květinářského oddělení.

Telefony: **KEYstone 8442 a KEYstone 8443**

Adresa: 5255 severní Pulaski Road,

Chicago, Illinois

Prodara či palma chudých.

Je to vlastně prodara japonská, která jest ještě skromnější květinou nežli Sansivieria čili tchynin jazyk, a proto ji lze doporučit i méně zkušenému květináři pro domácnost. Proto se jí též dostalo přívlastku "palma chudých", ačkoli ji lze nalézt spíše jen u boháčů. Anglicky sluje Japanese Aralia a ve Velké Británii, kde ji pěstují už od roku 1838, nazývají ji též Fig leaf Palm, palma s fíkovými listy.

Je to vytrvalý stále zelený keřík anebo malý stromek, který je domovem v Japonsku. V starších odborných knihách a v katalogách jest uváděna pod vědeckým jménem *Aralia japonica* neb *Aralia Sieboldi*; pravé její vědecké jméno je však *Fatsia japonica* a jako pravé *Aralie* patří též do čeledi rostlin aralkovitých (*Araliaceae*, *Ginseng Family*).

Rozmnožuje se semenem a řízký:

Prodara japonská se rozmnožuje semenem na jaře, řízký z rostliny nebo řízký z kořenů. Řízký při teplotě 80 st. Fahr. lehce rostou, zato rozmnožování semenem není dosti spolehlivé, ježto semeno ztrácí rychle klíčivost. Očekují-li se odrůdy na obvyčejné druhy, provádí se to též v březnu-dubnu při teplotě 75 st. Fahr.

Do hrnků se sází obvyčejně v únoru až dubnu. Od září do dubna se zalévá mírně, poté však hojně. Teplotura od září do dubna 40 až 50 stupňů, od dubna do září 55 až 65 stupňů Fahr. Tepla nemá míti příliš, ježto pak kmen v dolní části bývá bez listů nebo jsou listy skloněny dolů.

Rostlina má míti velkou nádobu s bohatou prstí zahradní, k níž se přimíchá vřesovky a pisku; v zahradě jí stačí obvyčejná půda. V květináčích se přesazuje zjara, kdy se dá do tučnější zahradní prsti. Kdo v létě odjíždějí na prázdniny, postaví ji někde pod širou oblohou na stinné místo zahrádky, nebo na pavlači a pod.

V zahradě stačí obvyčejná půda:

V mírném pásmu Severní Ameriky pěstují prodaru japonskou venku, pod širou oblohou v zahradách. V přímořských zahradách platí vůbec za prvotřídní rostlinu. Spokojí se obvyčejnou půdou zahradní, která však musí míti dobrý odvod vody. Na severu se pěstuje pod sklem anebo v bytech.

Do zahrad se vysazuje obvyčejně v květnu. V teplejších krajích potřebuje stanoviště, které je zastíněno křovinami. Ačkoli v pokoji snáší dobře i plné slunce, v zahradě dává přednost chráněnému polozastíněnému místu. Před tuhou zimou musí býti chráněna.

Do květu přicházejí obvyčejně rostliny 5 až 6leté. Drobné bílé květy se objevují na podzim a jsou ve velkých rozložených okolicích; po nich přijdou černé, hrachu podobné plody.

Leskle zelené, dlanitě vytrajované listy podobají se listům skočce (*Ricinus*) a proto také v Anglii tuto prodaru japonskou nesprávně nazývají *Castor Oil Plant*.

Ideální květina pro pokoj:

Prodara japonská jest otužilá a protože má krásné dekorativní listy, je k výzdobě bytu jako stvořena; patří také mezi těch několik málo druhů pokojových květin s trvalou zelení. Komu se v bytě nedaří palmy, měl by zkusiti japonskou prodaru, neboť je méně choulostivá a při tom lacinější.

Ze všech prodar je tato japonská prodara nejotužilejší. V bytě jako v skleníku podaří se vypěstovati statné rostliny subtropického vzhledu. Při tom neklade zvláštních požadavků na stanoviště. Může býti na nejsvětlejším místě v bytě, kde snese i přímé slunce, ale také v chladném bytě v přímí. K oživení takového chladného koutu v přitímní nemá vůbec soupeře.

V létě potřebuje hojného zalévání i častého přihnojení. V zimě se spokojí teploturou 40 až 50 st. Fahr. Čím je chladněji v místnosti, tím méně se v zimě zalévá, jednou za 10 až 14 dní, zato se časem stírá prach s listů.

V chladném pokoji blíže okna rozkvétá pozvolna a kvete až dlouho do zimy. Vyrostá na 6 až 20 stop.

Odrůdy prodary japonské:

Do rodu *Fatsia* patří 3 druhy, jež jsou domovem v Číně, Japonsku a Severní Americe. V pokojích pěstuje se pouze japonský druh s dvěma odrůdami, jak následuje:

1. *Fatsia japonica*, prodara japonská; vyrostá až na 20 stop vysoko a má listy až 16 palců široké, dlanitě vykrajované; bělavé květy v okolicích jsou zšíří 1 palce i více.

Zástupci tvořící Sbor Českého Národního Hřbitova v Chicagu pro rok 1938-1939.

Každý zde uvedený spolek jest zastoupen dvěma zástupci.

Bartizal John—Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Bartoš Jar.—Řád Jungmann č. 77, ČSA.
Bartuška V.—Řád Praha č. 52, ČSA.
Bouček Fr.—Řád Prokop Veliký č. 8, ČSA.
Bouček Geo. W.—Řád T. A. Edison č. 375, ČSA.

Bouška Anton—Řád Říp č. 160, ČSA.
Brabec Th.—Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Březina Jos. L.—Svobodná Obec.
Budilovský Jas.—Řád Garfield, 245, ČSA.
Buliček Josef—Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Čejka Ludvík—Řád Jan Hus č. 7, ČSA.
Čihák Václav—I. Družina Čs. Legionářů
Cipra V. F.—Řád Vyšehrad č. 181, ČSA.
Darda Fr. E.—Řád C. H. Harrison č. 378, ČSA.

Ellman J.—Řád C. H. Harrison č. 378, ČSA.
Filip V. H.—Řád R. H. Vickers č. 202, ČSA.
Gregor E.—Svobodná obec.
Hájek T.—Řád Čes. Nár. Osvěta, 102, ČSA.
Hájek Václav—Řád Pravda č. 141, ČSA.
Hák B.—Podp. Spolek Plzeňských Řezníků.
Havlan, Milton—Řád Jan Žižka č. 6, ČSA.
Hrabák F. J.—Lože Praha, 231, IOOF.
Hýbl A.—Řád Česko-Dělnický, 221, ČSA.
Janda R.—Řád Pokrok-Lipany, 318, ČSA.
Janota Josef—Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Janovský K. V.—Česko-Amer. Tábor č. 30, USWV.

Kaplan R.—Řád Svobodomyslnost, č. 319, ČSA.
Knižek Fred—Lože Palacký, 630, IOOF.
Kopecký K. J.—Řád Jiří Washington, 204, ČSA.

Korecký Chas.—Řád Jungmann, 77, ČSA.
Kouba Karel—Řád Věrnost, 27, ČSA.
Kříž Jos.—Řád Praha, 52, ČSA.
Kurfist J.—Řád J. Washington, 204, ČSA.
Lang Josef—Těl. Jed. Sokol Tábor.
Lažanský Eman—T. J. Sokol Berwyn.
Mejdrieh Lad—Řád T. A. Edison, 375, ČSA.
Mueller, Dr. Anton—Česko-Americký Spolek pro Spalování Mrtvých.
Najdert L.—Řád Rovnost č. 53, ČSA.

Nosek Frank V.—Řád Turnov, 302, ČSA.
Novák Frank—Řád Pravda, 141, ČSA.
Nový R.—Řád Prokop Veliký, č. 8, ČSA.
Ondraš Josef—Řád Jan Žižka č. 6, ČSA.
Pelíšek Václav—T. J. Sokol Berwyn.
Petřík J.—Lože Praha, 231, IOOF.
Pilch John—Řád Čes. Nár. Osvěta č. 102, ČSA.

Pinc Ludvík—Řád Vyšehrad, 181, ČSA.
Popelka Cyril—Těl. Jedn. Sokol Tábor.
Pražák M.—Řád Pokrok-Lipany, 318, ČSA.
Prokeš Josef—Řád Jiří Poděbradský č. 100, ČSA.

Rada John—Řád Turnov, 302, ČSA.
Ringl J.—Řád Svobodomyslnost, 319, ČSA.
Ružička Jar.—Řád Lincoln-Vratislav, 190, ČSA.

Šiman Josef—Řád Věrnost, 27, ČSA.
Šiman Robert J.—Řád R. H. Vickers č. 202, ČSA.

Šimeček St.—Řád Jan Neruda, 327, ČSA.
Šnajder John—Podp. Spol. Plzeňských Řezn.
Srp Anton—Řád Česká Koruna-Čáslav č. 268, ČSA.

Staroba Fr.—Řád Klácel-Klatovy, 23, ČSA.
Štýrský Jaroslav—Čes. Amer. Spolek pro Spalování Mrtvých.

Tremel John—I. Druž. Čs. Legionářů.
Valeš J.—Čes. Amer. Tábor, 30 USWV.

Voněk Josef—Řád Říp, 160, ČSA.
Veselík Frank—Řád Český Lev č. 21, ČSA.
Veselý Jas. P.—Řád Garfield č. 245, ČSA.
Vít K. J.—Řád Lincoln-Vratislav, 190, ČSA.
Vítek Jaroslav—Řád Česká Koruna-Čáslav č. 268, ČSA.

Vohralík Václav—Řád Jan Neruda č. 327, ČSA.

Vránek F. J.—Lože Palacký, 630, IOOF.
Vyhnánek V.—Řád Kr. Kolumbus, 42, ČSA.
Vykouk F.—Řád J. Poděbradský, 100, ČSA.
Wolf Frank—Řád Rovnost, 53, ČSA.
Žaloudek K.—Řád Kr. Kolumbus, 42, ČSA.
Zaviška V.—Řád Jan Hus, č. 7, ČSA.
Zeman J.—Řád Český Lev č. 21, ČSA.

CELKEM 37 SPOLKŮ A SBORŮ SE 74 ZÁSTUPCI.

2. *F. japonica* var. *Moseri* jest odrůda předešlého druhu, kompaktnější formy a má větší listy.

3. *F. japonica* var. *variegatum*, rovněž odrůda předešlé prodary, má listy markované neb obroubené zlato-žlutě.

Jiné prodary jsou také pěkné, leč jejich pěstování vyžaduje již více zkušeností; nejsou také tak otužilé a vůči zimě jsou spíše choulostivější, až na druhy *Aralia elata* a *A. mandchurica*.

Nejznámější z nich jest *Aralia elegantissima*, zvaná nepravou aralií (angl. *False Aralia*, též *Threadleaf Aralia*), která má úzké, převislé listy a zřídka kdy kvete. Pěstuje se také v pokojích, avšak mnohem více v sklenících. Tento druh je nyní v odborných spisech uváděn pod jménem *Dizygotheca elegantissima*.

Libokeř či provazovník.

Libokeř, jemuž česky říkají též provazovník, sluje botanicky *Philodendron*; v angličtině jej nazývají též *Philodendron*, protože pro něj vlastního jména nemají.

V tomto rodě je 230 druhů a některé z nich pěstují pro jejich ozdobný list. Libokeř pochází z tropické Ameriky a po prvé byl v Evropě pěstován roku 1759. Jsou to stromkovité, keřovité i popínavé rostliny, jež patří do čeledi aronovitých (*Arum Family*), v níž tvoří samostatnou podčeleď, do které patří také *Dieffenbachia* a pak *calla* či d'álblík (*Zantedeschia aethiopica*), které jsou rovněž oblíbenými květinami v pokojích.

Do Evropy se libokeře dostaly po prvé roku 1759. S počátku je pěstovali jen v sklenících, nyní některé jsou výborné i ve světnicích.

Lodyha tvoří dlouhé šlahouny, které vyhánějí mnoho vzdušných kořenů; na šlahounech jsou dekorativní listy, buď hrubě dřipaté u vysokých, buď srdčité u zakrslých atd.

Libokeř se rozmnožuje řízků ze starších rostlin. Uříznutý vršek se zasadí i se vzdušnými kořeny do nádoby a dá se na teplo; nejlepší jest uzavřené, stinné a vlhké pařeníště, kde jest ovšem po ruce. Řízky k rozmnožování se dělají také z holého kmínku, leč každý řízek musí mít několik kroužků.

V lehké prsti při teplotě 75 stupňů Fahr. mohou se rozmnožovati kdykoli; obyčejně se to provádí od ledna do dubna.

Nejlepší je směs půdy: Kompost, stejné části rašeliny, listovky, hlíny a stříbrného písku. Spokojí se však i s písčitou zemí pařeníštní.

Zakrslé druhy a odrůdy se sázejí do nádob spíše menších a častěji se přesazují. Vysoké druhy se vysazují i na záhony neb obrubky v zahradě a jejich větve se vedou po zdi nebo pilíři; kde není takové opory, musí se jim dáti nějaká tyč, aby se po ní mohly pnouti. V zahradě potřebují též hojně vláhy.

Daří se v nejtmavějším koutě:

Libokeř se daří i v bytě, kam slunce nesvítí a vůbec v nejtmavějším koutě světnice, což je nejcennější. Na výslunném místě by se mu v pokoji vůbec nedařilo; přílišné vysluní škodí jak jeho listům, tak i kořenům.

Potřebuje hojného zalévání po celý rok, ježto má rád hojně vláhy; zalévá se však jenom, když je země suchá. Výborně prospívá, když se listy a vzdušné kořeny často porosí, nejlépe denně. Dlouhé vzdušné kořeny možno i ponořiti do nějaké nádoby s vodou, jako je láhev, hrnec a pód. Nádoba, v níž je zasazen, musí však mít dobrý odtok vody, aby půda nezksyala; pak by kořeny začaly hnit a rostlina by zahynula.

Prospívá též slabé přihnojování. To se provádí tím, že se ve vodě k zalévání rozpustí buď umělé hnojivo "Plant food" nebo kravské lejno, kde je k dostání.

V pokoji má nejraději teplotu od 65 do 75 stupňů Fahr. v době od března do září, kdežto od září do března jenom 55 až 65 st. Fahr.

Šlahoun libokeře vyhání obyčejně listy pouze jedním směrem, totiž k světlu; otáčeli se tedy celá rostlina, otáčejí se i listy. Přivázáním lze listy udržeti v různých polohách, čímž se docílí zalistění několikerým směrem.

Jestliže vysoké druhy jsou v pokoji příliš velké a dolní holá část se pěstiteli nelíbí, může svršek seříznouti a zasaditi; země se pokryje mechem a udržuje stále vlhká. Zbylý spodek může se háčkem přitáhnouti k zemi, aby na různých místech vyhnal kořeny, čímž se získá několik nových sazenic.

Druhy a odrůdy libokeřů:

Všech botanických druhů jest 230, pěstuje se jich však jenom asi 15. Nejdůležitější jsou:

1. *Philodendron bipinnatifidum*, libokeř dvakrát peřenoklaný. Má krátký stonek s

NÁDHERNÁ SOCHA MATKY OD ALBINA POLÁŠKA, KTERÁ JEST
PRAVOU OZOBOU ČESKO-NÁRODNÍHO HŘBITOVA.

velkými dělenými listy a toulci či květu Cally podobný listen zděli 8 palců, červenavě-hnědý zevně a bělavý uvnitř. Pochází z jižní Brasilie.

2. *P. giganteum*, libokeř obrovitý, je popínavý druh s listy zděli 3 stop a zšíří 2 stop; toulec je skoro stopu zděli, zevně napurpurovělý, uvnitř červený. Pochází ze souostrovi Západní Indie.

3. *P. grandiflorum*, libokeř velkokvětý, je rovněž popínavý a jeho listy šípovitého tvaru jsou zděli 2 stop i více, toulec je nažloutlý. Domovem je ve Venezuele a na Guianě.

4. *P. Mamei*, libokeř Mameův, zakrslý druh, má krásné listy zděli 10 palců a zšíří 6 palců, jež mají stříbrně kílou kresbu Pochází z Ecuadoru.

5. *P. verrucosum*, libokeř bradavičnatý, krásný popínavý druh s listy prostřední velikosti, jež jsou satinově-zelené s kovovým nádechem na líci a s tmavě-kaštanovými pruhy na rubu; šlahouny jsou červené a ježovité či štětinaté. Jeho domovem jsou Costa Rica a Columbia. Má též jména *P. Carderi* a *P. Lindeni*.

6. *P. cordatum*, libokeř srdčitý, má zelené srdcovité a špičaté listy velikosti asi čtyř palců, když je rostlina mladá. Může se pěstovati jako popínavá rostlina v pokoji nebo v zahradě, kde však potřebuje podpěru v průměru asi 3 palců. Daří se výborně v půdě i ve vodě a nezkame. Rychle roste a uspokojí i za podmínek nepříznivých jiným rostlinám. Daří se i v bytě s ústředním vytápěním.

7. *P. cuspidatum* (*micans*), libokeř zjehlený, podobá se druhu *P. pertusum*, který jest uveden níže, má však listy sametově lesklé. Daří se též v bytě s ústředním vytápěním.

8. *P. pertusum*, libokeř zprorážený, je vlastně *Monstera deliciosa*, angl. Ceriman, jež pochází z Mexika a Střední Ameriky. Ve Spoj. Státech i v Československu je často pěstována pod jménem *Philodendron*. Je to popínavá rostlina s mnoha vzdušnými kořeny, jejíž listy zděli 3 stop jsou zubaté s velkými děrami a bílé toulce vyrůstají až na 1 stopu délky. Ve světnici se spokojí i s malým množstvím světla a hodí se i do bytu s ústředním vytápěním.

Nejlepší květiny pro pokoj.

Pěstitele květin v domácnosti upozorňujeme, že v XLI. ročníku kalendáře "Hlasatel" na rok 1938 bylo též otištěno pojednání "Nejlepší květiny pro pokoj" z pera F. L. Musila. V onom pojednání je několik statí, jež doplňují letošní Musilův článek.

"Deset nejlepších rostlin" k pěstování v domácnosti je první stat' podle doporučení "Ten Best House Plants" od Alfreda C. Hottesse, bývalého profesora na University of Ohio. Dále následují statí o těchto rostlinách:

Domácí štěstí, angl. *Aspidistra*, která se daří téměř všude.

Balzamina netýkavka či balzamina sultánská, Sultan or Zanzibar Balsam.

Hliznaté begonie do stínu. *Tuberous-rooted Begonias*, které se spokojí i takovým místem, kde by jiná květina zahynula.

Tacety či bílé narcisy, *Polyanthus* or *Cluster Narcissus*, jež možno přivést do květu před vánocemi.

Vánoční kaktus, *Christmas Cactus*, který je ze všech kaktů nejspolehlivější.

Palma Kentia. *Umbrella Palm*, otužilá a elegantní v pokoji.

Podenka či "věčný žid", *Wandering Jew*, nejvděčnější visací květina v pokoji.

Pěstování rozmariny, *Rosemary*, svatební květiny v staré vlasti.

Kvetoucí muškáty v zimě (angl. *Geranium*, *Pelargonium*), které jsou krásné po celý rok.

Květiny do bedniček za okny (*Window boxes*), a to do stínu i na výsluní.

Určení květní doby, aby v domácnosti byly květy v době, kdy si přejeme.

Teplota pro květiny v pokoji s doporučením několika rostlin pro místnosti, jež jsou vytápěny neb osvětlovány plynem.

Nějaký počet výtisků tohoto kalendáře "Hlasatel" na rok 1938 jest ještě na skladě a možno je dostat za sníženou cenu 30c vyplaceně. Objednejte ihned na adresu: — Hlasatel, 1545 West 18th Street, Chicago, Ill.

POMNÍK VETERÁNA ZE ŠPANĚLSKÉ VÁLKY

Tento krásný pomník, který jest skutečným uměleckým dílem, stojí na vhodném místě hřbitova, kterého jest skutečnou ozdobou. Masivní podstavec, jediný balvan přivezený za značných obtíží z Wisconsinu, jest darem p. Albrechta Jr. Toto ojedinělé dílo bylo vytvořeno Theo. A. Kitsonem, z New Yorku, který může býti právem hrd na svoje dílo. Umělec jest sám vysloužilcem ze španělské války a ta okolnost mu byla tou nejlepší inspirací. Náš hřbitov jest okrášlen jen cennými díly a to jistě slouží ku cti celé správy našeho krásného hřbitova.

"ZKLAMÁNÍ"

Pro kalendář Hlasatel napsala Zdenka Nová.

RED čtyřpatrovým domem na osmnácté ulici stál hlouček lidí, ale většinu tvořily děti. Dům byl na svou výšku poměrně úzký, cihlový, po dvou partajích na každém poschodí. V přízemí je umístěn hostinec vdovy Rézi Rodoselové, zároveň majitelky domu. Za hostincem jest její byt. A až docela nahoře, v sousedství samé půdy jsou tři světničky, malounké, drobounké, ale světlé, ty obývá Anča Janoušková. Hrdě jmenuje svůj bytěk hnízdečkem. Ačkoli jest tak vysoko, nevidí mnoho z oken svého hnízdečka, jen malý kousek ulice z protější strany, pak nějaké střechy a komíny sousedních domů. Stromy žádné, na stromoví je naše Česká Plzeň chuda. A jsou-li nějaké, tedy bídne živoří v sazích a kouři okolních továren, jako ku příkladu zahrada u McCormick Club House — jaká je chudinka ubohá, celíčká šedivá, bezživotná, takové ubohé proletářské dítě, odchované v kouři a sazích továren.

Dnes má Ančka svůj den. Vdává se. Běře si Tomše Mišiče, slávače z některé továrny v okolí. Komu továrna patří, za nic na světě si Anča nepamatuje. Vždyť na tom přece nezáleží, u koho její Tomek dělá. Anči bylo hrozně k smíchu, když se jí kamarádky od nich z krejčovské dílny, kde Anča pracovala, vyptávaly, jestli její Tomek dělá, mnoho-li vydělá, jestli moc nepije, a jaký je. Ančka se smála a smála, snad se nevzdávám jen pro to, abych byla nadosmrť zaopatřena. "Koukej, Žanko, moje ruce," Ančka zdvihla do výše své drobné ručky, "pokud ty jsou zdravé, ničeho se nebojím."

"Jseš ty ale třetídlo nezkušené, Ančko, co ty víš o životě — to je jakoby slepému mluvil o barvách."

"Jen počkej, počkej, já ti to nepřeji, ale za nějaký rok ty se přestaneš smát, tak slepě do vdavek vletět, jen abys toho jednou nelitovala, ale pak bude pozdě. Vždyť ty ho skorem ani neznáš a běřeš si ho."

"Ach, závidí mi asi", mihlo se Anče hlavou, "jen závist z ní mluví, co jiného, vždyť Tomek není lenoch a potom, vždyť já naň ani nespolehám." Žančiny domluvy nikterak nekálily Ančin rozmar, neuvažovala o nich.

"To je, jako když hráč na stěnu hází, do tebe hučet", mávla Žanka beznadějně rukou. "Avšak jak si usteleš, tak si lehneš, co se tolik o tebe starám?"

"Ale Žanko, co pořád kabousíš, co sejkujeme, vždyť nemusí všechno tak černě dopadnout, jak ty to maluješ. Co když náhodou budu zrovna hrozně šťastna, což když třeba pro mne osud chystá nějaké neobyčejné štěstí?"

"No, zrovna pro tebe, to víš, i dálej si pro mne a za mne jak rozumíš; však je to svůj život, ne můj, tak co. Ten tvůj Tomek je..."

"Žanko, Žančičtě, mlč, mlč, nic nechci o něm slyšet," zakrývala Ančka Žanči ústa drobnou dlaní.

Přes všechny domluvy Ančka neochvějně setrvala při Tomkovi a dnes již bude jeho ženou. Všechno se děje dle Tomkova přání a rozkazů. Všechno obstarává Tomek se svojí bytnou. Tomkovi rodiče bydlí v malém městečku za Chicagem. Ančka s Tomkem tam byla jenom jednou, teď ani nevěděla, přijdou-li na jejich svatbu, nebo ne. Sama měla Ančka zde jedinou sestru, dávno provdanou, ta pro starosti o svoji rodinu — měla čtyři děti — dávno se přestala o Ančku starati. A tak Ančka ráda a s důvěrou spolehla na Tomka. Bože, jak krásně si v duchu malovala budoucí svůj život s Tomkem v jejich malém hnízdečku. Tomek mně nahradí všechno, co jsem ztratila, matku, vlast, přítelkyni, bude mi ochráncem, rádcem, přítelem a já mu budu spláceti láskou, důvěrou, celinký svůj život s radostí do jeho rukou vložím. Budeme žít, ne, to je málo, dýchati jeden pro druhého. Och, jak je Žanka směšná se svými obavami, což je možno po Tomkově boku něčeho se obávat? Silný, ramenatý, svalnatý Tomek aby

POSELSTVÍ NAŠEMU LIDU V AMERICE:

VE SPOJENÍ JE SÍLA.
ČESKÝ MUŽ, ČESKÁ ŽENA A ČESKÉ DÍTĚ
PATŘÍ DO ČESKÉ JEDNOTY.

Spojená bratrská jednota

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE

(ZALOŽENA R. 1854)

poskytuje svým členům

VÝHODNÉ, MODERNÍ A ZARUČENÉ POJISTKY
PRO MUŽE, ŽENY A DÍTKY.

V zájmu společného dobra upřímně zveme
vás i vaše rodiny:

STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

Všechny informace s radostí sdělí:

VÝKONNÝ VÝBOR Č. S. A.

2137 SO. LOMBARD AVE.,

CICERO, ILLINOIS

Telephone: Cicero 533.

mne neubráníl? A veselý, Bože, jak ten hoch je veselý — Ančka se v duchu usmívala při vzpomínce na něho. Což veselý člověk může býti špatný? Není a není, ať si říká Žanka o ostatní co chtějí. Náš společný život bude jako veselá písnička, vždyť já také se ráda zasměji. Nu což, nějaké ty trny také budou, nejenom samé růže, to vím, jinak ani nemůže být, nejsem přec jen tak pošetilá, jak se Žanka domnívá. Ale při Tomkovi a pro něho je ráda přijmu. Víím, že mně jeho máma ráda nemá, ale až mne pozná a uvidí, jak mám Tomka ráda, tak se změní. Oblíbí si mne a já ji, vždyť je to Tomkova máma, už proto ji budu mít ráda.

“Jej, paní Dušková, to je moje hlava”, vykřikla Ančka, vyrušena ze svých myšlenek. “No tak to vidíš, Ančko, to budeš pyšná v tom závoji.” Paní Dušková byla švadlena, šivala Ančce šaty a teď se nabídl, že jí upraví svatební závoj na hlavě.

“Nic se nestarej, Ančko, však já si tě ustrojím, když nemáš mámu, já se v tom vyznám, “však nejsi první nevěstou, kterou strojím ke svatbě.”

“Ančko, jsi už hotova, už abysme šli, automobil stojí před domem.”

“Hned, hned, jenom co jí to ještě připíchnu tady na levé straně.”

“No tak, Ančko, pojd’, udělám ti alespoň křížek na čelo pro štěstí, za maminku.” Mařka, Ančina starší sestra vstávala se židle, urovnávala a přihlazovala na sobě světlé, hedvábné šaty. Ančka stála před Mařkou ve svých bílých, atlasových šatech s dlouhou vlečkou, na šaty jí dal Tomek, jak je zde v Americe zvykem. Celých čtyřicet dolarů jí dal, však se je vypůjčil, o tom ovšem Ančka nevěděla. Ančce to tolik slušelo v dlouhém závoji, vypadala taková vysoká, ačkoliv byla Tomkovi jenom po ramena. Byla trochu pobledlá, rozechvělá, ale šťastna. Tolik, tolik šťastna. Bílé atlasové střevíčky, zdobené konvalinkami a bílou stuhou, měla na malých nožkách, punčochy rovněž bílé, hedvábné. V ruce obrovskou kyticí živých květin, v parnu dne kvapem vadnoucích.

“Aby mne tak viděla maminka,” při vzpomínce na zemřelou matku vyhrkly Ančce slzy z očí. “Radost by měla ze mne, jistě že. Co se chudák nastarala, proč jen se toho nedočkala. A tatínek je tam doma za mořem sám, opuštěn a ani neví, že se dnes vdávám. Až dostane můj dopis, dávno budu

již Tomkovou ženou. A ta naše maminka, tenkrát jak jsem měla známost s tím uzenářem u nás, co se mne nanapomínala, nadomlouvala a nebylo to nic platno. No, rozum jsem z toho zkrátka neměla, co jsem byla tehdy? Učednice, nějakých patnáct roků a on zrovna rukoval, byl odveden na tři roky. Snad měla tehdy maminka pravdu, snad ne, kdož to ví. Poslal mně také jednou pohlednici k nám do šití. Takovou lesklou, se srdéčkem z pomněnek. A v srdéčku dívka a hoch jak se drží v objetí a pod tím byl veršiček milostný, vytištěný zlatým písmem. Zrovna takové jsem ze srdce nenáviděla a opovážil se mně ji poslati do šití, aby se mi všechny smály. A jak škrábal, jako kocour, ale vždyť Tomek nepíše ani tak, a jak ho mám ráda. — Jak to tedy, zalekla se v myšlenkách Ančka. “Mám kasárníka, sedím v base, piši tenhle lístek a toužebně koukám k vám na Letnou.” A vedle byla obrovská inkoustová skvrna, snad na potvrzení jeho slov. No, ono to podle toho vypadá, že píše a kouká při tom jinam, posmívala se Ančka. A ještě “leť psaníčko jako pavučinka, mé Ančičce rovnou do okínka”. Okýnko psal s měkkým i. To byl mezi námi konec. Maminka jednou se ptala, no tak, Ančko, copak ty už nechodíš s tím tvým Budulínkem? S jakým Budulínkem, vždyť jsem se žádným nechodila. No, jen se nedělej hloupá, však ty dobře víš, koho myslím, přece toho uzenáře. A jo, vy myslíte, Batulka, říkávala jsem mu tak Bůh ví proč, Batulek. Eh, takový mamínčin, jen mu dáti slintáček s nápísem “mamínčin mazlíček” a by by hotov. — Ba Bože, holka, ty nemáš rozum, pro nic, za nic se s takovým hodným a hezkým hochem rozejde. Ale maminko, na vážnou známost mám ještě plno času a ještě k tomu na takovou známost. — Snad si nemyslíš, holka neskromná, že pro tebe přijede princ z pohádky ve zlatém kočáře, taženém dvěma páry koní? — To už by bylo lepší, smála se Ančka rozpustile. — Jen počkej, však ty si ještě vzpomeneš. — Každý mně jenom vyhrožuje a straší. Nejdříve maminka, teď zase Žanka. — Jenže já se bubáků nelekám. —

“Ančko, slyšíš, probud’ se přece už jednou, po třetí tě volám a ty jako když neslyšíš, o čem už zase přemýšlíš?”

“Ale tak to víš, na maminku jsem si vzpomněla.” Ten Tomek byl takový hezký

STAŇTE SE
ČLENY

BRATRSKÉ
JEDNOTY

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE

(ZAL. 1854)

která poskytuje našemu lidu

mužům, ženám a dítkám

výhodné, zaručené a moderní pojistky na život

**Pro dospělé — od 16 do 50 roků stáří — jsou vydávány
následující plány pojištění:**

- 1) celoživotní
- 2) zaplacená po 10—15 anebo 20 letech placení
- 3) vyplacená hotově po 10—15 či 20 letech placení
- 4) vyplacená hotově při dosažení 65 a 70 roků stáří

Dvojnásobné pojištění

v případě smrti nešťastnou
náhodou.

Zproštění poplatků

v pádu trvalého zneschop-
nění k výdělku.

POPLATKY JSOU MÍRNÉ A NEMĚNITELNÉ.

Po tříletém členství je každý člen oprávněn na výhody:

- 1) půjčku na certifikát
- 2) odstupné
- 3) zaplacenou pojistku
- 4) prodloužené pojištění

**Nikde jinde nemůžete získat lepších a výhodnějších pojištění
pro vaši rodinu. Zveme vás a vaše rodiny co nejsrdečněji:**

STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

Všechny informace s radostí sdělí:

VÝKONNÝ VÝBOR Č. S. A.

2137 SOUTH LOMBARD AVE.,

CICERO, ILLINOIS.

v tmavých šatech, tolik mu to slušelo, Ančka byla naň pyšna.

"Tak lidi, už abychom šli, nebo přijdeme pozdě do kostela," připomínal Pepa, Mařky muž. Byli jen čtyři. První šla Ančka s Mařkou, Pepa s Mařkou jim jdou za svědky, děti přijdou se sousedkou později, Mařka nechtěla s sebou bráti do kostela. Za nimi jdou Tomek s Pepou. Vážně sestupují po schodech, jak se na svatební průvod sluší. Když procházeli poslední řadou schodů, zahlédla Ančka automobil a div, že leknutím nespadla se schodů, tak tak že ji Mařka zachytila. "No, no, copak děláš, dej přece pozor, to by byla ostuda. Ze je to starý Ramenar, chorvatský pohrobek z Allport?" Skutečně to byl on. "Ten mne tedy poveze na svatbu", hrozila se Ančka, ale Mařce se nezmínila ani slovem. Ramenar stál na chodníku ve svém ušumělém tvrdém klobouku a tvářil se naprosto pohřebně. Bud' zapomněl, že poveze svatebčany, anebo byl již mrzut dlouhým čekáním. Jenom jediný automobil, znovu se divila Ančka, čtyři se tam musíme směstnat. Neměla jsem se tak naprosto ve všem na Tomka spoléhat. Že jsem se jenom nezeptala, kdo nás poveze? Aby to tak viděla Žanka, ta by se smála. Ale vždyť ona ho možná uvidí. Malounká chmůra se objevila na jasné, zářivě modré letní obloze Anččina života. Nepatrná jen a Ančka ji rychle a lehce od sebe zahнала. Nu, stalo se, pro takovou maličkost si nepokazím tak významný den. A což konečně Žanka?

Venku je sousedé radostně vítali, však se načekali. Děti se sáčky rýže v ručkách. Sice rýže se na svatebčany hází až po návratu z kostela, ale oni z kostela pojedou na svatební hostinu. Domů se vrátí až pozdě v noci, a tak aby dětem neušla příležitost, využily jí raději nyní.

Bylo kolem desáté hodiny dopolední, ale bylo horko, jako bývá obvykle v srpnu v Chicagu. Slunce, ne naše mírné slunce evropské, ale horké jižní, spalovalo takřka trávu, stromy, květy v parcích. Stromy předčasně opadávaly, květy vadly pod žhavými jeho paprsky. Ale hůře bylo lidem, zvláště tam v naší Plzni. Nemáme zde stromů, aby stínily a domy, chodníky zrovna sálají horkem, ani noc nepostačí, aby horko zmírnila. Spáti nemožno. Lidé přecházejí bez spánku ze světnice do světnice, lehají po zemi, chodnicích, střeších, parcích, marně hledajíce úlevy. A mimo toho dotírají mouchy a ko-

máři. Takové spousty much. Ty uličky jsou nepěkným rubem našich krásných amerických měst. V Evropě jich není. Jsou našim městům hanbou. Nedalo by se ta zřiditi jinak, hygieničtěji? Zajisté že ano, zlozvyk je to takový. Odpadky všeho druhu naleznete v našich uličkách. Staré dráty, bačkory, matrace, nu vše, co se komu nehodí, zaneše do uličky. Velmi často i z bytů, kde jsou, anebo byly nakažlivé nemoce. A jsou zase lidé, kteří žijí z odpadků, kteří se přehrabují v sudech s odpadky a roznášejí nemoce. Odpadky jídel, zeleniny, ovoce, které se rychle rozkládají, ohavně páchnou, jsou semeníštěm much, myši, krys a nemocí. Od zdravotního úřadu sice hubí myši, nasypávají je do děr kolem uliček, ale co je to všechno platné, když na druhé straně mají takové výhodné podmínky k množení.

Děti byly takřka polonahé, bosé. Malounký Vašík Rodoselů křičel: taty ci Ance plo stesti! — Sáhnu Jarkovi do sáčku s rýží, nabral plnou hrstičku, rozmáchnul z prudka ručkou a všechnu si hodil za košíku. Nakrabil, že nehodil na Ančku, že se mu to nepovedlo. Jarka mu honem podával sáček, aby se nerozplakal. Celý týden potom Vašík ztrácel rýži z kalhotek.

Do Ramenarova ohromného automobilu vtěsnali se vzadu tři, vpředu, vedle Ramenara seděl Pepa. Ramenar galantně otevíral dvířka automobilu, pomáhal nevěstě dovnitř, samou ochotou přišlápl Anče závoj, div jí ho nestrlh s hlavy. Co následovalo potom, pamatoval Ančka jenom jako ve snách. Byli oddáváni v kostele na Throop ulici. Obrady, vyměňování prstenů, blahopřání, objímání, líbání známých, to všechno Ančka prošla jakoby duší nepřítomna. Až na zpáteční cestě teprve jakoby se probudila. Jeli jenom na Blue Island, tam v jednom starém domě nahoře ve třetím poschodí Tomík s jeho bývalou bytnou, boubelatou paní Drinovičovou pronajmulí prázdné místnosti celého poschodí.

Stoupali pomalu po schodech, teď již Tomek s Ančkou, Pepa s Mařkou za nima. Schody byly staré a protivně skřípaly. Nahoře v posledním patře je očekávali Tomkovi rodiče. Máma rozevřela svoji ohromnou náruč a Ančka na chvíli v ní utonula, zmizela. Potom jí táta poškrábal tváře a polehtal svými velkými, černými, mrožími vousy. Ančka se v duchu radovala; vída, neříkala jsem to, že mne budou mít rádi?

W. J. MUŽÍK:

Podpůrné Bratrské jednoty v Americe, jejich účel a význam pro náš drobný lid.

Na rozdíl od různých spolků, jež jsou známy co bratrské (fraternal) organizace a mimo společenských styků a pěstování bratrské vzájemnosti neposkytují ochrany životního pojištění, máme zde v Americe bratrské jednoty, které svým členům vydávají pojistky pro případ nemoci, úrazu a úmrtí. Jsou to bratrské podpůrné jednoty, které nejenom že mezi svými členy pěstují vzájemné bratrství, ale řídí si při tom svůj vlastní obchod životního pojištění v zájmu všech členů. Mezi touto třídou bratrských jednot řadí se i naše československé podpůrné jednoty a činnost jejich v celku je známa jako československé podpůrnictví v Americe.

Mezi bratrskými podpůrnými jednotami různých národností v této zemi zaujímají československé jednoty čestné a významné postavení. Předně proto, že ze všech těchto jednot v Americe je česká jednota Československé Spolky v Americe — známá pod jménem Č. S. A. — nejstarší, jsouc založena dne 4. března 1854 v St. Louis, Missouri; a za druhé proto, že všechny naše jednoty jsou v přítomné době právem považovány v odborných kruzích za organizace dobré, spolehlivé a zaručené.

Jaký je účel našich podpůrných jednot? V celku možno shrnouti v několik slov: sloužíli zájmům našeho drobného lidu v Americe. Nikoli tedy zájmům jednotlivce, ani žádné skupiny jednotlivců — jako je u akciových pojišťoven — ale zájmům všech členů bez rozdílu a zájmům naší československé větve v této naší nové vlasti. Jsou to lidové organizace, které všem členům stejné patří, založené a vedené na družstevním základě, s vytčeným úkolem pěstovati vznešený ideál bratrství všech lidí a národů. Podporovati naše školství a kulturní, dobročinné i národní účely, pěstovati bratrství mezi svými členy, nabádati je ku vzájemné podpoře v dobách potřeby, udržovati společenský život mezi našim lidem, starati se o dosažení lepší životní i duševní úrovně pro náš lid a říditli v zájmu všech členů obchod životního pojištění za cenu nejmírnější.

Pro všechen náš lid a jeho rodiny, pro celý náš národ a pro celé zařízení lidské společnosti mají podpůrné bratrské jednoty veliký význam. Pro náš lid a jeho rodiny mají ohromný význam hospodářský, který dosud není v plné míře chápán, a není chápán do velké míry vinou vedoucích činitelů našeho spolkového a veřejného života — v čemž i jednoty samé nesou svojí spoluvinu. Musíme si přiznat, že naše podpůrné jednoty až dosud nedosáhly zaslouženého pochopení mezi širokými vrstvami našeho lidu, který ku vlastní škodě namnoze podporuje jemu cizí pojišťovny.

A přece je hospodářský význam našich podpůrných jednot tak důležitý pro všechen náš lid, že zaslouží si nejen pozornosti, ale všestranné podpory všech složek našeho veřejného života. Jeden z hořeji uvedených účelů jejich je:

„Říditli v zájmu svých členů obchod životního pojištění za cenu nejmírnější.“

Nuže — zde máme naše vlastní organizace, vlastněné stejně všemi členy, složené vesměs z našeho drobného lidu, v jehož prospěch řídí rozsáhlý obchod pojišťování na život. Je to obchod velikých rozměrů, se jménem mnoha milionu dollarů — obchod, ve kterém každý člen je právo-platným podílníkem — z něhož všechen případný užitek patří všemu členstvu. V našich podpůrných jednotách spočívá hlavní hospodářská síla našeho lidu v Americe a tyto jednoty jsou páteří našeho československého veřejného života v této zemi. V nich spočívá možnost sdružení se všech našich lidí nejen na podkladě vznešených ideálů bratrství, ale stejně i na základě společného obchodu nedozírných možností a ohromného významu po stránce hospodářské.

Československé podpůrnictví v Americe má před sebou velikou budoucnost. Je třeba abychom si uvědomili, že nikoli vzletnými frázemi a prázdnými vlastencem dostane se skutečné svépomoci našemu lidu a jeho rodinám. Uplatnění všech vznešených ideálů v širokém měřítku — národních i kulturních — závisí hlavně na hospodářské zdatnosti drobného lidu, ve kterém je základ vši moci a síly každého národa.

V tom ohledu hodně bylo vykonáno našimi podpůrnými jednotami, které jsou společnými pokladnicí našeho lidu v Americe. Odhadnouti možno, že nejméně padesát millionů dollarů bylo vyplaceno rodinám zemřelých členů našich podpůrných jednot. Tato skutečnost sama o sobě je postačitelým důkazem velikého hospodářského významu těchto lidových organizací a dává nám tušiti ohromné možnosti budoucí svépomoci našeho lidu, dosažitelné soustředěním našich rozptýlených sil.

Ku plnému se uplatnění jejich velikého hospodářského významu je nutno spojitli naše podpůrné jednoty v jednu silnou organizaci, která by imponovala všem a hlavně našim mladým lidem. Dobrý začátek byl dán spojením pěti různých našich jednot v jednu silnou jednotu Č. S. A. před pěti roky, kterážto spojení se výborně osvědčilo v každém ohledu. Je nutno přesvědčiti náš lid, že je v jeho vlastní prospěch, aby sám si řídil obchod životního pojištění a nikoli aby svými penězi podporoval vědělečné, kapitalistické pojišťovny. Je nutno aby naše časopisy daleko větší měrou se věnovaly této, v každém směru nadmíru důležité, stránce našeho veřejného života. Je nutno abychom v našich školách učili mládež o dalekosáhlém významu našeho podpůrnictví, je nutno abychom všichni veliký význam tohoto správně chápali.

Až toho bude docíleno — až podaří se nám spojitli naše síly, až všechen náš dobrý československý lid pozná, že je v zájmu jeho vlastním aby naše podpůrnictví v Americe pojalo ve svou ochranu všechny rodiny našich lidí — pak do velké míry bude účelů jeho dosaženo. A pak poznáme všichni, že československé podpůrnictví v Americe má nejenom vznešené, osvětové ideály a šlechtivé, dobročinné účely, ale má také veliký význam kulturní a hospodářský pro všechen náš lid a celý náš národ.

Stoly a židle byly ze všech konců sehnány, rovněž ubrusy a nádobí, jak se to Drinovičce jen dalo. Taliře byly ty nejprošší, poškrábané, opotřebované. Příbory plechové, ošklivé. Jak se Ančka v duchu na sebe mrzela, že se pranic o svoji svatbu nestarala. Všechno, ale všechno přenechala Tomkovým a Drinoviččiným válečkovitým rukám. Anččina příprava k svatbě se omezovala jenom na šaty a jejich společný byt.

Místnosti nebyly obzvláště čisté, ale byly zdobeny girlandami z barevného, hedvábného papíru, a to je poněkud rozveselilo. Uprostřed stolu, kde bude sedět Ančka s Tomkem, byl umístěn veliký svatební dort. Ohromný a nádherný připadal Anči. Vážil dvacet liber a byl o třech silných vrstvách, jak zpravidla bývá zde zvykem. Spodní vrstva byla největší, druhá byla poněkud menší a třetí nejmenší. Na samém vršíčku trůnila ve vsi slávě miniaturní nevěsta se ženichem. Dort musí rozkrájet sama Ančka, toť úkol každé nevěsty, tak aby každý host byl podělen až půjde domů. Ó Tomku, to je krásný dort, tu nevěstu se ženichem si schovám na památku, jásama Ančka. Svoji svatební kytici, zpola již uvadlou, umístila Ančka na jejich stole do vázy s vodou.

"Pojď Ančka, Mara chce tebe vidět."

"Jaká Mara, kdo je to?" divila se Ančka.

"Ale víš, tam na druhé straně na rohu má saloon."

"Ty miníš jít tam tak, jak jsem přistojena? Ale to přece nemohu, tak nikdo nechodí po ulici." Tomek se zakabonil, neměl rád odporovat-li mu někdo. Do hovoru se vmísila Mařka. Byla tak spokojena, všechny svoje děti měla již kolem sebe. Seděla rozložitě na židli jako kvočna na hnízde, obklopena svými kuřaty. "Co, kam zase jít?"

"Tady povídám Anče, že ji chce Mara vidět, ale ona nechce jít, stydí se."

"Jen jdi," šťouchla Mařka Ančku loktem "když ho to těší s tebou se pochlubit, at' má radost." Ančka tedy šla, k nemalé radosti všech Blue Islandských dětí. Běžely za nima a pokřikovaly: "Hele, nevěsta se jde provětrat."

Večeře byla dobrá, bohatá. Nudlová polévka, kachny, obalované telecí, k tomu brambory, bramborový salát, potom káva a máslové koláčky. Pít, mnoho-li kdo chtěl a jaké si přál. V koutě seděl harmonikář, hrál a notně si nahýbal ze sklenice. Ramenár

a jeho vysoká žena, o celou hlavu jeho vyšší, seděli u jiného stolu. Ramenár s přecmutným úsměvem ve tváři o čemsi hloubal. Jeho žena se na něho přísně dívala, pořád mu něco vypravovala, ale Ramenár ji patrně ani neslyšel, seděl bez hnutí jako socha.

Žanka přišla k Anče. "Proč začínáte svůj manželský život tak smutně, funusově? Kdyby to bylo alespoň v Praze, tam byste to měli slavnostnější. Kočár, dva páry koní s chocholama a čabrakou a pohrobník by šel třeba i v cylindru, ale tohle?"

Ančka se nuceně usmála, nenapadlo ji hned, co by Žance odpověděla.

"Bavíš se?"

"Ale tam mne jeden lakuje, že jeho táta má dřevařskou ohradu a abychom se sešli, to víš, na mne si přijde, to je asi tak pravda, jako že blechy kašlou."

"No, a třebas má," hájila ho Ančka.

"Když má, tak má, je tedy jeho a ne synova. Znáš mne přece, že já nejsem žádný tulipán?"

"No, no, jen se tak nenaparuj, myslila si Ančka, však, však ty také ještě můžeš narazit." —

Potom vyprovázeli tátu s mámou a Mařku s Pepou a dělní. Dobře, že je zítra neděle, alespoň si přispíme, těšila se Ančka. Domů odcházeli, když již svítalo, probouzel se nový den, stejně horký, jako předešlý.

Vstávali v jedenáct hodin. Ančka připravila oběd, na snídání bylo již pozdě. Sotva umyli nádobí, Tomek začal být netrpěliv, pojďme někam, Ančko, at' to oslavíme, zajdem na chvíli k Drinovičům a potom půjdeme do biografu.

"Dnes?" divila se Ančka.

"No a proč ne dnes, či není neděle?" pomračoval se Tomík. Ančka již neodporovala, co by za to dala, kdyby směla zůstat doma, ale proti jeho vůli, ne, nikdy.

V pondělí vstávala Ančka dříve než obyčejně. Musím napřed vypravit Tomka do práce. — Chceš k snídání kávu, Tomku? — Bez kávy si Ančka snídání neuměla vůbec představit. — Ne, já nechci kávu. — Chceš raději vejce se slaninou? — Ne, to já nerad. — Co ti tedy dám, přece nemůžeš jít bez snídání do práce? — Po dlouhém umlouvání a domlouvání vypil Tomek koflík mléka. Nepřiznal se Anče, že má nejraději maso i k snídání. — Kolik chceš sandwichů s sebou? — No, dej mi, Ančka, jenom asi pět, hezky silných a kávu do láhve od mlé-

POJISTKY PRO DĚTI

V JEDNOTĚ

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE

jsou následující:

- 1) Lhůtní do 16 roků stáří — \$250.00
- 2) Obyčejná životní — \$500.00 a \$1,000.00
- 3) S placením po 20 roků — \$500.00 a \$1,000.00
- 4) Vyplacená hotově po 20 letech — \$250.00, \$500.00
a \$1,000.00

s právem na

- a) půjčku na certifikát
- b) odstupné
- c) zaplacenou pojistku
- d) prodoužené pojištění

po tříletém placení.

“České dítě patří do české jednoty”

V tom duchu zveme vás všechny — otcové a matky:

PŘIHLASTE VAŠE DÍTKY DO Č. S. A. JEDNOTY

ve které pro své rodiny získáte pojistky nejvýhodnější.

VÝKONNÝ VÝBOR Č. S. A.

2137 SOUTH LOMBARD AVE.,

CICERO, ILLINOIS.

ka. Ančka ochotně krájela chléb, připravovala kávu. Za chvíli podávala Tomkovi ohromný balík. — Tomek patrně již zapomněl. — No, co to je, co myslíš, že nosím takové rance s sebou do práce? — Přece lunch, vždyť jsi řekl. — Cha, cha, cha, smál se Tomek, tys mi to opravdu připravila, ty moja pošetilá Ankica. To já neponesu, ne já. Já jdu v poledne do restaurantu na lunch. Ančka až zčervenala rozpaky, takovou práci mi to vzalo, myslela si litostivě.

Večer byl Tomek dříve doma než Ančka. Totiž jenom první týden. Byl mrzut, netrpěliv, že má čekat na večeri. Dělej, Ančka, až jdeme ven. — Zase, divila se v duchu, ale jdu v slovem neodporovala. Však on se usadí po čase, teď když jsme svoji, utěšovala se Ančka. To je zvyk, jenom zvyk, nic jiného. Později se mu nebude chtít z domu odejít, jako mně. Vždyť je jistě z práce unaven, jak by ne, a rád si odpočine. Musím pomalu, jenom pomalounku ho učít odvykat. Odpor, ne, ten by neprospěl, s tím bych u něho nic nedokázala. Domov mu upravím tak, aby mu byl na vše.

Nazítří Tomek čekal na Ančku před jejich dílnou. Ančka by se mu byla nejraději pověsila na krk samou radostí. Vida, jak mne má rád, to Žanka kouká. Zanevřela na Žanku. Potom až Žance dokáží, jak se mýlíla, nahlédne to, zasmějeme se tomu spolu a navážeme zase staré přátelství. Ted' ne, ještě ne, až ji přesvědčím.

"Ankica, nač budeš se trmáčet s večeri, víš, já jsem si to rozmyslel, budeme chodit do restaurantu, když děláš."

"Jsem ti vděčna, že jsi ke mně tak uznalý Tomku, ale vyjde to o hodně draž."

"No, to jen ted', že děláš, však já tě později ani dělat nenechám. K čemu dopadá domácnost bez ženy?"

Anče sice nikdy nic podobného nenařadilo pokud byla svobodna, ale ted' se jí zdálo, že má Tomek pravdu. Jistě je mu doma smutno beze mne. Večeřeli vesele. Ančka švitořila, Tomek se smál. Anče samotné se to zalíbilo. Je to rozhodně lepší než narychlo nakupovati, vařiti, umývati nádobí, líbovala si Ančka. Po večeri vždycky někam zašli a večer jim příjemně uplynul. O vydání se Ančka nestarala, dala i svoje vydělané peníze Tomkovi, však je to můj muž.

Chybou bylo, že v sobotu, když bylo mnoho šití, Ančka pracovala. Někdy půl

dne, někdy i celý den. Tomek v sobotu nedělal. Dnes budu dělati kuchařku já, sliboval Tomek Anči ráno. — Počkej, jak já tě překvapím.

"Tak tedy, to jsem zvědava, co ukuchtíš, Tomíku, tak se mně od tebe nechce, tak ráda bych zůstala doma."

"No, zůstaň tedy, vždyť ti to pořád říkám, však vydělám dost pro nás oba."

O, jestliže vyděláš, ale víš, já chci, abychom to měli doma hezké, přikoupíme si něco a třeba později si koupíme vlastní domov, nebude to hezké? A proto jenom proto dělám, ačkoliv je to tak těžké pro mne odejít, když ty jsi doma.

"Ančko, čeká na tebe Tomek." Vida, sama Žanka mne upozorňuje, tak není tak zlá, vždyť já ji vždycky měla ráda. To už se oblékaly. Jistě, Ančka s takovou radostí běžela k oknu. Stýskalo se mu asi, tak jako mně. Naklání se z okna, aha, tamhle Tomek stojí. Ančka stojí přimrazena na jednom místě, srdce má jak mečem prokláté. Všechna radost jí vyprchala z obličeje. Stála bledá, vyděšená, všechna se chvěla. Tomek tam stál, zřejmě napilý, koketoval s namalovanou asi šestnáctiletou žabkou. Něco jí povídal, žabka se usmívala, kroutila po něm očima. Co povídá Ančka neslyšela, bylo jí smutno k smrti. Jak jen mohl tohle mně Tomek udělat a ještě k tomu před očima Žanky!

"Tak pojď, Ankica moja. Večeře je hotova, jak jsem ti slíbil. A co je ti, co nemluvíš? Kdo ti co udělal, jen mně to řekni, já mu..."

"Nic, nic, přemáhala se Ančka. "Kdo bylo to děvče?" — "A jaké?" — "No ta, co's s ní mluvil před chvílí." — "To tebe zlobí, ty moja malá hloupoučká Ančka, ty nevíš, že já mám rád jenom tebe? Ty jsi moje malá, hezká žába a já jinou nechci, vždyť jsem si tě přece vzal. No tak vidíš a dej mně pěknou pusku a už se nemrač, nebo se budu zlobit. — Víš co, půjdeme na tanec. O našeho spolku pořádají zábavu."

"Na tanec? Vždyť já nemám nic přraveno, ani šaty nemám." — "Že nemáš? Tak si sedni pěkně tady na židli, zamhuř oči, ale nekoukej. Tak už otevři." Ančka našla na klíně nové šaty.

Tomek radostně pásl se na jejím překvapení. "Hezké, líbíš se ti? Potom že tě nemám rád. Ale dostanu za to pěknou pusku a slíbíš, že se na mne nebudeš hněvat."

FAKTA A ČÍSLO, JEŽ MLUVÍ

o nejstarší a největší československé dámské organizaci ve Spojených Státech, kterou je

JEDNOTA ČESKÝCH DAM

UNITY OF BOHEMIAN LADIES

2345 So. Kedzie Avenue,

Chicago, Ill.

\$1,800,000.00

je celková mohovitost této organizace. Tato mohovitost vzrůstá každým měsícem, a je uložena v bodech.

\$1,650,000.00

je obnos záložního fondu, uložený v prvotřídních jistotách, předepsaných Departmentem Pojištění státu Illinois.

\$50,000.00

je obnos různých jiných fondů, nutných pro dokonalou správu a vedení jednoty.

178 sborů

v 17 státech Unie, a další se zakládají. — Jeden je jistě i ve Vašem blízkém sousedství.

26 sborů

z celkového počtu 178 má vedení anglické, přístupnější Vaším dcerám a vnučkám.

Váš zájem vyžaduje, aby výplata vaší pojistky byla absolutně jistá, v plném obnosu a bez průtahů. To vše Jednota Českých Dam zaručuje, a tak členstvím v této mohutné organizaci získáte pokojné mysl.

Jednota Českých Dam (Unity of Bohemian Ladies) nabízí československým ženám a dívkám:

Pojištění celoživotní,

s nejnižšími měsíčními poplatky,

Dvacetileté doživotní,

s poplatky rozvrženými na dobu dvaceti let,

**DVACETILETÉ
NASHROMÁŽDĚNÉ**

s výplatou plného obnosu po dvaceti letech (anebo dříve v případě úmrtí.)

DĚTSKÝ ODBOR

pojišťuje děvčátka ve stáří od 6 měsíců do 15 let, za nejvýhodnějších podmínek.

JEDNOTA ČESKÝCH DAM

UNITY OF BOHEMIAN LADIES

řízená československými ženami, je organizace

SILNÁ — SPRÁVNÁ — POKROKOVÁ

Veškeré dotazy ochotně zodpoví úřednice každého sboru, anebo přímo

Ústřední Výbor Jednoty Českých Dam

2345 S. Kedzie Avenue

Chicago, Illinois

ALŽ. LISY STROHMAYER, před.

ANČÍ L. VIKTORA, taj.

Ančka byla opravdu překvapena, ale ne tak, jak se Tomek domýšlel. Šaty se jí nelíbily. Byly hedvábné, z pěkného, těžkého hedvábí, zlatožluté barvy. To není můj vkus. Nenosila bych je, ale cožpak mu mohu zkaziti radost? Tu snahu, tu dobrou vůli, to musí člověk oceniti. Tvářila se, jakoby se jí neobyčejně líbily. U krku a kolem boků byly dlouhé třásně těžce barvy a na prsou velký brož, plný lesklých, bílých a zelených kaménků. Jak nehezke, myslela si Ančka, kdybych alespoň ten brož mohla odstraniti. Ne, neodstráním je, když se mu tolik líbí.

“Tak si je honem oblékni, ať vidím, jak ti sluší.” Náhodou Ančce slušely a padly jí jakoby byly na ni šité. Na Anččinu štíhlou, drobnou postavu byla tak snadno nalézti šaty. Střevíčky měla černé, lakové, s velkou sponou. Blond vlasy zastřižené, přirozeně vlnité.

“Nemám já hezkou Ančičku, co?”

Ančka vyskočila, právě se obouvala, radostí zatleskala rukama, vlepila Tomkovi hubičku samou rychlostí až někam na nos, chytila ho kolem krku a zatočila se s ním po světnici.

Do zábavy Ančka přišla ještě rozjařená, s dychtivostí v očích. Představovala si, jak budou s Tomkem tančiti. Jenom s Tomkem. Tomek měl plno známých. To bylo vítání, podávání rukou. Všichni si Ančku důkladně prohlédli, snad je-li hodna toho, aby ji mezi sebe přijali. Konečně zasedli za stůl. Tomek si poručil pivo — a co ty, Ančko budeš chtít? — Ó já jenom oranžovou šťávu. — Vodu? — Dáš si hned pivo! — No tak teď pivo. Tančili. Ančka tančila dobře, byla lehounká jak pírkó a v Tomkově náručí jen se vznášela. Tak hezky se to Ančce tančilo, Bože, jak jsem šťastna, ujišťovala se. Jak málo stačí k lidskému štěstí. Po večeri tančil Tomek s Ančkou ještě jeden kousek. — Ted' musí provést také svoje známé, co by si o mně pomyslili. —

Ančka byla trpce zklamána. Skutečně se domnívala, že po celý večer bude Tomek patřiti jenom jí samé a zatím, aby se oň dělila s jinými. Jiné bude držeti ve svých rukou, jak jen to snesu, dívati se na to?

“A jaká ty jsi, Ančko sobecká, jako by jiných mimo tebe na světě nebylo.”

Tomek se obrátil na podpatky a než se Ančka nadála, byl ten tam. Potom již celou noc Ančka Tomka neviděla. Totiž viděla, hledala jenom jeho, ale už k ní nepřišel.

Pořád se jí v sále míhal, všude ho bylo plno. Tančil, ba Anči připadalo, že poletoval jako krásný motýl za letního dne od jedné květiny ke druhé. Tančil drmeš, kolo, hned zase byl u báru, častoval, zpíval, veselil se a na Ančku snad ani nevzpomněl, jako by ji nebylo. Ančka zprvu se zájmem pozorovala ten rej. Usmála se i časem, to smál-li se Tomek. Chvillemi zastavila se u ní ta neb ona, zeptala se Ančky, jak se jí mezi nimi líbí, chválila Tomka, jaký je to muž hodný, veselý, jak asi je s ním Ančka šťastna. — Ančka odpovídala ochotně, ale skoupě, mnohemu slovu ani nerozuměla, usmívala se při tom nuceně. S jiné strany zachytila několik útrpných pohledů. Jakou ženu si to Tomek vybral, vždyť se k němu ani nehodí. Sedí jako kakabus, ani se pořádně nezasměje a skorem nemluví. Chudák Tomek, však on si jí ani mnoho nevšímá. Je jí to jedno, jen když je vdaná. Dobře na něho, nemohl on si vybrati z našich děvčat? Bude toho jednou litovat.

Potom se už Ančce zavíraly oči únavou a pálily ji od kouře. Dodala si odvahy a zachytila Tomka u báru. “Pojďme už, Tomku, domů, jsem tolik ospalá.”

“Ještě jenom chvilíčku, malinkou chvilíčku, Ankica moja, a potom půjdeme. Nechtěla bys kávičku?” — “Třeba”, svolovala Ančka, ačkoliv neměla na kávu ani pomyslení, tak jí dojala jeho pozornost. Ančka vypíjala kávu a čekala trpělivě dále. Zase uplynulo několik hodin, Tomek se nevracel a Ančka stěží se přemáhala, aby neusnula. Ted' Tomka nikde neviděla, až po velkém hledání našla ho v koutku u stolu, ruce měl opřené o stůl, hlavu v dlaních a dřímál.

“Tomku,” vzala ho za rameno. “Tomku, slyšíš, také jsi už ospalý, pojďme domů!”

“A co už zase chceš?” Tomek shodil její ruku s ramene, vyskočil, malounko zavrál, ted' Ančka viděla, že je již dosti opilý, však mnoho nepotřeboval, takže se trochu probral z odpolední opilosti, než šli do zábavy. Omýval si hlavu studenou vodou, pil černou kávu, takže z toho trochu vyšel, ale ted' byl opilejší než před tím, nemohl hned ani vzpomenouti, kde je.

“Kdo že je ospalý? Já? Ne já!” a potácel se k báru. Ančka byla už zoufalá, ale čím více domlouvala Tomkovi, tím bylo hůře, jako by oleje do ohně přilévala. Pohodil vzdorovitě hlavou a znovu Ančce zmizel s očí. Šál se pomaloučku vyprazdňoval, jen

STAŇTE SE ČLENY

Západní Česko-Bratrské Jednoty

a budete pojištěni
na ŽIVOT u největší československé Jednoty v Americe.

Vydáváme následující pojistky **pro DOSPĚLÉ:**

DVACETILETOU NADAČNÍ (20 Year Endowment)

DVACETILETOU SPLACENOU (20 Year Pay)

VYPLACENOU HOTOVĚ V 65 LÉTECH STÁŘÍ

(ENDOWMENT AT AGE 65)

DOŽIVOTNÍ POJISTKU (Ordinary Life)

Dvojnásobné pojištění v pádu zabítí (Double Indemnity)

Odpouštění poplatků při trvalé neschopnosti (Premium) Waiver

POJIŠTUJEME DLE AMERICKÉ ZKUŠEBNÍ TABULKY

Následující pojistky vydávány **pro DÍTKY:**

ŠKOLNÍ POJISTKA vyplacená hotově v 18 letech stáří

(Juvenile Educational Endowment at age 18)

20ti LETÁ NADAČNÍ (20 Year Endowment)

20ti LETÁ SPLACENÁ (20 Year Pay)

LHŮTNÍ DO 18 LET ZA 25c A 50c MĚSÍČNĚ.

(Juvenile Term Insurance to age 18 for 25c and 50c monthly)

U dětských pojistek pojišťujeme současně dědice, v pádu jeho úmrtí jsou další poplatky odpuštěny.

(Premium Waiver upon death of original Beneficiary)

POJIŠTĚNÍ ZARUČUJE NAŠ ZÁLOŽNÍ FOND \$6,500,000

380 řádů ve všech českých osadách od středozápadu až k Pacifiku.

Naši organizátoři vám vysvětlí naše podmínky a naše pojistky:

FRANK CERNÝ, 1132 Wisconsin Ave., Manitowoc, Wis.

FRANK ČERNOHORSKÝ, 13214 Svec Ave., Cleveland, Ohio

LESTER HRADECKÝ, 300 31st St. N. E. Cedar Rapids, Iowa

JOS. JELINEK, 2733 Orange Ave., La Crescenta, Calif.

JOS. KOS, 1405 W. 18th St., Chicago, Illinois

JOS. NEMEC, 140 Bowling St. S. W., Cedar Rapids, Iowa.

EUGENE NEMETZ, R. 3., Kewaunee, Wis.

JAMES PENKAVA, 2633 So. Harding Ave., Chicago, Ill.

FRANK J. PRASEK, 1729 Hawthorne Ave., Crete, Nebr.

FRANK RASKA, 1955 So. 14. St., Omaha, Nebraska

J. F. WOLESKY, 943 So. Oak St., Owatonna, Minnesota

VÝKONNÝ VÝBOR ZČBJ v Cedar Rapids, Iowa

307-311 12th AVE. S. E.

Frank M. Barta, Hlavní předseda

Miroslav L. Hromádka, Hlavní tajemník

John V. Rompotl, Hlavní místopředseda

Charles C. Cacek, Hlavní pokladník.

Dunne's Insurance Report Rating Jan. 1, 1938: A-plus (Excellent).

Ančka seděla samotinká u jejich stolu. Domů odcházeli poslední. Ančka s červenýma, nevyspalýma očima, s obolenou hlavou a nechutí ke všem zábavám. Ó, jak je proti tomu blaze doma. Tomka zula, byl by jinak šel s botama do postele, pomohla mu svléknouti, uložila ho do postele a pečlivě přikryla. Omyla si oči a obličej studenou vodou, ohřála si a vypila koflík horkého mléka a ulehla.

A život plynul dál. Zima odešla, minulo jaro, přišlo opět léto. Ančka si spokojeně oddychla, ovšem ne před Tomkem, — jak jsem ráda, že už nebudou žádné zábavy. Ale těšila se předčasně, nemělo být jinak, nemělo být Ančce lépe. Tomek žil jako před tím, jedinký večer nezůstal doma, jako by ho běsy štvály, doma nevydržel. Ančka by byla tak ráda zůstala doma, potřebovala čas k úklidu jejich malé domácnosti, takhle aby uklízela po chvílkách, ale Tomek jinak nedal. A zůstal-li přec jen někdy doma, tu přišlo plno Tomkových známých, běhali často dolů do hostince k Rézi pro pivo, popíjeli, hulákali jeden přes druhého, plivali Ančce po podlaze a jí nesmělo ani napadnouti třeba jenom pohledem protestovati. Tomek bínkal na kytaru, zpíval k tomu chraplavým hlasem svoji oblíbenou: "V tyhé noči mórá zlato spáty", anebo: "Tam daleko, daleko kraj mórá".

Celý byt Ančce převrátili na ruby, Ančka div neplakala, druhý den když uklízela. To zase myslívala si Ančka, je přece jenom lépe, když jdeme ven, než vítati takovéhle návštěvy.

A zábavy byly nahrazeny výlety do přírody s nezbytným tancem. Nikdy již se nevypravovala Ančka s radostí, se třpytem v šedomodrých očích. Ba s nechutí, se strachem.

"Jaká ty jsi, Ančko, taková divná nějaká teď, jako bys ani mladá nebyla, pořád jenom se mračíš, jiné ženy pijí, jsou veselé a ty jako by so's octa napila", vyčítal jí Tomek, ačkoliv se přemáhala co mohla, aby svoji nechut' a obavy před ním zatajila.

"Koukejte, ta s ním užije, má tak některá ženská štěstí, a ona si toho ani neváží a on hlupák by jí dělal, co jí na očích vidí," pomlouvaly ji ženy.

Když někdy byl Tomek v dobré, hodně dobré náladě, začala Ančka pomaloučku: — "Hled', Tomku, měli bychom trochu šetřiti, co bude s námi až budeme staří a nebudeme

moci pracovati, to potom abychom šli do chudobince".

"A co ti zase je, co ty pořád máš, necháš chvilku člověka na pokoji. Máš snad hlad, máš žízeň, neoblékám tě? Či myslíš, že se budu veseliti teprve až budu stár?" A Ančiny vysněné zámky se řítily ječen po druhém. Už se vzdala naděje na svůj domov, všeho, všeho, co si tak krásně vysnila pro společný život s Tomkem. Jen víru v něho dosud neztratila a ráda ho měla stejně jako ze začátku. Bože, co všechno člověk neodpustí, když miluje. Však on se Tomek změnil, musím být trpělivá, jen co přijde trochu do let. Ale Zance se vyhýbala, připadala jí potměšilá. Vysmívá se mi, ale já jí dokážu, jak Tomkovi křivdí.

"Pojeďme k mámě, Ančko, honem se vypravuj. Jsou dva svátky."

Bylo to ke konci srpna a "dělnický den" připadl na pondělí. Něco málo více než rok po jejich svatbě. Ančka již dávno zvykla Tomkovu rychlému rozhodování, proto nebyla ani překvapena. Oblékla se rychle, Tomek nerad dlouho čekal, složila do kufříku nejnnutnější věci a jela.

Přijeli tam k večeru. Máma s tátou byli již po večeri, táta se zrovna vypravoval do práce, pracoval v noci. Tomek odhodil kabát, klobouk, vysoukal rukávy u košile, vzal ze spížírný chléb, z trouby pekáč plný vepřového masa. Nakrájel nejprv chléb na tenké plátky, potom maso, přinesl ještě naložené okurky, těch měla máma velkou zásobu, nakládala si je sama. Cibuli nakrájel na kolečka a kladl tenké plátky masa, okurek a cibule mezi dva plátky bílého chleba. Dělal tátovi svačinu do práce. Tři takové "sandwiche" mu připravil. Máma, táta i Ančka s obdivem Tomka sledovali. Zase jiný Tomek, divila se Ančka, vidouc jak mu to sluší, je přes jen hodný syn, uznale oceňovala Tomka Ančka. "Iš, Anka," rýpla máma Ančku loktem "to mám synka, to koukáš!" Ančka skutečně v té chvíli cítila k mámě něco jako úctu za takového syna.

Po Anččině a Tomkově večeri provedla máma Ančku po celém bytě. Obývali šestisvětnicový dům. Dole byly čtyři světnice: kuchyň, tak zvaný front room, asi jako u nás v Čechách salon a dvě ložnice, nahoře dvě ložnice a půda. Koupelna byla rovněž dole. Pod světnicemi byl sklep se spodním topením. Před domkem malá zahrádka. Máma měla podnájemníky na spaní a stravu,

NEODKLÁDEJTE VAŠE PEŘINY NECHTE SI ZHOTOVIT DEKY!

Pan FRANK ONDRUŠ,
výrobce prvotřídních
peřových a vlněných
dek

Heslo z Chicaga:
Svůj k svému!
Kdo chce dobrou
deku mít,
ten musí k Ond-
rušům jít!

**Plšte si
o vzorky
ještě dnes!**

Vážené hospodyňky:

Zhotovuji za osobního vedení na speciálních
moderních strojích krásné a hřejivé přikrývky

zdarma z vašeho peří anebo vlny

KOUPÍTE POUZE MATERIÁL

NEPOČÍTÁME ZA PRÁCI.

Importuji z Československa pravé sypkovičky, které
nepropustí peří. Za každou deku vám osobně ručím!

BUĎTE OPATRNÍ! Předěláváme ročně na 200
dek, které byly zhotoveny jinde. PROČ? Špatná
práce a špatný sypek, který propouští peří. To
se vám u nás nestane. Ani se vám peří nebo vlna
nezmíchá. Svěřte nám proto s plnou důvěrou vaši
objednávku a my vás nezklameme — ale mile
překvapíme krásnou dekou pro celý život.

Vám k službám,

FRANK ONDRUŠ.

Krajané pozor!
Jsme jediná
československá
firma v Chicagu
co zhotovuje
DEKY.

**Staré peří
zdarma
vyčistíme!**

ONDRUŠ, 2529 S. PULASKI RD.
Chicago, Ill.

Uveřejňujeme dva z děkovných do-
pisů, které denně docházejí od
našich zákazníků:

Ctělý pane a paní Ondruš:

„Deku a zbytek peří, tři libry,
jsme odložili. Nemyslela jsem, že
ze starého peří bude tak bezká de-
ka. Vidíme že jste poctiví lidé a
zbylé peří jste vrátili. Vše Vám
děkujeme a děme Vám více práce.“

Váše **ANNA ŠATAVA,**
Walnut Ave., Bohemia, Long Island
New York.

Ctělá paní Ondrušová:

„Zhotovili jste mi tři deky, jak
se udělá lepší počasí, tak Vás na-
vštívím a vyběhu si látku ještě na
dvě deky. S Vaší prací může být
každý spokojen. Zdraví Vám přeje

ANNA VOPIČKA...

1114 East Woodrow Avenue,
Lombard Ill.

proto měli pronajatý tak velký dům. V kuchyni byla ohromná, černá kamna, uprostřed kulatý stůl, pokrytý voskovaným plátnem živých barev a vodovod s kohoutkem na teplou a studenou vodu. Houpací židle, několik židlí rozestavených po kuchyni, košík s květinami. Na zemi šedé linoleum s černým vzorkem, v oknech bílé záclony do poloviny oken. V pokoji byl na zemi plyšový koberec jasné zelené barvy s velkými, červenými květy, pohovka, lenoška a houpací židle koží potažené, jak tehdy byly moderní. Máma si na nich nemálo zakládala, ačkoli již byly hodně opotřebované. Gramofon, malý podlouhlý stolek s háčkováním běhounem s dlouhou třásní, na stolečku těžké plyšové album na fotografie s kovovou sponkou.

“Vidíš, Anka, to album mám ze staré vlasti.” — “No, jen se podívej,” vyzvala máma, “to je Tomkova sestra, moje dcera Ketica, tu jsme nechali tam doma, nebylo možná ji vzít s sebou, však je tam v naší chalupě s tátovým ženatým bratrem, švagrová si ji nechala. Snad jednou za námi přijede, jestli se tam na chalupu nevďá.”

Na zdi byly kolorované fotografie táty a mámy z mladých let, v kulatém bronzovém rámcí. Na oknech dvojdielné krajkové záclony. V přední ložnici byla železná, zelená postel pro jednu osobu a malý, starší prádelník; na zemi malá, ošumělá předložka k posteli. Totéž zařízení bylo v obou hořejších ložnicích. Všechny tři ložnice máma pronajmala, poněvadž Tomek již po kolik roků nebyl doma a přišel-li někdy návštěvou, uložila ho máma do pokoje na pohovku. V mámině a tátově ložnici byla důkladná manželská postel a na druhé straně veliký prádelník. Tam byly skryty máminy poklady, po léta nastrádané. Máma honosně rozkládala před Ančkou ohromná silná prostěradla se širokou brvlněnou krajkou, velké polštáře se stejnou krajkou, běhouny s ručně vyšíváním červenými, žlutými, modrými a fialovými květy, ohromné noční košile, háčkové čepečky rovněž ze silné bavlny, velikánské ručníky, všechno veliké, silné, důkladné a těžkopádné.

“Koukej, Anka, to všechno bude jednou tvoje, až já umru. Ketica je daleko a tak to dám teda tobě.”

Máma kupila důležité všechny svoje poklady před Ančku. Tomek stál ze široka rozkročen a s pýchou sledoval mámino po-

činání. Máma zřejmě byla potěšena Anččiným údivem a rozhodně si ho vykládala ve svůj prospěch. Jemnáčku, myslela si ale Ančka, co bych si s tím počala, vždyť bych to ani nevyžádala, na to je třeba silných rukou. A až máma zemře, vždyť by mne chodila strašit za to, že si nevážím jejich pokladů. Ale vída, přece jenom je to od ní hezké, že na mne pamatuje. “To je krásných věcí,” chválila horlivě Ančka mámě, to muselo stát hromadu peněz.” — “To je něco jiného, než ty tvoje pavučinky,” pochvalovala si polichocené máma.

Tomkovi a Ančce máma přenechala svoji ložnici a sama si lehla do vedlejší, kterou měla náhodou prázdnou. Chvilí už leželi, skorem začínali dřímati, najednou se otevrou dvěře, Ančka ztrnula, vchází máma v dlouhé noční košili, s velkým háčkováním čepcem na hlavě, v bačkorách, s rozsvícenou svíčkou v ruce. Jde po tichoučku, před jejich postelí se zastaví. Ančka má pevně semknutá oční víčka i Tomek má zavřené oči, máma myslí, že spí. Nahnula se nad nimi nad postel, ukápla horký vosk Ančce na ruku. Zabolelo to, ale Ančka strachy ani nemukla, ani sebou nepohnula.

“Tomku, synku můj, synku můj krásný, naříkala máma, co sis to vzal, kozu takovou jakousi hubenou. A teď se mně taď válejí v mých nejlepších peřinách, na mojí krásné posteli a starou, dobrou mámu vystrčí na mráz (ač bylo ještě teplo).” — “Teď do mámy vjel vztek. Křičela, marš z postele, půjdete hned ven, že na vás zavolám policii. “Ty bys chtěla moje krásné věci, tudle, ani tohle ti nedám,” luskl máma nehtem o zub. Postála chvíli, bručela, poplákávala a za chvíli klidně odcházela. Ančce strachem vystal pot po celém těle a jektala zuby hlasit. Tomek byl patrně na takové výjevy zvyklý.

Sotva máma za sebou zavřela dvěře, vyskočila Ančka z postele, chvějícíma se rukama sbírala svoje prádlo a šaty a začala se oblékat.

“Co děláš, Ankica, neblázní a pojď si lehnout, to nic není, nevidíš, že máma je trochu opilá, ráno nebude o ničem vědět.”

Tomek za chvíli bezstarostně tvrdě usnul, ale Ančka do samého rána oka nezamhouřila. Skutečně ráno máma klidně připravovala snídani, jako by ani noci nebylo. “Počkej, po obědě tě provedu trochu venku”, slibovala Ančce.

KDYKOLIV potřebujete jakýkoliv hudební nástroj anebo cokoliv spadá do toho oboru, obraťte se s důvěrou na mě, a já Vám svědomitě posloužím, jako tisícům svých zákazníků za 39letého obchodování. — Máme tisíce dopisů za poctivé a svědomité obsloužení svých odběratelů.

**PRAVÉ ITALSKÉ PIANO ACCORDIONY ZA POLOVIČNÍ CENU -
DOKUD ZÁSOBA STAČÍ**

TATO KRÁSNÁ ACCORDION číslo 160 za pouhých \$160.00.

Ceny možno změnit bez upozornění.

DeLUXE HELIGONOVÉ HARMONIKY nevyrovnatelné v hlase.

SELMER, MARTIN, BUESCHER, **HUDEBNÍ NÁSTROJE**
. . . . KING, YORK A OLDS

ČESKÉ HUDEBNINY pro piano, piano Accordiony,
pro dechovou i smyčcovou hudbu. Opravy hudebních nástrojů.

Importované české rekordy. — Anglické Victor a Blue Bird rekordy.
České válečky pro samohrací piana.

JOSEPH JIRAN

1333 West 18th Street, (Pilsen Sta.)

Chicago, Ill.

I do sklepa je máma zavedla. Pochlubila se svými zásobami. Pak ještě Tomek provedl Ančku po městečku a k večeru zase odjížděli domů, ačkoli měli ještě jeden den volný.

Na zimu už Tomek nepustil Ančka do práce. Ančka sama ani se mnoho nevzpírala jeho vůli. Když nechce, myslila si, ostatně to vyjde na stejno, pracujeme-li oba, nebo jen Tomek. Ančka byla hlavně ráda, že nebude mít Žanku na očích a bude mít alespoň domácnost v pořádku, čistou a útulnou. Vařila teď složitější večere, ale s Tomkem byly potíže. Nikdy nepřišel v čas k večeri. Ráno, když ho Ančka vypravila do práce, spokojeně si oddychla, vědouc kde je a co dělá. S chutí se pustila do úklidu. Potom vyšívala, měla spoustu ručních prací. Ančka uměla krásně vyšívati a háčkovati, ba měla veliké nadání i k malování. Ve škole v kreslení bývala první, kreslila a pokládala vzory, předlohy pro příští rok slečně Plamínkové. "Poslyš, Janoušková," říkala slečna učitelka, nemohou tvoje rodiče tě nechati učit malířství, nechtěla bys býti malířkou? Ančka se jenom skromně usmívala a když se zmínila o tom doma, hartusil tatínek, cože, malířkou bys chtěla být, dej s tím pokoj, to je bída s nouzí. To je tak pro bohaté, pro ukrácení dlouhé chvíle, ale vyděláti s tím živobytí, ani nápad. Ať ti raděj slečna hlavu nemate. Maminka dodávala, ty se pěkně vyučíš šití jemného prádla, to ti bude prospěšnější. A stalo se jak maminka navrhovala, Ančka se vyučila šití prádla. Šila jemné, ručně vyšívané batistové a plátěné košile, spodničky, kalhotky pro bohaté dámy. Na malování dávno zapomněla a teď byla šťastna, když nějakou novou ruční prací obohatila svoji malou domácnost. Po obědě šla nakupovati, někdy si zajela na návštěvu k Maře, někdy žehlila a připravovala večeri.

Dnes si Ančka dala na večeri zvláště záležeti. Děkala hovězí polévku s játrovými knedlíčky, sekanou pečení krásně ozdobila slaninou, kolem dala syrové brambory. Připravila švestkový kompot, a aby se Tomkovi jaksi mimořádně zavděčila, upekla jablkový závin. Bylo tak kolem šesté hodiny a závin krásně zrůžověl se zvolna dopékal. Bude ještě teplý, až Tomek přijde, zrovna tak nejlepší k jídlu. Pěkně ho rozkrájím, pocukruji a připravím na talířky. Tomek řekne, vida, jaká je Anka kuchařka, kdo

by to do ní řekl, ani v restaurantu jsem se tak nenajedl. Ale hodiny míjely, bylo již hodně po sedmé hodině, ale Tomek se nevracel, ačkoliv pracoval jenom do pěti. Pečeně byla vysmahlá, brambory okoralé a závin i polévka dávno studené. Anččina radost a pýcha z podařené večere byla tam, ale za to její starost od minuty k minutě stoupala. Jak jsou ty hodiny nekonečné, čeká-li člověk někoho, každá minuta se zdá hodinou. Což kdyby, nedej Pán Bůh, se mu něco stalo a já zde sedím bezmocně, nečinně. Vždyť bych ani nic nevěděla. V ohromném, nádherném a přece tak hrozném městě tak snadno člověk zmizí, jako kapka v moři.

Bylo už dávno po osmé hodině, když se Tomek vrátil. Ančka hned zpozorovala, že je nějak rozjařený. V ruce nesl velikou krabici. Odstrčil talíře a přístroje Ančkovy s takovou pečlivostí připravované a položil krabici na stůl. Otevřel ji a vyňal ohromný zelený klobouk s velikým žlutým pérem. "Jémine," smála se Ančka, "takový zrovna takový nosila u nás jedna zelenářka, každou neděli si v něm vyšla." Tomek se sice usmíval, ale měl zlé ohnčky v očích, ty dnes Ančka nepozorovala, jinak by byla věděla, že není radno Tomka dráždit.

"Na!" počával Anče klobouk, "zkus si ho!" Ančka si nasadila klobouk na hlavu, zapadla doň až po uši. Pohodila rozpustilou hlavou, péro směšně zakývalo jakoby Tomkovi na pozdrav. "No, nedělej hlouposti, dej ho pořádně na hlavu." — "Ale vždyť nedělám, jinak ho obléknouti nemohu," žertovala Ančka a čtveračivě pokukovala zpod klobouku na Tomka. "Je trochu veliký, či je to klobouk?" — "Či by byl," mrzutě se utřhl Tomek, "než tvůj, snad jsi nemyslela, že ho budu nosit já?" — "Ale přece klobouk pro mne nemůžeš kupovat beze mne!" — "Drinovička byla se mnou!" — "Ó ta, že jsem si to hned nemyslela," povídala Ančka a hlas měla plný slz. "To je její vkus. Má hlavu jako větel a obličej jako měsíc v úplňku a můj obličej se k žádnému měsíci přirovnávat nemůže." — "Ach, ty každou radost člověku musíš zkazit!" rozkřikl se zlostně Tomek. "Tak rád jsem ho vybíral, pořád jsem myslel, jakou radost jí udělám a zatím... Dej ho sem!" strhnul Tomek Anče klobouk s hlavy, chytil krabici, hodil do ní klobouk a už byl u dveří.

Sklad Valašských papučí a československého zboží U MACHŮ

Valašské papuče, nízké \$1.80
Valašské papuče, vys. šněrovací \$2.70

ŠÁTKY NA HLAVU

máme v různých barvách. Napište jakou barvu si přejete, zda-li modrý, červený, žlutý, zelený, černý i barvy kafové. Každý šátek má pěkný vzorek a pěkné květy. — Některé mají hedvábné pásky.

Šátky na hlavu Almira, lehké 85c
Šátky na hlavu, Norma, flanel 85c
Šátky na hlavu, lesklé, saténové \$1.45
Šátky na hlavu, kašmírové — černé (tybetové), pěkný živý okolek, květy, růžičky, pomněnky \$2.95
Šátky na hlavu, vlněné, teplé \$2.95
Šátky velké, zvané pleny \$3.95
Kimpá, očka k cíchám, 10 metrů 50c
Nitěné knoflíky k cíchám atd., tucet .. 15c
Bábovky, litěné, modře polévané \$5.25
Bábovky modře polévané, uvnitř bílé \$1.95 — větší \$2.20
Bábovky hliněné, kamenné \$1.50, \$1.75 2.00, \$2.25 — největší \$2.50
Ryby, hliněné, kamenné \$1.75, větší .. \$2.25
Hrnky a kastrolky na převařování mléka 50c — 85c a \$1.25
Hlaváckovy heligonky \$45.00
Mlýnky na mák \$1.65

Salvat z Prahy, z lékárny "U Bílého Anděla" proti žluč. kamenkům... \$1.20
České dýmky \$1.25, \$1.50, \$1.75, \$2.00
Hřebeny z rohu, na lupy 40c
České kosy, Praha \$1.95
Srpy 85c Kovadlinky \$1.00
Kladívka na klepání kos \$1.25
České brousky 40c
Kosišť'ata, nevyplacené \$1.50
České pily s obloukem \$1.90

T R E S T Ě :

Rum 60c; Benediktinka 60c; Slivovice \$1.00
Višňovka 75c Punč 60c Koňák 75c
Český Šafrán, balíček 25c
Uherská paprika, sladká a pálivá 50c
Hvězdičkové koření, bal. 15c
Česká viržinka, 25 kusů \$1.50
Kalendáře z Čech, import. 1939 50c
České hříbky ze Šumavy, lib. \$2.30
Hrnky s "Prod. nevěstou" 6 kusů ... \$3.50
Hrnky, bohatě zlacené, 6 kusů \$3.50
Hrnky "Bože, já rád kávu", 6 kusů.. \$3.50
Tatranské bylinné čaje: Pro ledviny, pro žaludek, plicní katar, Mariánský odtučňovací, balíček 60c
Fenikl, libra .. 50c Dymián, bal. .. 15c
Marjánka, bal.. 15c Anýz, bal. 15c
Puškvoroc, bal.. 15c Květ, bal. 15c
Hřebíček, bal. .. 15c Proso, jáhly lb. 30c
Preparát dr. Jirotky z Prahy "Primaverina" napomáhá omlazení žláz a působí 100% proti rheumatismu. Láhev \$1.60
Pardubický perník 30c
Fíková cikorka 30c
Moravský mák — libra 30c
Český kmín — libra 30c
Vanilka v luskách, 3 kusy 25c
Ořechový olej na vlasy 50c
Rosnička proti tlaku krve 50c
Thé proti žlučovým kamenkům 60c
Kauckého bylinný čaj 55c
ŠPEJLE na jaterničky, bal. 60 kusů.. 18c
10 balíčků (600) \$1.60
ceny s poštovným.

CZECHOSLOVAK IMPORTING CO.

J. MACH & SONS,

3802-4 West 26th Street,

Dept. A.

Chicago, Ill.

"Tomku, Tomku, nu počkej přec, počkej, nechod!" táhla ho Ančka zpět. "To je jenom nedorozumění. Počkej přece chvíličku, až ti to vysvětlím. Já jsem žertovala, schválně, myslela jsem, že mně dovolíš klobouk vyměnit za levnější. Ukaž!" a Ančka znovu otevírala krabici, vyjmula klobouk a se strojenou pozorností jej prohlížela a znovu dávala na hlavu.

"Je krásný, taková pěkná plst'..." — "Dvanáct dollarů jsem za něj zaplatil, chci tě mít hezkou a ty si jenom legraci děláš!"

"Dvanáct dollarů", hrozila se Ančka v duchu — za takovou ohavu, co všechno já bych si za ty peníze byla koupila, co krásných věcí. "Opravdu, Tomku, nemyslíš, že je to škoda, dáti za můj klobouk tolik peněz? Víš co, já si dám podložku pod podšívku, aby by trochu menší. Ó Tomku, jaký ty jsi ke mně hodný, tolik peněz pro mne vydáš a tak těžko na ně musíš dělat!"

Po večeri stáhnul Tomek Ančku k sobě na klín. "Ty zlá žábo, ještě mne budeš trápit?" Ančka měla hned slzy v očích. "No, nech už toho a poslouchej, co ti budu povídati. Budeme se stěhovati do Detroit." — "Opravdu?" To je dobře, těšila se v duchu Ančka, tam nebude Tomek nikoho znáti, bude můj, jenom můj, začneme žít znovu, zcela jiný život.

"Naše továrna se tam bude stěhovati a slíbil jsem, že se postěhujeme s sebou, dělám tam už tolik roků a to víš, že skorem všichni dělníci půjdou." — "Abych hned zítra začala s balením, Tomku, co myslíš?" — "Ano, hned teď, ty splašená, snad nemyslíš, že potáhneme nábytek s sebou? Já pojedu napřed, najdu byt, koupím nejnutnější a ostatní si můžeš zařídit sama, až přijedeš za mnou. Ty zatím prodáš tady tenhle nábytek a potom až ti napíše, přijedeš za mnou."

"Tomku, mně bude tolik smutno po tobě." — "Ty myslíš, že mně ne, ale co můžeme dělat, to víš, život je život. Jenom peřiny zapakuješ do bedny a moje kytary a obrazy vezmeš s sebou, a dáš pozor, aby se to nerozbilo, nebo jestli na některé kytare přetrhneš struny, utrhnu ti tu tvou kudrnatou, umíněnou hlavu," žertoval zase Tomek.

Bylo smutno po Tomkově odjezdu. Kdyby byla Ančka neměla tolik práce a starostí, snad by se byla uplakala k smrti. Ty noce byly ze všeho nejhorší, Ančka se bála. Tolik

roků tam bydlela sama a nenapadl ji strach, až teď, co jí sousedka vystrašila. "Tím světlikem k vám může někdo vlézt, ani se nenadějete, nebo spížirnou, i na půdě se může někdo schovati." Ančka celé noci strachy nespala.

Po čtrnácti dnech přišel dopis od Tomka. Psal jenom krátce: "Byt jsem našel, do týdne tě čekám." — Teď teprve nastal Ančce shon. Dala oznámku do chorvátských novin, jak jí Tomek nařídil a čekala. Baliti nebudu ještě, uvažovala, vyhlíželo by to zde nehezky prázdné. Čekala první den, druhý, třetí, čtvrtý, nikdo nepřišel. Co jen budu dělati, povídala Ančka Réze Vašulince z dolejšího poschodí. Tomek mně nařídil, dej to do chovátských novin, dala jsem to na třikrát a nikdo se nepřihlásil. Čtyři dny jsou pryč, mám už jenom tři dny času, co já budu dělati s nábytkem? — Víš co, Ančka, dej to do Hlasatele, uvidíš, jak snadno to prodáš. A nic se neboj, na dráhu půjde s tebou můj Toník a i jízdenku ti obstará. — To budu opravdu ráda, měla jsem tolik starostí. — Zbytečně, však Tomek Toníkovi říkal, aby se tě ujmul, nic se tedy neboj.

Tentýž den dala Ančka oznámku do časopisu Hlasatele, také na třikrát. Nesměla se z domova knouti, každou chvíli někdo přišel. — "Kde máte ten nábytek? Ó jenom tohle, já myslela, že máte davenport!" Druhá chtěla jenom gramofon. — "Já bych nejraději prodala všechnen nábytek najednou!" říkala každému Ančka. Za chvíli přišla paní, taková kulatoučká, pomešá, jako kulíčka. Hladce přičesaných vlasů, rázná, hovorová. "Tak kdepak máš ten nábytek, co," zatykala Anče. "Jenom tohleto, já myslela, Bůh ví, co toho není." Chodila z jedné světnice do druhé, všechno důkladně prohlížela. "Moc-li pak za to chceš?" — "Tomek povídal stopadesát dollarů, pod stopadesát to nedávej, to ti povídám." — "Co myslíš, holka, za copak bysi chtěla stopadesát dollarů, vždyť tady nic nemáš, vždyť to je hrůza peněz. Slev mně, já to vezmu." — "To víte, já bych ráda, ale nemohu, když to Tomek tak nařídil." — "Tak si to tedy nech, když nechceš nic slevit, já to nemusím mít," povídala rázná paní a odcházela. V dolejším poschodí potkala Rézu. "Jéje, paní Dušková, kde se tady běhete?" — "Ale tady nahoře jsem byla u té holky, co má oznámku v Hlasateli, a tak se s tím drží, nechce nic slevit. Takové peníze za to chce a nic tam

Těžko se pracuje, když se necítíte dobře!

Vy víte, jak těžkým jest vléci se Vaši denní práci, když se cítíte skleslími. Bez ohledu na to, jaká jest vaše práce, ať na poli anebo v dílnách a továrnách, anebo ať jest to domácí práce — jest třeba, aby ste byli plni života a energie. Jste-li mrzutí, unavení, lhostejní, nervosní a podráždění, **zácpa** může býti toho skutečnou příčinou. Od 1869 miliony trpících mužů a žen s úspěchem užívali **Dra. Petra Hoboko**, časem vyzkoušený žaludeční posilující lék. Napomáhá žaludeční činnosti. Pravidluje střeva. Počnécuje činnost ledvin, čímž podporuje vyměšování. Pomáhá a urychluje trávení. Opatřte si dnes zkušební láhev, možná, že budete překvapeni, o co lépe se budete cítiti.

Také po více než 50 let **Dra. Petra Léčivý Olej Liniment** přinášel rychlou, vítanou úlevu tisícům trpícím revmatickými a neuralgickými bolestmi, bolestmi v zádech, obyčejným bolením hlavy, stuhlými a bolestivými svaly, boulemi, odřeninami a vymknutími. Protihnilobný. Není lepka-vý ani mastný. Ulevující. Zahřívající. Úsporný.

V Kanadě Dodávány Beze Cla.

Zvláštní nabídka — Objednejte Dnes!

Dr. Peter Fahrney & Sons Co.,
2501 Washington Blvd.,
Dept. DA838, Chicago, Ill.

Prosím pošlete mně následující zkušeb-ní lék, poštovné vyplaceno, na nějž ofikládám:

- ☐ \$1.00 za jednu dostatečnou (14 unco-vou) \$1.20 velikosti zkušební láhev Dra. Petra Hoboko.
- ☐ \$1.00 za dvě pravidelné (3½ uncové) 60c láhve Dra. Petra Léčivého Oleje Linimentu.
- ☐ \$2.00 za jednu zkušební láhev Dra. Petra Hoboko a dvě láhve Dra. Petra Léčivého Oleje Linimentu.

☐ Prosím pošlete lék na dobírku

Jméno

Adresa

Poštovní Úřadovna

nemá. Já to chci pro našeho Frantu, bude se ženiti. Já to nechci tak k vůli tomu nábytku, však mu koupím nový, ale byt se mně líbí, je čistý a není drahý a teď jest zrovna taková nouze o byty. Ptala jsem se už dole domácí, ale nechce ani slyšeti, zná prý tu holku tak dlouho a nechce jí to udělati.

"To je škoda, velká škoda, že jste to nevzala, on je Franta s naším Tondou takový dobrý kamarád, hrají spolu, měli by to šikovné, kdyby zůstávali v jenom domě, mohli by choditi spolu a já bych také měla alespoň náhradu za Ančku, Frantovu ženu myslím." Rézin muž byl tamburaš, hrával na zábavách a Franta Dušek rovněž. "Domluvte se teda Rézinko, to by Franta jistě měl radost, kdyby se to povedlo. Stavte se tady zítra, já ji domluvím," slíbowała Réza.

"Hled' Ančko, nedrž se s tím tolik, ani to neprodáš!" — "Tobě se to řekne, nedrž se s tím, ale vždyť přece znáš Tomka a vš jak by vyváděl, kdybych ho neposlechla." — "Měj přece rozum, vždyť toho opravdu moc nemáš, jen si to zpočítej pořádně. Ta, co tu teď byla, já jsem s ní mluvila, já ji znám, ona to chce hlavně k vůli bytu, kdyby dostala byt, ani by tvůj nábytek nekoupila, říká, že chceš za to moc, a možná, nemohu to tvrdit, ale slíbila mně, že přijde zítra znovu, tak se s ní domluv a budeš mít po starosti."

Nazítří ráno šla Ančka do spížírny pro mléko k snídani do kávy. Otevřela dvěře a zůstala jako přimrazená. Ani vykřiknouti leknutím nemohla. Tam v okénku viděla — vždyť to je lidský obličej — a přece jsem neslyšela nikoho přicházeti. "No, co jsi zůstala jako solný sloup, už mne neznáš, strážím? Koukám jenom, co tam všechno máš ve spížírně," — Ančka si oddechla úlevou. Aha, věřejší rázná paní hovorná.

"Tak pojd'te dál," zvala ji Ančka. — "A co, dáš to za stovku?" — "Jémine, kdepak za stovku, Tomek by..." — "Co máš pořád s tím tvým Tomkem, vůbec ho neznám. Tak dáš? jestli ne, tak si to nech. Mluv tak nebo tak, moc dlouho se nerozmýšlej, nebo si to rozmyslím já." — "Co mám dělat, nedala bych to, ale Tomek mne již zítra čeká a s sebou to bráti nemohu." — "Aha, zase ten Tomek, dobře, tady máš padesát dollarů zálohu, napiš mi hezky potvrzenku a zítra dopoledne v jedenáct jsem tu zas. Přinesu ti druhých padesát dollarů,

a at' jsi venku, to ti povídám. Ne, aby se's tady roztahovala, kdo ví, jak dlouho musím to tu ještě čistit a dávat do pořádku."

Druhý den, to bylo v sobotu, sotva se rozednilo, byla Ančka na nohou. Dnes je veliký den, vždyť já už brzo uvidím svého zlatého Tomka. Sejmula se stěny obrazy, opráškla je, zabalila, ty vezme s sebou, svázala Tomkovy kytary. Potom musím sehnat někde velkou bednu na ty peřiny.

Tak, teď jsem si všechno zabalila a plyn je zavřen, ani snídani si uvařiti nemohu. No, nevidáno pro jednu snídani, kdo ví, jak Tomek se tam chudák má.

Bednu si Ančka koupila, vespod nastrokala věci, co brala s sebou, navrch dala peřiny. Než byla hotova, přišla Mařka.

"Jak jsi hodná, Mařko, že se's přišla se mnou rozloučiti. Už jsem myslela, že ani nepřiđeš."

"A co ty? Ty's mohla přijíti spíše než já, když mám děti, ale ona se za celý čas ani neukáže."

"Nediv se, když mám tolik starostí. Nábytek jsem prodávala, ani hnout jsem se z domova nemohla, každou chvíli někdo přišel. Co dělají děti, proč jsi je nevzala s sebou, tak ráda bych je uviděla."

"Nechala jsem je u sousedky. Však už zase abych letěla domů. Tady, Ančko, Pepa ti posílá na cestu," podávala jí Mařka malý, páchnoucí balíček. Jen jednou jsem se zmínila před Pepou, že jíš ráda syrečky, totiž tvarůžky a vidíš. Včera večer přijde z práce a hned: Mořko, dones Anče ty syrečky, když je jí ráda a zítra odjíždí, tak at' si dá. A ráno mně nařizoval, ne at' zapomeněš na ty syrečky, viš, co mně to dalo za práci, než jsem je sehnal. Tak tady je máš! To viš, Pepa by pro tebe udělal všechno, to jistě sama viš. No a já, Bože, vždyť jsme sestry a jiného nemám než tebe. Ale už musím utíkat, tak s Pánem Bohem, Ančko, št'astnou cestu a jak přijedeš na místo, hned piš, to viš, že budu mít starost. A pozdravuj Tomka."

Ančka seděla smutně na bedně, syrečky držela bezradně v rukou. Co s nimi udělám, zahodit je nemohu, když Mařka chudák schválně s nimi přijela. Abych je tedy snědla. Ančka dokusovala poslední z obou syrečků, když přišla paní rázná, totiž paní Dušková. "Vidím, že jsi už hotova, a že's venku, to je dobře, to se mi líbí. Pojd' dovnitř a já ti zaplatím. Doplatila Ance zbý-

Osvědčené Importované Léky

VYBRALI JSME TY, KTERÉ TĚŠÍ SE OBLIBĚ
PRO LÉČEBNOU MOC.

SALTRATES RODELL — poštou \$1.00. Nejnovější objev soli k rychlé úlevě bolesti nohou, kotníků, kuřích ok, otlačenin a páchnoucích noh. Tato sůl v horké vodě uvolňuje kyslík, který okamžitě ulevuje.

SALVAT — poštou \$1.10. Bylinné koření — lékaři doporučovaný lék proti žlučovým kaménkům, nemocem jater a žlučníku. Jsme jisti, že Vám uleví.

AMILIE PRSNÍ BALSÁM Dr. Larryho. Krásného poprsí docílí dámy tímto prostředkem u prsou nevyvinutých, uvadlých neb měkkých.

SILVIKRIN — Osvěžuje pokožku vlasovou, podporuje nový vzrůst vlasů, odstraňuje tvoření lupů a vypadávání vlasů.

ANOBESIN Dr. Beauforta poštou \$1.10. Tabletky pro zhubnutí na podkladě vědeckém.

NEOGEON — Prostředek lékařský proti sesláblosti tělesné, dodává síly a novou vzpruhu k životu.

ODALINE — poštou \$1.00. Silicí vlasový prostředek zamezující šedivění a dává původní lesk a barvu.

KOTVOVÝ PAIN EXPELER — utišuje bolesti reumatické všeho druhu. Starý osvědčený prostředek. Cena 85c.

PANAX — Cena 70c. Jedinečný účinkující prostředek proti pihám a jiným nečistotám kůže-pleti naprosto neškodný.

DR. ROSY BALSÁM PRO ŽALUDEK. Poštou 90c. Osvědčený po 60 let, domácí prostředek pro zažívací ústrojí.

IMPORT. KAPUCÍNSKÉ žaludeční kapky. Cena 60c.

SECRET MASAGE CREAM. — Cena 65c. Činí pleť čistou, hebkou a zdravou.

COMPLEXION BEAUTIFIER. — Cena 65c. Mlékovitý krášlící prostředek, odstraňující pletikazy a činí pleť čistou a půvabnou.

Importované mýdlo MYJAVA, jemné pískovité — odstraňuje mastnotu pleti a zvyšuje cirkulaci krve, dodávajíc tváři růžového nádechu. Cena 55c.

Pravá KARLOVARSKÁ SŮL — čistí střeva a žaludek. Cena krabice 60c.

HAIR REMOVER. — Cena 65c. — bezbolestný odstraňovatel chloupků v 5 minutách.

Jiné Importované zboží:

VALAŠSKÉ PAPUČE "KOTVA" — nejoblíbenější ze všech. Malé, velké i dětské velikosti. Nízké i vysoké za továrních cen. — Pište si o ceník.

IMPORTOVANÉ HOUBY, HŘÍBKÝ — bílé, jemný řez, velice chutné — jistě Vás uspokojí.

IMPORTOVANÝ KARLOVARSKÝ PORCULÁN, vysoké i nízké hrnky od 25c. výše. Též soubory.

ČESKÉ MALOVANÉ SKLENICE — stajny s víkem i bez za \$1.00.

ČESKÉ KNIHY za sníženou cenu. — S každou knihou jedna nádivkem. Pište o seznam.

ČESKÉ GRATULAČNÍ PŘÁNÍ — pro každou dobu, jako vánoce, jmeniny a j. Importované kalendáře, hrací karty, peroutky a jiné, vždy v hojném výběru dostanete u této české firmy.

IMPORTOVANÉ MLÝNKY na mák, na maso, na koření a housku.

PIŠTE SI O CENÍK.

B. LINKA,

3918 WEST 26th STREET,

—

CHICAGO, ILLINOIS.

DEPT. H.

vajících padesát dolarů, Ančka jí dala potvrzenku a klíče. Ted' teprve jí bylo líto, že opouští svoje hnízdečko. Byla jsem tu přece jen šťastna.

Když měla Ančka bednu šťastně zatlučenou, poobědvala u Rézi. — "Kdopak ti tam tu bednu poveze," starala se Réza. — "Ale řekla jsem našemu mlékaři, tak mi slíbil, že mně tam doveze. — "V kolik hodin se má Toník pro tebe zastaviti?" — "Myslím asi v pět bude dosti času, mlékař slíbil, že přijede asi v pět."

Bylo půl páté, Réza zase rozmlouvala s Ančkou, loučila se s ní. "Tak za chvíli pošlu Tondu." Ale za malou chvílku vrátila se Réza sama. — "Tak se podívej, Ančka, není to smůla, co tady stojím s tebou, přišel někdo pro našeho Tondu, musel jíti někam hrát." Ukazovala Ančce lísteček Tondou psaný. Ani jí samé, důvěřivé Rézi nenapadlo, že je to od něho úskok. Před malou chvílí šel tichounce po schodech nahoru, že Réza ani Ančka, zabrané do hovoru, toho nepozorovaly. Chtěl Ančce říci, je-li připravena, že za chvílku přijde. Když ale zahlédl Ančku seděti na bedně v jejím ohromném klobouku se třema kytarami, opatrně svázanými silným provazem a s dvěma obrazy madony, co dostala od Mařky k svatbě, a jejich zvětšenou fotografii, sestoupil opatrně po schodech dolů, napsal Réze listek, ten, co ted' podávala Ančce. Byl přesvědčen, že mu jeho Réza bez podezřívání uvěří. Réza neviděla na Ančce nic nepřístojného, vždyť sama první neděli po svatbě si vyšla do biografu v bílých, hedvábných, svatebních šatech. Ale Tonda hrával bezvadně oblečen v zábavách, viděl mnoho krásně oblečených dam; ne, pomyslí si, s Ančkou nepůjdu. Kdo pak by s ní chodil, at' jen hezky s Pánem Kristem putuje ji sama, však ona se neztratí.

Ančka byla zprvu zaražena, pak ale zmužilost znovu do ní vstoupila. Snad mi mlékař tu jízdenku také koupí, když mu za to zaplatím.

V pět hodin mlékař opravdu přijel. Vzal bednu, Ančka kytary do levé ruky, pod pravou ruku obrazy a kufřík. Stěží vlezla do mlékařského nákladního automobilu. Seděla s mlékařem ve předu, věci z rukou vůbec nepouštějíc. Bednu mlékař podal jako zavazadlo. S kytarami, obrazy a kufříkem Ančka stejně sestoupila jako nastoupila, s pomocí mlékaře, aniž by je dala z rukou. — Potom jí mlékař koupil jízdenku, ustrnul se

nad ní, když anglicky znala jen tak uboze málo. Dovedl ji kde má čekat než bude puštěna k vlaku, rozloučil se s ní a odcházel. — Zprvu bylo Ančce hodně teskno, tam v Pizni mezi svými byla přece jenom jako doma. Ted' i ten poslední známý, hodný mlékař od ní odchází a Ančka zůstala sama, jenom s kytarami, obrazy, kufříkem a trochou angličtiny. Potom si ale vzpomněla, že jede za Tomkem, brzo bude u něho a zaradovala se. Pak konečně přijel vlak. Ančka spěchala, aby již byla ve vlaku. Každou chvíli do něko ho vrazila; ohlédl se, usmáli, ale Ančka toho nepozorovala. Do vlaku ne a ne vylézt. Třikrát se o to pokoušela, marně. Takové vysoké schody, napadlo ji. Nemohla se odhodlati odložit obrazy, nebo kytary z rukou, ale takhle, když se nemohla přidržeti zábradlí, za nic na světě by se nedostala nahoru. Až konduktér se nad ní smíloval. Pomohl jí po schůdkách. Smál se na ni, a to bylo Ančce divné. Zde v Americe jsou lidé takoví vážní, přísní. Něco povídal, čemu Ančka nerozuměla, ale bylo jí to jedno. Z vděčnosti se na něho usmála a šelmovsky se na něho z pod svého ohromného klobouku podívala. Ted' se konduktér smál ještě více. Panečku, ten je veselý, myslela si Ančka, no at', však já také budu, jen co mého Tomka zase uvidím.

Ve vlaku usedla s kytarami, obrazy a kufříkem v rukou. Jenom si je opřela o sedadlo, aby jí ruce nezemdlely. Ani klobouk si nesundala s hlavy. Však to nějak vydržím, myslela si. Ted' se rozhlédla po vagoně. Před ní na sedadle seděl starší, molý silný pán s lysou hlavou. Vida, také se na ni usmál a galantně se nabízel, že jí dá zavazadla nahoru do sítě. Ne, řekla Ančka, ne, a zamračila se na něho, aby ho odstrašila. Malinký pán rozpačitě usedal zpět na svoje sedadlo. Ted' se na něho Ančka malounko usmála, aby ho odškodnila, ale on se na ni už ani nepodíval.

Pak tam blízko seděla paní s maličkým chlapcem, dvě namalované, nastrojené slečinky, stará dáma a tam dál už Ančka neviděla.

Potom se vlak rozejel. Ale jak pomalounku jede, jako by to ani nebyl americký vlak, divila se Ančka. Pomalu míjeli stanice se jmény, která Ančka neuměla přečísti. Ven již také nebylo viděti, setmělo se úplně. Ančka byla hladová, jak ráda by si byla koupila kávu a něco k zakousnutí od čer-

RHEUMATICKÉ BOLESTI NEURALGIE

Žádám každého ze čtenářů

tohoto katendáře, jenž trpí rheumatickými bolestmi nebo neuralgií, aby mně dopsal a sdělil mně své jméno a adresu, tak abych mohl každému z nich zaslati ZDARMA LÁHEV V CENĚ JEDNOHO DOLARU mého známého, ulevujícího prostředku proti rheumatismu. Chci přesvědčiti každého trpícího, na mé vlastní útraty, co Kuhnův prostředek proti rheumatismu a neuralgii zmůže. Jsem si jist dobrým výsledkem a chci též, aby trpící to věděli a byli si tím jisti dříve, než dají jediného centu zisku. Tisíce dopisů od vděčných zákazníků ukazují, co Kuhnův prostředek proti rheumatismu pro ně učinil, aby je zbavil jejich bolesti. — Tak B. Anderson z Cuba, N. Y., píše:

"Jest to nyní devět let, co jsem si koupil Kuhnův prostředek proti rheumatismu po devítiměsíčním pobytu na loži . . . Když jsem jej požíl, bolesti mne opustily a to jen samotné má pro mne větší cenu než všechno bohatství na světě . . ."

Pro toto jest Kuhnův ulevující prostředek míněn a to jest proč Vás zbaví rheumatických nebo neuralgických bolestí. Tyto musí zmizeti po jeho použití, chcete-li týti prosti utrpení, abyste mohli pracovati a užiti zábavy života. Můj prostředek jest vyroben, aby ulevil ostré, nesnesitelné bolesti a ztrnulým, bolestivým svalům.

VŠE TO VÁM CHCI DOKÁZATI

dáte-li mi jen k tomu příležitost. Dokáži mnoho v JEDINÉM TÝDNU, napíšete-li mi a požádáte-li moji společnost, aby vám zaslala JEDNODOLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU. Nezáleží na tom jak dlouho jste bolestmi trpěli. Nepoužívali-li jste mého prostředku, nemůžete znáti jeho účinky. Čtete naši níže uvedenou nabídku a pište nám o DOLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU DNES.

W. Kuhn

PRAVIDELNÁ \$1.00 LÁHEV ZA 25c

Chceme, abyste vyzkoušeli Kuhnův známý prostředek proti rheumatickým bolestem a neuralgii, abyste se sami z prvé ruky přesvědčili, jak již tisíce učinilo, že bolesti a utrpení mohou býti odstraněny. — A při tom nechceme na této zkoušce žádného zisku. Žádáme Vás jen o řádnou zkoušku. Shledáte-li, že Kuhnův ulevující prostředek pomáhá Vašemu stavu, objednejte si jej více, abyste mohli pokračovati v tomto ošetřování a tak nám dáti nějaký zisk. Nepomůže-li Vám náš prostředek, jest vše skončeno. Vy jste soudcem jeho. Nezašleme Vám malou láhvičku na zkoušku s náprstkem našeho prostředku, a bez praktického významu, ale pošleme Vám velkou láhev, která se obyčejně v lékárnách prodává po Jednom Dolaru. Láhev jest těžká a tak musíte zaplatiti poště za její dodání až do Vašeho domu. Zašlete nám proto jen 25 centů na úhradu poštovního a obalu, a tato velká dolarová láhev Vám bude ihned vyplaceně zaslána zdarma. Nemusíte nic platiti při jejím přjetí nebo později.

Napište si ještě dnes o láhev na zkoušku.

KUHN REMEDY COMPANY

1855 Milwaukee Ave.

Dept. H. B. K.

Chicago, Ill.

nocha, který ji prodával a tak pěkně zavoněla jak šel kolem, ale nebyla by odložila věci z rukou za nic na světě. Pak asi nastala noc. Přišel konduktér, prohlédl a proštípl každému jízdenku, zastrčil ji za rám u okna, aby ji bylo viděti. Ted' myslala si Ančka, nepotřebuji se starati, to je starost konduktéra, aby upozornil každého jednu stanici před tím, než má vystupovati. A potom, vždyť já jedu tak daleko. Konduktér zhasil světla, nechal hořeti jenom malé, slabé žárovky, které vždy hoří v amerických vlacích za noci. A lidé začínali podřimovati. Ani Ančka neodolala spánku, ale ani ted' nepustila svých věcí z rukou.

K ránu potom zvonek nějaký se rozzevučil. Na ráz všichni byli vzhůru. Paní popadla chlapce a utíkala ke dveřím. Lysý pán směšně zamrkal rozespálými očima a utíkal za paní. Dvě slečinky, co se hihlaly po celý večer utíkaly také, cestou si pudrovaly nosy. I stará pani sebrala důstojně své brýle a uháněla docela nedůstojně ke dveřím. — Poslední se probudila Ančka. Zívla, natáhla ruku, aby zarazila budíčka a byla by málem pustila kytary. Celá se z toho polekala a hned si uvědomila, kde je. A co to tedy je, co zvoní, pane králi, že to můj budík? Jistě! Ančin budík budil jako každého dne v půl šesté, jenomže dnes v kufříku. To já ho asi zapomněla naříditi, aby nebudil, vzpomněla si Ančka. Honem rozevřela kufřík a zarazila rozjásaného budíka. Lidé se zahanbeně vrátili na své místa a dávali Ančce zvláštní, navistnými pohledy. Obzvláště lysý pán div že Ančku očima neprobodl. Ančka se ještě více schoulila ve svém koutku.

Ráno potom sebrala kytary, obrazy, kufřík a šla se umýt. Velice opatrně složila věci do koutku, otevřela kufřík, vyňala ručník a hřeben. Sejmula s hlavy klobouk, umyla se, učešala vlasy a zase si klobouk nasadila, oprášila a přihladila si šaty, sebrala kytary, obrazy a kufřík, napila se vody a usedla zpět do svého koutku. Byla již tolik hladova. Nu, ted' to již nemůže dlouho trvati, co nevidět budeme v Detroit, potom si s Tomkem dáme někde kávu, ta mně ale bude zato chutnat, ted' to už musím nějak vydržeti.

Do Detroit přijeli až kolem jedenácté hodiny dopolední, v neděli. Jela tím nejpomalejším vlakem, tak zvaným mlékařským. Schválně otálela, až budou všichni venku a nebude tak velký nával u vlaku, aby Tomka neminula. Sešla, ba ne, přímo

sletěla se svými poklady se schůdků, rovnou konduktérovi do náruče, s takovou prudkostí, div ho neporazila. Bouchla ho kytarou do břicha až hlasitě vyjeknul a kytary žalostně zazvučely. Bručel, mračil se, ale jak se na Ančku podíval, jeho hněv se rozplynul a konduktér se na Ančku také smál. Ančka si ulehčeně oddychla. Nejsou tak zlí, jak vypadají, měla jsem z nich vždycky takový strach, mračí se, křičí a najednou se zasmějí.

U vlaku Tomek nebyl, tím si Ančka byla jista, každého si dobře prohlédla. Jistě bude v čekárně, měl asi strach, že bychom se minuli. Odevzdala jízdenku a vstoupila do čekárny. Ale at' se rozhlížela jak chtěla, Tomka nikde neviděla. Poznala bych ho mezi tisíci, není zde, snad se opozdil, chytala se slabounké naděje. Tomek by to jistě neudělal, aby mne nechal samotnou v cizím městě. Nádraží bylo stejně veliké jako v Chicagu. Chvilí ještě Ančka čekala, přecházela, doufala, ale čas míjel a Tomek nepřicházel. Lidé se sice na ni usmívali, ale nikdo se jí neujal. Minula hodina, ted' už Ančka nedoufala, že by se Tomka dočkala, ale taková úzkost ji svírala, byla jista, že jest nemocen.

Ančka si vyhledala v kabelce, měla ji v kufříku, Tomkovu adresu. — Zavolala si autodrožku, taxi, to uměla vyslovit bezvadně. Podala adresu šoférovi, ten kývnul hlavou na znamení, že ví, kde to je. Čtěl ji donéstí věci do automobilu, ale Ančka je nedala. Zavřela hlavou, sevřela je pevněji v rukách a šla. Ani do autodrožky by se byla nedostala bez šoférový pomoci. S ulehčením usedla s kytarami, obrazy a kufříkem v rukách. Zprvu jeli tím velikým, hlučným, neznámým městem, aniž by si Ančka něčeho povšimna, měla tolik starostí o Tomka — jestli je nemocen, když nepřišel. Potom za městem, když jeli hrbolatou farmářskou cestou, šofér zvýšil rychlost. Ančka poletovala po celém sedadle, z jednoho rohu do druhého, s kytarami, obrazy a kufříkem. Čtěla naň zaklepati na okénko, upozorniti ho, ale neměla ruce volné. Volala naň: hej, pane šofér, pane šofér, ale šofér se ani neohlédl a ujížděl dál stejnou rychlostí. Až přijeli opět na asfaltovanou cestu, zmínil rychlost, ohlédl se a Ančka mu řekla svoji ubohou, chybnou angličtinou: "Pane šofére, jedete se mnou moc rychle, koukejte, můj klobouk!" Klobouk byl opravdu v žalostném stavu. Ted' ho měla Ančka naražený,

DĚTI MAJÍ RÁDY

SEVERŮV

BALSÁM

PROTI KAŠLI

(Severa's Cough Balsam)

★ LAHODNÝ!

★ PŮSOBIVÝ!

Obstál zkoušku téměř šedesáti let a je dobrý jak pro děti, tak i pro dospělé. Hned při prvních příznacích nastuzení, rýmy nebo kašle sáhněte po tomto rodinném léku!

V lékárnách za 50c neb 25c.

TAM KDE LÉKÁRNY NENÍ

aneb, kde lékárník nemá, pošleme vám ochotně přímo. Případně objednejte s několika sousedy dohromady a UŠETŘÍTE, neboť při objednávce za \$5 pošleme léky v ceně ŠESTI DOLLARŮ! Na všech objednávkách za \$1 neb více platíme poštovné sami. ZAŠLETE SVOJI OBJEDNÁVKU JEŠTĚ DNES na dolení adresu a bude vyřízena obratem pošty! — Nemáte-li po ruce ceník všech Severových přípravků, bude zaslán ochotně na požádání.

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS,
IOWA

že skoro ani na oči neviděla, pomačkaný, to když jeli s kopečka, nebo do kopečka, narážela Ančka hlavou do stropu. Péro bylo úplně zlomené a smutně viselo dolů. — “Je mně velice líto, velice líto,” omlouval se šofér Anče, ale ústa mu cukala marně zadržovaným smíchem. No, já vím, jak je ti asi líto, jen se nepřetvařuj s vatoušku, myslila si Ančka. V tu chvíli jí bylo všechno jedno, jen na to myslela, aby co nejdříve byla u Tomka.

Šofér zastavil před jedním domkem, Ančka s jeho pomocí vystoupila, zaplatila mu a šofér odjel. Z domku vyšla žena, ne Tomek, jak Ančka doufala. “Bydlí tady Tomek Šimčíč?” ptala se chorvatsky. “Bydlí,” povídala žena, “ale není doma. Od včera večer je tam,” ukazovala na třetí domek od jejího. Ančka rychle odcházela, kam ji žena naznačila. Zaklepalá, otevřela jí opět nějaká žena. “Je zde Tomek Šimčíč?” znovu se doptávala Ančka.

“Je tam,” ukázala jí žena.

“Co je mu, je nemocen, že nejde?” ptala se Ančka.

“Ne, není,” řekla žena a beze slova odcházela.

Ančka s bázní vcházela dovnitř. Skutečně zde byl její Tomek, ale Ančka se zhrozila, jak vypadal. Ležel na pohovce bez vlády, jako dřevo, chrápal s otevřenými ústy, vespával spánek opilců. Ančka sklesla unaveně na nejbližší židli, s kytarami, obrazy a kufříkem stále ještě v rukách. Z očí, vlastně ne z očí, slzy jí padaly jakoby z klobouku, jakoby ten ohromný, směšný klobouk plakal. Slzy veliké jako hrachy a těžké, nesmírně těžké. Z těžka dopadaly na Ančin žlutý, kostkovaný kabát. Takové slzy neulevují, neodplaví bolest, ty tíží, tlačí jako kámen. Dlouho tak Ančka seděla, plakala bezzvučně, bez jediného vzlyknutí. Oplakávala všechna svoje zklamání, přítomná, minulá i budoucí.

VZÁCNÉ MINCE.

Pro kalendář Hlasatel napsal F. Š.

CAS od času docházejí do redakce Hlasatele dotazy o ceně té které mince, téměř veskrze amerických, o nichž se jejich majitel domnívá, že mají neobyčejnou cenu. Jest to zpravidla následek nějaké oznámky v některém populárním magazínu, v němž se sensačně oznamuje, že na příklad pěták z roku 1913 s hlavou sochy Svobody má cenu \$50. — V jiném případě se hledá desák z roku 1844 a jest zaň nabízena rovněž vysoká částka. V dalším textu se nadšeně píše o jiných případech, kdy lidé obdrželi za mince vysoké částky a konečně jest učiněna výzva, aby si nikdo nelenil dopsati o seznam vzácných mincí, jenž se mu pošle v některých případech za čtvrták nebo docela za půlák.

Odkupníku podobného katalogu je slibováno, že se mu poplatek za katalog vrátí, zašle-li k prodeji nějakou vzácnou minci. Možnosti však jsou velice malé, poněvadž sběratelé mincí požadují, aby hledané byly v bezvadném stavu. Za otřené, nebo docela poškozené mince se platí mnohem méně. A potom takový obchodník s mincemi nemusí odkupovati každou mu nabízenou

minci, což si v katalogu plně vyhražuje. Zdá se, že se zde jedná o výnosný obchod prodejem katalogů.

Zajímavé jsou historky o některých vzácných mincích. Jest to na příklad onen nikl z roku 1913 s hlavou sochy Svobody. Do roku 1912 byly raženy pětáky s touto podobou, ale roku 1913 bylo rozhodnuto, umístiti místo ní podobu bůvola. Matrice s podobou sochy Svobody na rok 1913 byla sice již zhotovena, ale rozhodnuto, žádných niklů starého stylu neraziti. Na místo toho bylo použito matrice s bůvolem.

Nicméně jeden ze zaměstnanců si potají o vlastní újmě vyrazil šest niklů se sochou Svobody. Jest to podivné, ale ještě podivnějším bylo, že se mu podařilo tajně vyražené pětáky z mincovny odnésti. Přirozeně, že o věci mlčel jako dub a vydržel to několik let, takž nikdo neměl tušení, že existují pětáky z roku 1913 se sochou Svobody. Později však — pravděpodobně když v mincovně již nepracoval — tajně ražené pětáky prodal a o všech šesti se ví, neboť pět jich je v majetku amerických sběratelů mincí a šestý je ve sbírce evrop-

Severův velkolékařnický závod si dobyl přízně československého lidu.

**Zakladatel jeho, W. F. Severa, zemřel v březnu 1938, avšak podnik
jeho jest veden ve stejném duchu jeho synem.**

BUDOVA SEVEROVA ZÁVODU.

Bývaly dohy, kdy křiklavá oznámka a do nebe vychválený produkt bývaly zárukou úspěchu, neboť nebylo zákonů, jež by přihlížely k tomu, aby zvláště domácí léky odpovídaly zdravotním a bezpečnostním podmínkám. Na deseti tisíce rozmanitých přípravků se zrodilo a právě tak rychle zaniklo a v dnešní době ostře vyhraněné soutěže, přísných zákonů týkajících se výroby, prodeje i oznamování — jen málo závodů může se pochlubit takovým rekordem, jako československá firma W. F. Severa Co. v Cedar Rapids, Iowa, jež se kvapem blíží k šedesátce svého obchodního působení v této zemi. Zakladatel její p. W. F. Severa sice v březnu 1938 odešel do Neznáma, avšak dílo jeho položené na žulových základech bohatých zkušeností, tvrdých zkoušek a namáhavé práce pokračuje v nezměněném chodu dále, jsouc řízeno jeho synem.

Přízeň českého a slovenského lidu nedá se získati lehce a když se to konečně podaří, není malou prací přízeň sobě udržet. Poněvadž ale lid tento pochází ze zdravého, s přírodou úzce spjatého národa, který pamatuje sobě jak dědeček a babička léčili celou rodinu pomocí nasbíraných bylin, odvarů a doma zhotovených mastí — má oprávněnou důvěru ke všem přípravkům, jež nesou jméno "Severa". Ví, že i Severovy léky jsou připraveny z léčivých bylin a kořínků, že pomáhaly před padesáti a více lety a proto musí býti dobré i nyní. Dobrá věc stářím netrpí, naopak získává!

Nyní Severův závod soustřeďuje se na poskytování služby pro všechna místa kde krajané nemohou léky koupiti v lékárně anebo kde lékáren není. Našlo se dosti nesvědčitých lékárníků, kteří byli žádáni o Severův lék, ale vnutíli zákazníkovi něco jiného, čehož se třeba chtěli zbavit. Ted' toho nebude zapotřebí, neboť retailní odbor Severova závodu jest připraven vyříditi objednávky komukoliv, kdo nemůže léky ve svém okolí dostat. Na všechny objednávky za \$1 nebo více platí firma poštovné sama. A nejen to — kdo pošle objednávku na \$5, může si vybrati léky v ceně šesti dolarů, jinými slovy, dostane za dolar zboží zdarma. Při objednávce za \$10 možno si vybrati léky v ceně \$12 a tak dále.

Toto objednávání bude radostně přijato tam, kde několik rodin objedná dohromady, neboť to bude znamenati vítanou úsporu a rychlou obsluhu. Všechny objednávky jsou vyřizovány stejný den, kdy přijdou. Dvě nové přípravky Severova závodu — vitaminové tabletky zvané Severa's 80's obsahující vitaminy A a D a důležité minerální potřebné ku zdravé činnosti lidského organismu a dále šumivé tabletky (Severa's Effervescent tablets), jež přímo báječně působí při bolestech hlavy, loupání, žaludečních potížích atd., by neměly scházet v žádné rodině.

W. F. Severa Co. v Cedar Rapids gratuluje závodu Hlasatele k vydání tak krásného kalendáře a doufá, že uslyší od mnoha čtenářů, jimž jest ochotna svědomitě a rychle posloužit.

ské. Hledá-li proto někdo mezi nikly pěták z roku 1913 se sochou Svobody, hledá jej nadarmo. Pravdou může býti, že mají cenu \$50, možná více, možná méně. To závisí na tom, kolik by některý z jejich nynějších majitelů za požadoval a kolik by nějaký chtivý sběratel byl ochoten za zaplatiti.

Několika historkami je opředena vzácnost desáku z roku 1844. Desák tohoto ražení jest mezi sběrateli znám pod přezdívkou "Little Orphan Annie" a dodnes jest záhadou, proč jest tak vzácný, když dle záznamů mincovny jich bylo raženo 72,500.

Jest jen pochopitelné, že se vyrojilo hodně historek, z nichž některé stojí za zaznamenání. Jednou z nich jest, že 50,000 těchto desáků bylo zasláno bance v New Orleans a na cestě se loď potopila. Toto vysvětlení hájí jeden z chicažských obchodníků starými mincemi, W. R. Anderson.

Jiný obchodník s vzácnými mincemi, A. Steffen, však praví, že většina těchto desáků z roku 1844 vzala za své při velkém chicažském ohni roku 1871, kdy se jednoduše roztavila. Další úbytek v počtu zachovaných desáků z roku 1844 zavinila prý povodeň u Johnstown a mnoho desáků zmizelo v náplavu bahna a písku.

Romantičtějšího zabarvení jest jiné vysvětlení o tom, jak tyto desáky zmizely z oběhu. Při americkém tažení do Mexika se američtí vojíní prý setkávali i s nepřizní u mexických seňorit, které se jim vyhýbaly. Tuto nepřizně prý překonal jeden bývalý klenotnický dělník, který dostal šťastný nápad, zrobiti z desáčků náramek, jež nabídl dívce, jež ho oslnila. Přízně si u ní získal a poněvadž nemlčel ani on, ani seňorita, která se kamarádkám svérázným šperkem pochlubila, nastala desáčkům pohroma a na 50,000 těchto mincí prý američtí vojáci zanechali v Mexiku.

Zajímavo jest, že shánka po desáčích z roku 1844 začala až teprve roku 1927, kdy jeden ze sběratelů mincí postrádal ve své kolekci desák z tohoto roku. Napsal dopis jistému obchodníkovi, aby mu jej opatřil. Ten mu nemohl vyhověti, ale začal se po něm sháněti u jiných obchodníků a netrvalo dlouho, než z této shánky se vyvinula hotová sensace. Bylo jich objeveno jen malé množství, ale málo jich je neotřených a nebo nepoškozených.

Těchto ojedinělých případů vzácností

mince jest sensačně využíváno namnoze lidmi, kteří s numismatikou, čili sběratelstvím a znalectvím starých mincí — nemají nic společného. Přirozeně, že americké mince tvoří jen malou část tohoto rozsáhlého oboru. Zrovna tak jako při sběratelství známek nikdo nemůže míti za dnešních poměrů sbírku úplnou a proto se vyskytují specialisté, kteří se omezují buď na určité země a nebo na určité období.

Ve Spojených Státech existuje od roku 1858 Numismatic and Archeologic Society, která v zájmu historického studia podporuje všemožně sběratelství mincí a medailí. Tato společnost má sídlo v New Yorku a vlastní cennou sbírku mincí i odborné literatury. Jest zde uznávanou autoritou v tom oboru a své posudky podává nestranně.

Numismatika jest nauka, zabývající se poznáváním mincí se stránky technické i formální a stanovením jejich historického vývoje a významu. Náleží mezi pomocné vědy historické a má velikou důležitost pro dějiny civilisace. Ve starověku nalézáme pouze ve vznešených kruzích římských jistou sběratelskou pozornost pro vzácné mince. Opravdové znalectví a počátky soustavné numismatiky lze datovati teprve od doby renaissance v Itálii, kdy numismatická studia vedla k většímu zájmu pro antické mince.

První mince dle historických dokladů byly vydány v starověké Lydii a byly zlaté. Ražení jejich se rozmohlo na ostrovech Egejského moře. První mince ze stříbra byly raženy v Řecku.

První americké mince jsou známy jménem "Hogge money". Byly to šilinky a šestipence a razila je Virginia Company roku 1612. Každá mince nesla podobu vepře. První mince vydaná vládou Spojených Států byl Franklinův cent zvaný "fugio cent" a datuje se z roku 1789. Byly to měďáky, na nichž byl nápis "Fugio". Před tímto rokem bylo několik soukromých společností, které razily mince dle potřeby, ale roku 1789 kongres si osvojil výhradní právo na tuto činnost a od roku 1792, kdy byla založena federální mincovna, toto právo žárlivě střeží. A jest dostatečně známo z deníků zpráv časopisů, že department pokladu nelituje žádné námahy a žádného nákladu, aby dopadl kohokoliv, který by se mu chtěl do výroby mincí plésti.

MĚJTE VÍCE PENĚZ

... ŠETŘETE Systematicky!

Když šetříte—šetřte dle plánu. Nakonec budete mít více peněz. Zkuste náš atraktivní plán příjmu, dle kterého vaše dolary pro vás ihned budou pracovat. Když vytrvale, pravidelně investujete malý obnos, kde podmínky jsou atraktivní, pak můžete literárně pozorovat,

jak vaše dolary rostou. Váš investment stále roste a s ním zároveň roste i váš zisk — a vaše úspory jsou zde bezpečné, neboť bezpečnost je zaručena až do \$5,000 samou agenturou vlády Spojených Států. — Navštivte nás ještě dnes!

SECOND FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4048 W. 26th ST.

TEL. ROCKWELL 6100

Tam je rovná cesta k vašemu finančnímu zajištění.

J. A. SIEROCINSKI, předseda

NEVDĚČNÁ SRDCE

Povídka. — Napsala Marie Němečková-Erstová.

CILKA správcovic byla divoké děvče. Byla známa po celém okolí jako neohrožená jezdkyň. Mnozí lidé, když o ní mluvili, říkali: „...ten správce divoch“. Žila s rodiči na velkostatku, který její otec spravoval. Dokud žila v Praze na studiích, přijížděla domů jen na prázdniny, na které se těšila jako malé dítě. Pak ji vidali lidé každého dne projížděti se na hezkém bělouši. Maloměstské paničky, jdouce za město na procházku a vidouce Cilku, jak divoce kůň s ní uhání, spínaly ruce. Ale Cilka se jim smála.

Po několika rocích studií přijela domů načisto. Lidé říkali, že doma nezůstane, že je zvyklá na velké město. Ale Cilka už doma zůstala. Cilka byla hezké děvče. Měla tmavou plet', černé veliké oči a hochům se na ní nejvíce líbilo, že byla tak odvážná, žádného nebezpečí se neleka. A tak pletla hochům hlavy. Dnes se bavila s tím, zítra s oním, hrála si s jejich srdci, a když už některý myslil, že se stal jejím rytířem, utekla mu zase k jinému. Matky domlouvaly synům, aby se nedali od Cilky svést, že by to pro ně nebyla dobrá žena. Ale Cilka žádného z nich nechtěla. Na každém viděla nějakou chybu a nebyli jí dosti bohatí. Ona snila o nějakém princí, který by měl velké bohatství a musel by mít všechny přednosti. Mladí muži se již potají na ni hněvali a rádi by se jí byli pomstili za to, že si s nimi tak zahrávala.

Jednoho dne se objevili za městem cikáni. Utábořili se u malého lesíka. Když se to lidé dozvěděli, říkali, že ten správce divoch bude sedět doma, že se bude těch cikánů bát. Ale Cilka se cikánů nebála. Hned ten den jela kolem lesa a zastaviv svého koně za houštinou, pozorovala cikány. Bylo tam několik mužů, několik žen a dětí. Cilka pozorovala hlavně cikánky. Chtěla poznat, jsou-li tak hezké, jak jsou v některých písních líčeny. Ale ani jedna cikánka

se jí nelíbila. Již chtěla pobídnouti koně k dalšímu klusu, když tu z houštiny proti ní vyšel mladý cikán. Ona se ho trochu ulekla. Viděla, že jde k ní, ale neuprchla před ním. Hleděla naň pyšně a nebojácně. Mladý cikán posmekl klobouk a díval se zálibně na mladou jezdkyň. Cilce se cikán líbil. Byl pravým opakem cikánek. Jak cikánky byly ošklivé, tak zase tento cikán byl velice hezký. Jeho jiskrné oči se zabobádávaly do zraků Cilčiných. Stál pyšně, s rukama na prsou skříženými. Poznal, že se mladé jezdkyň líbí a usmál se na ni a Cilka spatřila dvě řady krásných bílých zubů. Usmála se rovněž a pak pobídla koně a rychle odjížděla pryč. Cikán se za ní díval, až zmizela za lesem. Večer téhož dne vytratila se Cilka brzo po večeri ven. Věděla, že rodiče ji hledat nebudou. Otec měl důležité jednání se šafářem a matce nebylo toho dne dobře a tak měla Cilka celý večer pro sebe. Sedla na koně a jako hypnotisována jela směrem k lesu, kde tábořili cikáni. Byl krásný letní večer a Cilčina celá bytost toužila po lásce, kterou v ní probudil ten osmahlý cikán. Cilka ani nevěděla, co se s ní děje. Celý den myslela jen na mladého cikána a nemohla si pomoci, musela jít k lesu, aby jej opět spatřila. Když přijížděla k lesu, kde cikáni tábořili, jela opatrně, dávajíc pozor, aby kůň nedělal hluk. Zastavila koně zase za houštinou a dívala se skrze keře k cikánským vozům. Cikáni seděli u ohně a něco pojídali. Cilka hledala očima hezkého cikána, s kterým se ráno setkala. Ale nikde ho neviděla. Sestoupila tiše s koně a šla si stoupnout trochu dále, doufajíc, že bude lépe do tábora vidět. Pojednou zašumělo křoví a než se nadála, stála tvář v tvář mladému cikánovi, na kterého tak dlouho čekala. Zasmál se na ni a než se nadála, již ji držel v objetí a líbal ji. Nebránila se, byla jako omámena. Konečně se vzpamatovala a trochu ho odstrčila, ale nezlobila se naň. Sama sebe nepoznávala. Když ji některý městský mladík bojácně políbil,

Važte si zdraví — VYUŽIJTE TŘÍ DARŮ!

1. DAR PŘÍRODY

Lékárníka Kauckého Formula-Bylinný čaj — z léčivých bylin všech dílů světa. — Dá tělu potřebné látky. — Upraví činnost systému a poskytne jiskrné zdraví. Pracuje přirozeně, lépe než prudké chemické sole, pilulky a léky. Proti zácpě a nemocem z ní, jako: choroby ledvin, žaludku, vyrážky, nespavosti, reumatismus, bolest hlavy, únava tělesná i duševní

Cena 50c — poštou 55c.

2. DAR MOŘE

Lékárníka Kauckého prsní čaj. — Vědecky kombinované byliny vzácných druhů. Mořské řasy v něm mají mnoho silicích a životadárných látek. Silí plíce, zabrání kašli a předejdou vysilující chorobě plic. — Zdravé plíce ozdraví tělo!

Cena 50c — poštou 55c.

3. DAR TROPŮ

Lékárníka Kauckého Tropické Thé — Rostliny z tropů, bohatých sluncem, mají mnoho přírodních šťáv, solí a látek. Účinkují právě tak mocně a jemně jako sama příroda. Zamezují tvoření žlučových kaménků a obnovují řádné vyměšování žluče, jíž tělo ku zdraví musí mít.

Cena \$1 — poštou \$1.10.

Mentho-Green Liniment — výtečné březové mazání, poštou 60c.

KAUCKY'S PHARMACY

6348 WEST 26th STREET,

BERWYN, ILLINOIS.

Pište si o cenník našich proslulých léků.

zlobila se na něho a hle, cikánu dovolila, aby ji líbal a nehněvala se na něho. Naopak, přála si, aby ji líbal znovu a znovu.

“Věděl jsem,” že přijdeš,” řekl cikán a zasmál se na Cilku. Ta nevěděla, co by hned řekla, byla nějak zmatena tím jeho žhavým pohledem. Díval se na něj chvilí, pak řekla: “Myslela jsem, že budete v táboře tančit.” — “Ó ne, ty jsi přišla, abys viděla mne a já chtěl, abys přišla; stále jsem tě vyhlížel a proto jsi přišla. Řekni pravdu!” žádal cikán. A Cilka jako hypnotisována, řekla: “Ano, přišla jsem proto, abych tě viděla —” — “A abych tě líbal,” dokončil cikán a znovu vzal Cilku do náručí a líbal ji.

Od toho dne viděla Cilka cikána denně. Myslela, že toho divokého cikána miluje a bála se okamžiku, až cikáni odjedou. On ji přemlouval, aby jela s nimi. Zamiloval se vášnivě do hezké Cilky a chtěl ji mít u sebe.

Pomalou dohasínalo leto a v Cilčině srdci dohasínala láska k mladému cikánovi. Nabažila se jeho objetí. Poznala, že jej nemilovala a hleděla se ho zbavit. Nevyhledávala ho, ale za to on vyhledával ji. — Poznal, že se mu vyhýbá a začal zuřit. Číhal na ni všude a Cilka se ho začala bát. Přestala jezdit po okolí na svém bělouši a zavírala se doma. Lidé v okolí již věděli, že se Cilka milkovala s cikánem a odsuzovali ji. Někteří říkali, že by se Cilka mezi cikány dobře hodila, že je zrovna tak snědá jako oni a divoká také. Měštští synkové byli uraženi, že má Cilka radši cikána než je a přestali se jí všimati. Když ji náhodou někde potkali, pozdravili ji a šli dále. Cilku to mrzelo, poznala, že provedla velkou hloupost, scházějíc se s cikánem. Ted' když se ho nabažila a bála se ho, byla by měla ráda okolo sebe městské synky, aby ji chránili proti dotěrnému cikánu, ale nikdo se jí nevšímal. A doma sedět jí mrzelo, neb rodiče se s ní stále vadili, cože to provedla; ona, studovaná dívka a dát se zahodit s cikánem! Když se u správce dozvěděli, co jejich dcera provádí za jejich zády, bylo u nich hrozně. Matka omdlávala a otec zuřil a hrozil Cilce, že ji pošle do kláštera. A toho se Cilka bála a slíbila rodičům, že již nebude taková střeštěná a že udělá vše, co na ní rodiče budou žádat. Rodiče se na dceru dlouho mrzeli, ale pak jí přece odpustili. Bylo to jejich jediné dítě a pak,

vždyť každý provede nějaký střeštěný kousek v mladé nerozvážlivosti. Správce se staral, aby cikáni museli odtáhnout pryč. Cikáni všude kradli a lidé na ně naříkali a jednoho dne vyhořela na statku kolna a když lidé spatřili v blízkosti statku hezkého cikána, svedlo se to na něho, že on oheň založil a správce dal cikána zavřít. Cikán se zaklínal, že oheň nezaložil; ale lidé již měli cikánů dost a byli rádi, že měli příležitost se cikánů zbavit. Cilka si oddechla, když cikáni odjeli. Zase se mohla projíždět po okolí na jejím bělouši. Její rodiče by byli rádi viděli, aby některý městský synek okouzli jejich dceru a oženil se s ní. Ale brzy poznali, že městští synkové o ni nedbají, že Cilce mnoho ublížila ta episodka s cikánem. Chtěli tedy poslat dceru k příbuzným do Prahy, aby tam ulovila ženicha. Nežli však dceři o tom řekli, dostali vzácnou návštěvu. Majitel velkostatku přijel a chtěl tam strávit několik týdnů. Dostal právě od své ženy rozvod a teď se ohlížel zase po jiné ženě. Chtěl své bývalé ženě ukázat, že ho to nebolí, že od něho odešla. Když spatřil Cilku, byl překvapen; nevěděl, že správce má dceru. Cilka se mu líbila. Začal se jí dvouřit a Cilka se potají smála. Ale když jí rodiče řekli, aby ho hleděla pro sebe získat, přestala se smát a když jí statkář začal povídat o svém bohatství, přestala na něm vidět chyby. A když ji později žádal, aby se stala jeho ženou a rodiče naléhali, aby si ho vzala, tedy svolila. Statkář byl o patnáct let starší než ona a trochu napadal na levou nohu, ale Cilka již si toho nevšímalá. Peníze jí zaslepily a přikryly všechny mužovy nedostatky. Cilka se stala velmi bohatou paní. Manžel ji miloval a ona doufala, že mu zvykne. Když se vrátili se svatební cesty, chtěl statkář, aby se ubytovali na statku. Zalíbilo se mu tam a myslel, že by jeho žena tam měla rodiče a tudíž by se jí nestýskalo. Ale mladá paní tam bydlet nechtěla. Bála se, že by lidé jejímu muži pověděli, že milovala cikána. Dosáhla toho, že se tam neusadili. Bydleli v Praze a jen někdy jezdili navštívit rodiče. Ale po dvou letech manželství se na velkostatek přece odstěhovali. To již měli rok starého hošíka a měsíc starou dcerku. Statkář mínil, že tam bude dětem lépe svědčit. Paní Cilka se již nebála, že někdo jejímu muži bude povídat o cikánovi a kdyby se tak stalo, nebála se toho. Muž ji miloval a

PRAVÁ
ČESKÁ:—

POVIDLA

vyrábí jediné česká firma v Americe

FRANK KOŘÍNEK,
předseda a majitel firmy
Kořínek & Co.

KOŘÍNEK & CO.

Bakers Supplies — Flour Merchants

4828-30 West 25th St.,

CICERO, ILL.

Phone Cicero 1920.

POVIDLA (Raspberry) Malinová — (Apricot) Merunková — (Pineapple) Ananasová v těchto pejkách: 15 lib., 30 lib., 150 lib., 300 lib. až do 700 liber.

Též přijímáme a pečlivě vyřizujeme objednávky na všechny zavařeniny ve kvartových láhvích, 36 kvartů v bedně. — Cena \$4.00. — Pište nám o ceník.

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ A pp. PEKAŘE posíláme ceník na povidla a jiných zavařenin na požádání po celých Spojených Státech.

jistě by tak hned nevěřil lidským řečem. Na statku byla paní Cilka zase ve svém živlu. Zase jezdila na koni s větrem o závod a manžel vida to, strchoval se o ni. Báł se, že Cilka někde přijde k úrazu.

Jednoho dne vyjela si Cilka s mužem na obhlídku jejich panství. Ale její kůň začal jevit nepokoj. Celka jej chlácholila, ale nepomáhalo to. Pojednou se rozběhl a v okamžiku byl s Cilkou daleko od jejího muže; ten, celý zděšený, hleděl za ním. Zdálo se mu, že kůň s Cilkou letí, že se ani země nedotýká. Paní Cilka měla co dělat, aby s koně nespadla. Tentokrát měla přece strach, aby ji kůň někde neshodil, ale spoléhala na svou obratnost a doufala, že koně šťastně zastaví. Ale kůň se nechtěl dát ovládnout.

Tu spatřila u lesa tlupu cikánů. Viděla, jak jeden cikán rychle sedl na koně a rozjel se za ní. Po chvílce ji dostihl a chytil koně za uzdu tak prudce, že by byl hnedle se svého koně spadnul. Bylo viděti, že je dovedným jezdce. Ještě několikrát trhl uzdou a kůň se zastavil. Byl celý spocený a divoce frkal, ale cikán ho uchláholil.

Cilka byla zachráněna. Jsouc ještě rozčilená, pohlédla na cikána, aby mu poděkovala, ale zarazila se, vedle ní stál cikán, který ji tehdy učaroval a pro kterého tolik zkoušela.

“Zase se setkáváme,” řekl on. “Jenže tentokrát jsi mnohem svůdnější, než jsi byla tehdy!” V paní Cilce se zastavilo srdce. Cikán držel jejího koně za uzdu a poplácával jej po plecích.

“Pusťte mého koně, než můj muž vás uvidí,” prosila Cilka. — “Ó, již máš náhradu za mne,” smál se cikán. “Nezapomínej, že jsi mou dlužnicí, zachránil jsem ti život, pokračoval cikán. “Přijď večer k potoku, budu tě čekat,” pronesl a jeho oči plné vášně klouzaly po Cilčině postavě.

“Nepřijdu!” řekla Cilka. V tom blížil se k nim její muž a ona si oddechla.

“Nepřijdeš-li, řeknu tvému muži, že’s byla mou milenkou,” smál se cikán.

“Díky Bohu, že se ti nic zlého nepřihodilo,” hovořil statkář, přibližuje se k paní Cilce.

“Tento muž mne zachránil, musíš se mu odměnit,” řekla rychle Cilka. Statkář vytáhl z kapsy svitek peněz a hodiv je cikánovi, řekl: “Zde máte odměnu, je to slušná částka, ale zasloužil jste si ji.”

Cikán vida značnou částku peněz, byl jako očarován, ani si víc panstva nevsímaje, počítal peníze. Statkář se ženou zatím odjel.

Té noci natropili cikáni na statku hodně škody. Ukradli tak několik kachen a slepic a také ve spížírně vzali, co mohli. Ovčácký pes, věrný to hlídač na statku, je zvěřil a chtěl je svým štěkotem prozradit. Ale jen málo zaštěkl a již se svíjel na zemi, jsa škrcen drátem, který mu cikáni utáhli kolem krku. Druhého dne z rána byli již cikáni daleko od statku.

Jednoho dne dostal statkář dopis od svého synovce. Synovec mu psal, že na jeho radu opouští vojenskou službu, aby se ujal správy statku, který strýc pro něho zakoupil. Děkoval statkáři, že se ho tak ujal a jemu, chudému, zakoupil statek.

“Budu hledět, strýčku, abych se ti odvděčil,” psal Bohouš. Statkář se divně usmál a řekl: “Odvděčíš se mi jako tvoje matka.” Statkář se zamyslel. Viděl v duchu mladou herečku — kdysi ji miloval celým srdcem svým; vyzdvihl ji ze stíněných poměrů, pomohl jí ku slávě a všechno své bohatství chtěl jí složit k nohám. Ale ona, místo aby mu byla vděčná, že jí pomohl k blahobytu a slávě, uštědřila mu krutou ránu. Vdala se jednoho dne za jeho bratra. Bratr jeho byl velice hezký, ale byl znám, jako veliký hýřil. Peníze mu nebyly ničím, měl jich dosti a tak je rozhazoval plnými rukami. A když se oženil, žena mu v tom věrně pomáhala. Byla oslněna jeho krásou a bohatstvím a žila s ním v nejlepším shodě. Na bývalého milence si vzpomněla, až když se jim peníze začaly tenčít. Vzpomněla si na jeho spornost, ale věděla, že on jim nedá ani haléře. Když se jim narodil Bohouš, žili již dosti prostě. Šetřili ve všem jak mohli, aby mohli dáti synkovi vzdělání. Museli si mnoho odpírat; nelíbilo se jim to, ale dokázali to přece. Bohouš vystudoval a pak šel na vojnu. Když již dosluhoval, zemřel mu otec, zakrátko i matka a on zůstal sám. Podědiv po rodičích jen několik tisíc, umínal si Bohouš, že zůstane na vojně. Tam že se snáže domůže nějakého postavení, než kdyby byl v civilu. Bylo mu divné, že jeho rodiče tak brzo za sebou zemřeli. Oba byli statní a dosti zdraví, ale brzo se dozvěděl z úst strýcových, že jeho rodiče se jeden po druhém otrávil.

Neměli peněz, aby mohli žítí panský život, a aby jim syn někdy nevyčítal, že

MEDICINAL HERB TEA

(Reg. in U. S. Patent Office.)

PŘÍRODA ŽIVÍ I LÉČÍ

Světově známá, vyhlášená rostlinná léčivá směs "ALPA" je složena z nejcennějších léčivých rostlin. Osvědčila se proti všem žaludečním chorobám jako: poruchám trávení, nechuti k jídlu, zvracení, pálení žáhy, žaludečním křečím, kolice, větrům, zácpě atd. proti chorobám střevním, proti počátečním chorobám jaterním, ledvinovým i zlaté žile, proti chorobám srdce a krve, proti mdlobám, nachlazení, záduše, kašli, chřipce, katarhu, reumatismu atd. Čistí prsa, zlepšuje životní štěp a posiluje celou tělesnou soustavu. Osvědčila se při chorobách žen a dívek.

Cena: Balíček na zkoušku 55c, dva za \$1.10 poštou vyplaceně.

Je to pravý "životobudč" pro staré, mladé děti.

Lock Box 645, Dept. B.,
CHICAGO, ILL.

Kdo hledá, najde!

**"ŠETŘTE SVÉHO ZDRAVÍ,
JE TO POKLAD PRAVÝ:
KDO JE ZTRATÍ JEDNOU,
NENAJDE JE VÍC!"**

*Bomohla mnohým
když jiné medicíny
nepomohly!*
Alpa
Šelhal!
Šelhal!

Polovina žen

trpí nepravdělnostmi, jež mohou zavinit vážné choroby, napsal dr. F. Veselý. Proto vezměte "Alpu" nebo "Trust"

atd., dokud je čas. — Mnoho doporučeni ze všech končin Ameriky i Evropy.

Zdarma česká knížka o rostlinných léčích s recepty. Doplňte si o ní ještě dnes. — Neodkládejte!

Ustříhněte tento kupon a pošlete s penězi poštou na naši adresu ještě dnes!

THE ORION

Lock Box 645, Dept. B., Chicago, Ill.

Pánové: Pošlete mi poštou vyplaceně následující:

- ...balíček "ALPY" s českým i anglickým návodem, po 55 centech, celkem za \$...
 - ...balíček "SURCUR" pro ledviny a játra a proti revmatismu, po \$1.10, za \$...
 - ...balíček "TRUST", přírodního regulátoru pro ženy a dívky, po \$1.10 za \$...
 - ...balíček "SALVATION" proti nastužení, kašli a prsním chorobám po \$1.10, za \$...
 - ...balíček "LAXIN", přírodní projímadlo pro malé i velké, po \$1.10 za \$...
 - ...výtisk "Domácí lékárny", po 30c.
- Peníze, celkem \$..... příkladem.

Jméno

Ulice nebo box

Pošta

Stát

promrhali všechno bohatství, umluvili se a odešli dobrovolně se světa. Tak svědčil dopis, jež statkář držel, po smrti Bohoušovy matky. Statkář litoval Bohouše, a třeba, že jeho rodiče mu ztrpčili život, on Bohouše miloval jako syna a proto mu zakoupil menší panství. Poznal, že Bohouš není marnotratný a proto se nebál, že by statek promarnil.

A když Bohouš k němu přijel, uvítal jej jako svého syna. Nepozoroval, že oči jeho ženy Cilky se při sptření mladého muže v údivu rozšířily. Nepředstavovala si Bohouše tak statného a fešného. I Bohouš byl udiven, spatřiv strýcovu mladou a hezkou ženu. Její oči ho hladily a ústa se smála. Přistoupila k němu a rychle jej políbila na tvář, řkouc: "Jako tvoje teta, tě smím políbit a doufám, že se budem spolu dobře snášet!" a zavěsivši se v jeho a mužovo rámě, šla s nimi ke stolu. Bohouš byl zmaten, ale za okamžik se vzpamatoval a řekl vesele: "Budu hodným, tetinko!"

Oba se zasmáli a jejich oči se střetly. Statkář toho nepozoroval, ten již hleděl po stole, zdali tam neschází víno. Paní Cilka sedíc u stolu, porovnávala oba muže. Jak starým a nehezkým jí dnes připadal její muž proti Bohoušovi. Bohouš byl o něco mladší než paní Cilka, ale jeho statná postava dělala ho starším. Paní Cilka stále na něj hleděla a když se jejich zraky opět setkaly, usmála se líbezně a Bohouš byl zmaten. Pohléděl vždy s úzkostí na strýce, zdali něčeho nepozoruje; ale ten si klidně obíral smažené kuře. Bohouš byl rád, když byl oběd u konce.

Po obědě rozmlouval trochu se strýcem o všelikých záležitostech, ale ne na dlouho. Strýc se mu omluvil, že se chce trochu prospat, aby se Bohouš zatím bavil s tetou. Řekl to tak klidně, jako by se jednalo o nějakou starší paní, ani mu na mysl nepřišlo, že jeho žena je ještě mladá a rozkošná a že její oči stále vášnivě hoří. Ba zapomněl i na to, že Bohouš je mladý a fešný. Odešel a mladí lidé zůstali sami.

"Pojď, projdeme se zahradou," zvala Bohouše paní Cilka, a již se zavěsila v jeho rámě a táhla ho do zahrady. Bohoušovi se nechtělo, bál se být s ní o samotě, ale musel jít, aby se na něj nehněvala. Cilka stále něco mluvila a vysílala k němu žhavé pohledy. Byl rád, když po chvíli potkali v zahradě Cilčinu matku, ta jej vysvobodila

z trapné situace. Vítala se s ním a již se od nich nehnula. Procházela se s nimi, aniž pozorovala, jak Cilka v duchu zuří, že se k nim připojila.

Bohouš musel zůstat několik týdnů u strýce, než se urovnaly všechny kupní záležitosti. Za ten čas stal se paní Cilce velmi drahým. Vzplanula k němu vášnivou láskou. Bránila se tomu, chtěla s ním jenom flirtovat a když by ho byla pobláznila, chtěla se mu vysmát. Ale zatím potrestala sama sebe. Její láska k němu byla den ode dne větší, marně si připomínala, že je matkou dvou malých dětí. Utíkala se k nim a celujíc je, zapomínala na chvíli, ale jak se octla o samotě, toužila zas po švarném Bohoušovi. A zase jak mohla, dlela v jeho blízkosti a byla šťastna, když se jí dotknul a na ni pohléděl. Klopila však své zraky, bála se, aby na ní nepoznal, že ho miluje. Bála se, že by se jí vysmál, že ona, vdaná žena a matka dvou dětí, se do něj zamilovala. Ale Bohouš to cítil, co se v jejím srdci děje. Jemu se nevedlo lépe. I on miloval paní Cilku, i on se bránil a peskoval se, co si to opovažuje, myslet na strýcovu ženu, že se mu divně odvěčuje za jeho laskavost. Bál se být s Cilkou o samotě, nějaký čas se jí vyhýbal a ona jemu, ale dlouho to nedokázali. Zase se museli vidět, alespoň na chvíli. Bohouš již toužil, aby mohl odejít, ale strýc se divil, proč od nich tak pospíchá, zdali se mu u nich nelíbí.

"Líbí se mi zde, strýčku, ty to víš, ale nechci tě obtěžovat víc, než musím." Statkář hleděl laskavě na Bohouše a potřepav mu na rameno, řekl: "Pamatuj si, hochu, že zde je tvůj domov, než si zařídíš to své hnízdečko." Bohouš se začervenal a hlesl: "Nejsem hoden tvojí lásky, strýčku!"

"Co to pravíš, hochu?" — Bohouš se zarazil, co to provedl. Co to mluví? —

"Myslím — moje matka a můj otec ti ublížili," řekl váhavě.

"O tom nemluv, hochu, to již nebolí. Jsem teď šťasten a spokojen. Mám dvě roztomilé děti a hezkou a hodnou ženu. Může si člověk přát víc?" Bohouš si v této chvíli přál, aby byl zůstal na vojně, aby nikdy nebyl poznal paní Cilku. Viděl, jak ho má strýc rád a jak mu věří. Neví, jak je Bohouš bídný, jak touží po jeho ženě a jak je mu úzko při pomyslení, že bude muset od ní odejít. Ale strýc z toho všeho

NAKUPUJTE

u přátelských

**majitelů Midwest Stores
Neodvislých Groceristů**

*a tím rovněž pravidelně
ušetříte.....*

“MIDWEST STORES”

ZBOŽÍ NEJLEPŠÍ JAKOSTI
POCTIVÁ SLUŽBA
NIŽŠÍ CENY

“MIDWEST STORES” jest organizací více jak 400 zkušených groceristů. Nejenom že oni vlastní a vedou svoje obchody, ale tato organizace vlastní rovněž svoje velké skladiště. — Tato moderní methoda rozprodeje potravin má za následek nižší ceny pro naše zákazníky.

NAKUPUJTE VZA MÉNĚ PENĚZ

MIDWEST
STORES

400 neodvislých
sousedních obchodů

TELEFON LAFAYETTE 8121.

OBLÍBENÝ KRAJAN

KDO z našich krajanů by neznal našeho bo-
drého krajana p. Josefa
Černýho, 5440 W. 25. Str.,
Cicero, Ill., který již po
dobu 31 roků prostředni-
ctvím našich českých ob-
chodů jest výhradním
dodavatelem našich zku-
šených hospodyněk tří
oblíbených výrobků a si-
ce: Automatic Soap Flakes
Kitchen Klenzer a Big
Jack mýdla do prádla.

Třicet jeden rok jest
dlouhá doba pracovat pro
jednu firmu, ale pro pana
Černýho to není zaměst-
náním nepříjemným, ne-
bot' prodáváním tak vý-
borných výrobků firmy
Fitzpatrick Bros., — pan
Černý se stává takřka
dobrodincem našich hos-
podyněk, které plně oce-
ňují výbornou jakost výrobků a zá-
roveň jejich pravou úspornost jak na
penězích, tak i na těžké práci.

Činnost našeho krajana neomezila
se vždy jen na pole prodávání, jeho
snaha se nesla i výše, neboť po dobu
13 roků byl policejním soudcem v
Berwyn, a jeho velebná slova "Cost
must be", byla souzenými vždy přijata
bez hořkosti, poněvadž byla prováze-
na přátelským úsměvem soudce Čer-
nýho. Na tuto dobu krajan náš jistě
nejraději vzpomíná.

Josef Černý přijel jako mladík do
Ameriky z Uherských Janovic od

Pan Josef Černý.

Čáslavi a za dobu 43 roků
pobytu v Americe docílil
pěkného úspěchu. Byl že-
nat a před 5 lety zemře-
la mu manželka Marie,
která mu dala 4 děti,
které dnes jsou již dobře
zaopatřeny. Přirozeně, že
po zaopatření svých dětí
naš krajan zatoužil i po
svém rodném kraji, a pro-
to letošního roku odejel
do staré vlasti, kde se
setkal se svým starším
bratrem Janem a jeho
rodinou, kterého celé 43
roky neviděl. Celý měsíc
červen a červenec po
šťastném shledání s bra-
trem, projížděl náš krajan
naší milovanou a tehdy
ještě šťastnou vlastí a
vrátil se po krátkém pro-
něj pobytu šťasten, že se
jeho bratru dobře daří a

že naše republika prospívá. Ne-
věděl tehdy, že poměry naší vlasti
se tak nešťastně za krátkou dobu
změní a jistě jest dnes povděčen
tomu, že jeho zájezd do milova-
ného rodného místa byl ještě v
červnu tak krásným a ničím nezka-
leným.

Krajan Josef Černý, osvědče-
ný americký občan, ale zároveň
pravý syn rodné své vlasti, dosud
věří v lepší osud naší nešťastné
otčiny jako mnozí z nás, které víra
v konečné vítězství práva ještě ne-
opustila.

ÚSPORNÁ TROJICE!

Automatic Soap Flakes. — Kitchen Klenzer. — Big Jack mýdlo.

Tři významné
produkty na
jichž kvalitu se
možno úplně
spolehnouti.

Neobsahuje
žádné
žíraviny
ani
kyseliny.

**THREE OUTSTANDING
QUALITY PRODUCTS THAT
YOU CAN DEPEND ON**

— VYRÁBĚJI —

FITZPATRICK BROTHERS — CHICAGO, ILLINOIS.

nic neví, spokojeně se usmívá a kamsi odchází. Bohouš v zamyšlení loudá se do parku a umiňuje si, že již na paní Cilku ani nepohlédne, a že poprosí strýce, aby směl odejet na několik dní do města, kde byl vojákem.

Pomalů bloudí parkem, tu přichází k malé lavičce, ukryté mezi keři. Bohouš se zastavuje, na lavičce sedí paní Cilka a pláče. Bohouš k ní rychle přistoupil a ptá se: "Smím vědět, co se vám přihodilo, tetinko Cilko?" Cilka rychle zvedla hlavu a upřela své zraky plné slzí na Bohouše a rychle osušujíc slzy, řekla: "Nic se mi nestalo, já jen — já ráda si někdy zapláči!" Vstala s lavičky a chtěla rychle odejít, ale uklouzla na mokré trávě a byla by upadla na zem, kdyby ji Bohouš nebyl zachytil. A drže ji v náručí a vida, jak polekaně ona na něj hledí, zapomněl Bohouš na vše, co si před chvílí říkal, zapomněl na strýce a na vše kolem sebe. Přitiskl Cilku na svá prsa a díbal ji. Ona se mu nebránila a spočívala bezvládně v jeho náručí. Konečně se Bohouš vzpamatoval a nežně přinutil Cilku, aby si sedla na lavičku a řekl: "Odpusťte, Cilko, nehněvejte se, ale já vím, co se ve vašem srdci děje. Ani mně není lépe, i já po vás toužím, ale nesmí to být, Cilko. — Nesmíme se prohřešit na strýčkoví!"

Cilka se divně usmála a pak řekla: "Což na mně se neprohřešili? Nutili mne, až jsem se provdala za tvého strýce. On je mnohem starší než já, já jsem mladá, chci žít; ale on už stárne a nerozumí mně. Ted' poznávám, jak jsem prohloupila, že jsem se nechala prodat. Co je mně platno všechno to bohatství, když mé srdce hladoví? Nemiluji ho a musím s ním žít. Bohouši, máš-li mne rád, neohlížej se na nic, miluj mne a já budu milovat tebe a snad někdy budu moct být tvou ženou."

"Cilko, ty nevíš, co mluvíš; já brzo odtud odjedu a ty zapomeneš. I já musím zapomenout, strýc je mým dobrodincem a já se mu musím odvděčit za jeho lásku."

"Nemáš mne rád, jinak bys takto nemluvil; pravá láska neohlíží se na nic, nezna nebezpečí a neleká se obětí."

"Nesmíme zarmoutit strýce, rozmysli si vše dobře, Cilko, poznáš, že se nesmíme vidat." Ještě jednou ji zlíbal a pak rychle odcházel. Cilka seděla chvíli tiše a snivě hleděla před sebe, pak rozpomenuvši se na děti, ubírala se pomalu k domovu....

Divně ted' pohlížela paní Cilka na svého muže, zdál se jí starý a protivný a vzdalovala se mu jak nejvíce mohla. Za několik dní se Bohouš odstěhoval na svůj statek. Byl tomu rád, že jde od strýce, neboť Cilka jej stále vyhledávala a on se bál, že strýc pozná, co se mezi nimi děje.

Uplynulo několik dní. Paní Cilka nevěděla co má počít, aby zase viděla Bohouše. Její divoká krev jí nedala pokoje a Cilka toužila po jeho polibcích a objetích. Navrhla svému muži, aby jeli navštívit Bohouše, aby viděli, jak se mu daří. Statkáři nebylo příliš dobře, ale bál se, aby se na něj Cilka nehněvala, tedy beze všeho reptání odejel s ní na Bohoušův statek. Nebylo to daleko, za půl hodiny dobré jízdy byli u Bohouše. Ten byl rád, že jej strýc navštívil; chtěl se ho zeptati na všelijaké věci, týkající se hospodářství a proto uvítal strýce co nejsrdčněji. Ale mrzelo mu, že strýc vzal s sebou i Cilku. Zase naň upírala své žhavé zraky a Bohouš byl pln rozpaků.

"Musíte mi odpustit, tetinko, pohostím-li vás špatně. Nebyl jsem připraven na dámskou návštěvu," omlouval se Cilce.

"Jen neměj starosti, Bohouši, nejsem vybiravá," prohodila Cilka. Při obědě byla Cilka veselá a její muž byl rád, že se zase směje. Nebylo s ní několik dní k vydržení. Co Bohouš odjel s jejich statku, byla mrzutá a nikdo jí neudělal nic dobře; křičela na sloužící a nevěděla proč. Její muž nevěděl, co je toho příčinou a radil jí, aby šla k lékaři. Bál se, že je nemocná, ale ona se mu vysmála.

Brzo po obědě se statkář mladým lidem omluvil, že mu není dobře a že by se chtěl trochu prospat. Byl to již jeho zvyk a on se mu nemohl ubránit. "Můžeš zatím ukázat mojí ženě svou zahradu," radil Bohoušovi a již se ubíral do hostinského pokoje. Cilka se hned zavěsila na Bohoušovo ramě a an jako poslušný chlapec, kráčel s ní do zahrady. Cilka se obdivovala květům a stromům, u všeho zůstala okamžik stát, ale to jen, než došli s dohledu služebných lidí. U malého rybníku se zastavila a vidouc rozkošný altánek, porostlý popínavými růžemi, táhla Bohouše dovnitř.

"Jaké krásné zákoutí to tady máš, Bohouši! Zde se to asi hezky a nerušeně sní, vid'?" řekla zasněně. A když Bohouš neodpovídal, zeptala se ho: "Ty nejsi rád, že jsem přišla?" a upřela naň své zraky. Bo-

Cukrovinky na Vánoční stromky

NENÍ pravé nálady Vánoc, bez bohatě zdobeného a zářícího vánočního stromku! Nejdůležitější pak částí jeho ozdob byly cukrovinky, zavěšené na větvích, spolu s ovocem, ozdobami, světly a tak dále.

Známa importerská firma
F. PANCNER, V CHICAGU, ILL.
doporučuje Vám k letošním Vánocům

Importované vánoční cukrovinky značky "ZORA"

**PRÍMO Z ČESKOSLOVENSKA. — VÝTEČNÁ CHUŤ KRÁSNÉ VZORY
 NEOBYČEJNĚ PESTRÉ A OZDOBNĚ BALENÍ.**

SOUPRAVY, zvláště sestavené v úhledných krabicích, různých velikostí a složení. Cukrovinky balené v zlatém, stříbrném **49c** do i barevném staniolu. — Krabice v cenách od..... **\$5.50**

JEDNOTLIVÉ KOUSKY, nejrozličnějších tvarů věcí i figurek, Mikuláši, čertí, zvířátka, komíníček, voják, panenky, děťátka, medvídek, ptáci, kočka, nevěsta a ženich, Hanák a Hanačka a tak **5c** do dále, v cenách **KUS** od..... **75c**

Československé cukrovinky Zora na váš Vánoční stromek!

Import. Čsl. zboží za levné ceny — Pište si o katalog.

IMPORT. GRAMOFONOVÉ DESKY. — PIŠTE SI O SEZNAM!

Česká Blahopřání k Vánočním svátkům

k jmeninám, narozeninám a nejrozličnějším příležitostem a pro všechny členy rodiny. Jeden z největších skladů těchto lístků a knížek v čs. Americe.

Vlastní náklad F. Pancnera. — Původní veršíky české i slovenské. V ceně za kus od 3c do 25 centů. (Americké listy až do \$2.00 za kus).

Ukázkové zásilky v ceně 25c, 50c a \$1.00.

Hledáme schopné a čilé zástupce všude ve Spoj. Státech, kde naše jedinečné blahopřejné lístky nejsou dosud k dostání!

F. PANCNER,

3505 West 26th Street,

**Importér,
 Chicago, Ill.**

houš neodolal; svůdná žena, vůně růží a ticho kolem — to vše naň mocně účinkovalo. Sevřel Cilku do náruče a zapomněl na vše. — Čas mýjel, ale oni toho nepozorovali, až odkudsi zaznělo strýcovo volání: "Bohouši, Cilko, kde vězíte?" Tu se mladí lidé vzpomatovali a zvolna kráčeli po hlasu statkářovč. "Tu jsme, strýčku," zavolal Bohouš, když statkáře spatřili. "Mysleli jsme, že ještě spíš!" — "Já už mám chuť na svačinu," hlásil se statkář. "Káva voní v celém domě, jak jsem mohl spát," smál se. Nevšímal si jejich rozpálených tváří a rozhořelých zraků. Naopak, radoval se, že Cilka je zase veselá. Dobře, že jsem ji vzal na tento malý výlet, prospělo jí to — liboval si a když pak odjížděl se ženou domů, sliboval Bohoušovi, že k němu zase brzo přijdou.

Od toho času byla paní Cilka jako vyměněna. Smála se a žertovala a tak nějak rozkvetla tou láskou k Bohoušovi a její muž měl radost, že je zase zdráva. Zato on jaksi churavěl a někdy nemohl z domu. Tu paní Cilka měla volnost. Často teď přijížděla na svém bělouši na Bohoušův statek a prodlela tam celé hodiny. Přišla vždy zadními dvířky a v besídce u rybníka se s Bohoušem sešla. Zmámila Bohouše tak, že on se již nemohl od ní odtrhnout a dychtivě čekával na její objetí. A tak místo aby se strýci hleděl za jeho dobrodiní odvděčit, kradl mu to, na co neměl nikdy právo — lásku strýcovy ženy. Někdy přišla naň chvíle, kdy sám sobě spalal, že se dal uchvátit ohněm Cilčiných očí a říkal si, že se polepší, že nedovolí Cilce, aby k němu chočila. Ale když ji viděl a ona se na něj zavěsila, byl zase slabochem a mlčel. Někdy se však stalo, že připomněl Cilce její děti, ale ona veselé odpovídala: "Vychovatelka děti ochrání, vždyť jí za to platíme a děti jsou na ní víc zvyklí než na mne. Ona si s nimi hraje a ony ji mají za to rády!"

Jak ubohou matkou byla paní Cilka — ona si nedovedla naklonit srdéčka svých dětí, zapomínala, že matka má být v dětském srdéčku první osobou a že se nemá nechat nikým vytlačit, z toho malého srdéčka. Nevěděla, že se má k svým dětem přimknout a být jim matkou a kamarádem, kterému děti svěří vše a nemají před ním žádných tajností. A když dítě v něčem chyblí, mohou mu rodiče laskavě domluvit a poradit. Takové děti vyrůstají v dobré mu-

že a ženy. Ale paní Cilka se svých dětí vzdalovala, vychovála je tak, jak byla vychována sama. Její rodiče se o ni rovněž nestarali, jak žila, měla ve všem volnost a proto byla taková divoká a nic se jí nezdálo být hříchem. Když Cilka vyrostla, poznala její matka, že ji špatně vychovála. Byla by chtěla mítí Cilku jinou, lepší, ale poznala, že už je pozdě. Cilka ji přerostla přes hlavu a matka se mrzela, že si dcery dříve více nevšímal.

Ted' pozorovala, že se s dcerou něco děje. Viděla, ji často, jak jede na svém bělouši směrem k Bohoušovu statku a hned ji napadlo, proč tam dcera jezdí. Chtěla ji napomenout, aby Cilka ve své náruživosti nezašla příliš daleko, ale dcera se jí vyhýbala. Správcovic bydleli v zahradním domku a Cilka někdy rodiče neviděla celý den. Když se konečně paní správčové podařilo promluvit s dcerou a domluvit ji, se špatnou se potázala.

"Co je ti do toho, co já dělám?!" rozhorlila se Cilka na matku. "Proč jsi mne vdala za starého muže, přece jsi věděla, že nejsem ledovou pannou. Mohla jsi vědět, co z toho pojde. Vy všichni jste to měli vědět, ale nedbali jste, jen když jste se mne zbavili. A dnes mne chceš poučovat? Bojíš se, co řeknou lidé? Já nedbám, kdo co řekne, já si žiji svůj život a nedbám na žádné předpisy." — "Ale máš dvě děti, i jim zkazíš život a jestli se tvůj muž něco dozví, vyžene tě!" namítala jí matka. — "Neboj se, nezkazím jim život; až vyrostou, nezaprodám je tak, jako vy jste prodali mne. Nechám je, aby volily podle svých srdcí, aby byli šťastny a nemusely hledat lásku na zapovězených cestách, jako jejich matka!" — "Cilko, nemluv tak krutě, vždyť jsem tvá matka a ty víš, že jsme s otcem chtěli vždy tvé dobro. Nechtěli jsme tě dát do bíd, ty's na ni nebyla zvyklá a my jsme ti mohli dát jen malé věno," plakala správčová.

Cilka se zastyděla, objala matku a řekla: "Odpusť mi, jsem tak nešťastná, nevěděla jsem, co mluvím. Ale nech mne jít mou cestou, vím co dělám, musím jít za hlasem svého srdce. Snad na té cestě zabloudím a ztroskotám; ale dokud mne miluje, nepřestanu jej milovat ani já. A nestrachuj se o mne, nejsem už dítětem." Po těch slovech políbila matku a odcházela. — Stará paní hleděla smutně za dcerou, jak

... **Bata** ...

JAN VATERS, manager

KRAJANĚ!

Zde máte příležitost nakoupiti zimní obuv pro celou rodinu! Nebudete trpět zimou a revmatismem, když budete mítí nohy stále v teple.

Nezasílejte předem peníze, zasíláme jen C. O. D.

Za každou zásilku ručí Vám osobně zástupce Baťovy firmy pan Jan Vaters, kterému pište ještě dnes o ZDARMA KATALOG. — Tam se dočtete podrobnosti o Baťově zimní obuvi pro celou rodinu za OPRAVDU NÍZKÉ CENY!

Zima přichází! Připravte se na ni Dobrou, teplou obuví.

Opravdové pohodlí a příjemné teploučko pocítíte v našich Beráncích, které jsme vám pro tuto zimu připravili.

Mrazovky **2.99**

V těchto beráncích vaše nohy budou jako za kamny. — Mají nízký podpatek a jsou na knoflíčkové zapínání. — Všechna čísla od 4 do 8D.

Babušky **1.99**

Již dávno si takové přála vaše babička. Jsou jednoduché a zapínat na přesku, s nízkým podpatkem a velmi hřejivé. Čísla 4 až 8EE.

Diplomatky **3.99**

Dělané z pevného materiálu a trvalé elegance. Vkusná kombinace látky s kůží jest modou praktického muže.

Bata

6440 W. Cermak Road

BERWYN, ILL.

se vyhoupla na bělouše a jela směrem k Bohoušovu statku.

Dokud bylo hezké počasí, mohla Cilka jezdit často k Bohoušovi, ale když nastala zima a cesty byly špatné, musela sedět doma a obsluhovat muže, kterého soužil revmatism. Byla mrzutá, Bohouš k nim jezdil dosti často, ale jí to nestačilo. Načešly Vánoce a přinesly s sebou spoustu sněhu. Cilka se bála, když je tolik sněhu, že k nim Bohouš nepříjde. Stále běhala k oknu a dívala se na cestu, odkud měl přijeti. Konečně zazvonily rolničky a objevily se Bohoušovy saně, tažené hezkým koníkem. Cilka zazářila; tedy přece přijel, nelekal se nepohody — jak je hodný, myslila si. Toho večera bylo na statku veselo. Veliká jedle stála uprostřed pokoje, obtěžkána ovocem a cukrovím a všelikými ozdobami. A pod stromem bylo plno dárků. Dvě hezké děti, hošík a děvčátko, dováděly kolem stromu a radostí a smíchu nebylo konce. Statkář pohlížel s pýchou na své děti. Revmatism mu trochu polevil a on byl vesel. I správčovic byli přítomni a s radostí pozorovali svá vnoučata. Jen Bohouš a Cilka byli jaksi zamlklí; nesměli na sebe hledět, aby se neprozradili. Jen při rozdávání dárků utkvěli na sobě delším pohledem a jejich oči zazářily. A právě ten pohled statkář zachytil. Od té chvíle častěji na ně pohlížel, ale Cilka to zpozorovala a šla a sedla si vedle něj a znovu mu děkovala za dárky. Statkář se upokojil, ale když po chvíli se Cilka zvedla a opravovala ozdobu na stromu a Bohouš jí pomáhal, statkář se na ně zahleděl a divná úskost sevřela mu srdce. Ted' teprve si všimnul, jak jsou oba mladí a krásní a jak by se k sobě hořili. Hle, jak se Cilka usmívá a jak září, když se na ni Bohouš podívá. Statkář se zachvěl, aby tak mu Bohouš Cilku odloudil! Nedej Bože, aby se v něm zklamal tak, jako v jeho matce. Statkář si přejel rukou čelo. Chtěl zaplašit ty chmurné myšlenky, ale ony stále a stále draly se vpřed. Mladí lidé odstoupili od stromu, netuše, co se v nitru statkářově děje. Bylo dobře, že se všichni brzy odebrali na odpočinek. Bohouš zůstal ještě druhý den u strýce, ale s večerem odjížděl na svůj statek; byl tomu rád, neb on i paní Cilka pozorovali, že je statkář hlídá a Bohoušovi bylo při tom trapno. Styděl se před strýcem a nemohl vydržeti jeho zpytavého

pohledu. Uminil si, že tak brzy k strýcovi nepůjde.

Když druhého dne z rána vyhlédl z okna své ložnice a obhlížel krajinu, spatřil na blízkém kopci mladou dívku, sjíždějící s vrchu dolů. A za ní jel jeho správce, rovněž na lyžích. Kdo asi je ta půvabná, mladá dívka? — myslel si Bohouš, sleduje její pohyby. Byla to dívka asi dvacetiletá; měla na sobě lyžařský oděv, jenž jí dobře slušel a bílá čepička koketně na hlavě posazená, nestačila pojmout spoustu černým, kudrnatých vlasů. Její tváře rděly se zdravou červení a ústa se smála. Bohouš se schoval za záclonu a bavil se pozorováním mladé dívky. Náhle spatřil, jak chtěla přeskočiti strouhu, ale lyže se jí nějak zapletly a již se válela ve sněhu, vesele se smějíc. Správec k ní přichvátil a pomohl jí vstát a pak se oba ubírali ke statku. Bohouš je stále sledoval, aby se dozvěděl, kdo ta dívka je. Sám rád holdoval lyžařskému sportu a byl rád, že správce také lyžovat dovede, že si s ním někdy vyjede. Před polednem zašel k správci, kde se dověděl, že mladá dívka, kterou ráno viděl, je správčova nejmladší sestra a že je přijela navštívit. A Běla, netuše, že statkář je u bratra, vklouzla k němu do pracovny, chtěla s ním o čemsi promluvit. Spatříc Bohouše, zarazila se a chtěla vyběhnout ven; správce ji zadržel a představil jí statkáře Bohouše. Dívka byla plna rozpaků, ale za chvíli se přemohla a mluvila se statkářem Bohoušem klidně.

Její veliké modré oči dívaly se se zalíbením na Bohouše a on musel uznat, že Běla je velice půvabná dívka. Odpoledne již si vyjeli všichni tři na lyžích. Bohoušovi se líbila Běla čím dále, tím více. Několikrát jí musel pomoci, když se jí lyže zapletly a ona upadla do sněhu. Báł se, aby si neublížila, ale Běla se vesele smála.

Od toho dne chodil Bohouš lyžarit každý den, ale správce pokaždé jít nemohl a tak Bohouš chodil s Bělou sám. Bohouš poznával, že Bělu miluje. Pomalu, ale jistě vycházela mu ze srdce paní Cilka a místo ní přicházela Běla. Bohouš se sám sobě divil, že tak lehce na paní Cilku zapomíná. A poznal, že to nebyla láska, co pro ni cítil; poznal, že toužil jen po jejím těle, ale její srdce bylo mu zdáleno. Přemohl svou vášeň k paní Cilce a brzo mu nebyla ničím. Bělu miloval láskou čistou a brzo poznal, že i ona jej miluje. Velice se z toho zaradoval.

VYRABITELÉ NEFALŠOVANÝCH NUDLÍ!

PAN PETER A PÍ. KATEŘINA SLABÝ

Od roku 1929 z malých počátků, poskytováním dobrého, nefalšovaného výrobku, manželé Slabých budovali úspěšně svůj obchod nudlemi.

Dnes jejich pravé vaječné nudle, dělané z čerstvých vajec, nejlepší mouky, bez přidávání barviva a kamence, jsou nejvíce vyhledávány zkušenými hospodynkami.

**MNOZÍ CHTĚLI JE NAPODOBITI — ALE
MARNĚ!**

**ŽÁDEJTE MRS. SLABÝ NUDLE VŠUDE.
Rozhodně zamítněte napodobeniny!**

OBCHODNÍCI MIMO CHICAGA,

groceristé a delikatesní obchody mohou dostati expremem do sousedních států **PRÁVĚ NEFALŠOVANÉ NUDLE MRS. SLABÝ ZA STEJNĚ NÍZKOU CENU** jako obchodníci Chicaga, neboť my dopravu zaplatíme. — Pište si o ceny dnes!

MRS. SLABY'S NOODLES

2300 SO. 56. AVE., CICERO, ILL.

Telefon CICERO 5364

Groceristé! Zavolejte nás a my Vám zaplatíme telefonní poplatek.

byl teď docela jiným člověkem. Věděl, že se musí s Cilkou ještě jednou sejít a říci jí, že našel pravou lásku. Báł se toho, věděl, jak Cilka na něm lpí a báł se, aby ve zlosti neřekla strýci, jaký Bohouš je. Bylo mu strýce líto. Věděl, že paní Cilka jej nemiluje a nikdy milovat nebude, dokonce teď, když byl stále nemocen a značně zestárnul. Cilka byla teď proti němu jako jeho dcera. —

Cilce bylo divné, že Bohouš u nich nebyl celý měsíc a jednoho dne, když bylo dosti hezké počasí, přemluvila muže, aby si vyjeli k Bohoušovi. Statkářovi se nechťelo, byl by raději seděl u teplých kamen, ale uznal, že Cilka celou zimu nikde nebyla a že potřebuje trochu rozptýlení. Na Bohouše nežáril. Bohouš k nim nešel a statkář se upokojil.

Paní Cilka se nemohla dočkat, až se s Bohoušem setká, ale když přijížděli k jeho statku, byla by nejraději nakázala kočmu, aby jej nazpět, ale nebylo to možné. Viděla Bohouše, jak sjíždí na saních s kopce poblíže statku a k němu se tulí mladá dívka. Oba se vesele smáli a paní Cilce bylo při tom smíchu tak divné, jako by jí hranu zvonili. Už věděla, proč Bohouš k nim nejde.

Když kočí u statku zastavil koně, seběhla rychle do stavení. Nechtěla se více dívat na ten párek veselících se mladých lidí. Její muž pomalu ji následoval, opíral se těžce o hůl a divil se, že žena na něj nepočkala. Zatím v Cilčině srdci burácela bouře a ona se jí bála. Bála se setkání s Bohoušem, cosi jí říkalo, že je pro ni ztracen, že ta mladá dívka ji ho odloudíla.

Bohouš vida přijížděti do statku saně, hned si domyslí, kdo to asi je a smích mu odumřel na rtech. Nastával mu těžký úkol; musil dnes říci paní Cilce, že ji nemiluje a nikdy nemiloval, že to byla jen vášeň, která ho hnala do jejího náručí. A musí ji odprosít, aby se na něj nehněvala.

Řekl Běle, že jeho strýc a teta přijeli jej navštívit a že ji uvidí později. Běla zůstala na vrchu a sáňkovala sama a Bohouš chvátal do statku. Se strýcem se uvítal velmi srdečně, ale s Cilkou se dosti chladně pozdravili.

“Co děláš, hochu, že nás celý měsíc ne navštívíš? Tetinka měla už o tebe starost a proto jsme dnes přijeli. No, jak se ti vede?” vyptával se strýc.

“Odpust' te, tetinko a strýčku, ale byl jsem trochu nachlazený a proto jsem raději seděl doma; moje kýčání by vám jistě nebylo bývalo příjemné,” vymlouval se Bohouš. “Nejsem ještě zvyklý na venkovskou zimu a hned se nachladím”, dodával.

“Cha, cha, cha a ta mladá dívka, tě asi učí té zimě zvykat, ne?” smál se strýc. Dobře, že Bohouš byl červený od sáňkování, alespoň teď nebylo poznat, jak se mu krev přivalila k hlavě. — “A kdo je ta mladá dívka?” doptával se strýc. Bohouš chvatně vysvětloval, že je to správčova sestra. “Ted' víme, proč k nám nemůžeš chodit,” škádlil ho strýc. Bohouš byl jako na trní, viděl, jak je paní Cilka nervosní, všiml si, jak rychle vstala při řeči manželově a postavila se k oknu. Proto rychle zazvonil a poručil sluhovi, aby přinesl občerstvení. Dnes paní Cilka chvátala domů; nechťela zůstat ani na oběd, ale statkář dostal zase bolesti do nohy a museli mu dávat teplé obklady. A když po obědě si zdřímnul na pohovce u kamen a paní Cilka s Bohoušem osaměli, Bohouš si dodal odvahy a prosil Cilku, aby šla s ním, že s ní musí mluvit. Cilka již tušila, co ji řekne a šla za ním jako na popraviště.

Zavedl ji do knihovny a když se posadila, podíval se na ni nejistým pohledem a řekl:

“Cilko, nevím, jak bych začal, ale musí to být, doufám, že budeš rozumná a odpustíš mi.” — Cilka byla bledá jako křída, jen její černé oči horeční plály. Bohouš na ni pohleděl a ulekl se, tak bílou ji ještě neviděl. Poznal, že Cilka tuší, co on jí řekne.

“Ty víš, co ti chci říci, vid' Cilko?” otázal se jemně. Ona přikývla hlavou. Tu se Bohouš neudržel, přistoupil k ní a řekl:

“Cilko, odpust', ale — já miluji jinou. K tobě mne táhla jen vášeň, to nebyla láska a já doufám, že to stejné bylo u tebe, vid', řekni, že tomu bylo tak.” Hleděl vzrušeně do jejího bílého obličejce, viděl jak se chvěje a bylo mu jí líto. Čekal, že mu odpoví, ale ona jen seděla jako socha a slzy tekly jí po tvářích.

“Probůh, Cilko, vzpamatuj se!”, prosil ji Bohouš. “Hled', není to tak lépe? Vždyť sama víš, že nikdy jsme neměli dopustit, aby se stalo to, co se stalo. Ty patříš strýci, už dávno jsme měli vědět, že se jednou

STRHNĚTE ten váš starý dřevník
a nechce nás postavit vám moder-
ní garáž za tuto ní-
zkou cenu.

Na dvě káry . . . \$128

ÚPLNĚ HOTOVĚ POSTAVENÁ
INSULOVANÁ

Malé měsíční splátky dle přání.

Máme na skladě úplnou zásobu stavebního
dříví, okenních rámců, zimních oken, dveří,
mouldingu, šindelů, materiálu pro střechy a
stavebního při velmi nízkých cenách. Navštív-
te nás, dříve než koupíte.

CITY WRKG. & LBR. CO.

2301 So. Crawford Ave.

Telefon Lawndale 3010.

Otevřeno v neděli od 10 dopoledne
do 1 hod. odpoledne.

KAREL KAFKA, obch. jednatel.

ZA 25 roků dostalo se nám od tisíců
lidí dosvědčení, že se jim Nonat
osvědčila na rheumatism, píchání na
prsou, na bolest záď i u srdce a ža-
ludku, kašel, lišej, staré otevřené rány,
omrzliny, opařeniny, spáleniny, nežitý,
boule, vidláky, podbíraniny, i prsou
žen, otravu krve od zranění rezatým
předmětem, hmyzem neb trávou, kuří
oka, mozole a mnohé jiné bolesti.—
Vyláhla bez počtu dřevěných i oce-
lových třísek, jehel a kostí. Pravá
mast je s Trade Mark

Cena Nonat jest 50c a \$1.00, poštou 55c a
\$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka neb jednatele,
ale nic jiného neberte, raději pšte přímo na
adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.,

Altačena, Calif.

V Chicagu u p. NANAK, 1724 W. 18. Place.
V Clevelandu, O., u p. F. KROBUŠEK, 12718
Holborn Avenue.

HEALTH CLINIC

VYJÍMÁNÍ MANDLÍ — \$12
s nemocničním ošetřením . . .

PORODY \$50
s nemocničním ošetřením . . .

PORODY \$20
ve vašem domově

LÉKAŘSKÁ PROHLÍDKA \$1
I S LÉKEM

DOUGLAS PARK HOSPITAL

1900 S. KEDZIE AVE.,

CHICAGO, ILL.

TELEFON LAWDALE 5727

rozejdeme, že se musíme rozejít a dnes se tak stát musí!"

Cilka se vzchopila a řekla: "Tobě se to lehce mluví, ty's mne nemiloval a tudíž mne snadno opouštíš, ne tak já; já tě milovala opravdově, věř mi to. Ty's byl jediný muž, ke kterému se mé téžavé srdce upnulo a já doufala, že někdy se stanu tvojí ženou. Byla bych se dala rozvést od svého starého muže, kterého nemiluji, a nikdy milovat nebudu. Já čekala každý den, kdy mne od něho vysvobodíš, kdy řekneš, abych se stala tvojí ženou. Ale ty's to nikdy nevyslovil a teď' mi pravíš, že's mne nikdy nemiloval. Ale nevíš, jakou ránu jsi mi zasadil. Bůh mne potrestal, za to, že jsem podváděla muže; teď' musím trpět až do

smrti. Víím, že již nejsem mladá a proto se nemohu měřit s krásou té, již si tvé srdce oblíbilo. Viděla jsem ji, je mladá a půvabná.... Já již odkvétám a proto jsi mne odhodil stranou. Jdi si k ní a buď šťasten; já nikdy šťastna nebudu. Byla jsem jen ten divoký motýl, hledala jsem štěstí zde i onde; ale nikdy jsem nebyla šťastna...."

Paní Cilka vstala a vyšla ze dveří a spěchala ku svému nemocnému muži. A za nedlouho potom odjížděla s mužem z Bohousova statku. Saně lehce klouzaly po zasněžené cestě a rolničky vesele zvonily. Paní Cilka tulila se k svému hodnému muži a přemýšlela o nevděčných srdcích. —

Do Votic na trh.

Napsal Antonín Štěrba — Měsíce u Prahy, ČSR.

Zjara navštívil jsem přítele dragouna v Maršovcích. Je to za Neveklovem v té "České Sibíři". Městys o 120 číslech asi s 1 tisícem obyvatelů. Maršováci si potrpějí na tu titelaturu, vždyt' císař Maximilián povýšil jejich vesnici na městys a povolil čtyři jarmarky do roka. Spojení se světem mají z Benešova autobusem 21 km za 9 Kč.

Městečko leží v dolíku na potoce. Na severu tyčí se zalesněný Stejc se zbořenínou hradu. Vedle něho přes silnici rybník sv. Jana. Za rybníkem památný vrch Kázalka, kde kázával Mistr Jan Hus a odtud jeho jméno. Ještě níže na okraji osady družstvní lihovar se stále se šířící "vůni" výpalků. Osada čistě zemědělská; chalupníci a malí sedláci převládají. Domky stísněné jeden na druhém, některý nemá ani dvorek, jinde viděl jsem hnojiště skoro na ulici. Za dob pánů Franzů nemohl si občan koupit ani centimetr panské půdy. Co měli dělat? Stavěli jak se dalo, když jiné půdy nebylo ke koupi. Teprve za republiky přikoupili si v pozemkové reformě kousek pole nebo parcelu na stavbu. Na jih vypíná se na vršku kostel sv. Konstantina s malebnou budovou fary. Za tím moderní škola s velkostatkem. Všade čisto, náměstí upravené s budovou radnice. Břeh potoka vroubějí

staré lípy, v dolejší části náměstí malý rybníček. Duch nové doby také zasáhl. Několik novostaveb, přestaveb vyniká ze starého, došky zmizely.

Můj dragoun bydlí na opačném konci u potoka. Přízemní domek, před ním malá zahrádka. Za ním kolmo mlátek, ze kterého je vchod do chléva. Přes uzoučký dlážděný dvorek chlévky, vedle záchod a hnojiště. Vše tak malé, stísněné, ale útulné. Když stojí vůz na dvorku, není tu k hnutí. Mlátek skrývá ještě vůz a jeho oj čouhá dírou ve zdi sousedovi do dvora a ten soused nemůže si to zakázat, poněvadž je to "vydržené právo". Potom ještě elektromotor, řezačka na slámu a různé.

Paní máma přivítala nás jak se patří. Pantáta radostí jen zářil. Měli jsme si co povídat a dobře jsme se měli také. Venkovský člověk v tomto kraji je vůči cizím krajně nedůvěřivý, ale srdce má. Po mnoho let viděli jsme, jak tito lidé hostili zdarma přes prázdniny spousty českých dětí chudých horníků z Mostu, Duchcova. Několikrát i z Vídně na doporučení spolku "Komenský". U mého dragouna byl jeden chlapec a ten, když vyšel školu, a měl jít se učit řemeslu, chtěl nermomocí zůstat u "strejčka" a "teťky" sedlačit.

HONSIK BRATŘI

čeští lékárníci
ZÁP. 26. ULICE,
roh Christiana Ave.,
CHICAGO, ILL.

Přesné vyplňování léků dle lékař. předpisů

VEŠKERÉ TOILETNÍ POTŘEBY

PHONE ROCKWELL 6578

FRANK'S BINDERY

FRANK KONČEL, MAJITEL
KNIHAŘSTVÍ

2448 SO. SPAULDING AVE.,

CHICAGO, ILL.

PRÁCE V OBOR KNIHAŘSKÝ SPADAJÍCÍ VYKONÁVAJÍ SE
VKUSNĚ A ZA MÍRNÉ CENY.

Objednávkám z venkova věnuje se zvláštní pozornost.

Přišli sousedé na besedu. Mezi jiným prohlásil soused Brázda, že zítra jede do Votic prodat "pelech" podsvinčat. Soused Kohout také má podsvinčata na prodej. I smluvili se, že pojedou spolu a vyjedou ještě v noci. Krásný den sliboval krásnou jarní noc. Takovou noc zaspát, byla by škoda a tak jsem se nabídl, že pojedu s nimi.

Brázda zapřáhl "bejky" (voly); myslel jsem, že má koně a v duchu jsem klel. Kohout se přihnul s takovým mrňavým vozičkem, jaký mají řezníci na psí potah a uvázal jej k Brázdově korbě. Aby prásátka neutekla, přikryl je jen dvířkami od zahrady a druhý lísou od síně. Vesnice již spala, všude ticho. Tu a tam rámusili psi, když jsme jeli kolem. Seděl jsem na "šejtroku" (sedadlo pro kočího) a pantátové šli podle hlav potahu.

Studený větřík foukal a teplý kabát byl mi vhod. Předě mnou kolibaly se stíny těl volů a v levo (v Československu jezdí a chodí se po levé straně) stíny obou pantátů. Tma byla jako v pytli. Vozy jednotvárně drncaly o kameny. Bylo to jako stínová hra Harum Al Rašida. Stíny se pohybovaly, mluvily o "placovitém jeteli", o "vyleženém" žitě, o krávě, která přechodila atd. Potom vykládal Kohout, jak dělá likéry. "To máš snadné, člověče, koupíš si v lihovaře lih ("deputátní") az sníženou cenu asi 25 Kč za 1 litr, jinak stojí 42 Kč), přidáš trochu vody a cukru a hotovo." — viděl jsem, jak stín zvedá svůj nos k nebi, jak obrací lahev dnem vzhůru, pak to zakloktalo. První stín podává lahev druhému stínu, pak to zažbluňkalo a několikrát se opakovalo. Rozpovídali se. Co všechno na sebe povídal Kohout, za to by mu jistě jeho drahá Slepice pořádně naklovala. — Brázdu stejně jeho panímáma již dávno vyhnala na půdu.

Sjíždíme pomalu s kopečka. Najednou jeden ten stín se zastaví, mými mě, poznávám Kohouta. Ruce zvedá nad hlavou a křičí: Ješmarjájozef, kde mám prasata? — "Ou, prrrr! —" křičí druhý stín, "ou, prrrr!" řvu do toho. Myslel jsem na nějaké neštěstí. Nu přihodilo se; jedeme pěkně sami a Kohoutův bednáček nikde. Ochotně jsem svolil a opatruji potah s nákladem, zatím co oba pantátové vydali se zpět do temna noci hledat prasata.

Vyšel úzký srpek měsíce. Trochu se rozjasnilo. Na kopečku proti zjasnělému nebi vidím oba pantáty jak "rajtuji" po polích. Jekot a kvikot rozléhá se krajem. Konečně celí "uondaní" přitáhli bednáček a znovu přivázali do zadu. Vylezl jsem na šejtrok a pantátové zatím stavějí na nohy jednoho vola; zařídil se na silnici "jako doma".

Jedeme po vysoké hrázi Libohoštstkého rybníka. V levo mlýn, v pravo na břehu Votrubovo hospodářství. Měsíc zrcadlí se v bezedné černí bahnité vody. Naproti rýsují se temné obrysy tajuplného hradu; při denním světle je to rozdrbaná Macháčkova chalupa. Všechno má barvu jednotvárně šedi od světlé stříbrné po tmavou čern. Za rybníkem vjíždíme do lesa. Po obou stranách tmavá, vysoká hradba smrků, před náma světlejší pruh silnice, nad tím hvězdnaté nebe.

Mýjme hájovnu v Pr. i. Má takové choulostivé jméno, že se ostýchám jej plně vypsát. Takové, jak se jmenuje ona důležitá část lidského těla, na které se sedí. Na mapě se to najde i s plným názvem. Kolují o ní četné anekdoty.

O manévrech pochodují kolem vojáci a potkají děvče. "Poslyšte, slečno," ptá se důstojník s mapou v ruce, "jsme tady dobře v Pr—či?" Holka se zapálí až po uši, otočí do lesa a pryč. "Nu, to je dobré, čtrnáct dní maširujem a do Pr—e ne a ne se dostat." Nu a vojáci se řehťají.

Hajný z té hájovny hlídá okolní lesy a ještě lépe půlitr v hospodě. Jeho starostlivá manželka hledávala ho po hospodách, aby nezbloudil. Proto on chodil "za vítr" dost daleko. Jednou byl v hospodě "Křížka" na samotě za vesnicí Řehonice. Otevřela dveře "šenkovny" a povídala: "Je tady hajný z Pr—e?" Strašný smích byl odpovědí a od té doby hajný v té hospodě nebyl.

Míjme křižovatku silnic, v pravo hájovnu "Zátiši" a v levo o samotě Voříškův statek. Brzo po válce tady se střílelo. Sedláci dost tržili a nějací lumpové chtěli je okrást. Zasáhli do toho hajní a bylo několik raněných. Jeden ten lump ztratil čepici a podle té je schytali a naměřili.

Projíždíme Božkovicemi, provází nás procesí rafajících psů a blížíme se k železniční trati. Světlý pruh na východě nad stráněmi lišenských lesů s "Kalištěm", v pravo tmavý pruh železničního náspu. Je-

NEJLEPŠÍ ČESKÉ Harmoniky "HELIGONKY"

i CHROMATICKÉ a PIANOVÉ se 36 až 200
basy vyrábí česká výroba harmonik

Konstantin Stibitz

ČESKÉ BUDĚJOVICE,
CZECHOSLOVAKIA, EUROPE.

Podporujte dobrou českou ruční práci. Každou
objednávku co nejpečlivě vyřídím. Ceny mír-
né. Nový ceník zašlu zdarma. — Někupujte
napodobeniny českých harmonik, které se u
vás nabízejí.

**CESTU DO
EVROPY**
po kterékoli lodi.

**ZÁRUČNÍ
LISTINY,**

affidavits, atd. pro příbuzné ze staré
vlasti.

PENĚŽNÍ ZÁSILKY DO ČSR.

nebo jiných evropských zemí
vyřídí Vám svědomitě a levně
Odborná turistická kancelář

BAŠTA-MUSIL & CO.

3919 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.

CESTOVNÍ CHECKY—NOTÁŘSTVÍ.

Pozemkový obchod Půjčky
Pojištění.

Úřadovna Spořitelního Spolku RADNICE, kde
Vaše úspory jsou pojištěny až do výše \$5000
při dobrém zúročení.

HOLUBOVY pravé VALAŠSKÉ PAPUČE "KOTVA"

Importované z Českoslo-
vakie. Ručně dělané z
čisté ovčí vlny. Vydrží
tříkrát jak obuv kožená.

Nejen že vám za-
hřeje nohy, nýbrž
uchrání před rev-
matismem. Záko-
nem chrán. znač-
ka "KOTVA" se
jménem HOLUB
jsou jen ty pravé. — Nízké i vysoké, čísla pro
celou vaši rodinu.

Nízké čísla 1—4	\$1.75	Vysoké čísla 1—4	\$1.95
Nízké čísla 5—9	\$2.00	Vysoké čísla 5—9	\$2.95
Nízké čís. 10—13	\$2.25	Vysoké čís. 10—12	\$3.25

Zasílám C.O.D. neb Money Order. Poštu platím.

KAREL HOLUB,

4610 N. Pulaski Rd., Chicago, Ill.

ČESNEK-PETRŽEL uleví ve VYSOKÉM TLAKU KRVE

Lékařské zprávy sdělují, že soustředěná
přípravka Česneková-Petrželová má dvojitý vliv
při snižování vysokého tlaku krve. Předně
způsobuje povolnění napjatých tepen. Za dru-
hé omezuje rozklad vyměšovaných látek ve
střevách, což též přispívá ku snížení tlaku
krve. K opatření si soustředěného česneku
a petržele v tvaru, jenž je bez zápachu a
chuti, žádejte svého lékárníka o ALLIMIN
Essence of Garlic-Parsley Tablets. Velká kra-
bice 50c; větší úsporná krabice \$1.00. —
ALLIMIN užívány opětovně v pravidelných
obdobích přispívá ku snížení krevního tlaku
a úlevě v bolesti hlavy a závratí způsobené
vysokým tlakem. Ku zjištění co zvyšuje Váš
krevní tlak a o lékařské ošetření porad'te
se se svým lékařem. O bezplatný vzorek
a knížku s cennými informacemi o vysokém
tlaku píšete na:

VAN PATTEN COMPANY

54 W. Illinois, Dept. F., Chicago.

deme kolem nádraží Votice-Veselka, tady se připojuje k hlavní trati lokálka na Sedlčany. Řadou domků po obou stranách silnice zabočujeme v levo na hlavní silnici Praha-Tábor. Rozednilo se.

Potkáváme mnoho automobilů sem i tam. Vozy na potah jedou všechny k Voticům. Silnice je dlážděná, místy betonová a vzorně čistá. Po bou stranách aleje ovocných stromů, jako u všech silnic v Čechách. Dva "světoví lidé" (tuláci) vyspávali ještě na trávníku u silnice. Ten volský motor v porovnání s těmi automobily přestal se mi líbit a proto lezu dolů a jdu pěšky.

Do Votic města dorazili jsme asi v 5 hodin a město ještě spalo. Krámy zavřené a záclony v oknech stažené. Pekařský s nůši na zádech kamsi pospíchá a na kole a po náměstí prochází ospalý strážník. Vozy se řadí uprostřed náměstí. V tuto roční dobu převládají ve zboží mimo jiné podsvinčata. Jsou zde sedláci i obchodníci dobyt看em — prasečkáři. Takový prasečkář vytáhne z bedny podsvinče za obě zadní nohy, při tom prasátko postaví se na přední nožičky. Při tom upozorňuje prasečkář kupce "jak je dlouhé". Tímhle trykem z každého prasete udělá "dlouhé". Dohazovači vyzvídají ceny. Sedláci znají své lidi a říkají nesmyslně vysoké, "aby jak přišli tak odprejskli". Zvěrolékař prohlíží dobytek a kontroluje dobytčí pasy. Bez dobytčího pasu nesmí se nic prodat. Pak přichází strážník a vybírá poplatek "z místa".

Jak tak stojíme, přiběhne udýchaný soused Chvátal z Maršovic s dlouhatánským pytlem pod paží. "Frantíku", spustil ostře, "já jsem ti pravil přece, abys mi párek prodal ještě doma. Ty to všechno sebereš a já abych za tebou běžel jako "laufer" atd. "Tady to máš, vyber si. Doma se nemůžeš dlouho rozhodnout." Brázda sundal dvířka s vozu, Chvátal roztáhl pytel a mě obšťastnil s jeho držením. Upozorňuji ho, že dno pytle jež až na zemi a že — Chvátal stoupl si na špice kola a vyloví pěkného vepřika a šup s ním do pytle, jen to žuchlo. "Ještě svinku, šup a je to." — "Co za to, Frantíku?" — "Tři stovky". — "Tak já ti je doma dám." — "Ne, na počínek peníze hned!" Strejda je vyklopil a jde domů napřed.

To bylo signálem k zahájení trhu. Podsvinčata platila a obchod "šel". Kupci skoro

se prali o zboží. Jedna tetka držela prase za zadní nohy, nějaký pantáta za přední a oba to samé prase chtěli. Na vozíku nad nimi stál Kohout, lomil rukama a kokrhál: "Lidičky, pro Boha toho vepřika nepřetrhněte!" Pak shodil pantátovi klobouk s hlavou. Ten pustil prase a shýbá se pro klobouk. Zatím tetka vítězoslavně strká vepřika do pytle. Vepřici jdou vždy lépe na odbyt než sviňky a proto prodává se vždy párek. Nebudu vykládat Vám, čtenáři, jaký je v tom rozdíl. Stejně tomu mnozí nerozumíte a já vůbec ne. Do toho chumlu přiběhne ještě jeden známý sedlák a stěží ten párek od Brázdy koupil, byl poslední. Žádal, aby prasata vezl kousek cesty a proto je nechal ve voze. V tu roční dobu je spousta práce a každý pospíchá domů. Ani u nás žádné zdržování.

Rozhlédl jsem se oživeným náměstím. Spousta selských povozů a lidí jako v mraveništi. Kolem staré domy pěkně upravené. Na druhém konci přechází domy budova starobylého kostela s klášterem. Jsme v království jednoho pražského uzenáře, ten je tady starostou.

Cesta zpět jednotlivě ubíhá. Jdu napřed a tři pantátové s bejky loudavě za mnou. Kousek za městem je několik domků, "Pingl". Ráno jsem je neprohlížel. Na jednom domku firma "Pantoflář" s vyobrazením čehosi ze dřeva a kůže. Místo kožené podešve dřevo a svršek z kůže. To "obutí" nosí se do nejhorší práce na poli a ve chlévě. Kdo na to není zvyklý, brzo má nohy jako vytahané. Je vidět, že tento kraj tihne již k Táboru. Chcete-li dopálit Táboráka, tak se ho zeptáte, zda ještě se vyvázejí z Tábora ty prima olšové, nerozpukané dřeváky. Je dobře, když ten Táborák má na nohách "bát'ovky", poněvadž odpověď takovým "volšovým" neslouží ke zdraví.

U nádraží Votice-Veselka pantátové přikládají do vozu k podsvinčatům několik pytlů s uhlím. Jdu napřed. Jsem v místech, kde silnice běží podjezdem pod železniční tratí, když slyším za sebou pr... pr... ou.. Vidím pantáty stát u korby. Ten, co koupil ta podsvinčata prohlíží zuřivě pytel, hrabe se v uhlí, vyhazuje z vozu slámu, nařiká: "Kde jen jsou, kde jsou?" Prasata, nikde. Strčili mi do rukou bíč a oprať s prosbou, abych jim u toho počkal a mizejí v záhybu silnice. Za chvíli kvikot ozna-

Všechno pro hudbu!

Všechny potřeby!

HUDEBNÍ NÁSTROJE

**z Pianové harmoniky, Kytary, Saxofony, Klarinety,
Kornety, Housle, Piana, atd.**

**"Oprava všech hudebních
nástrojů".**

Rekordy, hudební válce, no-
ty pro piano, housle, pianové
harmoniky, kytary, koncer-
tiny a sborové noty.

České i anglické, rovněž hu-
dební knihy pro všechny
nástroje.

Zaručujeme přesné
vyřízení vašich
poštovních objednávek.

Týdenní splátky upra-
víme dle vašeho přání.

Struny pro všechny nástroje,
ladičky, mazání.

Vyučovací potřeby na všech-
ny nástroje. Soukromé vyu-
čování v našich soukromých
studiih. Začátečnickům opa-
trujeme nástroje zdarma.

RADIOVÉ ODDĚLENÍ

Opravy radio-aparátů.

Radiové tuby.

Malé harmoniky od \$19.
120 bas. accordiony od \$75.

FRANK I. KRAL MUSIC HOUSE

**5819 WEST CERMAK ROAD, U 58th COURT, — CICERO, ILL.
TELEFON CICERO 1085. KATALOGY ZAŠLEME ZDARMA.**

J. M. KRALOVEC & SON,

2011 LAFLIN STREET

CHICAGO . . . ILLINOIS

Telefon CANAL

4357

4358

4359

GENERÁLNÍ POJIŠTUVÍCÍ JEDNATELSTVÍ

ZALOŽENO 1. ZÁŘÍ 1905

Zastupujeme pouze zákonitě oprávněné společnosti proti ohni, tornádu, tabulové
sklo, všechny odbory pojištění na automobily, pojištění proti úrazu,
krádeži, bondy a spolkové záruky.

Žádejte Vaše pp. notáře a pozemkové jednatele, by Vám dostali Vaše pojištění
skrže naši úřadovnu a budete vědět, s kým máte jednati v pádu potřeby.

moval, že vše je na živu. Vraceli se, každý s jedním v náručí. K neuvěření, jak takové podsvinčie dovede rámusit a to teprve chtějí ho dát ke korytu! U lidí je to opácně.

V Libohošti zahýbám v pravo po pěšině podle dolejšího rybníka a po lávce stavědla do Zálesí. Neodolal jsem, abych se na té lávce nerozhlédl do té Boží přírody. Tak krásný kout země. V předu do dále hladina rybníka jako zrcadlo zakončená libohošťským mlýnem. V levo vysoká zalesněná stráň s tmavou zelení smrků. V pravo břeh vroubený rákosím a vrbami. Za ním šťavnatá zeleň polí.

Hbitě stoupám po polní cestě do "Černého lesa". Odtud je nádherný rozhled do kraje, na Maršovice, údolím Maršovického potoka k Benešovu. Na sever řetěz kopců kolem Netvořic, Záboří u Neveklova, Neštická hora s rozhlednou. V pravo zalesněné Kozlí (zřícenina hradu), vedle Chvojen s kostelíkem, za ním v pravo tyčí se k nebi cimbuří zámku Konopiště.

Dolů polní cestou přes panská luka, je to druhý barák z kraje. Na dvorku cítím vůni livanců, přijdu včas. Otevírám, panímáma se točí u plotny, mastí plech, nalévá těsto, peče do zlatožluta s hnědými skvrnkami kůrek. Vítá mne.

Nesháním ani talíř, stejně takový livanec se naň nevejde. O polévku jsem nestál. Uvelebuji se u válu, můj přítel dragoun vedle. Brzo je na vále tolik místa, že se tomu panímáma diví. Vlezly do nás jak sláma do řezanky, po takové procházce chutná. Co si tak lebedím, vrazí do "sednice" Chváta: V levé ruce drží zadní nohy podsvinčete jako králíka a pravou rozčileně šermuje; "Kouknou se," povídá mi. "Frantík prodal mi takového chcípáka, než jsem ho

donesl domů, zdechl. Vidíte oba, že je chcíp-lý." — "Je a pořádně. Ani masopustník to nevydrží, když ho praštíte votickým "rynkem". — "Ale já ho zaplatil a teď bych měl platit ještě rasovi za zakopání?" — "To máte jedno, jestli ho zabije řezník nebo jestli jste ho zabil sám," chlácholím ho. Teď teprve chápal, jak to bylo s tím pytle.

Za ním hrnou se dvě panímámy, paní Slepice s paní Brázdovou. "To jste již zpátky?", divějí se. "Kde jsou mužští?" Vypravuji, že to s volama dlouho trvá, proto že jsem šel kratší cestou a opustil je u Veselky. "Jen aby se pořádku vrátili," vzdychá jedna. "Vždyť to nejsou malé děti," namítám. — "Právě proto," odpovídají obě, jako jedněmi ústy. "Na Veselce jsou dvě hospody," poznamenává opět jedna. "V Božkovicích taky dvě," opět první. "Peníze také mají", poznamenává dragoun. "Tak jsme se těšili, že s nimi přijedete," vyčítají mně.

Pantátové se vrátili druhý den brzo ráno bez bedničky. Kohout seděl na šejtroku a kočíroval. Myslím, že ti voli by byli doma dřív bez jeho namáhání. V korbě mezi řadou pytlů ležel nadobro "udělaný" Brázda a chrápal. Na něm dvířka, snad se Kohout bál, aby mu neutekl. Paní Slepice musela sundat svého namoženého Kohouta a povídala mu, ukazujíc na voly: "Ti jsou lepší než ty!" — "To jo, 2.50 Kč za kilo živé váhy," breptá Kohout. Panímáma Brázdová sundala nejdřív několik pytlů s uhlím a pak za nohy vytáhla pantátu. "Láskyplně" vzala ho do náručí a odnesla do stavení. Jestli mu při tom něco povídala, nevím. Když se vrátila a odpřáhala potah, povídala jakoby pro sebe: "Tak vezl na trh deset podsvinčat. Zpátky přitáhli voly dvě veliká prasata!"

60
DENNÍ
ZKOUŠKA

FALEŠNÉ ZUBY TRIM-FIT Dental Plates dělané v naší vlastní laboratoři TAK LACINÉ AŽ JEN \$6.75

Bezvadně padnou. Práce a materiál ZARUČENY. Zuby jsou dělané dle vašeho vlastního otisku. Používejte zuby po dobu 60 dnů a nebudete-li spokojeni jak padnou a zlepšeným vzhledem, pak vás tato zkouška nebudě stát jediného centu. Závazek vrácení peněz.

NEPOSÍLEJTE ŽÁDNÉ PENÍZE.

Zašlete co nejdříve poštovní lístek pro BEZPLATNÝ materiál na otisk a katalog našich nízkých cen. — **POD DOHLEDEM ZURNÍHO LÉKÁŘE.**

FERRIS-GRISBY DENTAL LAB., INC.

Dept. ZX

6217 S. Halsted St., Chicago, Ill.

**Žádejte tyto potravinové zvláštnosti pod značkou "Solo" od
Vašeho obchodníka, výrobky největší Československé
importerské firmy v U. S. A.**

SOLO PRODUCTS COMPANY

Odbočka — SOKOL & COMPANY — CHICAGO

OBCHOD ZALOŽENÝ V ROCE 1895

Pravé importované HŘÍBK Y z Československa

Nejlepší k dostání v
Americe jsou "Solo"
hříbky balené v 10c ba-
líčkách, v 25c a \$1.00 plechovkách, též
1-lb. a 5-lb. plechovkách.

"SOLO" ŠAFRÁN

Nejlepší import. Španělský. V krabič-
kách v cenách 10c — 15c — 25c a \$1.00.
Velmi chutný do polévek a do pečiva.

"Sultán" Fíková Cikorka

Přidaná do kávy způsobí lepší
chut' a hodnotu. Krabička 10c.

"SOLO" DRINK ZDRAVOTNÍ NÁPOJ

Nápoj používán těmi, kterým
káva nesvědčí. Tento velmi chut-
ný nápoj jest připraven z Fíků,
z praženého ječmene a žita. 1-lb. balík 20c.

"Solo" Připravo- vaný MÁK

12-oz. plechovka... 18c
5-lb. plechovka.... 60c
pro pekaře.

Připravený z nejlepší-
ho importovaného má-
ku — mletý a zavaře-
ný v medu.

ZVLÁŠTNÍ NABÍDKA

Dodáme poštou vyplacené následující různé
druhy "Solo" výrobků v hodnotě \$2.24 jen
za \$2.00 předem poukázáno. Zaslání přímo
na naši úřadovnu v Chicagu.

5 balíčků "Solo" Hříbků	po 10c	— .50
2 plechovky "Solo" Šafránu ..	po 25c	— .50
3 plechovky "Solo" Máku	po 18c	— .54
3 balíčky Fíkové Cikorky	po 10c	— .30
2 balíčky "Solo" Nápoj	po 20c	— .40

Cena \$2.24

K dodání Vám po obdržení \$2.00.

Každá hospodyňka by měla mít po ruce dobré, chutné potraviny značky "Solo".
Žádejte je od Vašeho obchodníka a zdali je nemůžete obdržeti, pošlete
Vaši objednávku přímo na:

SOLO PRODUCTS CO.

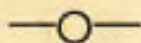
241 EAST ILLINOIS STREET

CHICAGO, ILLINOIS

CENÍK SOLO PRODUCTS COMPANY POŠLEM NA ŽÁDOST.

OBSAH:

ČÁST KALENDÁŘNÍ	2
ČESKÉ AMERICE. Báseň, F. L. Musil	32
POD PĚSTÍ OSUDU. Povídka, Zdenka Navrátilová	33
VĚJÍŘ. Povídka, Marie Černá	54
KANTOROVA DCERA. Povídka, Fr. Hajn	59
U RODINNÉHO KRBU ABRAHAMA LINCOLNA. Helen A. Schultzová	70
DĚVČE Z TEXASU. Povídka, Jan Lažanský	74
SPOKOJENOST — BLDOŽITÍ. Richard Hlína	99
PTÁČE VE SNĚHU. Upravil F. Š.	109
LOTERIE V AMERICKÉ MINULOSTI. L. J. F.	115
MADAME CURIE. Upravil F. Š.	117
NENÍ ÚNOS JAKO ÚNOS. Humoreska, L. J. Flígl	127
NA SAMOTĚ. Povídka, Marie Němečková-Erstová	133
KVĚTINY PRO KAŽDOU DOMÁCNOST. F. L. Musil	147
ZKLAMÁNÍ. Povídka, Zdenka Nová	168
VZÁCNÉ MINCE	194
NEVDĚČNÁ SRDCE. Povídka, Marie Němečková-Erstová	198
DO VOTIC NA TRH. Antonín Štěrbá	216
BÁSNĚ, HUMOR, STATISTIKA, OBRÁZKY.	

Seznam oznamovatelů:

Bašta, Musil & Co., přeplav	219	Kral Music Store	221
Bat'a, obuv	211	Kralovec J. M. & Son, pojištění ..	221
Český Nár. hřbitov....	161, 163, 165, 167	Kuhn Remedy léky	191
Československé Spolky v Americe		Linka, import. zboží	189
(Č. S. A)	169, 171, 173, 175	Mach & Sons, import zboží	185
City Wrecking Co.,	215	Midwest Stores, grocerie	205
Černý Josef	206	Nonat, léky	215
Douglas Park Hospital	215	Ondruš, deky	181
Fitzpatrick Brothers, mýdla	207	Orion, léky	203
Franks Bindery, knihvazačství	217	Pancner F., importér	209
Garden City Brevery		Plzeňská Pivovarní Społ. ..	2. str. desek
pivovar	3. strana desek	Second Federal S'v'ngs & Loan Ass.	197
Hoboko, léky	187	Severa & Co., léky	193 a 195
Holub Karel, papuče	219	Skala National Bank ..	zadní str. desek
Honsík, lékárna	217	Slaby Mrs. nudle	213
Jednota Českých Dám	177	Solo Products Company	223
Jiran Jos.,	183	Stibitz Konst., čsl. harmoniky	219
Kaucky's Pharmacy	199	Van Pattern, léky	219
Kořinek & Co., pekařské potřeby ..	201	Západní Česko Bratrská Jednota ..	179

KDE SE PIVO VAŘÍ, TAM SE DOBŘE DAŘÍ!

.Tento krajanský pivovar byl založen
15. července roku 1901.

GARDEN CITY BREWERY

2111-2123 So. Albany Avenue, CHICAGO, ILL.

TELEFON LAWDALE 9000.

Vaří proslulé
• • sudové pivo

Primator a Old Style Pilsener

Jejich chuť a jakost
• • je nedosažitelná

Nová láhvovaná piva jsou
nejlepší kvality a chuti.

Table Brew — Old Brew — Old Style Pilsener

Čtyři velikosti
Exports
Steinies
Quarts
½ galony

Žádejte vždy a všude naše proslulá piva.

CESTUJETE-LI DO ... ČESKOSLOVENSKA

NEB CHCETE-LI DOSTAT SVĚ
PŘÍBUZNÉ DO SPOJENÝCH STÁ-
TŮ, VYŘÍDÍME OBOJÍ PŘEPLAV
K ÚPLNÉ VAŠÍ SPOKOJENOSTI.

ZASTUPUJEME VŠECHNY PŘEPLAVNÍ LINIE

PENĚŽNÍ ZÁSILKY DO STARÉ
VLASTI VYŘIZUJEME RYCHLE,
POŠTOU NEB KABELOGRAFIC-
KY, DLE DENNÍHO KURSU.

VYHOTOVUJEME AFFIDAVITY
PRO PŘISTĚHOVALCE A VYŘI-
ZUJEME STAROKRAJSKÉ MA-
JETKOVÉ A POZŮSTALOSTNÍ
ZÁLEŽITOSTI.

SKALA NATIONAL BANK

1817 SOUTH LOOMIS STREET — CHICAGO, ILLINOIS

Telefon: CANAL 8181.